

ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΤΗΣ
ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ
ΤΠΟ

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Διακόμῃ ἔτι ὄρτος, ἔς ἐνιαχῆ ἀχολαρχῆς τοῖς
αὐτῆς Ἀκρωμέοις πρώτῳ ἀπαπτυοσόμῃ.

Νυνὶ δὲ παρὰ τῆς

ΖΩΣΙΜΑΔΩΝ ΑΥΤΑΔΕΛΦΩΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΖΩΗ, ΚΑΙ ΜΙΧΑΗΛ

Τοῖς

Ὀμογεμεῖσι Φιλολόγοις φιλοτίμῳ δαπάνῃ ἐπὶ
τῷ διαμενηθῶναι δωρεὰν τύποις ἐκδοθεῖτα.

Ἐπιστοία Σπυρίδωνος Βλαντῆ.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Ὅπερ ἐστὶν

Η Κ Ο Σ Μ Ο Λ Ο Γ Ι Α.

Ε Ν Ε Τ Ι Η, Σ Ι Ν.

Παρά Νικολάῳ Γλυκεῖ πρὸς Ἰωαννῆσαν

Ι Δ Ο Σ.

Τ Η Σ
Μ Ε Τ Α Φ Υ Σ Ι Κ Η Σ
Β Ι Β Λ Ι Ο Ν Β'.
Ο Π Ε Ρ Ε Σ Τ Ι Ν
Η Κ Ο Σ Μ Ο Λ Ο Γ Ι Α.

Σ. ὑπ'. **Μ**ικρὸν κατωτέρω φερομένη ἢ ἢ τῷ ὄντος κατὰ
 φύσιν, καὶ τῇ, ἢ ὄν, ὅπως θεωρεῖται αὐτῇ, ὑπερπεπὶς ἄχει
 καὶ φερομένη σοφία, τῆς σωματοειδὲς ἀπάσης φύσεως τὴν
 θεωρίαν ἀναβιβάζεται, καὶ πᾶν ὅλον ἡμέτερον σκέμμα προ-
 τίθεται ἑαυτῇ ἐκ ἀλλότριον. Εἰ γὰρ καὶ τῆς κατὰ φύσιν
 πραγματείας ὑποκείμενον ὁμολογῆται εἶναι πᾶσι τὸ Πᾶν,
 ὃ καὶ φύσιν ὀνόμασι. (Σ. σ. σ. γ.) ἀλλ' ἢτε ἑκτασις, καὶ
 ὁ ἕρπης τῆς θεωρίας, ὡς ἐπὶ παιδῶν, κἀνταῦθα τὰς ἐ-
 ξεῖς διέστησε. τῆς μὲν γὰρ κατὰ τὸν Κόσμον τῷ ὑφιστάτῳ δὴ
 τῷ, καὶ μόνῳ, ἢ σκέψις. τῆς δὲ καὶ κατὰ ὅτεν ἄλλου,
 κατ' ἀφαιρέσιν ἀπὸ τῆς παρόντος, καθόλου ὁ λόγος. Καὶ ἡ
 μὲν τῷδε, ὡς ἔχει, ἀφορᾷ, τὰ περιόντα αὐτῇ πάθη πο-
 λυπραγματώσα. ἡ δὲ, καὶ εἴτις ἕτερος κατὰ τῷδε, διω-
 νῶς ἐξίτη ἔχων, ὡς αὐτὸς ἐδέχοιτο ἔχειν, ἢ μὴ, ὅπως ποιεῖ,
 τὰ κατὰ τὸν Κόσμον αὐτὴν καὶ προσεξετάζουσα. Καὶ τῇ μὲν
 ἡ φύσις, καὶ ἡ κατ' αὐτὴν ἐν τοῖς εἶσι ἀρχὴ τῆς κινήσεως
 καὶ τῆς ἡρεμίας τὸ διηρολόγητον, ἐπὶ δὲ τῷ θήραν ποδηγέ-
 τισ τὰ πλεῖστα ἢ αἰδησις γίγνεται, δι' ἐμμελῆς κατὰ τὴν
 σεως, καὶ πείρας ἀκρίβους τῷ ὅπῃ τῇ σωμάτων ἀλήθειαν
 ῥησιματώσα, καὶ ἐξισχύουσα. τῇ δὲ, καὶ τὰ ἐστιαζῶς τῇ ἐ-
 νύλῳ φύσει προσήκοντα ἀκρίβεια, καὶ κατὰ τῇ ἀρχῶν, καὶ
 αἰτίων, καὶ τῆς καταβολῆς, καὶ τῆς πίξεως, καὶ συναρμογῆς,

καθ' ὃν ἔπος τε, καὶ εἴτις ἄλλος ὁ κόσμος, πέφυκεν ὡς ἐκ μελῶν συναρμοσθῆναι, ἀπόκειται ἢ εἰσῆλθαι, μᾶλλον ἢ ταῖς ψυχῇ ἐκαστον αἰσθητικαῖς ἀντιλήψεσι, τῇ λόγῳ περὶ ἀρχῆς, καὶ ὑπὸ τῇ ποιητικῇ ἐννοίᾳ, ἃς ἡ Οὐτολογία φθάσασα εἰς τὸδε ἡμῖν ἐξέδετο, χειραγωγημένη. Διὸ καὶ κείνης μὴ ἐκληφθεῖσα ἢ ψυχῇ τῷ Κόσμῳ διδασκαλία τῆς φυσιολογίας μέρος αὐτῇ ἐπὶσημεν, καὶ Κοσμολογία φυσική τε καὶ εἰδική προσανέσσειεν. Οὕτω δὲ τῆς ἀνὰ χεῖρας ἐξέως κεφαλαιώδης τε, καὶ οἰκείως ἔχουσα κείμεται σκέψις, καὶ Μεταφυσική, Καθόλου τε καὶ Διαβατική Κοσμολογία τε, καὶ Κοσμοσοφία, εἰώθεν ἐπισημεῖσθαι, παρ' οἷς καὶ ἀλυσί-τελές ἐν ὁπσήμεναις καινοτομεῖν ἐγκραῖαι τὰ ὀνόματα.

§. υπ α'. Συγγραφίδα δὲ τῷ ἐν χερσὶ Θεωρίᾳ ἐαυτῇ ἔσαν, ἢ προλαβέσα ἐγκρίνεται, καὶ προστίεται· τῷ ὀντολογικῷ εἶδος, τὸ ψυχῇ τῆς Κοσμολογίας ἐκ ἀπαξιοῦ ἔχειν δάδοχον. Ἐκατέρῃ γὰρ ἀνωτέρι καὶ ὑπερχειμένῃ ἢ σκέψις, τῇ μὴ ταῖς προσσηκείαις τῇ ἀπλῶς ὄντι κοινοτάτας ἐννοίας ὑποτιθεμένη, πῦ δὲ πῶς ἐν γῆρι τῇ ἐκ πλειόνων φύσεων ὁμοσμενῶν ἐστὶ, ὡς ὅλον, συντάγματι. Καὶ μὲν καὶ ἐκ τῶν πῶς ἀρχῆς, τὸ πολὺ μέρος, αἷς αὐτῇ γῆραιτο, ἢ φυσική συμπορίζεται πραγματεία, ὡς ἐξ ἐκείνης πᾶσα μικρὰ ὁπσήμεν· ὥσε καὶ εἰδὲν ἀπειλός, εἰ πρὸς τῷ ἀρχικῷ πάντῳ ἀνάγεται ἔξιν, ἢ καθ' ἐαυτὸν τὸ ἀρχικότε, καὶ ὑπερέχον τῆς Θεωρίας προῖχομένη εἰσῆλθαι.

§. υπ β'. Οὕτω δέπει ἐξειλημένη ἢ Κοσμολογία, Θεωρηματικὴ ἔστι, ψυχῇ Κόσμῳ ἐν γῆρι, καὶ λόγον ὁπσήμεν παρέποι, τὰς ἀρχὰς καὶ αἰτίας, καὶ τῷ καταβαλῶν, καὶ τῷ πᾶσι, οἷς συνίσταται καὶ συναρμόζεται τὸ ὅλον συντάγμα, φιλοκρινέσασθαι καὶ κατασκόλλεσθαι. (1) Ἡ ἄλλως ὁπσήμεν, ἢ τὸν Κόσμον καὶ γῆρος Θεωρεῖσα, ὡς ὅλον τι ἐκ μερῶν πλειόνων συγκροτήμενον, καὶ ποικίλων παθῶν τε καὶ ἔσπων, καθ' ὃν ἔχει ὁλοκληρίαν, δεκτικὸν ἀναδεικνύμενον. (2)

§. υπ γ'.

§. υπ γ'. Πρῶτες ἐν τῷ ἔπῳ ἔχουσιν ὁπσήμεν περὶ πραγματείας, ὃ ψυχῇ τοῖς Γερμανοῖς μὴ κλέας καθ' ἡμᾶς φιλοσοφίας Οὐόλφιος φέρεται. "Ο γερμῶν ἐχ' ὡς ἄρα χωρίον τῶν ἐπιβὰς ἀσιβὲς πᾶμπαν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἄβατον, κλειζέτω· (ἐγγίσοντο γὰρ οἱ καὶ πρὸ ἐκείνης τῇ τριάντων ἀφ' αὐτοῖς Θεωρημάτων καὶ παλαιῶν, καὶ νεώτεροι.) ἀλλ' ὡς τὰ ἀποράδην τοῖς ἄλλοις ψυχῇ τῶν εἰρημένων, πρῶτος συλλέξας ἐκείνος, καὶ εἰς ἐν ἀθροίσας, καὶ κτῶν, οἷον ἐκ μελῶν ἀκόσμως τῇ δὲ καὶ κείσῃ παρερρίμμεν, σῶμα ἐν ἄρτιον διδασκαλίας ἐμμελῶς συναρθρῶσας τε καὶ κοσμήσας, καρπῶν τὸν ἔπαιον.

§. υπ δ'. Ἀπτεόν τοῖνυν καὶ ἡμῖν (παρέσω δὲ τῷ λόγῳ ἔφορος ὁ Θεός.) τῆς προτεθείσης εἰσηγήσεως, διδύς μετὰ τὴν φθάσασαν ὁμεθόδως προβαίνεσι καὶ ἰρύθμῳ. Ἀπτεόν ὃ ἐν ὡς οἷον τε (πλήθει γάρ τε καὶ ποιικιλίᾳ πραγματῶν καθ' αὐτὸν ἢ ἐξίς ἀδροτέρα καθίσταται.) ὁπτετμημένως τε, καὶ ψυχληπτικῶς· τῇ μὴ κεφαλαιωδὲς ἐρών, καὶ οἷον ὅσων τινῶν καὶ ἰρύρων, οἷς ἢ Κοσμολογική Θεωρία σηρίζεται καὶ συνέχεται, λόγον σκελετώσῃ τινὰ προσηταιμένους, τῇ δ' ἐπὶ τῶν, καὶ ψυχῇ ταῦτα, τῇ δὲ δίκῃ ὑμῶν τινῶν ὄντων, καὶ μυῶν, καὶ πικελῆς, οἷς αὐτῶν πρὸς τὸ ἀβρότερον ἢ πραγματεία καὶ ψυχῇ ἐκπαινοῖτο, παρημεληκόσιν. Οὕτω γὰρ αὐτῇ καὶ τῇ Μεταφυσικῇ σπεισαίμεθα, μὴ ἐκμελῇ αὐτῷ, καὶ ἡεροπρασμῶν τὰ καίρια, καὶ οἷον ἡμίπτεν τινὰ, χαμαὶ κειμένῳ ἑάσαντες, καὶ τῷ γῆρος φεισαίμεθα, μὴ καὶ δύξαι-μεν (ὃ πικράνομαι ποτιωμῶς ὑμᾶς) ψυχῇ τῷ τῶν ὁπαύων ἀφειδῶς λίαν ἀσωτόδωροι. Ἰμῶν δ' αὐτῇ εἴη ταῖς τῇ πόνων ὁπσήμεν ἀντικαταστήσαι τὸ τῷ γῆρος μειέμε-ρον, καὶ δεῖξαι ἄρα, μὴ ἀπαραιτήτως καὶ γῆρος μακρῶ, καὶ πόρος πολλῶ, εἰ ἴσα ἐς αἰεὶ δεῖσθαι τὴν μάθησιν, ὃ πάλαι περὶ ἔλκεται· τῇ δὲ πατέρῃ ὁπσήμεν, μειαγωγημένῃ πατέρῃ, ἐν ἴσῳ λόγῳ, τῇ ἐξ ἀμφοῖν ἀνίσως συγκρατημένῃ, ὁπὶ τῷ τῷ τέλει ἐξείναι ποτὲ ἰκέσθαι, ὁπτῶν.

(1) Γενεώσ. Μεταφ. Μέρ. Α'. Προλεγ. §. 3.

(2) Οὐόλφ. Εἰ Κοσμολογ. τῇ κατὰ γῆρας. Προλεγ. §. 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Τίμα δύνάτοτε τῷ Κόσμῳ εἴη, ὡς ἡμῖν ἐπὶ
τῷ παρόντι προκείται θεωρεῖν, ληπτέον;

§. υπέ. „ **Ο**ὗ μὲν, ἡ μέρη καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ, ὁ Κόσμος,
„ τὸ δὲ ἡμεῖς καὶ τῷ ἐξ αὐτοῦ σύστημα, καὶ τῷ ἐν τῷ αὐτῷ
„ χορδῶν φύσει. Λέγεται δὲ καὶ ἑτέρως Κόσμος, ἡ τῷ
„ ὅλων τάξις τε, καὶ ἀναρμόσμις, ὑπὸ Θεοῦ τε, καὶ ἡ Θεὸν
„ φυλαττομένη, αἷς Ἀριστοτέλης ὠρίσασθαι (1). Καὶ εἴτις δὲ
„ ἄλλος Κόσμος ὡς τῷ αὐτῷ αὐτὸν ὑποσταίνει, ἢ γὰρ τῷ αὐτῷ
„ ληφθεῖν, εἰ μέλλοι ἀναρμόσμις εἶναι, καὶ σύστημα πλειό-
„ των αὐτῶν φύσεων, καὶ τῷ αὐτῷ τῷ συγκαταστήσαντι αὐ-
„ τῶν ὄντων, περιέχει αὐτὸς ἑαυτὸν, καὶ συνάφειν. Καὶ πρὸς
„ γὰρ τὸν Κοσμήτορα Θεὸν ὑφ' ἑστῆ, καὶ οἱ οὖν συνέχονται, ὡς περ
„ δὴ καὶ ὁ ὑφεστῆς ἑστῆς, ἔπεται ὡς εἰκὸς αὐτῶν εἶναι καὶ ἑστῆς,
„ ἀναφερόμενος. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ πᾶν τῷ αὐτῷ καὶ ἀεργῆς ἢ
„ φύσις ἀπέσραπται, καὶ ἀναρμόσμις ἐστὶν θέλει, ταῖς κατὰ εἶναι
„ τῷ πλειόντων ὑποστάσεσι, καὶ ἀναρμόσμις συνάφειν ταῖς
„ ἡ τῷ ὑποστάσεσι ἐνεργείαις, ἄλλων ἐπ' αὐτὰ εἰς εἶναι τέ-
„ λους συνάφειν ἐπιτέλει, εἶναι αὐτῶν ἐπ' αὐτῶν ὁ Κόσμος
„ πλειόντων καὶ τὸ ὁρατήριον, καὶ τῷ ἐν τῷ αὐτῷ ἐν μεταβολῶν
„ πλήθει τε καὶ ἀναρμόσμις καταπερικυκλόμενος, ἀναδειχθεῖν αὐτῷ
„ ἔπειτα τῷ ὁνόματι ἄξιον.

§. υπε'. Καὶ εἰ (ἐφ' ᾧ ἀπὸ τῶν ἀναρμόσμις δὴ τῶν
„ συνάφειν, ἀναρμόσμις ἡμῶν ἐπὶ τῷ καθολικωτέρῳ
„ τῷ Κόσμῳ ὡς εἶναι) αὐταῖς αἰδέσει κατὰ ὅλον ὅτιν ἐπὶ
„ τῷ δὲ τῷ ὑφεστῆς, Α'. πολλὰ μὲν καὶ ἀναρμόσμις ἡμῶν καὶ εἶναι
„ τῷ ὄντων, ἀλλήλοις συνάφειν, καὶ συνάφειν. Β'.
„ πολλὰ δὲ καὶ ἀλλήλα ἀναρμόσμις. Γ'. Καὶ πάντα δὲ τὰ
„ τοιαῦτα διδωκῆναι μεταβολαῖς ὑπέκειν καὶ ἀλλοιωσῆναι. Δ'.
„ δὲ

δὲ καὶ ἀλλήλοις κατ' αἰτίαν αὐτὰ συμπεπλέχθαι, καὶ ἔπειτα
„ συνάφειν τὸν ὅλον ἀναρμόσμις. Ε'. δὲ καὶ τῷ
„ αὐτῷ ἡμῶν πάντα ληφθεῖν, μὲν ἔξω τῷ κατ' αὐτὸ
„ συνάφειν ὡς εἶναι, πρὸς ὅπερ αὐτῶν ὡς μέρη αὐτὰ ἀ-
„ γάγοιτο.

§. υπε'. Καὶ τὸ δὲ Α'. ἔρανός αὐτὸς μαρτυρεῖ, ὅτι αὐτῷ
„ παρέστιν ὄραν, Θεὸν ἀνώτατον οἰκηθῆναι, καὶ γῆ φερέσβιος
„ ἢ ὑπὸ ποσὶν ἡμῖν, παντοδαπῶν ζώων ἐστὶν ἔσσα, καὶ
„ μήπιρ (1). Καὶ τὰ πρὸς ὁφθαλμῶν ἡμῖν, φασήσαντες
„ μεγέθη καὶ κάλλη, καὶ ἀστέρων συναναχορεύουσαι ἀπαύτως
„ συστάσεις, καὶ τὰ ἐν ποσὶ ταῦτα, ζώων εἶδη μυρία, καὶ φυ-
„ τῶν, καὶ δένδρων, πελάγη τε καὶ ποταμοί, καὶ τὰ ἄλλα, ἃ δὴ
„ πᾶντα συνάφειν, μέλη οἰκονομίας ὄντα, τὰ μὲν μείζω,
„ τὰ δὲ ἐλάττω, ἡμῶν ὑφεστῆς, καὶ τῷ ὁλοχέρειν τῷ πᾶν-
„ τι χειρόμενος. Τὸ δὲ Β'. πείρα πιεῖται ἀμφιλαφῆς, ἡ
„ μέρας νύκτα ἀναρμόσμις, καὶ νύκτος ἡμέραν, καὶ τῷ ὁφθαλ-
„ μῶν καὶ φθορῶν ἀλλήλοδυναμίας τελευτήτων, καὶ εἰδὲ τῷ
„ καλλίστων ἐν ἑαυτῷ σωμάτων ἀναρμόσμις ὅλων, ἐνδελεχῆς
„ δὲ ἀναρμόσμις. Ἀλλὰ καὶ τὸ Γ'. ἔχ' ἡμῶν φανερόν, τῷ
„ αὐτῷ δὴ τῶν ποσὶ ποσὶ καὶ ταῖς ἄλλαις καταστάσεσιν
„ ἐνεργειῶν, καὶ μὲν μὲν μὲν ἔξω, ἀναρμόσμις δὲ
„ ὁφθαλμῶν καὶ ἀναρμόσμις ἀπαύτως ὑφεστῆς. Ἐφ' οἷς καὶ
„ τὸ Δ'. μόλις γὰρ αὐτῷ, μᾶλλον δὲ μὲν αὐτῷ ἔχ' εὐρίων
„ κατ' ἑαυτὸν, καὶ εἰ αὐτῷ ὅτιν ὁφθαλμῶν δὲ ἀλλ' ἔξ' ἄλλων
„ ὄφειν, καὶ οἱ ἄλλα, τῷ μὲν αἰτίαν ὄντων, τῷ δὲ αἰτιατῶν.
„ Καὶ ἔχ' ἀπλῶς, διατῶ δὲ λόγῳ αἰτίας τῷ πρὸς ἀλλήλα
„ ἀναφορὰν παρεχομένων ἰδεῖν, καὶ χέσιν, τῷ μὲν ποσὶ
„ πᾶν ὁλοκῶς πρὸς ἀλλήλα ἀναρμόσμις, τῷ δὲ τελειῶς,
„ οἷον ποσὶ μὲν ἡμῶν γῆ καὶ ἀναρμόσμις, τελειῶς δὲ,
„ ἐφ' ᾧ ὁφθαλμῶν τῶν φωτισμῶν ἀναρμόσμις, καὶ πᾶς ἀναρμόσμις
„ φῶς, πᾶς ὑφ' ἡμῶν, ἢ γῆ αὐτῷ συνάφειν. Καὶ ἀνώ-
„ μαλος δὲ συνάφειν τῷ ἐπὶ τῶν, πᾶς μὲν εἰς κοιλίας
„ ταπεινώσεως, πᾶς δὲ εἰς πείρα πλατύνσεως, πᾶς δὲ εἰς ὄρα-
„ κορυ-

(1) Περὶ Κόσμου πρὸς Ἀλέξανδρον, Κεφ. Β'.

(1) Ἀεὶς. Περὶ Κόσμου πρὸς Ἀλέξανδρον, Κεφ. Β'.

κερυφωθεῖσα. πῆ δ' εἰς σάραγγας διεφθάρη, καὶ ἀσφα-
γας, καὶ ποικίλως ἔτι συνελόντι περὶ ἀσφαγῆς, ὡς αὖ
ἐν ὄγκῳ ποσάτω, πλείονα ἀφείχοντο τὴν κατ' ἐπιπολὶν
δύστην καὶ ἀφείχοντο, καὶ πλείονα εἰς οἰκιστὴν τε καὶ κίνησιν,
καὶ τὰς ἀλλὰς χρείας ἀποσπαρμένους. Τελειώτατον δὲ καὶ τὸ Ε'.
ἀσφαλῶς, ὁ λόγος αὐτὸς ἀντιβέβηκε. ἔξω γὰρ τῶν πάντων
πῶς αὐτὶ ὑπολειφθεῖν, μὴ ἀποφανῆς ἐπομένως τῆς ἀντι-
φάσεως;

§. υπή. Ἐκ τούτων ἔν λαβεῖν ἔσται πῶς Κόσμος οἵτις
κατὰ γένος, ὁμοειδέες τῶν εἶναι σύστημα ὁλικόν (ἔξ
τὸ Ε'.) πλείονα ἅμα συνδυασμένων, (τὸ Α'.) καὶ ἄλλων
ἄλλα ἐξδεχομένων, (Β'.) δι' ἑκείνους μεταβαλλόντων, (Γ'.)
ποικτικῶς τε, καὶ πλείονα ἀλλήλοις συνδυασμένων. (ἔξ
τὸ Δ'.)

§. υπθ. Καὶ δὲ ἐκ μὲν τῶν ὑφετώπων δὲ τῶν πῶς
συνδυασμένων ἀλλήλοις, καὶ τῶν ἄλλων ἐξδεχομένων, τῶν
ἔτι μὲν, ἐκ ἄλλως δὲ συνδυασμένων, ὅδε ὁ ὑφετός, καὶ
ἐκ ἄλλως, τῶν ἀφείχοντο εἰς, συνδυάζεται κόσμος. Ἀλλὰς ὁ αὖ
συνδυάζεται ἐξ ἄλλων οἵων ἀφείχοντο αὐτὰ, ἥτοι σω-
ζομένων τε καὶ πῶς εἰρμῶ καὶ πῶς πείσεως, ἢ μὲν δὲ τέτα. Ἡ
γὰρ ἀποδοῖς καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν, μόνον ὅσον τῶν καὶ πῶς ἐν
τῶν καὶ ὑφετός εἰρμῶ, καὶ πῶς μεταξύ τῶν αἰτίων καὶ τῶν
αἰτιατῶν χείσεως, μεταβαλλομένης, καὶ εἰς ἐπείκειν τινα με-
τασχηματισμοῦ. τούτων εἰπὼν τῶν ἐν τῶν παντὶ θεσμῶν
ἐπεμμένων, καὶ ἀφείχοντο πῶς καὶ ἄλλων, ἀλλὰς αἰτιατῶν ἀφεί-
χοντο. ἐξ ὧν καὶ πῶς καὶ ἀφείχοντο μακρῶν αἰτίων Παλιγγε-
νεσίας τῶν ἐν τῶν Στάς, ὡς συστατικῶς ἀφείχοντο ἄλλων καὶ
ἄλλων ἐξδεχομένων, τῶν κατ' ἐκείνους, ὅδε παιδαγωγῶν. Καὶ
ὡς ἐν ἀπερρήτοις μόνον τῶν παντὶς κατεργίας, ἐκτε-
σμενῶν τῶν κρατῶν ἐν αὐτῶν ἥδη θεσμῶν, ἥτοι πλείονα,
ἢ πάντως τῶν, καὶ ἔξ ἀλλοιωθῆναι, καὶ Κόσμου
ἄλλα ἀποσπαρμένους ἐπομένως ὑποσάσιν, τῶν δὲ πῶς ὅπως,
κατὰ τὸ δοκῶν τῶν ὑποσάσιν, ἀλλοιωθῶν καὶ ἐξ ἀλ-
λοίων.

Θεώρημα Α'.

§. υπ. „ **Τ**ῆ ὑπάρξει μιᾶς καὶ μόνης τῆς ἀειδμοῦ ἐστὶς
„ ἀπλῆς, Κόσμος ὅδε αὖ ὑποσάσιν. συνδυάζεται δὲ διὰ καὶ
„ μάλα.

Οὐ γὰρ αὖ ὅδε τὰ συνδυασμένα, ὅδε τὰ ἐξδεχομένα,
ἔτι τὰ μεταβαλλόντα εἰς ἄλλα, ὅδε τὰ κατ' αἰτίας λό-
γον ὅπως ἐν ἀλλοιωθῆναι, ἐπὶ τῆς τῆς ἀειδμοῦ μιᾶς καὶ
ἀπλῆς γένετο αὖ (ἐξ ὑποθ.) ἀφείχοντο (§. υπή. υπθ.)
ἔτι Κόσμος. Ἀφείχοντο τὸ Α'.

Ἐπὶ δὲ τῆς συνδυάσεως καὶ μιᾶς γένετο αὖ τῶν. Καὶ
κατ' αὐτῶν ἀφείχοντο ὑποσάσιν καὶ Κόσμος. Ἀφείχοντο τὸ Β'.

Θεώρημα Β'.

§. υπα. „ **Ο**ὗδε τὸ ἐν πλείονων καὶ συνδυασμένων, καὶ
„ ἐπὶ ἐξδεχομένων, καὶ μεταβαλλόντων, καὶ καὶ τὸν τῆς αἰ-
„ τίας καὶ τῆς αἰτιατῆς λόγον ἀλλήλοις ἐπισημασμένων ὄντων
„ σύστημα Κόσμον αὖ φαίνεται, εἴτε τῶν αὐτῶν καὶ ὅδε
„ τῶν παρ' αὐτῶν εἴη πάχοντα, ἢ ἀφείχοντο ἐπεργάται.
Τὸ ὅδε ἐξ ἐκείνων, μὲν τῶν παρ' αὐτῶν ἐτέρων, ἐπὶ ἐν ὁ-
λικῶς συμπαραληφθεὶς σύστημα Κόσμος. (§. υπή. υπθ.)
Εἰ δὲ τὸ ἐξ ἐκείνων ὁλικῶς σύστημα τῶν οἰκιστῶν ἀφείχοντο
χρεῖς τῶν ἐτέρων ἀφείχοντο ἅπαν ἔχειν τὴν ἀφείχοντο ὑποτίθε-
ται, ὡς αὖ καὶ τὸ ἐν μέρει σύστημα Κόσμος (σὺ λέγοντος)
καὶ καὶ Κόσμος, μὴ ὁλικῶς συνεσθῆναι ὑποτίθεσθαι, κατὰ
τὸν λόγον (§. υπή.). Ἀφείχοντο κτ.

Σχόλιον.

§. υπβ. **Ο**ὗπος ἐν τῶ ὑφετός συνδυάσμα ὁλικῶς ὅπως
τέος, οἵοντι σύστημα μέγα, ἐν πλείονων ἄλλων συνεσθῆναι
συστημάτων ἀπλεσέρων, τῶν μὲν μείζονων, τῶν δὲ ἐλαττό-
νων, ἀφείχοντο τῶν ἐλαττόνων καὶ ἀπλεσέρων ἐστὶν, τὴν ἀ-
φείχοντο

τάλειον ὑπερχομένον. Οὕτω φέρε τῷ ἰσῶν ἑκαστος τῷ λε-
πτικῶν, ὅς ὢν ἀνθρώπων τὸ σῶμα συνύφασαι, συστηματίον
μοι τοῖς οἷον ἐκ πλείονων βραχυτέων συγκεκροτισμένων
μερίων· ἐκ δὲ δὴ πολλῶν ἰσῶν, μὺς, καὶ ὑμῶν, καὶ ὅ-
σων, κτ. Ἐκ δὲ τῶν ἁμᾶ, μέλος οὐ οἷον ὁ βραχίων·
ἐκ πλείονων δὲ μελῶν ἀναφορὰν ἐχόντων, τὸ ὅλον σῶμα ὁ-
λοχεράμειον· ἐκ δὲ σώματος καὶ ψυχῆς φύσει συναπτομέ-
των ὁ ἀνθρώπος, ὁ μικρὸς Κόσμος· ταῦτέν εἰπεῖν, τὸ ἔτι
μικρὸν συστηματίον, μέγα δέ τι ἐν τοῖς ἔσιν ὃν δὲ τιμιό-
τητα φύσεως, καὶ ἀξιοσύνην τῷ ἐν αὐτῷ δυνάμεων. Καὶ
ἐκ πολλῶν ἀνθρώπων τὸ εἶδος· ἐκ δὲ πλείονων καὶ ἄλλων
εἰδῶν κτηνῶν τε λέγω, καὶ φυτῶν, καὶ παντοίων τὰς φύσεις
ἐμφύχων τε καὶ ἀψύχων, τὸ πᾶς ἡμῖν οἰκουμενῆς ὑδρογεία
σφαίρας, μείζον σύστημα. Ἐκ μὲν ἔν πλείονων ἔπω συστη-
μάτων πολὺ ἀλλήλων ἀναφέροντων, οἷον τὰ πᾶς γῆς, τὰ πᾶς
σελήνης, ἑρμῆ, ἀφροδίτης, ἡλίου, καὶ τῷ ἄλλων, τὸ ἔτι
μείζον, τὸ τῷ πλανητῶν φησὶ, ὅπερ ἐξ ἐπτακαίσεως σω-
μάτων, ὡν τεταγμένα καὶ θέσεις, καὶ μέγεθος, καὶ σχῆμα, καὶ
κίνησις, καὶ ἀπελάσεις ἢ ἀπ' ἀλλήλων. Ἦδη δὲ ἐπεὶ τῷ ἀ-
πλων ἑκαστος ἀσέριον, ἡλιαστίς, ὡς ἐκ παντὸς πόρρω πῦ
καθ' ἡμᾶς φασῆρες τῶν φύσιν ἀπέχων, ὑποτίθεται εἶναι,
ἐκ ἀλόγως εἰκότας οἱ καθ' ἡμᾶς φιλοσοφεῖντες, καὶ ἀπὸ
ἐν ἑκαστῷ τῷ σερῶν, πλανητικῆς τῆς συστάσεως ἁπο-
νοεῖν· τάχα δὲ καὶ ἐκ πλείονων ἀπλοπλησίων συστημάτων,
καὶ ἄλλα ἐφεξῆς ἔτι μείζον πᾶς συστήματα, ἐκ δὲ ἀπλοπλη-
σιῶν συλλήβδων τὸ πᾶν, καὶ ὁλοχερὲς σύστημα, ὅπερ
ἐδ' ὀφθαλμοῖς αὐτοῖς μικρόν τι παρὶσταται εἶναι περὶ αὐτοῦ
μῆρον, παρμεγεῖδες δὲ ἡλίους, καὶ μορῶν ἀπέραντον τῷ
λόγῳ ὅτι περὶ αὐτοῦ καὶ ἀπελάσεις, (1) πολλαπλὴν
μὲν ὅτι τῇ τῷ ὡς αὐτῇ φύσεως στοιχία, ἀπλὴν δὲ καὶ μο-
ναδικὸν, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ συστατικῇ τε καὶ τάξει. Τῶτο γὰρ καὶ
Κόσμος ἀπὸς κρείως, καὶ σύστημα, καὶ τὸ πᾶν, καὶ ἡ φύ-
σις·

(1) Βλ. νῆτ. Βιβλ. β'. Θεωρ. πρὸς γῆν. Κεφ. ἐχάστ. Καὶ Γενιάς.
Σχολ. Περτ. μδ'.

σις· τὰ δ' ἐν αὐτῷ, ἐξ ὧν αὐτὸ ἔχει λαβὸν πᾶν ὁλοπλη-
σίαν, ὡς ἄρα πᾶς λοιποῖς σιωπῶνται εἰς τὴν τῷ ὅλα συμ-
πλήρωσιν, συστήματα μὲν, ὡς εἴρηται, καὶ ταῦτα ἐν μέ-
ρει, Κόσμος δ' ὅλος. Ὡς εἶγε περὶ τῶν, καὶ Κόσμος ὡς
ὕφεσως ἕτερος, ἢ καὶ πλείους, οἷον τι ἐγγύοντο τῷ πάλαι
συχροῖ ἐκείνων, ἔχων μὲν ἐκεῖνος πρὸς τῶν τῶν κα-
τ' αἰτίαν ἀναφορὰν, ἐξέπεσαν αὐτῶν, καὶ συγκατῆξεν ἐαυτῷ
ἐκπεσόντι καὶ τῶν, πᾶς τῷ Κόσμῳ ἐπωνυμίας καὶ τάξεως·
μὲν δὲ κοινὸν πρὸς τῶν αὐτῶν, μὴ δὲ τῶν τυχεύσαν ἀνα-
σώζων καὶ λόγον αἰτίαν καὶ αἰτιατὴν χέσιν τε καὶ ἀπόδοσιν,
ὡς αὐτῶς, ἢτοι τῷ ἀειδμῶ, ἢ καὶ τῷ εἶδει ἀνακρινά-
μηνος.

Θεώρημα Γ'.

§. υγγ'. **Ο** Κόσμος ἑστῶς.
Τὸ ἄρῃον καὶ ἀπλόστον. (§. σιδ'.) Τρεπτόν δὲ
πᾶν ὅτι ἐν τῷ ἐκείνων συστήματι. Κόσμος δὲ ἀπλὸς
ἐκ αὐτοῦ εἶναι. (§. υγγ'.) Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. υγδ'. **Ο**τι μὲν ἔν ὁ ὕφεσως ἔπος πᾶς, καὶ ἡ αἰσθη-
σις αὐτῇ μαρτυρεῖ· ὅτι δὲ καὶ κατ' ἀφαίρεσιν τῶν ἀπὸ τῶ
ὕφεσως τῶν ὁ Κόσμος νομήτος ἑστῶς ὑπόκειται, καὶ ἐξ
αὐτῆς πᾶς ἐννοίας τῶν ἐν γῆν θεωρουμένων Κόσμου, (§. υπη.
υπδ'.) κατέδηλον.

Θεώρημα Δ'.

§. υγέ'. **Ο** Κόσμος κατ' ὑπαρξιν ἐνδεχόμενος.
Τὸ γὰρ ἑστῶς, καὶ κατ' ὑπαρξιν ἐνδεχόμενον ἔστι.
(§. σιδ'.) Τρεπτός δὲ ὁ Κόσμος. (§. υγγ'. υπδ'.)
Ἄρα κτ.

Θεώρημα Ε΄.

§. υγς'. "Ο Κόσμος ἐκ αὐτοῦ εἶναι αἰώνιος.
 Οὐ γὰρ τὸ κατ' ὑπερβολὴν ἐνδεχόμενον· (§. σκ'.) Τοιοῦτον δὲ ὁ Κόσμος εἶναι ἐθέλει. (§. υγέ.) Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. υγζ'. Περὶ τῆς ἐκ τῆς μὴ ὄντος ὑπὸ τῆς Δημιουργῆ παραγωγῆς, κατ' ἣν ὁ ὑφεστὼς Κόσμος ὑπέστη, τὴν ἀποκάλυψιν ἐνταῦθα σιγῇ τιμήσας (εἰδὲ γὰρ θεολογεῖν, ἐκ τῆς ὑπερφυῶς ἀποκαλυμμένης ἡμῖν ἡδὴ πρόκειται.) ἔχοις αὐτὴν καὶ αὐτὰ ἥδη ἐξω σοφῶν λαβεῖν ἀφ' ὧν τὰς πίσεις. Εὐρήσεις γὰρ καὶ Ἑρμῶν τὸν τεισμέγιστον (ὅτι ἐκ τῆς τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν Ἑλλήνων σοφίας πατέρα εἶπεν, ἐκ αὐτῶν ἀμάρτοις.) ἀμφιλαφῶς τὸν ποιητὴν, ὡς ἀρχὴν εἰσάγοντα τῶν πάντων (1). Καὶ Λίνοιο τὸν ἀρχαῖον (2). Καὶ Ὀρφέα τὸν Λίνου διακρίσαντα (3). Καὶ Ὅμηρον, καὶ Ἡσίοδον (4), καὶ Θαλῆν (5), καὶ Ἀναξαγόραν (6), καὶ Πυθαγόραν αὐτὸν, καὶ τὰς ἐκ τῆς Σιπῆος ἀπαντας (7). Καὶ Πλάτωνα δὲ, (8) (ὅτι γὰρ τῶν ἀποκειμένων τὸ δόγμα, ὡς Ἀεισοτέλει εἴρηται (9), εἰδίδωσιν ὑποτυπῆσαι, ἢ ἐν Τιμαίῳ εἰσηγήσεις. Καὶ πάντας ἀπλῶς τὰς ἀπὸ τῆς Ἀεισοτέλεως, αὐτὴς

τῆς

(1) Ἐν τοῖς δυσὶν αὐτῆς Βιβλ. ὡς τὸ μὲν ἐπιγέγραπται Πείρασμοις, τὸ δὲ Ἀσκληπείας.

(2) Παρὰ Λαέρτ. Βιβλ. α', καὶ Ἀεισοτέλει ἐν Βιβλ. ιγ'. τῆς Εὐαγγ. Προπ. Εὐσεβ.

(3) Ἐν τοῖς περὶ Ὀρφέως.

(4) Παρὰ Εὐσεβ. εἰς αὐτὴν αἰών.

(5) Λαέρτ. ἐν βίῳ.

(6) Αὐτ.

(7) Πλάτ. Βιβλ. β'. Περὶ Ἀρισκ. Κεφ. δ'.

(8) Λαέρτ. ἐν βίῳ.

(9) Περὶ Οὐραν. Βιβλ. α'.

τῆς μαρτυρήντος (1) εὐρίαι αὐτὸ ἀφ' ἑαυτῆς εἶναι τὸν Κόσμον, ὡς δόγμα ἀλογίας μεσὸν ἀποπτύσοντας. Τί. δὲ δεῖ κατ' αὐτὰ πρὸς τὸ παρὲς ἀγαθόν, ἐνὸν ὅλα ἐθελῶσαι μαρτυράς, τὸ Χαλδαίων (2), τὸ Αἰθιοπῶν (3), τὸ Θηβαίων (4), τὸ τῶν Αἰγυπτίων (5), τὸ Περσῶν (6), καὶ Σιπῶν, καὶ Ἰαπονίων, καὶ Ἀμερικανῶν, ὡς εἶναι ἐξ αὐτῶν πολλοῖς τῶν Νεωτέρων, τοῖς τὰ ἐκείνων γραφῇ ἀναδύσιν. Παρὰ μὲν γὰρ τοῖς Περσίταις τὸ Παχαιαχαχίη, τὸν δημιουργὸν τῆς ἑρῆς καὶ τῆς γῆς ὑμνεῖ, αὐτὰ δὲ τοῖς Μεξικανοῖς τὸ Βιτζλιπετζλί, ὡσαύτως τὸν ποιητὴν γεραίρει. Ἐφ' ᾧ δὲ τὰς βαρβάρους παραλιπεῖν, τοιαύτῃ δόξῃ καὶ παρ' Ἑλλήνων ἐκράτει ἀνεκδοκῆς, ὡς ἐστὶ μαθεῖν καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν Πορφύρει (7). "Ὁρα γὰρ φησὶ τὸν τῶν Ἑλλήνων σοφίαν, ἐπὶ τῇ ἀσκαπόμενῃ τὸν γὰρ Δία, τὸν γὰρ τὸν Κόσμον ὑπολαμβάνοντες, ὅς τὰ ἐν αὐτῷ ἐδημιέργησεν ἔχων τὸν Κόσμον. Καὶ τὰ Ὀρφέα ἐξῆς ἀδει.

"Ζεὺς πρῶτος γένετο, Ζεὺς ὕστατος ἀργικέραυνος.

"Ζεὺς Κεφαλὴ Ζεὺς μέσος, Διὸς δ' ἐκ πάντα τέτυκται.

"Ζεὺς ἄρσεν γένετο, Ζεὺς ἀφθιτος ἐπλετο νόμῳ.

"Ζεὺς πυρρὸς γαίης τε, καὶ ἑρῆς ἀσερόεντος.

"Ζεὺς βασιλεύς, Ζεὺς αὐτὸς ἀπάντων ἀρχιγόνεθλος.

Καὶ εἰς αὐτὴν ὅρα σὺν Ἀεισοτέλει, ἢ εἴ τις ἄλλος ὁ πρὸς Ἀλέξανδρον περὶ Κόσμου ἐστὶ σωταξάμηνος, (8) ὡς ἀρχαῖος ἔπος λόγος (εἰπεῖν) καὶ πάτερος ἐστὶ πάντων ἀνθρώπων· ὡς ἐκ Θεῶν τὰ πάντα, καὶ δὲ Θεῶν ἡμῖν συγένηται. Οὐδεμία δὲ φύσις αὐτῇ κατ' ἑαυτὴν ἀυτάρκης, ἐρημωθεῖσα πῶς ἐκ τῆς σωπείας (9). Πρὸς μὲν ἂν τοσαύτης μαρτυρίας τίς ἀπιδῶν ἐκ ἐν βραχεὶ λόγῳ δήσειται,

(1) Περὶ Οὐρ. Βιβλ. α'. (2) Διόδ. Βιβλ. γ'.

(3) Αὐτ. Βιβλ. δ'. (4) Αὐτ. Βιβλ. β'.

(5) Διόδ. Βιβλ. α'. Ὁρὰ καὶ Εὐσεβ. Βιβλ. γ'. περὶ Εὐαγγ. Προπ. Ἀρθρ. ια'.

(6) Παρὰ Θεομᾶ Ὑδρ. Κεφ. λγ'.

(7) Παρὰ Εὐσεβ. Βιβλ. γ'. Εὐαγγ. Προπ. Ἀρθρ. β'.

(8) Κεφ. β'. (9) Ὁρὰ Πλάτ. περὶ Ἰσίδ. καὶ Ὀσίρ.

ται, τὴν Ξενοφάνης (1) καὶ Ἀριστοτέλης (2) δόξαν; ὅπως καὶ Ἀριστοτέλης αὐτὸς ἐν τοῖς Τοπικοῖς, ἐξ ἡμισείας οἶον τῷ ἀληθεῖ ὑπερδίδας λόγῳ, (3) τοῖς ἀφαιρητικοῖς καὶ τὸ συγκριτικὸν τῶν προβλημάτων, ἃ δοτεῖται ἔχει, φησὶ, ἢ πότερον ἕως ἔχει, ἢ ἕως ἔτι, ἢ τὸ περὶ ἀμφοτέρων εἶναι λόγους πιθανούς, καὶ περὶ ὧν λόγον μὴ ἔχειν ὅντων μεγάλων, χαλεπὸν οἰόμενοι εἶναι τὸ διακρίνειν καὶ οἶον πότερον ὁ Κόσμος αἰδῖος, ἢ ἔτι; καὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα ζητήσεων αὐτῶν. Παραγερνὺν τὸ ἐκ τῶν ἐκτὸς πίστεων βάρος, ὅπερ ἔστι μικρὸν δῆλον, ἐν ἕτω κοινῇ τῇ συμφωνίᾳ, τῆς ἱεράς αὐτῆς φύσεως φθελγομένης, πολλοὶ καὶ ἄλλοι λόγοι ἐπὶ τὸ δόγμα φέρουσιν, ὧν πρῶτον αὐτὸ εἶναι καὶ ἡμᾶς ἐνταῦθα τινας γὰρ ὑποθέσθαι.

Α'. Οὐκ εἰ τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον αὐτὸ καὶ αἰώνιον, (σιέ.) ἔστι δὴ τὸ αὐτὸ καὶ καθ' ἑπαρξιν ἀναγκαῖον. (δ. σβ.) τοῖς δὲ ὅσιν ὅταν τῶν πρὸς ἐσίων ἀναγκαιῶν ἢ ὑπαρξίς. (δ. αὐτ.) πρῶτον εἰπεῖν, πᾶσι θεοῖς (δ. σκζ.) ἢ ἀνὰ ἑὸν αὐτὸ εἶναι, ὅς αὐτὸ νοηθεῖν. (δ. σκη.) Ἀλλὰ ὅς καὶ δῖχα τῆς ὑπαρξεως, κατὰ γὰρ τὸ τί ἡ εἶναι νοητὸν ὁ Κόσμος. Καὶ ὅς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἑκαστον, ὧν εἰσὶ καὶ αἱ ὀπίσθιαι. Οὐκ ἄρα ὁ Κόσμος αἰδῖος.

Β'. Ἦτοι τὸ αἰδῖον προσήκει τῷ Κόσμῳ ἐσιωδῶς, ἢ ἐπεσιωδῶς. Ἀλλ' εἰ τὸ δόπερον, ἔχει αὐτὸ καὶ ἀποχρῆσθαι, ὥς καὶ τῶν φθαρτῶν ὄντων· τὸ δὲ τοῖς ἐκ αἰώνιον, ἀλλὰ τὸ ἀφύρνητον, καὶ ἀφθαρτον (4). Εἰ δὲ τὸ πρῶτον, πότερον καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτῶν σύμπασιν οἰκεῖον τῶν, ἢ τοῖς μέρους, τοῖς δ' ἔτι; εἰ ὅς ἐκεῖνο, ὅσον ἄρα ἐν χρόνῳ, καὶ ὅς χρόνος· εἰ δὲ τῶν, καὶ τὸ ἐπὶ σελήνῃ μάλιστα τῷ Κόσμῳ μέρος παθῶν ὅς, καὶ Ἀριστοτέλει ὁμολογεῖται, ἐν ᾧ καὶ τὰ φθιγγὰ κηραίνεται. (5) (εἰ γὰρ λέγειν ἦδη τὸ ἐπὶ πολλῶν ἀποδειχθῆναι, ὡς οὐδὲ τὰ ὑπὲρ τῶν σελήνῃ πάν-

πάντῃ πάθους ἐκτός.) Ἄρα ἐπεὶ ἔστι σύμπαντα τὰ μέρη αἰώνια, ὅθεν τὸ ὅλον· ἔστι δὲ τὸ ὅλον ὁ Κόσμος. (δ. υπή. υπά.) Ὁ ἄρα Κόσμος αἰωνιότητι ἅμα διακρίνεται καὶ ἐν αἰώνιος διακρίνεται ἀκόλουθον.

Γ'. Καὶ εἰ αἰδῖον τὸ πᾶν, καὶ ἀρχῆς ἐπέκεινα καὶ τέλους παντός, τῶν ἐν αὐτῷ λογικῶν ψυχῶν ἦτοι τὸ διηκτόν ἀποδεικτέον ἐξ ἀνάγκης, ἢ τῶν μετεμψύχων, ὡς αὐτὸ μὴ τὸ ἐνεργεῖα ἀπειρον εἰσενεχθῆναι, ὅπερ εἶναι τῶν ἀδυνατῶν, καὶ Ἀριστοτέλης αὐτὸς (1) ἀπεφύλατο.

Δ'. Καὶ τὰ ἡθικά ἐκεῖνα καλέμμενα ὀπχειρήματα, πρὸς ἀνασφάλῃ τῆς ἀπόψεως δόξης, ἔστι μικρὰ ἔχειν μοι δοκεῖ τῶν ῥοπλῶν· τί γὰρ δῆποτε παρ' ἑλλείψιν συγγραφῶν, φησὶν ὁ Διόδωρος (2), τὰ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ὅσιν ἀγνοήματα; τί δὲ εἰδὲς Ὀμήρου, ὡς Ἰώσηπος λέγει (3) φέρεται συγγραφεὺς ἀρχαιότερος; τί δ' ὡς ὁ Ἀφεικανός (4), πρὸ τῆς κατὰ τὰς Ὀλυμπιάδας τῶν χρόνων καταμετρήσεως, ὅσον ὅλως ἰσχύεται πίστεως ἄξιον; Πῶς δὲ καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὰ τῶν βαρβάρων, ὡς Ἰεσῖνος (5) κομιδῇ σεσίγηται, εἰ ὁ Κόσμος αἰδῖος;

Ε'. Ἀλλὰ μὲν καὶ τὸ νηπιῶδες ἕως εἰπεῖν, καὶ ἀτελές, καὶ ἀπλοῖκόν τῶν πάλαι, καὶ τὸ πρὸ τῆς ἔσοφας, καὶ πρὸ τῆς βολῆς, καὶ οἰκήσεις αὐτοχρόνιον τε καὶ ἀνεπιτήδευτον, καὶ τὸ ἀνώνυτον πρὸς ἀλλήλα τῶν ἀφωρισμένων τε καὶ ἀπωκισμένων ἐθνῶν, καὶ μὲν, καὶ τῶν πολλαχῇ γῆς συνεσωσῶν ἀποικῶν τὸ νεαρὸν ἔτι καὶ πρόσφατον, τί ποτε ἄλλο ἐλέγχει (6) ἢ τῷ Κόσμῳ, καὶ τῷ ἐν αὐτῷ ἀνθρωπείῳ γένει ἀρχὴν ἡγεῖσθαι τινὰ ὑποστάσεως, καὶ ταύτῃ μὴδὲ πᾶν πολὺ εἰς ἀρχαιότητα φθαρτείνασαν;

ς'. Καὶ

(1) Παρὰ Πλατ. Ἀρισκ. Βιβ. β'. Κεφ. δ'.

(2) Φυσ. Η. καὶ ἐν τοῖς περὶ Οὐρανίου.

(3) Τοπικ. Βιβλ. Γ'. Κεφ. ε'.

(4) Α. Περὶ Οὐρανίου. (5) Πλάτ. β'. Ἀρισκ. Κεφ. δ'.

(1) Βιβλ. γ'. Τῶν Φυσ. καὶ Α'. Περὶ Οὐρανίου.

(2) Ἐν Προοίμ. τῆς Α'. Βιβλ.

(3) Κατὰ Ἀπίωνος.

(4) Παρ' Εὐσεβ. Βιβλ. Α'. Εὐαγγ. Προπ.

(5) Παρὰ Εὐσεβ. Βιβλ. Α'.

(6) Ὁρα Εὐσεβ. Βιβλ. α'. Περὶ Εὐαγγελ. Προπαρ. Ἀειθ. δ'.

Καὶ Κικέρ. Βιβλ. β'. Περὶ Φύσε. Οὐραν. Κεφ. κγ' καὶ κδ'.

5. Καὶ ἡ τοῦ τοῦ χειρὸς ἀπάτης δὲ, καὶ περιργιαιπάτης ἀνθρώποις τέχνας ἐπίνοια τὸ αὐτὸ μαρτυρεῖ (1). Οὐ γὰρ ἀμέλει κατακλυσμοῖς παρηγοσμοῖς τισὶν, ἢ ἐμπορησμοῖς ἐπισκήψασιν ὑπολαβόντες ἐρασιν, ὅτι τὰ πρὶν ἐρημύα ἐξίτηλα γεγονότα, πάλιν ἀνδρεθύναι συνέβη, τὴν δὲ ὅλα φθορὰν ἐαυτῆς ἡκιστα ἀδεχομένης τῆς φύσεως, εἰδὲ τοῖς ποιετοῖς φελλοπιπτάσης παθήμασι, πλὴν εἰ καὶ θείαν μὴν νιν προτεῖ τὸ πᾶσι, οἷον καὶ αἱ κατ' ἡμᾶς ἱερὰ Γραφαὶ διεξίστην, αἱ καὶ τὴν πᾶν ὅλων δημιουργίαν εἰς Θεὸν ἀναφέρουσαι. Εἰ γὰρ ἐν μέρει καὶ τὸ πᾶν δοίημι, εἴθετος ὅλον ἀρῶν διαφθαρεύει ποτὲ συγχωρήσαντες, τὰ γεμῶν ἄλλα τῶν ἐθνῶν τὰ πᾶσι, πᾶς δὲ ῥέσεις διέσωσεν αὐτὴν, καὶ ὡς ἡμᾶς παρέπεμψε φελλοῦντα, ὡς ἀναγκαιοτάτων ὄντων καὶ ῥάδιον, μᾶλλον δὲ οὐδὲ δυνατὸν ἢ ὅπως συμβῶναι τὴν ἀπορροήσιν.

Θεώρημα 4'.

§. υγ. Παραγωγὴ τῇ καὶ φυσικῇ γένεσιν ἐν χρόνῳ, ὑποσυνάγει τὸ πᾶν, ἀδύνατον. Παραγωγὴ δὲ τῇ ἀπλῶς, ὡς τὸ δυνατὸν εἶναι, καὶ ἀναγκαῖον.

Τὸ γάρ τι φυσικῇ γένεσι τυγχάνον τὸ εἶναι, τοῖς ἐν τῇ φύσει αἰτίοις, δυνάμει γὰρ, ὡς ἀρχαῖς ἀναδεικνύει. Καὶ εἰς ὅλης προϋφασίας, καὶ εἰς ἀπορημύας κινήσεως γίνεσθαι, ὁμολογητέον. (§. σξ.) Οὕτω δέτοι ἐν χρόνῳ ὑποσυνάγει τὸ πᾶν, εἴτις ἀτελείνοιο, δυνάμει δὲ πρὸς τὸ πᾶν, ὅτε μὴδὲν ἢ, αὐτὰ τὰ εἰς ὧν τὸ πᾶν τὰ τε κατὰ φύσιν ποιεῖται τῶν αἰτίων εἰσάγων, καὶ ὕλιν εἰς ἧς, καὶ δυνάμεις ἀφ' ὧν, καὶ ἐνεργείας κατ' αὐτὰς, καὶ κίνησιν δι' ἧς, πρὸς ἐτινόςαν ὅπερ αὐτὴ τὸ κινεῖσθαι, ἢ τὸ ἀπλῶς ὄν, ὑποτιθέμενος.

μῦθος· ταῦτα δὲ λαμπαῖς συνέχεται ταῖς ἀντιφάσεσιν. Ἄρα κτ. Ὁ τὸ Α'.

Τὸ δὲ ὅτι τὸ ἀπλῶς εἶναι, ἐκ τοῦ ταύτη μὴ εἶναι κατὰ δημιουργίαν ἀνακαλέμενον, εἰδὲν ἐκείνων εἰσάγει τῇ τῆς ἀντιφάσεως ἡμῖν ὠδινόντων, ὡς αὐτὸς τύχοι ὑπάρξεως· μόνον δὲ τοῦ ποιητικοῦ γήϊος, τοῦ παρ' αὐτὸ, καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, αἰωνίως πορόντες, καὶ ἀπειρον πλουτέντος τὴν δυνάμιν. (§. σξ. σξά. σξβ.) εἰ δὲ φάσας ὁ λόγος (§. σιγ.) ἀναγκαῖον τὴν ὑπάρξιν ἐπιτάσσεται. Ἄρα κτ. Ὁ τὸ Β'.

Ἀλλὰ γὰρ μετὰ τῆς καὶ φύσιν γένεσεως, καὶ τῆς ἀπλῶς τὸ εἶναι ἀναγωγῆς μέσον εἰδὲν· ἢ τοι γὰρ ἐκ πορροποκειμένης, ἢ ἐκ μή. Καὶ κινήσεως μεσιτάδεσθαι πάντως, ἢ ἀπὸ κινήσεως τὸ ὑφασθῆναι αὐτὸ ὑποσυνάγει. (§. λε.) ὑφασθῆναι δὲ ὁ Κόσμος. (εἰς ὑποθ.) Καὶ δὲ καὶ ἐν χρόνῳ τὸ εἶναι λαβών. (§. υγ. υγζ.) Κατὰ φυσικὴν ἄρα γένεσιν ἀδύνατον ὄν εἶναι αὐτὸν ὑποσυνάγει, (εἰς τὸ Α'.) ἐπ' ἀνάγκης ὁμολογεῖν ὅτι ἀπλῶς παρήχθη (καὶ τὸ Β'), ταῦτα καὶ δημιουργίαν ἀναγκαῖως ἐκ τῆς μὴδενὸς ὑπέστη. Ἄρα καὶ τὸ Γ'.

Σχόλιον.

§. υγθ. Οὕτω τοὺς Κόσμον μὴ ἀπ' αἰῶνος, (§. υγ. υγζ.) ἀλλ' ἐν χρόνῳ, φυσικῇ μὲν γένεσι εἰδόμενος, (υγ.) παραγωγὴ δὲ τῇ ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ εἶναι, διδιδρυμῆθαι ὑποδεδειχόσι, πρὸς αὐτὴν εἶναι, καὶ τοῖς τῶν ἀντιδοξάντων λόγοις ἀπαντῆσαι, οἷς προσερειδόμενοι ἄλλοις ἔραν πρὸς γῶσαι πὴν πλινθίαν ἐτόλμησαν, τοῖς τῆς αἰῶνος πρὸς βείοις τὴν κτιστὴν φύσιν ὑπερσεμνυῖαντες, καὶ τῆς αὐτῆς ποροειρίας τῇ σοφῇ, καὶ δυνατῇ, καὶ παγκάλῳ δημιουργῷ, καὶ κτίσει τῶν ὅλων ἀξιώσαντες.

Α'. Οὕν Δεισοτέλης (1) εἰς αὐτῆς τῆς ὕλης ἐπιχειρῶν, ἀφ'.

(1) Ὁρα Κλήμ. Ἀλεξ. Βιβλ. α'. καὶ Σέωμ. Καὶ Παλὺς. Οὐργίλ. Πιεὶ Εὐρ. Τεχν. Καὶ Λακρήγ. Βιβλ. Ε'. Πιεὶ Φύσ. Ὁπεν. Καὶ Γαστρίδ. Τμ. α'. Φυσ. Βιβλ. α'. Κεφ. 5'.

ἄφθαρτον αὐτὸ καὶ ἀρρήντητον ἀνάγκη εἶναι φησὶν. „ Εἴτε
 „ ᾧ ἐγίγνετο, ὑποκείσθαι τὸ δεῖ παρῶν, τὸ εἶς ἢ ἐνυπάρ-
 „ χοντος· τὸ δὲ ὅτι αὐτὴ ἡ φύσις, ὥς ἐστι παρὶν γε-
 „ νέσθαι... εἴτε ἐφθείρετο, εἰς τὸ ἀφίξεται ἔχοντος, ὥς
 „ ἐφθαρμένη ἐστὶ παρὶν φθαρῶναι.

Ἀλλ' εἴπερ ἐγίγνετο, γινέσκει φυσικῇ, ἐγίγνετο αὖ πάντως
 ἐκ τῆ ἐνυπάρχοντος, καὶ ἐφθείρετο αὖ ὁμοίως ἢ ὕλη, εἰς τι
 ἔχοντος, προσεπιϋπάρχον αὐτῇ φθιρομένη, ταῦτον εἰπεῖν,
 ὅτι ὕλης αὖ ἔπος ἔχον ἢ ὕλη τὴν γινέσκειν, καὶ τὴν φθορὰν
 εἰς ὕλιν, ὡς εἶναι μὴ καὶ παρὶν γινέσκειν, φθιβεῖν δὲ ταύ-
 τιν, καὶ μὴ τὸ φθαρῶναι, ὅπερ ἀδιώατον ἐν καὶ αὐτοὶ ἀπε-
 φιδάμεθα. (δ. υ γ η .) Εἰ δὲ τὴν μὴ γινέσκειν εἰς τὴν
 φθωγαγωγὴν ἐκ τῆ ἀπλῶς μὴ εἶναι μεταλλάβοι, τὴν δὲ φθο-
 ρὰν εἰς τὴν ἀπλῶς ἔσπιν· ἐδεμία ὑπολειφθήσεται πρὸ ἐ-
 πιχειρήματι ἰχὺς· ἐδὲ λόγος ἐδεῖς ὁ πείσων λέγειν τὴν
 ὕλιν ἀρρήντητον καὶ ἄφθαρτον. Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ μηδενὸς τὴν
 ὕλιν φθωγαγεῖν, καὶ εἰς τὸ μὴ ὄν ὑφεσῶσαν ἔεσθαι, πῶς
 τὴν ἀπειρὰ αὖ εἴη διωάμεως, ἐν ἄλλοις δέδεικται. (δ. σ ξ .
 σ ξ α . σ ξ β .)

„ Β'. Εἰ ἐρῶτε φησὶν (1) τῶν κινητῶν, καὶ κινήσεων ἔ-
 „ κασον, ἀναγκαῖον πρότερον τῆς ληφθείσης, ἄλλω γινέ-
 „ σθαι μεταβολῇ, καὶ ἡ ἐρῶτο τὸ διωατὸν κινήσθαι,
 „ ἢ κινήσθαι. Ἐκ τῆς ᾧ ὁπφέρει, ὡς ἡ ἀρα τῆς προτέρᾳ
 μεταβολῆς τῆς πρώτης.

ὑποτίθῃσι δὲ κἀνταῦθα ὁ καὶ ἀνωτέρω, ὡς καὶ κινήσθαι καὶ
 κινήσθαι, μόνον τῇ κατὰ φύσιν γινέσκειν, γινητὰ αὖ εἴη, τῇ
 ἐκ αὐτῆς κινήσεως. Εἰ δὲ προσέχε τῇ ἐκ τῆς μηδενὸς, πρὸς
 ματι μόνον τῇ πανθενὲς φθωγαγωγῇ πῶν ὄντων, ἡ αὐτοὶ
 διατεινόμεθα, οὐκ αὖ εἰσέβαλε μεταβολῇ ἐντεῦθεν, τῆς
 πρώτης μεταβολῆς προτέρων. Αὐτὸς ἐν αὐτὸ τὸ ζητούμενον
 συλλαμπάζει, τὴν μὴ ἐκ τῆς μηδενὸς φθωγαγωγὴν σιγῇ πα-
 ραβέχων, τὰς δὲ φυσικὰς τῶν γινέσεων ὑποβάλλων, ὅτι
 ὡς τῆς διαφορᾶς πᾶσα ἢ τῇ προκειμένη ὁπείχεσις ἡρῆται.

„ Γ'.

„ Γ'. Πρότερον, φησὶ (1) καὶ ὑπερὸν πῶς ἔστι χρόνος μὴ
 „ ὄντος; ἢ ὁ χρόνος μὴ ἔσσης κινήσεως; εἰ δὲ ἐστὶν ὁ χρόνος
 „ κινήσεως ἀειδύς, ἢ κινήσεως (ὅπερ ἐν Δ. Φυσ. ἐ-
 „ δείχθη.) εἴπερ αἰεὶ χρόνος ὅτιν, ἀνάγκη καὶ κίνησιν αἰ-
 „ διον εἶναι.

Ἀπαντήσας δὲ τὸ πρότερον τῷ χρόνῳ ἔκ ἐστι χρόνον, ἢ
 ἢ ἐπεσῆς χρόνος σημαντικόν. Οὕτωτοι καὶ ἔξω τῆς ἐρανῆς
 φησὶν ὁ αὐτὸς (2) μὴ εἶναι τόπον... „ Διόπερ ἔτε ἐν τό-
 „ πῳ τῆς πέφυκεν... οὐδ' ἐστὶν ἐδεμία μεταβολὴ τῆς
 „ ὑπὲρ τὴν ἐξωτὴν τεταγμένην φοράν. Ὡς περ ἐν τῷ ἐ-
 „ ξῳ, καὶ τὸ ἐκεῖ, καὶ τὸ ὑπὲρ, λέγεται λοποφατικῶς τόπος μὴ
 ὄντος, ἀπλησίως καὶ τὸ τῷ χρόνῳ πρότερον, καὶ χρόνος μὴ
 ὄντος εἰρήσεται.

„ Δ'. Εἰ ἀδιώατον ὅτι (3) καὶ εἶναι καὶ νοῆσαι χρόνον ἀ-
 „ ρὰ τῆς νῦν, τὸ δὲ νῦν ἐστὶ μεσότης τις, καὶ ἀρχὴ καὶ τε-
 „ λὸς τῆς ἔχον ἄμα, ἀλλ' ἀρχὴ μὴ τῆς ἐσομένης χρόνου,
 „ τελὸς δὲ τῆς παρελθόντος, ἀνάγκη αἰεὶ εἶναι χρόνον...
 „ Ἀλλὰ μὴ εἶγε χρόνον, φανερόν ὅτι ἀνάγκη εἶναι καὶ κίνη-
 „ σιν. Εἴπερ ὁ χρόνος πάθος τι κινήσεως.

Ἀπαντήσας δὲ τὸ μὴ σιμωδισμικόν νῦν μεσότης τις ἐ-
 στὶν, ἀρχὴ καὶ τελὸς τῆς ἔχον· τὸ δὲ πέρατος μόνον θέσιν
 ἔχον, ἢ πρὸς ἀρχὴ μόνον ἢ τελὸς τῆς περατεμένης χρόνος ἐ-
 στὶν· ὥς περ ἐπὶ τῆς γραμμῆς τὰ σημεῖα. Συμμήρπασαι τοί-
 νυν κἀνταῦθα τὸ ζητούμενον, μηδὲν διαφέρειν τῇ τῷ πέρατι
 τῷ χρόνῳ αἰρεῖν ἐκ μέσων, τὸ ὑποτιθέναι τὸν χρόνον ἀπέ-
 ραντον.

„ Ε'. (4) Οὐδὲν γε ἀπαιτεῖ τῇ φύσει, καὶ κατὰ φύσιν. Ἡ
 „ ᾧ φύσις αἰτία πᾶσι πράξεως· τὸ δ' ἀπειρον, πρὸς τὸ μὴ
 „ ἀπειρον ἐδεῖα λόγον ἔχει· πᾶσι δὲ πᾶσα λόγος· τὸ δ' ἀ-
 „ πειρον χρόνον ἡρεμεῖν, εἴτα κινήσθαι ποτε· τῆς δὲ μη-
 „ δεμίας εἶναι διαφοράν, ὅτι νῦν μᾶλλον, ἢ πρότερον, μὴ
 „ δ' αὐτὴν πᾶσιν ἔχειν, ἐκέτι φύσεως ἔργον. Ἡ δὲ ἀπλῶς
 „ ἔχειν

(1) Φυσ. Η. "Τφ. 5'.

(1) Φυσ. Η. "Τφ. 1'.

(3) Φυσ. Η. "Τφ. 1α'.

Metaf. Tom. II.

(2) Α. Περὶ Οὐραν. "Τφ. 48'.

(4) Λύτ. "Τφ. 11'.

ἔχειν δὲ τὸ φύσει, καὶ ἔχει ὅτε μὴ ἔσται, ὅτε δὲ ἄλλως,
οἷον τὸ πῦρ αὖτε φύσει φέρεται, καὶ ἔχει ὅτε μὴ, ὅτε δὲ
ἄλλως ἢ λόγον ἔχειν τὸ μὴ ἀπλῶς.

Θαυμαστὸν ἔδεν, εἰ λόγον ἀπαιτεῖ ὁ Λεισιτέλης τῆς ἁπλῆς
τῆς ἡμετέρας ἐπὶ τῇ κινήσει μεταβάσεως, ὅτι ἀποδείξει τῇ
καὶ τῷ ἐν χρόνῳ τῷ Κόσμῳ φερόμενον, ὡς ἀνάγκη φύ-
σεως καὶ ἔχει παντελὲς ἔσθαι καὶ αὐτεξουσίῳ βελύματι πᾶν
δημιουργόν, τὸ ἐκτός αὐτῆς ἐκτελεστικόν, καὶ κτίζον οἰόμε-
νος. Ἀλλὰ γὰρ ἐπὶ μὴ ἰσχυρῶς ἀναγκαίων, τὸ ἔπος ἢ ἄλλως
ἔχειν τὸν λόγον ζητεῖν, εἰκὸς δὴ πᾶσι καὶ εὐλογον· τὸ δὲ αὐτο-
θέλητος ἀγαθοποιεῖν τὰ ὅσα τῇ παροχῇ τῶν εἶναι, ἅτε καὶ
ὅτε βέλτεται λόγος ἀπαιτεῖν, καὶ τί ὅτι πωδωμέναι τὰδε
μὴ, τὰδε δ' ἔστι καὶ ἔπος, καὶ ἄλλως; καὶ ἡδὴ, ἢ ἄλλως;
τίνα καταλείπει θρασυτύπος καὶ παρρησίας ὑπερβολῆς; Καί-
τοι καὶ τὸν λόγον ἀγνοοῦντες, ὅτι μὴ δημιουργεῖν ἐδόκει αὐ-
τῷ ὅτι ἀπείρη τῶν χρόνων, καὶ παρ' αὐτὸ τὸ ἀγνόηται, καὶ ὑ-
περάχρονον τῷ Κόσμῳ ὑπερβύταται εἶναι, εὐ ἀπολοῦ-
θον. Οὐ γὰρ διότι τότε εἰπεῖν καὶ ἔχει μὴ, αὐτὸν εἶναι τὸν
πᾶν ἀφ' ἐαυτοῦ ἀνυπόστατον ὑποκειμένην φύσιν, λέγειν πα-
ραπιστόμεθα, ὅτε μάλιστα καὶ λόγοι ἰσχυροὶ ἡμᾶς εἰς τὸ
καταναγκάζουσιν.

ἔ. (1) Εἴγε ἔστι τι αἰετὸν, τὸ κινεῖν μὴ αἰετὸν
πᾶν δὲ αὐτὸ, καὶ αἰετὸν, ἀνάγκη καὶ τὸ ἀπείρη ὑπὸ τῶν
κινήσεων αἰετὸν εἶναι· ὅτι (2) τὸ αὐτὸ, καὶ ὡσαύτως ἔ-
στιν αἰετὸν, τὸ αὐτὸ πέφυκε πᾶσι.

Παραπλήσια χεῖρον πᾶσι ἀνωτέρω ἀπαντήσαν· τὸ γὰρ ὡσαύ-
τως ἔχειν αἰετὸν, ἀνάγκη φύσεως ποιοῦν, τὸ αὐτὸ πέφυκε
ποιεῖν πᾶντος, καὶ μὴ πᾶσι, καὶ τὸ αὐθαρέτως καὶ παντοδυναμῶς
αὐτεξουσίῳ, ὡς αὖ, καὶ ὅτε βέλτεται τὰ ὅσα πᾶσι καὶ με-
τασκέαζον. Ἀλλ' ἡ μὴ βέλτεται πᾶσι ἐν χρόνῳ κοσμοποιῇ-
σαι ὡς αὐτῇ ἀπ' αἰῶνος, ἢ ὅτε κοσμοποιεῖ ἐν χρόνῳ, πᾶσι
μὴ τὸ εἶναι εἰληφόσι μεταβολῇ τῷ μεγίστῳ ἀπεργασα-
μένη,

μὴ, τῇ δὲ δημιουργικῇ φύσει μεταβολῇ ἐδεμίαν μνηστέ-
σασα.

Ζ'. Τῆς μὴ κινήσεως (1) τῆς ἐπ' αἰετίας, ὡρεῖται καὶ
ἀρχή, καὶ μέσον καὶ τέλος, καὶ πᾶν ἔχει ἐν ἐαυτῇ· ὡς ἔ-
στι καὶ ὅταν ἄρξεται τὸ κινεῖν, καὶ ἔτελεύτησιν, πρὸς
ὅν τοῖς πέρασιν ἡμεῖς πᾶν, ἢ ὅταν ἢ ἔστι· τῆς δὲ φε-
ρεῖς ἀόρεστα· τί γὰρ μᾶλλον ὁποῖον ἐν πέρας τῷ ὅτι τῆς
ρεαμμῆς; Ὁμοίως γὰρ ἕκαστον καὶ ἀρχή, καὶ μέσον, καὶ τέ-
λος· ὡς αἰετὸν τὰ εἶναι ἐν ἀρχῇ τε, καὶ ἐν τέλει, καὶ
μὴδέποτε. (2)

Ἐπὶ παντός σώματος κινήσεως θεωρητέον, ὅτι κινεῖται
αὐτὸ, καὶ τόπον δι' ἑ, καὶ χρόνον καθ' ὃν. Ἐφ' ὧν δὲ ποσῶν
ὄντων, καὶ ἀρχῇ, καὶ μέσον, καὶ τελευτῇ. Καὶ τῶν μὴ κινε-
μένων μέσον τὸ ὅτι τῆς αἰετίας ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς κατ' αὐτὸ ἐκ-
τάσεως· οἷον εἰ μὴ τύχοι σφαῖρα τὸ κέντρον, εἰ δὲ μὴ,
τὸ οἷον κεντρῶδες· ἀρχὴ δὲ ὁπότερον αὐτῇ ληφθῇ τῷ ἐκ δα-
μέτρου ἀντικειμένων, τελευτῇ δὲ τὸ ἐκείνῳ ἀντίθετον· τὰδε
τῆς κινήσεως χρόνος, ἀρχὴ μὲν ἢ ἀπὸ τῆς ἀκινήσεως πρῶτον
μεταβολῇ, τελευτῇ δὲ ἢ ἀπὸ τῆς κινήσεως πρῶτον· μέσον δὲ
τὸ μεταξύ· τὰ δὲ τῶν ἀρχῇ μὲν ὅταν μεδίσταται καὶ ὅν
πρῶτον καταλείπει, τέλος δὲ ἔμεδίσταται, καὶ ὅν ἔχαιτο
καταλαμβάνει. Ἀλλὰ καὶ ἡ κίνησις, ἢ οἷον ὅλως, ἢ καὶ ἄ-
λλως γίγνεται τῆς τῶν κινήσεων αὐτῆς μεταβάσεως, ἢ καὶ μέρη, ὡς
ἐπὶ τῆς κύκλου φοράς, ἐν ἣ μὲν μὲν τὸ κέντρον, κινεῖται
δὲ τὰ παρ' αὐτὸ πρὸς αὐτὸ· ὡς περ ἐν ὅτι τῷ ἐπ' αἰετίας
κινήσεως, ἕκαστον μὲν τῷ ἐν μέρει, τὸ μέρος, πᾶντα δὲ
ἅμα σὺν αὐτῇ τῇ κινήσει, τὸ ὅλον, τὰ ἐν ᾧ εἰσὶ τόπου
καταλείπονται πᾶν καὶ ἀρχῇ οἷον τοπικῶς, ἢ ἔχει κί-
νησεως, ἔπωτοι καὶ τῇ μεταβολῇ, πᾶν μέρων ἕκαστον, πᾶν
τῶν

(1) Φυσ. Η. Γ. γ.

(2) Τὸ γὰρ δὲ πρὸς τῷ Λεισιτέλει Ὁκελλας ὁ Λεωνεύς· καὶ τῶν
λόγων εἰς κατασκευὴν τῆς τῷ Κόσμῳ αἰετῆς· λόγος δὲ, ὅτι ἡ Ἀγ-
γλὴ ἐν τῷ ἰσχυρῶς τῆς κατ' αὐτὴν παρρησίας ἰσχυρίας ἀπορροῦνται εἰ-
πον καὶ μελοῦνται. Ἡμεῖς δὲ ὁ Λεωνεύς ἔπος ἐπὶ πᾶσι ἀπὸ τῶν
Πλάτωνος γιγνομένων.

(1) Φυσ. Η. Γ. γ.

(2) Λύσις. Γ. γ.

τῷ κέντρῳ (αὐτὴ γὰρ ἡ κατὰ τὴν φοράν ταύτην πρὸς τὴν ἐπ' αὐτῆς ἀφορὰν) ἀρχὴν ἔχει, τὴν πρωτίστην τὴν ἐν ᾧ τὸ πᾶν ἐγκαταλείφειν, τέλος δ' αὖ ἔχει τὴν ἐσχάτην, τὴν ὑπὲρ αὐτῆς ᾗ κατὰληφί. Ἐφ' οἷς καὶ τὸδε σημειώ-
 πον, ὅτι τὸ πᾶν τῆς χρονικῆς καὶ τὸ εἶναι ἀρχῆς προκειμένου τῷ λόγῳ, αὐτὸς ἐπὶ τὴν τοπικὴν μεταβαίνει, λέγων μὴ εἶναι τὸ κύκλῳ φερομένῳ ὅθεν ἀρξεται, καὶ ἡ τελευτήσῃ. Καὶ ταῦτα μὲν ἡμεῖς. Ἄλλως δέ τις ἀπλοπικρῶς τῷ λόγῳ ἡμῶν ἀπεπίασεν ἀπὸ τῆς (1) ἐπιστήσεως, ὅτι καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἀμετασάτως πρὸς ἀλλήλων σφαιρῶν, ἐπαναγκαστὴς τὰς φοράς, παρ' ἐλπίσιν ἀρχῆς τε καὶ τελευτῆς καὶ μεσότητος, διη-
 νεκρῆς εἶναι καὶ αἰδιῆς. Καί τις ἐτι τῶν καθ' ἡμᾶς (2) καὶ εἰς ἀσπιδίῳ μάλιστα τείνειν τὴν ἀριστοτελεῖα δόγματος, τὸ ἐκ τῆς ἀφορᾶς ἐπιχειρήματα κατεφώρασεν. Α'. γὰρ, καὶ ἀ-
 πλυσάτη, καὶ σοικειώδης οἷον κινήσεις, ἢ ἐπ' αὐτῆς. Αἱ δὲ καὶ καμπύλῳ μικταὶ καὶ ὅς ἐκείνης. Διὸ καὶ ὕστεραι, καὶ ἐπὶ τῶν ἐρανίων σωματικῶν τὴν ἀρχὴν τὴν κινήσασθαι αὐτὰ, σα-
 φῶς ἐλέγχεται.

„ Η'. Ἄπαν τὸ γινόμενον (3) ὅς ἐναντία τε καὶ ἀποκει-
 „ μένε τινος γίνεσθαι πέφυκε, καὶ φθείρεσθαι ὡσαύτως ὑ-
 „ ποκειμένῳ τινος, καὶ ὑπ' ἐναντίῳ, καὶ εἰς ἐναντίον· τῶν
 „ δ' ἐναντίων καὶ αἱ φοραὶ ἐναντίαί. Εἰ δὲ τὰς (τῶν ἐρανίων)
 „ μὴδὲν ἐναντίον ἐνδέχεται εἶναι, ὅς τὸ καὶ τῇ φορᾷ τῇ
 „ κύκλῳ μὴ εἶναι αὐτῶν ἐναντίαν κίνησιν, ὁρθῶς εἴκεν
 „ ἡ φύσις τὸ μέλλον ἔσεσθαι ἀλόγητον, καὶ ἀφ' ὧν ὅς
 „ λέσθαι ἐκ τῶν ἐναντίων, ἐν τοῖς ἐναντίοις γὰρ ἡ ῥύεσις,
 „ καὶ ἡ φθορά.

Καὶν τέτοις ὑποτίθῃσιν τὴν ἀπὸ φυσικῆς ῥύσεως ἐν χρόνῳ
 τῷ Κόσμῳ ἀφ' ἀγαθῶν, ἢ ἀδυνάτων φθάσαντες (δ. ο. υ. η.)
 εἰδείξαμεν. Προϊκα δὲ λαμβάνει, καὶ τῶν ἐρανίων μὴδὲν ἐναν-
 τίον ἐνδέχεται εἶναι· τὸ γὰρ στεγανὸν καὶ τὸ ῥοῶδες, καὶ τὸ
 σκλη-

σκληρὸν καὶ ἀντίτυπον, ἢ ὑγρὸν, τὸ τε αὐταυγασικὸν τὸ φω-
 τὸς, καὶ τὸ ὁρατὸν καὶ τὸ φαχὺ καὶ τὸ λεῖον, καὶ τὸ θερμὸν
 καὶ ψυχρὸν καὶ παντοίας ἄλλας ἐναντιώσεις, τίς φερέγγυος
 τῷ μὴ κακίνοις ἐπιχειρᾷ τὰς σώμασιν; Οὐκ ἐλόγως
 δὲ ἔδ' ἐκείνο τίθῃσιν ὅτι τῶν ἐναντίων καὶ αἱ κινήσεις ἐναν-
 τίαί. Αἱ γὰρ ἀπὸ τῆς πυρώδους φύσεως, καὶ τῶν ἄλλων ἀ-
 πόρροισι, αἱ ἀκτινῶν καὶ πάντα κινήσεως διορισμὸν χω-
 ρῆσαι, ἐμὴν καὶ ἐναντίαν ἀλλήλαις εἰσὶ ἀπὸ τῶν, ὁμοειδῆς
 τυγχάνουσαι· τὸ γὰρ φύσει τοῖς σώμασι προσκλήρην τὰς ἀν-
 τιθέτας τῶν κινήσεων, καὶ μὴ ὑφ' ἑτέρας αἰεὶ κινεῖσθαι παῶ
 ὅτι σῶμα ὅς, μάλιστα ὁροθεύοντος ὅς τὰ τῆς φύσεως, καὶ
 τὸν καθόλου τῆς ἐτεροκινήσεως θετμόν, τὸν ἐν ἅπασιν κρα-
 τῆντα, ἐπεικῶς ἀδειῶντος. Τελευταῖον δὲ τὸ πᾶσαν με-
 ταβολὴν ἀπὸ τῶν ἐρανίων σωματικῶν πόρρῳ ποιεῖσθαι, καὶ
 θαρρουνῶς ὑπερτείνεσθαι (1), ὅτι μὴδὲ φαίνεται μεταβε-
 „ βληκός, ὅτε κατ' ὅλον τὸν ἔχοντα ἐρανίον, ὅτε κατὰ μό-
 „ ριον αὐτῶν τῶν οἰκείων ἔδον, μόνον αὖ εἴη τοῦ μὴ μέ-
 „ ρον τῶν ἐπιστημῶν (ἢ δέον ὅς) ποιῶντος τὰ παράγμα-
 „ τα, μὴδὲ τὰς ἐν φιλοσοφίᾳ λόγους, συμφώνους τοῖς ἐν τῇ
 φύσει συμβαίνουσι τιθεῖναι δεῖν οἰομένους, ἀνάπαλιν δὲ τοῖς
 λόγοις καταβιαζομένους συνάδειν τὰ παράγματα. Τούτων γὰρ
 ὁποδεῖ τὰ κατὰ τὸ δοκῶν αὐτῶν, τὸν τε λόγον τῆς φαινομέ-
 „ νοις μαρτυρεῖν, καὶ τὰ φαινόμενα τῷ λόγῳ (2) ὅσῳ ἡ-
 „ τε ἐπὶ τῶν ὄντων σωζομένη ἀναλογία (ἢ φησί τις τῶν
 ὕστερον (3), καὶ δὴ καὶ ἡ πείρα, ὅς ἄλλο τέτε ἀειδηλό-
 τερον ἴσῃσιν, ἢ κακίνοια, ὡς περὶ δὴ καὶ τὰ πρὸς τὴν γῆν,
 ἐν μέρει κηραίνεσθαι, πλείους ὅσας τὰς μεταβολὰς πᾶ-
 „ χοντα, καὶ τόγος ἐπὶ τῇ ἐαυτῶν φύσει, εἰς φθορὰν ῥέπον-
 „ τα, ὑπὸ δὲ τῷ ἀγαθοῦ δημιουργοῦ διωκεῖσθαι σωτηριόλογα.
 Ἐφ' ᾧ γὰρ ἔσσαι τὰς νεοφανείας τῶν ἀσέρων, οἷον τὸν τε ὑπὸ
 Ἰππάρχῳ πάλαι πρὸς ἀτετηρημένον, καὶ τὸν καὶ τὸ ἀφοβ. ἐν
 τῷ Κασσιοπέῳ Ἀστρονομῶ, καὶ τὸν καὶ τὸν ἑσπέρην τῆς φα-
 λαί-

(1) Βασίλειος. Περίεως Βιβλ. γ. Περὶ ἀρχ.

(2) Γενεώσ. Στοιχ. πρὸς Μιχαῆλ. μέρ. γ.

(3) Ἀεισ. Α. Περὶ Οὐρανῶν. Ὑφ. κ.

(1) Ἀεισ. α. Περὶ Οὐρανῶν Ὑφ. κβ.

(2) Αὐτ.

(3) Γενεώσ. Στοιχ. πρὸς Μιχαῆλ. Βιβλ. γ.

λαΐνης ἔτει α φ υ σ'. ὁραθέντα, καὶ τὸν ἐν τῇ βαχίλῳ πάλιν τῷ κύκλῳ ἔτ. α χ'. καὶ τὸν ἐν τῇ ὀφίχῳ α χ'. καὶ τὸν καὶ τὸ α χ ο'. ἐφ' ᾧ τέτες εἶσαι, μόνα τὰ πῶν κομητῶν σώματα, πῶν κατὰ χρόνους προσηλίων καθισαμένων, τίποτε ἄλλο ἐλέγχει, ἢ τῷ ἔρασιων τὴν θρυλλομένην μάτῳ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ τῆς κτισῆς καὶ ἐπικύρης φύσεως τῷ ἀδυνάτῳ;

„ Οὐκ ὁρῶντες ἔν ὅσιν εἰρημύον, (1) ὅτι ὁρῶντες εἴκοιεν ἢ φύσις τὸ μέλλον ἔσεσθαι ἀγνῶστον καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτε ἐλθέσθαι ἐκ τῶν ἐναντίων, ἐν οἷς ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά· εἰ μὴ κατὰ ποσῶν, ὅτι τὸ ἀγνῶστον τῶν, μέλλον ἔσεσθαι εἴρηται, ὃ κατασκοπεύει ὅτι ἐκ ἑστίν ἀγνῶστον.

„ Θ'. Πάντες τὸν ἀνώτατον τῷ θεῷ τόπον ἀπεδιδώσιν (φησὶν (2) καὶ ἑβραῖοι καὶ Ἕλληνες, ὅσοι περ εἶναι νομίζουσιν θεός· δηλοῖ ὅτι ὡς τῷ ἀθανάτῳ τὸ ἀθάνατον συνηρημένον.... Ἔοικε δὲ καὶ τὸν ὄνομα τῷ ἀρχαίων διαδεδομένον... Εἰς μέλει καὶ τῷ νῦν χρόνῳ... Αἰθέρα ὃν προσωνόμασαν τὸν ἀνώτατον τόπον ὅπου τῷ θεῷ αἰεὶ τὸν αἰδῖον χρόνον, θεῖοι τῷ ἐπωνυμίαν αὐτῷ.

„ Ἀλλὰ τόπος δεῖσθαι τῷ ἀσώματον φύσιν, ἔδανός, ὡς ὑπὲρ τόπον ἔσαν, οἱ πάντες ὁμολογοῦσι. Καὶ αὐτὸς κατωτέρω μαρτυρῶν φαίνεται (3). „ Οὐτε γὰρ ἐν τόπῳ φησὶ (περὶ εἰ τῷ θεῷ λέγων) τακεῖ πέφυκεν, οὐτε χρόνος αὐτῷ ποιεῖ γινώσκειν, ἔδ' ἔστιν ἔδανός ἐδεμία μεταβολή, τῷ ὑπὲρ τῷ ἔξωτάτῳ τεταγμένων φορᾶν, ἀλλ' ἀναλλοίωτα καὶ ἀπαθῆ τῷ αἰετῶ ἔχοντα ζῶν, καὶ τῷ αὐτοκρεσάτῳ τῷ διατελεῖ τὸν ἀπαντα αἰῶνα. Εἰ δὲ τὸν ἔρανόν ἀφορῶσιν οἱ πάντες, ὡς Θεὸς ἀνώτατον οἰκητήριον, ἔμντοι τὸν ἐν παντὶ τόπῳ, καὶ τόπος ἐπέκεινα, ἐν ἑαυτῷ περὶ τοῦ ὅσον, ὡς δὲ κατ' ἔξοχον, ἐν τῇ παναρμονίῳ καὶ πανδύρῳ συστάσει, τῷ ἔξαισίῳ καὶ μεγέθει, καὶ πλήθει σώματων ἐκείνων, ἐνδεικνύμενον τὸ πανδοκὲς καὶ μεγαλουργὸν τῆς αὐτῆς δυνάμεως, ὅτε φερόντως ἐκείσε καὶ δοξασέσθαι. Πρὸς δὲ τὸ,

„ παρ-

καὶ πάντα καὶ βαρβάρους καὶ Ἕλληνας, τῷ αἰωνίῳ δημιουργῷ συυδιαυγίζεῖν τὸν ἔρανόν ὑπειληφαίναί, ὡς τῷ ἀθανάτῳ τῷ ἀθάνατον συνηρημένον, αὐτῷ τῷ Αἰετοτέλει ἐκ τῶν αὐτῶ ἀπαντήσομεν. Ἐν γὰρ τῷ Η. τῷ Φυσικῶν, καὶ ἐν τῷ Α'. τῷ περὶ ἔρανός, ἐκ διαζήτητος, ἔδ' τῷ ἀδυνάτῳ τινὰς κατέλεξε τὰς ἐναντίων ἡγησάμενος. Ἐν δὲ τῷ περὶ Κόσμου πρὸς Ἀλέξανδρον. (1) καὶ ἀρχαίων εἶναι γέγραπται τῶν τὸν λόγον καὶ πάτερον πᾶσιν ἀνθρώποις, ὡς ἐκ Θεῶν τὰ πάντα, καὶ ἔξ' ἑαυτοῦ Θεῶν ἡμῖν συυέστηκεν. Τελούταιον δὲ καὶ αἰθέρα ὀνομάσαντες τὸν αἰῶνα τόπον, ὅτε τῷ αἰετῶν, ἐκ τῷ ἀρχῶν τῆς κινήσεως καὶ φορᾶς, τὸ δὲ ἐνδελεχές τε καὶ ἀδελειπτον ἡμῖν ὑπεσήμενον.

„ Γ'. Τὸ μὴ κινῆμενον καὶ κινῆν αἰδῖον, (φησὶ (2) καὶ εἰς αἰῶνα, καὶ ἐνέργεια ἔστα. Ἐκ τῶν δὲ εἰσβάλλουσιν ὡς ἀρα ἀπ' αἰῶνος τὸν Κόσμον ἐδημιούργησεν, ἵνα μὴ δηλαδὴ ποτὲ τὸ δυνάμει ὅτι τῆς ἀκράτῃ γήνηται ἐντελεχείας.

„ Ο' Αἰετοτέλης ἐνταῦθα ὑποτιθέμενος, ὡς ἡδη ἀναμφῆρως, ὅτι ἡ κίνησις αἰώνιος, ἐντεῦθεν κατασκοπεύει, ὅτι ἀρα ἡ θεῖα φύσις ἐνέργεια ἔστα ὅσιν. „ Εἰ γὰρ ὅσιν, φησὶ (3) κινητικόν, ἢ ποιητικόν μὴ ἐνεργεῖν δὲ τί, ἐκ ἑστίν κίνησις, ἐνδεχεται γὰρ τὸ δυνάμει ἔχον μὴ ἐνεργεῖν. Καὶ περὶ δινεῖται ἔπῳ κυκλικῶς τὰ τῆς δείξεως ἡμῖν ὅπου τῷ αὐτῷ ὀρμαινόμεν, καὶ πῶς τὸ αὐτὸ τελούσης. Ὡς εἴ τις ἄλλοθεν ὑπολαβὼν ὑποκρίσθαι ἄλλότῳ εἶναι τὸ δυνάμει τῆς ὑπερεσῆς φύσεως, ὡς ἀπισίαν τῆς καὶ τὸ ἐνεργεῖν τελειότητος, τῷ ὑπερτελεῖ προσάπτει, ἀπαντήσομεν ὅτι τῷ δημιουργῷ, δυνάμει τι εἶναι τῷ ἐν αὐτῷ, τῷ ὡσαύτως ἔχοντι αἰετῷ καὶ ἀναλλοιώτῳ, τῷ ὅσιν, ὃ καὶ αὐτὸ ἀδυνάτον εἶναι φανερὸν. Αὐτοῦ δὲ ἐνέργεια ἔχοντος, μᾶλλον δὲ ὄντος ἐνέργεια ὃ τίποτε ὅσιν, ὃ ἡμεῖς περὶ τοῦ αἰετῶν καὶ ἐξισχύομεν, τὸ δυνάμει ὡς ἐκ τῶν κτισμάτων, τῷ ὅτι τὸ εἶναι καλούμενον. ὡς τε, καὶ ὅτε δοξάσθαι αὐτῷ, ἔδαν τῇ ἀπειροτέλει προσ-

λυ-

(1) Αἰετ. Α. Περὶ Οὐρανοῦ. Τφ. κ'.

(2) Αὐτ. ὕφ. κβ'.

(3) Αὐτ. ὕφ. ρ'.

(1) Κεφ. 5'.

(2) Αἰετ. Α. Μικρῶν.

(3) Αὐτ.

θυμάνεται φύσει· τῶν δὲ αἰδούμενων κατηγορεῖν, ἐκείνη δύναμις προσμαρτυρεῖ ἀπολύτως αὐτεξουσιότητα.

„ΙΑ. Οὐ μὲν οὖν τὸ πᾶν τῶν πάντων (1) τὴν ἀπλῶς πορᾶν, ἀλλὰ κινεῖν φαμὲν τὴν πρῶτην εἴαν καὶ ἀκίνητον, ἄλλας πορᾶς ἔσας, τὰς τῶν πλαυήτων αἰδίας... Ἀνάγκη δὲ καὶ τῶν ἐκαστῶν τῶν πορᾶν ὑπὸ ἀκινήτατε κινεῖσθαι κατ' αὐτὸ, καὶ αἰδίας εἴας.... Πᾶν ὅν το φέρον τὴν φερομένην χάριν πέφυκεν. Ὡς καὶ αὐτὸς εἰπὼν αἱ αἰδίοι ἐκείναι εἴαι, μὴ καὶ τῶν φερομένων ὄντων ἀπ' αἰῶνος.

Καὶ τοῖς κύκλοις ἐμφαίνεται τῇ ἀνωτέρῳ ἀπλήσιος· ἐπεὶ γὰρ τὰ φερόμενα, ἢτοι τὰ τῶν πλαυήτων σώματα αἰδέσθαι ὄντα, ὅτι, καὶ τῶν ὡσαύτως αἰκινήσεις αἰδέσθαι, φανερόν ὅτι, καὶ αἱ κινεῖσθαι εἴαι αἰδίας εἴαι· ἔσαι δὲ πᾶς ἀργήσονται, τὸ ὅν φέρον χάριν τὴν φερομένην πέφυκεν· κινεῖσθαι ἄρα καὶ ἀπ' αἰῶνος, καὶ ἔπος αἰδέσθαι εἴαι ἡμῖν τὰ κινεῖσθαι σώματα. Πόθεν; ἔξ αὐτῶν τῶν ὀνηροῦ, ὅτι αἰδέσθαι. Ἀλλ' αὐτοὶ καὶ τὸν κύκλον συγχωρεῖντες ἔπω κυλίεσθαι, ὅδ' εἴας ἐφιστᾶν ἀναγκαῖον ἡγάμεθα ταῖς ἐρανίαις σφαίραις, τῶν κινητικῶν, ἐνὸν ἄλλως αὐταῖς ἐνδεσώζεσθαι τὴν πορᾶν ὑπὸ τῇ δημιουργῇ, τῇ ἁπλῇ ἐνδεμένη τὴν ὀρμῇ, καὶ αἰεὶ συνεχόντος, καὶ ὡς καὶ εἴας αὐταῖς ἐπισήσωμεν τὰς κινητικῶν, ἐκ αἰδίας ὅδ' αὐτὰς πορᾶς εἴας ἀποφανόμεθα, ἀλλ' ἐν χρόνῳ καὶ αὐταῖς τὸ εἶναι λαβέσας, χρονικῶς καὶ κινεῖν τὰς σφαίρας ἐρεμῶν· ἐν γὰρ τὸ αἰῶνιον, ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ πάντων, ἔξ ἑ τὰ πάντα.

„ΙΒ. Ἐν τοῖς φύσει δὲ τὸ βέλτιον εἰς ἐνδέχεται ὑπάρχειν μάλλον (2). Τὸ γὰρ βέλτιον αἰεὶ ὑπολαμβάνομεν, φησὶν (3), ἐν τῇ φύσει ὑπάρχειν, εἰ μὴ δυνατὸν. Δυνατὸν δὲ τὸν Κόσμον αἰεὶ εἶναι, καὶ βέλτιον, ἢ μὴ. Ἄρα κατ'.

Τὸ ἀπ' αἰῶνος εἶναι τὸν Κόσμον ἐκ ἐστὶ τῇ δυνατῇ, ὡς ἐπιτίθεται· τὰ γὰρ, καὶ παρ' ἑλλείψιν τῆς ἐν τῇ Θεῷ δύνα-

νάμεως, πᾶσι καὶ κοσμοποιεῖν δυναμῶς· ὅδ' αὖτε τὴν ἐπομῶν ὡς ἐκ τῷ Κόσμου ἀντίφασιν. Ἦτοι γὰρ ὑποθεθεὶς μὴ ἐξηρημῶν ἔχειν ἐκ Θεῷ τὴν ὑπαρξιν, ἀναγκαῖον πάντῃ πάντως αὐτῇ εἶναι, τὸ ἐνδεχόμενον καὶ ποταῖς μυρίαις ὅσαις ὑποκείμενον, καὶ ὅδ' αὖτε κινεῖντος ὀνηδῆς αὐτῇ ἔπος εἶναι· πᾶς γὰρ εἰ μὴδὲ ὅλως τὴν ἔκστασιν ὄντος. Ἦ γὰρ ἐκ Θεῷ δημιουργικῶς λαμβάνειν τὸ εἶναι λεγόμενος, εἴη αὐτῇ ἅμα καὶ αἰῶνιος ὅδ' αὖτε ὑποθεθεὶς, καὶ μὴ, ὡς πρότερον ἔχον τὸ ὑφ' ἑ, τῇ γὰρ αἰῶνις πρότερον ὅδ' αὖτε. Ἀλλὰ ὅδ' αὖτε καὶ ἐφεξῆς. Ἦδη δὲ πρὸς τῷ μὴ δυνατὸν εἶναι τὸν Κόσμον αἰῶνιον τυγχάνειν, ρητέον ὡς ὅδ' αὖτε βέλτιον. Εἰ γὰρ ἀγαθὸν ἐκαστὸν τὸ αὐτῇ τῇ φύσει προσῆκον· προσῆκον δὲ τῇ φύσει οὐσία ὁ χρόνος, βέλτιον ἄρα αὐτῇ τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι, ἢ ἀπ' αἰῶνος· ὡς περὶ δὴ καὶ τοῖς ἀνθρώποις νόας ἐσωμάτων πεφυκέσθαι, ἢ πάντῃ ἀπηλαγμένως τῷ σώματος πρὸς ὅ,τι γὰρ ἔτινος ἐν ῥέπει ἢ φύσις, ἐκείνο βέλτιον. Καὶ τὸ τὴν ὑπεροχῇ δὲ τῆς δημιουργῆς φύσεως, ὑπὲρ τὴν δημιουργηθεῖσαν ἐπιτεῖν μεγαλιώδεται, τότε ὑφ' ἑ τῆς πορᾶς, καὶ τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως ἀναδείκνυσθαι, καὶ τὸ ἐν ὑπερτελεῖ ἐξορία, καὶ παντελὲς ἐνδεσώσεως νόματι, ἀγαθὸν ὅδ' αὖτε τῆς κοσμοποιίας τὰ μὴδ' αὖτε μὴδ' αὖτε ὄντα ἀκαταβιάσως τε καὶ αὐτοκινήτως, ἀγαθὸν εἶναι καὶ λέγεσθαι, πάντα ταῦτα, καὶ τῶν ἔτι πλείω ἀλλ' ἄπερ αὐτῇ πορᾶ τῶν εἰρημῶν, αἰεὶ ἐν χρόνῳ τὸν Κόσμον δεδημιουργῆσαι κατασκευάζει, καὶ ὡς ἄλλως ἐκ ἐνδεσώσεως ἀμεινον. Ἀ μὲν ἔντις ἐκ τῇ Ἀριστοτέλεις πρὸ αἰδιότητος Κόσμου πορᾶ τῶν ταῦτα ὅδ' αὖτε. Ἦμῖν δὲ καὶ τὰ τῷ Πλατωνικῷ Πρόκλου πορᾶ τῶν ἐνταῦθα, καὶ ταῦτα ἐκ τῶν τῷ Φιλοπόνῳ ὡς οἶον τε σωτόμως ἐπιλυτέον.

„ΙΓ. Εἰ ὁ Κόσμος χρονικὸς, ὅδ' αὖτε μὴ πρότερον ἔχοντο, ὑπὸ τῇ ἀπειροδυνάμει Θεῷ πολλῶν πρότερον γινέσθαι δυναμῶς; (1) Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγαθὸς ὅδ' αὖτε τὸ δὲ ἀγαθὸν καὶ μεταδοτικὸν ἥσπερ αὐτῇ ἔχοι ἀγαθότητος. Ἀεὶ δὲ, κα

(1) Μεταφ. Α. Κεφ. ἡ. (2) Φυσ. Η. ὑφ. μῆ.

(3) Αὐτ. ὑφ. γ. σ.

(1) Πρόκλ. α. Λόγ. Περὶ Αἰδιότητος Κόσμου.

ἐκ ἄρα νῦν μὲν, νῦν δ' οὐ. Καὶ ἀποδείξαι ἄρα ἀπ' αἰῶ-
τος, αἰεὶ τὸ εἶναι τοῖς ὑφ' ὧσι μετέωκεν. (1)

„ Τὸ ἀπειρον καὶ μηδὲν εὖ ὅσον δύνασθαι ἐνεργεῖν ὑπο-
„ στήναι, ὅθεν πλείονων Ἀριστοτέλης (2) ἀποδέδειχεν.... τὸ
„ οὐδ' ἀπείρου κατὰ μέγεθος, ἢ καὶ ἀειδμόν ὑποστήναι φύ-
„ σιν ἐκ ἔχοντος, γελοῖον ζητεῖν ὅτι μὴ πλείονα ὑπέ-
„ σῃ; Ὅσω γὰρ πλείονα τῶν ὄντων ὑποστήναι τις ὑπόλοι-
„ πο, τὸ ἀπείρου κατ' ἐνέργειαν ἐκβλήναι μὴ δυναμῆς, οὐ-
„ δὲν ἦν τὸν ἢ αὐτὴ μὲν ἀπορία, ταύτην ἔν ἀνάγκῃ πεπε-
„ ρασμένον εἶναι τὸν πᾶν ὄντων ἀειδμόν. (ὅθεν τὸν αὐτὸν δὲ
„ λόγον καὶ εἴτις τί μὴ κρείττονα τὰ ὄντα, πυνθανόιτο, γε-
„ λοῖον τί αὖ εἴη πυνθανόμενος.) „ Εἰ ἔν τὸ μὴ πλείονα,

„ ἢ κρείττονα δεδημιουργεῖται ὡς τὸ τὴν φύσιν τῶν γινόμε-
„ νων ἔχει τὸ αἶτιον, καὶ ἔδεν τὸ το μείον, ἢ τὴν δύναμιν
„ τῶ Θεοῦ, ἢ τὴν ἀγαθότητα. Ἀκολουθῶν ἄρα καὶ ἡμεῖς μὴ
„ εἶναι τὸν Κόσμον ἀγῆνητον ὑποτιθέμενοι, ἔτε ἀδυνάειαν
„ τῶ δημιουργῶ, ἔτε τὸ μὴ βλάσθαι αἰεὶ αὐτὸν καὶ ἀγαθὰ
„ ὡς ἀγαθὸν κατηγορεῖται, ἀλλὰ τὴν τῶν γινόμενων φύσιν
„ αἰτιώμεθα. (Ὅρα καὶ τὰ εἰρημνῆα ἐν τῇ ὁπλῦσει τῶ Ε'.)

„ Ἀλλ' εἰ καὶ ὁ Θεὸς ἀγαθός, ἀγαθὸν δὲ ἔδειξαι ὡς ἔ-
„ δονος ἐγγίνεται φθότος, ὡς ὁ σοφὸς φησὶ Πλάτων, καὶ
„ δὲ τὸ εἰς τὸ εἶναι πάντα παρήγαγε, ὅτι μὴδὲν τῶν
„ ὄντων ἑαυτοῦ, καὶ πάντα ταῦτα ὑπέστηκεν, ὥστε πῶς αὐ-
„ τὸς αὐτοῦ κοινῶν ἐστίαι τε, καὶ δυνάμεως; Ἡ γὰρ δυ-
„ ναμῆς ἐκ ἡδένεισεν, καὶ τὸ ἐπόμενον, ὅθεν τὸ βλάσθη-
„ μον σιωπῶ.... Ἡ πάντως ὅθεν τὸ μὴ δύνασθαι ἔδεν ἡδέ-
„ λισεν. Ἀλλὰ τὸ ἀδυνάειαν τῶ Θεοῦ κατηγορήσει. Ἀμύ-
„ χανον γὰρ ὡς τῶν ὄντων ταῦτα εἶναι τῇ ἀγῆνητῃ
„ καὶ δημιουργικῇ αὐτῇ αἰτία. Οὕτω γὰρ αὐτὸς αὐτὸν ὁ
„ Θεὸς ἐδημιούργει.... Εἰ ἔν τὸ μὴ δύνασθαι τι πᾶν ὄν-
„ τα δημιουργεῖται ταῦτα εἶναι τῇ δημιουργήσαντι, ἔτε τὸ εἶ-
„ ναι τὸν Θεὸν ἀγαθὸν ἀφαιρεῖται..... οὕτε τίνα ἀδύ-
„ νειαν καὶ ἀδυναμίαν αὐτῷ προστίβεται. Καὶ ἡμεῖς ἄρα

„ μὴ

„ μὴ εἶναι τὸν Κόσμον αἰδῖον ὑποτιθέμενοι, ἔτε τὸ εἶναι
„ τὸν Θεὸν αἰεὶ ἀφαιρέμεθα, ἔτε ἀδυνάειαν πῶς δη-
„ μιουργικῆς αὐτῆς κατηγορεῖται δυνάμεως, ἀλλὰ τὸ μὴ δύ-
„ νασθαι αἰεὶ εἶναι τὸν Κόσμον δι' αὐτὴν τὴν τῶ γινόμενων
„ φύσιν ὑποτιθέμεθα. Ὅπερ ἐφεξῆς σαφέςατα δείξομεν.
„ Τῷ δὲ ὁπχειρήματι καὶ ἄλλως ὅθεν ἀπαντῆσαι ἐκ ἀδυνα-
„ μίας, ὅτι καὶ δυνάμειον μὲν, μὴ βεληθόντα δὲ ἀπ' αἰῶ-
„ νος, ἀλλ' ἐν χρόνῳ ὡς ἀγαθὸν, καὶ φθόνον τῇ ἀπαθεί φύ-
„ σιν ἐλέγχει ἀπαγεῖ τίνι γὰρ αὐτῇ καὶ βασκάνει; τῷ μὴδὲν
„ μὴ μὴδὲν ὄντι; καὶ πῶς αὐτῇ ἀγαθοποιήσεται, ὅ φθορή-
„ σαι; ἀλλὰ τὸ παντελὲς μαρτυρεῖ τῇ δημιουργῶ, καὶ
„ τὸ παντεξέστιον πῶς αὐτῇ δυνάμεως.

„ ΙΔ'. Εἰ ὅθεν τὸ ὡς ἀδειγμα τῶ Κόσμου αἰώνιον, καὶ τῶ
„ το ὅθεν τὸ τί ὡς εἶναι αὐτοῦ, τὸ ὡς ἀδειγματι εἶναι....
„ τὸ ὡς ἀδειγματι εἶναι αὐτοῦ αἰωνίως πάρεστιν. Εἰ δὲ
„ τὸ το, εἴη αὐτῇ ὅθεν ἀνάγκης καὶ εἰκὼν αἰεὶ πρὸς γὰρ εἰκόνα
„ τὸ ὡς ἀδειγμα. Ἀλλως, ἢ οὐδὲ τὸ ὡς ἀδειγμα ὡς τῆς
„ εἰκόνης μὴ οὐσης, ἢ μὴ εἰκόνης ὡς ἀδειγμα. Τῶν γὰρ
„ πρὸς ἀλλήλα λεγομένων, ἔδεν θάτερον ὅθεν θάτερον μὴ
„ ὄντος. Εἰ ἄρα τὸ ὡς ἀδειγμα αἰωνίως ὡς ἀδειγμα, αἰεὶ
„ ὅθεν ὁ Κόσμος εἰκὼν, τῶ αἰωνίῳ ὄντος ὡς ὡς ἀδειγμα-
„ τος. (1)

„ Οὐδεὶς αὖ τοῖς Ἀριστοτέλους δόγμασι σοιχῶν, τῇ λόγῳ
„ τῇδε, ὑπὲρ τῆς τῶ Κόσμου αἰδιότητος ρηῖσται, τῶ Σταγειρίτῃ
„ πολλαχῶς πᾶν αὐτῶ συγγραμμάτων, ὅποι καὶ τύχοι, τὴν πε-
„ ρὶ ἰδεῶν τῶ Διδασκάλου κατὰ τὸ καρτερόν ἀπελέγχοντος δό-
„ ξαν. Καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἔννομα τῶ ὡς ἀδειγματος δυσχεραί-
„ νοντος, καὶ μεταφορικὸν αὐτὸ λέγοντος, καὶ πολλῶ μᾶλλον
„ πρὸς αὐτὸ τὸ δόγμα μαχομένη δ' καὶ αὐτὸς ὁ Πρόκλος
„ μαρτυρεῖ (2) „ κινδυνεύει φάσκων, μὴδὲν ἔτι ὁ ἀνὴρ ἐ-
„ κείνος ἀποποιήσασθαι τῶν Πλάτωνος ὡς τῶν ἰδεῶν ὑ-
„ πόθεσιν, καὶ μόνον ἐν λογικοῖς τρετίσματι τὰ εἶδη κα-
„ λῶν,

(1) Πρόκλ. Λόγ. β'.

(2) Πρόκλ. Περὶ ὁμοκειν. τῇδε πρὸς τὸν Πλάτωνα Τίμ. ὑπ' Ἀρισ-
τοτέλη. Κεφ. α'.

„ λων, ἀλλὰ καὶ ἐν ἡθικοῖς πρὸς τὸ ἀντιπαρῆτατον ἔμφατον
 „ μένος, καὶ ἐν φυσικοῖς ἐκ ἀξίων τὰς γνῶσεις εἰς τὰς ἰδέας
 „ ἀναφέρειν... Καὶ ἐν τῇ μετὰ τὰ φυσικὰ ποικίλῳ πλέθῳ,
 „ ἅτε πρὸ τῶν ἀρχῶν πραγματοδύμους, καὶ κατατείνων
 „ μακρὰς κατηγορίας πᾶν ἰδεῶν, ἐν ταῖς πρώτοις, ἐν ταῖς
 „ μέσοις, ἐν ταῖς τελευταῖς τῆς πραγματείας ἐκείνης, καὶ
 „ ἐν ταῖς ἁλολόγοις σαφές αὖτε κειραγῶς, μὴ διώδαι τὸ
 „ δόγματι τῷ συμπαθεῖν, καὶ τὸν οἶηται ἅπλῃ φι-
 „ λονεικίαν ἀντιλέγειν. Ἀλλ' εἴτις ἐκ τῶν ἰδεῶν, καὶ τὸν
 „ Πλάτωνα αὐτὸν συγκατασῆσαι τὸ Ἀειδοτέλει ὑπὲρ τὸ τῆς
 „ αἰδιότητος τῶ Κόσμου ἐδελέσσει δόγμα, ὅπερ ὅμοιον ὁ Πρό-
 „ κλος ὑπεχωρῆσαι, πρὸς τὸν αὐτὸν ἑλθὼν τὴν ὑπόθεσιν
 „ εἶναι φήσομεν ὡς ἐν τῷ τὸ εἶναι ταῖς ἰδέαις ἐν τῷ πα-
 „ ραδείγματι εἶναι. Ἦτοι γὰρ εὐθείας ὁ Πλάτων αὐτὰς ἐτί-
 „ θετο εἶναι ἀνυποστάτας, καὶ ὁμῶς ὡς οὐκ ἐν χέσει τῇ
 „ πρὸς ἄλλο τὸ εἶναι ἔχουσιν. „ Εἰ δὲ αἰ αἰδιότητα εἶναι καὶ
 „ εἰκόνες ἐκείνων, αὐταὶ καὶ αὐτὰς ὑπεστήκασιν, οὐκ ἐν
 „ χέσει τῇ πρὸς ἄλλο τὸ εἶναι ἔχουσαι, ἡκιστα γὰρ αἰ πρῶ-
 „ ται, καὶ αἰ καὶ ταῦτα, καὶ ὡσαύτως ἔχουσαι ἐν τῇ πρὸς
 „ ἄλλο χέσει τὸ εἶναι ἔχουσιν.... Καὶ ἔτις εἰ μὴ ἐν τῷ
 „ εἶναι παραδείγματι τὸ εἶναι καὶ τὴν ὑπόθεσιν ἔχει τὰ
 „ εἶδη, κατ' ἄλλο δὲ αὐτοῖς τὸ εἶναι, κατ' ἄλλο δὲ τὸ πα-
 „ ραδείγματι εἶναι, ἐκ ἅρα ἀνάγκη τῆς ἰδέας πρὸς τὸ ὅ
 „ Κόσμος γέγονεν αἰωνίου ἔσεως, καὶ τὸν Κόσμον αἰεὶ εἶ-
 „ ναι.... Ἐπεὶ καὶ τῆς εἰκόνος αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς ὅστις πα-
 „ ραδείγμα, ἀλλ' ἐκ ἀνάγκη ἅμα τὸ εἶναι τὸν Βασιλέα,
 „ καὶ τὴν εἰκόνα αὐτὴ εἶναι. Ἦ (ὅπερ ἡμεῖς δάπαρον) ἐκ ὑ-
 „ σίας τὰς ἰδέας ὁ Πλάτων τίθεται εἶναι, ἀλλ' αἰτίας δημι-
 „ ογικῆς λόγους καὶ γνῶσεις, καὶ ὅς ὁ δημιουργὸς τὰ ὅτι συ-
 „ νίστησι... Καὶ εἰς ἔτις εὐθεία φαίνεται ἀνάγκη, τὰ πᾶν-
 „ πως ἅμα τοῖς δημιουργικοῖς λόγοις συλλυπάρχειν, καὶ τὰ
 „ γινόμενα ἀποτελέσματα. Ἀντιστρόφως γὰρ ἔχουσιν ἀναγ-
 „ καῖον· τῷ γὰρ ἀποτελεσμάτων ὄντων ἀνάγκη πάντως, καὶ
 „ τὰς λόγους εἶναι, καὶ ὅς ταῦτα γέγονεν· ἐμὲν τοῖς λό-
 „ γοις τὰ παράγματα πάντως ἔφεται, ἐπεὶ καὶ ναυπηγὸν καὶ
 „ οἰκοδόμον ἐκδέχεται, νεώς τις ἢ οἰκίας τὰς λόγους ἔχον-
 „ τα, μήπω δημιουργεῖν κατ' αὐτὰς. Καὶ περὶ τὸν ἅρα ὁ

„ λόγος ἀναγκάζων τὰς ἰδέας πρὸ τῆς κατ' αὐτὰς ὁμολογεῖν,
 „ ταῖς μὲν τὸ αἰδιόν, τὰς δὲ τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι ἀποκλιροῖ.
 „ Ἀλλ' ὅτε καὶ τὴν τῆς μελλόντων ἀκρίβη πρόγνωσιν, πᾶς
 „ τις ὁμολογήσει, καὶ πῶς ἐκ Θεῶν προνοίας ἀπολαύειν τὰ
 „ ὄντα πάντα καὶ μηδὲ τὸ τυχόν ἐν παροράματι γίνεσθαι,
 „ κοινὴ πάντων ὅστις ἐννοία τῆς ὁπασθεν τῶν τε Θεῶν ὁ-
 „ γαστότητα, καὶ τὴν ἀρρήτον ἐγνωκότων δυνάμιν. Αὐτὰ δὲ
 „ ταῦτα ἡμεῖς καὶ ὁ Πρόκλος συμμολογεῖ (1) καὶ ὁ Πλωτί-
 „ νος (2). Καὶ ἀνάγκη τοίνυν τῇς μελλόντων ἔσεσθαι πορῶ-
 „ πάριεν τε, καὶ προεγνωῖναι τὰς λόγους. Εἰ δὲ τῷ, ἐκ
 „ ἅρα τοῖς τῇς γινόμενων δημιουργικῶν λόγοις τε καὶ αἰτίαις
 „ συλλυπάρχει τὰ παράγματα· τὴν αἰτιότητα δὲ. Ὡς εἰ καὶ αἰ
 „ ἰδέαις καὶ τὰ παραδείγματα, νοήσεις τινὲς εἰσιν τὰ δημι-
 „ ογῶν, καὶ λόγοι, καὶ ὅς τὸν Κόσμον παρήγαγον, ἐκ ἀνάγ-
 „ κης πάντως συλλυπάρχειν ἐξ αἰδίου ἅμα τῇ γνώσει τοῦ
 „ Θεῶν, τῇ πρὸς τὸν Κόσμον, αὐτὸν τὸν Κόσμον.
 „ ΙΕ'. Εἰ ὁ δημιουργὸς τινὲς ὅστις δημιουργός, ἢτοι κατ' ἐ-
 „ γέρειαν ἔσται δημιουργὸς αἰεὶ, ἢ δυνάμει ποτὲ μὴ αἰεὶ
 „ δημιουργῶν. (3) Ἀλλ' εἰ μὴ ἐκείνο, καὶ τὸ δημιουργήμιον
 „ αἰεὶ κατ' ἐνέργειαν ἔσται δημιουργήμιον. Εἰ δὲ τῷ, ἐπεὶ
 „ πᾶν τὸ δυνάμει ὄν, ἀπὸ τῆς ἐνεργείας ὄντος, ὁ ὅστις, τῷ
 „ το δυνάμει γίνεται κατ' ἐνέργειαν, ἔσται ἅρα καὶ ὁ δι-
 „ ογῶν, δυνάμει πρότερον ὄν, ἀπὸ ἄλλου τινὲς ἐνεργείας
 „ δημιουργῶν... καὶ εἰ μὴ ἐκείνος αἰεὶ ἐνεργείας αἰτίος τῶ εἶ-
 „ ναι τῶν δημιουργῶν, αἰεὶ καὶ ἔτις δημιουργός, ἅπλῃ τὸ ἀξίω-
 „ μα τὸ λέγον· ὅταν ἢ κατ' ἐνέργειαν τὸ αἷτιον, καὶ τὸ αἰ-
 „ τιατὸν εἶναι κατ' ἐνέργειαν· ὥς τὸ δημιουργήμιον αἰεὶ
 „ ὅστις. Εἰ δὲ καὶ ἐκείνος δυνάμει ποτὲ αἰτίος τῶ ποιεῖν
 „ τὸν δημιουργὸν δημιουργεῖν, ἅπλῃ τὸ ἀξίωμα τὸ λέγον· τὸ
 „ δυνάμει πᾶν δεῖσθαι τῶ ἐνεργείας, ἵνα γνῶται κατ' ἐνέρ-
 „ γειαν, καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ὑπὲρ τῶν λόγους. Καὶ ἢ εἰς αἰ-
 „ πει

(1) Περὶ τῆς δέκα πρὸς τὴν ἀκρίβη ἀπερ-

(2) Ἐν τῇ περὶ τῆς ἀκρίβη, ἢ ἀκρίβη.

(3) Πρόκλος λόγους γὰρ περὶ αἰδίου. Κόσμος.

„ πειρον ἀνὴρ ἄλλο παρὸ ἄλλου ζητῶντες αἴτιον τῆ ἐνεργείας
 „ τῆ προκειμένης δυνάμει αἰτίῳ, ἢ ἤξομεν εἰς τὸ συγχω-
 „ ρῆσαι αἰεὶ τι εἶναι κατ' ἐνέργειαν αἰτίον· τῆς δὲ συγχω-
 „ ρηθείσης ἔπεται ὅτι τὰ αἰτιατὰ αἰεὶ εἶναι κατ' ἐνέργειαν,
 „ καὶ τὸν κόσμον αἰεὶ δημιουργούμενον.

„ Τῆς δυνάμει τῆ μὲν α. καὶ κατ' ὀπτηδεσιότητα (1) ὄντος,
 „ τῆ δὲ β. καὶ καθ' ἑξίν, ὃ ἐνεργεία μὲν ὅτι παρὸς τὸ πρῶτον
 „ δυνάμει ἐκείνο, δυνάμει δὲ παρὸς αὐτὸ τὴν ἐνέργειαν τὴν
 „ τὸ β. ἐνεργεία τυγχάνουσιν, (2) τὸ λέγον ἀξίωμα, ὡς ὅ-
 „ ταν τὸ αἴτιον κατ' ἐνέργειαν, καὶ τὸ αἰτιατὸν, ὅτι τῆ β. ἐ-
 „ νεργεία ἀληθὲς ὅτιν ἐκ ὅτι τῆ α., ὃ τὸ β. δυνάμει ἔστιν.
 „ Καὶ τὸ ἕτερον ὁμοίως τῆς ἀξιωματικῆς, ὅτι τὸ δυνάμει ὀπτη-
 „ νίκα εἰς ἐνέργειαν ἀνάγεται, ἀνάγκη πάντως ὑποτινός
 „ ἑτέρου ὄντος κατ' ἐνέργειαν ποιῆσαι, οἷον αὐτὸ τὸ ὄν δυνά-
 „ μει ὅτι, μεταβάλλει, καὶ εἰς ἐνέργειαν ἀγείναι, ἐπὶ τῆ
 „ προτέρᾳ μόνον δυνάμει χωρὶν ἔχει... ἐκείνι δὲ ἐπὶ τῆ
 „ β. δυνάμει ἀληθὲς τῆς ὑπάρχει τὸ ἀξίωμα... Εἰ ἔν
 „ ἡμεῖς αἰεὶ καθ' ἑξίν ἐνεργεία δημιουργὸν εἶναι τὸν Θεὸν ὑ-
 „ ποτιθέμεθα, (ὅπερ ἐστὶ τὸ α. μὲν ἐνεργεία, β. δὲ δυ-
 „ νάμει.) ποῖα ἔτι ἀνάγκη ἔσται ὄντος αἰεὶ τῆ Θεῶς ἐνε-
 „ ρείας δημιουργῆ, καὶ τὸν κόσμον αἰεὶ εἶναι; Ὁ ποίησις παῖς
 „ καὶ τὸ α. δυνάμει δημιουργὸς λεγόμενος, ἐκ αὐτοῦ οἰκοδομή-
 „ σαι, μὴ πρότερον εἰς τὸ τῆς οἰκοδομικῆς ἕξεως ἐγκρατῆς
 „ ὀφθαλμοῦ μεταβαλὼν ὑπὸ τῆς, ὅς αὐτὴ ταύτη γὰρ κατ' ἐνέρ-
 „ γειαν· ὃ δ' ἔσται ἐνεργεία οἰκοδόμος αὐτῆς, ἥτις καθ' ἑξίν, ἔ-
 „ δευδὲς αὐτῆς ἑτέρᾳ παρὸς τὴν οἰκοδομήσασιν, προσδεῖς εἶναι τῆ ἐ-
 „ νεργείας οἰκοδομήσασιν. „ Πάλιν τῆς οἰκίας μὴ ἔσσης κα-
 „ τ' ἐνέργειαν, ὅθεν κωλύει τὸν οἰκοδόμον εἶναι κατ' ἐνέρ-
 „ γειαν τὴν καθ' ἑξίν· οἰκοδόμος γὰρ ἐστὶν ὃ τὴν ἑξίν ἔ-
 „ χων, καὶ μὴ οἰκοδομῆ... οἰκοδομῶντος δὲ κατ' ἐνέρ-
 „ γειαν καὶ τὸ οἰκοδομῶντος ἔσται... ὃ γὰρ Φιλόσοφος,
 „ (ὁ Πρόκλος) σοφιστικῶς τὸ ὅτι τῆ προτέρᾳ δυνάμει λε-

„ γό-

„ γόμενον (λέγω δὲ τὸ δεῖναι τῆ ἐνεργείας ποιῆσαι, οἷον
 „ αὐτὸ ἐστὶ τὴν δυνάμει, ἵνα εἰς ἐνέργειαν ἀχθῇ.) αὐτῆς
 „ ἀπλῶς καὶ ἀδιορίστως τῆ δυνάμει ἔπεσθαι φησὶν. Εἶπε
 „ λοιπὸν καὶ τὸ ἀκόλεθον ἐπισυνάπτει λήρως μακρῆς, ὑπὸ
 „ μικρῇ δὲ δημιουργῶ συλλέγειν, καὶ τῇ α. ἀτόπῳ ὑποθέσει
 „ τὸ ἀκόλεθον συμπερινομήνους. Ἀλλ' ἐπεὶ αἰεὶ καὶ τῆς
 „ τυχεύων ἔχων, καὶ τὸ πρότερον δυνάμει φαίη αὐτῆς εἶ-
 „ ναι τὸν Θεὸν δημιουργὸν πρὶν δημιουργῆσαι, ταύτης τῆς ἀ-
 „ τόπᾳ ἀρχῆς ἀναρρεθείσης, οἴχεται πᾶν τὸ ἐξ ἀρχαίων
 „ τῆς Φιλοσοφίας καὶ συλλογισμῶν ὕψος. Καθ' ἑξίν γὰρ
 „ ὡς δημιουργὸς ὁ Θεὸς πρὶν δημιουργῆσαι, ἔτε ἑτέρᾳ δεῖ-
 „ σεται τῆ εἰς ἐνέργειαν αὐτὴν ἄγοντες, ἔτε ἐπειδὴ ἔτι ἐ-
 „ στὶν ἐνεργεία δημιουργῶν, ἥδη δεῖται καὶ τὸν κόσμον εἰσά-
 „ γει ἐξ αἰδίου ἑαυτῷ συμπάρχοντα. Καίτοι δὲ τῆς ἐν
 „ τῷ λόγῳ τῆς Πρόκλου, προσοχθεῖς, ὡς εἰκὸς ὁ Φιλόσοφος
 „ μὴ πάντῃ μὴ δ' ἐπὶ πάντων ἀληθῶς λεγόμενος, ὅτι τοιούτων
 „ εἶναι δεῖ τὴν ἐνεργείαν, ὅποιον δυνάμει ἐστὶ τὸ ὑπὲρ ἐκείνης ἀ-
 „ γόμενον εἰς ἐνέργειαν. Τῆτο γὰρ ὅτι τινος ἀληθὲς μὲν
 „ ὅτι... ἐπί τινος δὲ ἐπὶ πάντως τὸ ἐνεργεία ἀνάγκη εἶναι
 „ τοιούτων ἐνεργείας, οἷον δυνάμει ἐστὶ τὸ ὑπὲρ αὐτῆς ἀγόμενον
 „ εἰς ἐνέργειαν· τὸ δὲ ζύλον δυνάμει ταῦς ὅτι, ποιῆ ἐνεργεία
 „ ταῦς, ἔχ ἢ κατ' ἐνέργειαν ταῦς, ἀλλ' ὁ κατ' ἐνέργειαν
 „ ταυπηγός. Οὐδὲ γὰρ οἱ ἐν τῇ ταυπηγῇ δημιουργοὶ τῆς
 „ ταῦς λόγοι, ἥδη καὶ ταῦς εἰσὶ κατ' ἐνέργειαν... Μὴ πο-
 „ τε δὲ καὶ τὸ δυνάμει ἔχον πάντως εἰς τι καὶ ὀπτηδεσιότητα,
 „ ἑτέρᾳ δεῖσεται (αἰεὶ ποτε) τῆ δυνάμει αὐτὸ εἰς ἐνέργειαν
 „ ἄγοντος. ἐνδέχεται γὰρ καὶ αὐτὸν ἑαυτῷ τινὰ αἴτιον εἶναι
 „ τῆς ἐκ τῆ προτέρᾳ δυνάμει εἰς τὴν ἐνεργείαν μεταβολῆς.
 „ δύο γὰρ ὁδοὶ τῆς ὅτι εἰς ἐπιτήμιον καὶ Πλάτωνα (1)
 „ μάθησις καὶ εὐρεσις... οἷον ὁ α. οὐρανὸν ζύλων πείσιν
 „ πρὶν εὐρεῖν, δυνάμει αὐτῶν πείσιν καὶ τὸ πρότερον δυνάμει
 „ ἐνεργεία γέγονε πείσιν... καὶ τὸ ἀρτιγινόμενον σκυλάκιον,
 „ δυνάμει ὁρατικὸν ὄν, ἢ ὑλακτικὸν ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ φύ-

„ σεως

(1) Ἐκ τῆς Φιλοσοφίας παρὰ τὸν αἰσθ. λόγον.

(2) Ὁρα ἄλλοι. Π. Φυσ. ὅπου λβ'. καὶ β. Περὶ Ψυχ. ὅπου ιδ'. καὶ ἑ.

() Πλάτ. ἐν Ἀλκιβιάδῃ.

σας τελείται. Εἰ μή τις ἐπὶ μὴ τῷ προτέρῳ τὸν καθόλου γὰρ αἰτιάται, ἐπὶ δὲ τῷ β'. τὸν καθόλου φύσιν. Ἀλλ' εἰ καὶ ταῦτα συγχωρήσωμεν, ἐκ αὐτῶν οἱ ποιεῖς εἰς τὸν καθόλου γὰρ ἐνέργεια πείσονται, ὅτι τὸ καθόλου φύσιν ἐνέργεια ὁρατική. Ἀλλ' ὁ μὴ φιλόσοφος ταῦτα, τῷ τις δὲ καθ' ἡμᾶς (1) ἐν ἑκείνῳ πολλῷ λόγῳ τὰ ποιοῦντα τιθεῖναι δοκῶν, ὡς πῶς ἀπὸ τοῦ τελευτῶντος περὶ τῆς αὐτῆς ἀποφύονται, πάντα τὸν Πρόκλειον ἐκείνον λόγον, (ὅτι πρῶτον εἶναι κρίνει, ἀπαιτῶν ὅσας ποτε οἱ πῶς αἰτιόηται τὸ κόσμῳ προσάται, προσχειρίσαντο,) εἰς τὰ τεύρεν φησὶ, πότεροι εἰσὶν αἰτία ἐν τοῖς ἔσιν ἀντιοιόμενος ὅτι τὸ ἐνέργειαν ἔχοντα; Εἰ δὲ καὶ εἰσὶ, πότερον λόγῳ πάντα τι τὸ διορίζεται, ἢ ἀλόγως; ἐπεὶ δ' ἀλόγως ὑπολαμβάνειν ἔχ' οἷον τε, δυνατὸν τὸ ἐνέργειαν αὐτῇ ἐν χρόνῳ εἶναι βαίνειν, τὸ διορίζοντα ἐκείνῳ λόγῳ ἀπ' αἰῶνος ὄντος; Τὸ τὸ ζήτημα, φησὶ, τὸ κεφάλαιον. Τῶν δημιουργικῶν λόγων, προσκειμένων ὁμολογημάτων πῶς ὁ Κόσμος χρονικῶς ὑποστάσεως ἔτυχεν. Ἀλλὰ πηλὸν ἐμοίγε τὸ ἀπὸρρημα τὸ ὅτι, ἡκιστα δοκεῖ, ὡς τὰ πρῶτα φέρειν, τῷ ὑπὲρ πῶς τὸ κόσμῳ αἰτιόηται ἐπὶ χειρουργαίῳ, οἷον ὁ Νεώτερος ὑπέστηφεν. Οἱ γὰρ δημιουργικοὶ λόγοι, ἔς εἰκός, τὸν κατὰ τὴν ἐνέργειαν Θεὸν ἔχοντες, καὶ προσέχον τῷ δημιουργικῷ, ἔχ' ἀπλῶς, εἰς ἑπὶ εἰπεῖν ἀπὸ τῆς αὐτῆς καὶ κατ' αὐτὴν γινόμενα παριστῶσιν, ἀλλ' ἄλλα τὰ φύσιν, καὶ τὸν αἰσθητὸν ὅσα, καὶ πῶς βέβαιον οἷον, καὶ ἐν χρόνῳ καθ' ἑαυτὴν, καὶ πάντα, συνεκτικτὶ φῶναι, τὰ αὐτοῖς ἢ πρὸς αὐτὰ προστάτα, ἢ καὶ ἀλλῶς συμβαίοντα, ὅτι λεπτὰ ἐκτελέμηναι, πιαῦτα καὶ ὑφίστασθαι. Καὶ θαυμαστὸν εἶδος εἰ, εἰ μὴ κατὰ τὸν χρόνον καὶ ἀπ' αἰῶνος, τὰ δὲ ὑπὸ χρόνον· πάντων δὲ θαυμαστὸν αὐτῶν καὶ εἰς εὐλόγον εἰ ἐν τοῖς δημιουργικοῖς λόγοις χρονικὰ τὸ εἶναι διαφανόμενα, ἔχ' ὁμολογεῖ πάντα τοῖς ἀγαθοῖς τῷ Θεῷ βελήμασιν, ἀλλ' ἔξω τῷ ὅρῳ ἐβίβαν τῷ ἐν ἐκείνοις, ἢ τοὶ ἀγνοίαν ἐλέγχοντα αὐτῶν, ὡς παρ' ὁ ἐμελλεν εἶ-

ται

ται ἰδιωμῶν, ἢ ἀδύνατον κατηγορεῖν, ὡς οἷα ὑπὸ ἰδιωμῶντος ὑποστήσαι μὴ δυνατόντος. Τὸ δὲ πῶς αἰωνίως προσφύεται ἐν τῇ δημιουργῷ λόγος, τῷ κατ' ἐκείνους δημιουργημάτων κατὰ τὸν χρόνον τῷ παντὶ διαφέρειν, καὶ ἐκ τῆς ἐνέργειας τῷ λόγῳ ἀναγκαῖον αὐτὸν δόξειε παντὶ τῷ προσέχοντι. Ἀς γὰρ κατὰ τὸ Θεῷ ἐννοίας οἱ πάντες ἀνθρώποι φέρουσι, αἰώνιον ὁμολογεῖν ἀναγκάζουσιν αὐτὸν τε, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ· ἄς δὲ κατὰ τῆς βεβητῆς φύσεως, ἐπὶ κειράται τὰ ἐκτὸς ἐκείνων πάντα, καὶ ἐπὶ κειράται. Εἰ γὰρ τεθείη τοῖς δημιουργικοῖς λόγοις, καὶ ἀρχιτεκτονικοῖς ἐκείνοις, (καὶ τὸν Νεώτερον εἰπεῖν) τὰ δημιουργήματα συνδυάζονται, ὅσοις θάτερον ἐπὶ ἀναγκῆς ὑπὸ, ἢ τῷ τοῖς τῷ χρόνῳ καὶ ἐκείνῳ συνποταττεῖται, ὅπερ ἀναιρετικὸν ἐστὶ τῆς ἀκμῆς τε καὶ ἀναλλοιώτης φύσεως, ἢ ἐκείνοις καὶ ταῦτα χρόνῳ παντὸς ὑπεράλλεσθαι, ὅπερ ἀλλότριοι τῆς κειράται πεφυκείας. Ἐκείνους δὲ τῷ ἀδύνατον καὶ τῷ φυσικῷ λόγῳ παρίσταται. Ἐπὶ ἀναγκῆς ἀρα ὑπὸ τῷ ἀρχιτεκτονικῷ λόγῳ ἀπ' αἰῶνος προσοίπας, καὶ αἰεὶ ὄντος, τὸν ἀρχιτεκτονικῶν κόσμον ἐν χρόνῳ ὑποστήσαι.

(1) εἰ. Πῶς τὸ εἶναι ἀκινήτα γινόμενα αἰτία καὶ τὰ ὑπάρχοντα, ἀκίνητον (ἴσ. αἰτίον) ἐστίν. Εἰ δὲ τὸ ποιεῖν ἀκίνητον, ἀμετάβλητον ἐστίν. Εἰ δὲ ἀμετάβλητον, αὐτῷ τῷ εἶναι ποιεῖν, μὴ μεταβαίνειν ἐκ τῶν ποιεῖν, εἰς τὸ μὴ ποιεῖν, μηδὲ ἐκ τῶν μὴ ποιεῖν εἰς τὸ ποιεῖν· μεταβαίνειν γὰρ ἔχει μεταβολῶν, αὐτῷ τῷ ἐκ θάτερος μεταβάσιν εἰς θάτερον... εἰ τοίνυν τὸ αἰτίον τῷ παντὸς ἀκίνητον ἐστίν, ἵνα μὴ κινῆται ἀτελὲς ἢ ἀσφύτως, ὑπερὸν δὲ τέλειον, πᾶσα γὰρ κίνησις ἐνέργεια ἐστὶν ἀτελής. Καὶ ἵνα μὴ κινῆται, χρόνῳ δένεται χρόνον αἰθέριον, ἀνάγκη τὸ πᾶν αἰτίον εἶναι ἀπὸ αἰτίας ἀκινήτα γινόμενα. Ὡς εἰς εἰς ἀσεβεῖν οἰόμενος εἰς τὸν αἰτίον τῷ παντὸς, ἐκείνον λέγουσι μόνον αἰτίον, τὸν δὲ κόσμον ἐκ αἰτίου, ἐκ αἰτίου, εἰς ἐκείνον ἀποφαίνει κινῆται λέγων, εἰς αἰεὶ τέλειον, ἀλλὰ ποτε, καὶ ἀτελὴ... εἰς ἑπὶ ἀσεβεῖ διαφερόντως.

Τὸ

(1) Γενεσ. II. 1. Αἰ. 2.

„ Τὸ ποιῆν (1) ἐκ τῆς δυνάμεως δύναμις, εἰς τὴν β. ἐ-
 „ νέργειαν πορεύσιν... Ἡ γὰρ ἐκ τῆς πορώτερης δυνάμεως
 „ εἰς τὴν ἐξιν μετάβασις ἐπὶ ποίησιν, πείσιν δέ... ὡ-
 „ σε εἰς τὸ πορώτερον μὴ μὴ ποιῆν, ὕστερον δὲ ποιῆν, ἐκ
 „ τῆς δυνάμεως δύναμις εἰς τὴν δυνάμεως ἐνέργειαν πορεύσιν,
 „ τὴν δὲ πορεύσιν ἐκ τῆς ἐξέως πορεύσιν κίνησιν φησὶν ὁ
 „ Πρόκλος, σαφῶς ἄρα τὴν ἐκ τῆς ἐξέως εἰς τὴν ἐνέρ-
 „ γειαν πορεύσιν, κίνησιν εἶναι, καὶ μεταβολὴν ἀποφαίνεται.
 „ Εἰ δὲ τὸ ἐκ τῆς ἐξέως τὴν ἐνέργειαν πορεύσιν κινεῖ-
 „ ται, ἀνάγκη πᾶσα, ἥτοι τὴν πορεύσιν τε καὶ ἐνέρ-
 „ γειαν ἁρμόζειν κίνησιν εἶναι, ἢ αὐτὴν τὴν ποίησιν καὶ
 „ ἐνέργειαν, ἢ ἄλλω τινὰ ἁρμόζειν μεταξύ τῆς ποίησιν τε,
 „ καὶ μὴ ποίησιν θεωρητέον. Ἀλλ' ἔτι τὴν πορεύσιν τε καὶ ποίησιν
 „ ἁρμόζειν τῆς ποίησιν, δυνατὸν ἐστὶ κίνησιν λέγειν. Ἀ-
 „ κινήσιον γὰρ εἶναι τὸ μὴ ποίησιν, καὶ τὸ Πρόκλῳ δο-
 „ κεῖ, λέγοντι, εἴτι ἀκίνητον ἢ ἐδέποτε ποιήσει, κτ.
 „ ὡς τῆς μὴ ποίησιν δηλονότι ἀκινήσιος ἔσσης... Οὐδὲ με-
 „ ταξὺ τῆς ποίησιν καὶ μὴ ποίησιν, δυνατὸν ἐστὶ κίνησιν τι-
 „ να εἶναι. Ἀλλοίως γὰρ ἢ ἐκ τῆς ἐξέως γίνεται τῆς
 „ ἐνέργειας πορεύσιν. (πᾶσα δὲ κίνησις ἐν χρόνῳ)
 „ Εἰ γάρ τις μὴ χρόνος μεταξύ τῆς μὴ ποίησιν τε καὶ ποίησιν,
 „ ἐν τῷ χρόνῳ ἔτε ἐπὶ ποίησιν, πέπαυται γὰρ τῆς μὴ ποίησιν,
 „ ἔτε ποίησιν· ἔπω γὰρ ποίησιν ἤρξατο... Λείπεται τοί-
 „ νυν αὐτὴν τὴν ποίησιν εἶναι κίνησιν. Εἰ δὲ τῷ χρόνῳ, αἰ-
 „ δὲ ποίησιν κατ' αὐτὸς ὁ Θεός, αἰεὶ ἄρα καὶ κινεῖται. Εἴτι
 „ γὰρ ἀκίνητον ἐστὶ φησὶν, ἢ ἐδέποτε ποιήσει, ἢ αἰεὶ ποιή-
 „ σαι... Καὶ αἰεὶ ἄρα κατ' αὐτὸς κινεῖται (ἴσ. κινεῖται) τὸ
 „ θεῖον, ἀτελές τε ἐστὶν (ὡς ὁ ἐκείνων λόγος) καὶ χρόνος δεό-
 „ μιν. Εἰς αὐτὸς ἄρα τὸ σοφὸν αὐτὸς ὡς μὴ λήθει, ποίησιν
 „ γὰρ τὸ φεῦδος ὑφ' αὐτὸς φωρᾶται, καὶ ὡς αὐτὸς καταρ-
 „ ρεῖ. Εἰ τοίνυν μήτε πορεύσιν τε καὶ ποίησιν, μήτε μεταξύ τῆς μὴ
 „ ποίησιν τε καὶ ποίησιν κινήσις τις θεωρεῖται, μήτε αὐτὴ ἢ
 „ ποίησιν τῆς Θεοῦ κινήσις ἐστὶν, ἐδάμῃ ἄρα ἐδάμῳς ἐνδέ-

„ ΧΕ-

„ χεται κινεῖσθαι τὸν Θεόν, ἐκ τῆς τῆς ποίησιν ἐξέως, τὴν
 „ κατ' αὐτὸς ἐνέργειαν πορεύσιν... Ὅτι δὲ ἐπὶ Θε-
 „ μιν τὴν ποίησιν τῆς Θεοῦ καὶ ὅλως τὴν ἐνέργειαν κίνησιν
 „ ὑποτίθεσθαι, αὐτὸς μόνῳ τῷ Θεῷ πάντα ποίησιν,
 „ καὶ χρόνος, ἢ ἁρμόζειν τινὸς εἰς ἐπίσιν τῆς πραγμάτων
 „ μὴ δεόμενον, παντὶ δῆλον οἶμαι. Οὐδὲ γὰρ πᾶσα ἐνέρ-
 „ γεια αὐτὸς καὶ κίνησις ἐστὶν. Ἐπὶ πλέον γὰρ ἢ ἐνέργεια
 „ τῆς κινήσεως ὡς Ἀριστοτέλει δοκεῖ. Τὴν μὴ ἀπλή ἐνέρ-
 „ γειαν κίνησιν καλεῖται, τὴν δὲ τῆς α. δύναμις ἐπὶ τὴν
 „ ἐξιν ἔσαν μεταβολὴν, τὴν δὲ τελείαν ἐνέργειαν ὀνομά-
 „ ζοντι, τὴν αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἐξέως πορεύσιν... ὅθεν
 „ ἐδὲ ἢ τῆς ἐνέργειας κινήσις ἐστὶν. ἀπὸ τῆς γὰρ καὶ αὐτὸς
 „ τινὸς ἁρμόζειν τῆς νοήσεως διγνώσει... ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς
 „ χρόνος δεόμενον ἐνέργειαν, ἢ ἀλλοίωσις, καὶ ἢ κίνησις πε-
 „ ρεῖ τὸ πάχον, ἐπὶ τὸ ἐνέργειαν γίνεται. (1) Οὐ καὶ
 „ ἐπὶ ποίησιν ἐπὶ Θεῷ πορώτερον μὴ μὴ ποίησιν, ὕστερον
 „ δὲ ποίησιν, ἀλλοίωσιν τινὰ ἐπισυμβαίνουσιν ὅλως, ἢ μετα-
 „βολὴν. „ Ὁ γὰρ Θεός αἰεὶ τέλειος ὢν ἀπάντων δημιουργός
 „ τῶν αἰεὶ τῶν λέγεται τῶν δημιουργημάτων ὡσαύτως ἔχει, καὶ
 „ μόνῳ τῷ Θεῷ πάντα ποίησιν, μηδενὸς ὀργάνου εἰς ἐ-
 „ πίσιν τῆς πραγμάτων δεόμενος, ἐδὲ ἀλλοιότερος αὐτὸς
 „ ἑαυτὸς ποίησιν, καὶ μὴ ποίησιν γινώσκειται... ὅλως γὰρ ἐ-
 „ δὲ ἁρμόζειν ἐπὶ Θεῷ ἐξιν τε καὶ ἐνέργειαν λέγειν θεμιτόν.
 „ Ἐστὶ γὰρ ταυτὸν ἁμφοῖν ὡς δὲ τὸ μετέχον ἢ ἁρμόζειν
 „ γίνεται... οὐκ ἐπειδὴ δὲ τῇ νοήσει μόνη πάντα ὑφίστη-
 „ σιν, τὰς δὲ νοήσεις, καὶ τῶν τῶν ὄντων λόγος πάντων αἰ-
 „ καὶ τὰ αὐτὰ, καὶ ὡσαύτως ἔχει, ἥδη ἁρμόζειν τῷ συσπάρ-
 „ χειν ὡς αἰδίοις ταῖς νοήσεσι τῆς Θεοῦ, τὰ πράγματα α-
 „ νάγκη... ἐπὶ ἀβελήτῳ φύσεως ἀνάγκη ἐκὼν καὶ ἄκων
 „ εἰς τὸ εἶναι ποίησιν τὰ δημιουργήματα· ὑπέρτερον γὰρ
 „ ἀνάγκης ἀπάσης τὸ πάντων αἴτιον... εἰδέναι γὰρ καὶ
 „ τὰ μέλλοντα, καὶ τὰ μὴ ὄντα τὸν Θεόν ὡμολογήται...
 „ ὡς αἰεὶ μὴ τὸ ἐνέργειαν καὶ παντέλειον, οἱ ἐν τῷ Θεῷ

„ δη-

(1) Φιλόσοφος. πρὸς τοὺς πλάτων.

(1) Ἀριστ. Β. Περὶ ψυχ. ὑφ. ν. 7. 11.

δημιουργοὶ τῶν ὄντων ἔχουσι λόγοι, ἀνάγει μὲν τοὶ καὶ
 ἑστέον ἕκαστον ὁ Θεὸς ὅταν θέλῃ· ἐθέλει δὲ, ὅταν ἀγα-
 θὸν ἢ τοῖς γινόμενοις τὸ γίνεσθαι· ἀγαθὸν δὲ πάντως τὸ
 καὶ φύσει. Κατὰ φύσιν δὲ τοῖς γινόμενοις, τὸ μὴ συλαί-
 εῖναι εἶναι τὸ ἀνάγειν. Εἰμὴ καὶ τὸ ποτὲ μὲν ἐθέ-
 λειν, ποτὲ δὲ μὴ θέλειν, ἀλλοίωσιν εἶναι φήσασιν. Εἰ
 δὲ πᾶσι ἀλλοίωσις, λήσασιν ἑαυτοὺς αἰεὶ ἐν τῇ ἀλλοιῶσθαι
 τὸν Θεὸν ὑποτιθέμενοι. Καὶ γὰρ καὶ τῶν μετὰ τὸν ἕκαστον
 οἷον Σοκράτῳ ποτὲ μὲν ὁ Θεὸς βέλεται εἶναι, ποτὲ δὲ
 οὐ βέλεται. Ἀλλὰ γὰρ ἡ ἀλλοίωσις τῶν βελήτων ἔστιν· ἡ
 δὲ τῶν δημιουργῶν θέλησις αἰεὶ καὶ ὡσαύτως ἔχουσα ἢ αὐτὴ,
 ὡς ἡ ἑκάστη ἐπιδέχεται φύσιν ἅπαντα ἀγαθύνουσα.
 Εἰ δὲ φαίης ὅτι εἰ μὴ ὡς αἰεὶ ὁ Κόσμος, ἐπὶν ἀνέ-
 σταν δυνάμει ὡς δημιουργὸς ὁ Θεός, καὶ ὅλα τὰ ἀτελής·
 πῶς ἔστι δυνάμει, τὸ μηδεμίαν ἀλλοίωσιν ὑπερῶν,
 εἴτε δημιουργῶν, εἴτε μὴ; ἢ σύγε καὶ τὸν ἥλιον (εἴτις ὁ-
 ποδοῖτο τὸ μηδὲν εἶναι, τῶν τῆς φωτεινότητος αὐτῆς δυνά-
 μεως μετεχόντων) ἀτελὲς εἶποις; Ἀλλ' ἐκ οἷμαι· οὐ γὰρ
 ἐν τῇ ἀπὸς τὰ ἔξω χέσει αἱ συμπληρωτικαὶ τῶν ἑστιῶν
 δυνάμεις, τὸ εἶναι ἔχουσι. Λήσασιν γὰρ ἔτι τὸν Ἀγα-
 θότατον λόγον εἰσάγοντες, ὅς ἐστιν εἶναι φύσιν ὡρίσ-
 τῶν ἐλλείπειν, ἀλλὰ πάντες ἐν χέσει τῇ ἀπὸς ἀλλήλα τὸ
 εἶναι ἔχουσιν. Ἐλήλεγκται δὲ καὶ τὸ κατεργασθῆναι Πλά-
 τῶνος καὶ Ἀριστοτέλους ἢ τῶν αὐτῶν ὁδοῶν... Εἰ δὲ ἐπὶ σω-
 μάτων πᾶσι πᾶς ὁ ὄντι βλάσφημος καὶ ἀφαιρόντως
 ἀσεβής, ὁ μὴδὲ πᾶσιν ὑπάρχειν τῇ δημιουργικῇ τῶν ὄν-
 των συγχωρῶν αἰτία; μὴδὲ ἀχέτως αὐτῆς πᾶς ἐσιώδεις
 δυνάμεις εἶναι βελομήνους;
 Πότερον ἢ αὐτάρκες τὸ θεῖον, καὶ αὐτὸ τῆς ἐκ τῆς δυ-
 νάμεως καὶ ἐστίας συμπληρωτικὸν ἔστιν; ἢ οὐ; εἰ μὲν οὐκ
 αὐτάρκες, εἰς κεφαλὰς αὐτῆς ἡ βλασφημία... Εἰ γὰρ
 ἐτέρωθεν παθεῖν αὐτὴ τὰ τῆς τελειότητος ἐπιχορηγεῖται,
 κατέστιν ὑπὸ τῶν κτισμάτων, τελειωτικὰ ἄρα ἔσονται αὐ-
 τῇ τοῦ ποιήσαντος τὰ πρῶτα. Ἐπεὶ δὲ αὐτὸς ἀτελής
 εἰμὴ αἰεὶ συμπάρχει αὐτῇ τὰ ὑπ' αὐτῇ παρηγορήα, μέ-
 ρος ἄρα τῆς θείας ἐστίας τὰ ὄντα· τὰ γὰρ τῶν ἑστιῶν
 συμπληρωτικὰ μέρη τῶν ἑστιῶν.. καὶ σῶμα ἄρα ὁ Θεός,
 καὶ

καὶ ὅσα τοῖς σώμασι παύσονται πῆσεται. Καὶ ἄλλως· εἰ
 καὶ αὐτὸς ὑπάρχει Θεὸς ἡ τελειότης, μὴ ἔξ ἀϊδίου τῶν ὄντων
 αὐτῶν συμπάρχοντων, πλέον ἢ δίδωσιν αὐτοῖς, παρ' αὐ-
 τῶν ἀντιλήφεται· διδῶν γὰρ αὐτοῖς τὸ εἶναι, ἀντιλαμβάνει
 παρ' αὐτῶν τὸ τέλειος εἶναι· ὥστε δημιουργήσει, ὅπως
 αὐτὸς ἀλύπτως καὶ ἀνενδεῶς ἀνάγειτο... Εἰ δ' εἴποιεν
 μηδεμίαν μὲν τὰ ὄντα συμπλεῖν εἰς τελειότητα τῷ Θεῷ,
 τῷ δὲ ἐνέργειαν τῷ τῶν δημιουργικῶν· ἐπεὶ μὴ ὄντων
 τῶν γεγονότων ἀτελής ἡ ἐνέργεια, ἀτελής δὲ ἔσται τῆς ἐ-
 νεργείας ὁ τέλειος ὁ Θεός, τὸ ἄρα τέλειον αὐτῶν καὶ ἔτι
 ἐκ τῶν δημιουργημάτων ἐφήκει, ὅλα μέσης τῆς ἐνεργείας.
 Ἀλλ' ἐκ ἔτι· οὐ γὰρ αἱ ἐν χέσει τῇ ἀπὸς τὰ ἔξωθεν
 ἐνέργειαι τελειωτικαὶ τῶν ἐνεργούντων εἰσὶν, ὡς καὶ Ἀρι-
 στοτέλης φησὶ· καὶ ἐδὲ τὸ δημιουργεῖν ἄρα συμπληρωτικὸν
 ἔστι τῆς τῶν δημιουργῶν ἐστίας. Καὶ ἐδὲ ἐπὶν ἀνέσταν τὸν
 Κόσμον ἀτελής ὁ Θεός.

Ἐτι ἀπάντων αἰτίος ὁ Θεός ἔτι τῶν πρώτων μέχρι τῶν
 ἑσχάτων· πᾶσι γὰρ τὸ πρῶτον κινεῖν καὶ Ἀριστοτέλει πεφι-
 λοσόφηται (1), καὶ τῷ Πλάτῳ (2), καὶ τῷ Πρόκλῳ (3),
 καὶ δημιουργικῶν καὶ ποιοτικῶν τῶν Θεῶν δυνάμει ἄλλοι καὶ
 τῶν λεπτοτέρων διήκειν ἀποφανόμενοις. Τῶν δὲ διὰ ἀπό-
 μων, ὡς καὶ μὲν ἐφ' ἑαυτῶν, τὰ δὲ ὑφ' ἑαυτῶν, τὰ δὲ μέλ-
 λει, εἰ αἰεὶ ἔστιν ἐνέργεια δημιουργὸς ὁ Θεός, πῶς οὐκ ἀπάρ-
 ρεσι τὰ μέλλοντα; εἰ δὲ τῶν δυνάμει, καὶ αἰεὶ τινῶν
 πάντως δυνάμει, πῶς οὐκ ἀτελής αἰεὶ ὁ Θεός αὐτοῖς;
 Ἀλλὰ γὰρ κατὰ τὸν Φιλόσοφον Πλωτῖνον τὸ ὕπερον ἐ-
 σόμενον ἡδὴ πάρεσι τῷ Θεῷ, καὶ αἰεὶ πάρεσι. Καὶ ἔτι
 πάρεσι ὡς ἀπορροισμένη εἰς τὸ ὕπερον. Καὶ ὅλα τὰ ἐ-
 κείνη τῷ Θεῷ ἐνέργεια τελεία ἔστιν, ὡς τῇ προγνώσει εἰ-
 ληφεία καὶ ὕπερον ἔσεται μέλλοντα, ὡς μὴδὲν ἐλλείπειν,
 μὴδὲ δεῖσθαι μηδενὸς τότε τῷ τῷ Θεῷ ἐνέργειαν, ὅποτε
 τὸ πρῶτον μέλλον, ὕπερον ἡδὴ ἀνάγει. Τῶν δὲ ἐν ἔτι καὶ
 παρ

(1) Φυσ. Η. (2) Ἐν Τιμῳ.

(3) Ἐν τοῖς περὶ τῆς δίκης ἀπὸς τοῦ Πρόκλου ἀπορήματα.

παρ' αὐτοῖς κατὰ τὰς κοινὰς πρὸς Θεῷ ἐννοίας ὁμολογη-
 μῶν, πῶς ἔστι λίαν εἰσὶν ἀναιδεῖς, καὶ πρὸς τὰ σφίσι
 καλὰ δόξανται φάσκοντες, ὥς εἰ μὴ αἰδῖος εἴη ὁ Κόσμος,
 πρὶν γινέσθαι αὐτὸν, ἀτελής ἔσαι ὁ τότε δημιουργός; καὶ
 ὁπλῆκα δημιουργοῖν χρόνον τε δείσεται, καὶ ἀλλοιωσεως ἐκ
 ἀμείρος ἔσαι. Αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ καὶ πάντα πλήρωμα ὧν ὁ
 Θεός, ἐδὲν τῆς πρὸς τὰ ἔξω χείσεως προσλήφεται εἰς
 τελείωσιν.

(1) „ΙΖ'. Εἰ ἅμα ἔραν ὁ χρόνος ἐστὶ, χρόνος δὲ ἐκ τοῦ ὅτε
 ἐκ τοῦ, ἐδὲν ἔσαι ὅτε ἐκ ἔσαι. (εἰ γὰρ τοῦ ὅτε ἐκ τοῦ χρό-
 νος, ὡς εἰσιν ὅτε ἐκ τοῦ χρόνος, τοῦ χρόνος). . . . Ἀεὶ
 ἄρα ὅτι χρόνος. Ἄμα δὲ ὁ ἔρανός χρόνος, καὶ ἔρανός χρό-
 νος· μένον γὰρ ὅτι τῆς τῷ ἔρανῳ κινήσεως, ὡς ὁ αἰὼν τῆς
 τῷ αὐτοζώῳ ζωῆς. Ὁ καὶ αὐτὸ δείκνυσιν αἰεὶ τὸν χρόνον
 ὄντα, ἵνα μὴ ὁ αἰὼν ἢ μηδενός ἢ πρῶτον, χρόνος
 μὴ ἔντι, αἰὼν ὑπάρχων, ἢ μηδὲ αὐτὸς ἔχῃ τὸ αἰεὶ μέ-
 νειν ὁ ὅτιν. . . . Καὶ ὁ ἔρανός ἄρα ὅτιν ὡς ὁ χρόνος, ὁ-
 μόλογος ὧν τῷ χρόνῳ.

(2) „Ωσπερ ἐπὶ τῷ μερικῷ χρόνῳ, οἷον τῆς αὐτοῦ ποτε
 ἐσομένης, καὶ ἐκ αἰεὶ, ὁ χρόνον σημαίνει τὸ ποτέ· (εἴη γὰρ
 αὐτὸ καὶ τῷ χρόνῳ χρόνος). . . . οὕτως ἐδὲν τῷ ὅλῳ χρόνῳ
 ποτε εἶναι, ἢ μὴ εἶναι λεγομένη, καὶ μὴ αἰεὶ, χρόνον
 σημαίνει τὸ ποτέ. Ἀλλὰ καὶ ἑκάτερον οὐδὲν ἕτερον ση-
 μαίνεται, ἢ τὸ μὴ αἰεὶ εἶναι τὸν χρόνον ὁ κατηγορεῖται
 τὸ ποτέ. Οὐ γὰρ πάντως ἅμα τῷ γινέσθαι χρονικῶ τι-
 νὶ προσρήματι, ἀλλ' οὐ καὶ χρόνος συνεπινοεῖται. Εἰ γάρ
 τις ἔτι εἴποι ὅτε τὸ κινεῖσθαι παύσεται τῷ κινεῖσθαι,
 τότε καὶ τῷ ἡρεμεῖν ἀρξεται, ἀρ' οὐδὲν δὲ τῷ τότε χρόνον
 ἐδήλωσεν; ἀλλ' ἀδύνατον. Οὐδὲ γὰρ τὸ τῆς κινήσεως τέ-
 λος, ἐδὲν ἢ ἀρχὴ τῷ ἡρεμίας ἐν χρόνῳ ὅτιν· ἐν γὰρ τῷ
 χρόνῳ ἢ ἡρεμεῖν ἀνάγκη, ἢ κινεῖσθαι τὸ πεφυκός. . . . Τί
 ἐν κωλύει καὶ ὅτι τῷ προκρινόμενῳ εἴπερ λέγοιτο, ὡς ἔσαι

„πο-

„ποτε ὅτε ἐκ ἔσαι χρόνος, τὸ ποτε μὴ χρόνον νοεῖν, ἀλλὰ
 „τῷ χρόνῳ πέρας, καὶ ὁ τῷ εἶναι παύσεται ὁ χρόνος; Καὶ
 „εἰ λέγοιτο ποτε γινέσθαι ὁ χρόνος, οὐκ ἐξ αἰδῖος εἶναι
 „τότε πάλιν νοεῖν, τί τῷ χρόνῳ ἀρχὴ, καὶ τὸ πρῶτον
 „ἦτοι τὸ νῦν, καὶ ὁ τῷ εἶναι ἤρξατο; Παραπλησίως καὶ τὸ
 „τοῦ καὶ ἔσαι, ἐφ' ὅτε αὐτὸ λεχθῇ ὑπάρξεως μὴ, ἐμὴ δὲ
 „καὶ χρόνον δηλωτικὰ γίνεται. . . . Ἄλλως τῷ Πλάτωνος πε-
 „ρὶ τῷ Θεῷ εἰρηκότος, ὡς ἀγαθός τοῦ, ἀγαθῷ δὲ ἐδεῖς
 „πρὸς ἐδὲν ἐδέετο ἐγγίνεται φθόνος, τὸν Θεὸν δήπε
 „καὶ τὸν σοφὸν Πρόκλον ἐν χρόνῳ εἴποιμεν, καὶ χρόνῳ πα-
 „ρεληλυθότι. (Ὁρα καὶ τὰ ἐν Ἀειθ. Γ'.)

Πρὸς δὲ τὸ δεῖν αἰεὶ εἶναι τὸν χρόνον, καὶ τὸν αἰὼνα, τὸν
 τῷ χρόνῳ ὄντα πρῶτον, (ὅρα τὰ ἐν Ἀειθ. ΙΔ'.) ὡ-
 σπερ γὰρ τὸ αὐτοζώον πρῶτον ἐν τῷ Κόσμῳ, ἐκ ἐν τῷ
 τῷ εἶναι ἔχει, τῷ πρῶτον εἶναι τῷ Κόσμῳ, ἔτι
 ἐδὲν τῆς τῷ αὐτοζώῳ ζωῆς αἰὼν, ἐν τῷ ἔχει τὸ εἶναι, ἐν
 τῷ εἶναι τῷ χρόνῳ πρῶτον.

(1) ΙΗ'. Εἰ ὁ δημιουργός μόνος αὐτὸς λύσει τὸν Κόσμον,
 „(καὶ γὰρ πανταχὲ τῷ τὸν δεσμὸν εἰδότης ὅτιν εἰδέναι καὶ
 „τί τὸ λύσει ὁ συλλέθῃ. . . .) ὁ δὲ δημιουργός ἐκ αὐτῶν λύσει
 „τὸν Κόσμον. . . . ἀδύνατον λυθῆναι τὸν Κόσμον. . . . Ἦτοι
 „γὰρ ὁ καλῶς ἤρμοσε, καὶ ἐκ ἔστιν ἄριστος δημιουργός· ἢ
 „καλῶς ἤρμοσε, καὶ ὁ λύσει μὴ κακῶς· (τὸ γὰρ κα-
 „λῶς ἀρμοσθὲν καὶ ἔχον εὖ, λύσει ἐθέλει κακῶς). Ἀδύ-
 „νατον δὲ· ὥς αὐτὸν τὸ παῦν· ὥς ἀφθαρτον· ὥς αἰ-
 „διότην· ὥς αἰδῖον.

(2) Ἀλλὰ τὰ ἡμέτερα σώματα, καὶ πάντων τῶν ζώων τε,
 „καὶ φυτῶν, καλῶς ἤρμοσαι. Ταῦτα δὲ, ἦτοι βέλεται ὁ
 „δημιουργός λύνειν, ἢ ὁ. Ἀλλ' εἰ μὴ, ἐμείνῃ αὐτὸ ἀλ-
 „τα· ἐπεὶ δὲ φθαρτὰ, βέλεται ἄρα τὰ καλῶς ἀρμοσθέντα
 „πάλιν λύνειν· ἐκὼν, ὡς τοῖς σοφοῖς δοκεῖ, ἢ ὁ καλῶς
 „ἤρμοσαι, ὅπερ ἀτοπον, ἢ ὁ καλῶς λύνεται. Καὶ ἀνάδρα-

„με-

(1) Πρόκλ. Λόγ. Ε'. Περὶ Ἀιδιότητος.

(2) Φιλόπ. πρὸς πάντας.

(1) Πλάτ. Περὶ Ἀιδιότητος, Κόσμος. Λόγ. ε'.

(2) Φιλόπ. πρὸς τὸ ε'.

μεῖται ἑκατέρωθεν ἢ κακία ἐπ' αὐτὸ τὸ αὐτέγαθον· ἐ-
 δὲ δὲ ἦται, ἢ αὐτὴ ἀτοπία δεικνύοιτ' αὐτῶν, καὶ εἰ μὴ ἐ-
 πὶ τῷ παρώτῳ δημιουργῷ (καὶ τῷ Πλάτωνα) ἀλλ' ἐπὶ
 τῷ κατ' ἐρατὸν θεῷ, (ἢ γὰρ ἐπὶ τῷ φυσικῶν αἰτίων)
 γυμνάζοιτις τὸν λόγον. Ἀνάγκη γὰρ πᾶσα κινεῖται, τὴν
 ῥῆσιν καὶ τὴν φθορὰν ἐργαζομένης, ἢ μὴ καλῶς ἀρμο-
 ζειν, ἢ κακῶς εἶναι τὰ καλῶς ἀρμοδύμενα λύοντες· ἔ-
 γο τὸ ὑφειμένως καλὸν, κακὸν εἶναι, ἔγω γὰρ αὐτὸν εἶδ' ὁ Κό-
 σμος ὁ αἰδητὸς καλὸς αὐτῶν εἶναι τὰ ῥητὰ καὶ πολὺ ὑφειμέ-
 νος. "Οτι δὲ εἰ καὶ ἔξ' αὐτῶν αἰτίων, τῷ ἐρατῷ τυ-
 χόν, ἢ ἐτέρων τινῶν, ἢ τῷ θεῷ ζώων ῥῆσιν καὶ φθο-
 ρὰ γίνεται, ἀλλ' ἐν ὁ παρώτῳ δημιουργῷ μάλλον ἔστιν αὐ-
 τοῦ αἰτίου, ἢ περὶ τὰ προσεχῆ ποιητικὰ αἰτία· αὐτὸς γὰρ
 ἔστιν ὁ καὶ τῷ ἐφεξῆς αἰτίαις τὴν δύναμιν τὰ εἶναι αἰ-
 τία ἀφ' αὐτῶν.... Ὡς ἐν καὶ καλῶς ἡρμῶσαι τὰ μερικὰ
 πάντα, καὶ ἐθέλει ταῦτε ὁ Θεὸς λύεσθαι, καὶ τὸν ἀγαθὸν
 κακῶς εἶναι ἀμύχανον, καὶ τὸν αὐτὸν εἶπεν λόγον, εἰ καὶ
 τὸν σύμπαντα Κόσμον, καλῶς ἀρμοδύμετα λύειν ὁ Θεὸς
 ἐθέλεισιν, οὐχὶ ἔξ' αὐτῶν, καὶ κακῶς εἶναι τὸν ἀγαθὸν
 ἀνάγκη. Διὸ γὰρ ἀγαθότατα τὴν ἀρχὴν τὸ πᾶν συ-
 γέρμισε, ἔξ' αὐτῶν αὐτῶν δὴ καὶ λύσει πάντος αὐτοῦ, εἰ
 βέλαιε;.... Καὶ ἡμῖν ὁ λόγος ἀγνοῖται τῆς λύσεως·
 εἰ γὰρ ὡς τὰς αἰτίας ἀγνοῖμεν (πολλῶν γὰρ, τάχα
 δὲ πάντων ἡμᾶς εἰ λόγοι ἀπατεράσιν) ταῦτε πάντα
 οἰστέον, ἢ μάττω, ἢ ἐπὶ κακῶ γίνεται.

"Αλλως ἢ Πλάτων δοκεῖ καὶ Πρόκλος, μόνος ὁ δημιερ-
 γὸς, λύσαι δύναται τὸν Κόσμον, ἔ- λύσει δέ. Ἀεὶ ἄρα
 τὸ δύνασθαι λύειν, ἐν αὐτῷ μόνῳ καὶ δύνασθαι ἔχει, καὶ
 ἐ κατ' ἐνέργειαν, ὥς καὶ ἀτελής· εἴγε πᾶν τὸ δύναται,
 ὡς δοκεῖ τοῖς σοφοῖς, ἀτελής. Προδίδω δ' αὐτῶν ὅτι καὶ μά-
 ττω ἔχει τὰ λύειν τὴν δύναμιν· εἴπερ ἔχει μὴ αὐτῶ
 αἰσ φασὶ τὸν ἀπειρον χρόνον, εἰδέναι δὲ αὐτῶ εἰς ἐνέρ-
 γειαν ἔχει. Καί τι εἶδεν ἔστιν ἐν τοῖς αἰδίοις (ἢ φησὶν
 Ἀριστοτέλης (1) μόνως δύναται. "Ως ἡτοι λύσαι ἔ-
 δύναται,

ται, καὶ εἰδέναι τὸν δεσμὸν οἶδεν, εἰδέναι συλλέγειν, ἢ δύνα-
 μιν, μόνως εἶναι δύναται; καὶ καὶ τὸ ἀτελής εἶναι, καὶ
 μάττω μόνῳ ἔχον τὰ λύειν τὴν δύναμιν. "Η εἴπερ ταῦ-
 τε καὶ τὰς αὐτῶν μεθόδους ἀτοπα, δύναται δὲ λύσαι τὸν
 Κόσμον ὁ Θεός, καὶ λύσει πάντως.

"Ἰδι δέγε εἰ βέλαι καὶ ἐπὶ τὸν Κολοφῶνα τῆς ἀππίας·
 εἰς ὃν ἡμᾶς, ὁ σεμνὸς ἔπος ἐμβιβάζει λόγος τὸ καλῶς
 ἀρμοδύμετα λύειν ἐθέλειν κακῶ λέγων· εἰ γὰρ δύναται μὴ
 τὸν Κόσμον ὁ δημιουργὸς λύσαι, ἔκ αὐτῶ δὲ λύσει μὴ κα-
 κῶ εἶναι, κακὸν ἄρα τὸ λύσαι τὸν Κόσμον. Εἰ δὲ δύνα-
 μιν ἔχει τὰ λύσαι τὸν Κόσμον ὁ Θεός, ἔχει ἄρα τὰ κα-
 κῶ εἶναι δύναται ὁ Θεός.

(1) "ΙΘ'. Εἰ ἡ ψυχὴ τὰ πάντας ἀγνοῖται ἔξ' αὐτῶ καὶ ἀφ' αὐτῶ
 περ, καὶ ὁ Κόσμος ἀγνοῖται ἔξ' αὐτῶ καὶ ἀφ' αὐτῶ. Λόγος γὰρ
 αὐτῶ, ὡς καὶ πάσης ψυχῆς, τὸ αὐτεκινεῖν... ὥς εἰ αἰ-
 οῖος αὐτῶ, δεῖ τὸ πᾶν αἰεὶ εἶναι κινεῖται ὑπ' αὐτῶ· καὶ
 ἔξ' αὐτῶ ἀκόλαστοι ἀγνοῖται εἶναι καὶ αὐτὸ καὶ ἀφ' αὐτῶ. Ἐκ
 δὴ τῶ φανερόν ἐστι καὶ πᾶσα ψυχὴ σώματι παρώτον ἐπὶ
 βέλαι αἰδίοι, καὶ τὰ αἰεὶ κινεῖ. Καὶ φθαρτοῖς ἐν τῷ σώ-
 ματι, ἐκείνα κινεῖ, ἔξ' αὐτῶ αἰεὶ ὑπ' αὐτῶ κινεῖται.

(2) Α'. Ἐκ Πλατωνικῆς ἀποδείξεως ἀναποδείκτε τε, καὶ
 τοῖς ἄλλοις ἀναποδείκτε τῆς αὐτῶ τῆς τὰ πάντας ψυχῆς,
 συλλέγει τὰ πιχειρήματα.

Β'. Φόβος ἐλήφθη καὶ τὸ ψυχῆς εἶναι τὸ αὐτεκι-
 νεῖν. Εἴη γὰρ αὐτῶ εἴπερ, τὰ κινεῖται σώματος ἀχώριστος
 πάντη, καὶ εἶναι, καὶ ἐνέργεια, καὶ δὲ καὶ ἐν σώματι ἐ-
 σης, χωριστὰς εἶναι πάντος σώματος αὐτῶ τὰς κατὰ νῦν
 ἐνεργείας, καὶ καὶ τὸ ἀκόλαστον ἔχειν εἶναι τὰ σώματος
 καὶ αὐτῶ τὴν εἶναι, καὶ Πλάτων, καὶ τοῖς αἰετοῖς ἀπασί
 τῷ φιλοσόφῳ ἐδόξεν. Ἐντεῦθεν γὰρ αὐτῶ καὶ τὴν ἀ-
 θανάσιον ὁ Πλάτων συλλογίσασατο, δείξας ἐκ τῶ χω-
 ριστῶν αὐτῶ ἐνεργειῶν, ὡς καὶ τὴν εἶναι αὐτῶ εἶναι χω-
 ριστῶν αὐτῶ ἐνεργειῶν, ὡς καὶ τὴν εἶναι αὐτῶ εἶναι χω-

ει-

(1) Μισφ. Ι. Τφ. ιζ'.

(1) Πρόκλ. Περὶ Ἀιδιότ. Κόσμ. Λόγ. ζ'.

(2) Φιλόπ. καὶ τὰς καὶ τὰς.

εἰς τὴν ἐπ' ἀνάγκης, καὶ διὰ τὸ αὐτὸ ἀθάνατον. Εἰ δὲ χωριστὴ καὶ ἄχρετος παντὸς σώματος ἢ τῆς ψυχῆς ὅτιν ἐστὶν αἰτία, καὶ ἄρα ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι ἐν τῷ ἀρχῇ εἶναι κινήσεως... Τῷ ὄντι δὲ ἀποπον αὐτὴ εἶναι, τὸ μὲν σῶμα, ἢ σῶμα ὅτιν, ἐν μηδεμίᾳ χέσει τῇ πρὸς τὴν ψυχὴν τὸ εἶναι ἔχειν, ὥστε καὶ τοῖς ἐμφύτοις σώμασι κατ' ἄλλο μὲν ὅτιν τὸ εἶναι σώμασι, κατ' ἄλλο δὲ τὸ ἐμφύτοις εἶναι, καὶ ἔδον εἰς τὸ εἶναι σώματα τῆς πρὸς τὴν ψυχὴν δέονται χέσεως, τὴν δὲ ἀσώματον ψυχὴν, καὶ νοερὰν καὶ ἀθάνατον, μὴ διυλᾶσαι χωρὶς σώματος ὑφίστασθαι λέγειν, εἴπερ ἐν τῷ εἶναι ἀρχῇ κινήσεως τὴν ὑπαρξίν ἔχει· τὸ γὰρ ἔδον ἄλλο ὅτιν, ἢ καὶ σωμάτων χείρωνα τὴν νοερὰν τῆς ψυχῆς ἐστὶν ποιεῖν. Δειχθεῖν δ' αὐτὴ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τῆς Πρόκλου ὅτι τὸ ζωοποιεῖν καὶ κινεῖν τὰ ἐμφύτα σώματα, ἐνέργεια ψυχῆς ὅτιν, ἢ δὲ αὐτοκίνησις (καθ' ἣν αὐτὴ ἐαυτῇ πέφυκε διεγείρειν εἰς κίνησιν) ἐστὶν αἰτία. Ἐπεὶ τοίνυν αἱ τῆς ψυχῆς ἐνέργειαι, αἱ περὶ τὰ σώματα, ἐκ εἰσὶν αἰδίοι (πῶς γὰρ; εἰ καὶ αἱ ἐπιπρεπτικαὶ πρὸς ἐαυτὴν καὶ πρὸς Θεὸν ἀναγωγοὶ αἰδίου αὐτῇ εἰσὶν, ἅπερ δὴ μεταβάλλονται;) καὶ σῶμα ἄρα αἰδίου ἐξήφθαι τῆς ψυχῆς ἐνδέχεται.

Ἐτι καὶ ἐν τῇ ἐν ἡμῖν κινήσει αἰδίου ἐστὶν ὅτιν, πασῶν δὲ ἀρχῇ καὶ τελότη. Καὶ μὲν ὁ Πλάτων περὶ τῆς ἡμετέρων ψυχῶν τὸν λόγον (1) ποιέμενος, καὶ τῶν τῶν ἀθανασίαν ἀποδείξει βελλόμενος, αἰείσας τῆς ψυχῆς ἐστὶν εἶναι τὸ αὐτοκίνητον. Οὐκ ἄρα ἀνάγκη καὶ ἐν τῇ Πλάτων αὐτοκίνητος τῆς τῆς παντὸς ψυχῆς ὑποτιθεμένης, αἰδίου εἶναι τὴν τῆς παντὸς κίνησιν, καὶ σὺν αὐτῇ τὸ κινέμενον.

Ἐπὶ τέτοις καὶ τὸ τὴν ψυχὴν ἀκίνητον εἶναι, καὶ ἐξ αἰδίου εἴτις συγχωρήσεις, ἢ μόνον τὴν λογικὴν, ἀλλὰ καὶ τὰς τῆς ἀλόγων, (ἐπεὶ καὶ αὐταὶ καὶ Πλάτων αὐτοκίνητοι ἐστὶν εἰσὶν) καὶ ἐν τῇ ὁμοῦ ἀνάγκη φαίνεται, ἅμα τῇ ἀρχῇ, καὶ τὰ ὧν ὅτιν ἀρχὴ εἶναι· ἐπεὶ μὴ ἐν τῷ αὐτῷ

ἢ ἢ

ἢ ἢ ψυχὴ ἐν τῷ εἶναι κινήσεως ἀρχὴ ὡς δέδεικται... Καὶ γὰρ καὶ ὁ Θεὸς πρωτίστη ἀρχὴ καὶ αἰτία πάντων τῶν ὄντων καὶ ἐσομένων, ἀλλ' ἔχ' ἅμα τῷ Θεῷ τὰ πάντα συυφένει· εἴπερ ὅτιν ἐν τῷ παντί καὶ ἄκρητα καὶ φθαρτά. Καὶ τὸ δὴ μείζον ἀνάγκη πα πάντως, καὶ αὐτῆς τῆς τῆς ἄκρητα καὶ φθαρτῶν σωμάτων κινήσεως ἀρχὴ εἶναι τὴν ψυχὴν καὶ αἰτίαν· ἀπὸ ψυχῆς γὰρ ἢ τῆς ζώων γίνεται κίνησις. Εἰ τοίνυν καὶ τῆς τῆς ἄκρητα καὶ φθαρτῶν σώματος κινήσεως ἀρχὴ ὅτιν ἢ ψυχὴ, ἀκίνητος δὲ ἢ ψυχὴ κατὰ Πλάτωνα, τὸ δὲ σῶμα τὸ ἐκ ἀκίνητον, ἐκ ἄρα ἐξ ἀνάγκης ἅμα τῷ εἶναι τὴν ἀρχὴν καὶ αἰτίαν τῆς τῆς σώματος κινήσεως, καὶ τὸ κινέμενον σῶμα εἶναι ἀνάγκη· καὶ γὰρ δηλονότι ὁρίνεται τὸ ἐκ τῆς αἰδίου μέσης, ὡς φησὶν ὁ Πρόκλος, τὴν τῆς σώματος τελείαν κίνησιν, ἔφεται γὰρ καὶ ἔπος ἡμῖν κίνησις μὴ αἰδίου ἐξ ἀρχῆς αἰδίου.

Ἀλλως τε καὶ τὸ μέσον ἐπεὶ πῶς κινεῖ; ἀκίνητον, τῇ ἐν αὐτῷ ἐσιώδει διυλᾶται, ὡς ἢ μαγνήτις τὸν σίδηρον, καὶ τὸ ἥλεκτρον τὰ κάρφη; ἀλλ' αἰεὶ κινεῖται, ἕως αὐτὴ παρῇ, καὶ καὶ τῆς ψυχῆς δεύεται πρὸς τὸ κινεῖται, αὐτὸ κινεῖται πεφυκὸς ἐξ ἰδίας διυλᾶμεως. Καὶ καὶ ἢ ψυχὴ τὸ αὐτοκίνητον εἶναι. Ἀλλὰ κινέμενον; ἀλλὰ ποτέρας τῆς κινήσεως; τὴν κυκλικὴν; ἀλλ' ἔγωγε καὶ τὰ φθαρτὰ κινηθήσεται, καὶ ἐκ τῆς μεταβάσεως· καὶ καὶ λόγος εἶναι δι' ἐν τῶν νῦν τὸ μέρος κινεῖται, νῦν δὲ τὸ ὅλον, τῆς κυκλικῶς φερομένης ὁλικῶς φερομένης. τὴν κατ' ἐξουσίαν δὲ; ἀλλὰ καὶ αὐτὸ φθαρτὸν εἶναι. Πᾶσι γὰρ πῶς ἐξουσίαν φερομένοις φύσει προσηκόν τὸ φθείρεσθαι· οἷς παρόδες ὅτι καὶ εἰ κινέμενον κινεῖται, αἰεὶ δὲ κινέμενον ὅτιν ἐκ τῆς ψυχῆς τῆς αἰεὶ κινέμενης, αἰεὶ καὶ αὐτὸ κινεῖται. Ἀλλ' ἐκ τῆς πολλῶν οἷς τὸ μὲν καὶ τὸ σῶμα ἀνασκαύεται, ἐπὶ τῆς παρόντος ἱκανὰ καὶ ταῦτα.

(1) Κ'. Εἰ πᾶν τὸ φθιρόμενον ἔκτινος ἀλλοτεῖς προσβάλλεται.

(1) Ἐν Φαιδρῳ.

(1) Πρόκλ. Λόγ. ἱ. Περὶ Ἀϊδίου Κόσμου.

βάλλοντος φθείρεται, ἢ εἴστι ἀλλότριον, μηδὲν δὲ ἔχει
 πᾶν πᾶντος ὅτι μηδὲ ἀλλότριον, ἀλλὰ πάντα αὐτελείηται
 ὅλον ἐξ ὅλων, καὶ τέλειον ἐκ τελείων γινόμενον, ἔτι αὖ
 ἀλλότριόν τι εἴη πᾶν πᾶντος, ἔτι αὖ φθείροιτο εἰς ἀλλό-
 τριον, ἢ ὑπὸ ἀλλοτρίᾳ γινόμενον· ὥστε ἀφθαρτον ὅτι, ὅτι
 δὲ τὸ αὐτὸ πᾶν καὶ ἀφθαρτον. Πᾶν γὰρ τὸ γρητὸν ἐπι-
 ρος γίνεται, πρότερον ἀλλοτρίᾳ ὄντος.... Εἰ γὰρ τις εἴ-
 ποι ὡς ὅτι ἀπᾶντος γέγονε τὸ τεταγμένον, ἢτοι ἐναντία ταῦ-
 τα, καὶ ἵππει τὰ ἐναντία φύσιν ἔχει ὅπως ἔπεδαι εἰς
 ἀλλήλα· ἢ μεταβάλλει ἄρα καὶ τὸ πᾶν εἰς τὸ ἐναντίον ἐξ
 ἑ γέγονεν. Εἰδὲ τὸ μὲν ἔξισ τὸ τεταγμένον, τὸ δὲ σέρη-
 σις τὸ ἀτακτον, μετέβαλε δὲ ὑπὸ σερήσεως εἰς τὴν ἔξιν,
 πολλῷ μᾶλλον μεταβάλλει καὶ ὑπὸ τῆς ἔξεως εἰς τὴν σέ-
 ρησιν. Ἀδυνατώτερον ὅτι ἐπεὶ καὶ ἔσαι καὶ καὶ τὴν φύσιν
 πᾶν, καὶ καὶ τὴν τῆς Θεᾶς βέλησιν. Ἀλλὰ μὲν ἀφθαρτον
 δέδεικται τὸ Πᾶν· ἢ ἄρα μεταβάλλει καὶ.

Παρά τιν ὑπόθεσιν ὁ Συλλογισμὸς ἕως φθέργεται, γε-
 νέσεις πᾶς ἐκ τῆς ἀλλοτρίᾳ εἰσωθέμενος, καὶ μεταβολὰς πᾶς
 ἐπὶ τὴν ἔξιν ὑπὸ τῆς σερήσεως, καὶ ἀνάπαλιν, τοῖς τιν ὑ-
 πόθεσιν πᾶν πᾶντος, ἀπλῶς ἐκ τῆς μηδενός, μόνον τῆς παν-
 τοδυναμῆς νόματι τῆς δημιουργῆς ἀνατιθεμένων, ὁμοίως καὶ
 τὴν πᾶν αὐτῆς εἰς τὸ ἀπλῶς μὴ εἶναι λύσιν.

Ὁ δὲ Φιλόπονος (1) καὶ ἐκ τῆς αὐτοῦ (2) παρίσσει τὸν
 Πρόκλον ἀνασκαυάζοντα ἑαυτὸν. ἢ Ἦν γὰρ διὰ τὴν τῆς Πρό-
 κλου εἰσήγησιν, ὅτι τὸ μὴ μετέχειν τὸν Κόσμον ἀπείρου
 δυνάμεως, σώμα ὄντα, τὴν δὲ πεπερασμένην δυνάμιν
 ἀπασαν φθαρτὴν εἶναι, ἢ φθείρεσθαι αὐτὴν δι' ἀδυνάμειαν
 ἐπιγινόμενα.... Διὰ τὸ τὸν Κόσμον ἀνάγκη ὑπολαμβάνε-
 νον καὶ φθαρτὸν εἶναι, καὶ μὴ αἰεὶ ὑπάρχειν. Καὶ τὸ αὐ-
 τὸ ὑπὸ τῆς ιδίας αὐτῆς φύσεως παρσεῖναι, τὸ δὲ αἰεὶ εἶ-
 ναι ἐκ τῆς τῆς ὄντος μετέξεως αὐτῆς ἐπιγίγνεσθαι, ἐπιτη-

ἢ τῆς

ἢ τῆς ἀδυναμίας αὐτῆς γινόμενης. Τὸ δὲ ὅτι τῆς ἀνωτέ-
 ρου λόγῳ ὅτι μαχόμενον, παντίπῃ δῆλον. ἢ Τέταρτον δὲ ἀλη-
 θὲς ὄντος, ἐκέτι αὖ ἀληθεύοι κακεῖνο, ὅτι τὸ πᾶν φθαι-
 ρόμενον, ἐκτινος ἔξωθεν ἀλλοτρίᾳ προσβάλλοντος φθαι-
 ρεται. Εἰ γὰρ καὶ μηδὲν εἴη τὸ προσβάλλον, καὶ φθαιρον
 τὸν Κόσμον, αὐτὸ τὸ τῆς δυνάμεως πεπερασμένον ἔξα-
 ρθεν ὅτι τὸ πεπερασμένον, φθορᾶς αἰτίον τῆς παντὶ γί-
 νεται. Εἰ γὰρ μὴ φθείρεται ὁ Κόσμος, καὶ τὸ τῆς αὐ-
 τοῖς συγχωρήσειν, ἢ ὅτι τὸ μηδὲν ἔξωθεν ἀλλότριον αὐ-
 τῷ εἶναι καὶ φθείρεται· ἀλλὰ ὅτι τὸ τὴν ἀδυναμίαν αὐ-
 τῆς ἐκ τῆς αἰεὶ ὄντος ἐπιγίγνεσθαι. Νοόμενος ἔν ὁ Κόσμος
 καθ' ἑαυτὸν, καὶ χωρὶς τῆς ἐκ τῆς αἰεὶ ὄντος συμοχῆς, πό-
 τερον φθαρήσεται ὅτι τὴν ἀδυνάμειαν τῆς οἰκείας δυνά-
 μεως, πεπερασμένης ἔσης, ἢ καὶ φθαρήσεται, ὅτι τὸ μη-
 δὲν εἶναι αὐτῆς ἀλλότριον ἔξωθεν; Εἰ μὲν ἔν τὸ Β'. καὶ
 ἄρα τὸ αἰεὶ εἶναι αὐτῆς ὅτι τῆς αἰεὶ ὄντος· καὶ ἔτι ἢ πε-
 περασμένη φύσις φθαρτή. Εἰ δὲ τὸ Α'. καὶ ἄρα ἀφθαρ-
 τος, ὅτι τὸ μηδὲν ἔξωθεν αὐτῆς εἶναι ἀλλότριον, ὅτι αὐτῆς
 προσβαλόντος φθαρήσεται.

Ὁ δὲ κοροσίθησι ἔχοντα ὁ Πρόκλος ὅτι τῆς ὑπὸ τῆς
 ἔξεως ὅτι τὴν σέρησιν μεταβολῆς, ὅσον ἐπὶ τῇ τῆς κοραγ-
 μάτων φύσει, καὶ Πλάτωνι αὐτῷ δοκεῖ, δυνάμει τὸ τε-
 ταγμένον μεταβάλλειν εἰς τὸ ἀτακτον· τὸ γὰρ δευτὸν ἄ-
 παν λυτὸν εἶναι βέλεται. Καὶ ἐπεὶ περ ἐγλύεθε φησὶν (1)
 ἄλυτοι μὲν ἢ ἐσέ, ἐδ' ἀδυνάτοι τὸ πᾶν πᾶν· τὸ δὲ καὶ
 τὴν τῆς Θεᾶς βέλησιν εἶναι τὸ γινόμενον πάντως καὶ φθαι-
 ρεσθαι, ἐκέτι δοκῶντα ὁ Πρόκλος λέγει τῆς Πλάτωνι· τῆς
 παντὶ γὰρ ὁ ὅτι Πλάτωνι δημιουργὸς πρὸς τὰ ἐρῶντα
 ἀπεφύλατο.... Οὐ γὰρ λυθήσεθε φησὶν, ἐδὲ τὸ ἔξωθεν
 δυνάμει μαίρας, τῆς ἐμῆς βελήσεως, μεζονος ἔτι δεσμῆς,
 καὶ κυριωτέρῃ λαχόντες ἐκείνων, οἷς ὅτι ἐγλύεθε ξυμῶν
 δε. Ὡς καὶ ὁ Πλάτων τῇ μὲν γλύεσει τὴν λύσιν αὐτῆς,
 καὶ τὴν τῆς φύσεως ἀκόλυστον ἔπεσθαι ὁμολόγηκεν. Εἰδὼς

ἢ δὲ

(1) Πρὸς τὸν Κ. Λόγον τῆς Πρόκλου.

(2) Ἐκ τῆς Λόγου, ὅς ἐπιγίγρεται. Ἐπίσκοπος τῆς εἰς τὸν Πλάτ. Τίμ.
 ὑπὸ Λεῖς. αἰτιρημα.

(1) Ἐκ Τίμαρχου.

„ δὲ τὴν τῷ Θεῷ βούλησιν παντὸς φυσικῆς δεσμῶ ἰχυροτέ-
 „ ραν ὑπάρχουσιν, ἐκ ταύτης τὴν τοῦ Κόσμου ἀθανασίαν
 „ συνέδουσιν· ὅθεν ἐπικτήτων αὐτῶ τὸ εἶναι, καὶ ἐπισκιά-
 „ στω τὴν ἀθανασίαν φησὶν. Τί ἔν ἀντιφθέγγεται Πλά-
 „ τῶνι, ὁ τῷ Πλάτῳτος ἐξηγητῆς τε καὶ ἡγετοχός; λέγων τε μὴ
 „ γεγονέναι ἐκ τῷ ἀτάκτου τὸ τεταγμένον, Πλάτωνος ῥητῶς
 „ τὸ τοῦ βοῶντος καὶ ἐπιφέρων, ὅτι εἴπερ γέγονε βελήσεται
 „ πάλιν ὁ Θεός τὸ τεταγμένον ἀντιμεταβάλλειν εἰς τὸ ἀτα-
 „ κτον, ἐκείνου πάλιν ἐπὶ λέξεως, μὴ βέλεσθαι τὸ τοῦ
 „ Θεοῦ λέγοντος; Ὡς ἡμεῖς καὶ γεγονέναι τὸν Κόσμον, καὶ
 „ πάλιν φθείρεσθαι ὁμολογῶντες, ὅτι μὴ γέγονε σύμφη-
 „ ρον ἔχον μὴ τῆς ἀληθείας καὶ Πλάτῳνα, ὅτι δὲ ῥητό-
 „ μῃος παντὸς φθαρήσεται, καὶ ἔχ ὡς Πλάτῳνι δοκεῖ, ἀ-
 „ λυτος εἶναι, ἐπικτήτῃ τῆς ἀθανασίας αὐτῆς ὡς τῆς τῷ
 „ Θεῷ θελήσεως προσῥητομῆς, αὐτὸν ἔχον ἐν ταῖς τῶν
 „ Πρόκλον μάρτυρα, καὶ καὶ φύσιν εἶναι ταῖς λέγοντα, καὶ
 „ καὶ θεῖαν βέλησιν.

„ (1) Κ Α'. Παντὸ φθειρόμενον φθείρεται ὑπὸ τῆς ἐαυτῆς
 „ κακίας. Τῷ δὲ παντὶ μὴδὲν κακόν· ὅτι καὶ αὐτὸ Θεός
 „ εἰσιν· ἐκ ἄρα φθαρήσεται τὸ παντὶ, ὡς μὴδὲν κακόν ἔστιν.
 „ Εἰ δὲ ἀφθαρτὸν τὸ παντὶ, διότι μὴδὲ ἔχει φθαρτικόν, ἔδὲ
 „ ῥητομῆς ἔστιν· τί γὰρ αὐτὸ ἄλλο εἰν φθαρτικόν αὐτῆς κα-
 „ κόν, ἢ ἡ ἀκοσμία καὶ ἀταξία; Ἀλλ' ἔδὲν αὐτῆς τοῖς
 „ τεταγμένῳ ὄντι καὶ κεκοσμημένῳ· ἄρ' ἔδὲ γέγονεν ἐξ ἀ-
 „ κοσμίας τινὸς καὶ ἀταξίας· μὴ ἔχον δὲ ἐξ ἑ αὐτὸ ῥητομῆς,
 „ φανερόν ὡς ἔδὲ ἔρῃτο· ἐκ γὰρ μὴδὲν μὴδὲν γίνεται.

„ Μυθολογῶντι τῷ Πλάτῳνι, καὶ ἔχ τῷ τὸν Κόσμον ὀπο-
 „ θεῖν, τὸν δῆμον θεραπύοντι τῷ Ἀθῆναίων, ἔδὲς σωφρο-
 „ νῶν ὁμολογήσει. Ἀλλ' οἶμαι καὶ φεῖκη συχεθήσεται, πᾶς ὡς
 „ αὐτὸ καὶ βραχὺς ἐνέφθῃ τῇ ψυχῇ θεογνωσίας σπινθήρ, τῷ
 „ ἀναιδῶς ἔπως ἐξυβεῖζεν εἰς τὸ ἄρρητον ὄνομα, καὶ τὸν μυ-
 „ εῖαις μεταβολαῖς τε καὶ ἀλλοιώσεσι ὡς φειρόμενον Κόσμον,
 „ Θεὸν ὀνομάζειν.

„ (1) Ἀλ-

„ (1) Ἀλλὰ γὰρ παντὶ αἰδῆτον καὶ ὁ Πλάτων γινόμενον
 „ εἶναι φησὶ, καὶ ὀπολλύμενον, ὅντως δὲ μὴδὲποτε ὄν, καὶ
 „ ἔχ τῷ καὶ τὸν ἔρανόν καὶ τὸν Κόσμον αἰδῆτον ὄντι ἀπε-
 „ φεύατο· μόνοις γὰρ τοῖς θεοτάτοις τῷ ὄντων ἀποσῆκειν,
 „ τὸ καὶ τὰ αὐτὰ, καὶ ὡς αὐτῶς ἔχειν· τὴν δὲ τῷ σωμά-
 „ των φύσιν μὴ ταύτης εἶναι τῆς τάξεως, ἀλλ' ἐν μεταβολῇ
 „ πάντως ἐξέταζεσθαι. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Πρόκλος ταύτῃ τῇ
 „ δόξῃ τῷ Πλάτῳτος παρῖσάμενος, πεπερασμένον εἶναι τὸν
 „ τῷ Κόσμον δυνάμιν ἔφησε, διότι μὴδὲν σῶμα ἀπείρη με-
 „ τέχει δυνάμεως· τὴν δὲ πεπερασμένον δυνάμιν φθαρ-
 „ τὴν εἶναι· καὶ τῷ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἰδίας φύσεως τῷ Κό-
 „ σμῳ ἀποσῆκειν. Πότερον ἔν ὀλογώτερον ἐκ τῷ λέγεσθαι
 „ Θεὸν εἶναι τὸν Κόσμον, τὸ μὴδὲ μεταβλητὸν αὐτὸν εἶναι
 „ καὶ ἔχ τῷ μὴδὲ γεγονέναι, συλλογίζεσθαι, καὶ ἐαυτῶ καὶ
 „ Πλάτῳνι, καὶ τῇ ἀληθείᾳ μάχεσθαι, ἢ ἐκ τῷ μεταβλητὸν
 „ εἶναι, καὶ ἔχ τῷ φύσει φθαρτὸν, τῷ μὴ ἀπείρη μετέ-
 „ χεῖν δυνάμεως, τὸ Θεὸν αὐτὸν εἶναι ὡς φεῖδὲς ὀποκρέε-
 „ θαι; Ἀλλ' οἶμαι πᾶς αὐτῆς τὸ ὀότερον ἀναγκαστὸν εἶναι
 „ ὁμολογήσειν· τὸ δὲ ὀότερον φεῖδος· λέγω δὲ τὸ μετα-
 „ βολῆς ἀδεκτὸν εἶναι. Εἰ γὰρ τὸ παντὶ Θεός ἔστι, τί ἔστι
 „ λοιπὸν τῷ ὄντων ὁ μὴ ἔστι Θεός; ἐν γὰρ τῷ παντὶ τῷ
 „ μέρῃ συμπεριέχεται. Εἰ δέ τις εἴποι, ὡς εἰ καὶ τῷ
 „ Κόσμον μέρῃ μεταβάλλει, ἀλλ' ἐν τῷ ὀλον, ὡς ὀλον ἀμε-
 „ τάβλητον ἔστι, τί ἄλλο εἰσβάλλειν ἐντεῦθεν παρέχεται,
 „ ἢ ἀπαξάπαντα, ἔως αὐτὸ παρῆ εἶναι ἀμετάβλητα; Οὐδὲν
 „ ὅδ' τῷ ζῶν, ἔως αὐτὸ ἢ ζῶν, καὶ ὀλον αὐτὸ μεταβάλ-
 „ λει, ἀλλὰ καὶ τε αὐξάνῃ, καὶ τε φθίνῃ, καὶ τε φερμαί-
 „ νηται, καὶ ἐκ τῷ πᾶς τῷ πᾶς ἀμείβῃ τῷ εἶναι ζῶν ἐκ ἐξί-
 „ σται. Καὶ ὅδ' καὶ τῷ ὀλας σῶζομεν μόρεά τινα γίνεται
 „ τε καὶ φθείρεται· ἔτι δὲ καὶ ὁ Κόσμος, ἔως αὐτὸ ἢ Κό-
 „ σμος, καὶ ὀλον αὐτὸν ἔστιν ἀμετάβλητος, καὶ δὲ πᾶς μέρῃ
 „ μεταβάλλει, καὶ μάλιστα.

„ Τί ὅδ'; ἢ τὸ ἔρανιον εἶναι φησὶ μεταβολῆς οἰασθῆν ὑ-
 „ πέρ-

πέρτερον; (τὸ ὅδ' τὰ ὑπὸ σελήνῳ πάντα κηραίνεσθαι, καὶ τυφλοῖς δῆλον.) Ἀλλὰ καὶ ἐν πλανήταις, καὶ ἐν ἀπλανέσι, καὶ ἐν κομήταις; καὶ ἐν ἡλίῳ αὐτὰ πλεῖσαι ὅσαι μεταβολαί, τοῖς ἀστροθεάμοσι καταπράνται ἐπισυμβαίνουσιν. Καὶ πολλὰ δὲ πλείους καὶ ὀφθαλμοῖς αὐτὸ ὑπέπιπτον, εἰμὴ κώλυμα ἢ τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀποσάσεως. Καὶ ὅδ' καὶ ὀφθαλμὸς ἐπὶ τῆς σελήνης πεθεῖς, αἰετὸν ὅλον τῆς οἰκουμενῆς γῆς ἔδοξεν αὐτῷ ἀμετάβλητον ὁρᾶν, αἰετὸν ὡσαύτως ἔχοντα ζώον. Παρεῖχε δ' αὐτῷ οὕτω τῇ ἀδυναμίᾳ τῆς ἀντιλήψεως, ἐπισημαίνοντες φέρεσθαι πρὸς τὴν κείνην, τὴν ἀξέφικτον τῇ γῇ περυσιν εἶδον. Ἀλλὰ γὰρ τὸ πάθος τῆς ῥόσεως φύσεως ἀδεμιάς ὕλης, ἔκκεν ἔδωκε τῆς ἑρμηνείας ἐκείνων σωμάτων ἀπεισιν, ὡς ἔδωκε τῇ ὑπὲρ ἐκείνην. Λύπη γὰρ ὅτιν ἡ ἐκάστη κακία τῇ δημιουργίᾳ, ἢ ἐπὶ τὸ πρὸς φύσιν ἐκάστη παρακλίση· καὶ ἢ ὅτι τὸ πεπερασμένον εἶναι δυνάμεως ἀπαντα, ἐξάδυναται τὸ ἡρόνως εἰς φθορὰν ἐξολιθαίνοντα· τὴν δὲ ἀδυναμίαν πύττω, ἢ ἀκοσμίαν καὶ ἀταξίαν εἶναι τινὰ ἐν τῷ Κόσμῳ εἴποις, ἔδωκεν αὐτῷ ἀμάρτυς. Ἐπὶ αὐτῷ ὅδ' φύσει τὸ ἀδυνατὲς τῆς πεπερασμένης Κόσμου συνιστάται, καὶ ἑαυτὸν ἀκόσμως τυγχάνοντι· ἢ δὲ τῆς ἀπειροδυναμίας δυνάμεις εἰς κόσμον ἄγει τὴν ἀκοσμίαν, εἰς ἢ ἔδειτο τάξιν συνέχευσα, καὶ εἰς ἀκοσμίαν αὐτὴς μεταποιεῖ αὐτὸν κατὰ γὰρ τὸ αὐτῷ βουλευτὸν, εἰς ἀδυναμίαν τὴν αὐτὴν καταλείψασα.

Τελούταιον δὲ τοῖς ἐκ τῆς μηδεσὸς τῇ πανταρχικῇ διωιάμει ὑποσῶναι τὸν Κόσμον ἔχοντα μορφήν, τὸ μηδεσὸν ἐκ μηδεσὸς, ὃ ἐπὶ μόνων τῇ καὶ φύσιν ἡρέσεων κρατεῖ, ὑποτιθέσθαι, παίζοντος αὐτῷ εἰς πρὸς δείξεις, καὶ αὐτὸ αἰετὸν ἐν ἀρχῇ τῆς ζητημένης τὸ κυριώτατον. Ἀλλὰ τέχνη μὲν τὰ καὶ συμβεβηκὸς εἶδη ἐκ μὴ πρότερον ὄντων γίνεται, φύσει δὲ τὰ καλέμενα ἐσιώδη, τί ἐν θαυμαστὸν εἰ ἢ ἀπείρων καὶ τὴν τέχνην καὶ τὴν φύσιν αὐτὴν ὑπερπαίεσσα τοῦ δημιουργοῦ δυνάμεις, αὐτὰ ἐκ τῆς μηδεσὸς τὰ ὄντα ὑφίστησιν; καὶ γὰρ τὸ αὐτὸ δηλονότι δημιουργία καὶ ἡρέσεις. Ἀλλ' ἢ μὴ ἐκ προϋποκειμένης ὕλης, ἢ δὲ δημιουργία ἐκ τῆς μὴ ὄντος ἀπλῶς· καὶ ἢ μὴ ἔχει κινήσεως, ἢ δὲ μόνον τῆς δημιουργίας τῆς παντοδυναμίας νόηματι. Ἀλλ' ὁ Πρόκλος κέκραγξεν, ἀδύνατον

ναπεν ἐκ τῆς μηδεσὸς τι ἡρέσθαι ἀποφαινόμενος. Δειξάτω δὴ τὴν ἐντεῦθεν ἐπομένην ἀντίφασιν. Ἀλλ' ἐκ αὐτῶν ἔχοι· μάλλον γὰρ ἀντιφάσεις αὐτὸς, ἀδυνατὸν τὸ δὲ ἐκτενέμενος, λαμπραῖς περιπίπτει· τῇ μὲν πέρας τῆς ἀπειροδυναμίας ἐπιτιθέμενος, τῇ δὲ ἀπειρον τὸν πεπερασμένον Κόσμον ἐκτενέμενος, καὶ ἀλύνητον καὶ ἀφθαρτον εἶναι λέγων τὸν μυρίαις ὅσαις ταῖς μεταβολαῖς φύσει ὑποκείμενον.

„ΚΒ'. (1) Ἐκαστον τῷ τῷ Κόσμῳ σοικείων ἢ μὴ, ἢ κύκλῳ κινεῖται. Εἴτε δὲ μὴ ἐν τῇ κατὰ φύσιν τῷ τῷ, ἢ ἔχει τὸ καὶ φύσιν. Εἴτε κύκλῳ κινεῖται, ἔτε ἀρχῇ, ἔτε τελευτῇ ἔχει τὸ κινεῖσθαι· δῆλον ὅτι καὶ τὸ παντὶ ἀμετάβλητον ὅτι· τῷ μὲν τῶς καὶ φύσιν τῶς ἐχόντων, τῷ δὲ ἀνάρχως καὶ ἀτελευτήτως κινεμενόν.

(2) Α'. ὑποτίθουσιν ὅτι ἔδωκεν μεταβάλλει ἐν τῇ καὶ φύσιν ὑπάρχον τῷ τῷ, τὸ δὲ φερόμενος ἐκατέρωθεν ἐλέγχεται, εἴτε τῆς μεταβολῆς τοπικῶς νομομένης, ἐξίσταται ὅτι τῷ σοικείων τὰ μέρη, καὶ ἐκ τῶς μεταβαίνει εἰς τόπον. Καίτοι τὸν κατὰ φύσιν ἐπέχοντα τόπον, ἐν τῇ οἰκείᾳ ὀλόπητι· εἰ ὅδ' φύσει τῶς ὅλας ὅλος ἐστὶν ὁ τόπος, ἔσαι δὴ πᾶς, καὶ τῶς μέρος. Εἴτε καὶ τῆς μεταβολῆς καὶ ἀλλοίωσιν, καὶ γένεσιν καὶ φθορᾷ λαμβανομένης· ταῦτα ὅδ' πάσχειν καὶ τὰ σοικεία, Ἀριστοτέλης ἐδίδαξεν. Καὶ ἔγωγε μὴ ὅδ' πολλῶν ἀπαντᾷ ὁ Φιλόπονος, τὸ φερόμενος τῆς ὑποθέσεως ἀπελέγχων. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὡς ἔγωγε κομιδῇ τῆς ζητημένης τῷ φιλοσόφῳ φέρεσθαι, ὅτε ποτεῖναι καὶ ὁ ἀπαντῶν· τί γὰρ ἐστὶν ὁ ζητεῖται; εἰ ὁ Κόσμος αἰδῖος, ἢ ἐν χρόνῳ τὸ εἶναι λαβόν· τὸ Β'. αἰρέμεθα. Ὁ δὲ Πρόκλος ἐκ ἐν χρόνῳ φησὶν, οὐδὲ ὅδ' μεταβλητός· ὡς εἴπερ ἡμεῖς ὅδ' μεταβολῆς τὴν ἐν χρόνῳ τῷ Κόσμῳ δημιουργίαν διετεινόμεθα. Ἡδὺς ἐν ἀτεχνῶς ὁ Πρόκλος ἐκ τῆς φύσεως ἀμεταβλητῆς, τὸ αἰδῖον τῷ Κόσμῳ κατασκευάζειν ἐπιχειρῶν τοῖς μεταβολῆς αὐτῷ, ἐν ἀκαρεῖ ἐκ τῆς μηδεσὸς τὴν κτιστὴν φύσιν ὑπὸ τῆς δημιουργίας ὑποσῶναι πορεσβόκσιν.

Εἰ-

(1) Πρόκλος Λόγ. δ'. Περὶ Ἀἰδῖου Κόσμου.

(2) Φιλοπόνοῦ πρὸς ταῦτα.

Εἶπα ἔδὲ τὰ κύκλω φερόμενα ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις, μεταβλητὰ, φησὶν, εἶναι. Ἐσὼ καὶ ταῦτα φύσει μὴ μεταβλητὰ. Ἀλλὰ μὴ ἐκ τούτου, καὶ τῆς ἐκ τῆ μηδενὸς παραγωγῆς κρείττω δεικνύται, πεπερασμένια τε ὄντα, καὶ ἀφ' ἐαυτῶν εἶναι μὴ ἔχοντα; Πῶς δὲ καὶ μεταβλητὰ ἐκ ἐστὶ; ἢ τίς ὁ λόγος; ὅτι φησὶν ἀναρχὸν ἔχει τὴν κίνησιν, καὶ ἀτελεύτητον. Πῶς ἐν ἀναρχὸν καὶ ἀτελεύτητον; καὶ τὴν ἁρμονίαν ἔγω φαῖναι, ὡς ἀρεσῶς καὶ αἰδιῶς κινεῖμεθα; Ἀλλ' αἰτεῖται τὸ ἐν ἀρχῇ, περὶ τούτου γὰρ ἡ πᾶσα ζήτησις· τὴν γῆματι δὲ, ὅτι σφαιραὶ ἐκεῖνα τὰ σώματα; καὶ τῇ περὶφορά ὅτι κατὰ κύκλον; ψυχρὸν καὶ τῆτο, ἔτε γὰρ τὸ γῆμα τῆ κινεῖμεθα ποτε, ἔτε τὸ τῆς κινήσεως εἶδος, εἰς ὑπαρξιν, ἢ ἀνυπαρξίαν τὶ συσπένεσεν. (Ἀλλ' ὅρα τὰ ἐν Ἀειδμ. Ζ'.)

(1) ΚΓ'. Ἀφ' ἧς ὕλη κόσμος, καὶ κόσμος εἶναι. Ἀφ' ἧς ὅτι εἶναι, ἔχει τὰ εἶδη, ὧν ὕλη εἶναι. Ἀρχήν τε δὲ εἶναι καὶ ἀφθαρτος, ἵνα μὴ ὕλης ἄλλης δέηται. Ἐστὶν ἄρα καὶ τὰ εἶδη ἐν αὐτῇ ὡς αἰδίως, καὶ ὁ Κόσμος.

Ὁμολογήσαντες ὅτι ἀφ' ἧς ὕλη καὶ Κόσμος, καὶ ἀφ' ἧς εἶναι, ἔχει καὶ τὰ εἶδη ὧν ὕλη εἶναι, ἀρχήν τε αὐτῶν εἶναι καὶ ἀφθαρτον καὶ μὴ φυσικῶς γένεσιν καὶ φθορὰν τὴν ὡς ὕλης, καὶ εἰς ὕλιν συγχαρήσομεθα, ἀρχήν τε καὶ περὶ παραγωγῆς ἐκ τῆς μὴ προϋφενώτος, καὶ ἀφθαρτον καὶ παντελῆ ὅσον, εἰς τὸ μηκέτι μηδαμῇ μηδαμῶς εἶναι, τῆτο εἶναι, ὃ πάντῃ ἀπαναιόμεθα· περὶ ἧς καὶ ὁ λόγος. Αὐτὸς δὲ αὐτὸ κἀνταῦθα τὸ ζητήμενον συναρπάζει, καὶ τὴν ὕλιν ὡς αἰδίως ὑποτίθουσιν ὑφενώσαν, πρὸς τὴν ὡς αἰδίως ἀδιώατον αὐτῶν εἶναι ὑπειληφότες διαλεγόμενοι.

(2) Ἀλλ' ἀναγκαῖον φησὶ καὶ τὴν ὕλιν εἶπερ γένετο, δεῖν εἶναι ἑτέρας ὕλης. ἔχ' ὅρα πῶς τὴν ἀνάγκην τῆς λόγου κατισκιάζει. Εἰ μὴ γὰρ πᾶν τὸ γινόμενον ἄλλως τινὸς ἔδειτο ποιεῖν οἷον αὐτὸ εἶναι ἵνα γένηται, ἀκόλουθον ἂν καὶ τὴν ὕλιν εἶπερ γένετο, δεῖναι ὕλης ἑτέρας· καὶ δὲ τῆ-

τῆτο καὶ ψεύδος εἶναι, καὶ ἀδιώατον. Τῶν γὰρ γινόμενων πάντων συσπένετον ὄντων ὡς ὕλης καὶ εἶδος, ἀνάγκη πᾶσα, ἢ τὸ εἶδος εἶναι τὸ γινόμενον, ἢ τὴν ὕλιν, ἢ τὸ ὡς ἀμφοῖν συγκείμενον. Εἰ ἐν πᾶν τὸ γινόμενον ἑτέρα δέεται ποιεῖν, οἷον αὐτὸ εἶναι ἵνα γένηται, εἴτε τὸ εἶδος εἴη τὸ γινόμενον, ἄλλως δέησεται ποιεῖν εἶδος ἵνα γένηται, καὶ τῆτο πάλιν εἰ γένοιτο ἑτέρα· εἴτε τὸ συσπένετον, ἄλλως συσπένετα δέησεται, οἷον αὐτὸ εἶναι ἵνα γένηται, καὶ πάλιν εἰ γένοιτο ἄλλως. Καὶ ταύτῃ ἐπ' ἀπείρον ἀνίσταται ἀνάγκη, ἀδιώατον δὲ δι' ἀπείρων χωρῆσαι τὴν γένεσιν, ὡς καὶ ἐν τῇ περὶ Γενέσεως. Αἰσθητέως δέδεικται. Καὶ πρὸς τὸ ἀτόπῳ, καὶ παρ' αὐτῶν τὴν τῶν πραγμάτων εἶναι ἐν ἀργείῳ· τὴν γὰρ πᾶν τὸ γινόμενον ὡς ἑ τοιοῦτο γίνεται... ἔδὲ ἡ ὕλη ἄρα ἡ πρώτη, καὶ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, εἶπερ γένοιτο ἄλλως δέησεται ὕλης, καὶ ὑποκείμενον ἵνα γένηται. Οὐδὲ γὰρ ἐπειδὴ τὰ εἶδη δέεται ὕλης ἵνα γένηται εἶδη, ἔπειτα καὶ ἡ ὕλη, εἶπερ γένοιτο ὕλης δέησεται. Τὰ μὴ γὰρ εἶδη, ἔτε δὲ καὶ αὐτὰ ὑποσπένετα μὴ δυναμένα, δέεται τῆς ὑποδεχομένης αὐτὰ ὕλης, ἐν ἧς λαμβάνει τὴν ὑπαρξιν· ἡ δὲ ὕλη ὑποδοχή πάντων ἔσται, καὶ τὸ πρῶτον ἀπάντων ὑποκείμενον, καὶ δεῖται ἑτέρας τῆς ὑποδεχομένης πρὸς ὑπαρξιν.

ΚΔ'. (1) Πᾶν τὸ γινόμενον ὕλης δέεται, καὶ ποιῶντος· ὡς εἰ τὸ γινόμενον μὴ αἰεὶ εἶναι ἀλλὰ ποτε, ἢ ὡς τὴν ὕλιν ἀνεπιτήδειον ἔσαν, ἐκ ἐστὶν, ἢ ὡς τὸ ποιῶν ἐλλείπον εἰς τὸ ποιῶν... Ἀλλὰ τὸ μὴ ποιῶν τὸν κόσμον ἀναλλοίωτον, ἢ δὲ ὕλη ἀμετάβλητος... τὸν αἰεὶ ἄρα γένον καὶ τὸ δημιουργῶν ποιεῖ, καὶ ἡ ὕλη κοσμεῖται, καὶ ὁ Κόσμος εἶναι.

Α'. δὲ ψεύδος εἶναι ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ὕλης δέεται· μέγιστον γὰρ τὸ ἐν ὑφενώ τῇ ὕλιν, ὡς ταύτης ἀνὰ εἶναι μὴ φύσιν ἔχον. Εἶπα δὲ ὁ κόσμος ποιεῖ γινόμενος ἐκ αἰεὶ εἶναι, ἔτε ὡς τὸ ἀνεπιτήδειον τῆς ὕλης, (συμπεριλαμβάνεται ὅτι ἡ ὕλη)

(1) Πρέκλ. Λόγ. ἐνδεκ. Περὶ Αἰδιότ. Κόσμου.

(2) Φιλοπ. Πρὸς τὸν ια'. Λόγ. τῆς Πρέκλεως.

(1) Πρέκλ. Λόγ. ιβ'. Περὶ Αἰδιότ. Κόσμου.

ἡ ὕλη τῷ κόσμῳ, ἐπεὶ καὶ ἡ ὕλη κοσμηθεῖσα κόσμος ἐ-
 στί.) ἔπε παρ' ἑλπίων τῶ ποιῶντος, ἀλλὰ ὅτι τὸ μὴ πε-
 φυσταῖαι τὰ γινόμενα αἰεὶ εἶναι· ἔδω γὰρ τῷ γινόμενῳ ἀ-
 μα τῷ αὐτῷ ποιητικῷ αἰτίῳ συυποσαίη, παῦν δὲ τῶ ποιῶν-
 τος αὐτὸ ὑπάρχει ὕπερον. Ἐπὶ ταῖς δὲ ἐπὶ τῷ ἐλαθέ-
 ρως καὶ ἐκ θελήσεως ποιῶντων, καὶ τῆς ὕλης ἐπιτηδείας ἔσης,
 καὶ τῶ αἰτίῳ αὐτάρκῃς ὄντος εἰς τὸ ποιῶν, καὶ γίνεται τὸ γι-
 νόμενον, ὅτι τὸ μὴ δοκεῖν τῷ ποιῶντι ποιῆσαι. Τί γὰρ
 κωλύει καὶ τῷ λίσθων ὀξεσμένων ὄντων, καὶ τῆς ἄλλης ὕλης
 δεξιῶς ἐχέσης εἰς οἰκίας ᾄσεις, καὶ δὴ καὶ τῶ οἰκοδόμῳ πα-
 ρόντος τε καὶ αὐτάρκῃς ὄντος, ὅμως τῷ οἰκίῳ μήτε γεγονέ-
 ραι πῶ, μήτε γίνεσθαι;) Τί ἐν ἐκάλυπτον ὅσον ἐπὶ τοῖς νυκ-
 τὶν εἰρημνύοις, καὶ τῆς ὕλης αἰεὶ ἐπιτηδείας ἔσης εἰς γένεσιν
 κόσμου, εἰ καὶ αἰδίων εἶναι τις αὐτῷ συχωρήσειεν (ὁ
 πολλοὶ φασὶν ὑπειληφέναι τὸν Πλάτωνα (1) πολλῶν ἄλλως
 ποτὶ αὐτῷ ἀποφαινομένων, (2) καὶ τῶ δημιουργῷ αὐτάρκῃς ἔ-
 χοντος εἰς τὸ κοσμοποιεῖν, δι' ἄλλω τινὰ αἰτίῳ μὴ αἰεὶ
 εἶναι τὸν κόσμον· εἰ συνοῖδε τυχὸν ὁ δημιουργὸς ἀγαθὸν
 εἶναι τοῖς γινόμενοις, τὸ ποτὲ ᾄεσθαι. Ταῦτο δὲ εἶπον,
 καὶ οἰόμενος ποτὲ τῷ ὕλῃ αὐτῷ κατ' αὐτῷ χωρὶς
 τῷ εἰδῶν ὑποστυῶναι, καὶ γὰρ χωρὶς μὴ τῷ ὕλῃ τῶ
 κόσμῳ, χωρὶς δὲ τὸ εἶδος ὁ δημιουργὸς παρήγαγον, ἀλ-
 λ' ἅμα καὶ ἀχρόνως τὸ συαμφοτέρον δημιουργεῖ, ὡς καὶ ἐν
 τοῖς ἐμφοδῶν πολλὰς εἶπομεν. Ἀλλὰ δεῖξαι βελόμε-
 ρος, ὅτι εἰ καί τις αἰδίων εἶναι τῷ ὕλῃ συχωρήσειε,
 καὶ τῶ κόσμῳ παρῶνταρχεῖν, ἔδω ἀνάγκαστικὸν ἔχει, αὐ-
 τὸς κατ' αὐτὸν ὁ νυκτὶ εἰρημνύοις τῶ Πρόκλῳ λόγος, ὡς
 καὶ τὸν κόσμον δεῖξαι αἰδίων.
 ΚΕ'. (3) Τῷ Κίνησιν φησὶν ὁ Πλάτων, τῷ καὶ κυκλο-
 φορεῖν, φύσει οἰκείῳ εἶναι τῷ ἔρανῳ· ὅσον τοι καὶ τῶ
 τῶν

(1) Πλάτων. Ἀλκίνοος, Χαλκίδιος, Λαίρτιος, καὶ οἱ Ἀλεξανδρεῖς
 Πλατωνικῶν χροῶν ἅπαντες, τὸν ἰστὶν, καὶ τῷ ὕλῃ, καὶ τῶν ἰδέων συ-
 διαλίζεσθαι φάσκοντες· καὶ πολλοὶ τῷ ὕπερον.

(2) Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρ. Σχολ. Κεφ. ιδ'. Ἰερικλῆς, Φιλόπνοος ἐν-
 παύθῃ, καὶ ἄλλοι, καὶ πολλοὶ τῷ ὕπερον.

(3) Λόγος ιγ'. Πρόκλος περὶ Ἀιδιόπνοος Κόσμου.

καὶ τὸν ὀξυρῆσαι τῷ ὀδυπορεμένῳ σώματι· καὶ μήτε πῦρ
 εἶναι, μήτε γῆ, μήτε τι τῷ μέσῳ, ἄλλο δὲ τι ὡς
 παῦτα. Εἰ ἐν αἰσθήσεσι καὶ φθοραὶ τῷ ἐναντίῳ, ἐναν-
 τία δὲ τὰ ἐναντίας ἔχοντα καὶ φύσιν κινήσεις, καὶ ἐν ἑ-
 νὶ ἐναντίῳ. Καὶ ὅτι τῶ (φησὶ) Πλατωνικὸν ἐν Πρω-
 τὰ ῥα ῥηθὲν· τὸ ἔρανιον ἀγνῶστον αὐ εἶναι καὶ ἀφθα-
 ρτον. Εἰδὲ καὶ ταῦτα τοῖς μὲν μέρεσι γίνεσθαι, καὶ φθεί-
 ρεσθαι, τὰ δὲ ὅλα αἰεὶ καὶ φύσιν ἔχει, μένοντα ἐν τοῖς
 αὐτοῖς τοῖς· ἐκ δὲ τῶν δὲ Κόσμος, ἔκτε ἔρανῳ, καὶ
 τῷ πεισάρον· εἶναι αὐτὸ καὶ αὐτὸς ἀγνῶστος καὶ ἀφθαρτος.
 Ταῦ γὰρ ὅπως ἐν γινόμενῳ, καὶ φθειρόμενῳ, ἀποτελέσμα-
 τα εἰσὶ τῶ Κόσμου, καὶ ἐ μέρη.

Διὰ πλείονων καὶ παρὰ ταῦτα ὁ Φιλόπνοος ἅπαντα, καὶ
 αὐτῷ δεικνύς, καὶ τῷ Πλάτῳ τὸν Πρόκλον ἀντιφθεγγόμε-
 νον, τῶ Πλατωνικῷ δόγματι, ἔκτε ἐτέρας τινὸς ἰστίας, ἐκ
 δὲ τῷ πεισάρον στοιχείων, καὶ μάλιστα τῶ πυρός, τὸν ἔρα-
 νον εἶναι ἐθέλοντος, ὅπερ ἐκ πολλῶν χρήσεων Ταύρῳ τῶ
 Πλατωνικῷ, καὶ Πορφύρῳ, καὶ αὐτῷ Πρόκλῳ, καὶ Πλωτίνῳ,
 κατασκευάζει. Εἶτα καὶ τὸ κύκλῳ φέρεσθαι, καὶ καὶ φύσιν
 προσήκεσαν εἶναι τοῖς ἔρανις κίνησιν φησὶν, ἐκ δὲ τῆς
 εἴτε καὶ ἐκ τῆς ψυχῆς, ἔδω μία ἀνάγκη δι' αὐτὸ μόνον τὸ
 κύκλῳ φέρεσθαι, ἕτερον εἶναι τῆς τῷ στοιχείων φύσεως τὸ
 ἔρανιον σῶμα. Ἐπὶ ταῖς δὲ καὶ ὅτι ὁ Πλάτων, καὶ ὅτι
 ὁ Πρόκλος δίδωσι, ᾄρητον εἶναι καὶ φθαρτὸν φύσει τὸ
 ἔρανιον ἀνάγκη σῶμα· τελευταῖον δὲ καὶ φθιδὲς ἀποδείξας,
 τὸ μὴ εἶναι τῶ κόσμῳ μέρη τὰ γινόμενα καὶ φθειρόμενα, εἶ-
 γε τὸ τῶ μέρους μέρος ἀνάγκη καὶ τῶ ὅλου μέρος εἶναι, καὶ
 εἰς αὐτίφασιν πανταχόθεν περιπίπτοντα ἐλέγχας, τῷ μὴ
 μέρη, ἀποτελέσματα δὲ, λέγειν τὰ ὅπως ἐν γινόμενῳ καὶ
 φθειρόμενῳ, καὶ δὴ καὶ Πλάτωνα τέτε ἀδυστησάμενος μάρτυ-
 ρα, τὰ τῷ στοιχείων μέρη γεννητὰ ὄντα καὶ φθαρτὰ ἀποφαι-
 νόμενον, καὶ τῶ ὅλου κόσμῳ μόρια εἶναι φάσκοντα, τέως ὅτι
 φέρει, ὅτι εἰ τὰ μέρη γεννητὰ ὄντα, καὶ φθαρτὰ, καὶ τὸ ὅλον
 γεννητὸν εἶναι καὶ φθαρτὸν ἀνάγκη· καὶ ὅτι τῶ καὶ τὰς τῷ
 στοιχείων ὁλότητος, καὶ τὸν ὅλον κόσμον, γεννητὸν εἶναι καὶ
 φθαρτὸν ἀνάγκη.

Κς'. Τελῶν τινων ὡς Θεὸς τὸ εἶναι ἔχει, καὶ τὴν δι-
 δασκαλίαν τῆς Πλάτωνος ὑποτιθεμένων, πῶς τε ὕλης, καὶ τῆς
 ἰχθῶν, ἅπερ ἀμυδρὰ οἶόν τινα εἰσήγετο, καὶ πορόδρομα τῆς
 τελείων εἰδῶν σκιαγραφήματα, καὶ αὐτῶν τῶν εἰδῶν, καὶ θεμις
 λέγειν ἀλλήλων ταῦτα ἡμετέρως, ὡς πρῶτον μὲν τὴν ἀ-
 νείδεον ὕλιν ὑφίστασθαι, εἶτα ἐφεξῆς αὐτῇ τὰ ἰχθῆ τῶν εἰ-
 δῶν ἐντίθεσθαι, καὶ εἶτον τὸ ἀτακτον κοσμεῖσθαι, καὶ τὰ τε-
 λείων. Εἰ δὲ (1) ἀγνότητος ὅτι, καὶ ἀφθαρτος αἰεὶ ἔσται ἢ
 ἢ ὕλη, αἰεὶ εἶχε καὶ ἰχθῆ τῶν εἰδῶν, Ἀλλ'. ἅμα τέτοις καὶ
 ἢ τὰς τάξεις. (ὕλιν δὲ ὑποστήσας διεργὸν ἐποίησεν εἰς ὑ-
 ποδοχλῆν τῶν εἰδῶν.) Ἡ τάξις ἄρα ἀγνότητος ὅτι καὶ ἀφ-
 θαρτος. Καὶ πῶν τελῶν ἔδεν πρῶτον, καὶ δὲ δεύτερον, καὶ δὲ
 τρίτον· πλὴν εἰ τῇ ἐπινοίᾳ μόνον. Ὡς ἀρθείσης τῆς ἐ-
 πινοίας ἅμα πάντα εἰσὶν, ἢ ὕλη, τὰ ἰχθῆ, ἢ τάξεις. Ἄ-
 ϕ' ὅτι δὲ τάξεις εἰσὶ, καὶ κόσμος εἰσὶν· ὡς ἀγνότητος αὐτὸ εἶναι
 καὶ ἀφθαρτος.

Κρηπίζεται δὲ τὸ τῆς Πρόκλου ἐπιχείρημα τῇ τῆς ὕλης
 αἰδιότητι, καὶ ὡς ἔχει ἰχθῆ, καὶ πῶν Πλατωνικῶν ἔχει,
 πῶν τὴν μὲν ὕλιν ἀπ' αἰῶνος ὁμολογούντων, τὴν δὲ κοσμο-
 ποιίαν ἐν χρόνῳ γενέσθαι ὑποτιθεμένων.

(2) ΚΖ'. Τὸ πρὸς ὡς αἰεὶ γένεσθαι ὁμοιον ὡφείλεν
 εἶναι τῷ ὡς αἰεὶ γένεσθαι. Τὸ δὲ πρὸς τὸ ὡς αἰεὶ γένεσθαι γε-
 γονὸς εἰσὶν ὁ κόσμος· ἵνα γὰρ ἢ, καὶ πάντα ὅμοιος τῷ
 ὡς αἰεὶ γένεσθαι (καθάπερ ὁ Πλάτων φησὶν) αἰωνίῳ ὄν-
 τι, ἔτε, ἀγνότητος ὡν, ἔχει ὡς τινα φθορὰν, ἔτε γένεσθαι
 ἔχων, ἀφθαρτος εἰσὶν.

Τί δαί; εἰ αὐτοὶ ἀπαντήσομεν, ὡς αὐτὸ τὸ ὡς αἰεὶ γένεσθαι
 ἀποαιωνίως παρείσθαι, ἐν χρόνῳ τὸν κόσμον ἐσόμενον; ἀμέ-
 λειποι ἐπαπάγες αὐτὸ εἶναι τὸν κόσμον γεννητὸν τε, καὶ φθαρτὸν
 εἶναι, ἵνα ἢ τῷ κόσμῳ ποιήσαντι αὐτὸν ὡς αἰεὶ γένεσθαι σύμ-
 φωνον, ὅπερ καὶ πέφυκε φεῖσθαι. Εἶναι δὲ συλλαβίζοντα
 τὸν κόσμον, τῷ αἰωνίως ἀποφύεσθαι αὐτὸ ὡς αἰεὶ γένεσθαι,
 καὶ

καὶ ὁ Πλάτων αὐτὸς (1) ἀξιοῖ. Ὡς αὐτὸ τὸ ὡς αἰεὶ γένεσθαι
 πάντα αἰῶνα εἰς, φησὶν, ὁ δ' αὖ κόσμος, καὶ τέλος τὸν
 ἅπαντα χρόνον γεγονώς τε, καὶ ὡν, καὶ ἐσόμενος. Ἀλλ' εἰ-
 περ ἀκρίβη καὶ τελείαν ἐν τῇ εἰκόνι ἐναπαιτεῖσθαι τὴν πρὸς
 τὸ ἀρχέτυπον ἐμφέρειαν ὁ Πρόκλος ὑπέληφον, ἔστω δὲ ὁ
 Κόσμος καὶ τὸ ὡς αἰεὶ γένεσθαι τὸ εἶναι, καὶ πῶς καὶ τὸ πρὸτε-
 ρον καὶ ὑστερον διαδοχῆς ἀνεπίδικτος, καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς,
 καὶ παντοίας ἀλλοιώσεως καὶ κινήσεως τῶν ἐν αὐτῷ ἐλδύθε-
 ρος, καὶ τῷ αἰεὶ εἶναι καὶ μὴ ποτε, ὡσαύτως αἰεὶ, καὶ καὶ τὰ
 αὐτὰ ὡν. Ἀλλ' ἐκ ἑστὶ ταῦτα, καὶ δὲ Πλάτωνι τῷ Καθηγε-
 μόνι δοκεῖ, πῶς δὲ εἰκόνος μεταξὺ καὶ τῆς ὡς αἰεὶ γένεσθαι
 ὡς ἐνδέχεται τὴν ὁμοιότητα σώζεσθαι, αὐτὸς ἀπεφύλατο.
 Καὶ γὰρ, χρόνος μετ' ἐρανῶν γένεσθαι, ἵνα ἅμα γεννηθῇ-
 τε, ἅμα καὶ λυθῶσιν, ὥστε λύσεις τις αὐτῶν γένεσθαι,
 καὶ καὶ τὸ ὡς αἰεὶ γένεσθαι τῆς διαίτητος φύσεως, ἵνα ὡς ὁμοιό-
 τας αὐτῷ καὶ δυνάμει, ἢ. (2)

(3) ΚΗ'. Εἰ δὲ βεβλήσεις εἰσὶν ἐν τῷ Δημιουργῷ, μία
 μὲν, μὴ εἶναι τὸ πλημμελῶς, καὶ ἀτάκτως κινεῖσθαι, ὡς
 αὐτὸς λέγει· βεβλήσεις δὲ μὴδὲν εἶναι κακὸν εἰς τὰς τάξεις αὐ-
 τῷ ἡγαγόν, ἐκ τῆς ἀταξίας. Ἑτέρα δὲ δεδεδῆσθαι τὸ παῦ-
 ρος γὰρ ἐμῆς βεβλήσεως, φησὶ, δεσμὸς τυχόντες μείζονος
 ἐκείνων, οἷς ὅτε ἐγενέσθαι, συνεδεῖσθαι... ἀνάγκη ἢ αἰεὶ
 εἶναι τὰς βεβλήσεις, ἐν αὐτῷ ταύταις, ἢ ποτε ἐκατέραν,
 ἢ τὴν μὲν αἰεὶ, τὴν δὲ ποτε. Ἀλλὰ τὸ ποτε φεῖδος.
 Τὸ γὰρ ποτε μὲν βεβλεῖσθαι, ποτε δὲ μὴ, δῆλον ὡς ἐκ
 αἰεὶ εἰσὶν... ἔσται γὰρ ἐν ταῖς βεβλήσεσι καὶ ἀβεβλησίαις
 ταύταις, τὸ πρὸτερον καὶ τὸ ὑστερον, καὶ τὸ ὡς αἰεὶ καὶ ἔσται.
 ταῦτα δὲ εἶδη χρόνου· χρόνος δὲ ἐκ ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἀπ' αὐ-
 τῶν, καὶ μετ' αὐτόν... τῆς ἐν βεβλήσεως αὐτῷ τῷ εἶναι
 ποιήσεως ὅ βεβλεῖται, αἰεὶ ἄρα καὶ τὸ ἀτακτον ἀφανίζεται,
 καὶ τὴν αἰεὶ τῶν μὴ εἶναι αὐτὸ βεβλησιν, καὶ τὸ τεταγμέ-
 νον σώζεται, καὶ τὴν τῶν εἶναι αὐτὸ βεβλησιν, αἰεὶ ἐκα-
 τε-

(1) Πρόκλ. Λόγ. 18. Περὶ Κόσμ. Ἀιδιότ.

(2) Τὸ αὐτὸ 19. Ὑπὲρ τῆς τῆς Κόσμ. Ἀιδιότ.

(1) Πλάτ. Ἐν Τιμαίῳ. (2) Αὐτότ.

(3) Πρόκλ. Λόγ. 15. Περὶ Ἀιδιότ. Κόσμ.

τέρων ἔσαν. Εἰ δὲ αἰεὶ ἐκάτερον γίνεται, ἔκ ἑσται πρότε-
ρον ἀπακτον, εἴτα τεταγμένον, ὡς ἐδὲ πρότερον τεταγμέ-
νον, εἴτα ἀπακτον. Καὶ εἰ μὴ ἐστὶ τὸ τεταγμένον πρὸ τῆς
ἀπάκτε, ἔκ ἔξει τελευτῶν πρὸ τῆς ἀπάκτε. Εἰ δὲ μήτε
ἤρξατο μὲν τὸ ἀπακτον, μήτε τελευτήσῃ πρὸ τῆς ἀπάκτε,
ἀναρχὸς ἐστὶ καὶ ἀτελευτήτος ἡ τάξις· καὶ αὐτὴ ἀγνώνητος
ἐστὶ καὶ ἀφθαρτος. Ἀλλ. ἐδὲν ἄλλο ἐστὶ κόσμος, ἢ τάξις.
Ἄρα κτ.

Ὁμολογῶμεν (1) αἰεὶ βέλεσθαι τὸν Θεὸν μὴ εἶναι τὸ
πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως κινέμενον, αἰεὶ τε βέλεσθαι εἶναι
τὸ τεταγμένον, ἐμὴν ἔκ ἅμα τῷ εἶναι αὐτὸν, καὶ τὸ
τεταγμένον εἶναι βέλεται, ὡς εἶναι αὐτῷ συναϊδίον...
εἰ γὰρ καὶ μόνῳ τῷ βέλεσθαι ὑφίστησιν ὁ Θεὸς ἅπαντα,
ἀλλ' ὅτε καὶ εἶναι αὐτὰ βέλεται· βέλεται δὲ, ὅτε ἀγα-
θὸν ἐκάσῃ τὸ εἶναι· ἀγαθὸν δὲ τὸ ὡς δυνάται, καὶ πέ-
φυκον ἕκαστον εἶναι· ἐπεὶ καὶ αἰεὶ βέλεται ὁ Θεὸς τὰς
λογικὰς ἐσίας τῆς ἀγαθῆς ἔχεσθαι, καὶ μηδέποτε ὑποκλί-
ναι ἐπὶ τὰ χείρονα... Ἀλλὰ δὴ καὶ εἶναι πάντα τὰ ἀ-
γαθὰ βέλεται, φλαῦρον δὲ μηδὲν καὶ δυνάμιν... Καὶ
ἐμὴν ἐστὶ τὰ κακὰ, ἔκ ἅρα πᾶν ὃ βέλεται εἶναι, τῷτο
διδύς, ἅμα τῷ εἶναι τὸν Θεόν, καὶ αὐτὸ ἐστίν... Καὶ
πῶν μερικῶν δὲ ἕκαστον βέλεται γινέσθαι καὶ εἶναι ὁ Θεός.
Αὐτὸς γὰρ ἐστὶ καὶ Πλάτων· ὁ πῖς ὑρανίοις ἐν Τιμαίῳ
ποδοκλεαζόμενος, ἔρεπεσθαι ἐπὶ τῷ πῶν τῶν θνητῶν ζώων
δημιουργίαν, ἀλλὰ δηλονότι ὅτε δεῖ, καὶ πέφυκον ἕκαστον
τῷ μερικῶν γινέσθαι, τότε καὶ εἶναι αὐτὰ βέλεται· καὶ ὅτι
ὁ Σωκράτης πρὶν Σωφρονίσκον γινέσθαι, ἐπεφύκει γενέ-
σθαι. Ἀλλὰ καὶ πρὶν γενέσθαι Σωφρονίσκον ἐβέλετο ὁ Θεός
Σωκράτῳ γενέσθαι. Ἀλλ' ἔκ ἀπλῶς γενέσθαι, ἢ αἰεὶ γε-
νέσθαι· ἀλλ' ὅτε γενέσθαι ἠδυνάτο. Οὕτως ἐν καὶ πρὶν τὸ
τεταγμένον γινέσθαι ἐβέλετο εἶναι τὸ τεταγμένον· ἀλλ' ὅτε
εἶναι ἠδυνάτο, γεννητὸν γε ὄν· ἐδὲν δὲ τῷ γεννητῷ ἀναρ-
χὸν εἶναι δυνάται. Οὐκ ἄρα καὶ αἰεὶ ἐβέλετο ὁ Θεός εἶ-

ναι

ναι τὸ τεταγμένον, ἢ δὴ καὶ αἰδίον αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη. Μία
γὰρ ὄντων ἐν τῷ Θεῷ καὶ ἀπλή ἢ τῆς ἀγαθῆς βέλησις, ἢς
τῷ ὄντων ἕκαστον μετέχει πάντως, ὡς πέφυκον... καὶ
ὡς περὶ ἢ τῆς Θεῆς πρόνοια τῷ πλήθει τῷ προνομητῶν καὶ
συμπληθιύεται, ἐδὲ μὴν ἢ γνώσις μέχει τῷ ἀτομωτά-
των διήκοντα, ἔτε τῇ ποικιλίᾳ τῷ ὄντων, ἔτε τῷ μερισμῷ
τῆς ἐσίας αὐτῆς, συμποικίλλεται τε, καὶ συνδιίσταται, ἀλ-
λά τὰ μερισμὰ ἀμερῶς, καὶ τὰ ποικίλα ἐνοειδῶς γινώ-
σκει, καὶ τὰ ἐν χρόνῳ ἀχρόνως, ἔτι δὴ καὶ ἢ τῷ τῆς εἶ-
ναι πάντα τῆς Θεῆς βέλησις, καὶ τῇ ἀφασάσει τῆς χρόνου τῷ
εἰς τὸ εἶναι ποταγομήτων συνδιίσταται. καὶ γὰρ ἐπειδὴ
ἄλλο ἐν ἄλλῳ χρόνῳ γίνεται τε καὶ ὄντων, καὶ ἢ τῆς εἶναι
αὐτὰ βέλησις, ἄλλη ἐν ἄλλῳ χρόνῳ γίνεται. Ἀλλ' ὡς
τὸ μέλλον οἶδεν αἰεὶ, καὶ παρέστιν αὐτῷ τῇ προγνώσει τὸ
μήπω ὄν, ἔτι δὴ πᾶν, καὶ τὸ εἶναι τὸ μέλλον βέλησιν αἰεὶ
ἔχει· εἰ δὲ ἢ τῆς μέλλοντος ἐν τῷ Θεῷ νόησις αἰεὶ ὄντι,
καὶ ἔκ ἔχει τὸ ποτέ, ἐδὲ ἢ τῆς εἶναι ἄρα τὸ μέλλον βέ-
λησις τὸ ποτέ ἔξει· ὡς ἐδὲ μία ἀνάγκη ὅτι τὸ αἰεὶ βέ-
λεσθαι τὸν Θεὸν εἶναι τὸ τεταγμένον, ἢ δὴ καὶ αὐτὸ εἶναι αἰ-
δίον.

(1) ΚΘ'. Πᾶν τὸ γεννητὸν καὶ φθαρτὸν. Καὶ πᾶν τὸ ἀγνώ-
νητον καὶ ἀφθαρτον, αὐτὸ μὲν ὁ Πλάτων, ἐν Πολιτείᾳ
λέγει, τὸ δὲ ἐν Φαίδρῳ... Ἐξ ἀνάγκης ἐν, εἰ ἀφθαρ-
τον τὸ πᾶν ὄντων (τῷ γὰρ ἀθανάτων φησὶν αὐτὸς δη-
μιουργός. Τὸ δὲ ἀθάνατον ἀνώλεθρον, ὡς ἐν Φαίδρῳ λε-
γεται.) καὶ ἀγνώνητον· ὥς καὶ αἰδίον.

(2) Τῷ καὶ φύσιν ἀφθάρτῳ, καὶ ἔκ τῆς ὁπληκτικῆς τῷ
ἀφθαρσίᾳ ἔχοντι παρέπεται τὸ εἶναι ἀγνώνητον. Τῷ δὲ
κόσμῳ καὶ συγχωρήσωμεν ἀφθαρτον εἶναι, ἢ ἀφθαρσίᾳ
ὁπισκώσῃ καὶ Πλάτωνα, καὶ ἐκ θείας βελησέως. Ὅσον
γὰρ ἐκ τῆς Πλάτωνος λέξεως, ἔδει μᾶλλον ἐκ τῆς γεννητῆς
λέγεσθαι τὸν κόσμον, συλλογίζεσθαι ὅτι καὶ ἀφθαρτος,
ἀλ-

(1) Φιλόπ. ἀπὸς πεῦτα.

(1) Πράκλ. Λόγ. ιζ'. Περὶ Ἀϊδιότη. Κόσμου.

(2) Φιλόπ. ἀπὸς πεῦτα.

„ ἀλλὰ φθαρτός, ἢ ἐκ τῆ λέγειν μὴ φθείρεσθαι αὐτὸν τὸ
 „ μὴδὲ γεγονέναι συνάγειν. Ὁ μὲντοι Πλάτων σύμφωνος
 „ εἶναι, καὶ τὸ γεννητὸν παν φθαρτὸν εἶναι λέγων, καὶ διὰ
 „ τῆτο καὶ τὸν κόσμον, ἐπεὶ γεννητὸς ὅστις, καὶ φθαρτὸν εἶναι.
 „ Καὶ τὴν ἀθανασίαν αὐτὴ ἐκ τοῦ φύσεως, ἀλλὰ τοῦ τῆς
 „ βελήσεως τῆ Θεῶ καταδέμνιος. Ταῦτα δὲ ἔγω λέγειν ἡμᾶς
 „ τὴν Πλάτωνος ἡγήνοισιν ἐξηγεμένους ἀνάγκη, εἰ μὴ τῆ ὄν-
 „ τι εἰς ἀντίφασιν πελάγειν τὸν Πλάτωνα βελοίμεθα.
 „ Ἐφθῇ γὰρ εἰπὼν ἀθάνατοι μὴ οὐκ ἐσέ, οὐδ' ἄλαιοι
 „ πάντων. Πῶς ἔν ἐγχαρεῖ λέγειν τῆς αὐτῆς, καὶ ἀθανά-
 „ τος εἶναι, καὶ ἐκ ἀθανάτης, καὶ λυτῆς, καὶ ἐ λυτῆς, εἰμὴ
 „ τὸ μὴ τῇ φύσει, τὸ δὲ τῇ τῆ Θεῶ βελήσει παρέξομεν;
 „ (1) Α'. Γῶ Δημιουργῶ τὸ καὶ τὰ αὐτὰ, καὶ ὡσαύτως ἔ-
 „ χειν ποροσῆκει αἰεὶ, μὴδέποτε δὲ ἄλλοτε ἄλλως· ὥστε μὴ-
 „ δέποτε μὴ ποιεῖν, εἴτα ποιεῖν, μὴδέποτε ποιεῖν, εἴτα
 „ μὴ ποιεῖν· ἔγω δὲ ἔχοντι, ἢ αἰεὶ ποιεῖν, ἢ αἰεὶ μὴ
 „ ποιεῖν ἀναγκαῖον. Ἀλλὰ μὴ τὸ αἰεὶ μὴ ποιεῖν δημιουργὸν
 „ ὄντα, τὸν δημιουργὸν ἀμήχανον· τὸ αἰεὶ ἄρα δημιουργεῖν
 „ ἀναγκαῖον· ὥστε καὶ αἰεὶ δημιουργέμενος ὁ κόσμος ἐστὶν αἰώ-
 „ νιος.... Καὶ γὰρ ἔπος αὐτὸ ἔχοι μίμημα τῆς τῆ αἰῶνος
 „ αἰδιότητος, ὁ κόσμος, καὶ σύμφωνος αὐτὸ εἶναι τῆ περὶ ἀφαιδείγ-
 „ ματι.

Ταυτολογεῖ ἐν τέτοις ὁ Πρόκλος, τὰ ποροθεύεται ἀνωτέ-
 ρω περὶ τῆς λίαν ἐπανακυκλῶν· διὸ καὶ δαυτέρων ἡμῶν
 δεήσει λόγων, ἀποχρήσει δὲ ἄγτα ἐν Ἀεθμοῖς Ις'. Κ'.
 καὶ ΚΖ'. φθάσαντες πρὸς αὐτὰ ἀπλωθήκαμεν. Ἀλλ' ἄξιον
 αὐτὸ εἶναι, καὶ τὰ τῆ Ἀβερόντος περὶ αἰδιότητος τῆς κόσμου ἐπι-
 χειρήματα τοῖς ἀνωτέρω περὶ ἀφαιδείγματος, καὶ τῶν πᾶς ἀπαν-
 τήσεις περὶ ἀφαιδείγματος, ἵν' ὅσον τῇ κράτος τῆς ἀληθείας, καὶ ὑ-
 πὸ πλειόνων πολεμικῶν, μάλλον καταφανές ἢ.

„ ΛΑ'. Ἐξ ἀνάγκης φησὶ τὸ κενὸν συγχωρητέον, εἰ ὁ
 „ κόσμος ἀρχὴν εἰλήφει τῆ εἶναι· ὅπως γὰρ καὶ ὅστις, πρὶν
 „ ἢ γενῆται, κενὸν ἔστω.

Πρὸς

Πρὸς τῆτο τις τῶν Ἰσπανῶν Φιλοσόφων, (1) τὰ περὶ παπι-
 τικῆς δόγματος ἀπειλῆς ἐχόμενος, μὴ καθ' αὐτὸν ἐν τόπῳ τὸν
 κόσμον ὄντα, ἀλλ' ἢ καὶ τὰ μέρη, μὴδὲ τόπος καθ' αὐτὸν
 δευδύωαι, φθάσας ἀπλωθήκαμεν, ἀτόπῳ ἀτοπον ἐκπράσσειν
 ἐπιχειρήσας. Αὐτοὶ δὲ τὸ περὶ τῆς κενῆς ἐν τοῖς ἐξῆς ὑπερ-
 τιθέμενοι, ποσῶτον εἰς ἐπὶ λυσιν τῆς ἀπορίας, ἡδὴ φανερὸν,
 ὡς κενόντινα τὸν ἐκ τῆς κενῆς φόβον ὀρρωδῆσας ὁ Ἀραβί,
 ἐν ὑποκρίσει τῆς ὄντι θεμελίῳ τὴν τῆς κόσμου αἰδιότητα ἐ-
 πήξατο. Εἰ γὰρ τὸ κενὸν ἔχῃ ἔστω εἶναι θεῖον παντὸς σώ-
 ματος ἄμοιρον, καὶ ἐκ τῆς κόσμου τὸ κενὸν ἔχει, ὡς καὶ
 ἔστω ἔστω· καὶ γὰρ καὶ τότε τὰ διεσῶτα, οἷς αὐτὸ ἐνα-
 ποληφθεῖν ἔστω. Εἰ δὲ παντελῆ ἀπασίαν ὀρίσῃται αὐ-
 τὸ τῆς σωματικῆς φύσεως, ἢ μόνον ἐκ τῆς ἀτοπον μὴ ὄντες
 τῆς κόσμου ἀπείναι τὰ σώματα, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον.

„ ΛΒ'. Οἱ ἐν χρόνῳ τὸν Κόσμον δημιουργήσαντες, καὶ τὴν
 „ δημιουργὸν καὶ ἀναλλοιώτων φύσιν κατασκευάσαι ἔχουσιν ὁ-
 „ τι ἀπ' αἰῶνος ὅστις, καὶ πρὸ τῆς Κόσμου σώμα ἕτερον εἶ-
 „ ναι ὑφ' ὧς ἀναγκάζονται ὁμολογεῖν. Τὸ μὲν, ὅτι ἀπὸ
 „ τῆς αἰεὶ ὄντος, ἐκ αὐτῆς γένετο τὸ ποτε, τὸ δὲ, ὅτι ἀπὸ τῆς
 „ ἀσώματης, ἐκ αὐτῆς ἀλλοιωθεῖν εἰς γένεσιν τὸ σωματικόν.

Τῶναντίον μὲν ἐν οἱ αἰώνιον εἶναι τὸν κόσμον εἰσηγέ-
 ρητοι, Θεὸν ἀντικρυς αὐτὸν ἀποφαίνοντες, τὸν ἐκ τῆς δη-
 μιουργίας λόγον ἐκ ἔχουσι, κράτιστον ὄντα, εἰς ἀπόδειξιν
 τῆς τῆς δημιουργίας ὑπάρξεως· ἡμεῖς δὲ ἐκ τῆς τῆς ὁραμένων
 ὑποστάσεως τὸ παντὸς τῆς Θεῶ γεραίρομεν, καὶ ἀπειράγα-
 θον, καὶ ἐκ τῆς καλλιοῦς τε καὶ τάξεως, τὸ πορογοντικὸν καὶ
 ἀπειροτέλειον. Οὐδ' ἐκ τῆς ποτε καὶ ἐν χρόνῳ δημιουργεῖν ἀλ-
 λοίωσιντινα τῆς ἀναλλοιώτου προσείβομεν, ἐν ἡμέτερον δυ-
 νάμει, καὶ πορογονίῳ τῶν νόματι, κοσμοποιεῖν βελομένῳ,
 ὥστε, καὶ ὅτε καλλίον αὐτῶ ἔδοξε, καὶ τῇ φύσει τῆς γινόμε-
 νων ποροσῆκον. Παραγομένη δὲ καθ' ἡμᾶς τῆς κόσμου νόμα-
 τι πανταρχικῶ ἐκ τῆς μὴδὲν ἀπλῶς, καὶ ἀλλοιωσεως χρεῖα
 τι-

(1) Πρόκλος Λόγ. ιη. Περὶ Αἰδιότητος Κόσμου.

(1) Βενέδικτος Πιρέριος ἐν ιη. Περὶ Ἀρχ. Παρὰ Γενικῶς. Μετὰ.
 Μίρ. 1.

ἐκπαρχόντα πεπερασμέναι τε εἶσαι, καὶ τὰ ὑποδεχομένη αὐ-
ταίς, ὡς ἐρείσματος χηρῆσαι, ἢ γὰρ ἐδ' αὐταὶ ποιεῖσι τὴν
ὑλὴν ὑπεῖσαν, τὸ δ' ἐν αὐτῇ πρότερον μὴ οὐ, μηδὲ καθ' αὐ-
τὸ οὐ. Ἡ δὲ τὰ ἀπείρα δημιουργεῖ, καὶ τὴν ὑλὴν αὐτῷ πα-
ράγει μὴ εἶσαι, καὶ ἀπλῶς ὑφίστησιν ἐκ ὧν ὑλῆς ὡς ἐδὲ ὑ-
λῆς πρὸς τὸ εἶναι χηρῆσαν. Ταῦτητοι καὶ πάχον ὅτιν ἐπὶ
τῆς καὶ δημιουργίαν ἐνεργείας αὐτὸ τὸ γινόμενον ἢ κατὰ τι
εἰδοποιούμενον, ἀλλ' ἀπλῶς ἐσιόποιούμενον. (Ὅρα καὶ τὰ εἰ-
ρημικά ἐν Ἀειθ. ΚΔ'.)

ΛΔ'. Οἱ νεκρῶντες τότε ἐπ' αὐτοῖς, τὸν Κόσμον, ἔο-
τι τῇ ἀναλλοιώτῳ τῷ Θεῷ φύσει εἰσάγουσιν, καὶ αἰ-
σάτως ἐχέσθι, ἄλλως δὲ ἀπ' αἰῶνος, καὶ ἄλλως ὅτε τὸν
κόσμον ἐδημιεργεῖ.

Μίαν καὶ τὴν αὐτὴν αἰὲ ἐν τῷ Θεῷ πορραιωνίαν βέλησιν,
καὶ διώαμιν, τῇ ἐν χρόνῳ δημιουργῆσαι, τὸ ἔπο πεφυκὸς εἶναι
λέγοντες, εἰδεμίαν ἔοπι τῇ καὶ τῷ ἐν αὐτῷ θείησιν, τὰ
ἐκτὸς αὐτῶ ποιεῖν, ἐπάγουσιν. (Ὅρα τὰ ἐν Ἀειθ. ΚΗ'.

ΛΕ'. Ὅν ἔχει λόγον ἢ καὶ τὸ πρότερον βέλησις πρὸς
τῷ καὶ τὸ πρότερον ἐνέργειαν, τὸν αὐτὸν δῆλα καὶ πρὸς
τὴν καὶ τὸ ὑπερον ἐνέργειαν, ἢ καὶ τὸ ὑπερον βέλησις ἔχει.
Καὶ μεταθέσει ἄρα, ὡς ἢ καὶ τὸ πρότερον βέλησις πρὸς
τῷ καὶ τὸ ὑπερον ἐνέργειαν, ἔπως ἢ καὶ τὸ ὑπερον βέ-
λησις, πρὸς τῷ καὶ τὸ πρότερον ἐνέργειαν. καὶ ἀνάπα-
λι. Ἀλλ. ὅτ' τῆς καὶ τὸ ὑπερον βελησεως, ἐνέργειαν
τῷ καὶ τὸ πρότερον πορρελθεῖν αἰδιώατον. Καὶ ἐκ τῆς
καὶ τὸ πρότερον ἄρα βελησεως, ἐνέργειαν πορρελθεῖν κα-
τὰ τὸ ὑπερον τῷ αἰδιώατων.

Σοφίζεται πορρήλως ὁ Ἀρα τὸ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὑ-
περον τῇ χρόνῳ ἐπὶ τῷ βελητῷ, καὶ ἐπὶ τῷ βελησεων ἀνά-
λογον εἶναι ὑποτιθέμενος. τὸ δὲ ἐπὶ μὴ τῷ ἀναγκαίῳ
αἰτίων καὶ αἰτιατῷ ἀληθεύον, ἐπὶ τῷ ἐλδθεῖρας ἐνεργάν-
των, καὶ πάνυ ὅτι φούδόμενον. τῇ γὰρ ἐνεργεία ἐπὶ τῷ
καὶ ὁ χρόνος συμάμα ὅτι βελητὸν, καθ' ὃν ἐκτελεθῆσεται ἢ
ἐνέργεια. Καὶ πολλῶν μὴ τὰς διαπαράξεις εἰς τὸ ὑπερον ἢ
περτιθέμεθα, πολλὰ δὲ φθάνοντες διαπραττόμεθα, ἀπερ
ὑπερον ἐνεθυμήθημεν καὶ ἢ βεληθήμεν. ἐδὲ γὰρ ἐλέγχει
αἰ τὸ νεαρὸν τῆς ἐνεργείας, καὶ τὸ πρῶσφαπν τῆς βελη-
σεως.

σεως. εἶγε τέναντίον ἐπὶ τῷ ἐνέκα τε ποιέντων, πορῶτον βε-
λητὸν ὅτι τὸ τέλος, ἔχατον δὲ διαπρακτὸν. Καὶ ὑπερον μὴ
βελητὰ τὰ πρὸς τὸ τέλος, πορῶτον δὲ εἰς ἔργον ἀγόμενα.
Εἰ ἐν ταῦτα, πῶς ἐκ ἀλογον τῷ ἐκ πορτέρας βελησεως
ἐνέργειαν αἰδιώατον ἀποφαίνεσθαι, ἢ ἐντεῦθεν πορραιωνίαν τῆς
ἐν τῷ Θεῷ βελησεως τῇ κοσμοποιεῖν ὁμολογεμένης, ἢ ἐν
χρόνῳ δημιουργία ἀπελεγχθῇ ὡς ἄρα αἰδιώατος; Καίκεῖνο δὲ
εἰς ἀτοπίαν ἐδὲ ἔλαττον, τὸ ἐκ τῇ μὴ πεφυκύναι ἐκ ὑ-
πέρας βελησεως πορτέραν ἐνέργειαν τελείσθαι, μηδὲ ἐκ πορ-
τέρας βελησεως συμάγειν, ἢ ἢ πῶσαι ὑπέραν ἐνέργειαν. ἢτοι
γὰρ πῶς ἐνέργειας θελητικῆς ὁ λόγος, ἢ πῶς ἀθελήτῃ.
Ἀλλ' εἰ μὴ πῶς ἀθελήτῃ, φανερόν ὅτι πᾶσα ἐνέργεια ἀ-
θελήτος εἶσαι, ὅτι πρὸς θελήσεως. Εἰ δὲ πῶς θελητικῆς,
πῶς αὖ γήοιτο πρὸς τῆς θελήσεως; τέναντίον δὲ, βελησεως
αἰ ἢ γήοιτο αἰ, ἢ κατ' αὐτῷ ἐνέργεια περαίνεται. ὡς
τίς ὁ λόγος τῇ τῷ ὑπέραν τῆς βελησεως ἐνέργειαν αἰδιώα-
τον φάσκειν, πῶς τὸ τῷ πορτέραν εἶναι αἰδιώατον. τὸ
ὅτι ὅτι κατὰ λόγον, ἐκεῖνο δὲ ἢ.

ΛΣ'. Εἰ ἀπ' αἰῶνος βελόμενος ἐν χρόνῳ ὁ δημιουργὸς
κοσμοποιεῖ, ἢ κωλύματος τινος πορραιωνίαν, ἢ χρεώδης
τινὸς ἐλλείποντος τῷ κοσμοποιεῖν ἐπὶ πορῶτον ἀνεβάλλ-
λετο. Καὶ ἢ ἄρα ἐπάνανκες, ἢτοι τὸ χρεώδης παρεί-
ναι, ἢ ἀπείναι τὸ ἐμποδῶν. Κινήσεως δ' αὖδὲ ἐδὲτερον
τῶν γήοιτο αὖ. ὡς καὶ πρὸς τῇ κινήσει ἢ τὸ κινέμε-
νον. Ἀλλὰ καὶ εἰ μὴδὲν ἄλλο, τότε τὸν ἅπαντα αἰῶνα,
τῷ δημιουργίαν ὑπερτιθέμενον τὸ νῦν ἐκεῖνο πῶς μὴ
καθ' ὃ δημιουργῆσαι πορέθετο, τίποτε ἄλλο, ἢ χρόνον καὶ
πρὸς τῇ χρόνῳ αὐτῇ ὑποτίθουσιν.

Οὐδὲν αὖ γήοιτο ἐμποδῶν, ἐδὲ ἐλλείπον τῇ παντοδυνα-
μῳ Θεῷ. Καὶ λῆρος ἀτεχνῶς ἀράβειος ταῦτα, ὡς εἰ πῶς
τέκτονος τινὸς, ἢ χυβέως ἐλέγγο. Καίτοι καὶ χυβέως, καὶ
τῷ πρὸς τὸ ἔργον ἐδὲνὸς ἀπολειπόμενος, καὶ ἐδὲ ὑπὸ κωλύ-
ματος τινὸς ἀπειργόμενος, ἔχοι αὖ τῆς χυβοποιίας ἀποχέ-
σθαι, ἐθελήσας, μηδενὸς ἀναγκάζοντος. Παρὶ δὲ τῆς ἀχει-
τῆς δημιουργίας ἐκ αἰῶνος πῶς πῶσεως, ὅτι χρόνος ἐκ ἢ,
φανερόν τοις διαφωρῶν χρόνῳ τε καὶ αἰῶνος εἰδόσιν. Ἀλλ' ὅρα
τὰ εἰρημικά ἐν Ἀειθμ. Γ'. Δ'.

„ ΑΖ'. Ἦτοι πρὸ τῷ Κόσμῳ χρόνος ἦν, ἀλλὰ πῶς ἐν-
 „ δέχεται, τὸ ἐν χρόνῳ μὴ ὄντος; ἢ ὁ χρόνος συνάμα τῷ
 „ κόσμῳ ἔχε τὴν ᾗ ᾗ ὄντων· καὶ ὅτε ἄρα ἐγένετο χρόνος ἦν,
 „ ὥστε καὶ πρὸ τῷ χρόνῳ χρόνος.

Συμυπόσθη μὲν ὁ χρόνος τῷ κόσμῳ, ἐν ἀκαρεῖ δὲ ὅτε
 Κόσμος ἐν χρόνῳ, καὶ ὁ χρόνος τῷ κόσμῳ τὸ εἶναι ἔχε μὴ
 πεφυκὸς εἶναι θάτερον πρὸς θάτερον. Ἀλλ' ὅρα Δειδμ. Γ'.

„ ΑΗ'. Τὸ βεβλόμενον ποιῆσαι, καὶ δυναμικόν, ἢ ποιεῖ,
 „ ἢ ὅρα τὸ πορσιτάμενον, ἢ ὅτι τὸ μὴ ποιῆσαι ἄμεινον
 „ εἶναι κείναι. Ἀλλὰ ὅτι πρὸ τῷ κόσμῳ ἔδεν αὐτὸ ἐμποδῶν
 „ γινώσκοιτο, ἔδεν τὸ μὴ εἶναι, ἄμεινον ἢ τὸ εἶναι. Εἶπε
 „ καὶ ἔδεν εἰκὸς τὸν ἄπειρον πρὸ τῷ χρόνῳ λέγειν ὡς ὁ
 „ Θεὸς τὸ μὴ εἶναι πορεύετο. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τῆς σερήσεως
 „ φύσει ἡγεῖται ἢ ἔξις.

Τῷ θελήματι τῷ δημιουργῷ ἔδεν ἀνθέστηκεν, ἀλλὰ ἐν χρό-
 νῳ ἐβεβλήθη ἀφ' αὐτοῦ, τὸ πᾶν, μὴ πεφυκὸς ἀφ' ἐαυτοῦ
 εἶναι, ἔδεν ἀπ' αἰῶνος· ἔκιν ἄρα τὸ μὴ εἶναι πορεύετο, ἀλλὰ
 τὸ κατ' αὐτὸ μὴ εἶναι ὄν, εἰς τὸ εἶναι καλέσαι, ἄτε ἀγαθὸς
 ὢν, πορεύετο. Τὸ δ' ἔχοντο ὁ πορεύετο πρὸς τῆς σερή-
 σεως, ὅτι φύσει αὐτῆς ἡγεῖται ἢ ἔξις, πῶς λέγεται; Εἰ
 γὰρ ὡς τιμιώτερον, δώσομεν, καὶ ἔδεν ἐκ τῆς κατὰ τῆς ἀ-
 ληθείας ἐπνευχθήσεται. Εἰ δ' ὡς τῷ χρόνῳ, τὴν ἀντίον
 μάλιστα αἰεὶ πορεύετο ἢ σερήσεως· γίνεται γὰρ ὁ ἐκ ἡμῶν. τὸ
 δὲ ὄν πῶς αὐτὸ γινώσκοιτο, ἢ περ ὅτι; κατὰ γὰρ τὸ συνεισά-
 γεσθαι πᾶσι γε δεῖ, ὅσῳ καὶ ἐκκρέσθαι πᾶσι πέφυκε.

ΛΘ'. Τὸ αἶτιον, καὶ τὸ αἰτιατὸν εἰσὶ τῷ χρόνῳ. Εἰ
 „ γὰρ τῷ αἰτιατῷ συμβέβηκεν ἐν χρόνῳ αἰτιατῷ εἶναι,
 „ συμβέβηκεν ἄρα καὶ τῷ αἰτίῳ (τῷ τῷ Θεῷ) αἰτίῳ
 „ ἐν χρόνῳ εἶναι. Εἶπε πῶς ἀπ' αἰῶνος δημιουργὸς εἶναι
 „ ἐνεργεῖα δυνάμει, δυνάμει εἶναι πορεύετο;

Ἐπὶ τῷ δημιουργῷ, τὸ αἶτιον εἶναι κατ' ἔξιν, τῷ τῷ κα-
 τὰ τὴν αὐτὴν ἀφ' αὐτοῦ ἐσιωδῶς δημιουργικῶς τελειότητα,
 αἰεὶ πορεύετο. Ὡς εἰ καὶ ἐν χρόνῳ συμβαίνει τῷ αἰτιατῷ
 τυγχάνειν τῷ εἶναι, ἢ παρ' αὐτὸ καὶ τῷ αἰτίῳ, τὸ ἐν χρόνῳ
 αἶτιον εἶναι. Ἀλλὰ τὸ μὴ χρονικῶς ὑπέστη, μὴ ὑφ' ἑαυτοῦ,
 μὴ φῶς ἔχον ἀνάρχως εἶναι, τὸ δὲ ἀρχόντως, τὸ ἐν χρό-
 νῳ ὑποσῆσαι εἶχε. Ταύτην τοι ἔδεν δυνάμει ἡμῶν κυρίως αὐ-
 τῷ,

τῷ, ἐν ἔξει δημιουργῷ ὄντι· ἔδεν ὑπερὸν πορεύετο ὑπε-
 ρον, ἐν τῷ τὸν κόσμον ὑποσῆσαι, ὁ μὴ πορεύετο εἶχε, μὴ
 δ' αἰεὶ εἶχε.

„ Μ'. Εἰ ἐν χρόνῳ ὑπέστη ὅδε ὁ κόσμος, πρὸ τῷ δὲ ὑ-
 „ ποσῆσαι εἶχε ἕτερος, καὶ πρὸ ἐκείνου ἄλλος, καὶ ἔτι. Καὶ
 „ δὴ ἢ ἄλλοι τῷ δὲ πορεύετο μείζων αὐτῷ ἡμῶν τῷ ἄλλοι τῷ
 „ πρὸ τῷ δὲ, ἢ δὲ μείζων τῷ ἄλλοι τῷ πρῶτον. Ἐγχαυρή-
 „ σε δ' αὐτὸ καὶ ποσῆσι διαμονῇ μεταξὺ κόσμου ὑποσῆσεως,
 „ καὶ κόσμου ὑποσῆσεως ἄλλοι· ὥστε καὶ χρόνος αὐτῷ ἡμῶν
 „ τῷ ἐν χρόνῳ.

Τὸ μὲν τῆς πορεύετο μείζων καὶ ἔλαττον, ἐκ τῷ ἐν
 τοῖς ὑποτιθεμένοις κόσμοις κινήσεων ἔχει τὸ εὐλογον· ταῖς
 γὰρ ἐν τῷ πρῶτον πορεύετο μείζων αὐτῷ ἡμῶν τῷ δὲ μεί-
 ζονα τῷ εἰς τὸν ἐλέγχεται πορεύετο, ὥστε δὴ καὶ τῷ
 ἐν τῷ δὲ μείζων, τῷ ἀπασῶν συλλήβδην, ἡμῶν ἀφέληται,
 τῷ ἐν τῷ πρῶτον μόνος ἔξει, ὅθεν καὶ τῆς πορεύετο αὐ-
 τεμήραις τέλαττον. Ἀλλὰ ἐκ τῆς ἀποπὸν ἔδεν ἐπὶ μόνον
 ὅτι. Τῷ δὲ ἐν τῷ ἐλαττέρω μεταξὺ κόσμου καὶ κόσμου
 διαμονῇ, χρόνον κατέτινα εἶναι ἡγούμεθα· ὅθεν ἔδεν ἀν-
 τίφασιν ἐν τῷ πρῶτον παρρησιᾷ τῷ λόγῳ, χρόνον γὰρ, ἔπει-
 εἶπεν, πλήρη αὐτῷ τῷ ἐν χρόνῳ εἶναι ἀμήχανον, καὶ δὲ
 ἔδεν ἀπεικὸς ἐννοῆσαι, ὥστε καὶ τῷ πᾶσι καὶ τῷ αὐτῷ τῷ ἐν
 τῷ πᾶσι.

„ ΜΛ'. Τὸ δυνάμει τὸν κόσμον ὑποσῆσαι, εἴπερ αὐτῷ
 „ χον καὶ ἀτελὲς ἔστιν. Αἰεὶ ἐν ὅν, αἰεὶ ἔστιν· ὥστε δυνάμει
 „ ὁ κόσμος δημιουργηθῆναι, ἔδεν ἄρα δεδημιουργηται.

Ἀλλὰ τὸ μὲν ὄν, καὶ ἀνάρχως ὄν, ἐκείνο καὶ ἀτελὲς ἔ-
 πος, τὸ δὲ μὴ ὄν, ἔχ' ἔπος, οἷον τὸ δυνάμει. Ἀνδρῶν ἐν
 ὁ ἄρα τῷ τῷ ἡμῶν σοφισμάτων ὡς παῖδας μορμολυ-
 τῶν.

„ ΜΒ'. Τὸ δυνάμει πορεύετο τῷ ὑποκείμενον, ὡς ἐ-
 „ νεφύσκειν. Εἰ γὰρ δυνάμει ὁ Κόσμος ἡμῶν τὸ δημιουργη-
 „ θῆναι δυνάμει, πορεύετο. Καὶ ἡμῶν ἄρα καὶ πρὸ
 „ τῆς τῷ παντὸς ὑποσῆσεως, πορεύετο.

Διαιρετέον τὸ δυνάμει καὶ τὸ εἶναι πᾶσι, πορεύετο τῷ
 πάντως ὑποκείμενον, τὸ δὲ καὶ τὸ ἀπλῶς εἶναι δυνάμει,
 ἔδεν ὅλως πορεύετο ἐννοῆσαι συγχωρεῖ· ὁ δὲ κόσμος ἔ-
 πως

πως ἡμῖν τίθεται δυνάμει πρὸ τῆς δημιουργίας, ἐκ ἐκεί-
τως· διὸ ἔδ' ἐκ προϋφесаῦτος ἐγένετο, ἐκ δὲ τῆς μηδενὸς ὑ-
πέστη. Καὶ πάντα δὲ καὶ τὰ Ἀβερρόους γυναιῖα, οἷς ἔξ αἰ-
δίου τὴν ῥέσιν φύσιν ὑποστῆσαι ἐμηχανήσατο.

Θεώρημα Ζ'.

§. φ'. **Η** καὶ δημιουργία ὑπόστασις ὄντος τινὸς ἀπ' αἰῶ-
νος ἀδιαιτάτως ἔχει.

Τὸ ὅδ' ἔπος ὑφесаῦται νοεῖσθαι, ἐκ τῆς μὴ εἶναι εἰς τὸ
εἶναι ἀνάγεσθαι τίθεται. Τῆ γὰρ καὶ τὴν δημιουργίαν λό-
γος τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι περιλαμβάνοντες, ἐπεὶ εἰς ταυτὸ
συμπελθεῖν ἐκ οὗ ἐκάτερον καὶ τὸ αὐτὸ (§. λ'.) τῆς ἑτέρας
πεφύκεται ἀνάγκη ἀπειρῆσαι θάτερον· τῆ μὲν εἶναι τὸ μὴ εἶ-
ναι, τῆ δὲ μὴ εἶναι τὸ εἶναι· τῆ ἄρα καὶ δημιουργίαν ὑφε-
σαῦται νοεῖσθαι, ἀπεσι ποτὲ τὸ εἶναι· τῆ δ' αἰωνίως ἔδέποτε
τὸ εἶναι ἀπεσι· εἴρηται ὅδ' ὡς τὸ αἰεὶ εἶναι. Ἀδιαιτάτων
δὲ τῶ αὐτῶ τὸ αὐτὸ καὶ ποτὲ ἀπειρῆσαι, καὶ μηδέποτε. (§. λ'.)
Ἄρα τὸ καὶ δημιουργίαν ὑφιστάς ἀδιαιτάτων εἶναι αἰώνιον. Ἄ-
ρα κτ.

Σχόλιον.

§. φ. α'. **Τ**ῶν ὡς Λατίνοι Σχολαστικῶν, οἱ μὲν συμ-
φώνως ἡμῖν συναποφαινόμενοι, ἀδιαιτάτων εἶναι ὁμολογεῖσιν
δημιουργητὴν φύσιν ὑποστῆσαι τινὰ ἀπ' αἰῶνος τὴν αὐτὴν,
ὅσα τὴν ἐξχωρῆσαν ἀντίφασιν. Οἱ δὲ τὸ πανθρονὲς τῆς Δη-
μιουργῆς μεγαλύνοντες δῆδον, δυνατὸν εἶναι πάντῃ ἡγεῖσθαι.
Οἱ δὲ τὴν βασιλικὴν οἶον δοκῶντες τέμνειν, τὰ μὲν
καὶ τὰ ἐν ἡμερονῇ ὄντα, οἶον ἔρανος, γῆ, ἄνθρωπος, κατα-
στάσεις, καὶ δὲ ἐν ἡγετονῇ τὴν φύσιν ἔχοντα, οἶον ἡμέρας,
φθορά, αὐξήσεις, μείψεις, ἀλλοιώσεις, καὶ πᾶσα κίνησις,
ἀπαλείφονται. Καὶ δὴ ἐκεῖνα μηδαμῶς ἀντιφάσκειν φασὶν
ἔξ αἰῶνος δημιουργεῖσθαι. Οὐδὲ γὰρ ὡς ἐκ τῆς Θεᾶς, ἐπεὶ
τὸ κατεπεῖγον ἔδεν, τῆς κόσμου τὸ ποιητικὸν χρόνον πρότε-
ρον

ρον εἶναι δεῖν· ἀπὸ τῆς ὅδ' εἰ μόνον φύσει. Οὐδ' ὡς ἐκ τῆς
δημιουργήματος, ὡς γὰρ αὐτὸ αἰώνιον ἔπος ἐ φύσει, μετέξχει
δέ. Οὐδ' ὡς ἐκ τῆς ἑτέρας, ἢ δηλονότι ἐλδύθέρως, καὶ μὴ ἀ-
ναγκαιῶς αὐτὴ ἡ προαγωγή τελεθεῖν· τῆς Θεᾶς δηλονότι δυνα-
τότης ἐδεῖσθαι ἐλδύθέρως καὶ ἀπ' αἰῶνος. Οὐδὲ μὲν ἐν
ὡς ἔξ αὐτῆς τῆς δημιουργίας τὸ τελευταῖον, καὶ κεφαλαιωδέ-
σατον· ἔδεν γὰρ ἐπανάγκης εἰς αὐτὴν φασὶ τὸ μηδὲν προη-
γεῖσθαι πρὸ χρόνου, ἀρκεῖ δὲ φύσει. Ἀλλὰ ὅδ' ἐπὶ τῆς ἐν
ἡγετονῇ τὸ τῆς ἀντιφάσεως προεπτον φασὶ καὶ ἀφικτον. Πῶς
γὰρ αὐτὴν ἡμέρας ὑποσταῖν, μὴ φθορᾶς, μὴ ἀλλοιώσεως, μὴ
κινήσεως προηγεσάμενον; καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλων ὡσαύτως. Καὶ
πάντα μὲν ὁ Θωμιστὴς ἡμῖν Γουερίνος (1) ἡγεμόνα τῆς λό-
γου, ὡς ἔδος τὸν Ἀκινάτω συνεχῶς παριστάς, ἐ ταῖς δό-
ξαις ὁμώμοκεν. Ἐγὼ δὲ πάντῃ πάντως ἀντιφάσκειν ἡγε-
μαι τὸ ὡς τῆς κόσμου τῆς προεῖν, καὶ κτιστὸν ἄρα λέγειν
καὶ αἰώνιον εἶναι δυνάμει πρὸ αὐτὸν, καὶ πολλῶν ἀποπώτερα
τῆς Ἀριστοτελικῆς εἰσάγειν φρονήματος, κατὰ τὸ τῆς αἰωνίου συ-
νέζεσθαι τὸ ἀγέννητον. (2)

Ἀντιφάσκειν δὲ ἄρα Ἀ'. φησὶ ὡς ἐκ τῆς Θεᾶς, τὸ συναί-
δάζειν πρὸ κτίσματος, καὶ ποιεῖν ἔχειν πρὸς τὸ κατὰ αὐτὸ
μηδὲν, τὴν καὶ τὸ αἰωνίζειν ταύτῃ, μεγίστω τε ἔσαν καὶ
ἄπειρον, καὶ ὅλως θείῳ τελειότητα. Καὶ γὰρ τῆς δοίμενος,
μηδὲν ἐπεῖγειν, τὸ ποιητικὸν χρόνον πρότερον εἶναι τῆς ὁ
ποιεῖ, (ὁ πολλοῖς εἶναι δοκεῖ ἐπανάγκης (3) ἐπὶ τῆς κυ-
ρίως ποιητικῶν) μᾶλλον δὲ καὶ ἀδιαιτάτων εἶναι φαίνεται τῆς
κόσμου τὸν χρόνον αὐτὸν πρότερον εἶναι, τὸ γε μὴν τῆς αἰω-
νιότητι τὸν δημιουργὸν προεῖναι τῆς δημιουργητῆς φύσεως, ὡς
ἀναγκαῖον ἡγετονόμεθα. Ὁ μὲν γὰρ ἀφ' αὐτῆς ὡς καὶ αἰεὶ
ὅστις, τὴν δὲ ὑπ' ἐκείνῃ ἐκ τῆς μὴ εἶναι ἐπὶ τὸ εἶναι ἀνακα-
λεμμένη, ἔδειξεν αὐτὴ ἀπαλλάξαι λόγος τῆς ποτὲ μὴ εἶναι, καὶ
ἐν χρόνῳ ἐπομῶς τυγχάνειν τῆς ὑποστάσεως.

Ἄν-

(1) Φυσικ. β'. Μέρ. διαλ. μόν. Ζητήμ. α'. Ἀρθρ. γ'. καὶ δ'.

(2) Περὶ Οὐραν. ὑφ. ρ'.

(3) Ὁρα φιλόσοφον ἐν ἐπιστάσει α'. τῆς τῆς Πρίν. ἐπιχειρ. περὶ
Ἀϊδιότ. Κόσμου.

Ἀντιφάσκειν δὲ Β'. καὶ ὡς ἐκ τῆ κόσμου τὸ ποιεῖτο φαινόμενον. ἢ γὰρ αὐτὸ ἐν χρόνῳ πεφυκὸς εἶναι, ἢ ἐν χρόνῳ, ἀλλ' ἀπ' αἰῶνος. Καὶ αἰώνιον δὲ τὸ αὐτὸ (ὡς ὑποθ.) καὶ ἔδ' αἰώνιον, ἅτε δὴ τὴν ὑπαρξίν ἐνδεχόμενον, καὶ ἔδ' ἀπλῆν τι, ἔδ' ἅμα πᾶσαν τὴν ὑπαρξίν συμπεριληφὸς τὴν αὐτῇ, ὡς ἄρα εἴσει παντοίαις ταῖς μεταβολαῖς, καὶ ἀδυναμίας ὑποκείμενον. Τὸ γάρτοι λέγειν, ὡς ἔπος αὐτὸ ὁ κόσμος αἰώνιος ὑπῆρχεν ἐ φύσει, ἀλλὰ μετέβη, ἔδ' ὅντιναι, ἀσυστάτως ἔσσης, πῶς τὰ ἀσύστατα συμμετεῖναι τῷ αὐτῷ ἀδυναμίας μετέβητος.

καὶ τὸ ὡς ἐκ τῆ φύσεως δὲ, Γ'. πειράσθαι ἐκ μέσων ποιεῖν τὴν ἀντίφασιν ἀλυσιπέλεις, καὶ μάταιον. Ἡ μὲν γὰρ τῇ αἰωνίᾳ Θεῷ ἐλευθέρα βέλησις, καὶ αὐτὴ αἰώνιος. Τὸ δ' ὅτι αὐτῆς καὶ δι' αὐτὴν λαμβάνον τὴν ἀρχὴν, ὡς μὴ ἀφ' ἑαυτῆς πρὶ εἶναι ἔχον, μετέχον δὲ, καὶ ἔκ τῆ μὴ εἶναι ἀνακαλόμενον, εἴη αὐτῇ καὶ ταύτῃ χρονικὸν ἡσία, αἰώνιον δ' ἔ. ἢ πᾶς γὰρ πᾶσα ἐνέργεια τῇ τῇ Θεῷ ἀκτιστος, καὶ ἀπλῆ, καὶ ἀγὰρ πᾶσα αἰωνία. Τὰ δὲ γινόμενα, καὶ κτιστὰ (ὅτι καὶ γίνονται.) καὶ μερῶς, καὶ πέρας ἔχοντα, καὶ ἐν χρόνῳ ὑφίσταμενα.

Καὶ τῇ Δ'. δὲ, ὁ τῇδ' λοιπῶν ἔοικεν εἶναι τὸ κεφαλαιώδες, ὡς καὶ αὐτοὶ πτωτέρῳ σιδήρῳ ἀντεμβαλόμενοι. Οὐκ ἐπ' ἀνάγκης, φασί, τὸ μηδὲν χρόνῳ προτερόν. Ἀλλ' ἔδ' ὁ δυνατόν ὅλως (κυρίως εἰπεῖν) αὐτῇ ἀπαντήσομεν. Πῶς γὰρ αὐτὸ ἐν χρόνῳ γένοιτο τὸ μηδὲν, εἴγε μηδὲν; Ἀνάγκη δὲ πάντως εἶναι τὸ μηδὲν πρὸ τῆς χρόνου, ὡς καὶ τῇ ἐν χρόνῳ ὅτι καὶ ἀδυναμία ταύτης. Ἀντιβαίνει δ' ἐν τῇ μηδενί τῷ ἀδυναμίας, καὶ τῇ πρὸ τῆς χρόνου νομίζον ἡσία. Τὸ ἄρα ἀδυναμίας καὶ ὁ χρόνος ἔσαι δι' ἡσία συσφισάμενα, καὶ θάτερον γινέσθαι ἀδυναμίας θάτερον μηδενί ὡς φύσιν ἔχοντα. Ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν πρὸ τῆς δημιουργίας χρόνος ὅτιναι, ἔσαι ἀλλ' ἐν ἡσία τὴν αἰωνιότητα αἰεὶ ἀδυναμίας ἀνεκλείπτως ἡσία, ἢ τῇ αἰεὶ ὅτι προσήκοντα. Ἐπὶ γὰρ τῇ καὶ τῇ δημιουργίᾳ λόγῳ, τὸ μηδὲν αὐτοὶ ἐ χρόνῳ, φύσει δὲ προηγέσθαι διδάσκει. Καὶ πῶς φύσει τὸ μηδὲν πρότερον τῷ δημιουργήματι, εἴγε τὸ μὲν φύσει πρότερον συσφισάμενα, τὸ δὲ μηδὲν τῷ δημιουργήματι εἰσα-

θαγομένη ἐκκρίνεται, καὶ ἀναίρεται; ὅτι φασὶν ἡ δημιουργία τῇ φύσει, καὶ ὑποτεθῇ αἰεὶ ἔσαι, ἐπεὶ μὴ ἀφ' ἑαυτῆς ὅτιναι, ὑπὸ δὲ ἄλλῃ; καὶ αὐτὴν ἔδ' αὐτῇ εἴη. Πείσανται δὲ τῇ καὶ μάρτυρας Ἀνσελμον (1) καὶ Θωμᾶν (2). Ἀλλὰ γὰρ τῇ τίποτ' αὐτῇ ῥηθεῖν ψυχρότερον; δημιουργεῖται γὰρ δὴ, ἔχ' ὅτι μὴ ὑφ' ἑαυτῆς ὑπόστασιν ὑπερον ἐπιδέχεται, ἀλλ' ὅτι ἡ ἔχει αὐτὸ ὑπόστασιν, ἔχει παρ' ἄλλῃ (τῇ γὰρ αὐτοῖς τὸ ἐκ τῆ μηδενὸς φύσει δηλῶν ἐμβιάζεται). Ἀλλὰ καὶ τὸ ὑφ' ἑαυτῆς ὅτι ἄλλῃ ἔχει, καὶ ἐν ᾧ ὑφ' ἑαυτῆς. Ἀρα καὶ ὑφ' ἑαυτῆς ὅπως δημιουργεῖται ἢ ἄλλως σαφέστερον. Δημιουργία ὅτιναι ἡ ὅπως ἐκ τῆ μηδενὸς ἀδυναμίας, ὡς οἱ πάντες ἀποδιδόσιν ὁρίζομενοι. Ἀντίθετον ἄρα τὸ μηδὲν τῷ ὄντι. Ἀλλὰ μὲν τὸ ὄν ὁ δημιουργεῖται, καὶ ἔστι τὸ αὐτόν, ἄρα ἔδ' τὸ μὴ ὄν ὅτι ἔδ' δημιουργεῖται, τὸ μὴ ἀφ' ἑαυτῆς ὄν ὅτιναι, νοεῖται δὲ ὄν τὸ ὑπόστασιν λαμβάνον, νοεῖται ἄρα καὶ μηδὲν τὸ ὑπόστασιν μὴ ἔχον ὅτι ἀπασίας ἄρα ὑπάρξεως, ἐπὶ τῇ μετσίᾳ τὸ δημιουργήματι μεδίσαται τῆς αὐτῆς, καὶ πῶς τὴν ἔξιν ἐκ τῆς σερήσεως. Εἰ δὲ τῷ, ἀνάγκη ἄρα ἀνυπαρκτῆσαι ποτέ. Εἰ μὴ γὰρ ἔδ' αὐτῇ ἐδημιουργήθη. Ἀνυπαρκτῆσαι δὲ ποτέ, ταυτὸν εἰπεῖν, ἐν παντελεῖ σερήσει τῇ εἶναι γένοντος τὸ δημιουργήμα, πῶς αὐτῇ εἴη αἰώνιον; Αὐτῇ δὴ πλησίον ἐκτελέσονται, ὡς ὡς, καταπέπωκεν ἡ δίνη τὸν Γορδῖον, ἵνα τι καὶ Γοργιαῖον ψυχροῦσθαι.

Τοῖς δὲ ἐκ ἀδυναμίας ἡμῖν ἀντεμβαλόμενοι, καὶ τῇ μὲν σκίαν τῇ κατευγαζομένην σώματι, τὸ δὲ φῶς τῇ ἡλίῳ, τῇ ὅτιναι ἡμῖν βεβηκότι ποδὶ τὸ ἴχνος συσφισάμεναι, εἴγε ἀπ' αἰῶνος εἶναι τῇ τῇ ὑφ' ἑαυτῆς αὐτῇ, περὶ ἀδυναμίας, καὶ τῇ τῇ ἴσῳ λόγῳ ἀδυναμίας καὶ αὐτῇ ἀδυναμίας ἔχειν, ἐβελήσαντι τῇ αἰωνίῳ δημιουργῷ αἰωνίως συσφισάμεναι τῇ δημιουργητῇ φύσιν, ἐ καλεπὸν ἔδ' αὐτοῖς ἀπαντῆται. Α'. γὰρ ἐπεὶ τὸ πρὸς αὐτῆς, ὅτι τοῖς ἀναγκαίοις τῇ τῇ ἀδυναμίας, τὸ ὅτι ἐλευθέρας τῇ δημιουργῷ βελήσεως

(1) Μονολογ. Κεφ. η'.

(2) Συγγράμμ. κ' ζ'.

στως ἡρπυλίων πῶδ' ἀβάλλειν, ἐκ ἐκ τῶν ὁμοίων εἰσβάλλειν ἐπὶ τὰ ὅμοια, ἐκ τῶν ἀνομοίων δὲ καὶ ἀλλοτριωτάτων, καὶ ἐκ κρῖν ἀλλήλα, ἢ συνεισάγειν, φύσιν ἐχόντων. Οὐ γὰρ δηλοῖται τῇ δημιουργῷ ἀχωρίσως ἐπὶ τὰ παρ' αὐτῆς, καὶ παρ' αὐτὸν ὄντα, ὡς περὶ δὴ κακίων, σκια μὲν πῶδ' ἀσυνβαίνει τῇ φωτίζοντι σώματι εἴτι ἐξ ἀντιθέτου σώμα ἔπερον ὑπαχθεῖν πρὸς τὴν γνομένην ἀντίφραξιν, τῇ ἡλίῳ δὲ τὸ σελασφόρον πῶδ' ἀκαλλήθην φύσεως ποδὶ δὲ, ψάμμῳ, ἢ πηλῷ ἀπαλωτέρῳ ἐρειδομένῳ, τὸ ἴχνο; παρυφίσταται ἐξ ἀνάγκης· ἢ τῇ Ἀκαθονύμῳ ἐκείνῳ συνεισὶν ὅπῃ ἐποντες τῇ ὑπερτάτῃ ὄντι, τὴν ῥόβυλῳ κτίσιν, πῶδ' τὴν τῆς Ἀφείας, καὶ ἀλογίας δίκῃ ἐκφύζονται, ἀκτισον ἔτω τὸ κτίσμα πρεσβύειν λανθανόντες. Β'. δὲ καὶ τὴν θέλησιν τῇ δημιουργῷ ἐξ αἰῶνος ὑποτιθεμένης, αὐτὸ δὴ τὸ θελήπιν, ἢ δημιουργητὸν, ὑπερεῖν ἐπ' ἀνάγκης καὶ αὐτῆς τῆς θελήσεως. Αὕτη γὰρ δὴ ἐστὶ τῇ δημιουργίᾳ τὸ εἶναι λαμβάνοντος, τὸ ἐκ μὴ ὄντος, ἢ κεν εἰς τὸ εἶναι ὑπὸ τῆς διδόντος καλόμενον (δ. φ.). Γ'. Ἀεὶ τὸ ποιητικὸν πρῶτον τῇ χρόνῳ τῆς ὑπ' αὐτῆς ἐξ ἀνάγκης, καὶ ἐπὶ τῇ καὶ φύσιν αὐτῆς γινόμενων, ὧν ἐκ ἐκ τῆς ἀπλῶς μὴ εἶναι ἢ γῆρας· ὥς πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ τῇ ἐκ τῆς μηδενὸς τὴν ἐσίωσιν ἔχειν ὑποτιθεμένης. Τὰ γὰρ εἰς δείγμα ληφθέντα, ἢ πει συμβεβηκότα παρεισάγει, ἢ πάθη, τῇ ὑποκειμένη ἀχώριστα· τὸ δὲ κυρίως ποιητὴν, κατ' ἑαυτὸ, τῇ ποιητικῇ ἐπὶ ὕφεσθαι δέον, ὡς παρ' ἐκείνοτε καὶ παρ' ἐκείνῃ, μὴ μετ' ἐκείνο εἶναι ἀδυνάτον. (1)

Ἡμῖν δὲ καὶ τὰ ἐφεξῆς πῶδ' ἀσυνωπτόν, οἷς ἀειδιλότερον ἢ τῇ Θωμισῶν καταθειαμβάεται λέξι. Ἐν γὰρ τῇ ὑποθέσει τῆς ἀπ' αἰῶνος τῆς κόσμου δημιουργίας, ὡς αὐτὸς ἀπειρος πῶδ' ἀρρόβιας ἐνιαυτῷ ἀειθμῶς, καὶ δὴ καὶ μιλίων, καὶ ἡμέρων, κτ. ἀπείρα δὲ ἀπειρότερον ἐκ αὐτῆς εἴη. (2) ὅ,τε κα-

κατ' ὃν παρήχθη ἐνιαυτός, καὶ μίλι, καὶ κτ. καὶ ὁ κατ' ὃν νῦν ἐσμὲν, εἰς αὐτὰ τὰ ἀπείρα τῶν ἀειθμῶν τὰ πέρατα· καὶ περὶ αὐτῆς αὐτοῖς ἔως εἰς λαμπρὰν τὸ δόγμα ἀντίφασιν. Μὴ γάρ μοι τὸ ἐκ ἐν χρόνῳ, σινάμα γὰρ τῇ ἑεπτῇ φύσει, ἐδημιουργήθη αὐτὸ καὶ ὁ χρόνος, καὶ συνυπέστη. Ἐφ' οἷς καὶ τὸ ἐργεῖα ἀπειρον, δοθεῖν ὅπῃ τῇ λογικῶν ψυχῶν, ἀς αὐτοὶ ἀνενδοιάσως ἀδυνατές, καλῶς ποιῶντες, πρεσβύεισιν· ἢ γὰρ τὸ πεπερασμένον, ἐν ἀπεραντῶν ὁμονοίᾳ τὴν πῶδ' ἀπάσιν. Ἐὼ τὰ ἄλλα. Ταῦτα δὲ ἐν καὶ αὐτοῖς ἀποπαεῖναι ὁμολογεῖται (1), καὶ ὡς λόγοις, οἷς τῇ καὶ ἁδοχίῳ, ἢ φασίν, ὄντων τὸ αἰῶνιον ἐκσεύτεται ποροχρωμῶν, ἐν τυγχάνωντι; θαυμάσιον αὐτὸ μὲν γὰρ ὑπερζονον τῆς δημιουργίας δυνατὸν ἀπικυεῖσθαι, ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Κόσμῳ μεταβολῶν ἀποκρέονται. Καὶ ὁμολογεῖται ἔως αὐτοὶ ἐαυτοῖς ἑδαμῶς. Τί γὰρ, εἴτις αὐτοῖς ποροτεῖται τὴν τῆς ἐρανῆς κίνησιν; ἢ τὸν ἐρανόν, θάττον ἢ τὸ δόγμα κινήσει, σήσασιν ἀβέβαια, καὶ ἐδ' ἡμέραι ἔως ἔσονται τῇ κόσμῳ, ἐδ' ἐνιαυτῷ κύκλοι, ἐδ' ἡμέρας ὅλως, ἐδ' ἡμέρας, ἐδ' φθοραὶ, ἐκ αὐξήσεις, ἐ μειώσεις, ἐδ' ἀλλοιώσεις, ἐδ' ἐδὲν τῇ οἷς κοσμοποιεῖται τὸ ὑφεθὸς σινάμα. Ἡράκλειος τῆς ἀκόσμου κόσμου! τί δαί; ἐδ' αὐτὸν αὐθράπτοι εἰς, ἐν αὐτῇ οἱ οἰκήσοιτες; ἐσὶ δὲ, ἐκ αὐτῶν ἐνείη πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπλάγχνοις καὶ καρδίᾳ; ἐπῆσα δὲ, ἐκ αὐτῶν ἐπάλλετο; ἐκ αὐτῶν ἐπῆσελλετο; ἐκ αὐτῶν ἐξ αὐτῆς δι' ἀρπείων καὶ φλεβῶν ἔρρει τὸ αἷμα; ἐχὶ φασίν. Ἀλλὰ πεπήγει αὐτὸ τῇ ὀργανικῇ σώματι τὰ πάντα, ὡς αὐτὸ μὴ κίνησις δοθεῖν αἰῶνιος. βαβαὶ τῆς ἀπὸ δρυός, ἢ ἀπὸ πέτρης αὐθράπ! Ἀλλ' αὐτοῖς μὲν τὰ ποιαῦτα διαπλαττέθω, ὅπως αὐτὸν βέλοιντο· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὅτι τῇ ἀπ' αἰῶνος δυνατὸν εἶναι τὴν τῆς κτισῆς ἐσίης πῶδ' ἀγωγῇ διατεινομένων, λαμπραῖς ταῖς ἀντιφάσεσιν ἐγκυβισίωντων, οἷς ἐξ ἡμισείας τῶν δοξάζοντες ποσέτω γελοιοῦτεροι εἰσὶν, ὅσῳ πλείονας τὰς ἀτοπίας συνειπιπλέκωσι· δυνατὸν γὰρ ἅπαρ ὑποθέμενοι τὸ ἀδυνάτον, εἰς τὸ ἀδυνάτον αὐθὶς τὸ περὶ ἀντιφάσιν.

Θεώ-

(1) Μίτιθι Φιλοπόν. Ἀντίρρ. εἰς τὸν α. λόγ. τῆς Πρίκλ. πει τῆς Κόσμου Ἀϊδιότ.

(2) Ὅρα τὸν αὐτὸν ἀντόθι.

Θεώρημα Η'.

§. φ β'. „**Δ**υνατῶς ἔχει καὶ Κόσμος ἥτοι τῷ εἶδει ὁμοίος, ἢ καὶ ἕτερος ὡς τὸν ὑφεσῶτα.

Εἰμὴ γὰρ, ἥτοι ὡς τὸ ἀντίφασιν ἔπεσθαι, ἢ ὡς τὸ μὴ ἔχειν, αἴτιον μὴδὲν, ὡς ἀγαγεῖν τὸ μὴδὲν μὴδὲν αἰτία. Ταυτὸν εἰπεῖν, ἢ ὅτι ἐσωτερικῶς, ἢ ὅτι ἐξωτερικῶς ἀδυνάτον τὸ ποιεῖν. (§. ρ ξ δ'.) Ἀλλ' ἔτι ὡς τὸ γὰρ τὸν γὰρ ὄντα ὑποσησάμενον, καὶ ἐκ τῆς μὴ ὄντος ἀπλῶς δύναται ἐκτελεσθῆναι. (§. υ γ η'. υ γ θ'.) Οὐδὲ μὴ ἐν δι' ἐκείνῳ ἔτι ἀντιφάσκειν τὴν ἐκ τῆς μὴδὲν ὡς ἀγαγεῖν ἀπέδειξε τις ποτὲ. Ἄρα τὸ Α'.

Ἐτερος δ' αὖ εἰναι τῷ εἶδει διαφερέσης λαχὼν τῆς διακοσμήσεως. (§. υ π θ'.) Τῷ δὲ καὶ μάλα ἐστὶ νοητὸν καὶ δυνατὸν ἄρα. (§. ρ ξ δ'.) Ὁ τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. φ γ'. **Κ**ατακυβάζει δὲ καὶ ἐκείνα ἡμῖν τὸ Θεώρημα, ὅτι τὸ μὴ ὑπάρχον ἔστι παρ' αὐτὸ καὶ ἀδυνάτον. (§. ρ υ ζ'.) Καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς εἶναι τί, ὡς τὸ εἰκάζειν δυνατὸν εἶναι ὑφεσῶτα, ποιεῖν ἕτερον, ἥτοι ὡς ἀπλησίον, ὁρῶς ἐναγόμενα. (§. ρ υ α'.) Ἐκεῖ δὲ μὴδὲν ἐνδοιάζειν ὅλως ὡς τῆς τῆς, τῆς δημιουργοῦ τῆς ὑφεσῶτος κόσμου τὸν Θεὸν ἐγνωκότας, καὶ ἀπειρον ὡς αὐτὴ τὴν δύναμιν (§. σ ξ α'.) ἐξυμνήσαντας. Εἰ γὰρ τῶν μόνον εἶχε ὡς ἀγαγεῖν, ἔπος δὲ πεπερασμένης εὔσει ἐστὶ. (§. τ π θ'. καὶ τ υ. καὶ τ γ α'. τ γ β'.) ἐξυμνήσεται ἄρα, καὶ πέρας ἔχον αὐτῶν ἢ δυνάμεις. Τὸν μὴ ἐν δυσώνυμον Σπινόζαν, τὸν τὴν κτίσιν τῷ κτίσει συλλεγόμενον, ὡς φρενητιαν, καὶ μὴ ἕτερον, μὴ ἄλλῳ ὅπως ἢ πᾶσι, τὸν κόσμον ὑπὸ τῆς Θεῶς εἶναι, τῶν δὲ καὶ ποιεῖν καταναγκάσαντα δογματίζειν, ἐκεῖναι θαυμαστόν. Τὸ δὲ καὶ τὸν Γάλλον Καρτέσιον, καὶ τὴν χειριανίζοντα, καὶ νύματι τῆς ἀπειροθεοῦς ἐκτελεσθῆναι, τὸν ὑφεσῶτα συλλεγόμενον ὁμολογούμενα, ἔπειτα ὅσον οἶον τιθεῖται τῶν τῆς δημιουργοῦ δυνάμεως,

μὴως, πῶς ἔστι θαυμαστόν; Ἀλλ' ἐξελιγεῖται ἔπος ἐρεῖ τῷ πράγματι προφανῆ τὴν ἀντίφασιν, (1) ἢ ὡς ὑπολαβεῖσθαι κατ' αὐτὸ ἀδυνάτον παρ' ὅτιν κείνεται. (§. ρ ο δ'. ρ ο ε'. ρ ο σ'. ρ ο η'.) Τίς δ' ἡ ἀντίφασιν; ὅτι, φησὶν, ἢ ὅλη ἐξ ἢς συλλεγῇ τὸ ὑφεσῶς κατὰ συντάγμα, ὅλον προκατελήφεν, ὅσον δυνατὸν ὑπὸ τὸ ἔχοντα. μάλλον δ' αὐτὴ αὐτὸ τὸ ἔχοντα ἔστα ἐστὶν. Ἐξ αὖ τῆς νύμας ὄντος, ἐκεῖναι ἐστὶν, ἢ αὐτὸς κόσμος ἕτερος, ὡς τῶν, περὶ. Ἀλλὰ γὰρ πολλαχόθεν αὐτὴς τῆς Γάλλου τὴν ἀτοπίαν ἐλέγχεται. Καὶ γὰρ ἐκεῖνο τίς αὐτῆς συλλεγῇ ὡς αὐτόχρημα ἢ ὅλη ἐστὶ τὸ ἔχοντα (ὡς ἔστι ὑπερὸν) Α'. γεμῶν ἄλλοθεν τὸ ὑπολαβεῖν, ὅτι τὸ παρ' ἀπειρον τῇ ἐκτάσει. (§. τ π θ'. κ ξ'.) Τὸ γὰρ λέγειν ὅτι ἀπειρον μὴ ἐδαμῶς, ἀπέραντον δὲ, γελοῖον. Β'. πεπερασμένης ὄντος τῆς ὑφεσῶτος, ἔξω τῆς καὶ ἄλλος αὐτὴ ὑπολαβεῖν, μὴδὲν ἀντιβαίνει τῆς τῆς τὸ πᾶν ἐκτελεσθῆναι. Ὡς γὰρ τῷ ὑφεσῶτι συλλεγῇ καὶ τὸ ἔχοντα, ἥτοι ὁ τόπος, ὡς αὐτὴ καὶ ἐκεῖναι ὡς ἀπλησίως συλλεγῇ, καὶ ἔχοντα ὅ αὐτὴ κατελήφεν. Γ'. ὅτι εἰ πέρας αὐτὸ ὁ ὅρος τῆς τῆς δημιουργοῦ ἐργείας, καὶ ἐκεῖναι ἔχει πλεον, ὅτι δημιουργήσεται βεληθεῖς, πεπερασμένη ἄρα αὐτῆς συλλεγῇ τῇ δυνάμει, καὶ ἢ ἐστὶ, τὸ βλασφημώτατον. Δ'. δὲ ἐπεὶ καὶ κατ' αὐτὸν ἐκτελεσθῆναι ὑπέστησε τὸ παρ', τῷ ἄρα νύματι τῷ ἐκείνῳ ὑπέκει, ὅσα τῇ δημιουργητῇ φύσει ἐπεσιώδως ἀνέκει. ἐπεσιώδως δὲ τῇ ὅλη κατὰ δὲ εἶναι, ἢ κατὰ δὲ, ὡς ὡς δὴ καὶ τὸ ὡς ἢ ἄλλως ἐκτελεσθῆναι, καὶ ἐκτελεσθῆναι. Καὶ ὡς τῷ δημιουργῷ ὑπὸ ἄρα ὁμολογεμῶς, τὸ μὴ ποιεῖν ὑποσησάμενον τὸν κόσμον, ὅν περ ὑπέστησε, μὴδὲ πηλικῶτον, μείζονα δὲ τυχόν, ἢ ἐλάσσονα. Ὡς ἐκείνῳ αὐτῷ βεληθεῖν, καὶ ἄλλον ποιῆσαι, καὶ ἐστὶ πάντως ἐπ' ἀπειρον.

Θεώ-

Θεώρημα Θ'.

§. φδ'. „ **Ο**τι δὴ κόσμος ἕτερος πᾶσι τὸν νῦν ὄντα, ὁ-
 „ λικῶς ληφθέντα, ὑφείσκειν, δεῖξαι αδιύατον.
 Πόθεν γάρ;

Σχόλιον.

§. φέ. **Μ**οναδικὸν εἶναι τὸν ὑφεστὼτα Κόσμον, καὶ τῷ
 Παλαιῶν συχνοὶ εἰσηγήσαντο, Θαλῆς, Πυθαγόρας, Εμπι-
 δοκλῆς, Παρμενίδης, Ἡράκλειτος, Πλάτων, Αἰσώπης,
 Ζωὼν ὁ Στωϊκός, καὶ ἄλλοι. Ἐνάγει δὲ εἰς τὸ δόγμα πολ-
 λά. Α'. ὅτι καὶ ὁ Δημιουργὸς εἷς. Β'. ὅτι καὶ τὸ τέλος εἷς,
 εἰς αὐδεῖν γὰρ τῆς ἀγαθότητος καὶ ἰχύος τῆ ποιητικῆς, ἡ-
 δούτι συυτελέσειαν οἱ πλείους ὑπὲρ τὸν εἷα. Γ'. ὅτι καὶ ἡ
 εἷωσις ἀγαθὸν, ἢ περ ἡ δόξασις. Δ'. Κατ' Αἰσώπην ὅ-
 τι καὶ ἐκ τῆς τῆς μερῶν τῆ κόσμου εἰς εἷς συυολώσεως, τὸ
 εἷαιον τῆς τῆ Θεῶν γνωρίζεται φύσεως. Ε'. Καὶ καὶ Πλά-
 τωνα ὅτι πρὸς εἷς ἀρχέτυπον. Ἀλλὰ ὅδ' τῷ ἐν τῷ δημιουργῷ
 λόγων ἀπείρων ὄντων, καὶ πολλὰ καὶ τὸ αὐτὸ ἀρχέτυ-
 πον ὑποσῶναι, ἔδεν κωλύει. Ταύτητοι εἰδὲ τὸ ἀπαραίτη-
 τον ἐντεῦθεν εἰσβαλεῖν εἷς, ὡς εἰς τῷ προχειρισθέντων
 ἄλλων τινός, ὑπὲρ τῆς τῆ Κόσμου εἷωσις. Ἐμμένει δὲ τῷ
 δόγματι δίκαιον, ὅτι τὸ τῆ ἐναντίον ἀπεκληρωτικόν· ὅππῃ-
 „ κῶς ὅδ' τὸ τῆ Ἐπικρεῖα Μηθοδώρα φυλάττει, ἄτοπον εἰ-
 „ ρηκότος (1) ἐν μεγάλῳ πεδίῳ εἷα εἰς ἄχυν ἡγηθῶναι, καὶ
 „ εἷα Κόσμον ἐν τῷ ἀπείρῳ· εἰμήτις ἀπείρους ἐν τῷ κα-
 „ νῶ τὰς ἀτόμους ἀπείρας ὅππῃσειν αὐταῖς τὸ αὐτόματον,
 „ καὶ τὰς πᾶσι Δημόκριτον, καὶ Λόκιππον, καὶ τὰς ἄλλους ὅ-
 „ σοι πολλῶν ἢ ἀπείρων Κόσμων ἡγεῖσθαι λέγονται εἰσηγή-
 „ τες, ὡς Ἀναξίμανδρος, καὶ Ἀναξίμανδρος, καὶ Ἀνάξαρχος.
 Περὶ

(1) Πλάτ. περὶ Ἀρισκ. βιβ. α'. Κεφ. ε'.

Περὶ ὧν καὶ εἵμοι δοκεῖ ὁ Νεώτερος εἰκάσας εἰρηκεῖν, (1)
 ὅτι καὶ ὅλκῳ τὸ πᾶν ἐκδεχόμενοι, καὶ δὲ τὰς μέρη, οἷον
 καὶ τῷ πλανητῷ σώματα, κοσμοποιεῖντες, οἱ μὲν εἰς ἀειθ-
 μόν, οἱ δὲ καὶ ὑπὲρ ἀειθμὸν ἡμῖν τὸν εἷα ἐπλήθυναν.

Θεώρημα Ι'.

§. φς'. „ **Α**πὸς σύστημα κόσμου δυνατὸν ὄντος ἐν τοῖς τῆ
 „ Δημιουργῷ κατὰς ἐμπεριέχεται λόγοις. Τὸ δὲ τοῖς ἔξω τῆ
 „ δυνατὸν καθεστῆναι, καὶ ὑποσῶναι εἷα, ἢ πλείους, τῆς εἷ-
 „ κείνης ἔργον παντελοῦθέρως βαλῆσεως εἶναι τιθέμεθα.
 Διὰ τῆ §. σξς'. καὶ σξζ'. δείκνυται τὸ Α'. Ἐκταῖν δ' αὖ
 τῆ μηδαμῇ μηδαμῶς εἶναι ταυτὸν εἰπεῖν ἐκ τῆ μὴ ὄντος εἰς
 τὸ εἶναι πᾶσι καὶ Κόσμος τῆς τῆς δυνατῆς, ὑπὸ μόνον τῆ
 Δημιουργῷ, (§. σξα'. σξβ'.) τῆ ὑπερεσῶν τε καὶ ἀπειρο-
 θενῶς· καὶ ἀναγκαίως δὲ, εἷγε δυνατὴ τῆς ὑποτίθεται ἢ
 αὐτοπαρξία. (§. σγ'.) Ὡς παρ' αὐτῷ τῷ κοσμοποιεῖντι,
 τὸ τὸ δυνατὸν ὑποσῶναι· ὡς τῆς ἐκείνης ἔργον ἐλδοθέρως
 βαλῆσεως. Ο. Η. τὸ Β'.

Θεώρημα ΙΑ'.

§. φζ'. „ **Α**πὸς ὁ κόσμος ὅς αὖ ὑφεστικῶς ἢ, εἷη αὖ καὶ
 „ μεταφυσικῶς τέλειος ὅς ἀνάγκης.
 Δείκνυται ἐκ τῆ υλέ.

Σχόλιον.

§. φη'. **Π**ότερον δὲ ὁ ὑφεστὼς ἕτος Κόσμος παντὸς ἄλλου
 δυνατῷ τελειότερος, εἰ καὶ πολυμῆδον ζητεῖν, ἐπεὶ μὲν τοῖς καὶ
 τῆς

(1) Φραγγ. Βαύλ. Φυσ. Μετ.

τῆτο παρατετόλμηται, ρητέον. Οἱ γὰρ ἐν ἐν Γερμανοῖς ἀκλείεσται, τῆτω ἀνενδοιάσως ὑπορέμεσι τὰ παρσβεῖα, δὲ τὸ αἰέποτε καὶ ἐν ἅπασιν τὸ δεῖον (ὡς ὁ ἐκείνων λόγος; κρείττα τὸ αἰετοῦ. Εἰ μὲν γὰρ δυνατὸς ὁ κρείττων; τὸν χείρονα φασὶν εἶλετο. Εἰ δὲ ὁ ἰσοτελής τε καὶ ὁμοῖος τί τῆτω, ἢ ἐκείνῳ ηὐδόκησεν. Ἔοικε δὲ καὶ τοῖς περὶ Πλάτωνα ἀραρύναι τὸ δόγμα πρὸς ἐν ἀρχέτυπον κόσμοποιεῖσι, καὶ Θεὸν τὸν κόσμον ἀποκαλεῖσιν οὐδαίμονα, καὶ ὅλον ὅξ ὅλων; καὶ τέλειον ἐκ τελείων γινόμενον. (1) Ἔτεροι δὲ πάνθ' ὅσα δυνατὰ ἐστὶ κόσμος συστήματα, ὁπῆσιν τέλεια οἶδασιν, ὡς ἄρα καὶ τοῖς ἀρχετύποις λόγοις ὁπῆσιν σύμφωνα. (2) Οἱ δὲ τέως καὶ τῆτω δυνατὸν ὑποστυλῶναι τὸν κρείττονα καὶ Θεὸν ὁμόλογον ἔχουσι, καὶ ἐκείνῳ ἐτι τὸν τελεώτερον; καὶ ἐτι ἐπ' ἀπειρον, τὸ ἀπειροθενὲς τῶ Δημιουργῇ; ὡς εἰκὸς ἐξυμνεῖν τε, καὶ ἀπειρόσοφον. (3) Ἡμῖν δὲ θαυμάζειν ἐπεισὶ τῆς πρώτων, τῆς μέτρου οἶονεῖ καὶ ὅρον κατὰ θρασυνομίαν ὁπῆσι θεῶν; τοῖς τῶ Δημιουργῇ βολήμασι; καὶ τὰς λόγους μνηστῆν, δι' ἧς τὸν ὑφεσῶτα κόσμον ἐλέσθαι πρὸ πάντος ἀλλὰ ἐδοξε τῷ Παντεξασίῳ. Τὸ δὲ, καὶ τῶ β'. ὁδῶν, τῆς δυνατῆς ἀπάντων συστημάτων, ὁπῆσιν τέλειον διασκοπεῖται; ὡς μὲν ἐκ τῆς πρὸς τὰς ἀρχετύπους λόγους σύμφωνα, καὶ ἀλόγως παρσβεῖσθαι δοκεῖ. ἔγω γάρ τοι ἐπῆσιν αὐτῶν περὶ ἅπαντα τέλεια, ὅτι καὶ ἀληθῆς ἐν ἴσῳ λόγῳ, καὶ τοῖς δημιουργικοῖς λόγοις σύμφωνα. Ὡς δ' ἐκ τῆς τῆς ἰδέας ζετῶν ἐκαστὸν δυνάμεων τε καὶ ἐνεργειῶν, αἷς αὐτῶν διακρίνεται γνωρίζοντα, ἐκέτι δὴ. ἦροίτο γὰρ αὐτῶν ὡς πρὸς ἐστίαν ἐστίας τελεωτέρα, τῆς μὲν φέρε, ἢ καὶ αὐτῶν ὡς πρὸς, ἔγω τοι καὶ διακόσμος διακόσμος. Τί δὲ περὶ τῆς ἄλλων αὐτῶν εἰποῖ τις, τῆς σιωπῆς οἰομένης τῇ ἀπείρῳ τῶ ποιητικῆς δυνάμει, πῆς τῆς δυναμῶν ὑποστυλῶναι τελειότητες, καὶ τὸ αἰετὸν κρείττονα; καὶ ὑπερεχέσας πέρατος ἀνδρῶν, ὑπ' ἐκείνῳ ἔχειν ὑσιοποιεῖται;

δαί;

δαί; ἢ ὅτι πέποιτα μὲν Θεῷ ὑπολαμβάνουσιν ἔτοι, παρσβεῖται δὲ καὶ τῷ Κόσμῳ, εἴγε τὸν μὲν, πεπερανῆναι (ὅς τις ποτ' αὐτῶν ἢ). τὰς ἀφ' ἑαυτῶν οἱ κρῖναι τελειότητας, τὸν δὲ αἰετὸν ἀφ' ἑαυτῶν εἰς ἀπειρον διυλάσθαι τελειότερον.

Θεώρημα ΙΒ'.

§. φ. θ'. Δυσὸν προκειμῆναι Κόσμων, τὸν κρείττονα τὰς τελειότητες ἔχειπειν, ἀνθρώποις ἀμήχανον. Φανερόν ἐκ τῶ §. υλς'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ Ἐκτάσεως πλήρης τε ἐκ κερῆς ἔρθῃ ἐπερὶ Τόπων, ἐπερὶ Διαμορῆς, ἐκ Κινήσεως.

§. φ. ι'. **Ε**στὶν ἅπαντα τῆς περὶ τὸν Κόσμον ἐν γῆρι Θεωρίας, ἢ παραματῶμεθα, ἔπως ἀπαραιτήτως ἐστὶν ἐχόμενα, ὡς ἐδεμῖα μηχανῇ παρελθόντες αὐτὰ, ἐπὶ τῷ ἀκρίβῳ τῶ προκειμῆναι ἔχειναι ἰκέσθαι. ὦν γὰρ τὰ πράγματα εἶναι χωρὶς ἐπεφύκασιν, τῶν οἱ λόγοι παραιεῖσθαι τῷ εἰσῆγῃ καὶ ἐξέλκασιν. Ἔστι δὲ ταῦτα τὰ τῶ συνεχῆς μάλιστ' αὐτῶν εἶδη, τῶ τῶ διαμῶντος, καὶ τὸ τῶ μὴ. ὦν τῶ μὲν παρσβεῖσθαι ἔοικεν ἢ ἐκτασίς, τῶ τῶ οἶον ἔσθ' αὐτῶν ἐκτὸς μερῶν, τῶ ἀλλήλοισι τε συνημῶν, καὶ ἅμα παρόντων. ἢ βέλτιον ἴσως (ἐπερὶ γὰρ ἐγκέκεται τισι (1) περὶ τὸ διαλλῆλον ὁ ἀποδοθεὶς ὁρισμὸς, ὡς ἄρα καὶ τῶ μερῶν αὐτῶν ἐκτάσεως μετεληχότων, καὶ τῆς ἐκτάσεως ἔγω δὲ τῆς ἐκτάσεως γνωρίζοντες.) πολλῶν ἅμα τε καὶ καὶ τὸ αὐτὸ συτύπαρξις, ἀλλήλοισι ἐπικειμῶν, μηδὲ δι' ἀλλήλων χωρῆνται.

(1) Ὁρα Πρόκλ., ἐν τοῖς περὶ Ἀϊδιότ. Κόσμ. Λόγ. ἢ. καὶ θ'.

(2) Ὁρα Γενεῶν. Μεταφ. Μίρ. α'. Ἐν Σχολ. Πρωτ. μ. α'.

(3) Φιλόπ. ἐν τοῖς Ἀντιρρῆτ. πρὸς Πρόκλ.

(1) Μεταμ. Βροίκης. Φυσ. §. 24.

των. Τῷ δὲ ἐπιλέγεται ἡ ὡδίασις, ἡ τῇ συντηρητικῇ μὲν, μὴ συνυπαρχόντων δὲ, ἄλλων δὲ μετ' ἄλλα γινομένων ὁδοχὴ. Ἡ τοίνυν ἑκτασις (εἰμὴ ἐξ ἀφαιρέσεως τις ἀπ' ἀλλήλων διασῆσιν τὰς διαστάσεις) ἐστὶ τὸ τριχῇ διασπέν. Τὸ δὲ ἥτοι πλήρες, καὶ θετικὸν ὃν τυγχάνει, οἷον τὸ οὐλον σῶμα, ἢ γὰρ μὴ πλήρες, καὶ ἀποφατικὸν αὐτικρὺς οἷον τὸ κενόν. Πρὸς δ' ἡ ἀνάγκη εἰσάσσει καὶ τὸν τόπον. Παρατάσεως δὲ εἶδη χροῖος, καὶ κίνησις, ὡς ἂν ὕπερ.

§. φ ι α'. Ἐστὶν ἔν ἡ μὲν ὕλη τὸ ἑκτασιν ἔχον, καὶ παύειν πλήρη, φύσει στερεὰ, καὶ αὐτέχουσαν, ἀδιαχώρητον, διαιρετὴν, μετῆν, κινητὴν, καὶ πλειόνων ἄλλων παθῶν δεκτικὴν. Καὶ ἑκτασιν μὲν ἔχον, ἐκ ἑκτασις δὲ, πάθος γὰρ πᾶσι, καὶ ἐσιώδης ἐστὶ τῆς ὕλης χαρακτὴρ, ἐχὼ δὲ ἡ ὕλη αὐτόχρημα. Ἐκτασιν δὲ, ἐξ ἑκτασιν, ἐξ ἀμεινῶν, πλήρη δὲ, πᾶσι τὸ εἶναι αὐτὸ μετ' ἐκτασεως. Φύσει δὲ στερεὰ, καὶ αὐτέχουσαν, καὶ ἀδιαχώρητον. Τοιαύτην γὰρ, οἷαν ἐσιώδως παχύτητα τινὰ πεφυκῆναι, ἀντίβασιν ἔχειν πρὸς ἀπληθείαν τὴν παχύτητα, μὴδ' ἐνδέχεσθαι, μὴδεμίαν τῇ ἐν τῇ φύσει δυνάμεων, σὺν ἄλλῃ ἅμα τε καὶ ὁμῶς ἐντεπί-
" ζεσθαι. Συνελόντι γὰρ, αὐτὸ τυγχάνειν τὸ τριχῇ δια-
" σαπὸν μὲν ἀπ' ἐκτασεως, καὶ ὡγκωμῶν. (1) Διαιρετὴν δὲ, τῇ γὰρ ὁμοιότητι, καὶ μετῆν ὡσαύτως, καὶ κινητὴν, καὶ ἡρεμικὴν, ἅτε δὴ καὶ ἐντοπιστὴν, καὶ χημάτων δὲ παντοίων ἀντιληπτικὴν. Παρὰ μὲν ἔν τῇ Ἀρχαίοις, ἀνείδεος κομ-
δῆ καὶ ἄμορφος, καὶ πᾶμπαν ἀόριστος, οἷον εἰς στοιχεῖον τι πρῶτισιν, εἰς σῖσασιν τὴν τῇ συνθέτων προὑποκείμενον, ἐννομήν, τένομα τῆς ὕλης κατεῖχε τῆς πρῶτης. Κατ' εἶδος δὲ τι, καὶ χῆμα, καὶ μέτρον, ἢ τινος τῇ ἄλλων, ὡς περ ἐν μεθέξει γίνεται διαθέσεων διορίζομένη, εἰς τὴν τῇ σῶμα-
τος ἐπωνυμίαν μετέπιπτεν. Διὸ καὶ τὴν ὕλην διακρινίζουσιν ὑπολαβόντες, τὴν ἐν χρόνῳ σῖσασιν παρείχον τοῖς σῶμα-
σιν.

§. φ ι β'. Τὸ δὲ κενόν, ὃ συνυποσῆσαι τῇ ὕλῃ ἐκ πά-
σης

σης ἀνάγκης δεῖν ἔγνωσαν, οἳ τε ὡς Δημόκριτον, καὶ Ἐπί-
κροτον πάλαι, καὶ συχνοὶ τῇ Νεωτέρων ὕπερ, ὁρθῶς αὖ ὁ-
είσεως φιλικῶς ἑκτασιν εἶναι, μὲν παντελὲς ἀπεσείας σῶ-
ματος ἢ γὰρ, εἴτι ἐπιβάλλω, ἀκερῶς αὖ τῆς τῇ κενῇ φύ-
σεως ἄψιμο, περάτων θέσιν ὑπογράφας, ἐν ἄρσει τῇ καὶ
τὸ μέσον. Εἰ γὰρ ὁ τινὲς φασὶν, ἀφῆτε καὶ ὁράσει τὸ πλη-
ρες κείνομεν, (1) ἢ ἀφῆ μάλιστα, ὡς ἄλλοι, (2) τὸ τῇ
σωματικῶν ἐσιῶν ἀδιαχώρητον, καὶ ἀσύμμετρον ἔπω ταῖς
τῇ αἰσθήσεων ἀναλήψεσι διδασκόμενοι, καὶ τῇ ἀσυμππώτῳ
πάντως. τῇ τῇ σῶματος ὅρων, τῆς ἐκείνῃ φύσεως, τῇ γὰρ
ὁμοιότητι, ἐκ μίσε ἀρθείσης, τὸ κενὸν ὁδοχὴ φανταζό-
μεθα.

§. φ ι γ'. Εἶναι γὰρ, ἔπος ἔχον τὸ κενόν, ἥπερ εἴρηται,
αὐτὸν τὸν τόπον ἐν ᾧ τὰ σῶματα, διατείνονται οἱ εἰσά-
γοντες. (3) τὰς δὲ ἄλλως πως ὡς τὸ πᾶν ἀποφαινομένης, καὶ
πᾶσι εἶναι λέγοντας τὴν τῇ ὁμοιότητι ὁμοιότητα, ὡς μό-
νον ἐκ ἀδυνάτα ὑποτιθεμένης, ὡς τὸ τὰς ἐκτασεως ἀ-
μοιρέσας ἐσῖας, ὑπάρξεως μὲν ἀξίαν, ἔδαμῃ δ' εἶναι ἀ-
ναγκάζεσθαι λέγειν, ἅτε μὴ πέραςι ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς
ἐχέσας, Οὐδαμίτις παρονομάζειν σκοπτικώτερον χαίρειν.

Θεώρημα ΙΓ'.

§. φ ι δ'. Δύο τινὰ ἐκτασεως ἄμοιρα, ἑκτασιν σὺν-
" εἶναι ἐπεφύκασιν.

Οὐ γὰρ ἐδὲ δύο ἐκτασεις, ἐκ τῇ δυοῖν, ἐτέραν ἐξ ἐ-
τέρῃ ὑπονοήσεί τις συνισαμένης, καθ' ὅτι ἐκάτερόν τε ἀ-
τέκτατον ὑποτίθεται ὃν, καὶ ἐν, ἢ δὲ ἑκτασις ἐκ ἐξ ἐνός,
ἀλλ' ἐκ πλειόνων συνυπαρχόντων. (§. φ ι.) Οὐδ' ἐξ ἀμ-
φοῖν μίαν εἰς ἐν συνιόντων. Ἐὰν γὰρ σὺν φθῇ, ἥτοι δι-
ὅλα

(1) Περφύρ. Ἰστομν. β'. εἰς τὸν τίμ. §. φ ι β'.

(1) Λάκιος. Βιβλ. β'. Κεφ. δ'. καὶ γ'.

(2) Γενεῖα. Μεταφ. Μέτρ. α'. Ὁρ. ιζ'.

(3) Γραβεζάνδ. Μετῆν. καὶ τῇ πειρ Νότ. οἱ πλείους.

ὅλα ὥσπερ εἶναι ἢ καὶ μέρος. Ἀλλ' εἴπερ ἐκεῖνο, δι' ἀλλή-
λων πεχωρηκότα, ἐκτὸς ἀλλήλων καὶ εἶναι, καὶ ἐκτετασιν
δώσει. (β. φ. ι.) Ἔσται δὲ ἐν τῷ ὅλῳ καὶ αὐτὸς, οἷον καὶ
πρὶν, ἀνέκτατον δηλονότι. Εἰ δὲ πῶτο, μέρος ἔξει μέρος
ἐκτὸς, καθ' ὃ ἡ συνάφεια. Καὶ ἐκτετασιν ἄρα ἐκότερον. Τὸ
δὲ τὴν ὑπόθεσιν ἀναιρεῖ. Ἄρα κτ.

Πόρισμα.

β. φ. ιε. **Ο**ὐκ ἄρα ἡ τὴν ἐκτετασιν ἐσιωδῶς πλατύνουσα ὕ-
λη, (β. φ. ια.) ὥστε ἀνέκτατων σημείων συσπείρει αὐτοτε-
λῶς ἐκτεταμμένων, καὶ τοὶ ἀπλυστάτων πεφυκότων, καὶ ταῖς
ἐν τῇ φύσει διωάμεσιν ἀδιαιρέτων. (β. υ. θ. υ. ι.)

Σχόλιον.

β. φ. ις. **Ο**ὐκ ἀπὸ μεγέθους εἰς αἰεὶ διαίρετα δογματίσας (1)
Ἀριστοτέλης, καὶ πρὸ δὴ τῆς Θαλῆος τε, καὶ Πυθαγόρας (2),
καὶ πάντες δὲ μονογενεῖς οἱ καθ' ἡμᾶς, προσίστανται τῇ δό-
ξει, τῇ ἀδυατάτων ὅλως ἡγεμόνοι, ὥστε ὅσων ἂν ἀμοίρων
ἐκτάσεως προσασθροίζομεθα, ἐκτετασιν συσπείρει τινὰ, καὶ
τὴν τυχεύσαν· πῶν Παλαιῶν δὲ Ζωύωνα φερόμενον ἴσμεν,
τὸν ἐκ σημείων ἀνέκτατων τε καὶ ἀδιαιρέτων, τὰς τῇ ἐνύλῳ
τε καὶ σωματικῶν μεγεθῶν, πρῶτον συμπηγνύειν τολμήσαν-
τα ὄγκους· ἐπὶ δὲ δόγμα ἀποδοχάκτως μὲν εἰσπεποίηκεν ὁ
Νεώτερος Σκεδεμβέργιος (3), μετὰ τινος δὲ διαφορᾶς ἡσά-
σαντο καὶ οἱ πρὸς Λεϊβνίτιον, καὶ Οὐόλφιον. Αἱ μὲν γὰρ κα-
τ' ἐκείνας μονάδες, ἀκριβῆς τὴν πρὸς ἀλλήλας ἐμφέρειαν
διασώζουσιν, αἱ δὲ καὶ τῆς τῆς, τὴν ἀντίον, ἐπίσημον ἔχουσι
τὴν

τὴν διαφορὰν· ἀδυνατόν ὄν, ὡς ὁ αὐτῶν λόγος, ἐν τοῖς
ἔσιν εἶναι τὰ πάντα ὅμοια. Ταύτην τοι καὶ ἀχρηστὰς μὲν ἐ-
πεῖναι εἰς ἐκτάσεως ἀποδοχῇ, καὶ τὴν ὁμοιότητα, εὐ-
μάλα δὲ, ὑπεργέσιν αὐταί, ὅπερ Οὐόλφιος οἶεται, πρὸς
αὐτὸ πῶτο, κατεχέσθης ὁῦτον ἐκτὸς ἀλλήλων αὐτὰς τῆς ἀνο-
μοιότητος, μὴδ' εἰς ἐν ἐκτετασιν ἐπιφέρεισθης, καὶ τὴν ἐκτετασιν
ἔτιω συσπείρωσθης. Ἀλλ' ὅτι μὲν ὥστε ἀδυνατῶν ὅσων ἂν, ὅ-
πως αὐτὸ ἔχει καὶ πρὸς ἀλλήλας ὁμοιότητος ἢ διαφορᾶς, ἐκτε-
σιν συσπείρωσθης ἀμύχανον, μετ' ἀκριβῆς οἶμαι τῆς ἀ-
ποδοχῆς πιστωθῶν καίτοι διωρισμένον. (β. φ. ιδ.) ὅτι
δὲ καὶ ψυχὰς ἄνθρωποι εἰσὶν ὑπὲρ τῆς ἰδίας προβαλλό-
μενοι δόξης, καὶ τοὶ ἡγεμόνες πάντες οἰόμενοι, ἐντεῦθεν συσπεί-
ρειν ῥάδιον. Δεῖν γάρ, φασὶ (1) τὰς σωματικὰς μονάδας
ἐκτάσεως εἶναι καθαρὰς, εἰ μέλλοι τις ὥστε αὐτῶν ὥ-
πως ἔχουσιν, λόγον δοθεῖσθαι, τῆς τῶν σωματικῶν ἐκτά-
σεως. Τὸ γὰρ λέγειν, ὡς ἐκτεταμμένα ταῦτα εἰσὶ, διότι ὥ-
στε ἔχουσιν ἐκτετασιν, τὸ ἐν ἀρχῇ ποροφανῶς εἶναι αἰτεῖσθαι, μὴ
ὄν λόγῳ ἀξιὸν ἐπιφέρεισθαι. Πρὸς ἅπερ ἡμεῖς, γνώρισμα
ἐσιωδῶς τῇ ἐνύλῳ φύσει (β. φ. ια.) τὴν ἐκτετασιν εἶναι
διατεινόμεθα, ὡς περ ἐν καὶ τῇ ἐνύλῳ τὴν νόησιν· λόγος τε
ἄποχρῶν ἐπ' ἀμφοῖν, δι' ὃν ὥστε ἔχει, ἐσωτερικῶς μὲν
τὸ ἀπολύτως εἶναι δυνατὸν, ὡς τὸ μὴδὲν ἀντιφάσκειν.
(β. ρ. ξ. η.) ὥστε περὶ δὲ τὸ καὶ χέσθιν, ὥστε τὸ ἀπειρο-
δυνές τὰ ποιητικῶν. (β. ρ. α.) ἐπειδὴ εἰ πάθος ἐσιωδῶς
τῇ ὕλῃ τὸ ἔχειν ἐκτετασιν, πῶν δὲ τοιούτων παλαιῶν λόγος
ἀρχικώτατος ἢ ἐσία, ἥς ἐπὶ ἐκάστῃ πρῶτον ὥστε, τίνα λό-
γον ἔχει τὸ λόγον ζητεῖν, δι' ὃν ἡ ὕλη ἐκτέταται, ὡς τὴν
ἐσίαν τὴν ἐαυτῆς καθ' ἑαυτὴν ἐσίεται; ἢ καὶ αὐτοὶ λεγέτωσαν
τίς ὁ λόγος, δι' ὃν αἱ κατ' αὐτὰς μονάδες ἐδυαμώθησαν;
ἢ ἔχει τὴν ἐσίαν αὐτῇ ὡς λόγον ἀναγκαιότατον ἀποδοχῆ-
σιν; Οὕτως ἐν καὶ ἐπὶ παντός, ὃ αὐτὸ μόνον ὅσων ἂν ἢ τῆς
ὕλης, καὶ ἢ καὶ τὴν ὕλην ἐσία παρέσαι, καὶ τὸ καὶ τὴν
ἐκτε-

(1) Βιβλ. α'. Περὶ Οὐραν. ε. β.

(2) Ἀριστοτ. Βιβλ. α'. Κεφ. 15.

(3) Περὶ Ἀρχ. Φυσ. β. β'. Αειθ. ζ'.

ἐκτασιν ἐσιώδεις πάθος· ἡ δὲ τὰ μέρη συμμόνται τὴν πρῶτην ἐσίαν τῆς ὅλης χαρίζεται, τὴν ὁλοκληρίαν δὲ εἰ τύχοι, καὶ τὸ μείζον τε καὶ ὑπερέχον τῆς ἐκτάσεως, ἔχῃ τὴν ἐκτασιν. Ἀλλὰ γὰρ τὸ ἐκ μὴ ταύτῃ ἐχόντων, ὡς ἐκ μερῶν συμμοίρῃ ἐθέλειν τὰ ἔχοντα, ἔδον ἐστὶν ἀλλ' ἢ συστατικά· ἡγεῖσθαι τῆς ὄντων τὰ τέτων ἀναιρετικά, οἷον τῆς σωματικῶν τὰ ἀσώματα· ὃ γὰρ β'. προσιδέασιν (1) ἔδον τῆς πρῶτης ἀλογώτερον, τὸ λέγειν δηλοῦν, ὅτι καὶ ἐκ μονάδων τὰ πλήθη. Οὐ γὰρ τὸ ἀδύνατον πρὸς τὸ ἐκτεταμένον, καὶ τὴν μονάδα πρὸς τὸν ἀριθμὸν ἀντίκειται· ἡ δὲ μονάς συμμοίρῃσι τὸν ἀριθμὸν ἐπαναληφθεῖσα, καὶ ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ συμμοίρῃται. (δ. τξδ.) τὸ δέ τοι ἐκτασιν ἔχον καὶ τὸ μὴ, καὶ τὸ σωματικόν, καὶ τὸ μὴ, ἀναιρετικά ἀλλήλων γινόμενα πάντη ἀσύστατα. Ταύτητοι καὶ ἐκ μονάδων· μὴ ὁ ἀριθμὸς, ἐξ ἀμερῶν δὲ ἐδὲ σῶμα, ἐδὲ μέγεθος αὐτὸ γήραιο. (2) Γ'. δὲ ἐδὲ τὸ ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλας τῆς μονάδων ἐνεργησεώς τε καὶ ἀντενεργησεως αὐτὸ τὸ χεῖμα τῆς ἐκτάσεως συμμοίρῃται εὐλογον, ἢ ὅλως πιθανόν. (3) Τὸ δὲ ἔνεργεῖν β'. τῆς εἶναι, διὸ καὶ τέτα, ἀνδὲ ἐκείνη, ὄντος, εἴη αὐτὰ σώματα ἐκτάσεως ἀμοιρα, καὶ τῆς κατ' ἐσίαν αὐτοῖς προσήκοντες πάθος ἐστρημύα· τῶ ὄντι δὲ εἰ τὸ ἐπενεργεῖν τε καὶ ἀντενεργεῖν ἀμοιραδὸν ἀλλήλοις συστατικὸν ἢ τῆς ἐν τῇ ὅλῃ ἐκτάσεως, ἐδεῖ δὴ πρὸς ἐκείνων μὴ ἐνεργεῖα ὄντων, αἰεὶ καὶ ταύτῃ παρῆναι, ἀπόντων δὲ ἀπείναι καὶ πᾶσαν ἀνάγκην· νυνὶ δὲ τῶτο συμβαίνει μὴ ἔδαμῶς, γίνεται δὲ πάναντίον. Σωματικῶν γὰρ φέρε ποδιαίων δυοῖν καὶ τὸ συνεχὲς συμμοιρῶν, καὶ μὴδὲ τὸ συμμοίλον ἀλλήλοις ἐπενεργεῖν, τέλος δὲ ἡρεμῆν νομομένων, διποδιαία ἔδον ἥττον συστήσεται ἐκτασις· πάναντίον δὲ πνέματων δυοῖν, καὶ πλειόνων, τῆς κατὰ τὴν ὅλην φύσει καθαρὰ ὄντων ἐκτάσεως, καὶ ἀλλήλοις κατ' ἐνεργεῖαν ἐπεμβαινόντων, ἔδον ἐδὲ τὸ τυχόν ἀνακύβει ἐκτετα-

ταμένον. Ἀλλ' ἐπιεικῶς περὶ τὸ δόγμα ὅλῃ ἄρδην ἀναιρεῖ τὴν σωματοειδῆ φύσιν, καὶ τοιαῦτα πλάττει ὡς πρὸς τὴν κοινὴν τῶν πάντων ἐστὶν ἐνέργειαν.

Θεώρημα ΙΔ'.

δ. φιβ'. **Ο**ὐκ ἐν τῇ τελεχῇ δυνάμει, ὡς ἐν εἰδοποιῶν ὁλοχερεῖ δυνάμει, ἢ πᾶσα ἐστὶν κείται τῆς ὅλης. Ἐδεῖ γὰρ δὴ πρὸς τῆς τελετῆς αἰεὶ κειμένης δυνάμεως, ἢ νομομένης, καὶ τὴν ὅλην αὐτῇ δυνάμει ὑφίστασθαι, ἢ νοεῖσθαι, εἴπερ αὐτὴ ἐκείνης ἐσιωδῶς ἐξήρηται. (δ. σ λ α. σ λ γ.) Ἡδὲ δὲ, εἰ καὶ μὴ πράγματι ὑφίσταται, τῶ γὰρ λόγῳ, καὶ ὅλης οἴαντες κενὸν εἶναι νοεῖν τὸ εἶπτον τῆς δυνάμεως· ὡς δὴλον μὲν καὶ καθ' αὐτὸ πάντῃ ἐπιστήσαντι, ἐφεξῆς δὲ καὶ δειχθήσεται. Ἀρα κα.

Σχόλιον.

δ. φιβ'. **Τ**ῇ ἐνύλῳ τε καὶ σωματικῇ φύσει, ἰσχυρὸν προσεῖναι πάθος τὸ τῆς ἐκτάσεως, τοῖς πᾶσιν ὁμολογον φέρεται (εἰ μή τις τῆς πρὸς Λεϊβνίτιον ἐξαιροίη, οἱ ἐκ τῶν ἀδύνατων μονάδων συμπλάττειν τὰ σώματα χαίροντες (δ. φιβ'.) καὶ ἔσαν τῶ ὄντι, ἐπὶ πλάσόντινα δὲ, καὶ μόταις ταῖς κατὰ φαντασίαν εἰκόσι δημιουργομένη, τὴν ἐν αὐτοῖς ἐκτασιν ὁνειροπολῶσι. (1) Τῆς γὰρ πάλαι κοινῇ τὸ πάθημα προσάπονεῖται τῇ ὅλῃ φανερόν· (2) καὶ πρὸς τῆς ἀνείδους δὲ τέτες, καὶ πάντας τῆς ὕστερον. Ἀλλὰ γὰρ ὁ Γάλλος Καρτέσιος πέραν τῆς δέοντος τὸ δόγμα προήγαγε, τὸ πρῶτον, καὶ μόνον, καὶ αὐτὰρ καὶ καθ' αὐτὸ εἰς εἰδοποίη-

σιν

(1) Ἡ Φιλόσοφος Κασελίτ εἰς τὴν ἀνὰ.

(2) Πλωτίνου περὶ ψυχ. παρ' Εὐσεβ. Εὐαγγ. Πρὸς παρ. Βιβλ. ιβ'. Κεφ. κβ'.

(3) Οὐίλφ. Κοσμολ. Τμήμ. β'. Κεφ. γ'.

(1) Ἡ Φιλόσοφος Κασελίτ δ. 134.

(2) Πλωτίνου βιβλ. α'. περὶ Ἀρεσκ. Κεφ. ιβ'. Καὶ Ἀεισ. βιβλ. γ'. Φυσ. Ἐδαφ. μ γ'. Καὶ βιβλ. γ'. Μεταφ. Κεφ. δ'. Καὶ βιβλ. α'. περὶ Γεν. Ἐδ. κ η'.

σιν τῆς σωματικῆς ἐσίας, κατὰ τὸ πάθος τυγχάνειν εἰση-
γησάμενος, ὃ τεθεσῆτος ἐκ τῆς συλλογῆς ἀποκρίνεται, ὅτε
ἀφαιρεθέντος, ἄρδην ἢ τῆς ὕλης ἀφαιρέσεται φύσις. (1)
Ἐνδεῖς δὲ ὡς ἀπὸ ἀρχῆς ὁρμησάμενος ἀδιασείσθαι, καὶ πῶς
παντὸς σώματος κενὴν ἔχουσιν, ἐν τοῖς ἀπλῶς ἀδυατάτοις
ἔθετο, καὶ ἀποκρινόμενοι, ἀντιφάσκον τί γε ἐκείνῳ δοκεῖν, ἐκ-
τασιν εἶναι τῆς ἐνύλης παχύτητος πάντῃ χηρόντων. Λόγος
δὲ ὃς κατοχυρῶν τὴν ἀλήθειαν οἶεται δοξάζειν, ὅτις μάλι-
στα ὅτι, φησὶν, ἀντιφάσκει τῆς μηδενὸς ἐκτασιν εἶναι.
(2) τῇ γὰρ ἐκτάσει κατὰ τὸ αὐτὸ, καὶ ἐσία ἢ τῆς σώματος
συμπεριφερόμεται ἐξ ἀνάγκης. Ἀλλ' ἐπεὶ δὴ ταῦτα ἴδοντες, ὅ-
πως καὶ λέγεται, ἔγωγε ἐκτάσεως κενῆς εἶπεν ἀποκρί-
νεται· τί δέ τις, εἴπερ ἀπαντήσας τὸν αὐτὸν ὑποβάλλοι λό-
γον, καὶ τῆς παχύτητος, καὶ τῆς βαρύτητος, καὶ τῆς ἄλ-
λων, τῇ ἐξ ἀνάγκης τῇ ὕλῃ παρεπομένῳ, οἷς τεθεῖσιν
ἐκ τῆς ἀποκρίσεως ἢ ἐνύλης ἐσία συνεισάγεται; Ἀλλ' εἰ καὶ
ταῦτα, φησὶ, πάντα ἀφέλης, ἐνὶ καὶ μόνῳ ἐκείνῳ τῷ γνω-
ρίσματι τῆς ἐκτάσεως ἢ ὕλῃ συμπεριφερόμεται, ἀνάπα-
λιν δ' ἔστι. (3) τί γε μὴν ἄλλο λοιπὸν ἐκείνων ἐκ μέσων ἡρο-
μῶν, ἢ ἀβαρῆς τις, καὶ ἀπαχὺς, καὶ πάντῃ ἀμυλῶν ἐκτα-
σις, ταῦτ' ἐν εἶπεν ἢ κἄν τις καὶ πάντῃ ἔχοντος, ὡς ἔδωκε
νοητὴν εἶναι βέβαια, ἐγὼ μὲν οὐκ ὁρῶ. Εἰδὲν γὰρ καὶ δοίη-
μεν, ἢ περ ἐκείνῳ δοκεῖ, ἐμὴν ἀλλ' ἐκ ἀσφαλῆς, τῇ ἀφαι-
ρέσει τῇ ἐστὶν ὁποῖον παθημάτων, ἐφ' ὅτι ἡκιστα, ἐ-
πὶ ἐκείνῳ τῷ ὅλῳ φύσιν ἡγεῖσθαι σαλεύειν τὰ πράγμα-
τα. Εἴη γὰρ αὖ καὶ ἄλλως, σιδηρὰν φέρε σφαῖραν χειρὶ
λαβόντας, καὶ ὀφθαλμῶς μύσαντας, μηδὲν τε ἀλλ' μηδενὸς
τῇ αὐτῇ προσόντων, ἐδ' αὐτῆς τῆς ἐκτάσεως, ἐννοήσαντας,
μόνης τε, τῆς ὡς τὸ βεῖδος ἐλπίδι ἐμποιεῖ τῇ χειρὶ ἢ
δημιόντας, ταύτῃ μοίᾳ λοιπὸν τῇ διαφορᾷ ἐπιγινώσκουσιν τε
καὶ εἰδοποιεῖν τὴν ἐσὶν τῆς σώματος. (4) Ἀλλ' ἐπεὶ ταῦ-
τα.

τα. Οὐ γὰρ ἐν ἐνὶ τινὶ καὶ μόνῳ γνωρίσματι, κείσθαι νο-
μισέον τὴν ὅλῃ φύσιν τῆς ἐκτάσεως, εἰ μήτι τῇ κατ' ἀφαι-
ρέσιν κατ' ἐαυτὸ χωρὶς νοημένων τῆς ἀποκρινόμενης τύχῃ,
οἷον γνωρίσμα μᾶλλον εἶναι, ἢ γνωρίζον.

Θεώρημα Ι Ε'.

§. φ. β. ἢ Η μὴ παχύτης ἐκτασις, ἀποκρίνεται εἰς ἐν-
ῶν τῆς ἐνύλης φύσεως ἐστὶ γνωρίσμα, ἐμὴν δὲ καὶ ποιῶ-
ν, οἷον γνωρίσιν πλήρη τε καὶ ἀπληρωμένην ἡμῶν πα-
ρέρχεται τῆς κατὰ τὴν ὕλην φύσεως.

Τοιοῦτο γὰρ τὸ γνωρίσμα, ὃ παντὸς ἄλλης τῆς νοητῆς ἀφαι-
ρέσεται. (ὡς ἐν τῇ Λογ.) Ἡ δὲ δὴ μὴ παχύτης ἐκ-
τασις, οἷον ἄλλης φύσεως, ἥτις μὴ ἐνύλης ἢ, τὴν ὕλην
διακρίνειτε, καὶ χωρὶς ἴσῃσι τῆς τε γὰρ αὐτῆς, ὡς ἀπα-
χὺς (ἐξ ὑποθ.) καὶ τῆς κενῆς ἀφαιρέσεως. (§. φ. β.)
ἐδὲν ἡττον. Ἀρα κτ. Ο. Η. τὸ Α'.

Εἰ δὲ ποιῶν τὸ προτεθέν γνωρίσμα ὡς τὴν ὅλῃ
φύσιν τῆς ὕλης δι' αὐτῆς ἀνελπιστῶς ἀκριβεῖσθαι, πάντα αὖ-
τὰ λοιπὰ, ὅσα αὐτῇ πρόσκεινται ὅλῃ ὑπῆρχε τῆς λοιπῆς, ἐξ
ἐκείνης προεγνωσμένης ἐπιφερόμενα, ὡς δὴ καὶ ἐκ τεθεσῆτος,
τῇ τῆς εἶναι ἐπόμενα· οἷον ἢ κίνησις, ἢ κατεμνήνη τῆς
ὕλης ἀδρανία, ἢ βαρύτης, ἢ διύαμις ἢ ἐφελευστική, καὶ ὅ-
σ' ἄλλα αὐτῇ παροπιδεῖν ἐγνωσται· καθάπερ δὴ καὶ τῆς
τῆς κύλης φύσεως, καὶ τῆς τῆς τριγώνου, καὶ τοῖς εἰδῶσι τῆς
τῆς προσόντα πάθη γνωρίζεται, καὶ ἐκ τῆς προτέρων κατα-
σκευάζεται. Ἀλλ' ἐπεὶ ἐστὶν, ὡς δὴ λὸν ἐξ αὐτῆς τῆς ἀφαι-
ρέσεως ἐναχολογημένης ἐπισημῆς. (1) Ἀρα καὶ τὸ Β'.

Σχό-

(1) Λεωστέλ. Μίρ. β'. περὶ Ἀρχ. Ἀειθμ. δ'. καὶ ε'.
(2) Λύτ. Ἀειθμ. ι ε'.
(3) Λύτ. Ἀειθμ. ι α'.
(4) Μεταμεμβρική. Φυσικ. §. 18.

(1) Ὁρμ. Μεταμεμβρική. Φυσ. §. 19.

Σχόλιον.

δ. φ. κ'. **Ε**κείνο ἄρα ἡμῖν ὡς παρῶν τε καὶ εἰδοποιὸν εἰδόν
 τῷ ἐν τῇ ὕλῃ, γνώρισμα οἷον ὃν αὐτῆς ὁπσημότατον,
 τὸ τῆς θετικῆς τε καὶ πλήρης ἐκτάσεως (1) ταῦτόν εἰπεῖν,
 „ τὸ τριχῇ διασαπὸν τὸ μὲν ἀντιτυπίας, καὶ ὠγκωμοῖον,
 (2) πᾶν δὲ ἴσως πολλὰ οἷς αὐτὴ ἐκασίωται ἀγνοῶσι, τὸ
 βραχὺ ἔπος, ἥς ἔχομεν γνώσεως, κατεσέλλον τὸ οἶεσθαι,
 φρονηματίαις εἶναι τισὶν ἡμισα ὁπῆξέφει. Εἰ γὰρ εἰδὲ τῷ
 σώματος, καὶ τοι ταῖς αἰσθήσεσι δαδὲχάμενοι, τὸ ἀκρεβές
 τῆς ἐσίας καποπτόμεν καὶ ἐξιχύομεν, πῶς αὖ τῷ ὑπὲρ
 τῷ αἰσθῆσιν ἀνενδοιάσως καπατολμῶμεν; Τῶν γὰρ ἐξ ἐ-
 πιπολῆς ὁπῆξεχόντων τῇ ὕλῃ μάγων ἀπτόμεθα, καὶ τέτων
 εἰδὲ πᾶντων ἀλλὰ τινῶν, τῷ δὲ εἰς βάρους τῷ ἐκείνης συ-
 σίας συγκροτήτων ὁπῆπαν ὀστολεῖτόμεθα. Καὶ ὅτι μὲν
 ἐκτέταται, ὅτι δ' ἀντέχει, καὶ γωθῆς τις φύσει κατ' ἐαυτὴν,
 καὶ κινήσεως ὅστις ὁπῆδεκτικῇ, καὶ ἡρεμίας, καὶ χήματος, βα-
 ρύητός τε καὶ ἁμειρος, καὶ τισὶς πρὸς ὀλκῶν δυνάμεως,
 καὶ τινῶν αὐτὰ ταῦτα ἐπεσιωδίζερον ἄλλων παθῶν ἐν με-
 τσίᾳ καθίσταται, οἷον σερανόπιτος, ὑγρόπιτος, ἐλαπιεία,
 ῥαχύπιτος, ἀπαλόπιτος, καὶ τῷ ποιῶν, αὐτὸ ὡς πῶς ἰχνη-
 λάταις τῆς φύσεως ὁ πολὺς γίνεται λόγος, ὅπως ἐν εἰδείαι
 ἐκ αὐτῶν ἔξαργοι εἴημεν. Εἰ δὲ αὐτὰ ταῦτα καὶ ἄλλων ἢ ἐνυ-
 λος ἐσία μετέχει, καὶ τὸ δῆποτε ἄρα ἐστὶ τὸ ταῖς ποιαύταις
 ιδιότησιν οἷον ὑποσφαιγνύμενον, ὁπῆκῶς ἀγνοῶμεν. Διό μοι
 καὶ ναυτίαν κινεῖ ὡς εἰκός, ὁ ὅπῃ τῷ μεταφυσικῶν θεω-
 ρῶν κλειζόμενος Λώκιος, ἐν οἷς μονοεχί, τῷ ὑπὲρ τῶν
 τῆς ὕλης ἐκ τῆς μὴ ὀπῆς δημιουργίαν ὑποχεδίζων τῷ λό-
 γῳ, εἰ μόνον, φησὶν, ἡκεκευμέροις τῷ ἔξωθεν μέρει,
 τῷ πρὸς ἀντοχῶν ὁ δημιουργὸς ἀπεκλήρε δυνάμει, ὑπέστη
 αὐτῷ ἔπος ἡμῖν τῆς ὕλης τὸ χῆμα. Τί ὅδ' πρὸς τῆς ἀλη-
 θείας,

θείας, τῷ ποιῶν λέγοιτ' αὖ ἀνδρότερον; τί δὲ θρασύτερον;
 τὸ ὅδ' ἀντέχειν ἔξω παχύτητα, φιλῶς ἔτω κατ' ἐαυτὸ εἰσα-
 γόμενον, ἐν τῷ κατ' αὐτὸν ἀδιαιρέτῳ τε καὶ ἀκινήτῳ καὶ ἀβα-
 ρεῖ ἔξωθεν, καὶ τῷ λοιπῶν γυμνῷ οἷς ἢ ἐνυλός πεπλε-
 τισαὶ φύσις, ὡς τε ἐν γνώσει, καὶ ὡς αὐτοὶ ἐν ἀγνοίᾳ ἐσ-
 μὲν παθῶν ἀπάντων πῶς αὖ ὅλως, ἢ πόθεν, χορηγὸν
 γνῶσιτο; Εἰ ὅδ' τῷ λοιπῶν ἀπάντων παραίτιος, ὡς ὁ ὄγκος,
 συληρτύετο αὖ τῇ τῷ αἰτίᾳ γνέσει καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἐκ τῆς
 ἀκολέθης, οἷον τὸ πέρας ὁπῆδέχεσθαι, τὸ χῆμα, τὸ μέ-
 ρον, τὸ διαίρεσιν, τὸ θέσιν, καὶ τὰ πιαῦτα. τὸ δὲ ἐλαπι-
 εῖον πόθεν; τὸ δὲ τῷ βάρες; τὸ δὲ τῆς ὀλκῆς; καὶ ὅς' ἄλ-
 λα ὅπῃ τέτοις ἡτοι δῆλα, ἢ καὶ λανθανόντα, πῶς αὖ σὺν
 αὐτῇ αὐτοχῶν, τῇ πρὸς ἀντοχῶν δυνάμει, εἰ μὴ καὶ ἐξ
 αὐτῆς ἡρημύα δειχθεῖν πρότερον; Ἀλλὰ τῷ δὴ τὸ συμ-
 βαῖνον τοῖς ἐν τῷ φιλοσοφεῖν πολυμνητέροις, τοῖς ἐξ ἐνός
 τυχόν ἢ καὶ δούτερος πάθης ἢ συμπεῖν ἔχον, αὐτῷ, ὁ φα-
 σὶν, ἐξ ὁρμηκεῖναι τῷ πιτυαὶ οἰομύοις τῷ πράγματι.

Θεώρημα Ιγ'.

δ. φ. κ'. **Π**ότερον τῇ νοερᾷ φύσει, ἐκτασίς τις προσή-
 „ κατὰ ἐστὶν, ἢ μὴ, ἐμοιγε ἀδύλον. Εἰ δὲ καὶ προσήκεσα
 „ τεθῇ, ὁ τῆς τοιαύτης ἐκτάσεως ἔξωπος πᾶμπαν ἀπε-
 „ νόητος.

Πότερον ὅδ', σημεῖον ἐστὶν, οἷον τὸ Γεωμετρικὸν πᾶσα
 νοερὰ φύσις; ἢ, ὅτι ἔξω τῆς σωματικῆς ἐσίας γινομένη, ἐν
 τῷ ταύτῳ εἰδοποιεῖν, φέρει καὶ τι ἐαυτῇ προσήκον, παρ' ὃ
 φανταζεῖται πεφύκαμεν, εἶδος ἐκτάσεως; Παρῆσα ὅδ' τοῖς
 σώμασι, καὶ ἔξω σωμάτων πᾶς κινήσεις περαίνεσα, πότε-
 ρόν ποτε τῷ ὅλῳ, ἢ τῷ μέρει, ἢ τῷ ἀμερεῖ τῷ καὶ τὸ σῶ-
 μα πάρεσιν; ἐκ ἔχω ὅτι καὶ εἶπω. Εἰ μὴ γὰρ τῷ ὅλῳ,
 καὶ τῷ ἄρ' αὖ πῶς συληκτέταται. Εἰ δὲ τῷ μέρει, εἰδὲ τῷ
 ἀμερῆς ὄντος, καὶ πᾶντι ἀδύνατον, (δ. φ. ι. ε. φ. ι. ε.) εἰ-
 κεν ὡσαύτως κακεῖνη μετεῖναι ποίας ἐκτάσεως. Ἀλλὰ τῷ
 ἀμερεῖ τῷ σώματος παρῆσαι, ἐκῆν εἰδὲ παρῆσαι πράγμα-
 τι· εἰδὲ γὰρ εἰδὲ τὸ σῶμα ἀμερῆς, εἰδὲ τῷ ὅλῳ τὸ σῶ-

(1) Ἄλ. Μ. Μ. Β. Κ. δ'. καὶ Ἄλ.

(2) Περφ. ρ. β'. Τῶν εἰς τὸν Τίμαι. Ὑπινιμ.

μα ἔδεν· (δ. Αὐτ.) Ὡς εἶγε πάρεσι, καὶ ἐκτέταται ἢ δοκεῖ. Ἀλλὰ ὅς ἐι τὸ το περὶ, καὶ πολλὰ τὰ συμπαρόντα αὐτῇ ἔσαι, ὥς ὧν αὐτῇ· τὸ γὰρ εἶναι βέλεται ἢ ἐκτεσις. (δ. φί.) Καὶ πῶς ἐπειτα τὴν συνύθεσιν παραιπύσεται τὴν ἐκ μερῶν, ἢ φύσις ἢ ἀπλυσάτη, καὶ ἀσώματος; τὸ ἐκείνο, ἐμποροῦσιν κρημνός, κοπιᾷ ρεῦμα. Οἱ Η. τὸ Α'.

Εἰ δὲ καὶ ἐκτάσεως ὁμοιῶσα τεθεῖν, μακρῶ πάντως διαφέρουσα ἔσαι τῆς τῆς σωματικῶν, ἢ κατ' ἐκείνῳ, οἷον ἐκχυσις· ἢς ὅς καὶ ἢ διαίρεσις πόρρω ἐλήλαται, καὶ ἢ μερῶν ἐκτὸς ἀλλήλων καὶ ἐπ' ἀλλήλα θεσις, καὶ τὸ ὅλον εἶπειν, ἢ ἐκ πολλῶν τινων συγκρότησις, ἢτε καὶ τὰ σώματα ὑπὸ τῆς μελέχοντος περιγραφῆς, καὶ ὁ ἐντοπισμός, ἀποφινόντων ἡμῖν ἐκτάσεως εἶδος τὸ τοῖστον ἐστίν, εἰς ἀντιφάσεις προφανεῖς τὸν νῦν σωματοῦν, καὶ σπριχθῆναι οἱ ἔδομα ἔπειθ' ἔπον. Ἀρα τὸ Β'.

Θεώρημα ΙΖ'.

δ. φ κ β'. **Ε**ἰ μηδὲν ἄλλο παρὶν, ἀλλὰ τὸ τῆς ὕλης φύσει ἀδιαχώρητον, καθ' ἑαυτὸ, ἤρκεσεν αὐτὸ νοηθῆναι εἰς κατασκευὴν τῆς ἡμᾶς τε αὐτῆς σωματικῆς τυγχάνειν, καὶ τὰς περὶ ἡμᾶς ἐνύλης ἐσίας ὑφισταῖναι, ἀναμφισβητήτως.

Ἐὰν ὅς τὰς ἰδέας μόνον τις λέγῃ τὰς τῆς σωματικῶν, καὶ τὸ γνωστικὸν ἡμῶν τῆς ψυχῆς παρῆναι, σῶμα δὲ ἔδεν καθ' αὐτὸ, ἔπε τὸ ἡμῶν αὐτῶν, ἔπε τῆς παρ' ἡμᾶς ὑφισταῖναι, ὁλῆ γὰρ ἡμῖν ἰδεᾶσαι ἀδιαχώρητα παρῆναι τὰ σώματα· ἔδεν δὲ δηλονότι ἔδεν ἐκ τῆς σωματικῶν αὐτῶν, ἀ δὴθεν, καὶ τὰς θαυμαστὰς ἰδεΐτας, ἐστὶν ἀνύπαρκτα· τὸ γὰρ μὴ ὄν καὶ αὐτὸς εἶναι ποιητικὸν (δ. ν. ε.) ἔδεν ὅς αὐτῆς δὴ τῆς ψυχῆς, τῆς καθ' ἑαυτὴν εἰδολοποιεμένης τὰ φάσματα· τὰ γὰρ τοῖς κατ' αὐτὴν γνωστικῶν, τοῖς πᾶσιν ὥς ἐναργείας ἀντόπισον ἴδιον ἐστὶ, τὰς μὴ διαφοράν ἐχέσας τῆς ἰδεῶν, διῆσαν ἀπ' ἀλλήλων τε καὶ ἀπάγειν, μηδ' αὖ πᾶν πολὺ ἐδέλῃ, ἐφ' ὃν σωμάπτισαν· τὰς δὲ τινὰ οἰκειότητα, συμπίπτειν κα-

καθ' ὅτι ἀκείωνται. τὰς δὲ μηδὲν μὴ ὅλως διαφέρουσας, πάντῃ δὲ ὁμοιοπάτας ἐπ' ἀκρίβεις ταυτίζουσιν, ἐννοεῖν δὲ ἰσομορφίαν αὐτὰς καὶ ἀδιαστάτως, καὶ ἐν μοναδικῷ ἔπος εἶπειν τὰ νοήματι. Ἀλλὰ γὰρ ἐκτασις ἐκτάσεως, ταύτῃ γε ἢ ἐκτάσεις νοεῖν, καὶ πλάττειν τις ἔλοιτο, ἐδεμίαν ἔχει διαφοράν. Ἦν ἄρα τὰ γνωστικῶν, μηδαμῶς ἐκτὸς ἀλλήλων τὰς ἐκτάσεις, ἢ ἐκτάσεις ποιεῖν, δι' ἀλλήλων δὲ χωρῆσας, ὡς ὑπὸ μιᾷ ἰδέᾳ φαντάζεσθαι αὐτὰς, καὶ τὰ ὅλα, καὶ τὰ μέρη, καὶ ἐκ τῆς ἀκολουθεῖν μηδὲ ἐκτασιν ὅλως νοεῖν, μηδέ τι κατ' ἐκτασιν, τὰ δὲ πάντα ἀδιαστάτως τε, καὶ ἀμερῶς, καὶ καὶ σημεῖα. Τὸ δὲ ἡκιστα συμβαίνει. Τὴνναντίον μὴ γὰρ ἐπὶ τῆς ἡμῶν αὐτῶν, καπὶ τῆς παρ' ἡμᾶς, ἐκτασιν τινὰ ὁμοιῶν ἐμφαντάζεσθαι ἀναγκαζόμεθα καὶ ἐκόντες καὶ ἀκόντες. Ἐπεὶ ἄρα τὸ ἐ καὶ τὴν τῆς γνωστικῶν φύσιν ἐστίν, ἐκ ἄρα αὐτεργείας καθ' ἑαυτὴν τὰς τῆς σωματικῶν ὄντων ἰδέας, ἢ τῆς νοεῖν δυνάμεις. Ἀλλ' ἔδεν ὅς ἄλλῃ τε νῦν γνωστικῶν ἐπεργεῖντος πορίζεται αὐτὰς, περὶ ὅς τὸ ἀποληρωτικὸν εἶναι ὁ λέγεται, καὶ παντὸς ἐστὶ νῦν τὸ ἀπ' ἀλλήλων μὴ διῆσαν ταῖς ἐννοίαις τὰ διαφέροντα, ἐννοεῖν δὲ συλλοχεύειν τὰ μὴ· ἐν τῷ γὰρ ἢ γνωσις ἢ ἐκ αὐτοῦ κρείσεως. Λεῖπεται τίνυν, ἐκτινος ὁ μὴ γνωστικὸν ἢ, πέφυκός δὲ ἐκτὸς ἀλλήλων ἔχειν τὰ ὅμοια (ὅπως αὐτὸ τὸ καὶ γίγνεται) τὴν ψυχὴν ἀπεφένεσθαι τὸ εἶδος τὸ καὶ τὴν ἀδιαχώρητον ἐκτασιν. Τοῖστον δὲ ἢ σωματικὴ φύσις καὶ ἐνυλος (δ. φιά.) τὸ δὲ πῶς ἐπεργεῖν, καὶ ὑπάρχει. (δ. ν. ε.) Ἀρα κα.

Σχόλιον.

δ. φ κ γ'. **Κ**αινόντι τὸ το; καὶ κομιδῇ ἐν ταῖς τῆς φιλοσοφῶντων διατειβαῖς ἀνήκον, τὸ περὶ τῆς σωματικῆς Κόσμου; εἰ τὸ ὄντι ὑφίστηκεν, ὁ καθ' ἡμᾶς ζητεῖν ἐτόλμησε χρόνος, τὸ φιλοκαίνε ὡς οἶμαι Καρτεσίε, εἰς τὸ πρῶτον κινήσαντος, τὸ περὶ πάντων ἀπαξ γένεσθαι ἀμφισβητεῖν παραινεῖσαι, ἔδεν αὐταῖς παιδομαχίας ταῖς ἐναργεστάταις τῆς αἰσθήσεως ἀντιλήψεσιν. Ἐντεῦθεν ὅς, ὡς εἶχον ὁξέως πρὸς φανητῆσιν ὁ Μαλεβράγχιος ἐκεῖνος ὁρμησάμενος, αὐ-

πὸς τε παίζων τε φασὶ καὶ ἀπεδάζων, ἐν ἀμφιβάλοις τῶν
τῶν σωμάτων ὑπαρξίν διδύς εἶθετο, καὶ πλείους ἢ αὐτὶς πι-
σθύνει, συμφανητῶν ἐαυτῇ συνανέπεισε. Καὶ εἰσὶν ἄρα
οἱ τῷ δόγματος ἀμφοῖν ταῖν χερρῶν λαβόμενοι πᾶν πολ-
λοῖ, οἷς ἀναπόδεικτον ὅλως δοκεῖ, καὶ πάντῃ ἀδύνατον εἶναι
σῶμα ὑφεσηκὸς ἐν τοῖς ἔσιν εἶναι. Οὐδὲ γὰρ αἰσθήσει τὸ
φανερὸν εἶναι φασίν, ὥστε διανοία ληπτόν. Καὶ αἰσθήσει
μὲν ἔχει, ὅτι δι' αὐτῶν μόνον τῶν τῶν αἰσθημάτων, ἥτοι τὴν
τῶν ἰδεῶν καρπόμεθα γινώσκιν, ἀνατυπώμενοι μὲν γνωστικῶς
νοεῖας οἷον τινος εἰκόνας, εἰδέναι δ' ἐκ ἔχοντες, εἰ καὶ ἐκτὸς
ἡμῶν ἴφεςῶτα ἐστὶ τὰ τῶν τοιῶν ἀνατυπωμάτων, οἷον ἀρ-
χέτυπα. Ἀλλ' ἔδὲ καὶ διανοίαν καὶ συλλογιστικῶς, ἐκ τῶν αἰ-
σθημάτων δὴ τῶν, τῶν σωματικῶν ἐσίαν ὑφεσθῆναι, τὰ νῦν
εἰσβάλλοντος. Καὶ γὰρ καὶ οἱ ὑλῖται αὐτοὶ (ἔγω γὰρ κα-
λεῖν χαίρεσι, τὰς μὴ κατ' αὐτὰς ἀνυπόστατον ἡγεμένους τῶν
ἐσίαν τῶν ἐνυλῶν.) πῶς τὸ σῶμα ἐπενεργεῖν οἷον ἐστὶ
τῇ φύσει τῇ ἀσώματῳ, εἰπεῖν ἐκ ἔχουσι, καὶ τῶν εἶναι
μεταξὺ ἀναγκαίως ἐμφιλοχωρεῖσαν τινὰ χέσιν τε καὶ συμ-
φυῖαν ἀγνοεῖν ὁμολογεῖσιν. Ἐπεὶ καὶ ἐν ὕπνοις, καὶ ἐν πᾶσι
φροσύαις, καὶ μανίαις, καὶ ἐκστάσεσι, καὶ τοῖς πᾶσι πλησίον
συμπώμασι, πολλαὶ μὲν αἱ καὶ τὸν νῦν παρῆλθοντες ἰ-
δεῖν, ἔδου δὲ ὑφεσὸς τοιῶν ὁμολογεμένως ἐκείνων ἐστὶ
παραίτιον. Καὶ δυνατὴς ἄρα ἔστι τῇ ὄντων φαντασίας
καὶ χωρὶς τῆς αὐτῆς πραγματιώδους ὑπάρξεως, ἐκ ἀναγκαῖον
εἶναι ταῦτα ὑφεσθῆναι λέγειν, ὡς αὐτὸ ἐκ τῶν, καὶ αἱ ἰδέαι
συσῶσιν ἃς φέρομεν. (1) Καὶ ἄλλως δὲ ὡς ἀπλῶν ἐπιβο-
λῶν, ἢ τῶν σωμάτων ὑπαρξὶς ἀναμφιλέκτως ἐσυνάγεται·
καὶ γὰρ ὅτι τοῦ ἴσως φέρει πείν, ἢ κύκλον, κατ' αὐτὸ
καὶ ὑπάρχει. Ἐντεῦθεν γὰρ ὅτι δυνατὸν, καὶ πλεον ἐδου,
τὸ νοεῖν. Ἀλλ' ἔδ' ὅτι δικασεῖ τις τυχὸν ἀποφυνάμενος
τὸ πᾶν. Οὐδ' εἰ συλλογισμῶ ἐκ κειμένων, ποικίλα πε-
ρὶ σωμάτων ἀποδεικνύοι, διδύς καὶ ταῦτα ἐν τοῖς ἔσιν εἶ-
ναι ἐπ' ἀνάγκης. Ἐπεὶ καὶ πάντα τὰ ὑπὸ τῶν μαθηματικῶν, καὶ

καὶ τοὶ ἐν ἀκρίβει καὶ ἀντιρρήτοις ἐπιφοραῖς, καὶ ἀπαραί-
τητον τῶν συγκατάθεσιν ἀπαιτῶσαις, κατασκευάζόμενα, καὶ
ἀποδεικνύμενα, ἐκ ἐκ τῶ ἀπολέσει καὶ ὑπαρξίν κατηγορεῖ
καθ' ὧν ἀποδείκνυται. Μόνη ἄρα, ἢ καθ' ὧν νοεῖν περὶ-
καμῶ δυνάμεις, καθ' ἑαυτῶν ἔχουσι αὖτε ἐστὶν, ὅτι ὑπάρχει
τὰ σώματα ἀναδιδάξαι καὶ πείσαι. Καὶ γὰρ τὸ τοιοῦτον
ἐμφυτὸν ἡμῖν ἐκ ἀρετῆς εἶναι τῶν τῶν σώματος ἐννοίαν,
τὸ μὲν ἐστὶ τὸ σῶμα ἴσως νοήσομεν, ὅτι δὲ καὶ ἐστὶν ἐκ
ἐντεῦθεν εἰσόμεθα. Κεῖθω γὰρ δὴ νῦν τῶν ἐννοίαν ταύ-
τῃ πλεῖστον τῶν τῶν σώματος, καὶ μηδὲν ἕτερον πᾶν τῶν
ὑποτιθέμεθα. Καὶ πολλὰ μὲν ἔπος πᾶν τῆς τῶν σώματος
φύσεως, καὶ τῶν παρεπομένων αὐτῇ παθῶν ἀποφανέμεθα,
πολλὰ δὲ καὶ ἡγεμονικῶς πᾶν αὐτῶν συλλογιζέμεθα· τί δὴ
ταῖς γινώσεται μὲν ἀσφαλῶς ὁ τεθεῖς νῦν τῶν νοεμένων, καὶ
ὡς αὐτῶν, καὶ πᾶν αὐτὰ συλλογιεῖται ἀπαιτῶσαις, ἐμὲν ἀλ-
λ' ἐκ αὐτῶν εἰσβάλλοι ποθεῖν καὶ τῶν νοεμένων τῶν ὑπαρξίν,
εἰ μὴ λάθοι πᾶν συλλογιζόμενος καὶ τὰ μὴ ὄντα ὀντοποιεῖν.
Ἀπλῶς ὁ μῦθος φασίν. Αὐτὰ δὴ, πᾶν ὧν ζῆτον, τὰ
σώματα, ὑπ' ἐδου ἀναγκαίως τῶν ὅσα ἴσως συνίσταται,
ἐπεὶ καὶ εἴπερ εἶναι τεθεῖν, ἐνδεχομένως τὸ εἶναι ἔχει, εἶναι
τε καὶ μὴ, ὅπῃσι δυνάμεις. Καὶ μάταιοι ἄρα, οἱ τὰ μὴ
δὲ καθ' ἑαυτὰ ἀναγκαίως ὄντα, μὴ ὑπὸ τῶ ἀναγκαίως εἰ-
σαγόμενα, γινώσκει ἀδυνατῶσαι καὶ τὸ ὅτι ἐστὶν εἰδέναι κομ-
πάζοντες. Καὶ αὕτη μὲν ἡμῖν ἢ τῆς τῶν ἰδεῶν τῶν δόξης
συμμετοχή. Ἐστὶ δὲ πρὸς αὐτὰ ἐκεῖνο πρῶτον ἀπαντήσας
εἰπεῖν, ὡς ἔδ' ἐκ τῶ ἀναγκαίως ὑφεσθῆναι τὰ σώματα (καὶ
γὰρ πρὸς ἡμῶν τὸ τοιοῦτον, τῶν ἐνδεχομένων αὐτῶν εἰδόντων τε καὶ
ἐκτενομένων τῶν ὑπαρξίν.) ἔδ' ἐκ τῶ ἀπλῶς νοεῖσθαι, καὶ
ποικίλας περὶ αὐτῶν ἥτοι κρίσεις, ἢ συλλογισμὸς ἀποδεί-
δοθαι, ἐντεῦθεν καὶ ὑπάρχειν αὐτὰ φανῆναι, ἀλλ' ὡς αὐτῶν
δὴ τῶν ἐνεργημάτων ὧν τὰς προσλήψεις φέρομεν, ὡς ἐ-
θαμέθεν ἄλλοθεν ἐκ δὲ τῶν σωμάτων ὡς παραιτίων αὐτῶν
εἶναι, ὑφεσθῆναι ταῦτα λέγειν ἀναγκαζόμεθα. Οἷον (ὡς ἐν
τῷ Θεωρήματι) ἀδυνατῶσαι εἶδαι ὄντα τὰ σώματα, τὸ δὲ
ἰδεῖσθαι τὸ εἶναι ὁμογενῶν ἐκτάσεων ἀδιαχώρητον, ἔδ' ἐκ
τῆς φύσεως αὐτῶν εἶναι, ἔδ' ἐκ τῶ μηδενὸς, ἔδ' ὡς ἄλλως, ὅ αὐτῶν
ἀπλῶς γνωστικὸν ἢ, ὡς ἄρα ἐκείνων αὐτῶν, ἔπερ ἐστὶ φύ-

(1) Ὁρα Βερκελίου, περὶ Ἀρχ. τῆς αἰσθητικῆς γνώσεως.

θει τοιαῦτα, ταῦτόν εἶπεν σώματα. Ἀλλὰ γὰρ ἀνωτέρω
ληπτέον τὸν λόγον, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν αἰδημάτων διασκε-
πτόν· τὸτο γὰρ εἰς βέλοισι τις ὅπως κατανό-
σει, μὴ ἔχῃ πολλὰς τῶν αὐτῶν αἰδητικῶν προσβολὰς ἐμ-
ποιεῖν, καθ' ἃς αἱ ποικίλαι ἀντιλήψεις ἐκτάσεων, χη-
μάτων, κινήσεων, χρωμάτων, ἡχῶν, ὁσμῶν, καὶ παντοίων
ἄλλων διατάξεων, καὶ γὰρ αὐτῶν ἐπεγείρονται. Τὰς δὲ τοι-
αυτῶν αἰδητικῶν ταύτας, ὧν εἰς ἐξ αὐτῶν ὅς ἐκ αἰ-
δεῖται, πᾶσα ἐστὶν ἀνάγκη ἐκτινος αἰτίᾳ γίνεσθαι (δ. ν.ε.)
καὶ ἥτοι ἐξ ἡμῶν αὐτῶν, ταῦτόν δὲ εἶπεν, οἰκοῦν ἐκ τῆς
καθ' ἡμᾶς γνωστικῆς, γινώσκου, ἢ γὰρ ἐκτινος τῶν παρ' ἡ-
μᾶς, ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἐνείσχεσθαι. Ἀλλ' ἡμῶν ἡ ψυχὴ τῶν
ποιόντων ἐκ αὐτῶν εἶναι παραίτιος. Δ'. ὅτι τοῖς πεποιημένοις ἐν
ὁποιοῦν τῶν αἰδητικῶν, τὰς κατ' ἐκεῖνο γινόμενὰς ιδέας,
ἐχρῶν ἐδόν ἥττον παρῆναι, τῆς ψυχῆς ἀκμαΐσεως, οἷον
τυφλοῖς μὲν τὰς τῶν χρωμάτων, κωφοῖς δὲ τὰς τῶν ἡχῶν,
καὶ τ. β'. ὅτι τῶν αἰδητικῶν ποτὲ προσπεσόντων φέρονται τὰς
ἐμφάσεις, τῶν δὲ μὴ, ἔχῃ, καὶ τῶν μὲν ἀρτίως καὶ πολλὰς
καὶ νεαράς καὶ ζωηρότερας, τῶν δὲ πορὶ χρόνῳ, καὶ σπανιάς,
ἀμυδροτέρας, τῶν δὲ ἐνεργείᾳ προσπιπτόντων ἀκμαϊότητας, καὶ
σφοδρότητας. Γ'. ὅτι καὶ πάνυ πολλὰς ιδέας, αἱ θορυβεῖσι
τῶν ψυχῶν, καὶ παράττει, καὶ ἀποδῶς διατιθέσθαι, καὶ ἀλ-
γεῖν ποιεῖν, ἀποσκόλλεσθαι ἐκ ἐχομένης, ἀλλ' ἡμῶν καὶ ἀ-
κον τὸ γνωστικὸν φέρει, ὑφ' ὧν αὐτὸν λυπηθεῖν, καὶ κακῶς πά-
σκει· πέναντίον δὲ ἄλλων τινῶν ἀντιλαμβάνεσθαι ἡ ψυχὴ,
σφοδρὰ ἐξισμενῇ, οἷον ἐδίδειν μὲν, ὅτε πεινῶν, πίπειν
δὲ, ὅτε συνεχόμεθα δίφει, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως,
ἀδυνατεῖ. Δ'. ὅτι καὶ αἱ μνήμαι καὶ φαντασίαι, καὶ μὲν δὴ
καὶ αἱ καὶ τὰς ὑπὲρ ὁνειροπολήσεις, καὶ αἱ τῶν ὁραματιόν-
των μανικαὶ ἐκτάσεις, καὶ καινὰς τινὰς ιδέας ἐκφέρουσι πε-
ρὶ αὐτῶν, καὶ ἐξ ὧν αἱ προσλαβῆσαι αἰδητικῶν ἀναστροφῶν
ταῖς ἐγκαταλείμματα δηλονότι, ὅποια ποτ' αὐτῶν ἢ, κινῶ-
σαι τε, καὶ ὁραμοφράζεσθαι. Καὶ εἰς δὲ ἐστὶν ὅς ἐκ ὁπι-
γινώσκει, ὅσον μνήμης τε καὶ αἰδητικῶν τῆς κατ' ἐνέργειαν
τὸ διαφορῶν. Ταῦτ' ἐν καὶ ὅσα τὰτοις εἰκότα, ἀναντιρρήτως
κατασκευάζει, μὴ τῶν ψυχῶν αὐτῶν, ἀλλὰ δὲ τι παρ' αὐ-
τῶν εἶναι τῶν ιδεῶν τῶν αἰτίων. Τὸ δὲ καὶ ἐξ ἀνάγκης

καὶ ὑφ' ἐκτικῶν αὐτῶν εἶναι, εἰ τὸ μὴ ὄν, εἰ δὲ ἐνεργεῖν ὅλως οἷον
ἐστὶ. (δ. ν.ε.) Δεῖ δὲ τὸ αἰτίον τὸτο μὴ ὄν τυγχάνειν
ἀσώματος, εἰ δὲ οἷος ὁ ἐν ἡμῖν νῆς, τὸτο μόνον δηλ. νοεῖν
τε καὶ βέλεσθαι πεφυκῶς καὶ δυνάμην· ἥτοι γὰρ εἰς ἐκεῖνος,
ἢ καὶ ὁ ἐν ἡμῖν ἔτος εἰς τὸ ταῦτα ποιεῖν, ἤρκετον ὁ ἡμέ-
τερος, ὅτι καὶ τῶν αἰτιατῶν τῶν αὐτῶν γένεσι, ταῦτα ἐστὶν αἰ-
τια (1). Ἀλλὰ μὴ ποτε δυνάμεώς τις τὰ τοιαῦτα, ὡς αὐ-
τὸς εἶποι, κρείττονος ἢ καθ' ἡμᾶς παιδῶν, τοῖς ἀνυπάρ-
κτοις δὴ τὰτοις, ὡς ἀνὲρ φάσμασι ἐξαπατᾷ ἡμᾶς εἰς τὸ
διωκεῖν χαιρέσσης, καὶ παιζόμεθα ἄρα οἱ δαίμονες, καὶ
τῶν πάντων ἀνυποστάτων, τοιαῦτ' ἄττα πάχειν δοκῶντες;
Ἀλλ' ὁ λόγος ἔτω ποιοῦν τῶν ἀγαθῶν δημιουργῶν ἀναθήσει
τῶν τερατείων, καὶ τῶν παναληθεῖ προσείπει τῶν ἐξαπάτων
εἴτε αὐτῶν ἀμείσως, εἴτ' ἐν καὶ διατίνος τῶν ὑπ' αὐτῶν, τὰ
καθ' ἡμᾶς οἷον ὑποκεινομένῳ καὶ παίζοντι. ,, Θεὸς δὲ ἀ-
,, πλαντε καὶ ἀληθὲς ὄν, εἰς αὐτὸν, εἴτ' ἄλλως ἐξαπατᾷ
,, οἷος τε ἐστὶν εἰς ὑπάρ, εἰς ὄρα. Καὶ εἰ μὴ ἄρα περὶ
τὰς αἰδητικὰς τῶν ἀντιλήψεων ἀπατώμεθα, (τὸτο γὰρ
περὶ τῶν ἀγαθῶν δημιουργῶν ὑπονοεῖν καὶ τὸ βλάσφημον εἶ-
ναι, καὶ ἀλογίας μεσόν.) ὑφ' ἐκτικῶν μὴδ' οἷος, τῆς ψυχῆς ἀν-
τεργεῖν τὰς ιδέας ταύτας (ὡς δέδεικται) ἀδυνατέσσης, λει-
πόμενον ἐστὶν ὑφ' ἐκτικῶν εἶναι ἀνάγκης τὰς σωματικὰς τε καὶ ἐ-
νύκας τῶν ἐκτικῶν, ὑφ' ὧν, οὐλοῖ τε καὶ σωματικοί, τόγε
μέρος, καὶ αὐτοὶ πεφυκότες, εἰς σώματος μεσιτόντος παν-
τοίως κινῶμεθα, καὶ τῶν προσπιπτόντων τῶν κινήσεων
ἐν ὁπιγνώσει γινόμενοι, αἰδητικοὶ καὶ ἐσμὲν καὶ λεγόμεθα.

Θεώρημα Ι Η'.

δ. φ κ δ'. ,, Τὸ κενὸν διαστήμα καὶ πάνυ δυνατόν εἶναι ἀ-
,, ποφαιγόμεθα.

Δυ-

(1) Νόμος ἔτος φέρεται παρὰ τῶν Νόμων ἐν τοῖς ἔσοι, καὶ ὅμοι-
,, γων αἰτιατῶν, αἰτίαι εἶναι τὰ αὐτὰ.

δυνατὸν εἶναι σώματα δύο ἀλλήλων ἀφραῖναι, καὶ χωρὶς
κείνου, εἶναι πατέρα πατέρα καὶ τὸ εἶναι ἐδαμῶς ἥρπται·
(δ. σβ. σγβ.) Δυνατὸν δὲ καὶ εἶναι αὐτὸ παρεμπροσθόν·
τοῖς αὐτοῖς προσεῖναι τὴν ὑπαρξίν, ἔξ· τὸν αὐτὸν λόγον·
Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

δ. φκ. **Τ**ίποτε ἐν τοῖς ταῦτα οἱ ἀμφὶ τὸν Καρτέσιον
φίσεσιν; ἢ ὅτι σῶμα, εἰ καὶ ἄσχημα, καὶ ἐδὲ σῶμα εἶναι
κενόν, ἢ ἐπο συρράπτοντες τ' ἀντιπίπτοντα, ἀδύνατον δει-
ξωσιν; Ἀλλ' ἡμῖν τὴν πῆς ὕλης φύσιν, μὴ ἀπλῶς ἐν τῇ
τελεῇ ἔχεται κείδω, ἐκ πολλῶν τῶν περὶ τοῦτο λέγουσιν,
(δ. φιζ. φη.) τὸ κενόν, τὸ καὶ τὸ σῶμα πλήρες ἔ-
σῃματος τῷ παντὶ διέσεται. Εἶπα καὶ εἰ ἀδύνατον, ἐδὲ
τοῦτον ἄρα· ὥς δυνατὸν, ἐπεὶ καὶ νοητὸν. Νοητὸν δὲ ἔγω·
Παριστάδω δὴ τῇ ἐπινοίᾳ σημείον τὸ Α, καὶ τέτα ἀπέχον
τὸ Β. Καὶ μηδενὸς τῶν μεταξὺ νοημάτων, πάρεσι δὴ ἔξ·
σας πρῶτον καὶ ἀπλυσάτην ἢ καὶ μήκος. Καὶ ἄλλη δὲ ἔξ·
σις ταύτῃ περὶ πλησίον, ἔξ· ἀντιθέτως κείδω περὶ ἀλλήλων
νοημάτων, καὶ μηδενὸς παρεμπιπτοντος, ἀνακύψει δὴ ἢ κατὰ
μήκος καὶ πλάτος ἔξ·σας δόττερα. Ἀντιπαρστήδω δὲ καὶ
ταύτῃ ὁμοίᾳ, καὶ τὸ εἶναι ἔξ·σας τὸν ἐπὶ περὶ ληφθήσεται·
Οὐδὲν δὲ ἐδαμῶς ταῖς ἔξ·σας ταύταις σῶμα συμπρόσε-
λήφθη. Παρέσῃ ἄρα νοηθεῖσα φίλῃ ἢ εἶναι ἔξ·σας αὐτὸ
σώματος, ὡς κενόν ὀνομάζομεν. (1) Καὶ πραγματικώτερον
δ' αὐτὸς ἔξ·σας ἢ κατ' ἰδέαν, δυνατὸν εἶναι τὸ κενόν ἔξ·
σημα, κατασκευάσειον αὐτὸν ὅτι περὶ τὸν ὑφ' ἑαυτὸν τὸν δὲ
κόσμον, καὶ ἔτερον ὑποσυνάμειν δυνατὸν, ἐδ' αὐτὸν δρασύμαχός
τις, πρὸς τὸ πανθενὲς τῶ ἀπείρῳ δημιουργῶ ἀπιδῶν, ἔξ·
ρος αὐτὸν ἔξ·σας. (δ. φβ. φγ.) Νοεῖδω τῶν, καὶ ἔτερος
Κόσμος ὑφ' ἑαυτὸς σφαιροειδὴς καὶ τῶν. Σφαῖραι δὲ ἔσαι καὶ

τῶ

τὸ προσεχὲς καὶ ἀπτόμεναι, καὶ τ' ἐπιποσὸν ἀλλήλων ἀφ-
σάμεναι, ἔξ·σημα δώσασιν τὸ ἐναπειλημνύον, σώματος
παντός ἀμοιρον· ἢ κείδω δὴ σφαῖρα, καὶ ἐν αὐτῇ ἔξ·
σῶμα, καὶ ταύτης ἐκτὸς μηδὲν εἶναι· μέρος δὲ ἐποσόν· ἐν τῇ
ἐν αὐτῇ σωμάτων εἰς τὸ μηκέτ' εἶναι ἔξ·σας. Καὶ ὑπο-
σῃσεται ἔγω τὸ κενόν ἐκ πάσης ἀνάγκης. Ἡ τέως, ὁ ἐν
τῷ δὲ τῷ καταγωγίῳ αὐτὸ εἰς τὸ μηδὲν οἰχέδω, καὶ ἐδὲ
ἔτερον σῶμα αὐτὸ αὐτὸ εἰσαγέδω, ἐξ· καὶ ἔγω κενόν ἀκεί-
βως καταλειφθήσεται τὸ δωμάτιον; Ἡ ἐπαύλαγες ἐπὶ συ-
νιζῆσαι ἀλλήλοις μηδενὸς παρεγχαρῆντος τὰ σώματα; ἢ καὶ
εἰς τὸ μὴ εἶναι εἰ τύχοι καὶ πατέρα, πατέρα ἀφανιστότος,
ἔξ·σας; Ἀλλ' ἀναιδῶς ἔγω λόγῳ ἀνδρῶν, τὰ μηδαμῶς ἀντι-
φάσκοντα ὁμολογεῖν παραιτῆμεν, ἀδύνατον ἔξ·σας τὰς ἀλο-
γίας. τί ἔγω δὴ καὶ συλλιζήσῃ ὑπὸ μηδενὸς ἐπειγόμενα; ὅ
ἔγω αὐτὸς λόγος ὁ τὰ μεταξὺ ἀφαιρῶν, καὶ τὸ ἐκατέρωθεν
καταρράξον καθέξει, καὶ ἀποσῃσεται· τί δὲ καὶ πατέρα πα-
τέρω συνεξαρθήσεται, εἰ μὴ καὶ πατέρα εἰς ὑπαρξίν ἀναγ-
καῖον φήσωσι τῷ ἑτέρῳ; Ἐκεῖνο δὲ πάλιν ὅτι καὶ εἰ ἔξ·
σας τις μεταξὺ δυοῖν σωμάτων τελεῇ, σῶμα καὶ αὐτὸ ἔ-
σαι, τὸ καὶ τῶ κενῷ τῷ ὄντι κενόφθιγον, ἔξ·σας ἀ-
τοπον. Πέδω ἔγω αὐτοῖς τὸ σῶμα ὑπὸ μηδενὸς γινόμενον;
(δ. ιη. ιθ.) Αὐτὸς δὲ καὶ τῶ λαμβάνει ὅτι μηδ' αἰ-
θάλλω ὑπῆσαν φύγοντες, ἐπὶ τῷ ἀνδρακίῳ περὶ πίπτε-
σιν· οἷς γὰρ τῷ ἔξ·σας ὀρρωδῶσιν (ὡς τῶ Σχολαστι-
κῶς αὐτοῖς τὴν φύσιν λέγοντας ἐν χλῆρτι τίθεσσι.) τὸ μη-
δὲν ἀτοπον, σῶμα ἔπειτα τὸ ἀνέσιον τε καὶ ἀνυπόστατον,
ὁ τῆς ἐχάτης ἀτοπίας ὅτιν, ἐ δειμαίνουσιν. Ἀπόσας μὲν
ἔγω τῷ δυοῖν τινων ἀπ' ἀλλήλων, εἶτε μηδενὸς παρεμβε-
βληκότος, καὶ νοεῖσθαι καὶ εἶναι δυνατὸν. Σῶμα δὲ, τῷ τῶ
ὄντος φίλῳ ἀπασίαν, τὴν μεταξὺ τῶ χωρὶς ἀλλήλων ὑφ-
σῶτων, καὶ τῶ ἀπαχῆς, ἀβαρὲς, καὶ παντὶ κῆφον τε καὶ ἔξ·
κενον, καὶ ἐδ' ὅθεν εἶπειν ἔχοντες παρηγμνύον, καὶ πλάττειν
γελοῖον, καὶ φαντασίᾳ ἔξ·σας ἀμήχανον.

Θεώρημα ΙΘ'.

§. φ κ ε'. **Η** κτ' τὸ κενὸν φιλή λεγομένη ἔκτασις,
 „ κυρίως ἔκτασις ἐκ ἑστί, τῇ δὲ μὴ συνεχῶς, ἢ προσε-
 „ χῶς συνημμένων ὁρίσασις.

Ἡ γὰρ κυρίως ἔκτασις πολλῶν ἅμα τε, καὶ κτ' τὸ αὐτὸ
 συνύπαρξις ὄσιν. (§. φ ι.) Ἡ δὲ φιλή ἔκτασις ἐκ ἐ-
 σίας τις ἐστίν, ἐσίας δὲ ἀπασία. (§. φ ι β'.) Ἄρα τὸ Α'.
 Διάσασις δὲ ἐστίν, ἢ τῷ παρεμπεσεῖν τι μεταξὺ τινῶν
 ὡς ὄρων δεξιότης· ἢ (ὃ ταῦτὸν ὄσιν) τὸ τινῶν ὡς ὄρων
 ἀπεχόντων ἀσύμπτωτον, καὶ ἀσύμβατον. (εἰς ὑποθ.) Ἀλλ.
 τοιαύτη ἡμῖν ὀρθῶς παρίσταται ἢ κτ' τὸ κενὸν φιλή ἔκτα-
 σις. (§. φ ι β'.) Ἄρα κτ. Ο' τὸ Β'.

Πορίσματα.

§. φ κ ζ'. Α'. **Ε**πὶ ἄρα τῷ κενῷ ὁρίσματος, τὸ μὲν τι
 θετικῶς ὃν ὁπιδεωρεῖται, καὶ τῷ τοῦ περατῆναι καὶ ὀρίζον-
 τα σώματα· τὸ δὲ τι ἀποφατικῶς, καὶ τῷ τοῦ ἢ, ἐκείνων μετα-
 ξὺ, τῷ σωματικῷ ὄντος ἀπασία. (§. φ ι β'.)

§. φ κ η'. Β'. Οὕτω δὲ τοι περὶ ἔπεται καὶ ὃ τῷ ἀμφὶ
 Καρτέσιον ἀσάλευτος (ὡς οἶονται) λόγος. Ἐπεὶ γὰρ ἐ-
 κ' ἀκρατον ὅτι τῷ κενῷ ὑποτίθεται τὸ μηδενί, (§. φ κ ζ'.)
 μετὰ τινῶν δὲ θετικῶν οἷς παρέπεται τὸ τῆς ὁρίσσεως,
 ἐκείτι πρὸς ἡμᾶς ἢ δοκῆσα ἀντίφασις, (1) τῷ τῷ μηδενί
 προσεῖναι τι πάθος. Οὐ μόνον γὰρ ἔδωκε θετικὸν ἢ κα-
 θ' ἡμᾶς αὕτη ὁρίσασις φέρει, φιλή τις ἔσα συναφείας ἐ-
 ρησις, ἀλλὰ καὶ θετικόν τι εἶναι λεγομένη, ἐκί τῷ μηδενί,
 ποῖς δὲ περατῆσιν, ἅτινα ὄσιν τὰ διεσῶπα, ἔσαι προσήκοντα.

§. φ κ θ'. Γ'. Οὐδ' ἄρα τὸ Κενὸν, ἐσίας τις ἔσα ὄσιν πα-
 ρὰ τὰ σώματα, καὶ ἀλλήλων ἀφελῶτα μηδενὸς παρεμπί-
 πτω-

πρωτος. Εἴτι γὰρ ὄσιν ἐν αὐτῷ θετικόν, ταῦτα ὄσιν, ἢ
 περατῆναι καὶ διορίζοντα. Εἴτι δ' ἀποφατικόν, ἀπασία ἐ-
 σίας. (§. φ κ ζ'.)

§. φ λ'. Δ'. Ἐπεὶ τε δυνατόν πληθύνεσθαι τὰς ὀρες τῷ
 ὁρίσσεως, ἔδωκε τὸ κενὸν εἰς ἀνάγκης, ὅτι μὴ εἶδει.

§. φ λ α'. Ε'. Διότι δὲ εἰς ὄρων τε, καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἀ-
 ποσάσεως, ἔδωκε ἀπλῆν ἔσαι.

§. φ λ β'. ε'. Κινητῷ δὲ τῷ ὄρων ὄντων, καὶ ἔγγιον ἢ ἀ-
 πώτερον ἀλλήλων γίνεσθαι δυναμῶν, τῷ ἐκείνων λόγῳ ἔ-
 δωκε τὸ κενὸν ἀκίνητον ἐστίν ἔδωκε ἀδιαιρέτον.

§. φ λ γ'. Ζ'. Καὶ σώματος ἄρα ἔδωκε ὑφελῶτος οἶον
 πρὸ καταβολῆς ὄντων, κενὸν ἔδωκε ἡ. (§. φ κ ε'. φ κ ζ'.)
 Ταύτη δὲ τοι ἔδωκε αἰώνιον τὸ κενὸν, οἷτε Παλαιοὶ ταῖς ἀ-
 τόμοις συνδυαζονίζον ὑποτιθέμενοι, σύμφωνα κατεφάδον-
 το. Καὶ ἔδωκε αὐτοῦ παρὸν δηλονότι, ἔδωκε καθ' ἑαυτὸ ὑφελῶ-
 μενον, εἴγε ἐκ τῷ συνιστάντων περάτων ἦρπται, καὶ ἔδωκε ἀ-
 ναγκαῖον, ἔδωκε ἀφθαρτον, ἔδωκε ἀπειρον, ἔδωκε ἔδωκε, τῷ οἷς θεο-
 τέρωντι οἶονεῖ χεῖμα ὑπὸ τῷ Νεωτέρων ὑπερτεμνύεται.

Σχόλιον.

§. φ λ δ'. **Κ**αὶ ἔτι ἄρα ἐκ βάθρων αὐτῶν ἡμῖν ἀνέσκα-
 πται, καὶ ἢ τῷ ὁρίσσεως καὶ ἡμᾶς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐ-
 ρώπῃ ὁρίσματος δόξα, ἢ τοσῶτον θρῆν διεγείρωσα. Ἡς
 Μόρος τε, καὶ Νόλδων, καὶ Κλάρκιος, καὶ Ραφσῶνιος, καὶ οἱ
 πολλοὶ τῷ παρ' Ἀγγλοῖς φιλοσοφούντων προέσκησαν. Οὗς,
 καὶ τοι μεγαλοφύλα τε καὶ λόγων δυνάμει πολὺ διαφέροντας,
 ἐν πολλοῖς καὶ εὖροις φωνητιῶντας δεινῶς, καὶ ὁρίσσεως
 περὶ σίας, ὅτι καὶ ἀποπῶτατα ἐκβαχνηλιζομένης. Οἶον δὲ
 καὶ περὶ τὸ κενὸν πεπόνθασιν· ὃ περὶ τῷ πάλαι Ἐπικυ-
 ρείων δεξάμενοι τε καὶ εἰσποιησάμενοι, ἐκ ὅτι τὸν ἀμείνονα
 λόγον ἐρρύθμισαν, ἀλλ' ὅτι τὸν χεῖρω, καὶ ἀλογίας μεσόν,
 ἐκ ἑστίν εἰπεῖν ὅσης, καὶ ἀσεβείας, μετλωέγκαν, περὶ δόξως
 ὑπερθειάσαντες, καὶ Θεὸν ἀντικρυς τὸ κενὸν τῷ ὁρίσσεως
 ἀνεδείξαντες. Τοιαῦτα γὰρ ἡμῖν περὶ τῆς ὁ πολὺς τὸ κλέος
 Metaf. Tom. II.

(1) Μέρ. β'. περὶ Ἀρχ. Λειθμ. ις'.

ὁπότε Νόστος. (1) „ Ὁ Θεός, φησὶν, αἰώνιος ἐστὶ, καὶ ἀπειρος. Πάντα μὲν εἰδώς, καὶ πάντα δυνάμειος, ἡμεῶν δὲ ἔξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, καὶ παρὼν ἔξ ἀπείρου εἰς ἀπειρον. Πάντα ἰδυών, πάντα γινώσκων, τὰ γινόμενα, καὶ τὰ γνωθῆναι δυνάμειος. Οὐκ ἐστὶν αἰωνιότης, ἢ ἀπειρία, καὶ ἔστι ἁμονὴ, ἢ ἁρμονία, ἡμεῖς δὲ καὶ παρῆσι. Διαμύει μὲν αἰεὶ, πάρεσι δὲ πανταχῶς, καὶ αἰεὶ μὲν ὦν, καὶ πανταχῶς, τίω τε ἁμονίῳ, καὶ τὸ ἁρμονία, τίω τε αἰωνιότητα, καὶ τὸ ἀπειρον σωίστησι. Πῶς ἔν συνεσθῆναι; εἰ γὰρ ὅτι συνεσθῆναι αἰώνιος μὲν αὐτὸς ὦν, τὸν χρόνον τοῖς καὶ χρόνον, πανταχῶς δὲ παρὼν, τὸν τόπον τοῖς κατὰ τόπον, εὖ αὖ ἔχοι. Εἰ δ' ὅτι ὑπόμνημά πως, ἔπω φαῖναι, τῆς μὲν καὶ τὸν ὑψίστον αἰωνιότητες, τὸν χρόνον, τῆς δὲ κατ' αὐτὸν ἀπειρίας τὸν τόπον νοητέον ἐστίν, ἔπω σωίστην, ἀποπώτερα τῶν καὶ αὖ ἔχοι λέγειν ὁ ἐπὶ Σοφία Θρυλλέμενος. Τῷ δὲ μόνον μετρώτερα δόξαισι ἀσεβεῖν, ὅτι καὶ ἀναφανδόν, καὶ τὸν Μόρον ἔπος ἀσεβῶν ἐλέγχεται, τὸν τὰ ὑπονομήματα τῷ ὑπερτίτῳ καὶ ὑπερτελεῖ. Ὅτι ὑπὸ τῷ Μεταφυσικῶν, οἷον τὸ εὖ καὶ μοναδικόν, τὸ ἀπλῆν, τὸ ἀκίνητον, τὸ αἰώνιον, τὸ ἄλλῃ μηδενὸς ἐξηρημνύον, τὸ ἀφ' ἑαυτῶ εἶναι, τὸ κατ' αὐτὸ ὑφίστασθαι, τὸ ἀναλλοίωτον, καὶ ἀφ' ἑαυτῶν, τὸ ἀναγκαῖον, τὸ ἀπειρον, τὸ ἀκτιστον, τὸ ἀσώρευτον, τὸ ἀκατάληπτον, τὸ πανταχῶς παρῆναι, τὸ ἀσώματον, τὸ ἁπλῶς πάντων διήκειν, καὶ πάντα σωιέχειν, τὸ εἶναι ὃν κατ' ἐστίαν, ὃν ἐνεργεία, ἀκρατον ἐντελέχειαν, ἀπαντα τῷ ἀπείρῳ τῷδε ἁρμονίᾳ, ὡς κυριώτατα προσήκοντα περιάψαι ὑπομνήσαντα. (2) Καὶ ἀτελεστέρα εἶναι τινὰ ταύτῃ ὑπογραφῇ τῆς ἀρρήτης ἐστίας εἰπόντα, ἢ τὰς ζωτικὰς μόνας τῷ ἐνεργεῖαν προσεθεῖναι εἰς πλήρωμα λείπεται. (3) Τέτοις ἔν, καὶ Κλάρκιον ἀδελφὰ ἰδεῖν ἔσαι ἀποφανόμενον. (4) Τὰ γεμῶν καὶ Μεγεμβροέκτον πολὺ μετρώ-

τρώτερα, τῷ μὲν θεοτέρων ἐκείνων αὐτὸ ὑπογυμνάσαντα, μόνῃ δὲ τῇ ἀπειρίᾳ καταπλαττίσαντα (1). Ἀλλ' αὐτοὶ καὶ τὸ κενὸν κατασκοιάζοντες, τὰς ἐν τῷ κενῷ ἀτοπίας ὑποσκοιάζομεθα, ἰδίαν τε δόξαν ἡμῶν πρὸς ἐκείνους, ὡς παρ' ἐδρῇ εὐρομῇ, σήσαντες, καὶ ἐδὲ τοῖς ὑπὲρ ἐκείνους ἀπλῶς, ἐδὲ τοῖς κατ' ἐκείνους φερομένοις ἀπεισάμενοι, κατ' ἐκάτερας τῆς κόμματος τὸν ἀγῶνα ὑποδυσάμενοι ἀνελήμμεθα, τῷ τε φιλοκρέων τῶν, σὺν Θεῷ, τίω τερατείαν ἐπίσης, καὶ τῷ ἐκ ἡμέτερας μισοκρέων τὸ κενόν, λόγοις, ἢ δοκῶν, κρατίστοις ἐλέγχοντες.

Περὶ Τόπων.

§. φ λ ε. **Κ**αὶ πρὸς τὸν τόπον δὲ διαφορώτατα αὐτῶν εὖροι τῷ φιλοσοφησάντων τῶν τε πάλαι, καὶ τῶν ὑσέρον ἀποφανομένων. Πλάτωνι καὶ γὰρ (2) „ τὴν ὕλην, καὶ τὴν χώραν ταύτην εἶναι λέγοντι, τὸ μεταληπτικόν. τῶν εἰδῶν ὁ τόπος ἐστίν. Ἀλλὰ δὲ τῷ δόξαισι ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ (3) τὸ εἶδος καὶ τὴν μορφὴν ἐκάστω τὸν τόπον εἶναι, ὃ οὐκ εἶναι τὸ μέγεθος, καὶ ἡ ὕλη τῇ μεγέθει. Αὐτῷ δὲ (4) ὁ τόπος ἐστὶ, τὸ πέρας τῇ περιέχοντος σώματος, ἀκίνητον πρῶτον οἷον αὖ εἰπαμῆν τὸ ὕδωρ, κατ' ὡς τῶν ἐν αὐτῷ ἰχθύος περιέχει ἐπιφανείαν πρῶτον, τόπον εἶναι τῶν ἰχθύων, κατὰ πέραν καὶ ἡ τῇ περιέχοντος αἵματος, τόπος ἐστὶ τῶν ἐν αὐτῷ σωμάτων, καὶ τὸ κοῖλον τῇ ἀμφορέως, ὁ τόπος τῇ ἐν αὐτῷ οἷν. Οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Καρτέσιον περὶ τόπον τῷ Σταγειρίτῃ συσπένδουσιν, αὐτὰς εἶναι φρονέοντες καὶ αὐτοὶ τὰς τῇ περιερίζοντος καὶ περιεχάφοντος σώματος ἐγγύτητας, τὸν ἐκτός, καὶ ἀληθῆ παρ' αὐτοῖς ἀκρόντα τόπον ὡς ὅγε ἐσωτερικός, ἢ φασὶν, ὅς περ τὸ ὑπὸ τῇ σώματος τυγχάνει κα-

(1) Περὶ Ἀρχ. ἐν τῷ κατὰ γένος Σχολίῳ.

(2) Ἐν τῷ Ἐγγχειδίῳ Μέτ. α'. Κεφ. η'. §. η'.

(3) §. ιε'.

(4) Περὶ ὑπάρξε. Θεῶ καὶ ἀρσόντ. ἐπιστ. πρὸς Λεῖβνίτ.

(1) Περὶ Κενῶ Κεφ. γ'. §. 89. 90.

(2) Ἐν Τιμαίῳ.

(3) Φυσικ. βιβλ. δ'. Κεφ. β'.

(4) Αὐτ. Κεφ. δ'.

τελειωμύρον δῆγμα (φίγ.) ἐκ αὐτοῦ κυρίως τόπος εἶναι λέγοιτο κατ' αὐτὸς, αὐτοχρημα τὸ σῶμα ὃν τὸ ἐν τόπῳ, ἀδυνάτον οἰομύρας (δ. φ. ή. φ. ή.) καὶ εἶναι καὶ νοεῖσθαι δῆγμα σώματος ἁμοιρον. Τὰς δὲ περὶ Λεῖβνίτιον, καὶ αὐτὴν τὴν ἑκτασιν τὴν σωματικὴν, ὃν εἶναι τι πῶν κατ' ἐπίνοιαν εἰσηγμύρας (δ. φ. ή.) πολλῶν δὲ μάλλον τοῖς τὸν ὑπολαμβάνειν τὸν τόπον εἰκός. Ἐρθεῖντοι καὶ ἡ κατ' αὐτὸς τὰ τόπος ἀποδοῖς, λόγον εἶναι ἀειπμύρον τῷ συ-
 „ρυπάρχων τι πῶν ὄντων τοῖς λοιποῖς· οἷον ἡ ἀειπμύρη
 „θέσις, ὡς ἔχει ἡ ἑσπερία φέρε, πρὸς τὰ ἄλλα τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ, τὸ αὐτοῖς ὁ τόπος. Ἐπὶ ταύταις ἡ δόξα κα-
 „ταλεγέσθω, πῶν οἰομύρων τόπον εἶναι τὸ δῆγμα τὸ κενόν.
 „Εἰποῖς δ' αὖ ἀρχαίων εἶναι τὴν αὐτὴν καὶ νέαν. Τὸ μὲν
 „ἀπὸ Λοκίππῳ, Δημοκρίτῳ, Ἐπικύρῳ, καὶ τοῖς Στωϊκοῖς, τὸ
 „δὲ Γασσένδῳ, Μαγνιεύῳ, Νότθωνι, καὶ πασι μικρῶ τοῖς
 „Ἀγγλοῖς καὶ Βαταβοῖς κατ' ἡμᾶς πρεσβυομύρῳ. Καὶ γὰρ
 „καὶ οἱ Νεώτεροι ἔτι, συμφώνως τοῖς Ἐπικυρείοις, „Κενόν
 „ἀμέτρον ἐνδεχόμενον (τέτρεσι δεκτικόν) σωμάτων, καὶ ἄ-
 „νά τῶν, πῶν τόπον ἀπέδωκαν. Καὶ καὶ τὰς Στωϊκὰς,
 „τὸ ἐχόμενον ὑπὸ τῷ σώματι. Καὶ καὶ Πρόκλον „σώ-
 „μα (ὅπερ ἐστὶ δῆγμα) καθαρώτατον, ἀκίνητον, ἀδιαί-
 „ρετον, ἀμέτρον ὕλης, πῶν ὕλικῶν σωμάτων δεκτικόν.
 „δ. φ. λ. ή. Τῶν ἡ δόξα, κατ' ὡς ὑπεδέμεθα τῷ κενῷ
 „σημασίᾳ (δ. φ. ή. ή.) καὶ ἡμῖν ἐγκριτέα δοκεῖ, ὡς
 „πᾶς τε κατὰ πᾶς ἄλλας ἐκκλίνουσα ἀτοπίας, καὶ παρ' αὐτῆς
 „ἐδὲ κατὰ χορδῶν ἀδελφὴν ὑπαγορεύουσα, καὶ μὴ, καὶ ὅσα
 „δὴ ποτε περὶ τὸν τόπον ἀπαραιτήτως νοεῖται, κυρῶσα καὶ ἁ-
 „σώζουσα. Ἐστὶ δὲ ταῦτα. Α'. τὸν τόπον ἑτερόν τι εἶναι πα-
 „ρὰ τὸ ἐν τόπῳ, καὶ τῶν χωριστόν. Β'. τὸ μὴ συγκινεῖσθαι
 „τῶν ἐκείνων, μηδὲ συμμεδίσαθαι. Γ'. τὸ μὴ τὸν αὐτὸν
 „εἶναι τόπον ἅμα σωμάτων δυοῖν, ὡς ἐδὲ τόπος κατὰ τὸ
 „αὐτὸ πλείονας τῷ αὐτῷ σώματος. Δ'. τὸ συνεξιστάσθαι τὰ
 „ἐντοπιζομένῳ τὸν τόπον, καὶ τῷ μὲν μείζονος εἶναι μείζο-
 „να, τῷ δ' ἐλάσσονος ἐλάσσονα. Ε'. τὸ παντὸς σώματος εἶναι
 „τόπον. Σ'. τὸ τῷ τόπῳ μὴ εἶναι τόπον. Ζ'. τὸ τῷ μὲν ὅλα
 „εἶναι τὸν ὅλον τόπον, τῷ δὲ μέρος τὸ μέρος, ὅπερ ἐκ τῷ
 „Δ'. καὶ τῷ Ε'. ἐστὶ συμφανές.

Θεώ-

Θεώρημα Κ'.

δ. φ. λ. ή. „**Ο**ὗτ' ἡ ὕλη τόπος ἐστίν, ἔτε τὸ εἶδος.
 „Ἐὰν γὰρ ἡ ὕλη ὁ τόπος εἶναι περὶ, ἐπεὶ καὶ τὸ ἐν τό-
 „πῳ ὕλητις ἐστίν, ἔσαι δὴ τὸ αὐτὸ ἐν τόπῳ ἅμα καὶ τόπος,
 „κατὰ τῷ Α'. πῶν περὶ τῶν. (δ. φ. λ. ή.) καὶ χωρὶς ὁδὲ τῷ
 „τῷ, καὶ τῷ τόπῳ τόπος, κατὰ τῷ Ε'. Οὐκ ἐστὶ δέ. Ἄρα κτ.
 „Ο. Η. τὸ Α'.

„Ἐὰν δὲ τὸ εἶδος, ἐπεὶ τὸ εἶδος συσκευιάται πρὸς ἔχοντι,
 „ἢτοι πρὸς ἑξ' αὐτῷ εἰδοπεποιημύρῳ, ἐκείνῳ καὶ συγκινεῖσθαι
 „κινεμύρῳ, καὶ μεθισταμύρῳ συμμεταστήσεται. Κατὰ τῷ Α',
 „καὶ τῷ Β'. Ἀποπρὸν δέ. Ἄρα καὶ τὸ Β'.

„Ἀλλως. Παντὸς σώματος ἐστὶ τόπος ἐν ὡς. Ἐπεὶ τὸ Ε'.
 „Σῶμα δὲ τὸ ἐξ' ὕλης καὶ εἶδους. (ἐξ' ὑποθ.) Τῆς ἄρα ὕ-
 „λης καὶ τῷ εἶδος συνάμα τόπος ἐστὶ παρ' αὐτά. Ἐπεὶ τὸ Α'.
 „Καὶ ἔτε ἄρα ἡ ὕλη τόπος, ἔτε τὸ εἶδος. Ὁ τὸ Α'. καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

δ. φ. λ. ή. **Κ**αὶ διόλογος τοίνυν ἀμφὸς τὰς δόξας ὁ ἐκ
 „Σταγειρίων ἀποσκηδάζεται. (1) „τὸ μὲν γὰρ εἶδος καὶ ἡ ὕ-
 „λη, φησὶν, ἐχωρίζεται τῷ πράγματι (τόσι μοι τῷ σώ-
 „ματος τῷ ἐν τόπῳ ὄντος) τὸν δὲ τόπον ἐνδέχεται. Ἀλ-
 „λ' ἀπορήσειέ τις, πῶς ὁ Πλάτων εἰς τῷ δόξης ἐγένετο, ὡς
 „τὸν τόπον αὐτὸν πῶν ὕλην εἶναι ὑπολαβεῖν; Ἡ δὲ ἀναλό-
 „γως αὐτῷ, καὶ κατ' ὁμοίωσίν τινα, τὸ λεχθὲν αὐτῷ ὁ-
 „δωθεῖν κατὰ τὴν πρὸς ἐκεῖνα θέσιν, χωρᾶν τε καὶ δεξά-
 „μην τῶν εἰδῶν, ὡς πεφυκῆσαν ὑποδέχεσθαι αὐτά, τὴν ὕ-
 „λην ἀποκαλεῖν. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ Πλάτων (2) „ὅτι τὸ
 „μεταληπτικὸν τῶν εἰδῶν, μεταφορικῶς τὴν ὕλην ὁ Πλά-
 „των

(1) Φυσικ. βιβλ. δ': Κεφ. δ'.

(2) Περὶ Ἀριστ. Βιβλ. α'. Κεφ. ι δ'.

των εἶρηκε, καθάπερ τινὰ τιθιμύην καὶ δεξαμύην· ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ τόπῳ τὸ ἐν αὐτῷ, ἔτω πως καὶ ἐν τῇ ὕλῃ τὸ ἴδιον. Ἐπίσης τε ὁ μὲν σωμάτων, ἡ δὲ εἰδῶν δεκτικὴ ἐστὶ· καὶ τῷ γε τόπῳ, τῷ νυνὶ μὲν ὑπὸ τῷ δε, νυνὶ δ' ὑπὸ ἄλλῃ σώματος κατειλημμένῳ, ἐκ ἀλόγως ἔοικεν ἀπεικαθεῖσαι ἢ ὕλῃ, ἥτις ἄλλοτε ὑπὸ ἄλλῃ εἰδὸς καὶ αὐτὴ κρατεῖται τελευτημύῃ, καὶ μορφημύῃ καλλυύεται.

Θεώρημα ΚΑ'.

Φλθ'. „Ὁὐκ ἔστιν ὁ τόπος τὸ πέρας τῷ περιέχοντι·
Α'. Εἰ γὰρ τόπος ἢ περατῆσα καὶ περιέχουσα ἐπιφάνεια, ἐν τόπῳ πάντως ἔσαι ἢ περιεχομένη. Δεῖ γὰρ τῷ μὲν τόπῳ λέγειν εἶναι τὸ περιέχειν, τῷ δὲ ἐν τόπῳ τὸ περιέχεσθαι. Ἀλλὰ γὰρ ἐχὶ τὸ σῶμα ἢ ἐπιφάνεια ἐστίν. Οὐκ ἄρα τὸ σῶμα ἐν τόπῳ. Ὁ κατὰ τῷ Ε'. ἐστὶ. (Φλθ'.)
Εἰ δ' εἴποι ὡς τῷ λόγῳ τῆς περιεχομένης ἐπιφανείας, καὶ τὸ παράγματι ἐκείνης ἀδῶσασον σῶμα ἐν τόπῳ ἐστίν· ἀπαντητέον ἄρα δι' ἴσιν, καὶ τῷ λόγῳ τῆς περιέχουσης, τὸ ἐκείνης παράγματι ἀδῶσασον σῶμα, τὸν τόπον εἶναι. Διὰ γὰρ τῶν ἐπιφανειῶν ἀμφω, τὸ μὲν περιέχει, τὸ δὲ περιέχεται. Καὶ ὁ τόπος ἡμῖν ἔτις ἔσαι τὸ σῶμα, καθάπερ καὶ τὸ ἐν τόπῳ. Ταῦτα δὲ τῶν κειμένων (Φλθ'.) τόπε Α'. ἀναιρεῖ, καὶ τὸ 5'.

Β'. Ἦτοι φυσικῶς ἐκληπτέον τὴν ἐπιφάνειαν, ἢ γεωμετρικῶς. Ἀλλ' ἐκείνως μὲν, Ἦτοι σῶμα ὁ τόπος, ἢ ἔδον ἐστίν. Οὕτω δὲ τοὶ ἀμφω εἰ ἐπιφάνεια (τὴν τῷ περιεχομένῳ φημι καὶ τῷ περιέχοντι) μία ἔσονται. Καθάπερ γὰρ σημεῖον σημεῖον ἐφαρμοδῶν, ἀδῶσασον αὐτῶν σημεῖον συγίτησιν, ἔτω τοι καὶ εἰ γραμμὴ γραμμῇ ἐφαρμοδῇ, γραμμῇ συστήσει, καὶ ἐπιφάνεια ἐπιφάνεια ἐπιφάνειαν. Καὶ ἡ αὐτὴ ἄρα συστήσει τῇ συσσεφάρμοσει ἐπιφάνεια, εἴθ' ἔδον μὲν θάτερον, εἴθ' ἔδον δὲ θάτερον, ταῦτόν εἰπεῖν ἐκάτερον περιέχει· τόπος τε ἔσαι ὁ αὐτὸς σωμάτων δύοῖν. Ἀποπῶν δὲ, καὶ τὸ Γ'. Ἄρα... καὶ τ.

Γ'. Ἡ περιεχομένη ἐπιφάνεια Ἦτοι τόπος ἐστίν, ἢ ἐν τόπῳ, ἢ ἕδον, ἢ ἐκάτερον. Ἀλλὰ γὰρ ἐκάτερον ἐκ αὐτῶν εἶναι, (εἴθ' ὁ Α'.), ἔδον μὲν ἢ ἕδον, ἕδον γὰρ ἔσαι. Ἡ τὸ ἕτερον ἔσαι δὴθ' ἔδον. Οὐκ ἐν δὲ ὁ τόπος (τῷ γὰρ ἢ περιέχουσα.) ἐν τόπῳ ἄρα. Εἰ δὲ τῷ, καὶ σῶμα· τῆς γὰρ σωματικῆς φύσεως τὸ ἐν τόπῳ εἶναι. (εἴθ' ὁ Ε'.)

Πρὸς ταῦτα ἐκ ἐν τόπῳ μὲν πάντως ἐρεῖ καθ' αὐτὴν, ἀλλὰ τῷ λόγῳ τῷ σώματος, ἢ δὴ καὶ κινεῖσθαι φύσιν ἔχει, καὶ τέμνεσθαι. Ἡ, ὡς ἄμεινον αὐτῇ ἔδοξεν ἀπαντῆσαι τῷ Ἀριστοτέλει, ἔσαι μὲν περὶ καὶ ἢ ἐπιφάνεια, ὥσπερ καὶ τὸ σημεῖον (εἴθ' ὁ Ε'. ἕδον). Ἀλλ' ὡς πέρας ἐν τῷ περατῆμένῳ. Ἀλλ' εἰ ὡς πέρας, καὶ τόπος ἄρα ἐστὶ τῷ σώματι ἢ ἐπιφάνεια ἢ αὐτῇ. Εἰ δ' ἐχὶ τῷ, εἴθ' ὁ βέλεσθαι τὸν τόπον χωρεῖν εἶναι, Ἦτοι πάντως ἔσαι διασὰ τὰ πέρατα τῷ ἐν τόπῳ, τὰ μὲν χωρεῖν, τὰ δ' ἀχώρεῖν (ὅπερ ἀποπῶν) ἢ τῶν περάτων πέρατα ἔσαι τῶν ἀχωρεῖν τὰ χωρεῖν. Καὶ ἔτις αὐτῶν ἢ ἀχώρετος ἐπιφάνεια, ὡς ὑπὸ τῆς χωρεῖν περιεχομένη, εἰς τόπον ἐγκυλιωθήσεται. Καὶ σῶμα ἔσαι, εἴθ' ὁ Ε'.

Δ'. Καὶ εἰ τόπος ἢ περιέχουσα ἐπιφάνεια ἐστίν, ὁ Κόσμος ἐκ ἔστιν ἐν τόπῳ. Οὐδὲν γὰρ ἐστὶ δηλονότι (ἢ καὶ αὐτῷ δοκεῖ) σῶμα τῆς ὕψωσιν σφαίρας ἐκτός, ἢ αὐτὸ πέρας ἐκείνῳ περιέχει. Ἀλλὰ τὸ μηδαμῶς ἐν τόπῳ λέγειν εἶναι τὸν ὅλον Κόσμον, μὴ καὶ καταγέλασον ἢ (εἴθ' ὁ Ε'.) Ἄρα κατ.

Ἐκκλίνει δὲ τὴν ὑπορίαν ἕδαμῶς, ἐπάγων Ἀριστοτέλης (1) „ὅτι ἐπὶ τὸ ἐν τόπῳ, ἀλλὰ τὸ κινητὸν σῶμα. Ἔστι γὰρ δὴπε καὶ κατ' αὐτὸν τὸ σῶμα ἐν τόπῳ (οἶον ὀλικῶς ἢ γῆ) καὶ μὴ κινεῖσθαι, ὅτι ἐν τῷ περιέχοντι. Διαφέρει γὰρ τῷ παντί, τὸ εἶναι ἐν τόπῳ, τῷ εἴθ' ὁ τόπος φέρεσθαι. Καὶ εἰμὴ περὶ ὁ ἕρανός, ἕδαμῶς ἄρα, καὶ ἐδὲ ἔσαι ὅλως, καὶ ἔτω τὰ τῷ Οὐδαμῶς ἐκείνων (Φλθ'.) πολ-

πολλῶν φορητότερα. Οὐδὲν γὰρ ἐστὶ λέγειν λόγῳ ἐχόμενον, ὅτι ὡς ὅλον ἐστὶν ἐν τοῖς μέρεσιν· ἔδὲ γὰρ τόπος ἐστὶ τὰ μέρη τῶ ὅλου· καὶ ἔδὲ ἕτερον ἐκείνων τῶτο· δεῖ δὲ τὸν τόπον εἶναι ἐν τόπῳ ἕτερον εἶναι. (ὁρᾷ τὸ Δ'.) Καὶ εἰ τὰ μέρη ἐν τόπῳ, καὶ τὸ ὅλον ἄρα. Ἐστὶ γὰρ ἔτι πᾶσι τῶν κοινῶν ἐνέργειαν τὸ εἰς ἀναίρεσιν τῆς ἀπαντήσεως ἀπορίας προχειρίζομενον, ὡς μὴδὲ δεῖσθαι πολλῶν τὸν ἐξ Ἀφροδισιάδος, πρὸς τὸν ἡρώδης πείσκει, ὅτι ἡ δόξα ἢ πρὸς τῶν ὑφαντίων ἔτι ἐκ ἐστὶν ἐν τόπῳ, ἔδουδὸς ἄλλα τῶν πρὸ Ἀριστοτέλους ἐστὶν, ἀλλ' αὐτὸς αὐτῶν πρῶτος εἰσηγήσατο. (1) Πρῶτος γὰρ δηλονότι καὶ μόνος, κατακολεσθῶν τοῖς πρὸς τὸν τόπον αὐτῶν πείσκειν, ἐκτοπίσαι τῶν σωματικῶν φύσιν, παρ' ὃ φύσιν ἔχει, ἀνάγκησται.

Ε'. Ἡ τῶ περιέχοντος ἐπιφανεία ἴση ἐστὶ τῇ τῶ περιεχομένου· τὰ δὲ ἐφαρμόζοντα ἴσα ἐστὶ. Ἐὰν δὲ περὶ σώματα δύο ἰσομεγέθη μὲν, ἀνομοιομήμονα δὲ, αἰσῆς δὲ ἐκ τῶ ἀκολουθεῖ καὶ τὰς ἐπιφανείας (ὡς ἐν τοῖς Γεωμετρικοῖς δείκνυται) ἔχοντα, αἱ περιέχουσαι αὐτὰ ἐπιφανείαι, ὡς δὴ ταῖς περιεχομένης αἰσῆς ἔσται, ἑτέρα τῇ ἑτέρα συναυξήσονται, αἰσῆς ἔσονται καὶ αὐταί. Εἰσὶ δὲ αὐταὶ κατ' Ἀριστοτέλῳ οἱ τόποι, αἰσῆς ἄρα τῶν ἰσομεγεθῶν σωμάτων, ἢτοι τῶν ἐν τόπῳ οἱ τόποι. Ἀλλ' ἐκ ἐστὶ τῶτο (ὁρᾷ τὸ Δ'.), ἔδ' Ἀριστοτέλει δοκεῖ, τὸν α'. τόπον μήτε μείζω, μήτε ἐλάσσονα τῶ ἐν τόπῳ ἀξιοῦντι τυγχάνειν. (1)

Ἡ ἔστω μὲν αἰσῆς τὰ ἐν τόπῳ τῶς ὅγκας, ἴσα δὲ τὰς ἐπιφανείας, ἀνομοιομήμονα ὄντα. Καὶ τῶν αἰσῶν αὐτῶν τῶ μὲν μείζονος, τῶ δ' ἐλάσσονος, ἴσοι ἔσονται οἱ τόποι.

Ἡ καὶ τῶν σωμάτων τῶς ὅγκας βραχυσημῶν, ταῖς κατὰ λόγον αὐξησῶν ἐπιφανείαις, συναυξηθήσονται καὶ οἱ τόποι. Καὶ τῶ αὐτῶ ἄρα οἱ τῶν δύο ἡμιτόμων τόποι ἅμα, μείζονες ἔσονται, ἢ ὁ τῶ ἐκ τῶν ἡμιτόμων ὅλε. Οἱ δὲ τῶν β'. τεταρτημορίων, ἔτι μείζονες, καὶ ἐπ' ἀπειρον. Τὰ δ' ὅπλυσον, καὶ χρυσῆς ὀλυμπιάσι, φασί, ἔσθ' ἔτι.

Ε'. Εἰ

Ε'. Εἰ δὲ τὸ πέρας τῶτο εἶναι ἀκίνητον, βέλεται γὰρ, ἢ φησὶν (1) ἀκίνητος εἶναι ὁ τόπος. Σῶμα ἄρα τὸ ἐν ποταμῶν καταδεδυνκός, περιρρέοντων αὐτὸ ἐνδελεχῆς τῶν ὑδάτων, ἢτοι ἐν τόπῳ ἐκ ἔσται, ἢ γὰρ αἰ κινήσεται, εἰ καὶ τῶ ὄντι ἀκινήτων, πᾶσι τὸ διικνεῖς τῆς τῆ περιέχοντος μεταστάσεως.

Ὁ γὰρ φασὶν ἀπαντᾶν οἰόμενοι (2), ὡς ἄρα μεταβάλλει ἔτι κινέμενον τὸ περιέχον ὑλικῶς ἢ ὄν, καὶ εἰδικῶς ἢ γε περιέχον, καὶ γέλωτα κινήσειεν. Οὐ γὰρ ἐδ' ὅτι τῶν κινεμένων αὐτῶν, καὶ ἐκ τόπου εἰς τόπον κυρίως μεθισταμένων ἢ μεταβολῇ εἰδικῶς συμβαίνει, τῶ τόπῳ ἐκ ἡκιστα ἀμβρομύνει. Αὐτὸ δὲ τῶτο, καὶ πρὸς τῶς οἰομένους ἐκκλίπειν τῶν ἀπορίας, τῶ λέγειν ὅτι τὰ ἐν ποταμοῖς ἔτι κείμενα, τὸν μὲν φυσικὸν ἀμείβει, τὸν δὲ μαθηματικὸν ἔδ' αμῶς. (3) Πρὸς ἔς καὶ τῶτο αἰσῆς προδείη, ὡς ἔτι μαθηματικῶς μὲν, τῶ τῆς ἐπιφανείας, καὶ κινήσεται, φυσικῶς δὲ, ὅπερ ἐστὶ πρᾶγματι κινήσεται τὰ τῶ ὄντι ἀκίνητα.

Ζ'. Καὶ τὰ ἐν τῶ βάθει δὲ μέρη τῶ σώματος ἐκ ἔσται ἐν τόπῳ, ὃ κατὰ τῶ Ζ'. τῶν περὶ τῶν (δ. φ. λ. σ'.) ἐστὶν. Εἰ μὴ δέοι λέγειν, ὡς αὐτὸ τῶν μερῶν αὐτῶ, τῶ τῶ αὐτὸ ἑαυτῶ, τὸ ὅλον σῶμα τόπος ἐστὶν, ὅπερ αὐτῶς κατὰ τῶ Δ'. φέρεται, καὶ τῶ Β'. τῶν ἄπερ ὁμολόγηται ἀναγκαιότατα εἶναι τῶ τόπῳ γνωρίσματα.

Θεώρημα ΚΒ'.

δ. φ. μ'. Ὁ κατὰ τῶς Γερμανῆς ἀρισμῶς λεγόμενος λόγος, τῶ πλείω τινὰ συνυπάρχειν τόπος ἐκ ἔσται.

Τὸ μὲν γὰρ συνυπάρχειν ἐπισυμβέβηκεν ἐνδεχομένως τοῖς

(1) Παρ' Ἀρμων. ἐν πρὸ πειρ. βιβλ. α'.

(2) Φυσικ. Δ. Κεφ. δ'.

(1) Φυσ. Δ. Κεφ. Ε'.

(2) Γορδίνος Φυσ. Μέρ. α'. Διαλέξ. γ'. Ζητ. δ'. Ἀρθρ. α'.

(3) Περὶ τῶν πειρ. τῶν φυσ.

τοῖς πλείοσι, δυνατὸν γὰρ εἶναι αὐτὰ καὶ χωρὶς ἀλλήλων. Τὸ δὲ ἐν τόπῳ εἶναι ἐξ ἀνάγκης τῇ σωματικῇ φύσει προ-
ϋήκον ἐστὶ, ὡς τὸ Ε'. (β. φλς.) Ἄρα κτ.

Β'. Καὶ σῶμα δέ τι καθ' ἑαυτὸ ἐν ὑποκειμένῳ, ἢ καὶ αὐτὸ ἐν τόπῳ. (κατὰ τὸ Ε'.)

Ἀλλ' εἴη αὐτὸ ἐρῶσιν ὅτι καὶ ὅτι ἐνός καὶ μόνου σώματος, εἴη αὐτὸ πλείω καὶ συσυνάρχοντα, καὶ τὴν ὁρισμένην θέσιν πρὸς ἀλλήλα ἔχοντα, οἷαι αἱ μονάδες. Οὐκ ἔν (αὐτοὶ) εἰς πλείω ἔχει ἐκάστη καθ' ἑαυτὴν, τὴν πρὸς τὰς ἄλλας, καὶ θέσιν ἔχει ἐκάστη καθ' ἑαυτὴν, τὴν πρὸς τὰς ἄλλας, καὶ κείσεται παρὰ καὶ ἐν τόπῳ ἔσθαι. Καὶ δὴ καὶ σῶμα τῶν σωμάτων γὰρ τὸ ἐν τόπῳ εἶναι κατὰ τὰ σώματα. (ὡς τὸ Ε'.) Ἄλλως τε καὶ τὰς ἀδιαστάτας ταύτας μονάδας ἐξ ὧν τὰ σώματα, πλασματικῶς τε εἶναι, καὶ λόγῳ μὲν ἐν σερ-
ρῶ βεβηκείας, φθασάντες (β. φιδ. φιδ. κτ.) ἀπεδεί-
ξαι. Καὶ τῶν μονάδων δὲ ἕως εἶναι τε καὶ ἐν τόπῳ μέ-
νειν συγχωρημένων, αὐταὶ μὲν ὡς τὴν θέσιν ἔχουσαι καὶ
ἐν τόπῳ ἔσονται, τὸ δ' ἐξ αὐτῶν σῶμα ὡς ἐν καθ' ἑαυ-
τὸ, ἢ.

Γ'. Τὸ θέσιν ἔχειν ὁρισμένην ἔδω ἀλλο ἐλέγχει, ἢ τὸ ὡς εἶναι, ἢ ὡς τὸ ἔχον, πρὸς ἄλλα πρᾶξιζόμενον, καὶ ἢτοι αὐτὸ εἶναι, ἢ κατὰ, ἢ ἐμπροσθεν, ἢ ὀπίσθεν, ἢ κατὰ τὰς ἄλλας τῷ τόπῳ διαφοράς. Ὡς ἐπεὶ τὸ γένος τῶν εἶδους φύσει πρότερον (β. ιζ.), καὶ τὸ ἀχέτον τῶν κατὰ χέσιν, πρότερόν ἐστι ἀρα φύσει ὁ τόπος, τῆς κατ' αὐτὸν ὁ-
ρισμένης τε, καὶ κατὰ χέσιν θέσεως.

Δ'. Ἡ δὲ χέσις αὐτῇ, καὶ πάντῃ ποσὶ ἀνεπίδεκτος· ὁ δὲ τόπος ποσόντι αὐτῇ εἴη, αὐτῇ γὰρ τὸ ἴσον πρᾶξιζόμε-
θεῖ, καὶ τὸ μή. Καὶ τὸ μείζον, καὶ τὸ ἐλάττω. (ὡς τὸ Δ'.)

Ε'. Ὁ γὰρ Κόσμος ὁλικῶς ληφθεὶς θέσιν ἢ καὶ ἔχει, πρὸς τίνα γὰρ ἕτερον ἔξει; καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἔσθαι. (κατὰ τὸ Ε'.)

Εἰ δὲ φαῖεν ὅτι τὰ μέρη ἐξ ὧν συναρμολογεῖται θέ-
σιν ἔχει πρὸς ἀλλήλα· ἀπαντήσομεν ὅτι καὶ ταῦτα ἐν τό-
πῳ ἔσθαι ἐκ τῶ ἀκολουθεῖ, τὸ δὲ ὅλον ἢ. Παρ' ὃ καὶ ὅσα καὶ τῶ Ἀριστοτέλους ἀνωτέρω λέχθη (β. φλθ. ἐν Ἀειθμ.
Δ'.) καὶ τῶν αὐτῶν περὶ τὰς ἀποδείξεων.

ς'. Καὶ δυνάμεις δὲ ἀσώματοι, καὶ σημεῖα τῶν πάντων ἀδιαστάτων, οἷα τὰ Γεωμετρικά, θέσιν ἔχειν πρὸς ἀλλήλα
ὑπο-

ὑποτίθεται, καὶ συσυνάρχοντα εἶναι. Ὡς καὶ ἐν τόπῳ ἐ-
στὶ κατὰ τὰ σώματα. (κατὰ τὸ Ε'.)

Ζ'. Καὶ ἐνός τινος ἀρα τῶν συσυνάρχοντων καθ' ὑπόθε-
σιν εἰς τὸ μὲν ἑαυτοῦ ἐπεὶ τὴν πρὸς αὐτὸ τὰ λοιπὰ
θέσιν, ὡς εἶχον ἀπέθεντο, καὶ τὸν τόπον αὐτῇ συσυνάρ-
θεντο, ἢ γὰρ μετέβαλον, ὡς ἢ ἐτι ἔχοντα θέσιν οἷαν καὶ
πρότερον. Ἡ δὲ μεταβολὴ τῶν τόπων τῶν κινεμένων, ἐστὶ
ἀκινήτων.

Ἡ καὶ τῶν ἄλλων κινεμένων, ἐνός δὲ τινος μόνου κατὰ
χώραν, ἐπεὶ ἔδω μᾶλλον ἐκεῖνα τὴν πρὸς τὴν, ἢ τὴν
πρὸς ἐκεῖνα τῆς, θέσιν τοῦδε λόγῳ ἀμείβεται, ἐξ ἴσου
συνεκτοπιζήσεται τοῖς κινεμένοις, καὶ τὰ μὴ κινεμένα.

Θεώρημα ΚΓ'.

β. φ. μ. α. „ Τὸς ἐστὶ τὸ διάστημα τὸ ὑπὸ τῷ σώματι
ἐπεχόμενον.

Οὕτω γὰρ καὶ τῶ ἐν τόπῳ ὁ τόπος ἔπρον ἐστὶ. Κατὰ τὸ
Α'. (β. φλς.) τὸ μὲν ὅν ἐκτασις ὅσῃ πλήρης· (β. φιδ.
φιδ.) ἢ δὲ φιλή τις ἐστὶ καθ' ἑαυτὴν διάστασις. (β. φιβ.
φκς.) Καὶ ἔδω ἐκεῖνον ἔτος συμμεταστήσεται. (κατὰ τὸ
Β'.) Τῶν ὅν περατώντων τὸ διάστημα καὶ χώραν μόνου, καὶ
συνακινήσεως ἕως αὐτοῖς, καὶ τῆς μετὰ τὴν διάστασεως,
δυνατὸν ἐκτελεῖν τὸ μετὰ, καὶ ἀλλὰ πρὶν ἐντοπιζέσθαι,
διάστασιν ἀλλήλων καταλαβόν. (β. φλβ.) Καὶ ἀδιώκον
δὲ τὸ αὐτὸ διάστημα ὑπὸ δυοῖν σωμάτων ἐπέχεσθαι καὶ τὸ
αὐτὸ (ὅπερ ὡς τὸ Γ'.) τῆς σωματικῆς ἐσίας φύσει ἀδια-
χωρήτως ὁμολογημένης. (β. φιδ.) Καὶ συσυσταται δὲ ἕ-
ως ἀκρίβως αἰεὶ καὶ τῶ ἐν τόπῳ ὁ τόπος, καὶ μείζων μὲν
ἐστὶν ὁ τῶ μείζονος, ἐλάσσων δὲ ὁ τῶ ἐλάσσονος. (κατὰ τὸ
Δ'.) Καὶ ἅπαν δὲ σῶμα ἐξ ἀνάγκης ἕτω τόπον ἐπέ-
χει, καὶ αὐτὸ τὸ παρ'. (κατὰ τὸ Ε'.) ἔδω ὅν σῶμα ἀ-
διάστατον. Καὶ ἔδω τῶ τόπῳ τόπος ἔσθαι (κατὰ τὸ ς'.)
Μία ὅν καὶ ἡ αὐτὴ ὑπολείπομένη φιλή διάστασις, τῶ ἐν αὐ-
τῇ ὅντος σώματος, ἢ δὴ μετακινηκός. Καὶ ἔδω τὰ μέρη
ἐν

ἐν τῷ ὅλῳ αὐτῷ ὡς ἐν τόπῳ (κατὰ τὸ ζ'.) ἀλλὰ τῷ
μὴ ὅλῳ ὁ ὅλος τόπος, τῷ δὲ μέρει τὸ μέρος. Ἄρα κτ.

Σχόλιον Α'.

Φ. μ. β. Οὐδὲν ὅ,τι καὶ λόγῳ ἄξιον, καὶ τῷ ἔτι ὑπο-
κειμένου τόπου, ὁ Ἀριστοτέλης ἔχει ἐπαπορήσαι, εἰμὴ δύω
τινά, οἷς ῥᾶσα αὐτὸ καὶ ὁ τυχὼν ἀπαντήσῃ. Τὸ μὲν, ὡς
εἴπερ. ὡς τὸ ἄσχημα τὸ πεφυκός, καὶ μὲν ἐν τῷ αὐ-
τῷ τόπῳ, ἀπειροὶ αὐτὸ ἦσαν οἱ τόποι. Τὸ δὲ, ὅτι καὶ ὁ
τόπος ἔστι μεταβάλλων, καὶ ὡς ἔστι καὶ τῷ τόπῳ ἄλλος
τόπος καὶ πολλοὶ τόποι ἅμα ἔσονται. (1) Οὐδὲν ἔν ὅ
τόπων ἀποφύσασσι τὸ ἄσχημα ἐν τόπῳ εἶναι, ὅπερ αὐτὸς
ὑποτίθει. Πῶς ἦν ἐν τόπῳ, εἴπερ ὁ τόπος αὐτός; πῶς
δεῖ μὴ σῶμα, τῷ δὲ σώματων χωρητικὸν λέγεται; μὴ δὲ
τιγάρ ἐν τόπῳ τὸ ἄσχημα, εἰδὲν τῷ αὐτῷ μὲν τό-
πῳ, εἰδὲ τόπον μεταβαλεῖγε κυρίως εἰπεῖν (ἢ τῷ λόγῳ
τῷ θεωροῦντων σώματων τοῖς ἐφ' αὐτοῖς πέρασιν, ὡς
εἴρηται (δ. φ λ β.) ἢ τε τῷ τόπων ἀπειρία, ἢ ἐκ τῷ ἐν
τόπῳ ὑποτίθεσθαι τὸ ἄσχημα, ἄτοπος τῷ ὄντι ἐλέγχεται.
Οὐδὲν ἦν ἀπέοικε τὸ σόφισμα τῷ τῷ τῷ ὑποθεμένῳ τὸν
χρόνον εἶναι ποτὲ, καὶ τεῦθεν τῷ χρόνῳ χρόνοι εἶναι εἰσβάλλ-
οντας, ἐντεῦθεν πολλὰς χρόνους κατὰ τὸ αὐτὸ ἄλλοι ἄλλως
συμμεῖν ἐπ' ἀπειρον.

Σχόλιον Β'.

δ. φ. μ. γ. Διαίρειν ἐν καὶ ἡμῖν ἔστι τὸν τόπον εἰς τὸν
μὲν ἀπόλυτον, τὸν δὲ σχετικόν. Καὶ ἀπόλυτος μὲν ἐστίν,
αὐτὸ, ὅπερ αὐτὸ ἐπέχει τι σῶμα τὸ ἄσχημα (δ. φ. μ. α.)
θεωρήμενον κατ' αὐτὸ, σχετικὸς δὲ ἐστίν, ἢ τῷ σώματι.

καὶ θέσει τῇ πρὸς τὰ λοιπὰ τῷ ἐν τῷ παντί, θέσις
τέτων δὲ τὸν μὲν ἀπόλυτον, τὸν καὶ μάλιστα τόπον ὄντα τε καὶ
λεγόμενον, ὅς ἐστι ἀνάγκης παντὸς σώματος ἀπαιτῆντος (καὶ τὸ
Ε'. τῷ ἐν δ. φ λ β.) τῷ καὶ θέσιν, κατεχρησιμώτερον λε-
γομένην τόπον, ἀμοιρεῖν τὸ σῶμα ἐνδέχεται. οἷον δὴ τὸ
παντὲ ἐν τόπῳ μὲν εἶναι φανερὸν ἀπολύτως, ἅτε δὴ τοσαύτην
πληρῆν ἔχουσιν, ὅσῳ αὐτὸ ἰσομέγεθες ἕτερον, εἴγε πα-
ρεῖν, ὑποχωρήσειέ τε τὸ ἡδὴ ἐπέχον, κατὰ τοῖς ἐν τόπῳ
δὲ σχετικῶς ἔχῃ, ὡς εἰδὲν πρὸς ἕτερον θέσιν κεκμημένον τι-
νά. Σχετικῶς δὲ τόπον δοθέντος, εἰάν τὸ ἐν τόπῳ καὶ
βάλληται πρὸς ἀκίνητον κινέμενον, ἅμα τῷ ἀπολύτῳ συμ-
μεταβαλεῖγε καὶ τόπον τὸν σχετικόν. Εἰάν δὲ πρὸς κινέμενον
κινέμενον, ἐνδέχεται τὸν μὲν σχετικὸν σώζειν τὸν αὐτὸν,
τὸν δὲ ἀπόλυτον ἔξει ἕτερον. Εἰάν δὲ πρὸς κινέμενον ἀκίνη-
τον, τὸν μὲν ἀπόλυτον ἐκ ἀμείλει, μεταβαλεῖ δὲ γε τὸν
σχετικόν. Ἡ δὲ κίνησις ἀπαραιτήτως, τῇ καὶ τὸν ἀπόλυτον
μεταβολῇ τῷ ἐν τόπῳ συμβαίνει. Ταύτην τοι καὶ ὁ ὀπιβάτης
ἐν τῇ νηὶ πλεῖσθι καθήμενος, τὸν μὲν ἄχετον ἐστὶ μετα-
μείβων, τὸν δὲ καὶ θέσιν, πρὸς μὲν τῷ ναυῷ, καὶ τῷ ἐν
αὐτῇ μὴ κινέμενον εἰς αὐτῷ συγκινεῖται ἢ αὐτῷ καὶ ταῦτα,
καὶ θέσιν τῷ αὐτῷ τῇ συμπεφορᾷ ἁρμόζει. Πρὸς δὲ
τὰ στερεὰ λεγόμενα τῷ ἐν τῷ παντί σημείων, οἷα λέγον-
ται αἱ ἰσημεριαὶ ἀνατολὰς καὶ δυσμαί, καὶ τὰ καὶ τῷ πύ-
λας, φανερόν ὅτι, ἀμειβομένης τῆς θέσεως μεταβάλλει.
Ἀλλὰ καὶ κατὰ Τόπον τοσαῦτα.

Περὶ Διαμοῆς, εἴθ' αὖ περὶ Χρόνου.

δ. φ. μ. δ. Διαμονὴ ἐστίν ἢ καὶ τὸ συνεχές καὶ ἀμεταβάτισ
τῷ ὄντος ὑπάρξεως. Τὸ γὰρ ὑπάρχον ταύτῃ καὶ ἁμύνει,
ἢ καὶ αὐτεῖναι τῷ ὑπαρξίν, ἢ τοι ταῖς ἐαυτῷ, ἢ καὶ ταῖς ἄλ-
λων τινῶν παρ' αὐτὸ ὄντων καὶ ἀδοχῶν κινήσεων, ἢ καὶ
πλείοσιν ἐννοίαις τῷ καὶ αὐτῷ εἰ τύχοι, ἢ ἄλλως τε καὶ
συνεππεμένης, ἀντιστοιχῶσαν πῶς καὶ συμπεφορᾷ. Διὸ καὶ
τῷ ἀμύνῃ ὁρθῶς, κατ' αὐτῷ μὲν, ἢ ἀρκεῖα τις ἐστὶ
τῷ

τὸ ὑπάρχοντος ἄχεται προσεῖπον, σχετῶν δὲ, ὡς κατὰ
 τὰς ἀνάγκας πρὸς ἄλλα τινα, ὁμοιόνοτα καὶ αὐτὰ, ἀναλογι-
 ζόμεθα. Ἡ ἄχεται μὲν ἢ ὁμοιότης ἐστὶν ἢ ὁμοιότης τῆς
 ὁμοιότητος, μὴ δὲ ὁμοιότης δὲ ἢ λιπτή πῶς ἡμῖν γινόμενῃ,
 πρὸς τὰ συνηπάρχοντά τε καὶ συνημεινόμενα ἀφορώσι. Κα-
 λείται δὲ ἢ μὲν ἄχεται καὶ ἀληθείας, καὶ μαθηματικῇ, ἐπι-
 στήτης τε καὶ διόχα ἀνωμαλίας προβαίνουσα, ὁμοεικασαί τῇ τοῦ
 σημείου ῥοῇ τῇ συνεχεῖ τε καὶ ἀπλυσάτῃ, τῇ μὴ ἐπιταχυ-
 νομένη, μὴ ἐπιβραδυνομένη, καὶ τῇ κατ' ἐπίνοιαν εἰς ἄ-
 πειρον ποτὶ ὑποδέχομένη. Σημεῖον δ' ἐπὶ ταύτης νοεῖται
 τὸ ἀπαρὲς νῦν· ὡς περὶ τὸ ἢ τὸ γεωμετρικῶς σημείον ῥύσις,
 τῇ γεωμετρικῇ, ἔτι καὶ τὸ νῦν, τῇ ὁμοιότητι συλλήψεσιν.
 Ἡ δὲ καὶ ἄχεται λέγεται καὶ φαινομένη, ἢ καὶ τῇ ὁμοιότητι
 τῇ αἰσθητῇ ὁμοιότητι γίνεται ἐννοίων, εἴτε ἐν ἐπιστάσεως,
 πολὺ ὁμοιότητος ἔχουσα τὸ ἀνώμαλον.

§. φ. μ. ε. Κατ' αὐτὴν δὲ ἢ ὁμοιότης ἐκληφθεῖσα, ἢ τοῖς
 ἀρχῇς ἐστὶν ἅμα καὶ τέλος ἐπέκεινα, καὶ αἰωνιότης καλεῖται,
 ἢ μόνον τῇ ὄντι τῇ κατ' ὑπαρξιν ἀναγκαίᾳ προσήκεισα.
 Ἡ γὰρ ἀρχὴ εἰληφθεῖσα τέλος ἔχει ἔξει, καὶ αἰδιότης ἀκέραια
 (καὶ τοὶ ἀδύνατοι πολλὰς τὰ ὀνόματα ταῦτα ἐκλαμ-
 βάνεσθαι εἴωθεν) καὶ τὰ κατ' αὐτὴν ὁμοιόντα αἰδία
 οἷον τὰ ἀμιγῆ ὕλης εἶδη γεραίρεται. Ἡ τέως κατ' ἀρ-
 χὴν τε καὶ τέλος ἐκατέρωθεν περατωμένη, χρόνος ὀνόμα-
 ται, ἐν ᾧ πάντα τὰ ἐν γένεσιν τε καὶ φθορᾷ τὸ εἶναι ἔχον-
 τα πέτανται.

§. φ. μ. σ. Ἐτεροὶ γε μὴν ἄλλως πῶς γνωρίζουσιν χαίρειν
 τὸ αἰώνιον, καὶ τῇ αἰδιότητι, καὶ τῇ ἐν χρόνῳ ἀντιθέσει.
 Ἐκεῖνα γὰρ φασὶν ἢ ὁμοιότης ἅμα πᾶσα, καὶ εἰδὲ καὶ τὸ
 πρότερον, καὶ ὕστερον τὸ ὁμοιότην ἔχουσα· τῇ δὲ ἐν χρόνῳ
 καὶ ὁμοιότητι, καὶ πῶς ἐν ῥύσει τινὲ τὰ τῆς κατ' ὑπαρξιν
 ὁμοιότητος. Εἰσὶν ἄλλ' ἐν οἷς μὴδὲ τὸ ἐν Αἰωνιότητι ἰδρυ-
 μένον, ὁμοιότης οἷον ἀπαλλάττειν ἀξιοῦντες· ἔτι γὰρ δὴ
 τῆς μεταφυσικῆς νοημένης, τῆς πολλῆς μὲν νοήσεσι, πολ-
 λαῖς δὲ κινήσεσι τῇ κατ' ἡμᾶς ἐκ μεταβάσεως γινομένης
 οἷον εἰπεῖν ἀντιστοιχείας τε καὶ συνημεινόμενης· μόνῃς δὲ τῆς
 φύσει, φασὶν, ἢ τις τὰ ἔτι ἔχοντα μεταβάλλειν διωκενὲς
 παραίτιος γίνεται, μὴ αἰεὶ ὡσαύτως πεφυκότα. Ἐκεῖνο δὲ
 πάν-

πάντῃ πάντως μεταβολῆς ὑπερίδρυται, ἰδιότης δὲ αἰώνος
 τὸ ἀρχαῖον καὶ ἀναλλοίωτον. (1)

§. φ. μ. ζ'. Ἀλλ' ὅπως αὖ ἔχοι τὸ ὁμοιότης τέταρτον, ἐκεῖνο πάν-
 τη φανερόν, ὡς ἐπὶ τῷ αἰώνῳ, τὸ ἐν ἀμερίσῳ πᾶν τὸ εἶ-
 ναι συνημεινόμενον, καταννοεῖν αὐτοὶ δυνάμειν ἔχοντες, με-
 τὰ τινος ὁμοιότης μερῶν καὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον οἷον ἄλ-
 ληλεγεμενίων, καὶ τῇ καὶ τὸ αἰεὶ ὄν ὁμοιότητι, ἢ δὴ καὶ
 τῇ χρονικῇ πεφύκαμν, ἐννοεῖν πῶς ἀναγκαζόμεθα. Ὅτι
 γὰρ δὴ, τῇ ὡς ἡμεῖς τυγχάνει λήπτῃ, καὶ ἐν ἔσει, κα-
 ταπερ εἴρηται, ὁμοιότης, ὁμοιότης τῆς ἐννομένης, ὁμοιότης
 εἴτε ἐκ' τῆς συνημεινόμενης, πᾶσις αὖ οἶμαι τῇ κατ' αὐτὴν ἐπι-
 στήσεως ἐννοίᾳ ῥᾶσα ὁμολογήσειε. Τὸ γὰρ τι ὁμοιότης, τε-
 τέστι τὸ διαρκεῖν εἰς τὸ εἶναι, καὶ ἄλλως ὁμοιότης, ἢ
 μόνῃ τῇ ὁμοιότητι καὶ ὁμοιότητι τῇ ἀληθοῦς ὁμοιότητι, ἢ
 καὶ νῦν γινομένην προσέχοντες. Ἐὰν γὰρ ἐνί τινι τῇ τυ-
 χόντι τὸν λογισμόν προσερείσας, καὶ τέταρτον τῇ ἐσῖα, ἢ τοῖς
 παθήμασιν, ἀτρεῖ τε καὶ ἀρρέμβάσῳ τῇ θείᾳ, ἐπὶ πο-
 σὸν ἐμβατεύσας, εἰδὲ βραχὺ γὰρ ἐπιστήσῳ, ὅτι μετέβαλέ-
 πως, καὶ ὁμοιότης, εἰδὲ ὅτι αὐτὸ, εἰδὲ ὅτι ἔτερον, εἰδὲ ὅ-
 τι τὸδε μὴ τὸδε ἐξήμετο, καὶ εἰσέτι ὁμοιότης, καὶ ὁμοιότης,
 εἰδὲ εἰσόμεαι ὅλως, ὅτι χρόνος ἐν μέσῳ παρήλασε. Χα-
 λῶν δὲ τέταρτον, ὁμοιότης τὸ τε νῦν ὁμοιότης. Οἷς δ' αὖ πρὸς
 βραχὺ συμβῇ, τέτοις καὶ τὸ μεταξύ τῆς ὁμοιότης ἀνεπίκει-
 τον. ὁ καὶ Λωκίῳ τῇ Νεωτέρῳ (2) καὶ πολὺ πρότερον Ἀρι-
 στοτέλει. ὁμοιότης. (3) Ὅταν γὰρ αὐτοὶ μὴδὲ
 μεταβάλλοιμι τῇ ὁμοιότητι, ἢ λάθοιμι μεταβάλλοντες,
 ἢ δοκεῖ ἡμῖν γεγονέναι ὁ χρόνος... Συμπαρομῇ δὲ τὸ
 πρότερον νῦν, τῇ ὕστερον νῦν, καὶ ἐν ποιῇ ὁμοιότης,
 ὁμοιότης τῇ ἀναιδιότητι τὸ μεταξύ. Ὡς εἴγε τῇ καὶ τὸ εἶ-
 ναι πλειόνων ὁμοιότης ἐπιβάλλοιμι, ἐνθυμηθεῖς ὅτι τὸ β
 μὴ τὸ α, καὶ μὴ τὸ β τὸ γ, μετ' ὃ τὸ δ ἐξῆς, μὴδ' ὅτι ἐν
 ἔτε-

(1) Ἀριστοτ. Διον. περὶ θεῶν ὀνομ. Κεφ. ι'.

(2) Βιβλ. β'. Περὶ Νῦ Ἀνθρ. Κεφ. ιδ'. §. 3. 4.

(3) Φυσικ. Βιβλ. δ'.

[illegible]

Θεώρημα ΚΔ΄.

δ. φμθ'. " **Ο**ὕδεντι ἐστὶν ἡ ἁρμογή πρᾶγματι διανε-
 " κεινόμενον τῷ διαμενόντος.

ἡ κενόμηνον τε διαμενοντίας.
 Διαμορὴ γὰρ ἐστὶν ἡ συμεχὴς τῆς ὑπάρξεως ἀφ' ἧταισι.

ἡ κενώμενον τῆ διαμενουσίας.
 Διαμενοὺν γὰρ ἐστὶν ἡ σιωπὴ τῆς ὑπάρξεως ἀφράτασις.
 (δ. φ. μ. δ.) Διαμενοὺν δὲ τὸ ἐν ἀφράτασει ὑπάρχον.

(δ. φμδ.) Διαμυρεῖ δὲ τὸ ἐν ἀποξίανει ὑπάρχον.
(δ. Αὐτ.) ὑπάρχον δὲ ὅτι τὸ ἐνεργεία διμοιρεῖν τῷ εἶ-
ναι· ἡ γὰρ ὑπαρξίς αὐτῇ τῷ εἶναι ἐστὶν ἡ ἐντελέχεια.

ναι· ἡ γὰρ ὑπάρξεις αὐτῇ τῷ ὑπάρχοντι ὡς ἡ ἐκείνη τῷ ἐκείνῳ
(β. ρπδ.) "Ὡστερ εἰν τῷ ὑπάρχοντος ἡ ὑπάρξεις ἑδαμῶς
ἀφαιρέται, ὥπως ἐδὲ ἡ ἀφαιρὴ τῷ ἀφαιρόντος. Ο. Ε. Δ.

ἄλλως. Καὶ εἰ πράγματι τῷ διαμρύνοντος ἡ ἁρμονὴ διε-
κρίνεται, ὥς αὐτὴ τῇ ἁρμονίᾳ τις αὐτὴ τῷ διαμρύνοντος τὴν ἐπι-
στασιν ἔχουσα, καὶ τὸ διαμρύνον τῆς ἁρμονίης αὐτὴ. (δ. συβ'.)

Οὐ τί ἀν. λέγοιτο ἀτοπώτερον; Ἄρα κτ. (δ. λ.)

Ὁὐ τί αὖ· λέγοιτο ἀποπώτερον; Ἡρα καὶ τὸ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
"Ἄλλως· Διακρινέτω εἰ δυνατόν τὸ διαμύροντος πράγματι

Οὐ τί αὖ· λέγοιτο ἀποπώτερον; Ἄρα κτ. (ὡς καὶ ὁ ἄλλος)
 "Ἄλλως. Διακρινέω εἰ δυνατόν τῷ διαμερόντος πράγματι
 ἢ διαμονῇ, καὶ ἐφιστάω κατ' ἐαυτὸν, ἐκὼν ἔγω καὶ διαμέ-
 ρόν τι ἔσαι ἢ διαμονή, καὶ μὴ διαμερόν, ὡς ἄρα διακρινόμε-
 νη τῷ διαμερόντος, ὅπερ ἀντίφασις καὶ τὴν ἀνωτέρω σα-
 φής.

ὄν τι εἶναι ἢ διαμορῆ, ἢ μὴ διαμορῆ, ὡς ἐφαπόμεθα
 τῷ διαμορῶντος, ὅπερ ἀντίφασις καὶ πλὴν ἀνωτέρω σα-
 φής.

μη τῷ διαμνηστοντος, ὁπερ ἀντιφασὶς ἐστὶν ἐπὶ τῷ φῆς.

BIBΛION Β'. ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΑ. 113

φής. (δ. λ.) Εἰ δέ τι διαμύρον αὐτῇ, καὶ τῆς διαμονῆς δια-
μονὴ ἔσαι ἐπ' ἄπειρον. Ἄρα κτ.

μονὴ ἔσαι ἐπ' ἄπειρον. Ἄρα κτ.

Πόημα.

Σ. φν. **Ο**ὐκ ἄρα ἔσθ' ἡ αἰωνιότης τῷ ποταμιανίᾳ Θεῷ,
 παράγματι διακρίνεται, ἔσθ' ἡ αἰδιότης τῇ αἰδιαζουσῶν φύ-
 σεων, ἔσθ' ὁ χρόνος αὐτὸς τῇ ἐν χρόνῳ παράγματι ἕτερος.
 (**Σ. φ μέ.**) Ἀλλ' ἡ μὲν αὐτὸς ἐστὶν ὁ Θεὸς ὁ αἰεὶ ὢν, ἀρ-
 χῆς τε καὶ τέλους ἐπέκεινα, καὶ μεταβολῆς οἴασθ' ὑπέρτερος·
 ἡ δὲ αὐτὰ δὴ τὰ αἰδία, ἢ τῇ φυσικῶν ἀλλοιωσέων καὶ φθο-
 ρῶν τίθεται κρείττονα. Ὁ δὲ χρόνος αὐτὰ τὰ ἐν δίκυκεῖ
 ῥοῇ μεταβάλλοντα, ἀρχὴν τε εἰληφότα τῷ εἶναι, καὶ τέλος
 ἔχοντα.

ἔξοιτος.

ἔξοιτος.

ἔξοιτος.

ἔξοιτος.

ἔξοιτος.

Σχόλιον.

Σ. φνά. „ **Α**ρεῖα καὶ Ἀρεισοτέλης μὴδὲν εἶναι καθ' ἑαυ-
 „ τὸν ἀπέδειξε τὸν χρόνον, οἷς ἀνάγκη τῆς κινήσεώς τι αὐ-
 „ τὸν εἶναι ἔφθη κατασκολεύσας. (1) Εἰ γὰρ μὴδ' ἡ κίνησις
 αὐτὴ, ἥς ἐστὶ τι ὁ χρόνος, καθ' ἑαυτὴν χωρὶς τῶ κινεμένου
 ἴσχυοιτο, χολῇ γ' αὐτὶς ἀπολειφθεῖν λόγος, ὅς τις αὖ τινὲν
 καὶ τὸν χρόνον διαμονὴν καθ' ἑαυτὴν χωρὶς τῶ διαμενόντος
 ὑποστήσειεν. Ἀλλ' εἰ καὶ τῷ ἐν χρόνῳ ἔκ ἐστιν ὁ χρόνος
 παράγματι ἕτερον (πρῶτον δὲ ρητέον καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῆς
 διαμονῆς εἰδῶν) ἐστὶ πως ἄλλ' ἢ τῷ λόγῳ διαφέρον. Καὶ
 καθάπερ τὸν αἰεθμὸν, κατ' ἀφαίρεσιν ἀπὸ τῶ αἰεθμητῆ
 ἀναλογιζόμεθα, καί τοι τῶν αὐτὰ τὰ αἰεθμητὰ εἰδότες,
 τὴν γὰρ αἰεθμὸν, ἢ ἅμα ἡθροῖσαι. Καὶ τὸ ποσὸν δὲ τῶ οἷς
 πόρροισι, καί τοι καὶ αὐτὸ ταῦτα ὄν, ἢ περ ἐπὶ τοσούτον φέ-
 ρε, ἢ τοσούτον ἐκτέταται. Καὶ αὐτὴν δὲ τινὲν κενὴν ἔχουσα-
 σιν

δ. φνά. „ Λεῖσα καὶ Ἀλαιοπέλης μηδὲν εἶναι κατ' ἐαυ-
 „ τὸν ἀπέδειξε τὸν χρόνον, οἷς ἀνάγκη τῆς κινήσεώς τι αὐ-

τὸν ἀπέδειξε τὸν χρόνον, οἷς ἀνάγκη τῆς κινήσεώς τι αὐ-
τὸν εἶναι ἔφθη κατασκόδασας. (1) Εἰ γὰρ μὴδ' ἡ κίνησις

τὸν εἶναι ἐφθη κατασκαυάσας. (I) Εἰ γὰρ μὴδ' ἡ κίνησις αὐτὴ, ἥς ἐστὶ τὸ χρόνος, καθ' ἑαυτὴν χωρὶς τῶ κινεμένου

αὐτῇ, ἥς ἐστὶν ὁ χρόνος, καθ' ἑαυτὴν χωρὶς τῶ κινεμένου
ῥήοιο, πολλὴ γὰρ ἀπ' αὐτῆς ὑπολειφθεῖν λόγος, ὅς τις αὖ τῶ

ἄλλοιτο, ὅλη γ' αὖτις ὑπολειφθεὶς λόγος, ὥς τις αὖ τῷ
 κατὰ τὸν χρόνον διαμονῇ κατ' ἐαυτὸν χωρὶς τῷ διαμείνοντος

καὶ τὸν χρόνον διαμοῖναι καθ' ἑαυτὴν χωρὶς τῆς διαμετρήσεως
ὑποστήσειν. Ἀλλ' εἰ καὶ τῷ ἐν χρόνῳ ἔκ- ἔστιν ὁ χρόνος

ὑποσησεῖν. Ἀλλ' εἰ καὶ τῷ οὐ χροῶ ἐκ εἴῃ ο χροος
παράγματι ἕτερον (παύτὸ δὲ ῥητέον καὶ πρὸς τῷ ἄλλων πῆς

καταγματι ἑτερον (ταυτο δε ρηθεις ηα) ωε: ηυ αλλων της
 διαμονης ειδων) εστι πως αλλ' εν τω λόγω διαφερον . και

καθ' ἃπερ τὸν αἰεθρὸν, κατ' ἀφαίρεσιν ἀπὸ τοῦ αἰεθρῆος

ἀναλογιζόμεθα, καίτοι τῶτον αὐτὰ τὰ ἀειδμήτῃ εἰδότες,
ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἡ ἀμα ὑπορριεαί. Καὶ τὸ πρὸς δὲ τῇ αὐτῇ

τὸν χαίοντα, ἢ ἅμα ἡθροῖσαι. Καὶ τὸ ποσὸν δὲ τῆς οἰς
 ποσῆς. καίτοι καὶ αὐτὸ πάντα ὄν, ἢ περ ἐπὶ τούτων θε-

πορροῖσι, καὶ τοι ἢ αὐτὸ πάντα ὄν, ἢ περ ἐπὶ τὸς ἕτον φέ-
ρε, ἢ τὸς ἕτον ἐκτεταται. Καὶ αὐτῷ δὲ τῷ κενῷ μάστα-

ρε, ἢ ποσῶν ἐκτεταται. Καὶ αὐτῶν δὲ πῶς κενὴν ἔχουσιν

 σ_{IV}

(1) Φυσικ. Βιβλ. Δ.
Metaph. Tom. II.

H

Πόρισμα Β'.

§. φνδ'. **Τ**ῆς δὲ καὶ διαδοχῇ τὸς μέρους διαμοῦν καὶ τὸ πῆλιν, ἢ βράδιον ἰσμε ἀπέοικεν, ὡσπερ εἴρηται. (§. φμδ'.) Τὸ μὲν γὰρ μοιρῶν πλείονων τὰ ἀδαιτωμένον ἐμφαίνει παρέλδουσιν, τὸ δ' ἐλάσσονων. (ἐξ ὑποθ.). Κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ, πῆλιν ἅμα πλείονας, ἢ ἐλάσσονας ἐπενδυμείδεται μοίρας τὰ εἶναι, ἐπὶ τῆς ἐν διαδοχῇ ὑπάρξεως, ἐν ἣ τὰ εἶναι θάτερον μόνον μὴ θάτερον, (§. φμζ'.) τῷ ἀδαιτῶν ἐσίν. Ἀρα κτ.

Θεώρημα Κγ'.

§. φνε'. **Η** καὶ τῷ αἰωνιότητι διαμοῦν τὸ μείζον καὶ ἐλάττω ἐπιδείκνται. αἱ δὲ καὶ τὰ λοιπὰ εἶδη, καὶ μάλα. Ἀπειρος γὰρ ἐκείνη, ἀρχῆς ἐπέκεινα ἔσα καὶ τελότης. (§. φμε'.) Τὸ δ' ἀπειρον ἀναύξητον καὶ ἀμείωτον ὄν, (§. τπζ'.) πῶς ὅλως τὸ μείζον εἶναι πορσῆσεται, ἢ τὸ ἐλάττω; Ἀρα ἡ καὶ τῷ αἰωνιότητι διαμοῦν κτ. Ο. Η. τὸ Α'.

Τῶν δὲ ἡ μὲν ἐτέροθεν πεπέρανται, ἡ δὲ καὶ ἐκατέροθεν. (§. φμε'.) Διὸ καὶ τῇ μὲν ἐτέροθεν αὐτὰ τῆς μείωξήσεως ὁπγυνοῖτο, τῇ δ' ἐκατέροθεν. Ἀρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. φνε'. **Ο**ρθῶς ἐν τῷ μὲν αἰώνιον ἀνελαιτώπως ἐχέειν καὶ ἀνεπιτάτως, πρὸ Πρίκλων (1) εἴρηται. Τὸ δὲ παρὰ τὴν τελότης αἰδιαζόν, πορσβύτερον καὶ ποῖς κατὰ ἡμᾶς θεασοῖσι Παρῶσιν (2) ὁπλέλεκται. Τῶν δὲ ὑποχρόνον

νον καὶ μὲν μακροχρονιώτερα, καὶ δὲ βραχυχρονιώτερα οἱ πάντες φασί.

Θεώρημα Κζ'.

§. φνζ'. **Η** κατὰ τῷ αἰωνιότητι διαμοῦν τῆς μὲν κατὰ φύσιν διαδοχῆς πάντη πάντως ὑπερίδρυται. Εἰ δὲ καὶ τῆς μεταφυσικῆς λεγομένης, τῷτο λείπεται λέγειν, ὅτι τὸ χρῆμα ἐκαταληπτόν.

Εκείνη μὲν γὰρ μεταβολῇ εἰσάγει, καὶ ἐτεροίωσιν ἐν τῷ διαμοῦντι. (§. φμς'.) Ἀπειρος δὲ ἔσα ἡ αἰωνιότης, ὡς ἀρχῆς τε καὶ τέλους ἐπὶ. (§. φμε'.) πᾶσα δὲ αἰωνιότης ἀπειρίατις ἐσίν (1). Εἴη αὖ ἐκ τῆς ἀπολῆθαι ἀμειψιότητος τε καὶ πάντη ἀντεροίωτος. (§. τπζ'.) Ἰδιότης δὲ αἰώνος τὸ ἀρχαῖον καὶ ἀναλλοίωτον (2). Ἀρα τὸ Α'.

Ἀλλως. Τὸ κατὰ ὑπάρξιν ἀναγκαῖον αὐτὸ τῷτο ἀπὸ τῆς εἶναι θέλει καὶ αἰώνιον. (§. σιε. κζ'.) ὡς ἴδιον τῆς αἰωνιότητος, τὸ οἶσιν ἐτεροίωσεως κρείττονα ἀναδεικνυμένον, καὶ τῆς καὶ φύσιν εἰρημένης διαδοχῆς τυγχάνειν ἀνένδεκτον. Ο τὸ Α'.

Ἐπεὶ δ' ἐκ ἄλλως οἶον τε διαμοῦν λαβεῖν οἴνοιν, εἰμὴ δὲ τὰ πορτέρη καὶ τὰ ὑτέρη. (§. φμζ'.) Εἴγε καὶ τῆς μεταφυσικῆς πύτης λεγομένης διαδοχῆς, (§. φμς'.) ἡ κατὰ τῷ αἰωνιότητι διαμοῦν ὑπέρκειται, εὐδὴλον ὅτι τὸ χρῆμα τῆς αἰωνιότητος ὑπὲρ τῷ ἡμέτερον ἐσὶ κατὰληπτόν. Ἀρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. φνη'. **Τ**ῷ καὶ τὸ πορτέρον καὶ ὑτέρον τὰ εἶναι μετὰ βα-

(1) Πρίκλ. Θεολογ. Εἰσγ. η δ'.

(2) Ἀριστοτ. Περὶ Θεῶν Οὐρμ. Κεφ. ι.

λασιν, Πλάτουν τε αὐτὸς, (1) καὶ ὅσοι κατ' ἐκείνον φιλοσο-
 γοῦν εἰλοῦτο, τὴν αἰωνίαν ἀπεσκηδύσαντο. „ Παρ' ὃν τὸ αἰώ-
 νιον ὅλον ἅμα ὄν, φασίν. (2) Εἴτε τὴν ἐστίαν ἔχει
 αἰώνιον, ὅλῳ ἅμα παρῶσαν αὐτῷ ἔχον, καὶ ἡ τὸ μὲν
 αὐτῆς ὑποσῶν ἡδὴ, τὸ δὲ εἰσαυθις ὑποστῆσθαι, ὃ μὴ-
 πῶ ὄν. Ἀλλ' ὅποσον εἶναι διυιάται ποσῶτον ὅλον κακ-
 τήριον ἀελαττώτως, καὶ ἀνεπιτάτως. Εἴτε τὴν ἐνέργειαν
 πρὸς τὴν ἐστίαν, καὶ ταύτῃ ἀθρόαν ἔχον ἐν τῇ αὐτῇ
 μέτρῃ τῆς τελειότητος ἐσηκῶν, καὶ οἷον παγεῖσαν κα-
 θ' ἑνὰ τὸν αὐτὸν ὅρον ἀκινήτως, καὶ ἀμεταβάτως. Καὶ
 διττῇ τις ἡ αἰδιότης (αἰδιότης τὴν ἁρμονίαν καθόλου ἀ-
 ποκαλῶντες (3). Αἰώνιος μὲν ἄλλη, καὶ χρόνον δὲ ἄλλη.
 Ἡ μὲν ἐσῶσα αἰδιότης, ἡ δὲ γινόμενη. Καὶ ἡ μὲν ἡ-
 θροισμὸν ἔχουσα τὸ εἶναι, καὶ ὅμῃ πᾶν, ἡ δὲ ἐκχυ-
 θεῖσα, καὶ ἐξαπλωθεῖσα καὶ τὴν χρονικὴν καὶ ἀτάσιν.
 Καὶ ἡ μὲν ὅλη κατ' αὐτῷ, ἡ δὲ ἐκ μερῶν, ὡς ἑκαστον
 χωρὶς ὄν καὶ τὸ πρότερον, καὶ ὕστερον. Κατὰ γὰρ ταῦτα
 καὶ τὸ ἀξιώμα, ὡς ἐν τῇ αἰῶνι ἔτε παρελήλυθεν ὕδεν,
 ἔτε μέλλει, ἀλλὰ μόνον ὑφίσταται. (4) Ἐδοκίμασαν δὲ
 καὶ οἱ παρ' ἡμῖν Θεοφόροι ἄνδρες τὸ δόγμα, καὶ ὡς ὁρ-
 θὸν ἠσάσαντο, τότε μέλλειν, καὶ τὸ παραχρησάσθαι, ὡς
 πορρώτατον τῆς ὑπερτάτης ἐστίας ἐπιστάμφοι, καὶ τὸ μὲν καὶ ἔ-
 σαι, τὸ κατ' ἡμᾶς εἶναι χρόνος τμήματα, καὶ τῆς ῥύσεως ἀ-
 ποφωλῶντες φύσεως. (5) Τέτων ἀλλ' ἐν, ὕδεν ἥττον, πα-
 ραντία ὄν οἷς τῇ Νεωτέρῳ κρατίζουσιν δοκεῖ. ἔχ' ὅτι ὃν
 πρὸς τὴν μεταφυσικὴν ἀκρίβειαν ἁρμονίαν, ἐκ ὑποπέφυκε,
 φασί, τὸ αἰώνιον, (β. φ. μ. σ.) ἀλλὰ καὶ οἰκειῶσαι αὐτὴν
 ἁρμονίαν ὡς ἀνάγκης, εἰ μέλλοις καὶ αὐτὸ ἁρμονίαν εἶ-
 ναι.

ναι. (1) ὡς δὴ τις καὶ ἰταμώτερον τῇ ἁλλῶν πρὸς τὴν καὶ
 τὴν Πλατωνικὴν ἐννοίαν τὴν αἰωνίαν φερόμενος, μηδενὶ λόγῳ
 παγισμῶν κατεληφέναι φασίν (2). Οὐ γὰρ δηλονότι τὸ
 λεγόμενον, ὡς εἰ καὶ ἁρμονίαν τινε εἶναι τεθῆναι ἡ αἰωνιότης,
 καὶ ἀρχὴν ἔξει, συνιστάται οἷος ἐστὶ. πόθεν γὰρ; ἐκ ἐξί-
 κνῆμαι φασὶ τ' ἀκόλαστον. Ἀλλ' ἐξικνῆσθαι δὴ εἰσὶν ὁ Πρό-
 κλος, εἰ μὴ κατ' ὁρθὴν ὁππορῶν, ἐκ ἀπαγωγῆς γεμῶν
 τῆς εἰς ἀτοπον. „ Εἰ γὰρ αἰώνιον, ὡς καὶ τὸ νομα ἐμφαί-
 νει, τὸ αἰεὶ ὄν. Τὸ δὲ εἶναι καὶ τὸ γίνεσθαι ἕτερον τὸ αἰεὶ
 ὄντος, ἔδει τὸ μὲν πρότερον εἶναι, τὸ δ' ὕστερον. Γένε-
 σις γὰρ ἔσαι, καὶ ἐκ ὄν. ὅπως δὲ μήτε τὸ πρότερον καὶ τὸ
 ὕστερον, μήτε τὸ μὲν καὶ τὸ ἔσαι, ἀλλὰ τὸ εἶναι μόνον ὃ
 ἐστὶν ὅλον, ἅμα ἐστὶν ἑκαστον, ὃ ἐστὶν. (3) ὥστε ἐνέσαι
 συμπεράναι σὺν Ἰωάννῃ τῷ Σκυθοπολίτῃ (4), „ ὡς αἰὼν
 ἐστὶν ὅτι αἰεὶ ὄν. ὅπερ γὰρ μήτε μὲν μήτε ἔσαι, ἀλλ' ἔ-
 σαι μόνον, πῶς ἐσῶς ἔχει τὸ εἶναι. Ἀλλὰ γὰρ πᾶν ἔπω
 δοίμεν ἔχειν, ἡ ταῦτα λέγεται, ὅτι τῆς αἰωνιότητος, τὸν
 γεμῶν νοηματώδη λόγον, ὃν αὐτῆς ἔχομεν, μὴ πάσης ἐξη-
 ρῆσαι ἁρμονίης τῆς καὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, πᾶν οἷμαι
 συμφανὲς τῇ ταῖς αὐτῇ ὁππορῶν προσέχοντι. Τὸ γὰρ ἀ-
 πέραντον ἐκείνο νῦν, καὶ ὅλον ἐσῶς, ὅλον τε ἅμα, ὑπὲρ νῦν
 εἶναι ἡγέμεθα τὸν ἡμέτερον, ἀμήχανον ὃν ἡμῖν, μὴ ῥύσιν
 τινὰ καὶ ἐπ' αὐτῇ νοήσαντας, ὅπως συνέκθῃ τε τῇ τῇ χρό-
 νῳ ῥῶν, καὶ ὑπὲρ τὸν χρόνον γίνεται, ὡς πόθεν τῆς, καὶ με-
 τὰ τῶν, διενδυμῆσθαι. Διόμοι δοκεῖ καὶ ὁ πολὺς τὴν
 δύραθεν ὕδεν ἥττον, ἡ τὴν ἐσῶ σοφίαν, (τὸν ἐκ Να-
 ζιανζῆ λέγω) Γρηγόριος, „ τὸν αἰῶνα μήτε χρόνον, μήτε
 „ χρόνον μέρος, ἀδὲ γὰρ μετῆτον, ἀποφωλῶντος, ἐκ ἔ-
 χον, ἥπερ ἡμῖν νοητὸς καθίσταται, τὸν ἁρμονίαν καὶ πᾶσιον
 κατ' αὐτὸν αἰῶνα ἔξω οἰάσθαι ἁρμονίης θέσθαι κινήσεως,
 ἀλλὰ τῇ χρόνῳ οἷον συμπαρακίνας, ὡς αὐτὸ ἡμῖν τοῖς ἔπω
 δι

(1) Ἐν Τιμαίῳ.

(2) Πρόκλ. Θεολογ. Εἰσηγ. γ β'.

(3) Αὐτ. γ ε'.

(4) Φίλων Βιβλ. Περὶ Κόσμου.

(5) Νύκτ. εἰς ψαλμ. Κεφ. ια'. Ναζιανζ. Λόγ. λ η'. Καὶ Αὐγυστ.
 Βιβλ. θ'. γ β' Ἐξομολογισ. Κεφ. ι'.

(1) Γενεσιῶς. Μεταφ. Βιβλ. α'. Πρωτ. γ η'.

(2) Αὐτ. Αὐτ. ἐν τῇ Σχολίῳ.

(3) Πρόκλ. Θεολογ. Εἰσηγ. γ β'.

(4) Περὶ Θεῶν ὀνομάτων. Κεφ. Ε'.

δι' αἰσάντων πεφυκόσι νοεῖν, δῆλος ὅπως ἐν γένηται, αὐ-
τῷ πᾶσι καὶ συνεκίνησε, προσθεῖς „ ὡς ὅπερ ἡμῖν ὁ χρό-
νος ἡλίε' φορά μετ' ἑμῶν, πᾶσι τοῖς αἰετοῖς αἰών, τὸ
„ συμπαρακτείνον μὲν τοῖς ἔσιν, οἷόν τι χρονικὸν κίνημα καὶ
„ δόγμα. (1)

Πόρισμα.

§. φ. δ'. **Α**μεταβάτως καὶ ἁδοχῆς παντοίας ἐκτὸς ληφ-
θείσης τῆς αἰωνιότητος, ἡ διαμονὴ ἔχ' ὡς ἄλλος, εἰς εἶδη,
τῷ διαίρεσιν ἔχει τὰ ἀνωτέρω. (§. φ. μ. ε.) Ἀλλ' ὁμωρύ-
μως κατ' ἐκείνων ρηθῆσεται, τῷ αὐτῷ λόγῳ μὴ σωζομένη.
Ἐνδοῦτοι καὶ ἁδοχῆς μὲν ἔστι μάλιστα τε καὶ κυριώτατα, ἡ
ἀμα πᾶσα, τῷ εἶναι σύλληψις, αἱ δὲ τῷ δημιουργημάτων ἐν
ἀσάτω ροῇ σαλεύσασθαι τῷ ὑπάρχειν ὡς ἀπαιτήσεις καταχρη-
σικώτερον ἁδοχῆς λέγοντο αὐτῶν. Ταύτητοι καὶ τὸ μὲν κατ' ἐ-
κείνῳ ἁδοχῆς, κυριώως ὄν, τὰ δὲ καὶ ταύτας, καὶ λόγον
ὑφειμένον, καὶ ἐ' σιωπῶντως ἐκείνῳ, τῆς ὀντότητος ἐν μετα-
σίᾳ τυγχάνειν, ἀλλάχ' (§. ρ. γ. ζ.) ἡμῖν εἴρηται.

Θεώρημα ΚΗ'.

§. φ. ξ'. **Τ**ῶν ἁδοχῶντων ἐκ ἔστιν ἐκ ἁδοχῶντων τὰ
„ τῆς διαμονῆς.

Εἰ γὰρ κατὰ τὸ συνεχές αὐτοῖς ὡς ἀπαιτεῖται τὸ εἶναι
(§. φ. μ. δ.) φανερόν ὅτι καὶ ἀδιαλείπτως.

Ἄλλως. Κεῖθω ἡ ἁδοχῆς ἐνθα μὲν λήγει α, ὅθεν
ὁ αὐτὸς ἀρχῇ λαμβάνει β, ὥστε τὸ μεταξύ α καὶ β ἐγκλωρεῖν
ἁδοχῆς. Ἦτοι γὰρ καὶ τὸ ἁδοχῆς πῶς, ἐξάπῃ εἰς
τὸ μὴ εἶναι ἀπλῶς τὸ διαμερόν, ἡ ἐτι ὡς ἔστιν. Ἀλλ' εἰ
μὲν ἐκείνο ἐδ' ἔσαι ὅλως τὸ διαμερόν, καὶ ὑπέστη οὕτω
τῷ

τῷ ἁδοχῆς ἡ πᾶσι διαμονή, τῷ δὲ τῷ εἶναι ἐκπεσόντι
συνωδιέξελιπεν. Εἰ δὲ τῷ, ἢτοι πάντως ἐκείνῳ ὡς ἔστιν
πράγματι, ἡ διαμονὴ ἀπεγείντο, ἡ ἐχί. Τὸ δὲ Α'. ἀδύ-
νατον (§. φ. μ. δ.) τὸ Β'. ἄρα. Ἐπεὶ δὲ ταύτη καὶ ὅπο
τῷ α ἔως τῷ β πᾶσι τῆς διαμονῆς σώζεται, ἐκ ἄρα ὡς ἀπαι-
τεῖται. Ἄρα Ο. Ε. Δ.

Θεώρημα ΚΘ'.

§. φ. ξ. α'. **Δ**υνατός ἐστὶ χρόνος κενός ἐκ διαλείμματός
„ τῷ ἐν χρόνῳ παρυφιστάμενος.
Δυνατὸν γὰρ τὸ ἐν χρόνῳ, εἰς τὸ μὴ ὄν ἔσται, ἀρ-
χῇ εἰσαυθῆς λήφεται ὑποστάσεως, (§. φ. μ. ε.) ἢτοι αὐ-
τὸ, ἡ ἐξ ὑπάρχῃς ἑτερον. οὕτω δὲ, ὡς μὴ κατὰ τὸ συ-
νεχές παρ' αὐτὸ τῆς ἐξεδυνάσεως, προσυφίσταται τῷ πρῶ-
μῶν τῷ εἶναι, τὸ μεταλαγχάνον, διαλείπειν δὲ, ὅσον αὐ-
τοχρήσειν, εἰς τῷ ἄλλῳ τε, μεταξύ, εἴγε ὡς ἀπαιτεῖται
(καὶ τοι μὴ ὡς ἀπαιτεῖται) ἁδοχῆς. Τὸ τοίνυν τῆς μετα-
ξύ τῷ ὑφειμένῳ μὲν, ὡς ἀπαιτεῖται δὲ, καὶ τῷ ὑποστασῆς
μὲν, ἔπω δὲ, ἔπος εἰπεῖν ἀνυποστάσεως ἁδοχῆς, ὅτι
μὲν ὡς ἀπαιτεῖται τις ἐστὶ, καὶ ἁδοχῆς, ἀρχῇ τε καὶ τέλος ἔ-
χουσα, χρόνος αὐτῷ εἰκότως ρηθεῖν (§. φ. μ. ε.) ὅτι δὲ τῷ
μυθῶνός, χρόνος κενός. Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. φ. ξ. β'. **Θ**αυμάζω δῆτα μηδεὶς, καὶ χρόνον κενόν ἡ-
μῶν ἀκῶν εἰσηγεμένων, τὸν παρ' ἑδὲν τυχόν ἄλλῳ, ἔτε
τῷ πρῶν, ἔτε τῷ ὕστερον, ἀκῶν. Οὐδ' ὡς καινοτόμοις
ἡμῖν, καὶ ὡς ὅτι κενότοπος, ἔπω τοι καὶ κενόχρονος τινὰς
ἐν τῷ φιλοσοφεῖν ὡς δυνατὸς παρῆσθαι ἐπιμεμνῆσθαι.
Εἰ γὰρ ἀκῶν ἐν πλάσιγγι ταλαντεύσαι τις ἐδελήσει
τὰ λεγόμενα, συνεπινόσει τάχα ἡμῖν, ὡς ἐδὲν ἀδύνατον
ὑποτιθεμένων, καὶ τῆς ἐκ ἀλόγου συμπεροσίσταται δοξασίας.
Τί γὰρ ἐστὶν ὁ φανερὸς; Εἰ τὸδε τὸ πᾶν εἰς τὸ μὴ ὄν ἐν
ὑπο-

ὑποδίσκει ἐκ ἀσυστάτου (δ. σ γ'. σ κ γ'. σ ξ γ'. σ ξ δ'. σ ξ ι.
υ η σ'. υ η ζ'. υ η η'. υ η θ'.) ἑαπεῖν, (καὶ δέος ἔδεν τοῖς
ὑποτίθεσθαι, μὴ τοί γε σκιαὶ αἰξώσι, περὶ δυνατὴ γὰρ
ὁ λόγος) μηδὲν δ' ἐκ τῶ συνεχῆς τὸ πᾶν αὐτὸ, ἀντιστα-
ντικῶς ἑτέρον συνάγμα. Διαρκούντων δὲ μεταξὺ τῶ αὐ-
τῶν αἰδίων εἰδῶν, μὴ πάροδον ὁποσύνῃ τῆς τῶν αὐτῶν
διαρκείας, κόσμος ἑτέρος, πᾶν τῶ δέναι δυναμὲν, τύχοι
ὑπάρξεως, (ἢ ταῦτα τῆς ὑγιᾶς ἀπάδοιτα ἐρεσι φιλοσο-
φίας, ἀλλ' ἔπος αὐ τοῖς ἐν χρόνῳ τὸ ἀναγκαῖον καθ' ὕπαρ-
ξιν πυρκαϊόσεις, αἰώνια ἀντὶ ἐγχρόνων αὐτὰ ἀναδείξαν-
τες. (δ. σ β'.) Τὸ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν μεταξὺ τῆς τῶ Α'.
καὶ τῶ Β'. Κόσμου ὑποστάσεως ἁλίσματα χρόνος πάντως τις
κενὸς, τὸ μὲν δὲ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος, καὶ τὴν ἐν τῇ
τοῖς πᾶσι τῶ διαλείμματος, τὸ δὲ πᾶν τὴν ἀπερίαν
τῶ ἐν χρόνῳ, καὶ πάνυ εἰκότι λόγῳ νοεῖται αὐ καὶ λέγοιτο.
Καὶ δύο ἄρα ταῦτα ἡμῖν ὑποκείδω πολὺ τὸ ἐμφερές ἔ-
χοντα, τόπος τε καὶ χρόνος· ἀμφω τε ὅπῃ τὸ πᾶν τῶ συνε-
χῆς ποσὲ (εἰ καὶ τὸ μὲν κατὰ διαμονὴν, τὸ δὲ κατὰ δια-
δοχὴν) ἀναγόμενα, καὶ τῶ μὲν μᾶλλον καὶ ἥττον ἔχει, τῶ
δὲ μείζον τε καὶ ἑλάττω δεκτικά, καὶ ἥτοι πλήρη ὄντα, ἢ
κενὰ πάντα νοούμενα. ἐκάτερά τε τοῖς ἔσιν (ὁπῶς ποτ' αὐ
ἔχει) παρυφιστάμενα. Καὶ εἰ μὲν πλήρη ἢ ταυτιζόμενα
τοῖς ἐπέχουσι σώμασι, καὶ συνζόμενα, εἰδ' ἐν κεναῖς, τέτοις
αὐτοῖς περατέμενα τε καὶ διοριζόμενα. Καὶ ὁ μὲν πλήρης
τόπος λεγέσθω ἔκτασις, ὁ δὲ κενὸς ἁλίσμα. Ἐξ ἴσου τε ὁ
μὲν πλήρης χρόνος πᾶσι καλεῖσθω, ὁ δὲ κενὸς ἁλ-
ίσμα. Τί γὰρ τὸ ἐν τόπῳ εἶναι, ἀλλ' ἢ περ ἢ ἔκτασις
τῆς οὐλῆς ἐξίας, καθ' ἣν ἁλίσματι ἴσον ἐπέχεσθαι, ἐκ-
τὸς τῶ μηδαμῶς εἶναι νοεῖται καὶ λέγεται; ἢ γὰρ κεῖται περ,
τὸ ἐκτεταμένον ἐστὶν ἐν τόπῳ. Τί δὲ τὸ ἐν χρόνῳ; ἀλλ' ἢ
πᾶσι τῶ ρεῖσθαι φύσει, καθ' ἣν ἁλίσματι ἴσον
πληρῆσθαι, ἔξω τῶ μηδέποτε εἶναι νοεῖται καὶ λέγεται; ἢ
γὰρ ἐστὶ ποτὲ τὸ ἔπω διαμένον, ἐστὶν ἐν χρόνῳ. Ἀλλ' ὡ-
περ δὴ τὸ πᾶν χωρεῖσθαι νοεῖται τῶ ὡς ἐκτεταμένον, κα-
θ' ὅτι γε καὶ τέττω μεθισταμένον δὲ κινήσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ
πᾶν, τὴν ἔκτασιν ἔχειν διωθήσεται τὴν αὐτῇ, ἄλλο τι τῶ
σωματικῶν, ἔπω τοι τὸ ποτὲ χωρεῖσθαι καὶ αὐτὸ νοεῖται τῶ
ἤδη

ἤδη ὑπάρχοντος, καὶ ὅτι γε καὶ τὴν παρρημυσίαν τὸ εἶναι, κατὰ τὸ αὐτὸ ποτὲ πλὴν ἰδίαν ᾠδῶτασιν ἔχειν διωήσεται, ἕτερόν τι τῇ χρονικῶν. Μῦθον δὲ οὐλον ἔσω, εἰς δὲ τόπος ἔ-
σαι. Παρῆχθω δὴ τῇ ἐκτεταμένῳ καὶ ἅμα ἐφέξει τόπον. Ἐν ἀδιαίρετῳ τί ἔχῃ τὸ εἶναι, οἷον σημεῖον, καὶ ἐν τό-
πῳ ἔκ ἔσαι. Ἐ γὰρ τὸ ἀδιάστατον εἰς τόπον, εἰς δὲ τόπον
τι μέρος κατέξει. Προεκτενέδωσαν εἰ δυνατόν τινὸς αἰ-
διασάσεις, ἢ γὰρ συσπλέδωσαν, τῇ μὲν κατὰ τὸ μείζον
χωρῆσαι, τῇ δὲ κατ' ἔλαττον, ἔσαι δὴ μείζων, ἢ ἐλάσ-
σων, καὶ ὁ κατ' αὐτὸ, ὃν ἐπέχει τόπος. Ἐκ ᾠδῶτῃ
μῦθον ὑπαρχέτω, καὶ εἰς χρόνος ἔσαι. Ἀρξάθω τί τὸ εἶ-
ναι, καὶ ἅμα ἄρξεται καὶ ὁ κατ' αὐτὸ χρόνος. Ἐν ἀκαρεῖ
ᾠδῶτῃ, εἰς τὸ μὴ ὃν βεπέδω, καὶ ἔχε χρόνον. Τὸ
γὰρ νῦν εἰς χρόνος, εἰς δὲ χρόνος τι μέρος. Παρῆχθω
ὅτι ποσόν, ἢ μείζω, ἢ τὴν ὑπαρχίς, τῇ μὲν κατὰ τὸ
μείζον, τῇ δὲ κατ' ἔλαττον, καὶ πολὺς ἔσαι, ἢ βραχύς ὁ
χρόνος. Ἀλλ' ἐκκείδω διηρημένῳ ἀλλήλων σώματα, καὶ χω-
εῖς κείμενα, μῦθον τε τῶν μετὰ παρεγχαρῆται σώμα-
ῖν ἕτερον. Τὰ μὲν ἐπεχόμενα ἐκείνοις διαστήματα πλήρη, τὸ
δὲ μετὰ, καὶ μὴ, κενόν. ἢ, ὅπερ εἰς ταυτὸ φέρει, τὰ
μὲν τόποι εἰσὶν ἐνεργεῖα, οἱ δὲ τόποι δυναμει. Ὡσαύ-
τως δέ τι ὑπαρχέτω ἐκ διαλειμμάτων, ἐναλλάξ τὸ εἶναι
τοῦ χαλκόν τε καὶ σιδήρεον, καὶ τὸ μετὰ τῆς τε Α', καὶ τῆς
Β'. τὴν ὑπαρχέως, μῦθον. Οἱ μὲν κατ' ἑς αὐτὸν ὑπαρχοί,
χρόνοι ἔσονται πλήρεις, οἱ δὲ κατ' ἑς αὐτὸν ἀνυπαρχοί ἢ
κενοί. ἢ γὰρ, ὃ εἰς ταυτὸ τείνει, οἱ μὲν χρόνοι ἐνεργεῖα,
οἱ δὲ δυναμει. Τὸ πῶς ᾠδῶτῃ ἐν ἀμφοῖν ταῖς ὑ-
ποθέσεσιν ἔως ἀκρίβως διασώζεται. Πλὴν ὅσον δύο μὲν
ὁμοῦ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐντοπίζεσθαι καὶ πεφύκασι, εἰς δὲ τῆς
ὑλῆς ἀδιαχώρητον, δύο δὲ, καὶ πολλὰ ἅμα κατὰ τὸν αὐτὸν
χρόνον ᾠδεῖν, εἰς δὲ καλύει. Ἐκεῖνο δὲ τοῖς εἰρημένοις
δοκεῖ προσίστασθαι, ὅτι χρόνον τινὰ αὐτὸ τὸ ἐν χρόνῳ ὅ-
τις, ἔως εἰσάγειν εἰς αὐτὸν, οἱ αὐτῶν πλὴν διαμονῇ μη-
δὲν πράγματι τὴν διαμενόντος διακενόμενον ἀποδείξαι φθά-
σαντες. (Σ. φ. μ. δ.) Καὶ πρὸς δὴ τῶν, ὅτι τῆς διαμο-
νῆς τὰ διαλείμματα ἀπελάσαντες ὡς μὴδὲν προσήκοντα,
(Σ. φ. ξ.) ταῦτα ὅτι τῆς αὐτῆς εἰσάγοντες αὐτοῖς λαν-
θά-

δαύομεθ. Ἀλλὰ γὰρ ὡς ἀντίξεν ἐδόν, ἐδ' ἀντιπίπτειν εἰ-
σηγόμεθα, συνιδεῖν ὅπσις ἴσασι ῥάδιον. Πρὸς μὲν γὰρ τὰ
ἀ. φαιμέν, τὴν δευτερεύου τε καὶ πλήρη διαμονὴν, ἀδύνατον
εἶναι τὴν διαμένοντος, (δ. φ. μ. δ.) καὶ τὸν πλήρη δὲ χρό-
νον τὴν ἐν χρόνῳ, ἐμὴν δὲ καὶ τὴν κενὴν διαμονὴν, καὶ κα-
τὰ διελείμματα, ὡς καὶ αὐτὸ τὴν ἐν χρόνῳ διαμένοντος, κα-
τὰ ἀλόγοις ὑποπίπτειν ὅπσις ἴσασι ἐνταῦθα (δ. φ. ξ. α.) δια-
τεινόμεθα. ὃ καὶ ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ἐδόν ἦτον ἐπαληθεύει,
καὶ τῆς φιλῆς διαστάσεως, ὡς ἡ μὲν τὴν σώματος ἀδύνατον
εἶναι, ἡ δὲ καὶ μάλα. Πρὸς δὲ τὸ β. ἀπαντήσαμεν, ὅ-
τι ὁ χρόνος τὴν διαμένοντος, καὶ τῆς διαμονῆς ἐστὶν ἀδιά-
λειπτα, ἐκείνῳ δὲ διαλείποντι, καὶ ταύτῃ συνδιαλείπειν
δικαιότατον (δ. φ. ξ.) Αὐτὸ γὰρ τὸ καὶ ταῖς ἐκτεταμέ-
ναις τῇ ἐξίσῳ ἀδύνατον συμβαῖνον ἐπεστὶν ἰδεῖν, αἷς συνεχί-
σταις μὲν, καὶ τὰ τῆς ἐκτάσεως συνεχῆ, διεσπικταῖς δὲ
ἀπ' ἀλλήλων, συνδιακόπεται πῶς καὶ αὐτῇ, καὶ συνδιέσ-
κον, οἷον διαχαίνεσθαι. Ταύτην καὶ τῇ ἐκτάσει τῆς ἐξ-
τάσεως τὰ ἴσα παχέσθαι, τῇ μὲν τὰ διαστήματα, ταῦτον
εἶπεν τὰς κενὰς τόπας, τῇ δὲ τὰ διαλείμματα, ἡτοι τὰς
κενὰς χρόνους, συμπαραφίσεσθαι ἐδόν ἀδύνατον, ἀλλὰ καὶ
πάνυ εὐλογον.

Θεώρημα Δ'.

δ. φ. ξ. γ. Ὁὐδ' ἡ αἰωνιότης μετῆτον τι ἐστὶν, ἐδ' ἡ αἰ-
διότης.
Ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ καὶ τέλος ἐστὶν ἐπέκεινα, ἡ δὲ τέλος.
(δ. φ. μ. ε.) Διὸ ἡ μὲν ἐκτεταμένη, ἡ δὲ ἐτερομένη περὶ
τῶν ὑπερεκπίπτουσα. Τὸ δὲ μετῆτον ὁρίζον. ἴσον γὰρ τῷ
μέτῳ πλεονάκει, δεῖσθαι, ἐφαρμοδύνει. Τότε μετῳ ἐξ
ἀνάγκης ὡρεῖται. (δ. φ. μ. η.) Ἄρα ἐδ' ἡ αἰωνιότης, καὶ

Σχόλιον.

δ. φ. ξ. δ. Ὁὐδὲν ἄλλο καὶ τῷ μεγάλῳ Γρηγορίῳ εἴρηται.
,, (1)

,, (1) τὸν αἰῶνα μήτε χρόνον, μήτε χρόνον τι μέρος, ὡς
,, ἐδὲ μετῆτον φιλοσοφῆσαντι.

Θεώρημα Λ Α'.

δ. φ. ξ. ε. Ὁ μετῆτον ὁ χρόνος.

Χρόνος γὰρ ἡ κατὰ τὸ συνεχές ἀδύναται τῆς ὑπάρξεως
(δ. φ. μ. δ.) ἡ ἀρχὴ καὶ τέλος ἔχουσα. (δ. φ. μ. ε.)
Καὶ ποσὴ τοίνυν εἶδος ὁ χρόνος τυγχάνων ἀνωμολόγη-
ται. (2) Τὸ δὲ ποσὸν πεπερασμένον. Τὸ δὲ πεπερασμέ-
νον μετῆτον, ὅτε δὴ ἐλάσσονι ὡρεσμένῳ ἐντι ποσῷ, ὅσον
ἐστὶν, ὁρίζομεν. Μέτῳ γὰρ τὸ ὡρεσμένον ἐν, καὶ ὁρί-
ζον. (δ. φ. μ. η.) Ἄρα κτ.

Θεώρημα Λ Β'.

δ. φ. ξ. ς. Ὁ μετῆτον χρόνος εἰδικῶς μὲν ἐστὶν ὁ χρόνος,
,, ὡς δὲ, ἡ πλείονων τινῶν μεταπιπτόντων εἰς ἀλλήλα,
,, ἀλλεπάλληλος διαδοχή.

Εἰδικὸν μετῆτον ἐστὶν (ὅς ἐξ ὑποθ.) τὸ ὁμοειδὲς ἐν τῷ
μετῳ. Ὅτι καὶ λόγος τῆς ἐστὶ μετὰ τῶν ὁ καὶ πηλι-
κότητα, ὡς σὺν Εὐκλείδῃ ὁρίζομεθα τῇ ὁμοφυῶν, πε-
τέσι τῇ ὁμοφυῶν τινὰ χέσιν. Μέτῳ δὲ ἀδύναται ἀδύ-
ναται ὅτι τῆς ἀορίστου ἢ ἀλλοθῶν ὡρεσμένη, τῆς μείζονος ἢ
ἐλάσσων. (δ. φ. μ. η.) Ἡ δὲ ἀδύναται ἢ τε ὡρεσμένη, καὶ
ἡ διῳρεσμένη (δ. φ. μ. η.) ἐκατέρα χρόνος. Μέτῳ ἄρα
εἰδικῶς ὅτι χρόνος χρόνος. Ο. Η. τὸ Α'.

Ὅτι δὲ μετῳ χρόνος, τὸ τὸν μετῳ χρόνον, ὡρε-
σμένον τε καὶ δῆλον ἡμῖν καθιστῶν. Τὸ δὲ ἐδόν ἀλλ' ἢ ἡ
πλείονων τινῶν εἰς ἀλλήλα μεταπιπτόντων, ἀλλεπάλληλος
αὖ εἰν διαδοχή. Ἄρα ὁ τὸ Β'.

Πο-

(1) Ναζιανζ. Λογ. λ. η'.

(2) Ἀριστ. Περὶ Κατὰ Ποσ.

Πόρεμα.

φ. ζ. ζ'. **Ο**ί πίνυν τὸ τῷ χρόνῳ μέτρον, τῷ χρόνῳ αὐ-
τῷ, ἢ χρόνος ἀντιθέσθοντες, τὸ ὑλικῶς ὑπεργεν εἰς μέ-
τρον νοεῖν εὐρίκασιν.

Σχόλιον.

φ. ζ. η'. **Τ**ὸν σχετικόν τε καὶ φαινόμενον, καὶ κοινῇ λεγόμε-
νον χρόνον (δ. φ. μ. δ.) αὐτὸ εἶναι τὸ ὑλικῶς ἡμῖν εἰρημέ-
νον μέτρον τῷ χρόνῳ, ὁ Ὁλλανδὸς Μιχαεμβρόγκιος (1) ἐ-
γνωμάτωσεν. Εἶναι γὰρ ἐκεῖνον ἀείσατο τὸ αἰδήσει ληπ-
τὸν, καὶ ὁξωτερικόν, ὅποιον δῆποτε τῆς ἁρμογῆς ἔξ᾽ κινή-
σεως μέτρον. Εἶναι δὲ μέτρον καταχρηστικώτατα λεγόμενον
τὸ ποῖατο, ἅτε δὴ καὶ τῆς ἁρμογῆς αὐτῆς ἁφορώτατον. Τὸτο
γὰρ τῷ ὁμολογημένων εἶναι δοκεῖ, αἰεὶ τὸ μέτρον τῆς αὐτῆς
εἶναι δεῖν τῷ καταμετρημένῳ, καὶ τὸ ποσόν, φύσεως ἢ καὶ
γελοῖον αὐτὸ εἶναι, ἥτοι τὸ συνεχές ωρισμένῳ καταμετρεῖν πει-
ραῖσθαι, ἢ καὶ ἀνάπαλιν ἢ καὶ βάρος μέγεθος εἰς μέτρον
παχύτης λαβεῖν τῆς καὶ κινήσειν, ἢ πέναντίον. Ὁμοίον γὰρ
εἰ καὶ ὁράσει τὰ τῷ ἡχῶν ἐκείνο, καὶ ἀκοῇ τὰ χρώματα,
καὶ τὰ ἐπεροειδῆ εἰς ἐπιγνώσειν τῷ ἐπεροειδῶν παρεβάλλειτο.
ὡς μὲν γὰρ ἀνέωυτος ἢ ἐγχείρησις, φανερόν, ὅτι ἔδὲ τὰ
πάνυ ἐγγύς γινόμενα, εἰς τὸν ἀλλήλων καὶ μέτρον διορι-
σμὸν ὁξήκωσεν, εἰμὴ κατ' εἶδος συμφωνοῖν αὐτὸ ἐκεῖνο, ἢ
μάλιστα ζητεῖται ἢ καταμετρήσεις. Ἐπεὶ ἔδὲ γραμμαῖς ἀ-
πλῶς ἐπιφανέαι, ἔδὲ ἐπιφανέαις τὰ στερεὰ φύσιν ἔχει κα-
ταμετρεῖσθαι, ἔδὲ ἀνάπαλιν, καὶ τοῖς κοινὸν ἐν πᾶσι τοῖς
συνεχέσι, καὶ τὸ καὶ ἁρμογῶν τῷ ποσῷ. Ὅτι αὖ ἀρα εἰς
μέτρον χρόνον ὑποκείθῃ, καὶ ἐνθυμήσεών τινων ἀρόδοι, καὶ
ἐνοσιῶν, καὶ μεταβολαί τινες ἄλλαι τῷ φυσικωτέρων, καὶ

φόροι ἐκ ἁρμονικῆς ἡχῶντες, καὶ κινήσεις ἢ τοπικὴν τὸ κοινά-
τατον, αἰεὶ τῷ λόγῳ τῆς ἀρμονικῆς θεωρημάτων τῷ ἀπὸ
ειδημῶν ἑκαστον, καταμετρεῖν οἷον ἔστιν ἄλλω ἀρμονί-
σιν, καὶ τῇ ἐπ' αὐτὰ ἁρμογῇ τῷ ἐν ἄλλω γνωρίζειν, καὶ
ἔδὲ κατ' αὐτὸ θεωρημάτων. Δῆλον δὲ ἐπὶ τοῖς ἀκρεβέσι
τῷ ποῖατον πᾶς φύσεις, οἱ περ ὅλοι τῷ παράγματος τῇ πορο-
σοχῇ τῷ λογισμῶν γεγονότες, ἔδὲ χρόνον ἡδοντο παρελά-
σαντος, ὡς περ εἴρηται. (δ. φ. μ. ζ.) ἀρμονικῶς πᾶς ἐν
„ Σαρδοῖ μυθολογημένοις καθόδωσιν ἀρμονίαις ἡρώσιν, ὡς
„ Αἰετοτέλης φησὶν (1), οἱ ὅταν ἐγερθῶσι σιμᾶπται τὸ
„ πρότερον νύκτ' ὕπερον νύκτ', καὶ ἐν ποῖσιν, ὁξωτερικόν
„ ἔξ᾽ τῷ ἀναιδησίαν τὸ μεταξὺ. Εἰ δὲ ποῖ ἔξ αὐτῶν τι-
„ κος ἐκεῖνοι τῷ ἁρμογῇ ἔσθωσιν, ἔξ ἢ αὐτὰ, δι' αὐτῶν
„ δὲ, ἢ ταῖς κατ' αὐτὰ συμβαινέσαις μεταβολαῖς, ἀρμονί-
„ σιν τινα ἐννοεῖν παρεχόμενα, εἰς γνώσειν ἡκόν ἴσης ἀλῆς,
„ ἢ ἀνίστα τινὸς ἀρμονικῆς. Ὡς εἶναι μὲν καὶ ἔτω τῷ χρό-
„ νῳ χρόνον ἄλλον, εἰδικῶς τε καὶ κυρίως εἰπεῖν τὸ μέτρον,
εἶναι δὲ τῷ κινήσειν, ἢ τῷ ἄλλω μεταβολῇ, ὑλικῶς τε
καὶ καταχρηστικῶς. Οὕτω γὰρ καὶ τοῖς Γεωμετρικοῖς, πο-
διαίαις τισίν, ἢ πηχυαῖαις ἐκτάσεσιν, ὡς μέτροις τῷ μει-
ζόνων ἐκτάσεων χρῆσθαι οἰόμεθα, τῷ ὑλλῷ ἐφ' ἧς ἐκείναι,
οἷον τὸ ἀνθρώπου μέλος, ἢ τὸ ξύλον εἰ τύχοι, ἢ τὸν σί-
δηρον, ἐν ἔδω λόγῳ τιθέμενοι.

Θεώρημα Λ Γ'.

δ. φ. ζ. θ'. **Ε**ἰ καὶ μὴ μόνη, ἢ γεμῶν αἰδήτη, καὶ μὴ
„ ἀνωμάλως χωρῆσα κινήσεις, εἰς ὑλικὸν χρόνον μέτρον,
„ ὡς ποροφωῶς ἔχουσα κοινῇ δεδοίμασαι.
„ Ὑλικῶς γὰρ χρόνον μέτρον ἐτέθη, ὅποιαδὴ ποτε ἀλλεπάλ-
„ λητος πλειόνων μεταβαλλόντων ἁρμονική, ἢ τὸν μετῆντα
„ χρόνον ὁρισμένον τε καὶ δῆλον ἡμῖν καθιστῶσα. (δ. φ. ζ. θ'.
φ. ζ. ζ'.)

φ. ζ.) Πλείσαι δὲ ἐπὶ τῶν ὄντων αἱ καὶ ἁδοχῇ μεταβολαί, καὶ ἐπεροιώσεις εἰς τὸ το σωυτελεῖσιν. Οὐκ ἄρα μόνη, τὸ Α'.
 Προσφυστέρα δ' αὖ εἴη ὡς γε εἰκὸς ἐπὶ τῷ ἢ μεταβολῇ, προδιλότερον καθισῶσα τὸν μετῆντα χρόνον. Τοιαύτη δὲ αἰδητῇ, καὶ τοῖς πᾶσι καταδηλος, καὶ ὁμαλὴ προβαίνουσα κινήσις. Ἀρα κτ. Ο. Η. τὸ Β'.

Σχόλιον.

φ. ρ. **Κ**αὶ ἔτι τῶν αὐτῶν σμικρῶς φασὶ κενινήκαμεν. Οὕτω πολλοὶ εἰσὶ καὶ τῶν πάλαι καὶ τῶν ὕστερον οἱ περὶ τοῦ βῆντος ἡμᾶς, καὶ πάντῃ αὖν ἐδέμεθα κρᾶζοντες. Πλάτων μὲν γὰρ, χρόνος εἶναι τὴν τῶν ἐρανῶν βέλεια κίνησιν. Οἱ τε πλείους τῶν Στωϊκῶν, καὶ Ἀναξίμανδρος, αὐτὴν τὴν κίνησιν, Ἐρατοσθένους δὲ τὴν ἡλίου πορείαν. Τοῖσδε δὲ τι ὑπαιτιομῶν εἰκὸς καὶ Πυθαγόρας, τὴν τῶν παντὸς σφαῖραν, ἢ περὶ εἰδικῶν δὴλονότι, χρόνον τιθέμενος. (1) Ἀλλ' ὅσον τῶν ἀληθῶς ὄντων ἀπᾶν, χρόνον εἶναι λέγειν τὴν κίνησιν, καὶ ἐκ τῆς δῆλον εἶναι, ὅτι τῇ μὲν κινήσει τὸ πάχιν τε καὶ βράδιον ἐφέπεται, τῷ δὲ χρόνῳ ἔτι. (φ. μ. δ. φ. ρ. δ.) Καὶ ὅτι κινήσεις ἴσαι ἐν αἰσίοις χρόνοις ἐκπεραίνονται. Καὶ ἀνάπαλιν αἰετοὶ ἐν ἴσοις. Καὶ ὅτι καὶ τῶν ἀκινήτων χρόνος ὄντων, ἔδον ἦτον, ἢ τῶν κινημένων, μὴ ἔδον αὐτῶν χρόνος τῶν ἐν χρόνῳ ὑφισταῖν. (φ. μ. δ. φ. ρ. δ.) Καὶ οὐ καίρως δὴ τις τῶν ἱερῶν (2) τῶν τερασείων ἐμνήσθη, καὶ ἔστι μὲν ὁ ἥλιος, ἔφη, ὁ δὲ χρόνος ἐχώρει, ἕτερον τι τὸν χρόνον εἶναι ὁπιφέρων τῶν τῶν κινήσιν. Διὸ καὶ Ἀριστοτέλης (3) ὁρθῶς τὴν μὲν κίνησιν ἔδαμῶς, εἶναι δὲ τι κινήσεως τὸν χρόνον ἀπέδωκεν. Ἐν οἷς καὶ τὸν γὰρ αὐτὸς τὸν αὐτῶν

αὐτῶν λυγρότερον προβαλλόμενος, αἰετὸν εἶναι τῶν καὶ μέλλον κινήσεως εἴρηκε καὶ τὸ πρότερον, καὶ τὸ ὕστερον. Ἀφεκτέον γε μὴν ἐνταῦθα, τῶν τὸν αἰετὸν ἐνεργητικῶς ἐκδέχεσθαι, ὁ καὶ αὐτὸς παρῴεσε, ποροθεῖς ὡς, ὁ χρόνος ὄντων τὸ αἰετὸν, ἔχ. ὡς αἰετὸν. Τὸ γὰρ ὄντων τῶν μὲν κινήσιν εἶναι τὸν αἰετὸν τὸν αἰετὸν τὸν χρόνον, καὶ τὸ μέλλον ὡς αὐτὸν εἰώδαμῶς καταμετρεῖν, τὸν δὲ χρόνον τὸν αἰετὸν εἶναι τὸν αἰετὸν, καὶ αὐτὸ τὸ μετῆντα ἔτι τῆς κινήσεως. (1) Τῷ ὄντι δὲ εἰ τὸ μέλλον προδιλότερον αἰετὸν εἶναι ἐδέλει τῶ μετῆντα, προδιλοτέρα δὲ τῆς τῶν πραγμάτων ἁμοιότης, ἢ κινήσις, ἄτε ἢ καὶ αἰδητῇ ληπτῇ, πῶς ἐκ εἰκὸς τὴν κίνησιν τῶ χρόνῳ ὁπορεύεσθαι μέλλον, ἢ τὸν χρόνον τῆς κινήσεως; Ἐκείνο γὰρ, καί τις τῶν κατ' ἡμᾶς ἔδον, ἀνὴρ ἔδον ἦτον τῶ Ἀριστοτέλους τῶ τῶν ὄντων φύσιν ὑπερβαίνων. (2) Ὅς, μέλλον ὄντων, φησὶν, ὡς, ῥῶν, ἡμερῶν καὶ παντὸς τῶ κατ' ἡμᾶς χρόνος τὸ φῶς. (δῆλον δὲ ὅτι κινήμενος.) Καὶ τὰ ἐνταῦθα θεϊότερα μὲν καὶ μάλλον ὁπορεύεσθαι, ἀλλὰ τῶ χρόνῳ δόγματι ἐκ τῶ ἀκολουθεῖ, φῶς ὁπορεύεσθαι. Ἀὐτὸ γὰρ ὄντων, φησὶ, τὸ φῶς, εἰ καὶ τότε ἀχρημάτισον ἦν, ὅπερ ὁ θεὸς ἔφη Μαισῆς καὶ αὐτῶν ἐκείνῳ ὁρίσασθαι τῶ πρώτῳ τῶ κατ' ἡμᾶς ἡμερῶν, ἦν ἔδον. Τὸ μὲν ἐν μέλλον εἶναι τὴν κίνησιν τῶ χρόνῳ Ἀριστοτέλους ὑποτιθέμενος πάντας αὐτῶ ἔχοι ὁμοδόξας καὶ ὁμογνώμονας. Τὸ δὲ τοῖς τῶ μόνον, καὶ παρ' αὐτὸ εἰς καταμετρήσιν τῶ παρῶντος χρόνος μὴδὲν ἕτερον ὁπορεύεσθαι ὑπολαμβάνοντι, ἢ περὶ ἔοικεν, ἢ συλλαιέσονται. Παρὰ γὰρ τῶ κινήσιν καὶ μέλλον ἄλλα χρόνος ληφθεῖν ἔχ. ἔχρησαι. Καὶ εἰ γὰρ ἀφ' ἐμῆς ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν ἰσάμενος ὁ φῶς, ἐκ ἁλειμμάτων εἶναι νῦν μὲν σβεννύμενος, νῦν δ' αὐτῶς ἀνεξάπτομενος ἐκταλᾷ, ἢ αὐτῶν ἐν τῶ γινόμενων τῶν ὁπορεύεσθαι καὶ ἀνεξάπτεων, τῶ τῶ χρόνων, ταῦτον εἰπεῖν τῆς τῶ ὄντων ἁμοιότης, τῶ τῶ ὄντων ἔδον ἦτον τεκμαίρε-

(1) Παρὰ Πλάτωνα. Ἀριστ. Βιβλ. Α'. Κεφ. καὶ α. καὶ κβ'.
 (2) Ἀντικ. Ἐξομολογ. Αἰετ. λ'. καὶ λ. α.
 (3) Αἰετ. Φυσικ. Δ'.

(1) Φιλόπ. ὑπομν. εἰς τὸ Δ. τῶ Φυσ. Ἀριστοτέλους.
 (2) Διογύ. Ἀριστοτ. Περὶ Θεῶν Ὀνομ. Κεφ. δ'.
 Metaph. Tom. II. I

YE-

Περὶ Κρήσεως.

μσ-

(2) $\Lambda \dot{U} \tau, \dot{A} \dot{U} \tau.$

μάλιστα ἀποκλίνον, δυνάμει τε καὶ ἐντελεχείᾳ ἀπλῶς καὶ
 ἑτέρου πῆ δ' ἑκάτερον ὅτι πρὸς αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ νῦν ὁ
 πῶς διδασκομένοις προσέχων ἔστι μὴ πως δυνάμει πρὸς
 τὴν ἀκρότητα τῆς ἔξεως, ἔστι δέ πως ἐνεργείᾳ, ἢ ταύτῃ
 ἐκτελέμενος, καὶ κατὰ γε τὸ αὐτὸ καὶ κινέμενος.
 §. φ. β'. Οἱ δὲ κινήσεως δύο, ὅτε ἀφ' ἑ καὶ ὁ πρὸς
 ὄν. Ἐπεὶ γὰρ πᾶσα μεταβολή, φησὶν, ὅτι ἐκ τινος
 εἰς τι. (1) (δηλοῖ δὲ καὶ τὸνομα. μετ' ἄλλο γάρ τι.)
 Καὶ τὸ μὴ πρότερον, τὸ δ' ὕστερον· μεταβάλλοι αὐτὸ με-
 ταβάλλον τετραχῶς· ἢ γὰρ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκεί-
 μενον· ἢ ἐξ ἔχ. ὑποκειμένου εἰς ἔχ. ὑποκείμενον· ἢ μὴ
 ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον· ἢ ἐξ ὑποκειμένου εἰς μὴ
 ὑποκείμενον. Ἀλλ' ἢ ἐκ μὴ ὑποκειμένου εἰς μὴ ὑποκεί-
 μενον ἐκ ἔστι μεταβολή, ὅτι τὸ μὴ εἶναι καὶ ἀντίθε-
 σιν· ἔτε γὰρ ἐναντία, ἔτε ἀντίφασιν ὅτι. Τῶν δὲ
 λοιπῶν, ἢ μὴ ἐξ ἔχ. ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον μετα-
 βολὴ κατ' ἀντίφασιν, ὅτι εἰς ἔστιν· ἢ μὴ ἀπλή, ἢ δὲ
 τίς τινός· ἢτοι ἢ μὴ ἐσιώδης, ἢ δὲ κατ' ἀλλοίωσιν, ἢ
 ἀλλήλη. Ἡ δὲ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ἔχ. ὑποκείμενον, φθο-
 ρὰ ἢτοι ἀπλῶς καὶ αὐτὴ, ἢ κατὰ τι. Ἐπεὶ δὲ, ὡς αὐτὴ
 δοκεῖ, αἱ καὶ ὅτι εἰσιν καὶ φθορὰν ἐκ εἰσὶ κυρίως κινήσεις,
 ἀνάγκη δὴ τὴν ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον μεταβο-
 λὴν, κινήσιν εἶναι μόνον ὡς ἄρα τὰς ὅρας ἀμφοτέρως πραγ-
 ματιώδεις τε καὶ θετικὰς ἔχουσιν.
 §. φ. γ'. Ἡ μὴ ἐκ κινήσεως ἢ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑπο-
 κείμενον, καὶ ποιόν, καὶ ποσόν, καὶ τόπον ὅτι. Καὶ κατὰ
 μὴ ποιόν, ἀλλοίωσις φησὶν ἔστω. (2) (ἢ δὲ ἐκ τῆς με-
 βολῆς τῆς ἐξ ὧν τὸ σῶμα μορίων, καὶ χῆμα, καὶ θέσιν,
 καὶ κίνησιν, ἢ ἡρεμίαν κεῖται.) Τῆς δὲ καὶ τὸ ποσόν,
 τὸ μὴ κοινόν ἀνώνυμον, κατ' ἑκάτερον δὲ αὐξήσεως καὶ
 φθίσεως· ἢ μὴ εἰς τὸ τέλειον μέγεθος αὐξήσεως, ἢ δὲ
 ἐκ τῆς φθίσεως. Ἡ δὲ καὶ τόπον, καὶ τὸ ἴδιον, καὶ τὸ κοι-
 νόν

καὶ τὸν ἀνώνυμος. Ἐστὼ δὲ φορὰ καλεμένη τὸ κοινόν. Ἀλλὰ
 μή ποτε αὐτὴ τῆς καὶ τόπον φορᾶς τῆς μορίων τῆς ἐκ
 τοῖς ἀλλοιόμενοις, καὶ αὐξομένοις, καὶ φθίνουσιν, καὶ ἀλλοίω-
 σιν, καὶ αὐξήσιν, καὶ φθίσιν γινέσθαι δυνατὸν; ἔοικε. Τί
 ἔν Αἰσιότῃ ταύτας ἐκείνης ἀντιδιέσειλεν; ἐκ ὁρθῶς δι-
 λογότι. Κινήσει καὶ γὰρ (ἢ τις μία ὅτι μάλιστα γὰρ καὶ κυ-
 ριότατα ἢ καὶ φορὰν.) τὰ πάντα ἐκ τῆ φύσεως περαίνονται.
 Ἀλλὰ γὰρ τὰ πᾶσι τῶν τοῖς τὸ φυσικόν εἶδος ἀκρίβῃσι,
 μελέτω τελεώτερον ἐπεξεργάζεσθαι.

§. φ. δ'. Πᾶσαι δὲ αἱ τῆ αὐτῆς κατηγορίας βεβηκῆναι κί-
 νήσεις κατ' αὐτὸν (1) ὁμογενεῖς εἰσιν. Αἱ δὲ ἐφ' αὐτὸ εἶδος
 τῆς ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ἀναγόμεναι, οἷον δύο λευκαῖς,
 ὁμοειδεῖς. Μία δὲ τὸν αἰθέρα φορὰ, ἢ αὐτὴ ἀδικίρετος
 τὰ αὐτὰ ἐκ τῆς πόπῃ καὶ χρόνῳ κινήσεως. Ἀλλὰ γὰρ τίς αὐ-
 εῖν ὁ αὐτὸς τῆς αἰθέρος τῆς πόπῃ, καὶ ὁ χρόνος ὁμοίως διορί-
 σται ἐκ ὁπέτερος, τῆ δὲ κινήσει, καὶ κινήσεως ἑτέρα ἀντίκει-
 ται, καὶ ἡ μόνη, ἀλλὰ καὶ ἡ ἡρεμία, φησὶ (2), καὶ σέρι-
 σιν. Στέρησις γὰρ, ἢ περ αὐτῆς δοκεῖ ἡ ἡρεμία τῆς κινή-
 σεως. Τῇ μὴ ἐκ καὶ τὰ αὐτὰ φορὰ ἀντίκειται ἢ ὅτι τὰ
 κάτω· ἢ δὲ ἐμπαροῦσιν τῇ ὀπίσθῃ. Καὶ ταῦτα μὴ ἡμῖν
 ἐξ Αἰσιότῃς.

§. φ. ε'. Ἐνταῦθα δὲ τῆς καὶ τόπον κινήσεως μάλιστα
 θεωρημένης, ἢς καὶ ἄλλο τι τῆς ὄντων, ἐδέ τις τῆς ἄλλων
 κινήσεων ἐξήρηται (ἢ γὰρ Πλάτων φησὶ (3) τὸ πᾶν
 κινήσεως ὅτι, καὶ πᾶσι τῶν κινήσεων ἐκείνῃ.) (§. φ. ζ'.)
 ὁρισμὸς προκείμενος ὁ τοῖς πᾶσι δοκιμαζόμενος, ὅτι ὅτι
 ἐκαστὴ ἐκ τόπου, καὶ εἰς τόπον ἄλλον μεταβάσιν, δι' ἐνε-
 ργείας ποιητικῆς τινος γινόμενῃ. Διηρήθω δὲ ἡ κίνησις εἰς
 τὴν κατ' αὐτὸ, καὶ τὴν κατ' ἕτερον, ἢτοι τὴν καὶ συμβεβη-
 κός. Καὶ κατ' αὐτὸ μὴ, κατ' ἑνὶ αὐτὸ ἐκ τῆς ἰδίας ἐ-
 σίας, τὰ τόπον ἐξίσταται ὅν ἐπέχει, καὶ εἰς ἕτερον μεταχω-
 ρεῖ.

καὶ τὸν

(1) Φυσικ. Βιβλ. Ε'. Κεφ. α'. καὶ β'.
 (2) Αὐτ. Αὐτόθι.

(1) Φυσικ. Ε'. Κεφ. δ'.
 (2) Αὐτόθι Κεφ. ε'.
 (3) Ἐν Τιμαίῳ.

ρεϊ. „ Καθ' ἑκρον δέ, ὅσα κινεῖται τῷ ἐν κινήσει εἶναι, οἷον οἱ πλωτῆρες. (1) Ἡρεμία δὲ ἔστω ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν πόντον τῷ ἐν τόπῳ μόνῃ. Περὶ γὰρ τῶν τῆς ἀκρίβειας τῇ φυσιολογίᾳ ἀνατεθείσης, ἢ τῆς παρὰ τῆς ἐκείνου ἔξορα πραγματείας ὅτι θεωρεῖται ταῦτα. -

Θεώρημα Λ Δ'.

§. 5. „ **Η** μὲν κίνησις θετικόν τι ὂν, ἢ δ' ἡρεμία φιλί τις κινήσεως σέρησις.

Θετικὸν γὰρ πᾶν ὃ ἔτε μὴδὲν ὂν, ἔτε εἶδὸς τινὸς ἀπυσία. (§. 4.) Οὐκ ἔστι δὲ μὴδὲν, τὸ ὑπὸ ποιητικῆς ἐνεργείας ἀπυσία. (§. 5.) Καὶ ὅπερ ἔδ' εἶδὸς ὂν ὡς ἀπυσία. Ἡ δὲ κίνησις, καὶ ὑπὸ ἐνεργείας ποιητικῆς τινὸς ὂν γινομένη, (§. 6.) καὶ ὡς ἀπυσία εἶδὸς ὂν, εἴπερ ἐντελέχεια τις καὶ αὐτὴ, καὶ ὅτι ἐντελέχεια εἶναι μεταβολή. (§. 7.) Ἄρα τὸ Α'.

Ἡ δ' ἡρεμία ἐνεργείας ἀδυναμίας τινος προσδίδεται ποιητικῆς, ὡς ἢς αὐτὴ γίνηται. Ἀρκεῖ γὰρ παντὶ ὑπὸ μὴδὲν κινεῖσθαι, ἐφ' ᾧ ἡρεμῆσαι καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον μένειν. Ἄρα τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. 8. **Κ**αὶ περὶ τῆς δὲ, εἰπέρ τινος καὶ ἄλλης, οἱ φιλοσοφῶντες πρὸς ἀλλήλους διασπασιάζουσιν. Ἐγίνοντο γὰρ καὶ οἱ θετικὸν εἶναι τι ἀπυσίας τῇ κινήσει, καὶ τῷ ἡρεμῶν ἀπεφωκῆσθαι. (2) Ἐς δὲ καὶ εἰς τὸ τῆς δόξης ἀπυσίας λέγεται, ὡς τὸ δύναμιν τινος ἐνὸς τῇ ὕλῃ δοῦναι, καθ' ἃ καὶ ἐν ἡρεμίᾳ πεθεῖται ἐμμενῆσαι, καὶ τοῖς μετα-

τακι-

τακίαν πειρωμένοις ἀντέχειν πέφυκε, δι' ὧς καὶ βάρη εἰς τύχοι ὑπέρβολα φασὶν ὅτι πλάσιγγος, ὡς δὲ λέγεται τὸ ἀντίρροπον. (1) Οὗτοι γὰρ καὶ τῇ δόξῃ ἐπὶ τὴν ἀπυσίας ἀπυσίας, καὶ τῷ κινήσει ἡρεμίας κατὰ πᾶσαν ἀπυσίας καλεῖν χαίρουσιν, ὡς ἢ τὸν ἢ κινήσεως τῷ ἡρεμῶν. (2) Οἱ γὰρ πλείστοι τῶν πᾶσι τὸν ὑπολαμβάνοντες (3), ἐν μὲν τῇ κινήσει θετικόν τι εἶναι τῷ πρὸς μετέβατον ἐπειξίαν τε καὶ ὁρμὴν εἰσπνέονται, ἐν δὲ τῇ ἡρεμίᾳ ὡς ἢ, ἢ φιλίαν ἐννοεῖν ἔχουσι σέρησις. Διὸ καὶ τῷ μὲν εἶναι τὸ γινωσκόμενον, τῷ δ' ἡρεμῶν ἐρημῶν κινήσεως ἀντικρὺς, καὶ πλεονέχον. Εἰ γάρ τι ἐν τοῖς ὅτι τῷ, καὶ ἡρεμῶν ἔσται ἡ ἀπυσίας, ὡς μὴ περαιτέρω καὶ κινήσεως μετέβατον ὑπότινος ἡρεμίας δὲ μεταλαβεῖν ἐπὶ προσδεσθῆσεται. Διὸ ὡς ἢ ἔχει τῷ κινήσει ἡρεμίας ἀπυσίας ἐπὶ μετέβατον κατὰ πᾶσαν ἀπυσίας, ἀπαραίτητον ὂντος τῷ αὐτῷ ἐμμενῆσθαι. Εἰκίνη γὰρ ὑπὸ ποιητικῆς ἐνεργείας ἀπυσίας, ἔσται τι ἐκ πάσης ἀνάγκης, ἢ δὲ κατ' ἀπυσίαν τῷ ἐπὶ μετέβατον παροπληθεῖ, ὃ κοινὸν ἐστὶ πᾶσι ταῖς σέρησις. Καὶ ἄλλως δὲ κινήσεων καὶ μεγέθῃ ἐστὶ, καὶ εἶδη παντοῖα, τῷ μὲν ταχυτέρων ὡς ἢ, τῷ δὲ βραδυτέρων, καὶ τῷ μὲν ἀπλῶν, τῷ δὲ σύνθετων, ἢ δὲ τὸ κατὰ τῷ εἶναι τῇ κινήσει προσμαρτυρεῖ, καὶ ὡς κατὰ πᾶσαν ἢ ἡρεμία, ὡς μὴδὲν ἔσται, ἢ μορφή. Οὐδὲ γὰρ ὃ φασὶν, τὸ ἔχειν πᾶσι ὡς ἢ τῆς ἡρεμίας τὰ σώματα, καὶ ἀντέχειν πρὸς τὰ κινεῖν ἐπὶ μετέβατον, τὸ θετικὸν ἐκείνης οἷον τυγχάνει πιστώσασθαι, τῆς ἀπυσίας, ἢ πρὸς δὴλον, πρὸς μὲν τῷ ἡρεμῶν ἐχί, πρὸς δὲ τὸ μέγεθος τῆς ὕλης ἐκείνης ἀνάλογον, καὶ ὡς ἢ τῆς ἀπυσίας, καὶ τοῖς ἐπὶ τῆς ἡρεμίας, ὡς ἢ εἶναι οἱ ὅγκοι αἰσίοι. Καὶ μὴδὲ τῷ ἐν ἡρεμίᾳ ὂντων μόνων, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐν κινήσει ὡς ἢ ἢ τῷ, τῆς ὁμοίας πρὸς τὸ ἀντέχειν τοῖς ἐπὶ μετέβατον ὡς ἢ τῷ.

Θεώ-

(1) Λεϊ. Περὶ ψυχ. Βιβλ. α'.

(2) Καρτέσιος Περὶ Αρχ. Μέρ. β'. Ἀρθρ. 43.

(1) Περὶ ἀρχῆς Φυσικ. Τόμ. α'. Σελ. 92.

(2) Περὶ Φυσικ. Βιβλ. α'. Μέρ. β'. Κεφ. 1.

(3) Λεϊ. Φυσικ. Βιβλ. ε'. Κεφ. 5. Μαλιβρόγλ. περὶ ἀρχῆς. ἀπυσίας. Βιβλ. ε'. Κεφ. 5. Ἰωάν. Κλέους Φυσικ. Βιβλ. ε'. Μεταμεμβρῆς. Φυσικ. Κεφ. 5. §. 107.

Θεώρημα ΛΕ.

φοή. „**Λ**ανθανείν ἐμοὶ δοκεῖ τὰς φιλοσοφῶντας, τὸν ἀκρίβη λόγον, καὶ ὃν σῶμα σώματι κινήσεως μεταδίδωσι.

Τίποτε γὰρ ἐστὶ τὸ ὑπὸ τῆ κινήσεως μεταβαῖνον ἐπὶ τὸ κίνημα; πότερον ἐστίασις, ἢ συμβεβηκός; ἀλλ' εἰ μὴ αἶνον, ὁποίατις; τίς δ' ὁ λόγος τῆς μεταβάσεως; τίς δ' ὁ παρεγχωρήσεως; τίς δ' ὁ τῆς γενήσεως; τίς δ' ὁ τῆς διαφύσεως; πῶς δὲ καὶ ἐστία ἢ τοῖς πᾶσιν ὁμολογημένη ἐνέργεια; πῶς δ' ἐξασπίζεται τὸ κίνημα; πῶς δὲ μετασπίζεται τὸ κίνημα; ὅτι ποτ' αὖ εἴποις, εἰδὼς εἰρηκῶς ἔσθ' ὅτι μὴ ἔστι. Εἰ δὲ συμβεβηκός, πῶς ἄρα τελεῖται ἢ πᾶσι μεταβάσις, πῶς δ' ἐξ ὑποκειμένων γίνεται; πῶς δ' εἰς ὑποκείμενον; πῶς δὲ διχάζεται, ἢ ἄλλως ὅπως ἐν ἀποτέμνεσθαι; πῶς δὲ συγκεραύνεται, καὶ συσπίζεται; Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

φοδ'. **Κ**αὶ ἡ αὐτὰ τοῖς φιλοσοφῶσι δὲ πρὸς τὴν κινήσεως ἐστίασις, καὶ τῆς δοξασίας τὸ διάφορον, λαμβανόμενον εἰς τῆς πρὸς αὐτὸ ἀγνοίας μαρτύριον. Οἱ μὲν γὰρ πρὸς τὸν ἄλλον Καρτέσιον ἐπὶ τὸν Δημιουργὸν καταφύγουσιν, ὃν ἀγνωστὸν τινὶ λόγῳ φασὶ (1) μέγαν κινήσεως τεταγμένον τῶν σώμασιν ἐνιστά, διλωκεῖς αὐτὸ ἐνδρασώζειν; ἔτι αὖτε, ἔτι ἐκμεινόμενον. Καὶ δὴ αὐτὸν εἶναι, τὸν ἐξ ἀφορμῆς ὃν τοῖς σώμασι γινομένων συμπλάσεων τε, καὶ συγκεραύνων, καὶ μὲν καὶ νόματι τῆς ψυχῆς, καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων σωμάτων τοπικὰς μεταβάσεις, κινῶντα ἀμέσως ἐκαστὰ, ἐν ἑαυτῷ τοῖς τόποις καὶ διαδοχικῶς συσπίζοντα τε καὶ συσπίζοντα. (2) Οἱ δὲ πρὸς τὸν Γερμανὸν Λέιβνίτιον, ὁρμῶν

μὲν τινὰ πρὸς ἅπαν μέρος, ταῖς κατ' αὐτὰς μονάσιν ἐστίασθαι ἐναπείραντες, ταῖς τῶν σωμάτων συμβολαῖς, εἰς τὸ ποικίλον τῶν κινήσεων διορίζουσιν (1). Οἱ δὲ πλεοναῖον, οἷον δὴ ὁ Ὁλλανδὸς Μανχέμβροέκιος (2) διδάσκειν ἐν οἷδ' ὡς τινὰ, τοῖς σώμασιν ἐνοικίσαντες, ἀφ' ἑνὸς ἐφ' ἑτέρον ἐπειτα καὶ ἀντιθέτως μετακίεουσιν. Ἐξ ἧς καὶ ὅσον αὐτῆς διαφέρει ἀπέσπεται, τὸ μεταδόν, τοσῶτον διαφέρει τῆς μεταλαχόντι ἐμφιλοχωρῆσαι συμβαίνειν φασίν. Ἡ δὲ διδάσκει αὐτὴ ἐπὶ τῶν καὶ προαίρεσιν κινήσεων, ὑπὸ τῆς ἡγεμονικῆς προοίεσθαι ἐπὶ τὰ τεύρα, καὶ πρὸς ἐπὶ τὰ μυρία, τὰ ἐν τοῖς ὁργανοῖς μέλεσι μεταβαίνοντα, ἐκ τῶν ἐπὶ τὰ ἐκτὸς ἡμῶν τῶν, ἅττα καὶ κινῶνται ἐπὶ χειρὸς αὐτοῦ, μὴ ὑπὲρ τὴν ἐν σφίσι τυγχάνοντα διδασκίαν, προχωρεῖ. Ταύτητοι καὶ πρὸς τὰς πόνους ἀπαυδᾶν πεφύκαμεν, τῆς τοιαύτης ἀποφθινύσεως διδάσκειν, καὶ οἷον ἀποδοπανωμῆς. Ἀλλ' ὅπως ἢ πολυδοξία τὴν ἐστίασιν ἐκ ἑσθῆς, εἰδὼς τὴν ἀπορίαν ἐκ μέσης ἡρῶν, εἰδὼς γὰρ λέγεται πρὸς ὃ αὐτῆς ἀποδοπανωμῆς ἐχοῖ τοῖς λογισμοῖς ἐφισυχεῖν. Αὐτίκα γὰρ οἱ πρῶτοι ὑπερφυάτινα τὸν ἔσθον ἡμῖν ἀποβάλλοντες, ἀδυνάειαν κατηγόρουσι τῆς φύσεως, ὡς εἰκὸς τὸν δημιουργήσαντα παντοίας πεπλησμέναις δυνάμεσιν, καὶ πολὺν πρὸς τὸν ἔσθον, τῆς φιλοσοφίαν ἡμᾶς ἀπαλλάττεσθαι. „ Εἰ μὴ ἄρα „ δὴ, ὡς οἱ ἑαυτοῦ οἱ ἐπειδανύτι ἀπορίαν, ἐπὶ „ τὰς μηχανὰς καταφύγουσι Θεὸς αἶροντες, καὶ ἡμεῖς ἔτι „ εἰπόντες ἀπαλλαγόμεν, ὡς ὁ ἐν Κρατύλῳ Σωκράτης φησίν. (3) Ἀλλ' ἔθ' οἱ δειότεροι, ἔθ' οἱ τεῖτοι τὴν ἐπιπολάζουσαν ἀχλίαν ἀποσπάζουσι τῆς ζήτησεως. Τίς γὰρ ποτε ἢ διδασκίαν ἐκείνη, καὶ πῶς ἢ ἀφ' ἑτέρου ταύτης ἐφ' ἑτέρον συμβαίνει μετάβασις; πῶς δὲ ἢ μὴ ἀπὸ τῆς ἐπὶ γίνεται, ἢ δὲ παρὶν ἀπορίαν; ἢ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἐστίασθαι, ὅσα γὰρ αἰσθήσει τεκμήραδα πολλάκις προκύπτει, ἢ καὶ ἢ

(1) Ραβέλιος Φυσικ. Κεφ. 1. Ἀειδ. 1β.

(2) Περχότ. Φυσικ. μέρ. α. Τμήμ. δ. Κεφ. ζ.

(1) Ἡ Φιλόσοφος τῆς Κασελλέτ Φυσικῆς.

(2) Φυσικ. Κεφ. δ. §. 110. κ.

(3) Παρὰ Πλάτωνα.

δι' ὅσοντα καὶ βραχὺ ὑπομαραινέται πως, καὶ τελούσῃ
 ἡλείπει, καὶ ὑποσβέννεται; Διὰ δὲ ταῦτα συντίθεμαί τε
 πρὸ εἰπόντι, καὶ ὑποδέχομαι, ὥς εἴδεις τῇ πάντων συνιδεῖν
 ἡ ἔχει ἀκραιφνῶς, εἰδὲ φαῖναι ὅπως τὸ σῶμα, καὶ πάντα
 τὰ μέρη, τὰ ἐν αὐτῷ κινεῖσθαι ὁρίζεται, καὶ τίνι δήποτε
 λόγῳ ἢ καὶ τῷ κίνησιν ἐνέργεια ἐκ σώματος εἰς σῶμα
 μεταχωρεῖσα μεθίσταται. (1)

Θεώρημα Λδ'.

δ. φ. π'. **Η** ἐν ἀδιαιρέτῳ τῷ χρόνῳ κίνησις τῇ φύσει
 ἀδιωμάτων ἐστὶ τοῖς σώμασι.
 Οὐ γὰρ αὖ ἐπίχοι ποτὲ ἅμα τε καὶ καὶ τὸ αὐτὸ, τόπως
 πλείονας φύσει τῇ σώματων εἶδεν. (δ. φ. λ. σ'.) Ἐπίχοι
 δ' αὖ εἴπερ ἐν ἀδιαιρέτῳ τῷ χρόνῳ εἶχον αὐτεῖν τῷ κίνη-
 σιν. Τῷτο ὅδ' κίνησις, ἢ ἐκ τόπου εἰς τόπον μεταστάσις.
 (δ. φ. ο. ε'.) Ὡς εἰδὲ τῷ ἀντίφασιν ἀδιωμάτων.

Θεώρημα Λε'.

δ. φ. π. α'. **Τ**ὸ τῆς φοράς ταχύτητα αὖξιν μὲν ἐς ἄ-
 πειρον, δυνατὸν, ἄπειρον δὲ εἶναι τῇ ἀδιωμάτων.
 Αὖξει μὲν γὰρ ἢ ταχύτης ἐς ἄπειρον ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἐ-
 πιδιδῶσα αἰετέρματος αὐτῷ. (ὅς ἐκ ὑποθ.) καὶ δ. π. ζ'. Ἐπιδι-
 δόναί δὲ αἰετὶ τῷ ταχύτητα δυνατὸν, πλείονος μὲν ὑπερχορη-
 γημένης πρὸ κινεῖσθαι ὑπὸ τῷ κινεῖσθαι ὁρμῆς, δι' ἧς αὖ
 πλείον αἰετὶ καὶ πλείον ὁρίζεται ὁρίζεται ἐν ἴσῳ χρόνῳ, ἢ
 ἴσον ἐν χρόνῳ ἐλάσσονι, καὶ ἐλάσσονι, πῆς δὲ προστεθείσης
 ὁρμῆς ὑπὸ μηδενὸς ὁρίζεται ὁρίζεται. Ἄρα ὁ τὸ Α'.
 Ἄπειρον δὲ ταχύτητα φαμὲν, ἢ περ αὖ τάχος ἐκ αὐτοῦ εἶναι
 περαιτέρω πορεύεσθαι. (ὅς ἐκ ὑποθ. καὶ δ. π. ζ'.) Ἀλλὰ γὰρ
 τῷτο

τῷτο ἐς αἰετὶ δυνατὸν (ὅς ἐκ τὸ α'. μέρ.) ἐκεῖνο ἄρα ἀδιωμά-
 τον, ὁ τὸ Β'.

Σχόλιον.

δ. φ. π. β'. **Ο**ὕτως ἡμῖν ἐπιλύσιμον εἶναι δοκεῖ τὸ πρό-
 βλημα, ἐπιλύσει πάντη καθαρὰ ἐστὶν ὑποθέσεως ἀδιωμάτων.
 Φιλόσοφος δὲ τις ἐν νεωτέροις τῇ ἐκ ἀσκήμων, (1) ἄπειρόν-
 τι πορῶποσησάμενος τὸ ὁρίζεται, ὥς αὖ δυνατὸν εἶναι δεῖ-
 ξη τῷτο ἐς ἄπειρον πῆς κινήσεως ἐπιτάχυνσιν, διασάμοι δο-
 κεῖ ἀμαρτάνειν, τὸ μὲν ὅτι πρὸ ἀδιωμάτων πρὸ ἀπείρου ὁρίζεται
 μᾶτος (δ. π. π. ζ'. τ. ὑ.), τὸ δυνατὸν τῷ ἐς ἄπειρον πορῶ-
 ντος τάχος ἐπιπεραννύς, καὶ αὐτὸ τῷτο συν ἐκεῖνῳ κατασκευά-
 ζει ἀδιωμάτων. Τὸ δὲ, ὅτι ἐκ συνιδεῖν ὅμοιον, ὥς καὶ ἐπὶ
 ὁρίζεται σῶματος, ἐφ' ἧς ἢ ἐς ἄπειρον χωρεῖσα διείρε-
 σις τῷ ποσὶ μόνῃ προσαπαιτεῖται, καὶ αὐτὸ τῷ ἀπείρου ὁρίζεται
 σῶματος, ἐπιταχυνομένη αὖ τῷ πῆς φοράς, εἰδὲν ἦτον ἐ-
 π' ἄπειρον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ σωμάτων συνθέσεως, τετέστι περὶ Ἀρ-
 χῶν, ὅς ἐκ ὧν πρωτίστως τὰ ἐν τῷ παρτί
 σώματα συγκεκρότηται.

δ. φ. π. γ'. **Τ**ῶν ἐκ ὧν τὰ σώματα τῷ συνθέσιν λέγε-
 ται ἔχειν ἀρχῶν, αἱ μὲν πρῶται εἰσὶν αἱ μὴ ἐκ ἄλλων,
 εἰδὲ ἐκ ἄλλῶν. Αἱ δὲ δεύτεραι, αἱ ἐκ ἄλλων ἀπλυστέρων.
 Καὶ αἱ μὲν μεταφυσικαὶ ἀκέραιαι, αἱ καὶ μόνῳ ἀφαιρέσειν
 νοεῖσθαι, καὶ εἰδὲ αἰσθήσει, εἰδὲ φαντασίᾳ ληπταί. Αἱ δὲ
 μηχανα-

(1) Γενεώσ. Ὀντολογ. Κεφ. ζ'. Ὀρ. ξ'.

(1) Γενεώσ. Ὀντολογ. Πρωτ. η' θ'.

μηχανικαί, καὶ ἐκ αἰσθήσει, φαντασία δέ. Αἱ δὲ αἰσθηταί, αἱ καὶ τῇ αἰσθήσει αὐτῇ, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ νόημα, ὑποπίπτειν.

§. φ π δ'. Τὰ τῶν φύσιν τε καὶ οὐσίαν σώματος ἐκάστω χαρακτηρίζειν τε καὶ γνωρίζειν νοήματα, καὶ παντὸς ἄλλου, ὃ μὴ πῶτον ἢ ἀποκρίνεται, καὶ διακρίνεται, εἶδος λεγέσθω. (§. ρ λ γ'.) Τὸ δὲ δὴ τῶν δεικτικόν, καὶ ὑπ' αὐτῷ γνωριζόμενον τε, καὶ διοριζόμενον, ὑποκείμενον, (§. ρ ι.) καὶ ὕλη.

§. φ π ε'. Φύσει μεταβάλλειν λέγεται, τὸ ἔγω μεταβάλλον, ὡς μὴδὲν αὐτῷ μᾶλλον τῶν μεταβολῶν ἐνυπολείπεται, ὡς ἐκείνου μόνου τῷ εἶδει ἐνιωρᾶτο προσήκοντα, ἕτερα δὲ προσεγγίνεσθαι. Διὸ καὶ Ἀριστοτέλης τῶν ἐσιώδων ταύτῃ μεταβολῶν οὐκ ὁριζόμενος, μεταβολῶν ἀπεδίδα τὰ ὅλα εἰς ὁλόν, ἡκιστα μόνοντος τῷ αὐτῷ αἰσθητῇ ὑποκειμένῳ (1). Μεταβάλλειν δὲ καὶ συμβεβηκὸς φανερὸν, τὸ καὶ μᾶλλον τῶν μεταβολῶν διασώζον, τῷ αὐτῷ προσήκοντων τῷ εἶδει τὰ πλείονα.

§. φ π ζ'. Πολλὰ δὲ εἶναι ἐν τῷ παντὶ συντάγματι καθ' ἑκάτερον μεταβάλλονται τῷ εἰρημονίων ἔσονται καὶ τῆς αἰσθήσεως αὐτῆς ἐπιμαρτυρήσεως, καὶ ὡς τὰ διακρίσιν φέρομεν, ἡ οὐσία (§. υ π ζ'. καὶ υ π η.) ἐναργῶς παρίστανται.

Θεώρημα ΛΗ'.

§. φ π ζ'. **Η** ὕλη καὶ τὸ εἶδος καθ' αὐτὰ, ἀρχαί εἰσι μεταφυσικαί, καὶ πρῶται.

Μεταφυσικαί γὰρ ἀρχαί προσείρηνται, αἱ καὶ μόνον ἀφαιρέσειν νοήμεναι (§. φ π γ'.) ἔγω δὲ τι ἔχουσιν ἢ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος, καθ' αὐτὰ χωρὶς ἀλλήλων ὑποσυνάγει μὴ ἔχοντα. (§. ρ ι γ'. ρ μ γ'.) Ἀρα τὸ Α'.

ἢ Ἀρχαί δὲ πρῶται εἰσιν, αἱ μήτε ἐξ ἄλλων, μήτε ἐξ

ἐξ ἀλλήλων, ἀλλ' ἐξ ὧν πάντα, ὡς Ἀριστοτέλης ἀπέδωκε. (1) (§. φ π γ'.) Ἡ δὲ ὕλη μεταφυσικῶς τε καὶ καθόλου ληφθεῖσα καθ' ἑαυτῇ, ἐκ ἐξ ἄλλης ὕλης, ἐξ ἑαυτῆς γὰρ αὐτὴ εἶναι. Τὸ δ' ἐκ αὐτῆς εἶναι σωθέσις. Οὐδὲ μὲν ἐν ἐξ εἶδος. (§. ρ μ'.) ὑποτίθεται ὅτι ἡ ὕλη καθ' ἑαυτῇ αἰεδής. Ὡσαύτως δὲ ἐδὲ τὸ εἶδος καθ' αὐτὸ ἐξ ἄλλου εἶδος, ἐξ ἑαυτῆς γὰρ αὐτὴ ἔχει τὰ τῆς σωθέσεως. ἐδὲ ἐξ ὕλης. (§. ρ λ η.) ὑποτίθεται γὰρ ἀφρημένον τῆς ὕλης. Ἀλλως τε ἐδὲ φύσιν ἔχει αὐτὰ μεταβάλλειν εἰς ἄλληλα. (§. ρ μ α'.) Ἀρ' ἔτι ἐξ ἄλλων, ἔτε ἐξ ἀλλήλων. Ὅτι δὲ καὶ ἐξ αὐτῶν ἅπαντα τὰ σώματα φανερόν. ἐκ γὰρ τῆς ὕλης, καὶ τῶν σωμάτων τὰ ἀπλέστατα. (§. ρ κ α'.) καὶ τὰ μικτά. (§. ρ κ γ'.) ἐκεῖνο δὲ καθ' ἑαυτὸ αὐτὸ τὰ εἶδος ἀνυπόστατον. (§. ρ μ γ'.) Ἀρα καὶ ἐξ αὐτῶν τὰ πάντα. Ἀρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. φ π η'. **Μ**εταφυσικῶς ἔγω τὰς τῶν σωμάτων ἀρχὰς ὑπέθετο Πυθαγόρας, καὶ Πλάτων, καὶ οἱ Στωϊκοί, καὶ ὁ περὶ αὐτῶν, ἀκρίβετερον ἀπάντων πραγματολόγος Ἀριστοτέλης. Πυθαγόρας μὲν γὰρ (2) ἐξ ὑποκειμένων καὶ ἀειδμων τὰ ἐν τῇ φύσει ἅπαντα συνίστηναι, καὶ τῇ μὲν μονάδι τὸ ποιητικὸν ὑπηνίστατο· τῇ δ' ἀορίστῳ δυάδι τὸ ὕλικόν, καὶ παθητικόν· ὡς τὸ μὲν εἶναι ὁ νῦν ὁ ΘΕΟΣ, τὸ δὲ ὁ κόσμος ὁ ὁράμενος. (3) Τοῖς δὲ ἐντεῦθεν ἀειδμοῖς τὰ εἶδη. (4) Ἀλλὰ γὰρ τῷ ἔσονται ἐκ τῶν ἀειδμων συνίστασθαι τὰ ὄντα ἔπος αἰνίζων ἐφιλοσόφει, καὶ πάντῃ σύμφωνος τοῖς πολυπραγμονήσασιν φέρεται δόξα. Ὁ μὲν γάρ τις αὐτὴ τῶν ἀειδμων ἐξεδέξατο (αὐτὸ τὸ εἶδος τὸ εἰρημονίων) τὰ εἶδη,

(1) Φυσικ. βιβλ. α'.

(2) Παρ' Ἀριστ. βιβλ. α'. Μεταφ. Κεφ. ε'. καὶ ἄλλ.

(3) Πλάτ. Α'. Ἀριστ. Κεφ. γ'.

(4) Αὐτ. αὐτ.

ἔστι, τὰ ὑπὸ τῆς μονάδος, ἥτοι τῷ νῦν κοσμηθέντα (1). ὁ δὲ τὰς ιδέας, καὶ ἄς ἕκαστα δημιουργεῖται, ἄς εἰσῆγον ὁ Πλάτων ὕστερον. (2) Ὁ δὲ τις τέως καὶ αὐταῖς τὰς ἀτόμους. (3) Πλάτων δὲ ὁ ἐκ τῆς Πυθαγορείων ναμάτων, τῆς αὐτῆς δογμάτων τὰ πλάω ὁξαυσαμένους, ὅτε Σωκράτης (καὶ αὐταὶ γὰρ ἑκατέρωθεν τῶν παντὸς φέρονται δόξαι. (4) ἔστι δὲ ὁ Θεὸς νῦν. Ἰδέα δὲ ἑστία ἀσώματος ἐν τοῖς νοήμασι καὶ ταῖς φαντασίαις τῶ Θεῷ. (5) Οὐδὲν γὰρ ἕτερον ἢ αὐτῶν ἡ ιδέα, ὅτι μὴ νόησις τῶ Θεῷ, καὶ ἢ ὕλη ἀμεῖος ἔσα καὶ τὸν ἑαυτῆς λόγον, ὡς καὶ μέτρον αὐτὸν ἀπαύττεται. (6) Ἐπαύαγες γὰρ ἢ καὶ τῶν Πλατωνικῶν πάντα τὰ ἑῖα θέδει ὅτι ὁ κόσμος μὴ ἐκ ταυτομάτης ποιήτος ὢν, ἔμνον ἐκτινος ὅτι γεγονώς, ἀλλὰ καὶ ὑπότινος, καὶ πρὸς τι. (7) Καὶ οἱ Στωικοὶ δὲ οἱ ὑπὸ Ζεύωνος τῶ Κιττιέως, τῶ μόντινα ἀρχὴ ἐνεργητικῶν εἰσῆγον, ὅς ἢ αὐτοῖς Θεός, τῶ δὲ παθητικῶν, ἥτις ἡ ὕλη. Καὶ ἡ μὲν δραστική οἷά τις ψυχὴ τῶ κόσμῳ αὐτοῖς ἐπεσβόλετο, πῦρ καθαρῶτερον, δὲ πάντων δηλονότι τῆς σωματικῶν ὄντων ὀνήκον, πᾶσι τε τῶ κίνησιν, καὶ τῶ δυνάμιν παρεχομένη, ἀφ' ἧς δὴ παγκοσμίως, καὶ ἡ τὸν ἀνθρώπον εἰδοποιῶσα ψυχὴ, ἀπορρώξ τις οἷον ἀποτεμενεται, καὶ ἔμνη, καθόλου δὲ καὶ πᾶν ὅτι εἰδοποιὸν ἐστὶν ἐπὶ παντὸς σώματος. Διὸ καὶ πῦρ τεχνικὸν ἢ φύσις, ἥτοι τὸ καθόλου κατὰ καὶ θεῖον εἶδος, τοῖς ὅλῳ Ζεύωνά ὡλεται, πρὸς τὸ ἄνθρωπον. Ἡ δὲ κατὰ τῶ αὐτῶν παθητικῶν ὕλη, ἀπλή τε ἢ, καὶ ἔμνη-

μορφῶν, καὶ ἀκίνητος, καὶ αἰωνία, ὑπὸ τῆς θεοτέρας ἐκείνης καὶ δραστηῆς ἀρχῆς, καὶ λόγος ὡσαύτως τινὰς (ὅπερ ὅτι τὸ πῦρ ἐκεῖνο τὸ θεῖον, τὸ δὲ ἀπάσης τῆς ὕλης διήκον, τῇ εἰμαρμένῃ) ἐκμορφωμένη τε καὶ κινημένη. Κεῖται δὲ ἡ δόξα ὅτι Πλάτωνα. (1) „Οἱ γὰρ Στωικοὶ κοινοτέρων „Θεὸν ὑποφαίνονται πῦρ τεχνικὸν ὁδῶ βαδίζον, ἐπὶ γε- „νέσει κόσμῳ ἐμπεριληφότες πάντας τὰς σπερματικὰς „λόγους, καὶ ἔς ἕκαστα καὶ εἰμαρμένῳ γίνεται. Καὶ „πνεῦμα μὲν διήκον δι' ὅλης τῆς Κόσμου, τὰς δὲ προσηγ- „είας μεταλαμβάνον δι' ὅλης τῆς ὕλης, δι' ἧς κεχωρήκει „ἀλλοτρίως. Θεὸν δὲ καὶ τὸν Κόσμον, καὶ τὰς ἀέρας, καὶ „τῶ γῆ. Τὸν δ' ἀνώτατον πάντων νῦν ἐν αἰθέρι. Ἐπὶ „τέτοις δὲ Ἀριστοτέλης αἰνιγματῶν τε καὶ ἀλληγοριῶν ἀπεχό- „μενος, σαφές ἐστιν ἡμῖν τὴν ὅλῳ τῆς Μεταφυσικῶν Ἀρχῶν, εἰσῆγησιν, ὡς εἶχε δόξης, προβάλλεται, ἔστι ἀρχὰς ὑπο- „τιθέμενος, τῶ ὕλῳ, καὶ τὸ εἶδος, καὶ τῶ σέρησιν. Καὶ „ὕλη μὲν αὐτῇ ἡ μὴδέτι, μήτε ποσόν, μήτε ποιόν, μη- „δέ τι τῆς οἷς τὸ ὄν διορίζεται. (2) Θετικῶς δὲ ἀποδιδόν- „τι, τὸ Α'. ἐστὶν ὑποκείμενον ὅς ἔστι ἐνυπάρχοντος, κα- „τὰ αὐτὸ, καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς γίνεται τι, καὶ εἰς ὃ ἔ- „χαπν ἀναλύεται. (3) Τὸ δὲ εἶδος, θεῖον τι ἀγαθόν, „καὶ ἐφετὸν ἐστὶν αὐτῇ. (4) καὶ λόγος ὁ τῶ τι ἢ εἶναι. „(5) Καὶ ἐντελέχεια πρῶτη, ἀρχὴ ἔσα τῆς δευτέρας ἐν- „τελεχείας. (6) Καὶ τέτων τίνων ἀρχῶν, ἡ φασὶ, κει- „μένων τῆς κατὰ σύμθεσιν, ἐπὶ πάντων (τὰ γὰρ πάντα „φασὶν ὅς ὑποκειμένη καὶ εἶδος (7)), φέρεται τις καὶ τεί- „τη κατ' αὐτὸν ἀρχὴ ἐφ' ἑκάστης θεωρημένη γενέσεως, ἡ σέρ- „ησις. Ἐστὶ γὰρ ἡ ἡμεῖς μεταβολή τις ὑπὸ τῶ μὴ εἶναι ἐπὶ τὸ εἶναι ἐν ἑκάστῃ δὲ μεταβολῇ, καὶ τὸ μεταβάλλον ἐ- „στὶ, καὶ τὸ ἀφ' ὅ, καὶ τὸ εἰς ὃ μεταβάλλει. Καὶ μεταβάλλον μὲν, τὸ ὑποκείμενον. Ἀφ' ὅ δὲ ἡ σέρησις. Εἰς ὃ δὲ τὸ εἶ-

(1) Βαρνέτιος ἐν Ἀρχιμολογ. βιβλ. Α'. Κεφ. θ'.

(2) Ἰάκωβος ὁ Βρεκίειος ἐν τῇ Συμφων. τῆς Ἀειθμ. τῆς Πυθα- γόρου, καὶ τῆς ἰδεῶν τῶ Πλάτ.

(3) Κεβδούριος ἐν τῇ Νοερῶ Συστήματι.

(4) Πλάτωνα. Ἀρισκ. βιβλ. Α'. Κεφ. γ'.

(5) Αὐτ.

(6) Ἀλκινόος Εἰσαγ. Κεφ. θ'.

(7) Πλάτωνα. Ἀρισκ. βιβλ. Α'. Κεφ. ζ'.

(1) Πλάτωνα. Ἀρισκ. βιβλ. Α'. Κεφ. ζ'.

(2) Μεταφ. Ζ. (3) Φυσικ. Α'. Κεφ. θ'.

(4) Αὐτ. (5) Β. Φυσικ. Α'.

(6) Β. Περὶ ψυχ. Κεφ. α'. (7) Α. Φυσικ. Κεφ. θ'.

ἴδους. Μεταβάλλει δὲ τὸ μεταβάλλον ἢτοι κατὰ τέχνῳ, οἷον χῆμα ἀμείβον, ἢ κατὰ ἀλλοίωσιν τινὰ φυσικώτεραν, πῶν ἐνυπαρχόντων αὐτῷ συμβεβηκότων τινὰ μὲν ὑποτιθέμενον, τινὰ δὲ καὶ πῶν μὴ προσόντων προσπορίζον. ἢ κατ' ἐσίαν, πῶν, ὧν περ πρότερον ἐπὶ αὐτῷ ἐπαιδέσθαι ὡς εἰδοποιῶν συνιδεῖν παρεχόμενον ἔδον, ἢτι μόνις. Διὸ καὶ μεταβολὴ ἢ μὲν ἦκαστε κατὰ τέχνῳ, ἢ δὲ κατ' ἀλλοίωσιν, καὶ ἑκάτερα ἐπιστάδης. Ἡ δὲ κατὰ γένεσιν καὶ ἐστιάδης, μέλει τῆς πρωτίτης ὕλης, κατὰ ταύτῃ τῆς ἀναλύσεως χωρέσης, ἡ χάριν, καὶ μεταβολὴ τῆ ἑλκ εἰς ὅλον ὥρῃσαι. (1)

Θεώρημα Λ Θ'.

§. φ π θ'. Παντὶ σώματι, ὅπερ αὐτὸ ὑπὸ πῶν ἐν τοῖς ἔσι δυνάμεων, φύσει τε καὶ ἐσίᾳ μεταβάλλειν δύναται, διασάτινες ἐξ ἀνάγκης ἐνέειν ἀρχαὶ ἐξ ὧν σύγκεται, ἢ μὲν εἰδοποιῶσα τε, καὶ διορίζουσα, ἢ δὲ εἰδοποιουμένη τε καὶ διοριζομένη.

Μεταβάλλειν γὰρ δὴ πεφυκός, ὧν μὲν ἐπ' αὐτῷ πρότερον ἔπαιδέσθαι, οἷχεσθαι αὐτὰ δύναται, ὧν δὲ μὴ, προσεγγίνεσθαι. (§. φ π ε.) Ὡς τε προσεῖναι μὲν αὐτῷ ἄττα αὐτὸ ὑποχέοιτο, προσεῖναι δὲ εἰ τύχοι, καὶ ἂν ὅπῃ γένοιτο. Ταῦτα δὲ τῆς πρωτέρας καταστάσεως τῷ δατέραν διακρίνει τε καὶ διίστησιν, ὡς δῆλον ἔστιν. Ἀρα ἐπὶ τῷ πεφυκότος μεταβάλλειν τό τε διακρίνον καὶ διασέλλον, τό τε διακρινόμενον, καὶ διοριζόμενον, ὅπερ ἔστι τὸ Α' καὶ τὸ Β'.

Ἄλλως. Μετάβασίς τις ἢ τοιαύτη μεταβολὴ ὁμολόγηται ἔσθαι. Καὶ ἔστιν ἄρα τὸ μεταβαῖνον κατ' αὐτῷ, καὶ τὸ ἀφ' ἑ, καὶ τὸ εἰς ὅ. Ἀλλὰ μὲν ταῦτα (τὸ ἀφ' ἑ λέγω, καὶ τὸ εἰς ὅ.) ὡς ἀντικείμενα καὶ διορίζοντα ἔστι. (§. τ ο α.) Τὸ δὲ διορίζον συνεισάγειν οἷον ἐστὶ, τὸ διοριζόμενον. (§. τ π.) Ἀρα κτ.

Ἄλ-

Ἄλλως. Ἐξ ἀναλογίας ὑπὸ τῷ κατὰ τέχνῳ, καὶ ὅπῃ τῷ κατὰ φύσιν, αὐτὰ δὴ ταῦτα, τὸ διορίζον τε καὶ τὸ διοριζόμενον, κατασκοιάζειν εἰώθασιν.

Πορίσματα.

§. φ υ'. Α'. Παντὶ ἄρα τῷ ἔπω μεταβάλλοντι, ἐνέειν ὕλη καὶ εἶδος. (§. φ π δ.) ἐξ ὧν αὐτῷ ἢ συνύθεσις ὡς ἀρχῶν.

Β'. Ἐπεὶ δὲ πολλὰ ἐν τῷ παντὶ οὕτω μεταβάλλει, (§. φ π ε.) Ἀρχαὶ ἄρα εἰσὶν ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, τῆς τῷ ἐν τῷ παντὶ σωμάτων συνύθεσεως.

Γ'. Ἐπεὶ δὲ ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἀρχαὶ ἀπεδείχθησαν ἔσθαι μεταφυσικαί τε καὶ πρώται. (§. φ π ζ.) αἱ ἀρχαὶ ἄρα αἱ μεταφυσικαί τε καὶ πρώται λεγόμεναι, ἐκείνα τινὰ ἐπινοίας ἐστὶν ἀναπλάσματα, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς σώμασι φύσει ἐνυπάρχειν εἰσὶ, τὸ μὲν φύσει ἐξ αὐτῆς τῆς παραμάκων τῆς ἐσίας, κατὰ συνυπόστασιν ἔχειν, (§. ρ μ ε. καὶ ρ μ σ. ρ μ ζ.) τὸ δὲ μεταφυσικῶς, ἐξ αὐτῆς τῆς κατὰ τὸν νῦν ἀφαιρέσεως (§. φ π ζ.) κατὰ τῷ ἀπ' ἀλλήλων τῇ ὅπῃ οἶα γινόμενῳ διαίρεσιν.

Θεώρημα Μ'.

§. φ υ α'. Κανὶ σώματι ἐν τῷ παντὶ τοιαῦτα τινὰ ὑποτεθῇ, οἷς αἱ ἐν τῇ φύσει δυνάμεις, ἐδερίαν μεταβολῶν ἐμποῖσαι οἷαι τε εἰσὶ, τὰς αὐτὰς ἔδον ἢ ττον ἔχοι καὶ ταῦτα ἀρχὰς τῆς ἰδίας ἐαυτῷ συστάσεως, ὕλῃ τε φημι καὶ εἶδος, τὰς μεταφυσικὰς, καὶ πρωτίτας.

Σῶμα γὰρ, ὕλη ὅτι μὴ διορισμὸς τεθείσα, τῷ κατ' εἶδος, καὶ χῆμα, καὶ μέτρον, καὶ τὰ λοιπά. (§. φ ι α.) Ἦν ἂν ἄρα, καπὶ τοῖς ὑποτιθεμένοις σώμασι, καί τι φύσει ἀπαθέσιν, ἑκάτερον, τό τε διορίζον φημι, καὶ τὸ διοριζόμενον. Οὐκ ἐν καὶ ἢ ὕλη, καὶ τὸ εἶδος. (§. φ π δ.) Ἀρα κτ.

Ὅρα καὶ §. ρ κ α. καὶ ρ κ β'.

Metaph. Toim. II.

K

Πο

Πορίσματα.

δ. φ. β. Α'. **Κ**αὶ ἡ Ε'. τοίνυν, καὶ αἰθερεία καλυμμένη ὅλη, τῷ αὐτῷ ὁμοιήσκει τεταγνὶ γενικωτάτων ἀρχῶν, ὅλης τε φημι καὶ εἶδος, σῶμα ἕσα καὶ αὐτῇ, καὶ ὅτι ἀπλῆστατον. Β'. Καὶ κοινὴ ἄρα ὅτῃ πάντων τῷ τε ὑπὸ σελλώλῳ, καὶ τῷ ὑπὲρ τῷ σελλώλῳ ἔδον ἦττον σωμάτων, ἢ α'. μεταφυσικὴ ὕλη· ἡ αὐτὴ ἐν ἕσα τοῖς πᾶσι καὶ ὁμογενής. Ταύτην καὶ εἰ Ε'. λέγεται ἐπ' ἐκείνων, ὡς ὕλη δαυτέρα τῷ δεόντως ἀκρίβεται, καὶ κατ' ἀντιθέσιν ὁλῶς πρὸς τὰς ὑπὸ σελλώλῳ δαυτέρας τέσσαρας, τῶς τε στοιχεῖα, ἐμὴ δέ, καὶ ἡ τῆς α'. ἀντιδιήρηται.

Θεώρημα ΜΑ'.

δ. φ. γ. " **Π**ροκείσθαι δὴ ἐσίας σωματικὰς φύσει ἀτόμους ἐν τῷ παντί λεπταινόμεθα. Καὶ γὰρ εἰμὴ τίνα εἶναι τεθῆ ἐν τῷ παντί σώματα φύσει ἀτόμα, ἐκ ἕσαι ἐν τῇ φύσει τὰ μέρη μὴ ὄντα, ὅλα δ' ἐχί. Ἀλλ' ἔστι δὴ (δ. υθ'. υί.) "Αρα κτ. "Ορα καὶ ἐν δ. υκς'. καὶ υκζ'.

Σχόλιον.

δ. φ. δ. **Γ**φίσαται μὲν ἐν ἐν τοῖς σώμασι τὰς φυσικὰς πάντας ἀτόμους, κομιδῇ ἀποδεδειγμένον οἶεται ὁ νεώτερος Οὐολτέριος. (1) "Ἦν δὲ ὑποδείκνυσθαι κύβον, φησὶ, τοσαύτῳ ἔχοντα τῷ ὕλῳ, ὅπως τὰς πόρους (ὡς γὰρ ὁμολογον αὐτῇ λαμβάνεται, ὅτῃ παντὸς σώματος ὡς ἀπλῆστατον ὑπὲρ ἐκείνῳ, εἴγε καὶ τὸ δεκάκις ἐνάκις τῷ τῷ σώματι

μάτων ἀπάντων ὑπερβείθεσάτε χρυσῷ, κερφότερον ὕδωρ, ἢ τῷ πόρων ἐκείνῳ θλιβόμενον διηθεῖσθαι, ἢ πείρας σαφῶς πάντες ἴσασιν.) φανερόν ὡς ὁ κύβος, τῆς φαινομένης ὕλης πράγματι ἔξει τὸ ἡμισυ. "Ἦν δὲ διχαδῆ τὸ τεταρτημόριον. "Ἦν δ' αὖθις ὑποδιχαδῆ ὀκταμόριον. Ἐπ' ἀπειρον ἄρα τεμνόμενος ὁ κύβος, εἰς τὸ μηδὲν ὅλως ὕλης ἔχειν τελευτῶν ἀπολήξει. Καὶ γίνεσθαι ἄρα, ἵνα μὴ τὸ ἀτοπὸν ἔλθῃ, τὰ τῆς διαιρέσεως, ἐπὶ τι μόριον, ὃ ἀνάγκη ὁλόπληρες εἶναι καὶ πάντῃ ἀπορον. "Ἀλλως τε καὶ δυοῖν πόρων μετὰ φησὶν, ἦτοι σῶμα ὀρήσομεν, ἢ ἐχί. Ἀλλ' εἰ μὴ, ἐδ' ὕλη ἄρα παρὶν, καὶ ὁ πόρος εἰς. Εἰ δὲ τῶν αὐτῶν, τὸ ἄρα ἐμπίπτειν σωματίον πόρων ἀμοιρῶν, ἐδεμῖα διαιρέσει ὑπείκει, καὶ ἀτομον ὅτιν, ὡς ὑπ' ἐδεμῖας τῷ ἐν τῇ φύσει διωάμεων τμηθῆναι διωάμενον. "Ἐχει δὲ ἔτις ἐκείνῳ σκόποι, καὶ ὁποῖον γὰρ αὐτὸς ἔχει ἐκτάσεως μέρος τὸ ἀπορον αὐτό, τῷ τῷ ὑπὸ σελλώλῳ ἢτοι γὰρ δὴ κατὰ πάντα, ἢ κατὰ μὴ πάντα, ἢ κατὰ μηδὲν. Ἀλλὰ κατὰ μὲν πάντα ἐκ αὐτῶν ἔχοι, μὴ ἔξον τῷ ἐκτάσιν εἰς ἀπαντα αὐτῆς τὰ μέρη ἐνεργεῖα τμηθῆναι, διωάμεν ἢ ἀπειρον διαιρεῖσθαι, ἢ πᾶσι αὐτοῖς δοκεῖ. Ἀλλ' ἐδὲ κατὰ μὴ πάντα, τίνα δὲ, ὑποτιθεμένη γὰρ τῇ διαιρετικῇ ὅλην ὁπχειρεῖν τῇ ἀτόμῳ, ἀποκληρωτικὸν αὐτῇ εἶναι, τὸ τὰδε μὲν ἐπ' αὐτῆς διαιρεῖσθαι λέγειν, τὰδε δὲ μὴ, καὶ τέμνεσθαι μᾶλλον ὡς, ἢ ὡς. "Ἦ ὅτι ὡς μὲν πόρος καὶ ὁπῇ, ἐκείσε δὲ ἐ; ἀλλ' ὑπετέθη δὴ μετὰ τῷ ὅλῳ προσεχῶν, τρίτον πόρον ἐμφιλοχωρεῖν μηδὲν. "Ἦ τέως ὅτι ὡς μὲν μανώτερον τὸ σωματίον, καὶ μᾶλλον ἀτονον, ἦττον ὁ ἀντέχον πρὸς τῷ διαίρεσιν, ἐκείσε δὲ πυκνότερόν τε καὶ ἀπαθέστερον; ἀλλ' ἦδη καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον τῆς πυκνότητος, τοῖς πόροις συλλαποκέρχεται. Λέπεται ἄρα τὸ γ'. εἰπεῖν ὅτι ἀνάγκης, ὅτι καὶ μηδὲν αὐτῆς κατ' αὐτὸ ἐκτάσεως σημεῖον διαιρεθεῖν, ἐδεμῖα τῷ ἐν τῇ φύσει διωάμεων τὸ ἀπλῆστατον σωματίον. Καὶ ταύτην μὲν ταῦτα, τὰς δὲ καὶ φύσιν ἀτόμους ὑφίστασθαι ἐν αἷς ἕσι, καὶ πείρα κατασκολεῖται ἀμφιλαφῆς. Ἦ γὰρ καθεσῶσα τῷ παντὸς μορφῇ καὶ τάξιν, καὶ τῷ ἐκ τῷ φθασῶ διαλυομένη, αἰετὶ ἀπλησία τοῖς εἶδεσιν ἀντικαθίσταται, καὶ καὶ χρόνος τεταγμένος, καὶ τὰς αὐτὰς πλατύνεται δυ-

(1) Οὐολτέριος ἐν τοῖς Στοιχείοις τῆς Φιλοσοφίας τῆς Νέας Κεφ. 1.

ἡμεῖς τε, καὶ ἐνεργείας, καὶ ιδιότητας, πῶς ἔλαμψον ἐξ
μαρτύριον, πῶς παρώτρως τῷ σωμάτων ἵνα εἴπω, ἀ-
βίπτως, καὶ ἀμεταβλήτως διαρκεῖν, καὶ αἰετοῦς; Ἀλλ' ὅλ-
κτως γὰρ αἰετοῦς γινώσκονται τὰ ζῶα, ἐπίσης τε αὖξιν κατὰ
τὴν ἑφεσμένην, καὶ ὀπίδοντα ἄχει τινὸς πάλιν φθίνει, καὶ
καταλείπεται. Καὶ φυτὰ ἰμοίως βλαστάνει καὶ φύεται καὶ
γεννᾷ καὶ κατ' ὁμοιότητα, καὶ θάλλει, καὶ ἀκμάζει εἰς τελειό-
τητα ἢ κόντα τὴν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ποσότητες ἀέρματα,
καὶ φυλλοφορεῖ, καὶ καρπογονεῖ, ἐν αἰαῖς ἐπετείοις, καὶ τὴν
καὶ κλιμάκων διαφορὰν αἰετοῦς ταῖς αὐταῖς, καὶ ἐν χωραῖς ταῖς
καταλλήλοις καὶ ποσότητι, καὶ ἐν μέτρῳ χρόνου τῷ δέοντι.
καὶ τ' ἄλλα ὡσαύτως. Εἰ δέ ποτε ἡ τὰς ἀπλυστάς φύσεις
ἐξ ὧν αὐτὰ, τῇ ἀναλύσει καὶ ταύτας ἐπεικείσας, ὀπίρριβο-
μεν, καὶ ἐπὶ μᾶλλον αἰετοῦς καὶ μᾶλλον ἐκλεπτυσμένης, μέ-
τρος τε καὶ χῆμα τέως ἀμείβειν, (εἰκὸς δὲ εἰ ποτὶς ἐτύγ-
χωνον δευτικά, τὸ πᾶν διανεκῶς κινεμένης, ποσάρ-
μας τε ἀλλήλων, καὶ συγκροτήμας ποσῶν τε μᾶλ-
λον, ὥσπερ ὁ πῶς ὀπίφανείας λόγος, αἰετοῦς ἐπαύξων αὐταῖς
τῇ τῷ ὄγκῳ ὁπορευώσῃ, δι' ἡρεσέραν καθίστη αὐτὴν τὴν
διαίρεσιν). Ἰδεὶ δὴ πᾶς ἐκ τῶν ἀπολέων ποσότητος τῶν χρό-
νων, πᾶσι μὲν ἑφεσθῆναι καὶ αὖξιν, ὅσα ἑφεσθῆναι καὶ αὖξιν
ὀπίδεται, θάττον δὲ καὶ ῥάδιον τελείσαι τὰς τῷ ἑ-
φεσθῆναι διαφορήσεις τε καὶ ἑξαναθυμιάσεις· οὐδέτερα δὲ πῶς
αὖξιν καθίσταται τὰ ῥωδῆ, καὶ ὑπερότερα τὰ ὑπερ, καὶ
τὰ ῥωδῆ καὶ πᾶσι ἡττον σερρά καὶ ἀντίτυπα, καὶ συνελόντι
ῥωδῆ ἐπὶ τινὰ ποσότης διαμορφῶναι τὰ πάντα ἡδὴ,
καὶ μακρῷ τῷ πῶς διαφέροντα. Φέρε γὰρ περὶ φθῶ (1) ὁ
πολεπτυσθεὶς εἰς κόνιν οἷον ἔτι παχυμερεσέραν λίθος ὁ
μάρμαρος, καὶ πῶς αὐτῆς μέρος εἰς λεπτοτέρων, καὶ ἐκ ταύτης
κόνις ἔτι τριπλῶς συνεσθῆναι, δεῖν ποῖν ποσότητος τῇ λεπτό-
τητι ἑφεσθῆναι· τᾶτων δὲ ἐκάστη χωρὶς καὶ μέτρον ἴσον
ληφθεῖσα, κηρῷ καὶ αὐτῷ ἰσομέτρῳ, πυρὸς δυνάμει ἐκτα-
κῆτι συμμερίζθω. Τί δὴ πᾶς; τριπλῶν εἶδος φεράματος,
αἶρος

αἶρος φύχει παγιάθῃ, ἐντεῦθεν ἡμῖν συσταθήσεται, ἐ-
πισήμως σερρόπιτι ἑφεσθῆναι. Τί ποῖν ἐξ ἑφεσθῆναι
σιόντι, καὶ πῶς ἐκφύσεως τῷ φύτῳ, καὶ πῶς ῥωδῆς τῷ
ζῶων, καὶ πῶς συμπήξεως τῷ μετὰλλων, καὶ πῶς συγκρίσεως
τῷ ἄλλων σωμάτων, παρέστι καθορᾶν ἐν τῇ φύσει συμ-
βαῖνον, εἰς τὸ διανεκῶς ποσότητος ἐν τῇ φύσει, πῶς τῷ
ἀπλυστάων σωμάτων τριπλῶς, καὶ ἑφεσθῆναι; Ἀλλὰ
,, γὰρ ἐς τ' αὖ ὕδωρ τε ῥωδῆ, καὶ ὁδῶν μακρὰ τεθῆλη ἀ-
κλήνης ἐσθῆναι ἡ φύσις, ἐν οἷς ὕδωρ τε πῶς ἐσθῆναι, ῥι-
ζώματ' ἑφεσθῆναι, αἰετοῦς ἐν αὐτῇ σωζομένη τῷ ἀπλυστά-
των σοικείων, ἐξ ὧν ἑκάστα συγκροτήται. Καὶ γὰρ καὶ
τὸ σωμάτων ἀπλυστάων ὁμολογημένης δραστηώτατον πῶρ, τὸ
ἐξ πᾶτων μονοῦ διήκον καὶ πᾶσι καταναλίσκον, τὸ μὲν
ἐκ τῷ ἀπλυστάων ἐκείνων συσθῆναι ὄντα, ἀναλύσαι διανε-
σεται εἰς τὰ ἐξ ὧν ἐσθῆναι, ἐκείνων δὲ ἐκ αὐτῶν κατιχύ-
σκειν, ἀλλ' ἀδάπανα παρέρχεται, καὶ ἀλώβηται παρὰ ἡπερ
ἔχει φύσεως, ἐξ ὧν αὖτις συσθῆναι, ἡ ποσότης μορφή τε
καὶ φύσις, τοῖς συσθῆναι ἀπλυστάται. Τὸν γὰρ χρυσόν,
καὶ τ' ἄλλα μετὰλλα, καὶ μὲν τὴν ἀνάλυσιν ποσότητος ἀπλυσ-
θε, καὶ τὰ μὲν μέρη ἀλλήλων διέσθῆναι πῶς, ἡρεσῆσιν τὸ
πῶς, κινήσεως αὐτοῖς ἐκινῶνται, τὰ δὲ ἀπλυστάται ἡκί-
σα ἑφεσθῆναι. Καὶ τὸ ὕδωρ δὲ ὡσαύτως εἰς ἀτμῆς ἡρεσθῆναι
λεπτύων, τὰ δὲ ποσότης τῷ ἐν αὐτῇ μορίων ἀπλυσθῆναι
μῶντα εἶασιν. Συμπῶντα γὰρ ὕδωρ φύχει ἀλλήλοις ὕπερον
εἰς φεράδας κατῆχθαι, καὶ ὕδωρ οἷον περὶ ἡ καὶ ποσότης
ἐξ ατμῆς ἀνεφάνη. Ἀλλὰ καὶ ὑδράργυρος εἰς ἀναθυμιά-
σεις ἀρθεῖς, αὐτὸ τῇ συνελόντι τῷ μορίων ὡφθῆναι, ὁ-
δράργυρος. Καὶ οἷον πνεῦμα ἀκρίβως καθαρὸν, πῶς ἡ
ἐκατοντάκις ἑφεσθῆναι, ἐδὲ φύσιν, ἐδὲ ποσότης τὴν
ἰδίαν ἀπλυσθῆναι, ἐδὲ δυνάμει τὴν ποσότητος· βαφαίτε οἷς
αἰ βαφεῖς ὀπίχειρῃσι, καί τι ὑπερβίβῃσαι, τὰ ποσότης σω-
μάτια ἀπλυσθῆναι κατέχον, ἐδὲ τὸ αὖτις ἀμείψασθαι. Καὶ
κόνις δὲ ἡ ἐκ λίθου μαγνήτη, πυρὶ δραστηώ ὁποτεφρω-
θεῖσα, καὶ ἄλατι ὅξει τῷ ἐκ θαλάσσης συγκραθεῖσα, καὶ
ἡρεσθῆναι, δι' ἡμερῶν τε πλείονων μετεωριθεῖσα, πε-
φθεῖσα, ἑφεσθῆναι, ἡς ἑλαχε φύσει δυνάμει ἐγκρατῆς
εἰς τέλος ἐγείρετο. Οὐδὲ γὰρ ἐπὶ ποσότητος ἀμβλυθεῖσης τε καὶ

(1) Μαχημβροῖν. Στοιχ. πῶς Φυσικ. Κεφ. β'. §. 16.

ἐξαδενυσάσης, διτόνως εἴλκε το σιδήρεον. Ὡς καὶ τὸν
παντοίως μηχαναῖς ἀπομαγνητῶσαι πεπειραμένον, (Μα-
χημβροέκιος δὲ ἔτος β' ὁ Ὀλλανδός, ὁ πρὸς τὸ ἐμπειρικὸν
πρὸς φυσιολογίας εἶδος ἐν Νεωτέροις πανύθρυλλόν μιν),
ὡς ἐδὲν ἐκύσσει, ἀναβοῇσαι τέως, τὸν μαγνήτην, ὅπως
αὐτὸς καὶ χεῖσταιτο, αὐτὸ τέτο μὲν, οἷος περὶ β' μαγνήτης.
(1) Ἐξ ὧν δὴ πάντων ὁμολογεῖν ἐπαύαγκες ὑφισταῖται τῷ
παντὶ σωματικῇ φύσει ἀπλυστάς, ἀναλλοιώτας, πάντη
ἀτόμους, ὧν ἡ μὲν μίξις καὶ κράσις τὴν ᾗ ᾗ ᾖ, ἡ δὲ ἁ-
λῶσις καὶ ὁξείας τὴν φθορὰν τοῖς συνθέτοις χαρίζεται.

Θεώρημα ΜΒ.

Σ. Φ. Υ. Γ. Τὰς ἀτόμους σωματικὰς ὁσίας ἀρχὰς τε εἶ-
ναι τῶν φύσει ὄντων διατεινόμεθα, μεταφυσικῶς μὲν
δευτέρας, φύσει δὲ πρώτας, ἃς δὴ καὶ μηχανικὰς ἀρχὰς
(ὁ τοῖς ὑπερον συνήθεις) ἀποκαλεῖν καὶ ἀπαξίεμεν.
Δευτέρας ὅτι τὰς ἐξ ἄλλων ἀπλυστέρων φανερῶν. (Σ. Φ. Υ. Γ.)
Αἱ δὲ ἀπμοι σωματικαὶ φύσεις, ἐξ ὕλης εἰσὶ καὶ εἶδους.
(Σ. Φ. Υ. Α.) Ὡς δὲ καὶ εἶδος ἀρχαὶ εἰσὶ μεταφυσικαί.
(Σ. Φ. Υ. Ζ.) Αἱ ἄρα ἀπμοι κτ. ἀρχαὶ εἰσὶ μεταφυσικῶς
δευτέραι. Ὁ τὸ Α'.

Πρώτας δὲ εἶναι φανερὸν τὰς μὴ ἐξ ἄλλων. (Σ. Φ. Υ. Γ.)
Αἱ δὲ ἀπμοι φύσει ὅσαι τοιαῦται, ἔτ' ἐξ ἄλλων αὖ προ-
τέρων συγχροτηθεῖσιν, ἔτ' εἰς ἄλλας αὖ ἀναλυθεῖσιν ἀπλε-
τέρας ὑπὸ τῶν ἐν τῇ φύσει διωάμεων. (Σ. Φ. Υ. Γ. Φ. Υ. Δ.)
Αἱ αὐταὶ ἄρα καὶ φύσει πρώται, Ο. Η. τὸ Β'.

Μηχανικαὶ δὲ ἀρχαὶ ἀκέραιαι, αἱ αἰδήσει μὲν μηδα-
μῶς, φαντασία δὲ μόνῃ ληπτὰι (Σ. Φ. Υ. Γ.) ἐξ ὧν ἀμέ-
λει ἐκπαυσμένων, καὶ ἐχηματισμένων, καὶ παντοίως ὁξείας
μενῶν καὶ προσαρμολογμένων ἕκαστα οἷον περὶ χεῖρταιται
Τοιαύ-

Τοιαύτας δὲ τὰς ἀτόμους εἶναι βεβλόμεθα, μὴ αἰδήσει μὲν
ἰδίᾳ ὅσας πρὸς τὴν τὴν ὅγκον σμικρότητα, φαντασία δὲ
ληπτὰς, ἐξ τῶν καὶ τὸ χῆμα ἀποπεράτωσιν. Ἀρα καὶ τὸ Γ'.

Σχόλιον.

Σ. Φ. Υ. Γ. Τὸ πρὸς τῶν ἀτόμων δόγμα, ἐπὶ Μόχον τι-
νὰ Φοίνικα τὸ γένος παρὰ τῶν Τρωϊκῶν ἡκμακότα ἀνάγει.
(1) Μεθ' ὧν δὴ, καὶ μόνον Δημόκριτον, καὶ τὰς ἄλλας ὅσας
ἐμφανεῖς ἐγείνοντο πρὸς τὴν δόξην προσάται τῷ ἐπαύματι τῶν
Ἀπομισῶν γνωρίζομενοι, ἀλλὰ καὶ Πυθαγόραν αὐτὸν, καὶ
Πλάτωνα, καὶ Ἡρακλείδην, καὶ Ἐμπεδοκλῆν, καὶ Διόδωρον
τὸν ὀπικληθέντα Κρόνον, καὶ Ἀσκληπιάδην, καὶ πλείους ὅσας
τῷ ἀρχαιοτάτῳ Μόχῳ συματομολογήσαι φασίν, (2) ἐδὲ αὐ-
τὴν Ἀριστοτέλεις ἐξαιρέτως, εἶγε καὶ αὐτὸς μοριολογῶντος ἐ-
φ' ἕκαστα τῶν φαινομένων, ἀκέραιον ὅτιν. Ἀλλὰ γὰρ πρὸς
τῶν ἰσως ἀντὶς καὶ ἐνδοιάσειε, Ἀδύνηττον δὲ, καὶ Δημο-
κρίτον, καὶ Ἐπίκροτον ἐν Ἀρχαίοις, πρὸς Ἀτομικῆς Φυσιο-
λογίας προσάτας διασημοτάτης ἀναδειχθῆναι εἰδὲς ἀγνοεῖ.
Ὡς ἐδὲ Μαίγναριον, καὶ Γαστέρον, καὶ τὰς πρὸς Νόβων
πάντας ἐν τοῖς ὑπερον. Μότοις τοῖς ἀμφὶ τὸν Καρτέσιον
καθ' ἡμᾶς τὸ δόγμα ἐκ ἄραρον, τοῖς διωκεῖν τε καὶ πέρας
αὐτῶν, πρὸς ὁμογενῆς παρ' αὐτοῖς ὕλης τὴν διαλέπτυσιν
προχειρίζομενοι, καὶ τοὶ ἐδὲ αὐτοῖς δίχα τῆς τῶν βραχυ-
τάτων μορίων ποικίλης ὁξείας, ἐδὲ τὸ τυχὸν ἐπὶ τῶν
φυσικῶν αἰτιολογῶσιν. Ἐπὶ τέτοις ἐδὲ ἡ πρὸς τοῖς Γερμα-
νοῖς ἔχοντον ἀκμάσασα αἵρεσις, τῶν ἀτόμων πάντη ἀπέ-
χετο. Καὶ ὅτι καὶ ταύτης ὁ χηματίσας προήγορος Λεϊβνίτιος
ἐκείνος, Ουόλφιος τε ὁ μετ' ἐκείνον Θερμός συλήγορος ἡρό-
μπος, ἐξ ἀτόμων τινῶν καὶ αὐτοῖ, ἃς μονάδας καλεῖται,
τὰ

(1) In Transactionibus Philosophi. Num. 97. Ὁρα καὶ ἐν τῇ
Θεωρίᾳ τῆς Φύσεως ἐν Ἰσοείᾳ τῇ τῷ Οὐρανῷ Βιβλ. β'.

(1) Σχάβ. βιβλ. 15'. Καὶ ὁ Στωϊκὸς Ποσειδώνιος, παρὰ Σέξτω τῷ
Ἐμπερ. βιβλ. ii. κατὰ τῆς Μαθημάτων.

(2) Ὁρα Φερτινάτον Ἀβελίαν Σ. 518.

τὰ σώματα πάντα συγκεκροτῆσθαι φασίν. Αἱ δὲ μονάδες
 εἶναι τινὲς αὐτοῖς ὑποτίθενται ἀπλᾶι, διωάμεστί τισιν
 σφαιρικαῖς οἷον ἐνεψυχώμεναι. Μονάδων δὲ εἶδη τέτταρα
 καταλέγεται, τὸ μὲν πρῶτον ὁ Θεός, ἡ πρῶτη, καὶ ὑπερ-
 πάτη, καὶ μόνη μονάς, ἡ δὲ ἀπλεσάτη μιᾷ προσβολῇ ἐν
 ἀκροῖ ἀκρωφῶς, καὶ ὑπερτελῶς πῶν δυνατῶν ἀπαξαπάν-
 των ἔσα καταληπτική, αὐτὴ ἀληπτος. Δότι περὶ δὲ εἶδος,
 ὁ τὰς λογικὰς ἐστὶ πᾶν ἔχον μονάδας, ὅσαι λόγῳ δηλονότι
 κεκοσμημέναι ψυχαί, πῶν ὅσους σαφῶς τε καὶ διακεκε-
 μέως νοεῖν πεφύκασιν. Γ'. δὲ εἶδος, τὸ πῶν ἐν τοῖς κτήνε-
 σιν ψυχῶν ὅσιν πῶν ἀλόγων, αἱ σαφῶς μὲν, μὴ διακεκεμέ-
 νως δὲ τὰ σωματικά πῶν ὄντων, ἀνατυπῆναι ἰνδάλονται.
 Τὸ δὲ δὴ Δ'. καὶ ἔχον εἶδος, πῶν σωματικῶν μο-
 νάδων ἐστὶ πᾶν ἔχον, ὅσιν ὡν διὰ καὶ τοῖς μὴ σωματικῶν
 ὄντων, μηδὲ ὅλως ἐκτεταμένον, κατ' αὐτὰς, ἡ περ εἴρηται
 (β. φ. 15'). ἀχρηματίστων δὲ, καὶ ἀδιαίρετων, καὶ ἀκλειβῶς
 ἀπλεσάτων, μόνης δὲ κινήσεως τινὸς διωάμεως ὁμοιοειδῶς,
 αἱ φύσεις αἱ σωματικαὶ συνεστήκασιν. (1) Τύπων ἐν πῶν
 καὶ τὸ Δ'. Εἶδος μονάδων, αἱ καὶ φύσεως ἀτόμους ἐκάλει
 Οὐόλφιος (2), ἀντιδιασείλας τὰς ἀτόμους τὰς συνύλας (πᾶν
 ὡν ὁ λόγος ἡμῖν) ἀρχὰς ταύτας δότιρας μὲν, καὶ ἐκ πῶν
 πᾶς φύσεως ἐκείνων συλλισαμένους, φυσικῶς δὲ γε πρῶτας,
 (ὡς εἰς αὐτὰς πῶν ἐν τῇ φύσει διαιρέσεων ἀποληγεσῶν)
 ἐτίθετο. Οὕτω μὲν ἐν πρῶτον πολλὰ τε, καὶ πᾶσι πολλοῖς,
 τὰ πᾶσι πῶν ἀτόμων δόγματος ἐκρηκτικῶς, πρᾶγμα αὐ-
 τὸ καὶ τὴν διαφορὰν πῶν πᾶσι αὐτὸ ὁμοειδῶς καταμα-
 θεῖν, ἐπεὶ μὴ αὐτὴν διαφορὰς φέρεται πρᾶγμα ὁμοειδῶς. Τοῖς
 μὲν γὰρ Παλαιαῖς τὰ τε ἄτομα ἄπειρα τῷ πλήθει, τὸ τε
 κενὸν ἄπειρον τῷ μεγέθει εἰσῆγετο. (3) Ἐκεῖνα δὲ σώ-
 ματα λόγοι θεωρεῖται (καὶ γὰρ αἰετῶν δηλονότι) ἀμέτο-
 χα κενὸν (ἅτε δὴ πύρων ἄμοιρα) ἀγνώστα, αἰετῶν
 ἀφ-

ἀφ' ὧν, ἅτε θραυσθῆναι δυνάμενα, ἅτε θραυσμῶν
 ἐκ πῶν μερῶν (καὶ γὰρ ἔχει μέρη.) λαβεῖν, ἅτε ἀλ-
 λωθῆναι. Συμβεβηκέναι δὲ τοῖς σώμασι (νοεῖ μοι
 τοῖς ἀτόμοις) Ἐπίκροτος μὲν χῆμα ἔλεγε, καὶ μέγεθος,
 καὶ βάρος, Δημόκριτος δὲ δῖον, μέγεθος τε, καὶ χῆμα.
 εἶναι δὲ τὰ χήματα πῶν ἀτόμων πᾶν ἔχον, καὶ ἀπει-
 ρα, μὴ γὰρ εἶναι μήτε ἀγκιστροειδῆ, μήτε βραχυστοειδῆ,
 μήτε κεκλεισμένον. Ταῦτα γὰρ χήματα εὐθραυστα εἰναι.
 Αἱ δὲ ἄτομοι ἀπαθείς, ἄθραυστοι. (1) Καὶ τοὶ κατ' ἄλ-
 λας τὰ πῶν ἀτόμων χήματα μικρὰ δὲν ἀπὸ ἑλληπτα (2) εἰ-
 σάγεται, πῶν μὲν γωνιαδῶν, πῶν δὲ μὴ, καὶ πῶν μὲν ὀπι-
 πεδοειδῶν, πῶν δὲ σφαιροειδῶν, καὶ πῶν μὲν λείων, πῶν δὲ
 βραχέων, καμπυλοειδῶν, ἀγκιστροειδῶν, καὶ παντοίως ἄλ-
 λως μεμορφωμένων. Ἐνέσσης δὲ φύσει, κατ' αὐτὰς, καὶ ὁρ-
 μῆς ταῖς ἀτόμοις, φέρεται πλαγίως καὶ αὐταῖς ὁ Δημόκρι-
 τος αἰετῶν ὁ δὲ Ἐπίκροτος καὶ βάρος αὐταῖς προσετίθει, καὶ
 τὰς μὲν κατὰ σῆμα, τὰς δὲ κατὰ παρέγκλισιν, τὰς
 δὲ κινήσεως αὐτὰς κατὰ πλῆθος, καὶ κατὰ πάλμον κινεῖ-
 ναι ἐτόπαζεν. (3) Τοῖς δὲ γε Νεωτέροις ταῦτα συνάδει
 σιν, τὸ τε μὴ αἰετῶν, ὑπὸ δὲ τῷ αἰετῶν παρῆχθαι λέγειν
 αὐταῖς, καὶ πᾶσι καὶ κινήσεως κινήθῆναι, καὶ ἅτε ἐν τῷ ἀπείρῳ
 εἶναι, ἅτε ἀπείρους, τὰ τε αὐτοῖς ὁμοιοεῖν ἐντυχῆναι
 εἶναι. Ἐπεὶ ὁ μὲν Γασσένδος, καὶ τὸ κενὸν αὐταῖς συνυ-
 πέθετο, ὁ δὲ Μαίγναίος ἔχον ὅπως ἀκόντες, ἀλλὰ καὶ ἐν
 τῷ παντὶ ἀκόντες, καὶ δι' ὅλην πλῆρην φερομένην εἰσῆγε-
 κεν, ὅλην τινὰ πᾶν ὕψος τῷ πληρῶν τὰ διασημά-
 τια, δι' ὅλης τῆς φύσεως ἐνδιαχέας. Κακείνῳ μὲν ἐκτά-
 σεως καὶ ὁμοίωσαν, τῷ δὲ κατὰ τὰς λείων τινος μονάδας
 πάντη εἰσὶν ἀπλεσάται. Καὶ τῷ μὲν ὁμοφύεις αἱ πᾶ-
 σαι, καὶ πλῆθος ἢ χῆμα καὶ ἐκτασιν, καὶ ἀλλήλων διενέμο-
 χῆται, τῷ δὲ καὶ τῷ φύσιν αὐτῶν διαφέρειν, καὶ τῷ εἶδει
 δια-

(1) Βασίλ. Ἐπιτομ. Φιλοσοφ. Ἰστικ. Κεφ. 5'. Παρχης. 31. Ὁρα καὶ
 Πρακτ. πᾶσι ἐν Λιψία Ἀκαδημ.

(2) Κοσμελογ. β. 186.

(3) Πλάτωνα. Ἀρισκ. Βιβλ. Α'. Κεφ. 14.

(1) Πλάτωνα. Ἀρισκ. Κεφ. 7'.

(2) Ἀριστοτέλης Φυσικ. Α'. καὶ περὶ Γεν. καὶ Φθορ. Α'. καὶ Διογένης ο.
 Λαέρτ. Βιβλ. 8'.

(3) Πλάτωνα. Ἀρισκ. Βιβλ. Α'. Κεφ. 14.

διακρινόμεναι. Ἡ τοίνυν τῶν ἀτόμων αἵρεσις, πρεσβυτάτη
 τε ἢ αὐτὴ ἔσα, καὶ νεωτάτη, καὶ πολλὰς πορὶ πῶν ἄλλων τὰς
 αἰρετίσας οἰκειωσαμένη, εἰδὲ ἡμῖν ἀπαρέσκευσα ἐστίν, εἰ
 μόνον τις αὐτῆς, τὰς παρεισφρησάσας ἀτοπίας ὑποξέσας,
 καθαρὰν πλασματῶν γνωματούειν ᾧδραχοι, καὶ τῷ ὀρθῷ
 λόγῳ σύμφωνον. Ταύτη δὲ, καὶ τὰς θρυλλημένας ἐκείνας
 ἀρχὰς τῶν ὕλων καὶ τὸ εἶδος μεταφυσικῶς, ἢ περ εἴρηται,
 ἢ καὶ τῇ ὀπινοίᾳ μόνον τοιαύτας εἶναι ἡγεμέροι, καὶ δὲ
 φυσικῶς (ἐπὶ γὰρ τῶν ἔξ ὕλης καὶ εἶδος συγκειμένων
 ὀπινοίᾳ μόνῃ προεπινοεῖται τῶν σωθέτων τὰ ἀπλά, καὶ
 γὰρ πρότερον ὑποσέσας ὁ Δημιουργὸς ὕλιν ἀνὰ μέρος καὶ
 εἶδος, ὕπερον ταῦτα σωτέθεικεν, ἀλλ' ἅμα τοῖς ἀπλοῖς,
 καὶ τὸ ἔξ αὐτῶν συγκείμενον, εἰς τὸ εἶναι παρήγαγε, τῶν
 πρὸς τι γὰρ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸ ἕτερον χωρὶς θα-
 πέρη εἶναι ἐδυνάται. (1) Ἀρχὰς τινὰς φυσικῶς πρῶ-
 τας, καὶ ταύτας ἐκ ἀνυποστάτης, καθ' ἑαυτὰς δὲ ὑπάρχειν
 πεφυκῆας καὶ πραγματιώδεις ὑποτίθεσθαι δεῖν ἀξιόμην, ὃ
 καὶ πᾶσι μὲν μικρὰ δεῖν τοῖς ὕπερον ἡξίωται, καὶ τῶν Πα-
 λαιῶν τοῖς φυσικωτάτοις, καὶ Πλάτῳ, ὡς ἐκ τῆς Πορφυ-
 ρεῖς ὑπομνήσεως μαθεῖν ἐστίν (2) ὁμολογόν ὃν, ὅτι καὶ εἰ-
 σὶν ἀρχαὶ πῖς τὸ κόσμῳ σωθέσεως ὕλη καὶ εἶδος, ἀλ-
 λὰ τὰ ἡδὴ ἔξ ὕλης καὶ εἶδος συσάντα σώματα, αὐτὴ ἢ
 σωθέσις τε καὶ τάξις τὸν κόσμον ἐποίησεν. (3) Τὰς δὲ
 δὴ ἀτόμους ταύτας εἶναι βεβλόμεθα, σώματιά τινα ὄντα
 πάνυ βραχύτατα, κατὰ βέλησιν τῶν Δημιουργῶν λαβόντα τὸ
 εἶναι, ἐκτάσει τε, καὶ χήματι, καὶ φύσει διαφέροντα, εἰμὴ
 πάντα πάντων, πολλὰ γὰρ πολλῶν, καὶ ἀειδμῶ, καὶ πηλι-
 κόπτι ὠλισμῶν, οἷα τε, καὶ ὅσα, καὶ ἡλίκα, ἢ τὸ παντὸς
 ἀπῆται σωμαρμολή τε καὶ σύστασις, τῶν ἔξ ἐκείνων συνησ-
 μένων. Εἶναι δὲ ταῦτα ἀπλά, καθ' ἑαυτὰ τε ὑφεσώτα, ἀ-
 τε δὲ μὴ ἐκ πλειόνων ἀπλεσέρων συνεπισωρόμενων ἀλ-

λήλοις συνεσηκόμενα, μηδεὶά τε πόρον ὅλως, ἢ κινῶντι δια-
 σημάτιον (οἷον αὖ γένοιτο ἐκ πῖς ἐπαφῆς καὶ ὀπιθέσεως
 πλειόνων, κατὰ μέρη συνεφαπτομένων, καὶ μὴ ἀκριβῶς ἐ-
 φαρμοζομένων, καὶ πόρος οὐτεῦθεν τινὰς ἐνδιαλειπόντων)
 ἔχοντα. Στερρότατά τε καὶ αὐτὰ τυγχάνειν, οἷον εἰδὲν τῶν
 ἐν τῷ παντὶ σωμάτων, σκληρότατα, ἀντιτυπότατα, πα-
 γιώτατα, πάντῃ ἀτειβῇ, καὶ ἀτέραμνα, καὶ ἐδεμῖα τῶν ἐν
 τῇ φύσει δυνάμεων ἀναλυτὰ, εἰδὲ διαίρετα, καὶ αὐτὸ τῷτο
 ἄτομα, καὶ ᾧδρα τὸ ἐκτάσεως μὴ ὁμοιοῦν, ᾧδρα δὲ τὸ
 πόρων, ὡς εἴρηται, ὁμοιοῦν. Καλεῖσθαι δὲ αὐτὰ καὶ μόρια
 σοικειώδη, καὶ πρεσβυγενῇ σώματα, καὶ μονάδας φυσικῶς,
 φύσει τε ἀπλάς, καὶ πρῶτας, καὶ ἀρχοειδεῖς, ὡς ἔξ ὧν ἅ-
 παν σῶμα αἰδητὸν τῶν σωθέσιν ἔχε λαβόν, καὶ εἰς αὐ-
 τῶν ἀνάλυσιν ἐπιδέχεται. (1)

Θεώρημα ΜΓ'.

Σ. φηζ'. Ὡς ἀτόμων εἰδὲ ἐκάστω ἐκάστης ἑτεροφυῆ
 τυγχάνειν εἰκός, καὶ ἑτεροχήμονα, εἰδὲ μὲν ἐν ἀπάσας
 ὁμοίας φύσει, καὶ χήματι.

Εἴπερ γὰρ ἐκάστη ἐκάστης, καὶ πᾶσαι ἀπλῶς ἀλλήλων
 διαφέρουσαι ἐτύγχανον φύσει, καὶ χήματι, εἰδεμῖα αὖ, εἰδὲ ἢ
 τυχάσαι τοῖς σώμασιν ἐμφαίνετο ὁμοιότης. (Σ. τ κ β'.)
 Ὡς ἐκ τῶν ἑτεροφυῶν τε καὶ πάντῃ ἑτεροχημόνων, ἀδιύα-
 τον ὃν ἐπαθροίζομένων ἰδίᾳ, ἀνακύψαι δύω τινὰ, τὸ τῶ
 εἶδος ἐμφερὲς πορὸς ἀλλήλα ὁμοιοῦντα. Πολλὴ δὲ ἢ ἐν
 πολλοῖς τῶν ἐν τῷ παντὶ ἐνορωμῶν ὁμοιότης τε καὶ ἐμφέρεια.
 (ἔξ ὑποθ.) Ἀρα τὸ Α'.

Εἰδὲ πᾶσαι φύσει τε αἱ αὐταὶ ἐτύγχανον, καὶ τοῖς χή-
 μασι ᾧδραπλήσιαι, Α' ἐκ αὐτῶν ποσάυτῃ τοῖς ἐν τῷ παντὶ
 ὁμοιοῦντα συνεβαίνον, ὅση ὁράται, μόνῃ δ' αὖ ἢ περ ἢ ἐκ πῖς
 θέσεως τῶν ἀπλῶν, καὶ πλέον ταύτης εἰδὲν. Β'. Καὶ ῥάδιον
 αὐτῶν

(1) Φιλόπονος Ἀντιρρήτ. Λόγ. ε'. κατὰ τῆς τῶ Πρέκλες Ἐπιχει-
 ρημ. ὑπὲρ Ἀἰδίου. Κόσμου.

(2) Παρὰ τῆς Φιλεπόνων Αὐτ.

(3) Εἰδὲ ἀνωτ. ὁ αὐτ.

(1) Ὁρα Νότων. Ὀπτικ. Ζητήμ. λ. α'.

αὐτὸς ἕκαστα εἰς ἕκαστα μετέβαλε, τὴν τῶν ἀτόμων ῥυθμὴν μεταβάλλοντος, ἐλάτερον δὲ τῇ καταστάσει τὰ πάντως συντάγματος ἰχυρῶς ἀντικαθίσταται, καὶ ἀντιτίπτεται. Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

Δ. Φ. Η. Περὶ μεγέθους τε καὶ χήματος τῶν ἀπλῶν σωματίων, πότερον ποτε τῶν αὐτῶν τὰ πάντα μετέχει, ζητήσας ὁ φυσικὸς Μαχεμβρόκιος· (1) ἔδεν' ἀπεφύλασθαι ὡς ἐμὴν δεινὴν ἐδικαίωσεν. Ἀλλ' ἐγὼ ἐνδοιάζω, ὅτι μέγεθος, καὶ χῆμα, φησὶν, αἰσθάνεται ὁφθαλμοί, τὰς δὲ ἀτόμους, ἢ τὰ ὄργανα βραχύτης, ἴσῃσιν ἡμῖν ἀλήπτης αἰσθάνεται, ὡς ἔδεν' δι' ἀκρίβειά των μικροσκοπίων ὀφθαλμοῖς ὅλως ὑπερίπτειν οἷας τε ἔσας. Αὐτοὶ δὲ καὶ τοὶ τέτων τὸ ἀληπτον τῇ αἰσθάνεται, εἰδότες, καὶ ὁμολογῶντες, τὰς γεμῶν καὶ χῆμα, καὶ φύσιν διαφοράς, διακρίνειν αὐτὰς ἀξιομῆν, τοῖς ἐν τῇ θεωρήματι, ἐκ δὲ καταφρονήτοις λόγοις ὑπαγόμενοι. Καὶ μὴ δὲ καὶ ἔξ ἀναλόγων τῶν τεκμηριωμένων ἀπὸ τῆς αἰσθητῆς σωματίων, ἐν οἷς αἱ καὶ τὰ εἶδη, καὶ τὰ χήματα, καὶ τὰ μεγέθη διαφορὰ ἐπίσημοι εἰσὶν. Ἡλῶς τε, καὶ τὰς μὴ μεταφυσικῶς, εἶδους πάντος ἁμοιον φιλαῖς ἐπινοίαις ἀνατυπωμένους τὴν ὕλην, καὶ ὁμογενῆ ἔπος εἰσάγειν εἰκὸς, ἢ γὰρ τὰ εἶδους παντελὴς ἀπεσία, τὸ ἀδιάφορον αὐτῇ προμηνυόμεται· τὰς δὲ φυσικῶς, καὶ συν εἶδει, ὡς ἐν τοῖς πρεσβυγενέσι πτωσι σωματίοις, ἐκείνι οἶμαι λόγῳ ἔστιν ἐχόμενον. Ἐπεὶ γὰρ εἶδους ἔλαχεν αὐτὰ, καὶ δι' αὐτὰ, ὡς μηδὲ κατ' αὐτὰ αἰσθάνεται, δι' ἔτερα δέ. Τὰ δὲ ὧν ὅσα παντὶα τοῖς εἶδουσιν ἔστι δι' ἐκείνα, καὶ ἐκείνα ἄρα τὰ τέτων ὅσα. Συνοῖδε γὰρ τὸ, καὶ Πλάτων ὁ δαιμόνιος, τὴν γὰρ πρωτίστην, καὶ εἰδοίς, ἥπερ ἐκάλεε, λογισμοῖς ἀληπτῶν ὕλην, ἀεὶ δὲ παντὶ δογματίσας, καὶ ἁμαρπον, ἔπει φυσικώτερον εἰπεῖν.

πε-

τῶν κόσμου συστάσεως ἀνεβάλλετο, τοῖς ἀρχοειδέσι τῶν χημάτων αὐτῶν ἐσοικεῖσθαι, καὶ τὸν κόσμον ὑπέθετο ὑποσυνῆσαι τῶν τῶν Δημιουργῶν ἀπτόν τε καὶ ὁρατὸν, ἐκ τῆς μὲν ἀπτεῖς τῆς γῆς, τῆς δὲ ὁρατῆς τῆς πυρός· σερειὸν δὲ ὄντα, καὶ ἐν δυοῖν μέτρων ἀναλόγων αἴρος καὶ ὕδατος. Ἐχει γὰρ γῆ πρὸς ὕδωρ, ὡς ὕδωρ πρὸς αἶρα, καὶ αἶρ πρὸς πῦρ, καὶ ἀνάπαλιν, καὶ ἐναλλάξ. Τὴν δὲ τῶν λόγων ὁμοιότητα, μὴ ἐν τοῖς πάντι ὁμοίοις ἀκριβῶς ἐπιθεωρεῖσθαι φανερόν. Καὶ ταῦτα δὲ τὰ σώματα, ἔξ ἀπλεσέρων μορίων χήματι καὶ πάθει διαφερόντων ἔχον χηματιδύωαι, πυραμοειδέσι μὲν τὸ πῦρ μορίοις συστήσας, κυβοειδέσι δὲ τὴν γλῶσσαν, χῆμα δὲ ὀπταῖδρος τοῖς ἔξ ὧν ὁ αἶρ ἀποδίδει, εἰκοσαῖδρος δὲ τοῖς ἔξ ὧν τὸ ὕδωρ. Τὰ γὰρ τοιαῦτα (ἅπερ ἐν τῇ Τιμαίῳ ἐκτίθεται. (1)) οἷς τε πλέον μαθηματικῆς ἀληθείας, καὶ πλάσματος ἐπιφαίνεται (ὡς αὐτὸ φαίνεται οἷς ἐπακκεῖν τὴν βάθους τῆς τῆς ἀνδρός διανοίας ἐχέον τε) ἢ ἀληθείας, ἔδεν' ἑτέρον προσηγορίῳς ἐννοεῖν παρέχεται, ἢ τὰς ἀπλεσάτας ἐκείνας φύσεις ἔξ ὧν τὰ σώματα, εἶδους διαφέρειν, μηδὲ ἐκ τῶν αὐτῶν φουράματος ἔπο φαῖναι μεμάχθαι τὰ σώματα. Εἶναι δὲ τῶν πρεσβυγενῶν ἐκείνων μορίων, τὰ μὲν τοιαῦτα δὲ μετέχοντα φύσεως, τὰ δὲ τοιαῦτα δὲ, καὶ τῶν ἄλλων διαφερόσης· οἷον, ἵνα τοιαῦτα τινὶ χημάτι ἀποδείγματι, πολλὰ μὲν ἔστιν α, πολλὰ δὲ β, πολλὰ δὲ γ, καὶ ἐφεξῆς μέχρι τῶν κδ, ἐφ' ὅλης τῆς Ὀμηρικῆς Ἰλιάδος. Ἐδει γὰρ δήπε σοικεῖα τινὰ προὔπειναι τοιαῦτα τε καὶ ποσαῦτα ἀφ' ἐκείνων χῆμας, οἷα τε καὶ ὅσα ἀπῆται ἢ τῆς ὅλης ποιήματος ἀκριβῆς συνθέσεως, ἔδεν' ἔδεν' τὰ τυχόντες πλεονάζοντες, ἢ ἐλλείποντες, ἔφοιτο γὰρ αὐτὰ καὶ ἐκ τῶν τυχόντες, ὡς αὐτῶς προσόντες, ἢ καὶ ἀπόντες, ὡς αὐτὰς τὸ ἀπῆται, καὶ τὸ ἀρῶμεν. Παραπλησίως ἔν καπὶ τῶν παγκοσμίῳ τῶν ποιήματος, φύσεις τινὰς ὑπὸ τῶν Δημιουργῶν τοιαῦτα δὲ καὶ ποσὰς δὲ προὔποσιν εἰκὸς, οἷων τε καὶ ὁπόσων ἔδει, πῶς ἐν μορφῇ τοιαῦτα καὶ τάξει, καὶ ἐν εἰδήσει καὶ μέτρῳ ἀποδείκνυσθαι.

συν-

(1) Φυσικ. Κεφ. Δ'. §. λ. ε'. λ. ε'.

(1) Ὅρα Ἀδελφόν Εἰσάγ. Κεφ. ιβ'. καὶ ιγ'.

σωτάγματι. Οἷον ὑπέστη μόρια πρεσβυγενῇ φωτὶς ποσαῦ-
 τα, καὶ αἶρος ποσαῦτα, καὶ ὕδατος, καὶ τέφρας, καὶ φάρμα.
 Καὶ αἰθρὸς πεταγμένος μορίων χρυσεῖ, καὶ ἀργύρε, καὶ τῷ
 ἄλλων μετάλλων, καὶ ἀλάτων δὲ ποικίλων, καὶ ἐλαίων, καὶ
 τῷ λοιπῶν ἀπλυσάτων φύσεων. Τὰ δὲ καὶ εἰς ἄλλα ποτὲ,
 καὶ εἰς ἄλλα μεταβάλλει· ἡ γὰρ αὐτὴ ἀποβιβείσιν ποτὲ,
 καὶ αὐτὴ ἀπολεπτυνθεῖσιν ὡς εἴρηται· μέναι δὲ αἰεὶ τοιαῦ-
 τα ἀδιαίρετα ὄντα, καὶ ἑδμενῇ φυσικῇ δυνάμει ἀναλυτά·
 (δ. φυγ. φυδ.) αἰετὲ ὡσαύτως ἔχοντα, καὶ αἰετὲ ἔλαχε
 ὡσαύτως Δημιουργήσαντος φυσικᾶς τε, καὶ ἐσιώδεις ιδιότητας
 ἀναφαιρέτως ἐξαυάζοντα. (1)

Θεώρημα ΜΔ΄.

δ. φυδ. „ **Τ**ῶν σωμάτων τὰ μὲν φυσικῶς ἀπλᾶ ἐκ
 „ τῷ ὁμοφυῶν ἀτόμων συγκεκρόταται, τὰ δὲ ἄνω συνύθεται
 „ ἐκ τῷ ἑτεροφυῶν.

Τοῖς μὲν ἦν εἶδει τὸ ἀπλὸν ἔχουσι (δ. υἱζ.) ὁμοει-
 δεῖς ἐνέσσονται καὶ αἱ ἀτομοί. Ἀρα τὸ Α΄.

Τοῖς δὲ ἐκ πλείονων μορίων εἶδει διαφερόντων συγκρο-
 μένοις (δ. υἱζ.) καὶ αἱ ἐγκείμεναι ἀτομοί ἑτεροφυεῖς.
 Ἀρα καὶ τὸ Β΄.

Σχόλιον.

δ. χ. **Α**ναξαγόρας ὁ Κλαζομενίος, ἀρχαῖς τῷ ὄντων
 πᾶς ὁμοιομερείας ἀπεφύλατο. (1) „ Ἐδόκει ἦν αὐτῷ ὑπο-
 „ ρώτατον εἶναι, πῶς ἐκ τῆς μὴ ὄντος διώαται τι γινέσθαι,
 „ ἢ φθείρεσθαι εἰς τὸ μὴ ὄν. Τρόφῳ γὰρ προσφερόμεθα
 „ α-

„ ἀπλῶ καὶ μονοειδῇ, οἷον τὸν δημήτριον ἄρτον, καὶ τὸ ὕ-
 „ δωρ πίνοντες, καὶ ἐκ ταύτης τῆς ἑοφῆς φέρεται θεῖξ,
 „ φλέψ, ἀρτεία, νεῦρα, ὅσα, καὶ τὰ λοιπὰ μόρια. Τέ-
 „ των ἐν γινομένων ὁμολογητέον ὅτι ἐν τῇ ἑοφῇ τῇ
 „ προσφερομένη πάντα ὅτι τὰ ὄντα, καὶ ἐκ τῷ ὄντων
 „ πάντα αὐξεται, καὶ ἐν ἐκείνῃ ὅτι τῇ ἑοφῇ μόρια αἰ-
 „ ματος γεννητικά, καὶ ῥόδων, καὶ ὀσέων, καὶ ἄλλων τῷ,
 „ ἃ ἡμῶν λόγῳ θεωρητὰ μόρια. Ἀπὸ τῆς ἐν μόριον τὰ μέ-
 „ ρη εἶναι ἐν τῇ ἑοφῇ τοῖς γενωμένοις, ὁμοιομερείας αὐ-
 „ τὰς ἐκάλεσε, καὶ ἀρχαῖς τῷ ὄντων ἀπεφύλατο. Καὶ τὰς
 „ μετὰ ὁμοιομερείας ὕλῃ, τὸ δὲ ποιεῖν αἴτιον τὸν νῦν τὸν
 „ τὰ πάντα διαταξάμενον. Ἀρχεται δὲ ἔπος· ὁμοῖα πάντα
 „ χήματα ἡμῶν, νῦν δὲ αὐτὰ διήρε, καὶ διεκόσμησε· χήμα-
 „ τα λέγων τὰ πράγματα. Οὕτω τὸν Ἀναξαγόρε κυκεῶνα
 „ Πλάταρχος ἡμῖν ὑπογράψας, ἐν δὲ καὶ μόνον ἐν αὐτῷ
 „ τῷ ἐκείνῃ, ὡς ὁρθῶς ἔχον ἐγκείμενας, „ ἀποδεκτέας, φησὶν,
 „ ὅτι τῇ ὕλῃ τὸν τεχνίτῃ προσέζεσθαι. Ἀλλ’ ἡμῶν
 „ ἐκ ἀποδεκτέας εἶδε τῷ ἐνί τετῷ, εἶδε γὰρ ὡς εἶδε προσέ-
 „ ζεσθαι, μὴ ὡσαύτως τῷ ὕλῃ εἰσαγαγῶν, προῦφεσῶσαν
 „ διαιρόντα καὶ διακόσμητα· εἶδε τὸ εἶδος αὐτὸ ἅτε δὴ ἐν
 „ αὐτοῖς τοῖς ἀτέρμασι προμεμορφωμένον, ποσῶν δὲ μόνον,
 „ τὰ ὁμοῖα τοῖς ὁμοίοις συνάπτεται, ὃ λιπὴς ὅτιν ἄγαν καὶ
 „ ἀφελῆς ἔργον σοφίας τε καὶ δυνάμεως. „ Τί γὰρ μέγα, εἰ
 „ ὁ Θεὸς εἴς ὑποκειμένης ὕλης ἐποίησεν τὸν κόσμον, καὶ ἦν τε-
 „ χνίτης ἀνθρώπος, ἐπαῦν ὕλῃ λάβῃ ἀπὸ τίνος, εἴς αὐτῆς
 „ ὅσα βέλεται ποιεῖ. (1) Τ’ ἄλλα δὲ αὐτῆς ὅσης τῆς ἀτο-
 „ πίας ὅτιν ἐχόμενα; Α΄. γὰρ ὅτι τῷ μετῷ τὸ δόγμα ἐκ
 „ διόδετα, ὡς ὅτι τῷ ἀπλῶν. Αἶρος γὰρ τῷ καθαρῶν
 „ τὰ μόρια ἀέτια, καὶ τῷ ὕδατος τῷ ἀπλυσάτῃ ὕδατι, καὶ ὅτι
 „ τῷ ποιέων ὡσαύτως· τῷ δ’ αἵματος φέρειπειν, καὶ αἷρ, καὶ
 „ ὕδωρ, καὶ ἐλαιον, καὶ γῆ, καὶ ἄλλα ἅττα συστατικά γίνεται,
 „ ὡς δῆλον ἐκ τῆς ἀναλύσεως, ἐκ δὲ μόρια καθ’ αὐτὰ αἰ-
 „ ματος· Β΄. καὶ εἰ ἐν τῇ ἑοφῇ, ἢ προσφερόμεθα, εἴς ὃν αὐ-
 „ θεῖξ,

(1) Ὅρα τὸν Συγγραφέα τῆς Ἰσορ. τῷ Οὐρανῷ Βιβλ. Β΄. πρὸς τῆς
 Κοσμογονίας.

(2) Πλάταρχ. Α. Ἀριστοτέλους Κεφ. γ΄.

(1) Θεόφ. Ἀντιστοχ. πρὸς Ἀντίλυκον. Βιβλ. β΄.

θεῖξ, καὶ φλέψ, καὶ τ' ἄλλα φαφείη, μάτῳ αὖ εἰν πάντως
 ταῦτα καὶ τῷ χρυσῷ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσα πρὸς θοίνῳ
 ἀνθρώποις ἐκ ἐπιπείδεια· ὁ δὲ τὰ πάντα συμφορήσας ἐν
 τοῖς πᾶσι, τὴν φύσιν πως ἐμαυαίωσε. Γ'. Εἰδὲ τις καὶ ἐπὶ
 τῷ ὀργανικῷ τὸ λεγόμενον μετελκύσει, πόσος αὖ γέλω-
 τος εἴη ἀξίον, εἰ γὰρ ἐκ τῷ ὁμοίῳ ὅσων καὶ νεῦρον, πότε-
 ρον καὶ ρίς ἐκ ρινῶν, καὶ ἔς ὅς ὠτίων, ἀλλ' εἰ τῶτο, τί μὴ
 καὶ ἐκ πολλῶν ζωδίων τὸ ζῶον, εἰ γὰρ μᾶλλον ταῦτα ἢ
 ἐκεῖνα ἐκ μίξεως. Τὸ δὲ τοιαῦτον ὅστις, οἷον αὐτὶς φάει καὶ
 ἐκ πολλῶν σκιμποδίσκων, συγκεῖσθαι τὸν σκίμποδα. Δ'.
 Εἰ δὲ τὰ αἰσθητὰ ἐκ τῷ λόγῳ, ἢ φησὶ, θεωρητῶ συ-
 σκεῖν, οἷον ὅς ὅσων ὅσων, καὶ ἐκ νεύρων νεῦρον, καὶ ἐπὶ
 τῷ ἄλλων ὁμοίως, ἥτοι ὅς ἄλλων ἐλασσόνων κακεῖνα, ἢ
 ἀπλᾶ αὐτὰ καὶ ἀσιώδεα. Ἀλλ' εἰ μὲν τὸ πρῶτον, χαρή-
 σαι δὴ τὸ πύσμα ἐπ' ἀπειρον, καὶ εἰδὲ πρῶτον ὅσων ἐξο-
 μόντι, εἰδὲ ἔχατον. Εἰ δὲ τὸ δεύτερον, ὥσπερ ὅστις ὅσων
 ἐκ μὴ ὁσῶν, καὶ νεῦρον ἐκ μὴ νεύρων ἐπὶ τῶν λόγῳ θεω-
 ρητῶν, ἔσαι δὴ καὶ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν ὡσαύτως. Ε'. Εἰ τὰ
 πάντα ἐν τοῖς πᾶσι, ὡς ὁ λόγος βάζεται τῆς πανσπερ-
 μίας, ἐνέσαι δὴ καὶ τὸ ὕδωρ ἐν τῷ πυρὶ, καὶ τὸ πῦρ ἐν τῷ
 ὕδατι, τὰ ἐναντία, καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἄλληλα ἐξωθεῖν φύ-
 σιν ἔχοντα. Ἀλλ' ἐκεῖνα τὸν κρατῆρα τὸν αὐτῶν, ἔπως διή-
 θως κατακεράσαντος, σωμάτων αὐτοῖς ἐν τῷ παντὶ εἶδη
 βίωσά διακρίνειν χεῖναι ἡγέμεθα, τὰ μὲν ἀπλᾶ φύσει,
 καὶ μορσειδῇ καὶ αἰσθήσει καὶ λόγῳ τιθέμενοι, οἷον ἀήρ, ὕδωρ,
 γῆ, καὶ τὰ τοιαῦτα, κατ' αὐτὰ, καὶ ἀπὸ τῆς μὲν τῶν ἑτερο-
 φυῶν μίξεως λαμβανόμενα. Τὰ δὲ σιώδεα τῷ λόγῳ, καὶ
 τῇ αἰσθήσει, οἷον ἄρτος, αἷμα, ὅσων, καὶ ὅσα δὴ τῶν ὁμοιο-
 μερῶν εἶναι λέγεται. Τὰ δὲ ἐπὶ τῷ σιώδεα αἶναι, καὶ
 ὀργανικά, τὰ καὶ λόγῳ καὶ αἰσθήσει μικτὰ ὥσθ' ἂν ἐκφανῇ
 τε καὶ δῆλόν ἀνομοιομέρειαν, οἷα τὰ τῶν φυτῶν σώματα, καὶ
 τὰ τῶν ζώων. Τέτων δὲ καὶ πάντα τοῖς πᾶσι συναναμι-
 γνύοντες εἰκὴ συμφύρομεν, ἀλλ' ἐν τοῖς ὑσέροις τὰ πρότε-
 ρα, καὶ τοῖς μᾶλλον συνδέτοις τὰ ἀπλᾶτερα εἰσάγομεν,
 ἀνάπαλιν δὲ ἐδαμῶς. Οὐδὲ γὰρ ἔχει φύσιν τὸ σιώδεον
 ἐγκεῖσθαι τῷ ἀπλῷ, εἰδὲ γὰρ μᾶλλον, ἢ τὸν ἀειδμόν τῇ
 μονάδι. Συνίστασθαι δὲ ἐπαίαντες τὰ μὲν φύσει ἀπλᾶ ἐκ
 τῶν

τῶν ὁμοφυῶν ἀπλᾶτάων φύσεων, τὰ δὲ σιώδεα καὶ ἐκ
 τῶν ἑτεροφυῶν, τοσάτω δὲ πλείονων τε καὶ ποικιλοτέρων, ὅ-
 σον περ αὐτοῖς μᾶλλον τῆς συνδέσεως μέτεσι.

Θεώρημα ΜΕ'.

§. χ α'. **Τ**ὸ φυσικὸν εἶδος ἐπὶ μὲν τῶν ἀπλᾶτάων
 „σωματίων, τὰ κατ' αὐτὰ ὁρίζεται, καὶ ποιῶς πως ἔχει,
 „ὅτι γνωρίσματα, οἷον χεῖμα τε καὶ μέγεθος, καὶ εἴ τινα
 „ἄλλα πάθη, τέτοις μὲν ὅστις ἰδιόζοντα, ἡμᾶς δὲ λα-
 „θάνοντα. Ἐπὶ δὲ τῶν ὅς αὐτῶν συνδέτων, τῇ κατὰ
 „θέσειν τινα, καὶ λόγον μίξει τῶν αὐτῶν, καὶ τῶν κατ' αὐ-
 „τὰ γνωρισμάτων συγκροτεῖται.

Εἶδος γὰρ φυσικὸν τῶν σωμάτων ἐστὶ, τὸ τῶν αὐτῶν συ-
 νιστῶν φύσιν, καὶ, τῶν ὅσα ταύτῳ ἐκ ἐλαχίστου, ἀντιδιασέ-
 λον. (§. ρ λ γ'. φ π δ'.) Ἀλλὰ τοῖς μὲν τὰ προσόντα
 γνωρίσματα, οἷον μέγεθος, καὶ χεῖμα, καὶ εἴ τι ἄλλο ὥσθ'
 ταῦτα, ὅπερ ἡμᾶς διαλανθανόν τέτοις προσιδιάζει, κατ' ὅ-
 πως ὁρίζεται, τοῖς δὲ παρ' αὐτὰ σιωδόντα, καὶ ἢ τέτων
 αὐτῶν θέσεις τε, καὶ καὶ λόγον μίξης, τὴν σύστασιν παρέ-
 χεται, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἄλλων ὁρίζεται. Ἀτόμῳ γὰρ ἀέ-
 ρος φέρειπεν, μέγεθος ἴδιον ἔχοντι, καὶ χεῖμα τὸ προσῆ-
 κον, καὶ ποιῶς πως ἔχοντι πρὸς ἡρεμίαν, ἢ κίνησιν, καὶ
 παθῶν τινῶν ἄλλων προσιδιάζοντων αὐτῷ ἐμειορῶντι, δια-
 ρισμένη ἐστὶν ἡ φύσις, καὶ τῶν μὴ τοιούτων διακεκερμένῃ.
 Ὁμοίως δὲ, καὶ εἰ πολλὰ ἅμα εἰς ταὐτὸ σιωδέσθαι μὴ
 πρὸς μίξιν ἀποπεφυκῶτα, τῇ τε ποιᾷ τῶν γνωρισμάτων
 αὐτῶν κράσει, καὶ δὴ καὶ τῇ ὁρίσμενῃ θέσει τῶν σωμάτων
 αὐτῶν, ὁρίσμενον φύσει τὸ σιώδεον ἀναδειχθήσεται, καὶ
 παντὸς ἄλλου διακεκερμένον. Ἄρα Ο. Η. τὸ Α'. καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. χ β'. **Ε**νταῦθα ἡμῖν, εἰπέρπε καὶ ἀλλαχῇ τὸ τῶν
 Σχολαστικῶν εἶδος, καὶ τῶν ἄλλων περὶ παθητικῶν, τῶν
 Metaf. Tom. II. L μυκ-

μοχλῆρας συσπᾶσονται, τὰς κατ' αὐτὰς ἡμισίας καταργη-
μοίαις θεώμενοι. Ἐκεῖνοι γὰρ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, ὡς
ἐστὶν τινὰς ἀτελεστέρας εἰσάγουσι, τῇ συνελεύσει ἐκατέ-
ρας τὴν ὀλοχέρειαν τῷ σωθέντι περὶ τὴν ἀπόρριψιν. τὴν γὰρ
σωθέντε, φασὶν; ὁλικῶς θεωρημένον, μέρη ταῦτα ἐσιώδη
τε, καὶ συμπληρωτικά ἐστίν, ἀμφω τε ὄντως καὶ πραγμα-
τιῶδη, ὥστε θάτερον θάτερον πράγματι διακρίνεσθαι. Καὶ
τὸ μὲν, ἡ ὕλη καὶ τὸ θῆλυ, ὑποδέχεται τὸ εἶδος ἐπιγι-
γνώμενον, τὸ δέ τοι εἶδος ὡς τὸ ἄρρεν ἐπιβαίνει τῇ ὕλῃ,
καὶ ταύτῃ τελειοῖ, κατεῦθεν τὸ σωθέντων. Ἀλλ' ἡ μὲν
ὕλη ὅν τῷ σωθέντι ἐκ ἐκ τῆς μηδενός, προϋπῶν γὰρ, τὸ
δὲ εἶδος ὅδ' αὐτὸ ἐκ μὴ ὄντος, προσενῶν γὰρ. Ἀλλ' ἡ μὲν
προϋφασσάσα, τὸ δ' ἐχί. Προσφασσέηκε ὅδ' ἐν τῇ ὕλῃ δυ-
νάμει. ἑξέτερον τε ἀπλῶς πᾶσιν ἀγέεται, τὴν ἐκ τῆς μηδαμῇ
μηδαμῶς ὄντος ἀφ' αὐτῆς ἐν τῇ φύσει, καὶ ταῖς
ἀλλοίαις μεταβολαῖς ἀποσφραγισμένης τῆς φύσεως. Τί δ' αὖ ἄ-
ρα καὶ εἴη τὸ εἶδος τῆς; εἴπερ ὅδ' ἐστὶν ἡ φύσις, καὶ τῆς ὕλης ἀντι-
δήρηται πράγματι, πότερον φύσις τις ὅδ' ἐστὶν ἡ φύσις, καὶ τῆς
πᾶν, ἐν παχύτητι τὸ εἶναι ἔχουσα καθάπερ τὰ σώματα,
καὶ καὶ τὰς αὐλὰς ἔξω ὅδ' παχύτης τε, καὶ ὁμοειδέως, τῆς
σωματικῆς; ἢ τῶν ἑξέτερον; Εἰ μὲν ὅδ' τὸ πρῶτον, ἐπεὶ
τῇ ὕλῃ ἐγκαταδύεται, καὶ δι' ὅλης ὅλον γίνεται, χωρήσει
δὲ τὸ σπέρμα δὲ τῶν σπέρμα, τὸ ἀδύνατον. Εἰ δὲ τὸ δεύτε-
ρον, νῦν ἄρα ἔσαι, τὸ ἀποπῶπτον. Εἰ δὲ ἑξέτερον, ἐν
ποσὶν ἢ τῆς ἀντιφάσεως πάγη, τὸ μὲν σωματικόν, μὲν
μὴ συμπλέκασα. Οὐδὲν ὅδ' σωτὴρ ὅπερ εἰώθασιν ἀπαν-
τᾶν ὅτι σῶμα μὲν ἐχί, σωματικόν δέ τι. Εἴπερ γὰρ οὐ-
σία, καὶ σῶμα διλονότι, εἰ δὲ σωματικόν ὡς ἑξέτερος τις
καὶ γνώρισμα σώματος, τὸ ἐκείνου συγχωρεῖται, ὅπερ βε-
λόμεθα, καὶ ὑπὲρ ἡ ὁ ἀγών. Ἀλλὰ τὸν δὲ ἀναλαβόντες
αὐτοὶς τῆς ἐρωτήσεως πότερον δὲ προϋφασσέηκε τὸ εἶδος πρὸ
τῆς σωθέντος, ἢ ἐχί; εἰ μὲν γὰρ ἐχί, ὡ καὶ Ἀριστοτέλης
αὐτὸς εἰσὶν ἐπιμαρτυρεῖν (1) " τὰ γὰρ ὡς ὁ λόγος ἅμα

π φη-

καὶ φησὶν " ὅτε γὰρ ὑγιαίνει ὁ ἄνθρωπος, τότε καὶ ἡ ὑγίεια
καὶ ὅδ' ἡ καὶ τὸ ἄνθρωπος τῆς χαλκῆς σφαίρας ἅμα, καὶ ἡ χαλ-
καὶ σφαῖρα. (δ. ρμθ.) ἐν τῇ μὴ ὄντος ἅρα ἡ ἀπλή-
ἐστὶν, φύσει τὴν ὑπάρξιν λήψεται. Εἰ δὲ τὸ εἶδος ἐπὶ
καὶ ἡ συλαίτιος ὕλη ὡσαύτως, ἀνακύψει καὶ αὐτὴ ἐκ τῆς μη-
δενός καὶ φυσικῶς ὄντος. Τὸ δὲ καὶ αὐτοῖς τῶν ἀδυνατῶν
ὁμολογεῖται, καὶ εἰναι ἅρα. "Ο γὰρ φασὶν ἐκκλῖναι τὴν ἀ-
πορίαν μηχανώμενοι, ὅτι δυνάμει προσενῶν τῇ ὕλῃ τὸ εἶ-
δος, ὁλοκλήρως εἰ καὶ αὐτοὶ συνίσταν, ὅπως φασί. Τί γὰρ
τὸ προσενῶν, ἀλλ' ἡ τὸ φθάσαι ἐκτός τῆς μηδενός κεί-
θαι; τί δὲ τὸ δυνάμει, ἢ τὸ μήπω; τὸ γὰρ δυνάμει, τὸ
μὴ ἐνεργείᾳ εἶναι, λέγει αὐτόχημα. Τὸ δὲ μὴ ἐνεργείᾳ
εἶναι, αὐτὸ τῷ εἶναι, τὸ μήπω ἐκ τῆς μηδενός προκύ-
ψαι εἰς τὸ εἶναι, τοῖς τῆς μετέχουσιν. Συνείλοχεν ἅρα εἰς
ταῦτα τὸ εἶναι, καὶ τὸ μὴ εἶναι, ὁ μὴ ἐκ τῆς μὴ εἶναι, τὸ
δυνάμει ἔχον τὸ εἶναι μεταπεμπόμενος, καὶ τότε αὐτὸ ἐντός
ἅμα τῷ εἶναι, καὶ ἐκτός λαμβάνει τιθέμενος. (ὅρα καὶ δ. ρλθ.)
Ἀλλὰ τὰ τῶν φυσικῶν εἶδους τῶν Σχολαστικῶν περὶ τὴν
τα ποσάυτης ὅδ' ἀνδρίας μετὰ, ὡς καὶ τὸ ἀπελέγχειν αὐτὰ
πειρᾶσθαι δὲ πλειόνων, μὴ ἔξω τῆς ἀνδρίας, καὶ φορτικῶς γί-
νεσθαι. μία γὰρ σύμφωνος κατ' ἡμᾶς ἀφ' ἧς τοῖς πᾶσι δό-
ξα κρατεῖ, ἡ καὶ τῶν Παλαιῶν τοῖς ἐποχάζεσθαι ἐγκεινομέ-
νη, ὡς τὸ εἶδος τὸ φυσικόν (ὡς γὰρ τὸ καὶ τὴν χωριστῶς
ἐστὶν, τῆς ἐν ἡμῖν λογικῆς ψυχῆς ἐξέλοις) ὅδ' ἑτερον
ἔστιν, ὅτι μὴ ἐκμορφωμένης ὕλης κάλλος, ἐκ ποικίλων ὁμο-
ειδέων τε καὶ γνωρισμάτων αὐτῆς συνιστάμενον. Τῶν γὰρ καὶ
Πρωταγόρας φαίνεται αἰνιστόμενος, ὅς " ἀρχὰς τῶν ἀειδμενῶν
καὶ τῶν συμμετερίαις τῶν ἐν τέτοις, ὡς καὶ ἀρμονίας καλεῖ
" (1) εἰσῆγε. Καὶ Ἀδίκιππος, καὶ Δημόκριτος, οἱ δὲ τῆς
τῶν ἀτόμων ἐντέχνου συζυγίας, ὡς δὲ τῶν ἀειδμενῶν ἐκεῖνος
τὰ εἶδη ἀναπτύσσοντες, καὶ δὲ τῶν ἐξ ἀειδμενῶν πᾶν καὶ αὐ-
τὸ τὰ πάντα ποιεῖν παρ' Ἀριστοτέλει (2) φερόμενοι. Καὶ

Πλά-

(1) Πλάτωνα. Α. Ἀριστ. Κεφ. γ'.

(2) Περὶ Οὐρα. Βιβλ. γ'.

πλάτων ὡς εἴρηται (δ. φυή.) ὁ καὶ τὸν Θεὸν γεωμετρεῖν πύτη γε ὑποφθεγγάμενος, ὡς ἄρα τὰ εἶδη τοῖς μεγέθεσι καὶ τὰ ἀρχέτυπα ἡρακοσμεῖντα, καὶ δυοῖν διδομῶν, εἶδος τρίτον, τὸ μὲν ἴσον, τὸ δ' ὅμοιον ἀναβάλλονται. (1) Καὶ λειστοτέλης πρὸ πάντων σαφέςατα, πῆ μὲν τὸ εἶδος ἐν εἰ-
 ραι διδάξας, ὥσπερ ὅστις ἢ ἐν πολλοῖς ἐκείνα τάξις, καὶ ἡ
 μισική. (2) πῆ δὲ λόγον τὸ τί ἡ εἶναι ἀποκαλέσας, ὡ-
 σπερ καὶ τῆς ἡ πασῶν συμφωνίας λόγος ὁ διπλασίαν.
 (3) Πῆ δὲ ὅτι τῆς ἀπλῶς γινόμενων τὰ μὲν γίνεται μετα-
 σχηματισμῶ, ὡς ὁ ἀνδρείας ἐκ τῆς χαλκῆς, τὰ δὲ προδέ-
 σει, ὥσπερ τὰ ἀνυψώντα. τὰ δ' ἀφαιρέσει, ὥσπερ ἐκ λί-
 θου ὁ Ἑρμῆς. τὰ δὲ συνδέσει, ὥσπερ ὁ οἶκος. τὰ δ' ἀλ-
 λοιώσει, ὡς τὰ καὶ τὴν ὕλην φησὶ, ἔσπομα. (4) Καὶ
 ἐν ἄλλοις ἐκφανέστερον ὅτι φύσις τὸ εἶδος λέγεται, τὸ μόνον
 τῇ ἐπινοίᾳ χωριστὸν ὄν. (5) Καὶ ὅτι τὰ ὡς ὁ λόγος (τε-
 πέσι τὰ εἶδη) ἅμα ὅστις. Ὅτε ὅδ' ὑγιαίνει ὁ ἄνθρωπος,
 τότε καὶ ἡ ὑγίεια ὅστις, καὶ τὸ χῆμα τῆς χαλκῆς σφαίρας ἅ-
 μα, καὶ ἡ χαλκῆ σφαῖρα. (6) Καὶ ταῖς τῶ προβλημάτων
 δὲ ἐπιλύσεσι, καὶ τοῖς, ἅπερ ἐλάσσονα φυσικὰ ἐπιγέγραπται,
 βιβλίοις, ἐτι δὲ καὶ ἐν τοῖς περὶ μετεώρων, καὶ ὅλως ἐν οἷς
 φυσικώτερον ἡαλέγεται, ἡα τῆς τῶ μορίων ὕψους τε, καὶ συ-
 ραφείας, καὶ ἐπιπλοκῆς, καὶ κινήσεως, καὶ χύματος μᾶλλον,
 ἢ ἡα τῶ μεταφυσικωτέρων ἐκείνων ὀνομάτων τὰ εἶδους, καὶ
 τῶ ποιότητων, τὰ φαινόμενα ἐκτιδέμενος, σαφῶς ἐννοεῖν
 παρέχετο, μὴδὲν εἶναι καὶ δόξαν τὴν αὐτὴν τὸ εἶδος τῶ
 σωμάτων, ἀλλ' ἢ αὐτὴν τὴν ὕλην ποικίλως συμμορφωμέ-
 νων τε καὶ διορίζομεν, καὶ αὐτῇ ἅχει τῶ ἀπλῶςάτων σω-
 ματίων παντοίως μετασβεάζομεν.

Θεώ-

- (1) Ὁρα Πλάτωνα. ἐν Συμπόσιῳ. Βιβλ. η'. Προβλ. β'.
 (2) Φυσικ. Βιβλ. α'. Κεφ. γ'. Ἐδαφ. ξ'.
 (3) Βιβλ. β'. Ἐδαφ. κ'.
 (4) Βιβλ. α'. Κεφ. γ'. Ἐδαφ. ξ'.
 (5) Βιβλ. β'. Κεφ. β'. Ἐδαφ. ι. καὶ ια'.
 (6) Μεταφ. Α.

Θεώρημα Μγ'.

δ. χ γ'. Ἡ ἀ φυσικῶς ἀπλᾶ τῶ σωμάτων, ὅποια πο-
 τ' αὐτῇ, ἢ συνίστασιν τοῖς φύσει ὡσαύτως μὲν ἀπλοῖς, ἐ-
 περοειδέσι δὲ, ἀρχαὶ καθίστανται τῶ συνδέτων, ἀλλ' αἰ-
 δηταί.

Ἐξ αὐτῆς ὅδ' τὰ συνδέται, τὰ ἐκ τῶ ἐτεροφυῶν, (δ. υζ').
 καὶ εἰς αὐτά. Ἀρα τὸ Α'.

Τὰ δὲ φυσικῶς ἀπλᾶ ταῦτα σώματα, καὶ τοι ἐκ τῶ κα-
 θ' αὐταῖς ὑπερπαιδῆτων ἀτόμων συγκροτέμενα, ἐμὴν αἰδή-
 σαι ἀληπτα καὶ αὐτὰ ὅστις, ἅτε δὴ τὰς ὄγκους μεγεθυόμε-
 να, καὶ αἰδητὰ γινόμενα. (δ. χ'). Ἀρα, ἐπεὶ τὰς τοιαύ-
 τας ἀρχὰς αἰδητὰς εἶναι ἐτέθη, (δ. φ π γ'). τὰ φυσικῶς
 ἀπλᾶ τῶ σωμάτων, καὶ τῶ συνδέτων ἀρχαὶ εἰσὶν αἰδη-
 ταί. Ο. Η. τὸ Β'.

Σχόλιον.

δ. χ δ'. Ὁ καὶ λόγον ἄρα εἴς τινος τῶ στοιχείων
 καὶ μόνου, ὁ ἀπεκληρώσαντο, οἱ μὲν ἐκ τῆς ὕδατος, ὡς πάλαι
 μὲν Θαλῆς (1), ἐν δὲ τοῖς ὕστερον Οὐανελμόντιος ὁ Χυ-
 μικός. Οἱ δὲ ἐκ τῆς γῆς, ὡς Φερεκύδης ὁ Σύρος. (2) Οἱ
 δ' εἴς ἀέρος, ὡς Ἀναξίμανδρος τε καὶ Διογένης ὁ Ἀπολλωνιάτης.
 (3) Οἱ δὲ ἐκ πυρός ὡς Ἰππασος ὁ Μεταποντινός, τὴν τῶ
 συνδέτων μίξιν εἰλήφασιν. Εἰ μὴ τυχὸν τὸ ἐν ἐκείνῳ, ἐκ
 πλείονων ἐπεροειδῶν συνεσὸς ὑπερόν, φύραμα οἷον πολυ-
 μιγές, καὶ μὴδὲ ἀπλᾶν φυσικῶς, ἀλλὰ συνδέτων. Τέτων δὲ
 μᾶλλον πιθανοί, οἱ ἐκ δυοῖν συνδέμεναι, οἷον Ἐκροφάνης
 ὁ Κολοφώνιος ἐκ γῆς τε καὶ ὕδατος, καὶ Οἰνοπίδης ὁ Χῖος ἐκ
 πυ-

- (1) Πλάτωνα. Α. Ἀρισκ. Κεφ. γ'.
 (2) Σέξτος Ἐμπειρικ. Βιβλ. γ'. Κεφ. δ'.
 (3) Αὐτ. Αὐτ.

πυρός τε καὶ αἶρος. Καὶ Ἰππων ὁ Ῥηγίνος, ἐξ ὕδατος καὶ πυρός. Καὶ πολλὰ ἐτι Ὀνομάζειν ὁ ἐκ βίῳ, πυρός, καὶ ὕδατος, καὶ γῆς. (1) Καὶ Ἐμπεδοκλῆς ὁ ἐκ τῆς πελάγους, πᾶν τε αἶρα τοῖς τρισὶ προδεμένους, καὶ τὰς καὶ τὰ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν δυνάμεις (2) τὴν μὲν συναπτικὴν ἔσσαν, τὴν δὲ διακριτικὴν (3) ταῖς φυσικαῖς ῥυτίξεσι καὶ φθοραῖς ἐπιτίθας. Ἦν δὲ δόξαν καὶ πρὸς Ἡσίοδον αὐτὸν, καὶ Ὀρφέα, καὶ Ἑρμῶν τὸν Τεισμέγιστον, καὶ τὸν Φερίπυσον Ζωροάστρου εἶσιν οἱ ἀνάγκαι. Ἀλλὰ γὰρ ἐπεὶ περὶ ἀρχῶν τῆς αἰδήσει ληπὶν λέγομεν, ἐκ αὐτῶν ἔξω βαίνομεν τις εἶδος, καὶ τὰ πᾶσι συνωπάπτοντες ἡμεῖς βραχέων, ὥς εἰδὲ τὰ γεωμετρίαι ταῦτα σοιχεῖα ἀρχαὶ εἶναι τοιαύτας ἐν ταῖς ὕπερον ὁμολογῆται ἢ τε τινὰ, ἢ τε πάντα. Τῶν γὰρ αἰδήσει ἀρχῶν τὸ φύσει ἀπλῆν, καὶ μονοειδὲς ἐκ μονοειδῶν τῆς συστάσεως ἀπαιτωσῶν, κακεῖνα πάντως, ἢ περ αἰδήσει ληπτὰ τυγχάνει, καὶ γῆ φημί, καὶ ὕδωρ, καὶ τ' ἄλλα, τοῖς ἑτεροειδέσι συνανακέντραται, καὶ εἰς ἡμῖν ἐξ αὐτῶν περὶ πίπτει, ὁ αὖ καθαρόν τε εἶναι, καὶ ἀκρατόν, καὶ τῶν ἄλλων ἀμιγές. Πρὸς ὃ καὶ αὐτὴ μόνη αὐτὴ ὑπολείπειτο περὶ ἀμυθία, ὅτι τὸ πλεονάζον, καὶ ὄχημα οἷον γινόμενον τῆς ἐκ τῶν ἑτεροειδῶν ἐπιμείξεως ἐπὶ ἐκάστω, οἷον τὸ μὲν γεώδες ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ δ' ὕδατῶδες ἐπὶ τῆς ὕδατος, καὶ πῶν ἀλλοτερίων ἀμελεμένων, οἷον εἴτινα παρεισφρήσεις, εἴτε ὕδαρὰ μέρη τῆς γῆς, εἴτε γῆρὰ τῆς ὕδατος, ἐκεῖνο δὲ καὶ τὸν λόγον κατέχει τῆς αἰδήσει ἐκ ἀλήπτε ἀρχῆς, καθ' ὃ καὶ τῶν πελάγους ἐκαστον, εἰς μίξιν τὴν τῶν συνδεέων τὸ αὐτῶν συνεισφέρει. Οἱ γεμῶντες ἀπὸ τῆς χυμίας, τὴν τετρακτὴν ταύτην ἀθετήσαντες τῶν σοιχείων τὴν περὶ λῶνμον, πᾶν τε τινὰ ἀρχοειδῆ τε καὶ φύσει ἀπλᾶ σώματα, εἰς ἀρχὰς ἐπὶ τῶν συνδεέσεων ἀντικατατίθαι προείλοντο. Ἔστι δὲ ταῦτα πνεῦμα, καὶ θεῖον, καὶ ἄλας, καὶ ὕδωρ, καὶ γῆ, εἰς ἅπερ ἅπαν σῶμα ἐκείνοι, δύ-

νάμει

νάμει πυρός, καὶ δραστηρίων τινῶν ὕδατων, ἀναλύειν κατεπαγγέλονται. Καὶ πνεῦμα μὲν (ὃ καὶ Ἑρμῶν καλεῖται) ὅστις ἐστὶ τις λεπτοτάτη καὶ ἐνεργὸς, ἐφ' ἧς ἀμέσως ἐπὶ τῶν μικτῶν πᾶσα κίνησις. Θεῖον δὲ ἐστὶ τις λιπαρὰ καὶ ἰσώδης, ἢ τὰ ἐν οἷς ἀφθονωτέρα εἴσιν, δυνατέφλεκτα καδισώσα. Τὸ δὲ ἄλας σῶμα σκληρόν, τὸ πρῶτως καθ' αὐτὸ τὴν γεωμετρικὴν δυνάμιν κινεῖν, καὶ εἰς ὕδωρ ἀναλυτὸν ὄν. Τέταρτον δὲ τὸ ἐξ ὃ, ὃ δεινὸν φύσει τυγχάνει καὶ πληκτικόν. Τὸ ἀλκαλικόν, ὃ καὶ τῶν ὀξείων συνανακέντραται πάχει ἀνάγκαι. Τὸ σερρόν ὃ τῶν πυρὶ ἀντικείμενα ἀντιβύλλον κερτερῶς καὶ μαχόμενον. Καὶ τὸ πῆξιμον, τὸ ἐξ ἐναντίας ἐνδιδεῖν τῶν πυρὶ, καὶ ῥᾶτα ὑπεῖκον, καὶ εἰς αἶρας ὑπ' αὐτῶν διασπενδανύμενον. Ὑδωρ δὲ ὅστις (ὃ καὶ φλέγμα καλεῖται τοῖς χυμικοῖς ἀπεί) ἐστὶ τις ῥοώδης τε καὶ ὕδατος, ἄσμος, ἄχυμος, πάντῃ ἀδρανής. Γῆ δὲ τελευταῖον (ἢ καὶ νεκρά κεφαλὴ παρ' αὐτοῖς ἀνόμεσαι.) οὐσία ξηρὰ, σερρὰ, ἄχυμος, καὶ αὐτὴ, καὶ πάσης δραστηρίας ἀμοιρῆσα δυνάμειος, οἷα δὴποτε ἢ διακρίνας, δυνάμιν τε πᾶσι καὶ ποιότητα ἀποδιδόναι τέφρα γινώσκεται. Ταῦτα τοίνυν, ἐπειδὴ φασὶν ἐκ παντὸς μικτῆς τῆς τελευτέρων, ἢ πῦρ, ἢ ἑτέρας ἢς τινος ἢν θερμότητος δυνάμει ἀναλυομένη ἀποφέρεται, δῆλον ὅτι καὶ τοῖς πρᾶγμασι αὐτοῖς προεγκείμενα ὄντι, καὶ τοῖς τὴν αἰδήσει διαφύγοντα. Οὐδὲ γὰρ οἷον τε τὸ πῦρ, ἢ πᾶν ὅτι τύχοι τῆς ἐν τῇ φύσει δραστηριώτερον ἄλλο, καινὰς ἀντικείμεν ἐστὶας, τὰς δὲ ἑσας διίσταν ἀπ' ἀλλήλων καὶ διακρίνειν. Εἰ γὰρ ἐκεῖνο, καὶ ἐξ αὐτῶν ἄλλας αὐτῶν ἀπεδείκνυ, κακεῖτων ἐτι ἄλλας εἰς ἀπειρον. Ἀλλ' ἐκ τούτων, τῆς γὰρ ἀναλύσεως πέρατα τίνα κεῖται, οἷα δὲ καὶ τῆς διαιρέσεως. (β. φυγ. φυδ.) Καὶ προσκόνται τοίνυν ἐκεῖνα τῆς συνδεέσεως, ὥς ἀρχαὶ συνδεέσεως εἰκότως ἐνῆσαν αὐτῶν. Ἀρχαὶ δὲ αἰδήται, ὅτι καὶ χωρὶς τεθεῖσαι δι' ἀναλύσεως ὁραταὶ αἱ πᾶσαι καὶ ἀπταί. Τινὲς δὲ καὶ τὴν ὁσφρησιν κινεῖσαι, ὥστε τὰ θεῖα καὶ τὴν γεῦσιν, ὥστε τὰ ἄλατα. Τέτων δὲ ἢ μὲν γεώδης φύσις, ὑποσάφους ἔχει λόγον ἐν τῇ μικτῇ, καὶ βάσεως ἢ δὲ τῆς πρᾶματος, καὶ τῆς θεῖας, καὶ τῆς ἄλατος, τὰ τῆς εἰδὸς ἀναπληροῖ ἢ δὲ ὕδατῶδης, ὅσα καὶ κόλλη ὑπεργαί, τὸ εἶδος τῆς ὕλης συνωπάπτεσα, καὶ συτρίγγεσα. Ἀλλὰ γὰρ τὰ πλείω

(1) Σίξτος ὁ Ἐμπερ. Βιβλ. γ'. Κεφ. δ'.

(2) Πλάτωνα. Α. Ἀρισκ. Κεφ. γ'.

(3) Διέρτιος ἐν τῇ βίῳ.

περὶ τῶν πολυπραγμονεῖν, τοῖς τὸ φυσικὸν εἶδος ἀκρίβει-
αν ἐκείνῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῆς ἐν τῷ Παρτί Δυνάμεως, ἢ περὶ
Νόμων τῆς ἐν τῇ Φύσει.

§. χε'. **Ε**κ πολλῶν ἐσιῶν συνεπιπληκομένων ταῖς πρὸς
ἀλλήλας ἐπεσεργήσεσσι τε, καὶ ἀντιδράσεσι, τῷ συστήματι
σωλίσσεται νομήν, (§. υπέ. υπς'.) τῷ τε ὅλῳ (§. υγά.)
ἢ τῶν καὶ μέρος, ὅς ᾧν ἐκείνο, (§. υγβ'.) ὡς φθάσας
ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἀκόλουθον αὐτῇ εἶναι, ἐγκαθιδρύσθαι ὑπο-
λαμβάνειν ταῖς ἐσίοις ἀπάσαις, ἢ τῶν ἐκάστη, καὶ δυνά-
μεις ὅς ᾧν αἱ ἐκέρχονται. (§. σο. σοβ'.) δι' ᾧν καὶ με-
ταβολαί. (σοά.) ἐν αἷς κεῖται τὰ τῆς ἀφροσύνης.
(§. υπέ.)

§. χς'. Αἱ δὲ δὴ τοιαῦται δυνάμεις κατ' αἷς τεταγμένως
τὰ μὲν κινεῖν, τὰ δὲ κινεῖσθαι πέφυκε, νόμοι τε καὶ θεσμοὶ
φύσεως ἐλαχον ὀνομάζεσθαι. Οἷς ἐν μέρει μὲν, αἱ κα-
τ' εἶρμόν χωρεῖσαι τῷ αὐτῷ εἶδος μεταβολαί πειθαρχεῖσιν,
ἅπασιν δὲ, καὶ τῷ ὅλῳ, αἱ τοιαῦται ἀπαραιτήτως γινόμε-
ναι, ἐν ὁμοίαις ἀφροσύναις, πῶν τε ὑφ' ᾧν, καὶ πῶν ἐφ' αἷ
καθισταμένων· τὰς ἐν θεσμοῖς περὶ, τῇ δὲ αἰσθητικῇ πα-
ρατηρήσει, καὶ πείρα τῇ ὅπῃ τοῖς κατ' ἑκάστα συμβαίνουσι
προσέχοντες καταμαθεῖν εἴη. Ἄλλως δὲ ἐθαμῶς, ὡς δὲ
ρεῖν, εἰδέσθαι λόγον τινὰ τῶν ἐκ πῶν προτέρων ὅλως
δυνατὸν. (1)

§. χζ'. Εἴη δ' αὖ φύσεως ἀπλῆς μὲν θεσμός, ὁ κατὰ
μῖαν τινὰ δυνάμιν, σωλίστος δὲ ὁ καὶ πλείονας, πῇ μὲν
συναντιλαμβανομένης, πῇ δὲ καὶ αὐτιφροσύνης, ὑφ' αἷ
δε

δὲ κινέσας τὸ αὐτὸ θεωρήματος. Ὁ δὲ ὅς ἀπασῶν τῶν ἐν
τῷ παρτί νόμος κοινότητος, ὡς τὸ ὅλον σωλίσταγμα σωλίσσε-
ται καὶ διεξάγεται.

§. χη'. Ἐτι οἱ μὲν εἰς νόμοι προκαταρκτικοὶ τινές, οἱ
ἄλλων μηδαμῶς ὄντες ἐξηρημένοι. Οἱ δὲ δεύτεροί πως, καὶ
ὅς ἐκείνων οἷον ἀφρογῶγοι, κακίνοις τεθείσιν ἀπαραιτή-
τως ἐπόμενοι· οἷον εἰ τεθῇ ὁ καὶ τῷ βαρύτητι νόμος, καὶ
τῷ ἀντίβασιν, καὶ τὸ ἐλατήριον, ἐκ τῶν ἐσιῶν περὶ ἀ-
πλῆξεων, ὁ τῆς ἀντανάχλασεως τῷ προσαράσσοντος ἐτέρω
τῷ τῶν ἀντιτύπων σώματι νόμος, καὶ μέτρον, καὶ διορισμὸν
τεταγμένον, ἀναφύσει τῷ κίνησιν. Αἱ γὰρ οἱ πρότεροι,
καὶ ἀπλῆστεροι.

§. χθ'. Τοῖς δὲ τὰ ἰδικὰ πραγματοδομένοις νόμοι φύ-
σεως εἶναι λέγονται, πρὸς αἷ, ὡς κανόνες, τὰς ἐαυτῶν ἐ-
λαττέρας πράξεις ἀρμόζοντας ἀπιθυμεῖν, ὅς τῷ φύσει τὸν
ἐν τὸν ἡμέτερον καταυγάζοντος φωτός, ὁ Δημιουργὸς ὑπο-
τίθησι καὶ ἀφρολύεται.

Θεωρήματα ΜΖ'.

§. χί'. **Τ**αῖς ὅς ᾧν ἅπας ἀφροσύνη συναρμολογεῖται
καὶ ἐσίοις, ἐρεῖναι μὲν δυνάμεις κινητικὰς ἐπ' ἀνάγκης, γι-
νῶσκειν δὲ ἡμᾶς τῶν τῷ φύσιν ἐπ' ἀκρίβειαν ἥτις ὅτι,
καλεπώτατον.

Δείκνυται ὅς τῷ §. υπέ. καὶ τῷ §. χε'.) τὸ Α'.

Αἱ δὲ δυνάμεις αὗται, ἐνσωματωμένων κατ' αὐτὰς τῶν σω-
μάτων, λανθάνουσιν ἡμᾶς, ὥσπερ καὶ αἱ ἐσίοι (§. φιθ'.
φκ.). Ἄλλως δὲ καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῶν ἐν κινήσει. (§. φοέ.)
ὅς τῆς κινήσεως ἀκρίβειας λόγος ἡμᾶς ἀφροπέφυγε. (§. φοή.
φοθ'.) Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. χιά'. **Τ**ὸ δὲ τὸ κινῆσαν ὅτι πολλὰς ἐνδεχέαι τῇ
ὅλῃ ἐσίοι τινὰ ἐνεργὸν καὶ δραστήριον, καὶ οἷον ἐμφυχῶσαι
τε

τε καὶ ζῶνται πρὸς τὴν τῶ πάντων σύστασιν. Ἀμέλει τοι καὶ οἱ Χαλδαῖοι φέρονται, καὶ μόνον παρ' αὐτὰς ὑπερκοσμίως φωτὶ διαχωρεῖσθαι τὸν σωματικὸν κόσμον ὑποτιθέμενοι, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ψυχῆς τινὸς πηγαίας, ἢ φασί, καὶ καθόλου ἄγεσθαι. (1) Ὑπερίθετο δὲ καὶ Πλάτων ψυχῶν ἐγκόσμιον τινα, παρμήγα οἶοντι ζῶν τυγχάνειν τὸν κόσμον ὑποφαιρόμενος. (2) Εἰσήγε δὲ καὶ Σπύσιππος δυνάμιν ζωτικὴν, ὑφ' ἧς ὁ Κόσμος ζωπλασεῖται. (3) Καὶ Πυθαγόρας δὲ, καὶ οἱ ἐκ τῆς Σπώας, ζωποιοῦνται πως ἡγῶντο ὑπὸ τῆς Θεῆς, τὸ ὅλον σύμπαντα, καὶ ἀναπνεῖν ὀλικῶς τε, καὶ κατὰ μέρη δι' ἀπάντων διήκοντες. Αὐτὸ δὲ τὸ καὶ κατὰ ἡμᾶς τὸ δόγμα, Περσῶν τε, καὶ Σιαμίων, καὶ Σιγῶν ἐθνεσιν ἰσχύεται πορεσβόλοισιν. Ὁ δὲ Πολλαῖδος, καὶ ὁ τέως ἀκροατὴς Ἀντώνιος ὁ Κολλῖνος οἱ Θεοσυγεῖς, καὶ Μωσιῶ αὐτὸν καὶ Σολομῶντα τὰς Θεοφορήτας ἐπὶ τῶν δόξαν ἐφέλκονται, τὸν μὲν τὸ πνεῦμα ἐπιφερόμενον τοῖς ὕδασιν ἐν τῇ Κοσμογονίᾳ εἰσάγοντα, τὸν δὲ τὰς ἀνθρώπων ψυχὰς εἰς Θεὸν ἀπὸ τῆς φθαρτικῆς θανάτου, ὥσπερ δὴ καὶ τὰ σώματα εἰς τὴν γλῶσσαν εἰσπύρμενον. Τὸ δὲ τῶν καθόλου πνεῦμα, καὶ ἡ τῆς Κόσμου, ἢ φασί, ψυχὴ, καὶ τοῖς Καββαλισαῖς, εἰσπεποιήνται. (4) Ὁ δὲ πνεῦμα ἀρχαῖον τε καὶ ὑλαρχικὸν προσεῖπεν Ἐλμόντιος, καὶ οἱ Χυμικοί, καὶ Ἐρρίκος ὁ Μόρος, καὶ ἄλλοι παρ' Ἀγγλοῖς. (5) Τελούταιον δὲ καὶ ὁ Νάβθων, πλαστικόν τι πνεῦμα ἐνοικίζων τῇ ὕλῃ, ἐν αὐτῇ κείσθαι τὰς φυσικὰς ἐποπάζεθαι δεσμὰς, κατὰ τὴν συνέστητε μορφωθῆναι κατὰ τὴν χάριν τῶν ὄντων, καὶ μέχει τέλους συνεχεται. Ἀλλ' ἔτι μὲν ἔτι ἐν γλῶσσει, οὕτε καὶ κοινῇ δεσποτεῦσθαι ἐπὶ πάντων, τὸ πᾶν ὕλῃ κοσμεῖν, καὶ εἶναι ἐνδυναμὸν ἐκάστῳ ὑποθέσθαι δεῖν ὑπελήφασιν. Καὶ μίαν εἶναι ἔπος ἀντὶ τῆς δυνάμεως, ὅτι τῆς εἰσῶν χωρῆσαι ἐκβιασάμενοι, καὶ ταύτῃ εἰσώματον (καὶ γὰρ

γὰρ σωματικῶς δηλονότι, εἶγε ὅτι τῆς σωματικῆς ἡλικίας) ποικίλματα τῶν τῆς σφῶν ἀγνοίας, ἐν ἐξαισίοις καὶ ὑπερφυέσιν ὁνόμασι, ἀποπετάσαι ἐρηχυνήσαντο, ἀμεινον αὐτῶν πολλῶν βελούσμενοι, εἰ τὸ τῆς ἐν τῇ φύσει δυνάμεως χημα λανθάνειν αὐτὰς, ὡς καὶ ἡμεῖς ὡμολογήκεσαν. Ὁ δὲ δὴ Λεῖβνίτιος, καὶ μᾶλλον τι τῆς ἄλλων ἐκταλίσσας, τῇ ἀπειρίᾳ τῆς κατ' αὐτὸν μονάδων πληθύει, καὶ τὰς δυνάμεις αὐτὰς εἰς ἀπειρίαν πληθύει, καὶ ἐκάστῳ αὐτῶν εἰσώσας. Ἀλλ' ἀνεσέον αὐτὰ τὰ πρὸς τῶν φιλοσοφῶντες, ὡς ἔπος αὐτῶν ἀμεινον τῆς δυναμολογίας τῆς Γερμανῶν, τῆς πρὸς τὸν κατὰ ἡμᾶς τὸν θρῆν διεγείρασης, ἐν ἐπιγνώσει γινώμεθα. „ Τὸ ἐνεργεῖν, φησὶ, χαρακτὴρ ἐστὶν εἰσῶν, (1) ταύτην δὲ τὴν τῶ ἐνεργεῖν δυνάμιν, ἀπάσῃ εἰσῶ ἐνεῖναι „ φησὶ, ἐξ ἧς καὶ ἐνδελεχῶς ἐνεργεῖν τινα ποιοῦναι, καὶ „ ἐδὲ τὴν σωματικῶς αὐτῇ εἰσῶ τῶ ἐνεργεῖν ποτε παύεσθαι. „ Επεὶ δὲ μὴ, ὡς ἐχλῶ, ἐνεργοῦναι μοι δοκεῖ „ σιν, οἱ τὴν τῶ σώματος εἰσῶ ἐν μόνῃ τῇ ἐκτάσει, ἢ „ καὶ τῶ ἀδυσχέρητον εἶναι εἰσῶντες, καὶ πάντῃ ἡρεμεῖν „ κατὰ αὐτὸ τὸ σῶμα ὑπεληφότες. (2) ὁ δὲ ὅτι ἐκ ἐνεργείας „ καὶ δυνάμεως δραστηρίᾳ ἡμοίρῃσεν, ἔτι καὶ αὐτῶν εἰσῶ ὅ „ λως. (3) Καὶ περὶ τὸν τοῖνον εἰσβαλομένη αὐτῶν, ὡς ἐπαύα „ γκες ἐνεῖναι τῇ σωματικῇ εἰσῶ πρῶτον τινα ἐπιτέλειαν, „ ὡς πρῶτον τῆς ἐνεργήσεως δευτικόν. Δυνάμιν τυτέσι „ κινητικῶς τινα πρῶτῃ, ἢ τῇ ἐκτάσει καὶ τῶ ὄγκῳ πο „ σῶσα, αἰεὶ μὲν ἐνεργεῖν, ποικίλως δὲ ταῖς τῆς σωματικῆς „ συμβολαῖς, καὶ ὁρμαῖς ὁρατιδοῖτο ἔρεμῶν. Αὐτῇ δὲ ἡ „ εἰσῶδης τυγχάνει ἀρχή, ἢ ἐπὶ μὲν τῆς ζώντων ψυχῆς, ἐ „ πὶ δὲ τῆς ἄλλων, ἅπτα ζωῆς ἡμοίρῃσεν, εἶδος εἰσῶδες „ ἀκῶσα. (4) Ἐκ τῶν ἡν σημειώσας αὐτῶν Α'. ὅτι ὁ „ πλῶς ἡρεμεῖν τὰ σώματα μὴ φύσιν ἔχειν τῶ Λεῖβνίτιῳ „ δοκεῖ. Εἰ γὰρ ποτε καὶ ἡρεμήσειεν, ἀνέκλειπτον ἔχειν τὴν „ πρὸς

(1) Ὁρα Σπαλέων Ἰσορ. τῆς Φιλοσοφίας Μέρ. γ'. Τμήμ. β'.
 (2) Πολλαχῶς τῆς Ἐπιστολ. καὶ ἐν τῇ Τιμαίῳ.
 (3) Παρὰ Κικέρ. Βιβλ. α'. Περὶ Φύσεως Θεῶν.
 (4) Ὁρα Βυδδ. Εἰσαγ. εἰς τὴν Φιλοσοφίαν τῆς Ἑβραίων Σελ. 318.
 (5) Ὁρα Διάλεξ. περὶ ψυχ. Κόσμου, Ἀδάμ τε Ρεχέμβερν.

(1) Ἐν Πρακτικῇ. τῆς ἐν Λεῖβνίτιῳ Ἀκκδημ. Ἐτὶ 1695. Σελ. 145.
 (2) Αὐτ. Ἐτὶ 1694. Σελ. 113.
 (3) Αὐτ. Ἐτὶ 1698. Σελ. 439.
 (4) Αὐτ. Αὐτ. Σελ. 434.

πρὸς τὸ κινεῖσθαι ἐπείγειν, ὑπὸ τῆς ἀντιφύσεως αὐτῶν νε-
κρῆναι πῶς καὶ κολορῶναι αὐτοῖς τῆς δυνάμεως. (β. σξδ.)
β'. ὅτι καὶ ἐσιώδης ἡ δύναμις, καὶ ἀναφαίρετος ὅλως, μὴ
τῇ τῆς σώματος ἐσίαν λόγῳ γὰρ ἀποτιθεμένη· συλλεγόμε-
νη, ὡς ταύτη καὶ τῷ ἐσίαν συλλαμβανέσθαι, καὶ συνεισάγε-
σθαι. γ'. ὅτι καὶ τῆς σωματικῶν ἐκείνων μονάδων ἐκάστη ἐ-
ξέσται ἐν εἰς δυνάμεις, καὶ τῆς ἐν ταῖς λοιπαῖς ἀπασάν
φύσει διακρινόμενῃ. δ'. ὅτι καὶ πολλῶν τῶν μέτρων διαφέρει
τὸ δόγμα τὸδε, τὸ τῆς αἰσθάνου ἀνωτέρω προεκτεθέντος. Οἱ
μὲν γὰρ μίαν κοινὴν ἐνεσθῆγον τοῖς σώμασι δυνάμιν, κα-
τὰ γὰρ τὰ δεκτικὰ ποικιλομενῶν, ὁ δὲ ὑπὲρ αἰσθάνου εἰ-
σθῆγον αὐτὰς ἐσίαν διαφέρουσας. Καὶ οἱ μὲν ἐπέστακτον, ὁ
δὲ ἐσιώδης. Ἀλλ' ἡμῖν, εἰς, τίποτε δοξασέον αὐτῶν εἶναι ἐν
ἐπὶ δυσχερεῖ, καὶ δυσεπιγίγνωσται; Ἐχούσιν αὖ ἐκ τῆς
ἐφεξῆς κλίσεως. α'. οἱ αὐτεργὸν πῶν ἐν τῇ ὕλῃ κινήματων
τὸν Θεὸν ἐφιστάμενοι, καὶ δι' αὐτὰ τῷ φύσιν πᾶσαν οἰοῦν-
τι ἐμφυεῖντες, καὶ προσήκοντα τῷ ὄντι τῶν ὑπερτάτων προσά-
πτειν εἰκόσιν. ἐνὸν γὰρ καὶ δυνάμεων, ὧν αὐτὸν ἐνσπεύροι
τοῖς σώμασι, τὰ τῇ δὲ διακρινόμεν καὶ κινεῖν (ὅπερ ἀκροτά-
της αὐτῶν εἶναι δυνάμεως) ἀμέσως αὐτοῖς πᾶσαν κίνησιν, καὶ
τις τῶν φαυλοτάτων ἢ, αὐτῶν τῶν ὑπεραγάθων τε καὶ ὑπερτε-
λεῖ φέροντες ἀνατιθέασιν. β'. οἱ τῷ καθόλου ψυχῇ, καὶ
τὸ ὑλαρχικὸν πνεῦμα εἰσάγοντες, εἰ μὲν ἐσίαν τῶν τυγ-
χάνειν φασί, καὶ τὸ μηδεμίαν ἀποδείξιν τῆς κατ' αὐτῷ
ὑπάρξεως προχειρίζεσθαι, ἀποσερῶσι καὶ τὰς ἐσίαν πῶν ὄν-
των, ἀπάσης ἀπλῶς δυνάμεως. Καὶ περὶ ὡς περ ταύτῃ ἐν-
δυναμῶσιν, ἐξῆν δὴ πᾶς τῆς ἴσως λόγῳ, καὶ κείνας. Εἰ δὲ
δυνάμιν αὐτῷ εἶναι λέγουσι, μίαν εἰσάγοντες, ἀναιρῶσιν
ἐπὶ τὸ πολυειδές τῶν ἐν τῇ παντὶ δυνάμεων, ἀσπασίας
εἶναι εἰκός, τοῖς ὑπ' αὐτῶν χαρακτηζομένοις εἶδουσιν ἀνα-
λόγως συμποικιλομενῶν τε καὶ συμπληθυσμένων. γ'. ὁ
ταῖς ἐσιώδεσιν ἐντελεχείαις ἐσιωποῦν τὰς μονάδας, τῇ
μὲν ὡς ἀπειροπληθεῖς μονοῦ τῶν εἶδει ἀπάσας διαφερε-
σας δυνάμεις εἰσφέρειν, καὶ τῇ δὲ ὡς τέλει τῷ ἡρε-
μίαν ἀποσκοπεῖν, ἀπίθανος. Ταύτην τοι τὸ δοκεῖν καὶ ἡμῖν
καὶ τῶν ἀποφανομένων, εἶναι δὲ τοῖς σώμασι (καὶ
τὸ α'. μέρος τῶν Θεωρημάτων) δυνάμεις τινὰς ἀρετῶν, καὶ

καὶ ταύτας ποικίλας, καὶ ἀλλήλων πρὸς ἀποκρίμιναν διηρημέ-
νας. (καὶ τὸ β'. τῶν ἀνωτέρω) καὶ εἰς ἀπείρους πληθεῖς
ὡς καὶ τὰς μονάδας πληθύνεσθαι, εἰς τὸ εἶδει ἀπαξ ἀπά-
σας ἀλλήλων διακρινόμεναι, (καὶ τὸ γ'.) δι' ὧν ὁ Κόσ-
μος (καὶ τὸ α'.) τὸ ἐσιώδης ὑπ' αὐτῶν σύστημα κοσμεῖ-
ται καὶ διεξάγει. Εἰ καὶ ἐπ' ἀκριβέσ οἶμαι αὐταὶ εἶσι (καὶ τὸ
β'. μέρος τῶν Θεωρημάτων) ἀγνωσμένας.

Θεώρημα ΜΗ'.

δ. χιβ'. Ἀἱ δυνάμεις αἵς τιτιν ἢ τῶν παντὸς διακρί-
σις ὁροθετεῖται, τῆς τῆς Δημιουργῆς βελησέως ἐξηρη-
μένη εἶσι.

Θῶμεν γὰρ μὴ, ἔκταν ἄρα τὸ χῆμα τῶν κόσμων τῆς τῆς
Δημιουργῆς ἐξῆπται βελησέως. Καὶ εἰ τῶν, εἰς τὸν
ἄρα ὁ Κόσμος. Ἀλλ' ἐστὶ βεπτόν. (δ. υγγ'.) Ἄρα κατ.

Σχόλιον.

δ. χιγ'. Ἀλλ' εἴποι τις αὐτὸν ὅτι βεπτός ἀνωμολόγηται ὁ
Κόσμος καὶ τὰς ἐν αὐτῷ ἀλλοιοῦσας, καὶ μεταβολὰς (δ. υπς'.
υπζ'.) τὰς ἐξ αὐτῶν δὴ τῶν δυνάμεων συμβαινέσας.
(δ. χέ.) Καὶ ὅτι εἰς ἀπλῆς. (δ. υγγ'.) Οὐχ ἔτι
δὲ ὡς καὶ ταύτας ἢ μὴ, ἀλλ' ἐτέρας τινὰς δυνάμεις προσλα-
βεῖν ἐνδέχεται, ὅπερ ὑπεμφαίνειν δοκεῖ τὸ Θεώρημα.
(δ. ἀνωτ.) Ἀλλ' ἀπαρηγόριον ὅτι βεπτός ὁ Κόσμος καὶ ἔ-
τι. α'. γὰρ φέρεται ἐντὶ τῶν ἐν τῇ παντὶ καὶ μέρος δυνά-
μιν ἔχον, ἐχέτω ἀναφαίρετως καὶ ἀναλλοιότως, καὶ β'. ἰδίαν,
καὶ γ', καὶ ὁ λόγος ὁμοίως καὶ πάντων χωρεῖτω. Τοιγαρὶν
ἐξ ἀβέπτων τὸ βεπτόν, καὶ χεῖρον ἐκάστης πῶν ἀπλῶν
ἐσιῶν ταύτη αὐτῇ εἶναι τὸ ὅλον σύστημα. Ἀλλ' ἐδοκεῖ. β'.
Εἴτα καὶ τὸ ὑποσῆναι τὸν Κόσμον τῆς τῆς Δημιουργῆς βελη-
σέως ἔργον εἶναι ἐδέμεθα. (δ. φς'.) τῆς αὐτῆς ἄρα βε-
λήσεως αὐτῇ εἶναι τὸ τὰς ἐσίαν ἐξ ὧν ὁ κόσμος, ταύτας
ἐγκαθιδρυμένας σφίσι, καὶ ἐνσπασμένας οἷον πλατεῖν δυνά-
μεις.

ἰαίμας, ἢ μὴ τοιαύτας. Ἐπεὶ τοι γε ἔδεν ἄλλο αἰ ποῦ ἂν
 ὁ λόγος εὐταῦθα δυνάμεις εἰσὶν, ἢ τὸ τὰ μὲν κινεῖν ἔ-
 χεν, τὰ δὲ κινεῖσθαι, καὶ τὰ μὲν μεταβάλλειν, τὰ δὲ μετα-
 βάλλεσθαι. (δ. χε. χε.) καὶ ταῦτα κατὰ γὰρ τὸ μᾶλλον,
 καὶ τὸ ἦν, καὶ κατὰ διορισμὸς παντοίως. Ἀλλὰ τὸ εἶναι τῇ
 σωματικῇ φύσει πορὸ τέτων ἐστὶ νομικόν, καὶ χωρὶς τέτων
 καὶ τῆ ἀκολούθου καὶ ὑφίστασθαι, ἢ ἄλλως πως διακεῖσθαι δυ-
 ναμικόν. Ἄρα κτ. Γ'. Καὶ Κόσμος ἕτερος δυνατός. (δ. φβ.
 φγ.) ὑποσαίνῃ δ' αὖ νόματι τῆς βελήσεως τῆ Δημιουργ-
 (δ. φε.) Εἴη δ' αὖ ἕτερος ἦτοί οἱ ἄλλων ὄντων πᾶσι
 ταῦτα συνεσθῆναι, ἢ καὶ τέτων μὲν, τὰ δὲ ἐπικρατέστερος
 φύσιν ἐξ ἀλλοιωθέντος, (δ. υπθ.) ταῦτόν εἰπεῖν τῆς
 διακοσμήσεως ἱερείας. Ἡ δὲ διακοσμησις ἐκ τῶν δυνα-
 μων (δ. υπε. καὶ δ. χε.) Ἄρα κτ.

Πόρισμα.

δ. χιδ'. **Ο**ἱ ἄρα τῆς φύσεως λεγόμενοι θεομοῖ, οἱ καὶ
 τὰς ἐν τοῖς ἔσσι δυνάμεις, (δ. χε. χε.) ἱερεῖ εἰσὶ
 καὶ αὐτοὶ, καὶ τῇ ἐλδοθέρᾳ βελήσει τῆ Δημιουργ-
 ὑπεύκοι.

Θεώρημα ΜΘ'.

δ. χιδ'. **Τ**ὰ τεράσια τὰ ὑπὲρ τῆς φύσιν τελέματα ἐν
 τῇ πᾶσι, δυνατὰ μὲν ἐκ τῆς Δημιουργ-
 ἢ ἐξ ἄλλου παρ' ἐκείνου.

Τοιαῦτα γὰρ εἶναι φανερὸν τὰ μὴ καὶ τὰς κειμήλους τῇ φύ-
 σει θεομοῖς, ἀλλὰ παρ' ἐκείνων καὶ ὑπὲρ ἐκείνων. (ἐξ ὑ-
 ποθ.) ἐκείνη δὲ μόνον τῇ παντελδοθέρᾳ βελήσει, οἱ θε-
 μοῖ εἴποι ὑπεύκοι (δ. χιδ') ὑπ' αὐτῶν αὖ μόνον καὶ
 ἱερεῖ. Ἄρα τὸ Α'.

Ὅρα καὶ δ. ροθ. ρπ'.

Εἰ δέ τι καὶ ἄλλο αἰτιον πρὸς τὸ δοκῆν τῆς κειμήλους νό-
 μος εἶχε κινεῖν, ἦτοί τὸ αὐτὸ εἶναι τῇ ἐν τῇ συστήματι,
 ἢ ἐκτός. Ἀλλ' εἰ μὲν ἐκείνο, ἐκ δυνάμειος ἄρα πᾶσι ἐν τῇ
 φύ-

φύσει, καὶ ἐκ ὑπὲρ φύσιν εἶη αὖ τὸ τελέματον, καὶ ἔδεν τε-
 ράσιον ὅλως. Εἰ δὲ τὸτο, πότερον ὁ Δημιουργός, ἢ τι τῇ
 δημιουργησύντων. Εἰ γὰρ τὸ δότερον καὶ τὸτο ἄρα τὸ παν-
 τὸς μέρος αὐτὸ εἶη, ὡς ἐπικρατέστερον ἐν τῇ συστήματι (δ. υπα.)
 ἀλλὰ καὶ τὸ παντὸς ἐκτός ἅμα (ἐξ τῆς τῆς ὑπόθεσιν.) Ὅπερ
 ἀδυνατόν. (δ. λ.) Εἰ δὲ τὸ Α' ἐχομὲν τὸ ποτεθεῖν.
 Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

δ. χιδ'. **Δ**ιακρίτεον τὰ τρία ταῦτα, τὸ καὶ φύσιν, καὶ ὑ-
 πὲρ φύσιν, καὶ πρὸ φύσιν. Καὶ καὶ φύσιν μὲν ῥητέον, τὸ
 καὶ τὰς ἐν τῇ φύσει κειμήλους θεομοῖς γινόμενον. Ὑπὲρ φύ-
 σιν δὲ, τὸ μὴ καὶ τὰς, τῇ τῆς Θεοῦ δὲ ἀπολύτῳ τε, καὶ
 παναλκεί δυνάμει τελέματον. Παρὰ φύσιν δὲ τὸ ἔξω τῇ
 κειμήλων νόμων, ἐξ βίαν τινὰ ἐπικρατέστερον ὑπὸ τινος τῇ
 ἐν τῇ φύσει αἰτίων, ἀντιθετέστερον τε, καὶ κατιχύοντος,
 τινὲ τῇ ὄντων ἐπισυμβαίνειον. Καὶ καὶ φύσιν μὲν τὸ πῦρ
 ἀνωφερὲς ἐστὶ, καταχθεῖν δ' αὖ ἀπ' ἑρανῶ ὑπὲρ φύσιν. Πα-
 ρὰ φύσιν δ' αὖ εἰς κῆλον περιάγοιτο, χεῖρ τῇ κατεχέσθαι,
 ἢ ἄλλῃ τινὲ μηχανῇ διέμενον. Καί τοι καὶ τὸτο, πρὸς μὲν
 τὸν καὶ τῇ δυνάμει τῆς πυρὸς θεομόν πρὸς φύσιν εἴποις,
 ἀπιδῶν δὲ πρὸς τῇ ἐν τῇ χεῖρ δυνάμει, καὶ τὸν διαγο-
 ράοντα θεομόν, τῇ σφοδρότερα κινήσει ὑπεύκειν τῇ ἀπυ-
 ρον, καὶ φύσιν γίνεσθαι ἀποφινάμενος ἐκ αὐτῶν ἀμάρτοις. Οὐ-
 πως ἐν καὶ πρὸς φύσιν αὖθις θέειν ὁ λίθος λέγεται χεῖρ
 ποτεθέμενος, τῆ νόμος τῆς βαρύτητος ἐκβιαζομένης, ἐγὼ δὲ καὶ
 τὸτο καὶ φύσιν συμβαίνειν εἴποιμι αὖ, νόμος νόμον ὑπερτι-
 κῶντος τῆ τῆς ποτεθέσεως τὸν τῆς βάρους, καί μοι τὴνναντίον εἴ-
 τις αἰφίοι λίθον, τῇ δυνάμει ἀνάλογον, ὁ δὲ μῆρος μετέω-
 ρος, ἢ πᾶσι καὶ κατεχθεῖν, μηδενὸς τῇ ποτεθεῖν ἐμπο-
 δῶν ἱσαμένης, τὸ αὖ ἡκιστα καὶ φύσιν γίνεσθαι δόξειε. Πα-
 ρὰ φύσιν δὲ ἐκ ἀπεικότως ἀνέει καὶ ὅσα, καὶ ἄλλως τισὶ
 τῇ ἐν τῇ φύσει γενικωτέρων θεομῶν ὑπεύκοι, ἦτοι βίαν
 ἐπικρατέστερον εἶδει τινὲ, τὰς κατ' αὐτὸ δυνάμεις πολάζοντα καὶ
 διαφθεύοντα, ἢ πᾶσι τέλει τῆς φύσεως ποροφανῶς ἀπομάχου-
 ται.

ται. Παρὰ τὴν φύσιν δὲ τελευταῖον, καὶ τὸ ἀθεμιτῶν, ὡς Θεὸς ὑπεργόρῳκε τῇ λογικῇ ψυχῇ νόμους, ὡς φαῦλον τιθέμενον. Επιστάσεως δὲ ἀξίον ὡς τὰ μὲν ὑπὲρ φύσιν, ἀερμυώδῃ ὄσιν ἡμῖν, ὡς ὑπὲρ λόγον ὄντα, καὶ εὐνοῖαν. Τὰ δὲ ὡς φύσιν ἀναπτύκτεον, τὸν τε ἀθεμιτῶν νόμον ὑποτιθεμένους, καὶ τὸν καθ' ὃν τὰ τῆς βίας ἐπάγεται. Τὰ δὲ καὶ φύσιν, τὸν νόμον διερμυώδοντας, ἥτοι τὰς δυνάμεις καθ' αἷς τελείται. "Ενθου τοι καὶ τῷ φαινομένῳ λόγον ἀποδῆναι (εἰμὶ ὅτι πάνυ ὀλιγίστων) χαλεπὸν, ὅτι τὸ πάνυ δαρείθμους τυγχάνειν τῷ δυνάμεων, τὰς ἡμῖν ἕσας ληπτίς (δ. χί. χιά.) καὶ ὅτι τὸ μηδεμίαν τυχόν, μηδενὸς πορὸς ἀκρίβειαν. Διὸ δὴ καὶ τῷ ὑπερφυῶν τερασίῳ, τὰ ὑπὸ τῷ φυσικῷ καλέμενα τέρατα, καὶ τὰ λεγόμενα θαύματα ὡς τοῖς αὐτοῖς διαμετέον. Ἐκεῖνα μὲν γὰρ τὰ ὑπὲρ φύσιν ὄσιν, ὧν ἀμέσως (καθάπερ τινὲς αἰείσαντο) ὁ Θεὸς αὐτεργὸς ἀναδείκνυται, τὰ δὲ ὡς φύσιν ὄσιν. Τὰ δὲ κατὰ φύσιν μὲν, ὡς δὲ τὸ ἀήδεις, καὶ τὴν παντελῆ ἀγνοίαν τῷ αἷς τελεῖται δυνάμεων, παρ' ἡμῶν θαυμάζόμενα. Ἐνταῦθα γεμῶν ἐπεὶ τὰ ὡς πῶν τερασίῳ ἡφάμεθα λόγον πῶν ὑπερφυῶν, καὶ λόγον τῇ μεταφυσικῇ θεωρίᾳ ἀρέποντα, ὡς ἔργα αὐτοῦ εἶναι, καὶ ὡς πῶν τῆς ἀποκαταστάσεως λεγομένων, ὡς ὧν Δεῖβνίτιος καὶ Οὐόλφιος οἱ Γερμανοὶ ἐπαινεματῶσαντο βραχέα διελθεῖν. Α'. μὲν ἔν, ὅτι πάντος, ὅπερ αὐτὸ ὑπὸ Θεοῦ τελεθεῖν, ποιῶν τερασίῳ, τὴν ἐν τῷ παντὶ τάξιν παρατρεῖναι ὑπειλήφασιν, κατέστι τοῖς συμβαίνειν, οἷον ἐκ αὐτοῦ συνέβη ποτὲ, αὐτῆς ἀκινήτης μὴσεως, τῆς κατὰ τῆς φυσικῆς νόμους τῶν ὄντων τάξεως. Β'. Κάντεῦθεν ἄλλα φασὶν ἀποβαίνειν ἐπομένως, παρὰ ἡμῶν μέλλον ἀποβήσεσθαι τὰ σημεῖα μὴ γινόμενα. Γ'. Ἀλλ' εἰ τοῦ βουλήματος ἡδὴ αὐτῷ τελεθεῖντος ὅτι τῆς ἀποδοξαστοῦ βελήτων εἶναι Θεῷ, τὴν ἥτις ὡς κεκρίνται πῶν ὄντων τάξιν ἀποκαταστήσαι, ταῦτόν εἰπείν, ὅπερ ἀπέβη αὐτῷ εἰμὶ τὸ σημεῖον ἐγγύετο, ἀποβλήναι ποιῆσαι, εἰ τὸ δὲ ξείε, πῶς αὐτὸ γένοιτο; Δ'. Γενόειτ' αὐτῷ, φασὶ, τὸτο (εἰ καὶ μηδὲ ποτε τι ποιῶν ἀνέδειξαι ἀποφαίνεται ὁ Οὐόλφιος) εἰ ὅτι καὶ τὰ τερασίῳ, ἢ κατὰ φύσιν πῶν πραγμάτων τάξις ἢ ἐσομένη αὐτῷ, μὴ τὰ αὐτῷ τελεθεῖντος, ἀποκατασταθεῖν. Ε'. Καὶ

τόγε

τόγε καὶ τὸ τὸ τερασίῳ, δι' ἕπερ αὐτὸ κατὰ ῥυθμὸν τὸν φύσει ἀρέποντα ἐχώρησε τὰ ὄντα, τερασίῳ ἐκάλεσαν ἀποκαταστάσεως. Ἀλλὰ καὶ ὡς τῶν ἡμῖν μὲν ἄλλις, ὅσον μὴ τέλεον τὴν τερασιολογίαν τῶν τῶν Μεταφυσικῶν ὡς δραμεῖν, ἐντύχοι δ' αὐτῆς πλείω ὡς τῶν μετῶν τὰ Λωκίς (1), τὰ Κλερίκς (2), τὰ Κλαρκίς (3), τὰ Δεῖβνίτις (4), τὰ Οὐόλφίς (5), καὶ ἄλλων.

Θεώρημα Ν'.

δ. χίζ. "Τῶν ἐν τῷ ὑφ' ὧς Κόσμῳ κειμένων νόμων, ὡς μὲν ἀγνοῦμεν, ὡς δὲ γινώσκουμεν, ἀλλ' ἐν πῶν ὑσέρων.

Οἱ γὰρ νόμοι καὶ τὰς δυνάμεις, (δ. χί.) τὰς δὲ δὴ τὸ πλείστον μέρος ἀγνοῦμεν. (δ. χί. χιά.) "Αρα τὸ Α'. Ἀλλὰ καὶ ἐναργῶς τινὰ πῶν γινόμενων ὁρῶντες, κατὰ λόγον τὸν αὐτὸν, καὶ ἐν ὡς ἀσέσει ταῖς ἀπλησίαις αὐτῶς αἰεὶ συμβαίνοντα, ὅτι τινὰς δυνάμεις ἀνάγειν εἰώθαμεν, οἷον τὸ μὲν κατωφερὲς πῶν σωμάτων ὅτι τὴν βαρύτητα ἀναφέρουμεν, τὴν δ' ἀντανάκλασιν πῶν αὐτῶν ὅτι τὸ ἐλατήριον. Καὶ ὅτι ἄλλων τινῶν ὁμοίως. Οὕτω γὰρ τοι καὶ ἐκ ἄλλως οἱ τῆς φύσεως ἰχνηλάται τοῖς καθ' ἕνα γινόμενοις, λογισμοῖς ἀκινῆσι προσέχοντες, καὶ ὡς ἀπληρῶντες ὅτι μελῶς τὰ φαινόμενα, ἐκ τῶν ὅτι τῆς μηχανικῆς λεγομένης θεσμῆς, κατὰ μετὰ βασιν τῇ διανοίᾳ ὁμολογῶσιν ἀναδραμεῖν. "Αρα καὶ τὸ Β'.

Σχό-

(1) Διάλεξ. Περὶ τερασίῳ.

(2) Περὶ Ἀπισίας.

(3) Ἀπείτ. πρὸς Δεῖβνίτ.

(4) Ἐν τῇ Θεωρίᾳ καὶ Ἀπείτ. πρὸς Κλάρκ.

(5) Ἐν Μεταφυσ.

Σχόλιον.

δ. χιή. Α'. **Ο**ὐν καθ' ἑαυτῷ, ὡς ἔχει φύσεως, τῷ σωματικῷ τε καὶ οὐλον ἐσίαν, ὡς οὐλοποιήσαντες, ἔτω πεφυκῆσαν τῷ ὕλῳ συλῆδον καὶ κατεφώρασαν, ὡς μηδεμίαν ἔχειν ἑσπῶν αὐτῷ ἑαυτῇ ἐμποιῆσαι. Ἡρεμῶσα γὰρ καθ' ἑαυτῷ ἐδέποτε κινήσεται, κινήσῃ δέ, ἐδέποτε ἀφ' ἑαυτῆς ἡρεμήσει, καὶ τοῖον δὲ ἢ τοῖον δὲ φέρουσα χῆμα, ἐκ αὐτοῦ οὐκ οἰκείας δυνάμεως αὐτὸ μεταμείψει. Διὸ δὴ παύτῳ τῷ φύσει προσεῖναι θεωρεμῶν τῇ ὕλῃ ιδιότητι, δυνάμιν ἀδρανείας ἀποκαλέσαι ἡξίωσαν. Ἐστὶ δέ, τότε ἀληθὲς εἰπεῖν, ἀδυναμία ἀκρίβους αὐτῇ, καὶ νωθρότης τις τῆς ὕλης, καὶ πρὸς τὸ ἐνεργεῖν ἀφύια, καὶ εἰ ἄλλο, ἢ παντελὲς ἀδυναμία. Ἦν ἐν αὐτῇ τῇ ὕλῃ καὶ οἱ ἀρχαῖοι ὑπέθεοντο, δυνάμιν ἀκρατον οὐρανῶν, καὶ μηδὲν καθ' ἑαυτῷ ἐνεργεῖα ἔχουσαν, ἀλλ' ἢ τὸ δυνάμει. Κατ' αὐτῷ ἐν τῷ ιδιοφροσίαν τῆς ὕλης κείδω.

Α'. Νόμος ὁ τῆς ἀδρανείας.

„Καθ' οὐν, ἐν οἷαδὴ ποτ' αὐτὴ κατασάσκει ἢ ὕλῃ τεθῇ, ἐν αὐτῇ μῦρε, εἰ μηδὲν ὑποτεθεῖν τὸ ἔξωθεν αὐτῇ ἐπενεργεῖν τε, καὶ μεταβάλλον.

„Ἐκ γὰρ δὴ τῆς καὶ οἱ νόμοι οἱ ἐφεξῆς.

„Τὸ ἡρεμῶν σῶμα ἐκ αὐτοῦ κινήσειε ποτέ. Καὶ παῦ τὸ κινῆμῳ σῶμα ὑφ' ἑτέρῃ κινεῖται.

„Καὶ σῶμα τὸ ἐν κινήσει ὄν, ἐκ αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἡρεμήσειε.

„Καὶ παῦ τὸ ὑπὸ κινήσεως ἡρεμῶν (λέγω δὲ ὑπὸ κινήσεως ὅτι τὸ δ. φ. ο. σ. φ. ο. ζ.) ὑφ' ἑτέρῃ πάντως τὸ ἡρεμῶν προσλήφεται.

Β'. Πρὸς τὰ ἐπ' αὐτῇ ἐνεργεῖν τῷ οὐλον φύσιν ἀπιδόντες, ὅπῃδε ἔχειν κατελήφασιν τῷ ὕλῳ, πᾶσαν ὕλην μεταβολῇ ὅπῃδε ἔσθαι πρὸς ἐκείνων. Καὶ ἡρεμῶσαν μὲν δυνάμει κινήσῃαι ὑπ' ἄλλῃ, κινήσῃ δὲ καταχεθῆναι καὶ παύσασθαι τῆς κινήσεως, ἢ καὶ βράδιον κινήσῃαι, μέρος πηλίκον τῆς ἐνέσης ὁρμῆς ἀποδεμῶν. ἢ καὶ τὰ χιόν ὁρμῇ πλείονα ἐφ' ἧς εἶχε προσλαβῆσαν. Καὶ χῆμα δὲ

τὸ πρὸς περὶ πρὸς αὐτῷ, καὶ ὅλως ἀδυναμία, πρὸς πᾶσαν, ἢ τις αὐτῇ προσήκουσα ἢ, κατὰ σῶμα. Οἷον τὸ ἀκίνητον σῶμα αὐτὸ τὸ προσβάλλοντος αὐτοῦ σῶματος β, ἀνάλογον τῇ καὶ τὸ μέτρον τῆς κινήσεως προσβολῇ, ὅπῃδε ἔσθαι οἷον ὅτι τῷ φορῶν. Καὶ τὸ κινῆμῳ β, ὑπὸ τῇ ἀκινήσεως α, ἢ καὶ ἀντιφερομῶν, τῇ ἀπαντήσῃ, ἢ τοῖ ὅλῳ, ἢ μέρος, τῇ μὲν τῷ ὅλῳ, τῇ δὲ πρὸς τῷ ὅλῳ καὶ τῇ ὅλῳ ἀνάλογον, ἀφαιρεῖται ὡς ἔχον ἐτύγχανε κινήσιν. Καὶ ὅλη δὲ (ὁ τοῖς πῶν νῦν παχυτέροις, καὶ μόνῃ τῇ αἰδέσει τὰ ὄντα κείνῃ ὡς δόξαν ὅτι) ἢ γῇ ἀκινήσῃ, κινήσιν ὑπὸ μίας ἐπικαθιμῶν, εἰκὸς προεῖσθαι ὅπως ἔσθαι, ὅτι τῷ ἐπ' αὐτῆς μερῶν ὅτι βαίνουσαν, ὡς τὸ βραχὺ τῷ μεγέθει ἡμῖν ἡκιστα ληπτὴν αἰδέσει, λόγῳ δὲ θεωρητῶν. Καὶ ὅλως δὲ ὅσος ἢ γῇ κινήμῳ, ὡς ἀντιπεριπέσῃ μίας, φέρῃ, ἢ κῶνῳπι, μέρος ὁμοίως ἀποβαλεῖται ἢς εἶχεν ὁρμῆς ἀνάλογον τῷ ἀντιπίπτοντι, ὅτι μὲν βραχύτητα ἐκ αἰδέσει, λόγῳ δὲ ληπτὸν. Τὸ δὲ δὴ πρὸς τῇ ὕλῃ πᾶσιν ἐναντίον πᾶσι τῷ ἀνώτερω ὅτι ὡς γὰρ οἱ ἐκείνῃ ἀδρανῆς καθ' ἑαυτὴν ἔσθαι ἐδείκνυτο, ἔτω ὅτι τῷ πρὸς πᾶσαν μεταβολῇ ὅτι φύσιν, καὶ ἐτοίμως ἡνωρῆσθαι ἔχουσα. Ἀλλ' ἐκείνο μὲν ἀχέπως, τῷ δὲ πρὸς τὰ ἐκτὸς ἐνεργεῖν τῷ ἀναφορῶν ἔχουσα. Κληθεῖν δ' αὐτὴν ὅτι ὅτι τῷ ποιεῖν δεξιότης τῆς ὕλης ἀδιαφορία, καὶ ὅτι αὐτῇ πᾶσιν παθητικῇ, οἷαν δὴ καὶ οἱ ὅτι Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλῳ ταύτῃ προσέειπεν, ἐκμαγειον ὀνομάσαντες, καὶ πανδεχῆς, καὶ τιθῶν, καὶ μητέρα, καὶ χῶρον, καὶ φύσιν ἔχειν τοιαύτῳ εἰπόντες, ὡς πᾶσαν μὲν γένεσιν ὑποδέχεσθαι, ἀπαν δὲ εἶδος, καὶ πᾶσας μεταβολὰς ἐκ τῇ ἀκολούθῃ καὶ ἀλλοιωσῆς ῥᾶσα μεταβάλλεσθαι. Συγγεῖν δὲ μοι εἰκόσιν τῷ ἀδιαφορίᾳ ταύτῃ, καὶ παθητικῇ εἰρημῶν δυνάμιν, τῇ ἀνώτερω ἐκτεθείσῃ τῆς ὕλης νωθεῖα τῷ αὐτῇ ὀνόματι τῆς ἀδρανείας ἀμφὶ περισημαίνοντες Νόθων, Κείλλιος, Κλάρκιος, Γραβεζάνδιος, Μεχμβροέκιος, καὶ ἄλλοι. Ἀμεινον δ' αὐτὴν εἶγε διέκειραν. Καὶ τοῖνυν κείδω.

Β'. Νόμος ὁ τῆς Ἀδιαφορίας.

„Τῆς ἐν ἢ κείνῃ κατασάσεως, ἐν κινήσει ἢ ἡρεμῇ,

» τοῖς τοῖς, ὅτι τὴν ἐναντίαν ῥαδίαν πέφυκεν ἢ ὅ-
 » λη μετακινεῖσθαι καὶ μεθίστασθαι, ὑπὸ τῆ ἐξωθεν αὐτῇ
 » ἐπενεργεῖν δύναμιν ἔχοντος.

Ἐκ δὲ τῆς καὶ οἱ ἐφεξῆς.

» Ἡρεμῶσα ἢ ἐνυλὸς φύσις, ὑπὸ τῆ ἐπενεργεῖν αὐτῇ
 » δυνάμιν ἔχοντος, ἐκ τῆς ἡρεμίας ῥᾶσα αὐτὴ μετακινεῖται εἰς
 » κίνησιν.

» Κινεμῶν δὲ ἀνάπαυσις αὐτῆς μετακίνησις, κατὰ τὴν κινεῖσθαι,
 » ἢτοι εἰς τὸ ἡρεμεῖν, ἢ γὰρ εἰς ἐλάσσονα κίνησιν, ἢ καὶ
 » μείζονα.

» Γ'. Ἐπὶ τοῖς δὲ καὶ εἶπον προσεῖναι τῇ ὕλῃ γνώρι-
 » σμα, ἀμφιλαφεῖ παιδιδεύοντες τῇ πείρᾳ οἱ φιλοσοφῶντες
 » διέγνωσαν, κατὰ τὸ τοῖς ἐνεργῶσιν ἐπ' αὐτῆς, ἀντέχουσα πῶς,
 » καὶ ἀντιβαίνουσα, καὶ αὐτῇ ἀμοιβαδὸν ἀντενεργεῖν πέφυκε.
 » Ταύτῃ δὲ δυνάμιν παιδητικῇ οἱ τῶν Λεῖβνίτιον (1) ἐ-
 » κάλεσαν, ἀλλὰ τῆς δυνάμεως τῆς ἀνωτέρω μᾶλλον οἰκισμέ-
 » νης τὴν κληῖσιν· αὐτὴ κατακλήσκει αὐτὴν οἰμαὶ ἀντίδρασις λέ-
 » γοιτο, καὶ ἀντίβασις, ἢ τοιαῦτα ἀπλήσιον· ἐν ἀπάσαις
 » δὲ ταῖς ἐπισυμβαίνεισιν τοῖς σώμασι μεταβολαῖς καταφα-
 » νῆς γίνεται καὶ αὐτή. Οἷον εἰ σῶμα τὸ α· ἡρεμῶν, ἢτοι ἐ-
 » πιπέδῳ τινὶ ὀπίσθον, ἢ καὶ μίτῳ ἀνερπιδεύον, προσβάλοι
 » δὲ αὐτῷ προσαράξαν σῶμα ἕτερον τὸ β, ἀντέχει μὲν τὸ α
 » τῇ προσβολῇ τῇ ἀπὸ τῆ β ἀντιβαίνον, αἶρει δὲ καὶ μοι-
 » ραν, ὡς ἀντενεργῶν δὴ πᾶς ἀπὸ τῆς τῆ β προενέσης ὁρμῆς.
 » Τεκμήριον δὲ ὅτι ἐπιβραδύνει τῆς τῆ β ἐφεξῆς κίνησιν· εἰ-
 » μὴ γὰρ, ὅπου αὐτὴν αὐτὴ πεθεῖν τὸν ὄγκον τὸ α, καὶ ὑπὸ τῆς
 » τυχεύουσας αὐτῇ προσβολῆς εἰς αἶετ' ἐκινεῖτο, δι' ἡν ἀνωτέρω ἐ-
 » φημ, μετεῖναι αὐτῇ ἀδιαφορίαν. Ἀλλὰ καὶ τότε ἡρεμῶν
 » α, ἢ ἐπὶ ὥρας ἐξήκοντος, ὀργῶν φέρε, παρελάσῃ, μεί-
 » ζονος χηρῆς πῶς ἀπὸ τῆς κινεμῶτος ὁρμῆς, ἢ ὅπως ἐν ἴσῳ
 » χρόνῳ τὴν ἡμίσειαν διεξέλθοι τῆς ὀργῆς διαστήματος· καὶ
 » ποτε δὴ μείζον ἐν τῇ κινεμῶτι συμβαίνει ἢ τῆς φορᾶς ἀπο-
 » μείωσις. Ἡ δὲ ἀντίδρασις αὐτὴ ἐνδεωρεῖται μὲν τῇ σῶματι
 » ἀντι-

ἀκίνητῳ πρὸς τὸ κινεῖν, ἐνδεωρεῖται δὲ καὶ κινεμῶν πρὸς
 ἄλλο κινεμῶν, καὶ κινεῖν κινήσει ἢτοι ἀντιθέτῳ, ἢ καὶ κατὰ
 ταῦτα (ταχίονι δὲ) ἀποδύσει. Κάνταῦθα δὲ τις συμβαί-
 νει ἀλληλοενέργεια, καὶ ἀλληλοπάθεια. Αἰετ' γὰρ τὸ μεί-
 ζονος λαχὼν τῆς ὁρμῆς, ἐνεργεῖν λέγεται πρὸς τὸ ἔχον ἐ-
 λάσσονα, μεταδίδῃν τῆς κινήσεως, τὸ δὲ τὴν ἐλάσσονα πρὸς
 τὸ τὴν μείζονα ἀντιδρᾶν τε καὶ ἀντενεργεῖν, μεταλαμβάνον.
 Ἐπειδὴ δὲ ἐς ἀπείρον μᾶλλον ἔτι καὶ μᾶλλον τὰ τῆς φορᾶς
 ὀπιτείνεται, ἐκ τῆς ἀκολούθου συνεπιτείνεται ταῖς τοιαύταις
 ἐπ' ἀπείρον συμβαίνει καὶ τὰ τῆς ἀντιδράσεως. Τὸ τοίνυν
 μείζον τὸν ὄγκον ἀκίνητον, μᾶλλον ἀντέχον πρὸς τὰς ἀπὸ
 τῆς ἐξωθεν προσβολᾶς, κινεῖται αὐτὴ καὶ βράδιον, ὑπὸ ἴσο-
 δυνάμει δυνάμεως, ἢ τὸ ἐλαττον. Ὡς τὴν ἀντίβασιν εἶ-
 ναι τῇ ὕλῃ τῆς σώματος, τῇ ἔσῃ μὴ, ἢ τῇ δοκῇ δὲ
 ἀνάλογον, καὶ τε ὅταν τὰ προσπίπταντα ἢ, καὶ τε σερρὰ
 καὶ ἀντίτυπα. Καὶ ὅταν ἀντιπρὸς πεφύραται κύβον ὕδα-
 τος δακτυλικῶν, τὰς ἐξ αὐτῆς συλλεγόμεναι παγετὰς ὁπίσθης
 ἀντέχει πρὸς τὴν ἐμπίπτουσαν δύναμιν. (1) Καὶ τῆς δὲ
 προσημειωτέον ὅτι τοῖς ἄλλοις, ὡς τῆς ἐν τοῖς σώμασιν
 ἐνέσης ταύτης ἀντιδραστικῆς δυνάμεως, καὶ εἰν ἢ κατὰ φύ-
 ριν (ὡς αὐτὴς ἀπολάβοι) αὐτοῖς προσήκοντα εἶναι τὸ βά-
 ρος, ὅτι τὰ κατὰ φορά, παραίτιος. Ἐδεῖ ὅτι εἴπερ, καὶ ἡ-
 ρεμῶν, καὶ κινεμῶν, ἢτοι ἀντενεργεῖν ἐντεῦθεν τὸ σῶμα,
 ἢ ἐντεῦθεν, νῦν δὲ ὅπως αὐτὴ καὶ πεθεῖ, καὶ κατὰ τὴν τινὰ δὴ-
 ποτε κατὰσασιν, πανταχόθεν ἴσης ἐμοιρήσει τῆς πρὸς τὸ
 ἀντιδρᾶν τῆς προσπίπτουσιν αὐτῇ δυνάμεως. Κεῖθω δὲ ἄ-
 ρα καὶ κατὰ ταῦτα.

Γ'. Νόμος ὁ τῆς Ἀντιδράσεως.

» Αἱ τῆς σώματος ἐπενεργήσεις καὶ ἀντιδράσεις ἴσαι
 » ἀλλήλαις εἰσίν.

Κακτέτε δὲ,

» Σῶμα κινήσεως μεταδόν, τοσαῦτον ἀπόθετο, ὅσον προ-
 » σέειμε.

» Καὶ

(1) Ὅρα τὴν Φιλόσοφον τῇ Καρτεζίῳ, Κεφ. ἡ. §. 142.

(1) Μεταμεινέ. Φυσ. Κεφ. β. §. 58.

Β'. Ἐπεὶ δὲ αὐτὸ τὸ κοινωνικὸν, καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους δι-
ορίας, τὸ τῷ ἀνθρώπων σύστημα περὶ βαπείῃ αὐτῶν,
πρὸς βραχὺ περὶ σωθεῖν, δούτερος ἄρα νόμος ἐκεῖνος ὁ
διαγορεύων ἅπασιν, ΤΟΝ ΠΕΛΑΣ ΦΙΛΕΙΝ.

Γ'. Καὶ τῷ μερῶν δὲ μὴ σωζομένων, ἐκ αὐτῶν σώζοιτο τὸ
ὅλον τὸ ἐξ αὐτῶν, φροντισέον ἄρα καὶ τῆς ἰδίας ἑαυτῶ σω-
τηρίας ἐκάστω, ΣΩΖΟΥ. Τάτῃς τοίνυν ὁρθῶς αὐτῷ μὲν τῷ Πλά-
τωνος φιλοσοφῶν εἰποις, νόμος εἶναι, ὅς ἐστι τῇ τῷ παν-
τός φύσει, ὁ Θεὸς εἶπε ταῖς ἀθανάτοις ψυχαῖς. (1)
Τάτῃς δὲ ἀπάσῃ ψυχῇ φυσικῶς νόμος, βοηθὸς αὐτῇ,
καὶ συμμάχος ἐπὶ τῷ πρακτέῳ ὁ τῷ ὅλων Δημιουργὸς
ὑπέσκησατο. (2) Ἐν οἷς σημειωτέον ὡς ὁ Β'. καὶ ὁ Γ'.
ἀπὸ δὴ τῷ τῷ ἀνθρωπείῳ γένει ὑπαρξίν ἀφορῶντες, ἔε-
πτῳ καθ' ἑαυτῶν ἔσαν, καὶ μόνῳ τῷ ὑποστησάμεν ἡρημέ-
τῳ τῷ νόματι, ἔεπτο τυγχάνειν καὶ αὐτοὶ εἰκότως, καὶ
τῇ τῷ θεμλίῳ βελήσει ὑπέκκυσιν. Ὁ δὲ Α'. ἀναγκαίως ἔ-
χων ὅτι, καὶ ἀφ' ἑπτάς, οἷα δὲ τῇ ἀναγκάῃ τε καὶ ἀπαρα-
ίτῳ χέσει τῷ δημιουργήματι πρὸς τὸν δημιουργήσαντα,
ἰρειδόμορος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ Εἰρμῆ τῷ ἐν τῷ Συστήματι, εἴδη καὶ
Περὶ Εἰμαρμένης.

Χ κ α. **Τ**ὸ κατ' ἀλληλεχίαν τῷ αἰτίῳ τε καὶ αἰτια-
τῷ συνεχῆ τε καὶ μὴ διαλείπυσαν πρόοδον, καθ' ἃ τῷ συμ-
πληρύντων τὸ σύστημα τὰ μὲν ἡγείται, τὰ δ' ἐπίεται, καὶ
τὰ μὲν τῷ μεταβολῇ ποιεῖ, τὰ δ' ὑποδέχεται, Εἰρμόν
ἀπο-

δοκαλῶ, γνώρισμα κόσμου ὃν ἀναγκαῖον, εἰ μέλλοι τῷ
εἶναι, ὃ λέγεται. (δ. υπέ. κξ'. χέ. κξ'.)

δ. χ κ β. Ἐπεὶ δὲ τῷ αἰτίῳ τὰ μὲν ἀναγκαίως πέφυ-
κεν ἐνεργεῖν, τὰ δὲ μὲν βελήσ, καὶ ἐλδοθέρας. (δ. ν γ'.)
Ταύτῃ γε καὶ τὸν μὲν εἰρμόν ἀναγκαῖον ἀποφαίνομαι, καὶ
φύσει μὴ διακοπτόμενον, τῇ κατ' ἐκεῖνα ἀκολουθίᾳ, τὸν δὲ
ἐνδρχόμενον, καὶ πυκνῶς διαλείπονται, τῇ καὶ ταῦτα.

δ. χ κ γ. Τὸ δὲ διὰ διακοπῇ καὶ τὸ διαλείμμα τὸ τῷ
συνεχῆς εἰρμῶ, ὡς τῷ ἄλματι ὁρμαίνουσιν οἱ Νεώτεροι χαί-
ρεσιν, ἐκ αὐτῶν ἄλλως συμβαίνειν ἡγάμεθα, ἢ αἰτιατῶ γινο-
μένο, μὴ τῷ πρὸς αὐτὸ τεινόντων αἰτίῳ ἐπενεργούντων,
ἢ τοι μηδενὸς ὅλως, ὅτε καὶ ἀπόλυτον ἀξίῃσι καλεῖν τὸ ἄλ-
μα, ἢ μὴ πάντων ὧν εἶδει. Οἷον εἰ δὲ περιστάν διυά-
μεως ἐνεργεσίας, ἐν χρόνῳ ταχίονι πελοῖτο τι, ἢ δι' αἰ-
τίῳ ἀγνωσμένων, ἢ καὶ τῆς πανθενὸς ἀμέσως ἐνεργείας
αἰτίας. Ὅτε δὲ καὶ χετικὸν τὸ ἄλμα καλεῖν εἰώθασιν, τῆς
χέσεως πρὸς ἅπερ ἔδει μὲν, ὃ προσηγήσατο δὲ ἐκπερατῶ
μύθῳ.

δ. χ κ δ. Τύχη δὲ ἔστιν, ὡς οἱ περὶ τὸν Πλάτωνα ἀ-
πέδωκαν (1), αἰτία καὶ συμβεβηκὸς τῶν ἐνέκα τε, ἐν τοῖς
καὶ προαίρεσιν, καθ' ἃ συμβαίνει τι ἀδελόν ἀνθρωπίνῳ
λογισμῷ, καὶ ἀπρονοήτῳ· οἷον τὸ εὐρεῖν χρυσίον σπᾶπτοντα
ἵνα φυτῶσιν. Διαφέρειν δὲ τῆς τύχης τὸ αὐτόματον κοινῇ
ἐκδιδάσκουσι, τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τύχης, καὶ ταῦτομάτε εἶναι
ἐν τοῖς πρακτέοις πάντως, τὸ δ' αὐτόματον ἐκ ἀπὸ τύχης,
ἐν γὰρ τοῖς ἔξω πράξεως. Καὶ τῷ μὲν τύχῃ τῷ λογι-
κῶν, τὸ δὲ αὐτόματον, καὶ τῷ λογικῶν, καὶ τῷ ἀλόγων
ζώων, καὶ τῷ ἀψύχων σωμάτων.

δ. χ κ ε. Τὸ Εἰμαρμένῳ, ὡς αὐτῷ εἰρομένην τινα, ἐν
ᾗ εἰρμόν αἰτίῳ τυγχάνειν οἱ περὶ τὸν πορεσβόοντες ὑ-
ποτιθέασιν, καθ' ἃς ἀποδράσας, καὶ ἀμετακινήτως γίνεται
τὸ γινόμενον. Ἐν εἶδει δὲ, (εἴμαρτο γὰρ ἄρα καὶ περὶ τῆς
Εἰ-

(1) Πλάτων ἐν Τιμαίῳ.

(2) Ὁρμ. Εὐσεβ. Εὐζγγελ. Προπαρσχ. Βιβλ. 5. Ἀειδμ. 5.

(1) Ὁρμ. Πλάτων. περὶ Εἰμαρμένης. Καὶ περὶ Ἀριστ. Α'.
Κριτ. 29.

Είμαρμένης, μὴ ταῦτα φρονῆσαι, ἀφ' ἑνὸς δὲ, τὰς αὐτῆς προσάτας.)

§. χ κ ε'. Α'. Ἡ μὲν καὶ τὸν Δημόκριτον Εἰμαρμένη, ἀπειρὸς τις ἐστὶν εἰρμός αἰτίων, ἀλλήλων ἀπληρημένων, ὧν ἕκαστον πρῶτον, ἔδωκεν ἔχατον. Τὰς δὲ ἀτόμους αἰωνίως ἀγορεύσας τῇ κινήσει δὲ τὰ κοινὰ θεσμοὺς τισὶν ἀπαραίτητοις ἐτόπαζε φῆσαι πᾶν, ὡς μηδὲμίαν εἶναι ἀρχὴν ἀφ' ἧς καὶ πρῶτίστω τῷ ὄντι. (1) Εἶναι γὰρ πᾶν κατ' ἀνάγκην. Τὴν αὐτὴν δὲ (ἀνάγκην) εἶναι καὶ εἰμαρμένην, καὶ δίκην, καὶ πόρον, καὶ κοσμοποιόν. (2)

§. χ κ ς'. Β'. Ἡ δὲ καὶ τὰς Στωϊκὰς, Εἰρμός αἰτίων, τὰς ἐξ αἰτίας, καὶ ἐπισυνάψεις ἀπαραίτητος (3) ἔστι μὲν τοι αἰωνίος, ἀλλ' ἀρχὴν τὴν Θεὸν ἔχουσα, τὸν ἀπ᾽ αὐτῆς μὲν τὸν Εἰρμόν περὶ διαθεσμοθετήσαντα, αἰεὶ δὲ καὶ αὐτὸν αὐτῷ περὶ ἀρχῆντα, ὃ φησὶν ὁ Στωϊκὸς Σενέκας: semel sanxit semper parat. Διὸ δὴ καὶ Ποσειδάωνιος εἴπῃ ἀπὸ Διὸς (4). Α'. μὲν γὰρ εἶναι τὸν Δία. Β'. τὴν Φύσιν. Γ'. δὲ τὴν Εἰμαρμένην. Τῆς δὲ δόξης ἔδωκεν ὁ Πλάτων ἑοικέναι ἀλλότρια ὑπερλήφει, λόγον θεῖον ἀποδεδωκέναι δι' αἰτίαν ἀνεμπίδισον ἀποδεδοκώς. (5) Καὶ γόμον ἀκόλεστον τῆς τῶ παντὸς φύσεως, καθ' ὃν διεξάγεται πᾶν γινώμενα. (6) ὡς γὰρ οἱ Στωϊκοὶ πρὸς Πλάτωνα πρὸς Εἰμαρμένης συμφώνως ἐδόξαζον, καὶ Πλάταρχος μαρτυρεῖ. (7) Τῶ δ' αὖ ἐπὶ τῆς δόξης ἀντιμαρτυρεῖται εἰς μαθεῖν, πότερον ἀναγκαστικώτερον, καὶ τῷ ἐφ' ἡμῖν ἀναιρετικῶς αἰτίαν πύττω οἱ εἰσάγοντες ἐτίθετο, ἢ ἔχει; τὸ γὰρ δὴ πρῶτον, καὶ Πλάτων αὐτὸς ἐδοξεν ἀποφύλασθαι, ἀνάγκης συγκατὰς κόρης λαχέσεως λόγον εἶναι τὴν Εἰμαρμένην εἰπών. (8) Καὶ οἱ Στωϊ-

Στωϊκοί, εἰ τῷ Ῥωμαίῳ Στωϊκῷ καὶ πισεῖν, τοιαῦτα ποιεῖν. (1) Quidquid patimur mortale genus,

Quidquid facimus venit ex alto:

„Ο,τι πάχομεν ὁ Στωϊκὸς γένος,

„Ο,τι πράττομεν ἀπὸ τοῦ ἑλίου.

Α' δὲ σύμφωνα ἐστὶ τῆς πρὸς τὴν Πορφυρίαν ἐν τοῖς περὶ τῆς ἐκ τῆς λογίων φιλοσοφίας χρησιμωδισμοῖς.

„Τρεῖς ἐν καὶ ἀτλήτον ἐπὶ φρεσὶν ἄλγος ἔχοντες,

„Τέτλατε μοιράων ἀμετάβοτα δίεα θυμῷ.

„Ταῖσι γὰρ ἐρανίδα Διὸς κατέχευσε κάρηων,

„Ο,ττικε διήσασσι μένειν ἀσάλευτον ἄρ' ἀντοῖς.

Ἀλλὰ γὰρ καὶ τὸ δεύτερον τὰς αὐτὰς εὐροὺς αὐτὴν γνωματεύοντες. Καὶ εἰποὺς αὐτῶν, ὡς πῶν λογικῶς καταδεδοκῆναι φύσιν, μετεβελόσαντο, τὸ ἐλδόμενον αὐτῇ ἀποκαταστήσαντες. Καὶ

„γὰρ ὅ,τε Πλάτων συλλεγεσθαι ἐγὼ καὶ τὴν παρ' ἡ-

„μᾶς αἰτίαν. (2) οἱ,τε Στωϊκοὶ τὴν Εἰμαρμένην συμ-

„πλοκῶν αἰτίων τεταγμένῳ εἰπόντες, ἐν αὐτῇ τῇ συμ-

„πλοκῇ καὶ τὸ παρ' ἡμᾶς καταλιπεῖν ἐδικαίωσαν, ὥστε πᾶν

„μὲν εἰμάρθαι, τὰ δ' ἀνείμάρθαι. Πρὸς δὲ τῶν καὶ ὁ

Χρύσιππος, ὅς ἑμα μὲν βεβλήμενος σώζειν. τὴν παρ' ἡμᾶς

αἰτίαν, ἑμα δὲ πάντα καθεμάρθαι λέγων, ὑπὸ Διογε-

νιαῦ τὰ Περιπατητικῶν δεινὸν ὑπέστη τὸν ἑλεγχον.

§. χ κ ζ'. Γ'. Ἡ χαλδαϊκὴ καὶ ἀστρολογικὴ ἀνέεσα Εἰ-

μαρμένη, Εἰρμός τις ἐστὶν αἰτίων καὶ αὐτὴ ἀποδεδωκῆναι

καὶ ἀμετακινήτως, ἐν τῇ ἐρανίᾳ ἀσέραν φορὰς καθή-

κων.

§. χ κ θ'. Δ'. Ἡ κατὰ Σπινόζαν Εἰμαρμένη κείδω πα-

ραπλήσιος αἰτίων Εἰρμός ἔσα, ἀπ' αἰῶνος ἐκ τῆς τῆς Θεᾶς

ἐκπηγάζων φύσεως. Οἶεται γὰρ ἔσας μίαν μόνην καίαν

εἶναι, καὶ ταύτῃ αἰωνίαν, ἥς γνωρίσματα ἴσους ἀπειρος,

καὶ ἐκπαισις ὁμοίως ἀπειρος. Τῶν δὲ αὐτὸν τυγχάνειν τὸν

Θεόν. Τὰλλα γὰρ ὅσα ἐστὶ, διαθέσεις εἶναι τῆς ἀκινήτου

φύ-

(1) Ὁρα Λαέρτ. Βιβλ. δ'. καὶ Σπομβ. ἐν Ἐκλογ. Κεφ. η'.

(2) Πλάτ. Βιβλ. Α'. Ἀριστ. Κεφ. κ'.

(3) Αὐτ. Κεφ. κ'.

(4) Αὐτ. Αὐτ.

(5) Ἐν Φαίδρ.

(6) Ἐν Τιμαίῳ.

(7) Ἐν Κεφ. κζ'. καὶ Α'. τῷ Ἀριστ.

(8) Ἐν τῇ Πολιτείᾳ.

(1) Σενέκας ἐν Οἰδίποδι στίχ. 980.

(2) Πλάτ. Ἀριστ. α'. Κεφ. κζ'.

φύσεως, ἢ ἀνάγκης ἡρπυσίας. (1) Ἐπὶ μὲν ἐν Σπινόζῃ
σμῶ καὶ Δεισοτέλει αὐτὸν διαβάλλουσι Βάλλχιος, καὶ Βαί-
λιος, τῆς δ' αἰτίας ὑπολύει ὁ Γενεώσιος. (2) Πλὴν ὅτι
καὶ Δεισοτέλης ἀπ' αἰῶνος τὸ πᾶν ὑφισταῖν ἐδόξαζε.

§. χλ'. Ε'. Εἴσοι δοκεῖ ἀνδράσι φιλοσόφοις, καὶ τὸν
Μωάμεθ συγκατελέξει τὸν Ἰβάρβαρον καὶ ἀπαιδοπότατον,
τάξον δὴ καὶ τὴν κατ' αὐτὸν Εἰμαρμένον, πῶς τὰς ἄλ-
λας ἀνθρώπων νικῶσαν, ὅσῳ περ ὡς ἀπαιδοσία διαφέρειν
ἐκείνος. Οὐδεὶς κατ' ἐκεῖνον εἰρμός, θεσμός, ἔδεις συνά-
πτων τῶ ἡγεμονίᾳ αἰτίᾳ τὸ ἐπόμενον. Ἀνάγκη δέ τις ἀ-
φυκτος καὶ ἀκαταπόδιστος, ἢ τὸ ἐσόμενον εἰσώδεσσα, καὶν τε
ἢ πρὸς ἐκεῖνο φέρουσα αἰτία τεθῇ ὁπίσης, καὶν τε μὴδὲ τὴν
ἀρχὴν ὅλως ἡγήσαιοτο. Καὶ εἰ πέπωται, φησὶ, θαυεῖν ἀ-
νάγκη. Εἰ δὲ μὴ, θεός, ἔδεις, καὶ εἰ μυρίαι ὅσαι ὥραι ὑ-
πέρχονται τὰς κινδύνους, ὥπερ αὖ μακρότερον ἢ Κλωθῶ, τὸ
νῆμα τῷ ζῶν ἐπικλώσει.

§. χλβ'. ε'. Ἐπὶ πᾶσι θετέον τὴν Εἰμαρμένον τὴν
τῶ ἀληθεῖ λόγῳ συναΐσαν. Λέγω δὲ ταύτῃ εἶναι, ἐ-
πὶ μὲν τῶ φυσικῶν, τὸν ἀναγκαῖον φύσει Εἰρμόν (§. χλβ').
καθ' ὃν ἔξ ἀνάγκης φύσεως, (§. σ. α.) τοῖς αἰτίοις τὰ
ἔξ αὐτῶν ἐφέπεται. Τῶν ἐν τῶ παντὶ θεσμῶν κρατύντων,
(§. χλγ.) ἔξ ὃ θεμέλιος δύναται βεβληθεῖς καὶ κινῆσαι
(§. χλδ. χλε.). ἔπὶ δὲ τῶ ἡθικῶν, τὸν ἐν ὑποθέσει
ἀναγκαῖον ὄντα εἰρμόν, καθ' ὃν ἐλαττέραν τὴν ὁπὶ τὰ ἐ-
φήμῃν ῥοπία τῆς βεβλήσεως λαβέσης, τῶ νόμῳ τῆς ψυ-
χῆς ταῦτα ἐπεται. Ἀλλὰ γὰρ ἐπεὶ τὸ τῆς εἰμαρμένης ὁ-
ρομα, ὡς τὴν ἀτοπίαν τῶ οἷς συνανεφύρη δογμάτων,
ὑπορρήτῳ τε κατέστη καὶ ὑποφράσιμον, παραινέσαιμι αὖ τοῖς
ἀπορροκόπως φιλοσοφεῖν αἰρεμένοιοις, ἀπεχομένους αὐτῆς τῆς
ἐκείνης χρήσεως ὅτι τὴν τῶ ἄλλων ὡς ἀχρηστῶν, τὸ τῆς προ-
νοίας ἀντεσάγειν, καὶ ταύτῃ εἶναι λέγειν, τὸν καὶ τὰς βα-
λὰς

λὰς τε Διαιτηγῶν αἰδίων νόμον, καθ' ὃν τῶ ἐν χρόνῳ τὰ
μὲν φυσικὰ φυσικῶς, τὰ δὲ προαιρετικὰ προαιρετικῶς, κα-
τὰ τινὰς θεσμούς τεταγμένους ἀεὶ κινεῖται, καὶ διεξάγεται.

Θεώρημα ΝΒ'.

§. χλβ'. „**Α**λματι (ἢ φασὶν) ὑπολύτῳ, ἔδεις μὴ
τελεθεῖν ποτέ.

Εἴπερ γὰρ, καὶ αὐτὴ αἰτία οἶσται. (§. χλγ.) τὸ δὲ
ἐκ αὐτοῦ. (§. νζ.) Ἄρα κτ.

Θεώρημα ΝΓ'.

§. χλγ'. „**Α**λματι δὲ τῶ καὶ χέειν λεγομένῳ, πολλὰ
αὖ γένοιτο.

Ἦτοι γὰρ αἰτία τις δρασικωτέρα καὶ κρείττων, θαύτον ἐ-
ποίησεν, ἢ λανθάνει τὰ αἰτία, ὡς ὅτι τῶ θαυμασίων,
(§. χλδ.) ἢ καὶ Θεὸς ἀντεργὸς ὥφθη ἐδελέσας τὰ γε-
νομένων. (§. αὐτ.) Τὰ δὲ τοιαῦτα τῶ καὶ χέειν τελεῖσθαι
ἄλματι λέγεται. (§. χλγ.) Ἄρα κτ.

Θεώρημα ΝΔ'.

§. χλδ'. „**Ε**ὰν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, ὡς φιλά ἐκ-
ληφθῇ ὀνόματα, οἷα τοῖς πολλοῖς φιλεῖ, μὴδὲν ὑποση-
μαίνοντα τῶ ἐν τῇ φύσει αἰτίων ἐπεκτεργέν, ἔδεις ὑπερ-
φυῶς αὐτὸ τὸ ὈΝ τὸ ὑπέρτατον, ἔδεις τυχαῖον, ἔδεις
αὐτόματον ἔσθαι συμβαῖνον ἔδέποτε. Εἰ δέ τι τῶ εἰρημέ-
νων ληφθῇ δηλάντα, καὶ μάλα δὴ πολλὰ.

Εἰ γὰρ ἐκείνως, ἔξ ἄλματος ἔσθαι ἂν ὑποσησεται ὑπο-
λύτῳ, ὅπερ ἐκ ἔστιν. (§. χλβ.) Ἄρα τὸ Α'.

Εἰ δ' ἔπος, ἢ περ ὑποδέδοται (§. χλγ.) ἄλματι τε-
λεθεῖσθαι τῶ καὶ χέειν. Πολλὰ δ' αὖ ἔπω γένοιτο. (§. χλγ.)
Ἄρα καὶ τὸ Β'.

(1) Σπινόζ. Ἠθικ. Μέρ. α. Πρωτ. Ε'. καὶ σ. καὶ Μέρ. β. Πρωτ. α.
καὶ β'. Καὶ περὶ αὐτῶν Συγγραμμάτων.

(2) Οἰσμ. β'. Μέρ. α. καὶ Μεταφυσικῶν.

Σχόλιον.

δ. χ λ ε. **Μ**έτιθι κ' πα' ἐν τῷ Σχολίῳ εἰρημνύει δ. ν η'. Καὶ τῷ ἐκ ταυτομάτης ὑποστυλῶναι τὸδε τὸ παῦν λεγόντων, ἐπὶ τῇ τῷ ἁλματος κεφότητι, θαύμασον ἦπαρ δέ, ἥτις ὄν ὅτι τὸ αὐτόματον τῷτο, ἢ μὴδὲν. Εἰ γὰρ τῷτο, βαβαὶ τῷ θαύμασεν ἁλματος! οἷον τινα κόσμον ἡσιῶσαι ἐδυηθήθη, αὐτὸ μὴδὲν ὄν. Εἰ δ' ἐκείνο, πότερον τῷ παντός ὅτι μέρος ἢ αὐτὸ, ἢ τί τῷ πάντων ὑπερέχον τε καὶ ὑπερκειμένον; Εἰ γὰρ μέρος, αὐτὸ ἐαυτῷ ποιητικὸν εἶναι, ὅπερ ἀδυνάτον. (δ. ν ε'). Εἰ δὲ τὸ ὄν αὐτὸ τὸ ὑπέρτατον, τί δήποτε τῇ τῷ αὐτομάτῃ κλήσει διαφραυλίζεται, μὴδ' ὑμνεῖται ὁ Δημιουργός, εὐφήμοις, ἢ δέον (δ. χ κ'). ὀνόμασι γεραιρόμενος;

Θεώρημα Ν Ε'.

δ. χ λ ε'. **Τ**ὸ καὶ φύσιν Εἰρμῆ ἐν τῷ συστήματι δοθέντος, πάνθ' ὅσα κατ' αὐτὸν συμβαίνει, ὡρισμένως ἐστὶν ἀληθῆ.

Τὸ γὰρ Εἰρμῆ τῷδε ὑποπεφωτιστός, ἅπαντα τὰ ποιητικά, ἄλλοτε ἄλλῃ ὑποτίθεται ἐνεργεῖν. Καὶ δὴ καὶ τὰ ἐκ τῶν τῶν ὡραίων τῷ ὅτι μὴδὲν ποιητικὸν εἶναι. (δ. ν δ'). Αἱ ἄρα ἀποφάνσεις αἱ τῶν κατηγορεῖσαι πῶς ὑπαρξῶν, ἐν χρόνοις τοῖς κατελλήλοις, εἰσὶν ἀληθόλεσσαι. (δ. υ ξ ε'). Ἀλλ' ἐκ αὐτῶν ἅμα καὶ αἱ ἀντικείμεναι. (δ. λ γ'). Ἀρα δ' αὖτε (δ. τ β.) ὡρισμένως κτ. Ο. Ε. Δείξει.

Σχόλιον.

δ. χ λ ε'. **Ε**κ τῆς δὲ καὶ τὸ ἀσφαλές καὶ ἀδύνατον τῆς θείας ἐξυμνεῖται γνώσεως, τῆς πάντα ἐπ' ἀκρίβειαν, καὶ τὰ ἀκατέργαστα ἡμῶν ὡς παρόντα περὶ δραστομένης. Τῶν γὰρ ἐν τῷ Εἰρμῷ τῶν διωάμεων, καὶ αἰτίων, ὡς αὐτὸς καὶ σιωχόος καὶ παραίτιος (δ. χ ι β'. χ ι δ'). ἐν τῇ ἀπείρῳ αὐτῇ

αὐτῇ προνοία τὰς λόγους πορεύων, καὶ τὰ λαμβάνοντα ἐν χρόνῳ, ἀπὸ τῆς αἰῶνος προεῖδεν. Ὅν δὴ περὶ ἔσπον καὶ τὸ γεωμετρικὸν ἐκείνο καὶ μεταφυσικὸν τὸ αὐτὸ καὶ Δεῖβνίτιον (1) τῷ ὑπερσόφῃ μόνῃ ὅτιν ἐπὶ λυεῖσθαι πρόβλημα, τὸ ἐκ τῆς δοθείσης καταστάσεως εἰς τινος τῷ σοιχείων, τῶν τε παρωχημένων, καὶ τῶν ἐνεσῶσαν, καὶ δὴ καὶ τῶν ἐσομένων, πῶς τῷ πάντος καταστάσεις ἀσφαλῶς πορογινώσκειν. Ἀλλὰ ὅτι τῷ περὶ τῶν περὶ τῶν τίπαρ' αὐτῶν εἰποῖν ἔχομεν; ἢ ὅτι καὶ αὐτὰ, ἐπεὶ τῷ τὸ ἀμετάθετον τῆς τῷ Θεῷ βελήσεως ἔχει τὸ ὡρισμένον, φήφοις μὴ αἰδίῳις πορογινώσκονται, ἐν χρόνοις δὲ ἰδίῳις ἀπαραιτήτως τελέμενα, εἴς τε καὶ περὶ πάντος αἰῶνος τῷ τῷ θαυμασίῳ Θεῷ πορογινώσκόμενα.

Θεώρημα Ν ς'.

δ. χ λ η'. **Ε**κ τῆς ἐν ὑποθέσει ἀναγκαίᾳ Εἰρμῆ ἀδυναστεῖαι τὰ συμβαίνοντα.

Πλετεῖ ὅτι τὰ ἐν αὐτῇ αἰτία (εἰς δὲ αἱ μὴ προαιρέσεως ἐτέρωθεν ἐπὶνέεσαι βελήσεις.) (δ. χ λ α.) τὸ ἀντίρροπον φύσει, καὶ ἀδύνατον. Καντεῦθεν αὐτοῖς τὰ τῆς Ἀσείας. (δ. τ ο α'. κ ε').

Ὅρα μοι καὶ τῷ ἐν τῇ λογικῇ τὸ ἔχον ζήτημα, ἐν οἷς τῷ τῷ ἀποφάνσεων, τῷ ἐπὶ μέλλοντος ἐνδεχομένη καθεκάστα, λόγος γίνεται.

Σχόλιον.

δ. χ λ θ'. **Τ**ί δαί; ἐχί καὶ τὰ ἐλαττωρέως γινόμενα προειδῶς οἶδεν ὁ Θεός ἀσφαλῶς καὶ ἀπταισῶς, πάνυ μὴ ἐν. Πῶς δ' εἴπερ, τὰ τοιαῦτα κατὰ γὰρ τὸ ἀληθόλειν ἀδυναστεῖται; Μέγα τῷ ὄντι καὶ ὑψηλὸν τὸ τῷ τῷ ζήτημα,

(1) Παρὰ τῇ φιλοσόφῳ τῷ Κασελλίτ.

μα, ὅπερ αὐτὸ ἐν τοῖς περὶ τῆς θεΐας προγνώσεως οἰκειότατα ἀνατεθείη. Ἦδη δὲ, ἵνα μὴ σιγῇ τὸ ἀγαθὸν παντελεῖται ἀφαιδεδωκότες, τὸ κατασκευάσαν Θεώρημα παρέλθωμεν, ἐκ τῆ ἀντιπίπτειν δοκῆτος λόγου σαλευόμενον, λέγων μὲν δὴ, ὡς, ὅτι τὴν ἐφ' ἐκάτερα ῥοπλὴν πλατύνει ἡμῶν αἱ ψυχαί, ὥς δὴ ὡς λόγῳ βασιματάτω, τῷ ἐφ' ἡμῖν τὸ ἀόριστον ἐπεριδέεται, ἐξ αὐτῆς τε τῆς πείρας, καὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐχομένης ἐν ἡμῖν συνειδήσεως, ἀναμφήρως τε, καὶ ἐξ ἐδείξεως ὅλως ὁπιδεῖς εἶναι κείμενον. Ὁ τοίνυν Γενεώσιος ὁ Νεαπολίτης προθέμενος τῷ (1) ἅμα ἔδοξε δεδειχέναι ὅτι προέθετο. Εἰσὶ γὰρ τινες, φησὶ, ψυχῶν ἐνέργειαι, αἱ μὲν ἐσωτερικαί, αἱ δὲ ὀξωτερικαί, οἷον καὶ, οἷον νοήσεις τε καὶ ἀναμνήσεις, αἱ δὲ ὀξωτερικαί, οἷον ὀφθαλμῶν, γλώσσης, χειρῶν, ποδῶν, καὶ αἱ περὶ πλῆσιαι σωματικαὶ κινήσεις, αἷτινες ἔτι παρ' ἡμῖν εἰσὶ κείμεναι, ὡς τῶ γίνεσθαι, ἢ μὴ, αἷτιας ἄμεσον εἶναι, τὴν ἐν ἡμῖν θέλησιν καὶ ἐλθεῖν. Εἶθ' ὡς ἐν εἶδει Σχολία προσέειπεν, ὅτι τῇ κοινῇ τῷ πάντων, καὶ ἐ μόνῃ τῷ χυδῶν ὅχλῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ τῷ σοφωτέρων αἰδήσει μαρτυρεῖται, καὶ τὸ πῖσόν ἔχει, ὃ λέγεται. Ἀνθυποβαλὼν δὲ, καὶ (φαῖσιν αὐτὸν) ὑποθέσας, ὡς αἱ βελήσεις αὐταὶ καὶ τινὸς διορισμοὶ τυγχάνουσι, ἐκ τῷ ἐκείνῃ προλήψεων ἐκπηγάζεσθαι, αἱ δὲ τῶ προλήψεις, οἷα δυνάμεις ἀναγκαίαις, ὑποκνήματα, καὶ παρ' ἡμῖν κείμεναι εἰσὶν, εἰσβαλὼν τε ἐντεῦθεν, ὡς ἐκ ἁρᾶ ἐδὲ αἱ βελήσεις, αἱ ἐξ ἐκείνων, καὶ κατ' ἐκείνας, καὶ ἔτι αἱ καὶ τὰς βελήσεις ἐνέργειαι, καὶ τὰ δι' αὐτῶν τελεμένα, πρὸς ταῦτα προχείρως ἀπαντᾷ, ἀληθεῖς μὲν εἶναι λέγων, τὴν τῶ νοερώς τινων ἡμᾶς ἀντιλαμβανέσθαι δυνάμιν, καὶ τινος τῷ ἀντιλήψεων, ὡς τινος τῷ ἐμποικιμῶν ἢ μὴν προσβολῶν, μὴ παρ' ἡμᾶς αὐτὰς κείμεναι. Ἀλλ' ὅτι ἄλλων πάντων πλείων τέναντίον φάσκων συμβαίνει. Καὶ ἐφ' ἡμῖν μὲν εἶναι περὶ τῶν μᾶλλον ἢ ἐκείνων νοῆσαι, ἐφ' ἡμῖν δὲ καὶ πρὸ τῶν, ἐκείνων ἀναμνησθῆναι ἐπείγεσθαι, οἷς ποτὲ ἐπεβάλλομεν, καὶ τυφλοῖς, φησὶ, δῆλον ἡγόμεθα,

καὶ αὐτὰ πῖσον. Εἰ γὰρ καὶ αἱ βελήσεις διορισμοὶ καὶ εἰσὶν, ἐμὴν παρ' αὐτὸν ὁπῶν καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐκείνας ἔπειθαι τῶν διορίζοντι. Πολλὰ γὰρ διοριζόμεθα ὡς ἐδὲ βελόμεθα, καὶ τοὶ παρ' ἡμῖν ὅν τὸ βελήσθαι αὐτὰ, σφίσι ἐαυτοῖς συνειδότες· μᾶλλον δὲ καὶ πολλῶν, καὶ τοὶ σφοδρῶς ἐπιέμενοι, αὐτοβελήτως ἀπεχόμεθα, οἷον ὕδατος φυγῆς, ὑπὸ τῷ ἰατρῷ ἀπαγορεύοντος, οἱ πυρέσσοντες. τῷ τοι καὶ Λάκιος ὁρῶν τὴν ὀρέξιν τῆς βελήσεως φθάσας διέκειρε, (1) μὴ καὶ τὰς ἄλλας συγχέας. Ἀλλ' ἀνθυποφέρει (φησὶν) ὡς εἰ μὴδὲν ἄλλο, ἐκγε μὲν τῷ προλήψεων τῶ ἀγαθῷ, ἢ κακῷ, εἰσὶν αἱ βελήσεις ἀναφυόμεναι. Καὶ, καὶ, ἀπαντᾷ, πρὸς μὲν τὴν τῶ ἀγαθῷ ἔφεσιν, καὶ τὴν τῶ κακῷ ἀποφύγεσθαι ἐμφύτως πῶς ἔχομεν. Ἀλλ' αἱ περὶ ταῦτα βελήσεις, ὡς λίαν ἐκείνων ἀπέχεσθαι (ὀρέξεων ἐσῶν) διορισμοὶ τινὲς τυγχάνουσι τῆς ψυχῆς ἀνθεκτικῶν, οἷς τινῶν ἀγαθῶν ἐλθεῖν ὡς ἀντεχόμεθα, τινῶν δὲ κακῶν καὶ τὸ δοκῆν ἀπεχόμεθα.

Θεώρημα ΝΖ'.

§. χμ'. Ἡ καὶ τὸν Δημόκριτον Εἰμαρμένη, δόγμα προτίθεται τῆς ἐχάτης ἀλογίας ἐχόμενον. Οὐτε γὰρ ὁ Κόσμος αἰώνιος (§. υγς'. υγς'. κζ'.) ὡς ἐν χρόνῳ ὑπὸ τῷ Δημιουργῇ ὑποστάς, καὶ πολλὰ τῷ ἐν αὐτῷ συμβαινόντων ἀορίστως ἔχει τὴν γένεσιν. (§. χλθ'.) Ταῦτα δὲ πάντα ἐδὲ σὺν λόγῳ ἀναρεῖν, τὸ περὶ τῆς Εἰμαρμένης καὶ Δημόκριτον δόγμα θρασυέται. (§. χκς'.) Πρὸς δὲ καὶ ἀνάγκη τινὶ ἀφύκτῳ τὰς προαιρέσεις δεσμεύειν ὁπχειρεῖ, ὡς τὴν ἐφ' ἐκάτερα ῥοπλὴν, καὶ ἢ ἐν σφίσι αὐτοῖς συναίδησις ὁμοφύσιον βοῶσα μαρτύρεται, (§. χλθ'.) περὶ ἧς καὶ αὐτοὶ ἐν οἰκείῳ τόπῳ πλατύτερον φιλοσοφήσομεν. Ἐὼ λέγειν τὰς ἀπείρας ἀτόμους, καὶ τῶν πᾶς εἰκῇ ὑπο-

ὑποτιθεμένης φοράς τε καὶ παρεγκλίσεις, καὶ τὰ βάρη, καὶ
τὰς ἀκόσμως καὶ ὡς ἔτυχε γινομένης συμβολᾶς, ἐξ ὧν ὁ
Κόσμος, καὶ τὸ δὴ ποτε δύνει ἐπὶ πᾶσιν αὐτομάτως, (δ. χλβ.)
οἷς ἡ Δημοκρίτειος Εἰμαρμένη, καὶ παιδιὰν μᾶλλον, ἢ κα-
τὰ σκεδὴν φιλόσοφον συνεύρεται. Ἄρα κτ.

Θεώρημα ΝΗ'.

δ. χμα. „ **Η** καὶ Πλάτωνα, καὶ τὰς Στωϊκὰς Εἰμαρμέ-
„ νη, καὶ ἐπὶ τῷ ἐφ' ἡμῖν τεθεῖσα, δαυτέρα μὲν τῷ αὐτο-
„ πῶν πρὸς τὴν καὶ Δημοκρίτου κείνεται, ἀπὸς γεμὴν καὶ
„ αὐτή.

ὑποτίθεται ὅδ' ἀρχὴν τῆς Εἰμαρμένης τὸν Θεόν. (δ. χκζ.)
Οὐχ' ὡς ἐκείνη τῷ αὐτομάτῳ τὴν διακόσμησιν ἀνατίθεται.
(δ. χκς.) Εἴπα εἰδὲ τὸ αἰώνιον εἰσάγει τὴς τῆς παντὸς
ὑποστάσεως. (δ. αὐτ.) Ἄρα τὸ Α'.

Ἀναγκαστικὴ δὲ γινομένη, εἰ καὶ πῶς τῷ ἐφ' ἡμῖν εἰσάγε-
ται (ἐξ ὑποθ.) ἄρδην ἀναιρεῖ τὴς βεβλήσεως τὸ ἐλδύθε-
ρον. (δ. χκζ.) Ἀποπον δέ. (δ. χλη-χλθ.) Ἄρα
καὶ τὸ Β'.

Θεώρημα ΝΘ'.

δ. χμβ. „ **Ο**ἱ ἐκ τῆς Στωϊκᾶς, καὶ Πλάτων, καὶ Χρύσιπ-
„ πος, καὶ τὰ παρ' ἡμᾶς εἰσαγαγεῖν κείναντες, μὴ πάντα
„ κατ' εἰμαρμένην τελεῖσθαι ὁμολογεῖν ἀναγκάζονται.

Οὕτω γὰρ κείνασι τὸ ἐλδύθερον τῆς ψυχῆς σώζειν ἐ-
παναγνές, καὶ πολλὰ ὁμολογεῖν ἀορίστως συμβαίνειν (δ. χλη.)
ἢ παρ' ἡμῖν ὅτι δέσθαι, καὶ μὴ. (δ. χλθ.) Ἡ δὲ Εἰ-
μαρμένη συμπλοκὴν τινὰ καὶ ἐπισυνάγειν ὡρισμένην, εἰρμῇ
μηδαμῶς διακοπτομένη, καὶ ἀνεπιλύτῃ ἀκολουθίας ἐκβασίν
ἀφυκτον σημαίνει. (δ. χκε.) Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

δ. χμγ. **Α**ποδεκτὸς ἐν αὐτῇ Πλάτωνα ἐν οἷς φη-
σὶν „ ὅτι τὸ μᾶλλον ἐμφαίνει τὸ κατ' εἰμαρμένην, ἔχ-
„ ῃ ἅπαντα, ἀλλ' αὐτὸ μόνον τὸ ἐπόμενον αὐτῇ σημαίνει.
Καὶ ὅτι ἐπὶ πάντα ρητέον κατ' εἰμαρμένην. (1) Ἀλλ' ἐμπης
ὁ Χρύσιππος καὶ ἀνεκτὸς, ὅς „ ἡμῖν δύνει ὅτι τὸ καλῶς
„ τῷ ἀνθρώπινον ὁπδεῖσαι. (εἰπεῖν κατ' Οἰνόμαον) ἡμα τε
τῆς βεβλήσεως ἡμῶν τιθέμενος τὸ ἐλδύθερον, καὶ τῆς Εἰμαρ-
μένης συνεισωδῶν τὸ ἄεκατον. „ Καὶ πολλὰ μὲν ἐξ ἡ-
„ μῶν δῆλον εἶναι γίνεσθαι ὁμολογῶν, εἰδὲν δὲ ἥτις συγ-
„ κατεμάρτυται καὶ ταῦτα τῇ τῷ ὅλων διοικήσει ἀποφανό-
„ μος. Τίτι δὲ λόγος; ὅτι τὸ μὴ ἀπολεῖσθαι φησὶ τοι-
„ μάτιον, ἔχ' ἀπλῶς καθεύμαρται, ἀλλὰ μὲν τῷ φυλάτ-
„ τεσθαι, καὶ τὸ ἐκ τῷ πολέμιον σωθήσεσθαι, τὸν δὲ τινὰ
„ μὲν τῷ φεύγειν αὐτὸν τῆς πολέμιος. Καὶ τὸ γινέσθαι παῖ-
„ δας μὲν τῷ βέλεσθαι κοινωρεῖν γυναικί. ὥσπερ γὰρ, φη-
„ σὶν, εἰ λέγοντός τινος Ἡγήσαρχον τὸν Πύκτιον, ἐξελεύ-
„ σέσθαι τὰ ἀγῶνος πάντως ἀπληκτον, ἀτόπως ἀντι; ἡξία
„ καθεύοντι τὰς χεῖρας τὸν Ἡγήσαρχον μάχεσθαι, ἐπεὶ ἀ-
„ πληκτον αὐτὸν ἀπελθεῖν καθεύμαρτο, τὸ τὴν ἀποφασιν
„ ποιησάμενος, ὅτι τὴν ὀξυτοτέραν τ' ἀνθρώπων πρὸς τὸ
„ μὴ πλῆττεσθαι φυλακὴν τὸ εἰπόντος, ἔπε καὶ ἐπὶ τῷ
„ ἄλλων ἔχει. Ἀλλ' ἡπρ' ὡς φησὶν ὁ Διοφάντης, θαυμά-
„ σιέετις τ' ἀνθρώπων τὸ ἀδωρήτον, καὶ ἀνεπιλόγιον, καὶ
„ τῶν ἐνεργειῶν, καὶ τῆς τῶν ἰδίων λόγων ἀνακολουθίας.
„ οἶμαι γὰρ ὅτι κατὰ περ τὸ καλέμενον γλυκὺ, τὸ καλε-
„ μένῳ πικρῷ συμβέβηκεν ἐναντιώτατον εἶναι... ἐποσὶ
„ καὶ τῷ παρ' ἡμᾶς τὸ κατ' Εἰμαρμένην. Εἴγε κατ' Εἰμαρ-
„ μένῳ μὲν ἐκείνα καλεῖν προεῖληφον, ὅσα καὶ ἐκόντων ἡ-
„ μῶν; καὶ ἀκόντων ἀπάντων (ἴσ. πάντως) γίγεται παρ' ἡ-
„ μᾶς δὲ ὅσα ἐκ τῆς σκεδᾶς ἡμᾶς καὶ ἐνεργεῖν ἐπὶ τέλος
„ ἔρ-

(1) Ἐν τῇ περὶ Εἰμαρμένης.

έρχεται, ἢ ὡς τὸ ἀμελεῖν καὶ ῥαθυμεῖν ἐκ ὀπτελεί-
ται. Εἰ μὲν γὰρ κατ' ἐκείνῳ ταῦτα (γοητεῖον τὰ ἀνω-
τέρω εἰρημνία) συμβαίνει, παρ' ἡμᾶς ἐκ ἂν λέγοιτο
συμβαίνειν. Εἰ δὲ παρ' ἡμᾶς, ἐκ ἂν κατ' ἐκείνῳ δηλα-
δὴ, ὅτι τὸ μὴ δυνάσθαι σιυδραμεῖν ταῦτα ἀλλήλοις.
Ἀλλὰ παρ' ἡμᾶς μὲν ἔσαι φησὶ, ὡς εἰλημμένον μὲν τὸ
τὸ παρ' ἡμᾶς ὑπὸ τῆς Εἰμαρμένης. Καὶ πῶς εἶποιμ' ἂν
ὡς εἰλημμένον; εἴγε καὶ τὸ φυλάττειν θοιμάτιον καὶ τὸ
μὴ φυλάττειν, ὑπὸ τῆς ὀξυρίας ἐγένετο τῆς ἐμῆς; ἔπο-
γὰρ καὶ τὸ σῶζεσθαι δηλοῖ ὅτι κύριος ἂν εἴην ἐγώ. Καὶ
ὅτι αὐτῆς δὲ τῆς ὁμοιοῦς ἢ ποιεῖται Χρυσίππος, δι-
λον γίνεται ὑπολελύθαι τῆς εἰμαρμένης τὴν παρ' ἡμᾶς
αἰτίαν. καθείμαρται γὰρ φησὶ σῶζεσθαι θοιμάτιον, εἰ
φυλάττοι αὐτό· καὶ παῖδας ἔσεσθαι εἰ καὶ σὺ βεληθείης,
ἄλλως δὲ μὴ ἂν ἔσεσθαι τι τέτων· ἐπὶ δὲ πᾶν ὑπὸ τῆς
εἰμαρμένης προκατειλημμένων, ἐκ ἂν ποτε ὑποτιμήσῃ
τοιαύταις χρησαίμεθα. Οὐκ ἐν φανερῷ τεθνήξεσθαι πάντες
ἄνθρωποι, εἰ πόδετι γήροιο, μὴ τεθνήξεσθαι δὲ, εἰ μὴ
γήροιο· ἀλλ' ἀπλῶς τεθνήξεσθαι, καὶ ὅτι ἐν πορὸς τὸ μὴ
ὑποθνήσκῃν καθόλου γίνοιτο. (1)

Θεώρημα Ε'.

§. χ μ δ'. **Η** Χαλδαϊκὴ, καὶ Ἀστρολογικὴ ἀκέραια Εἰ-
μαρμένη, λίρος ἀντικρυς.
Α'. Τί γὰρ ὅτι τὸ ἐκ πᾶν ἀσέρας εἰς ἡμᾶς καθήκον;
ὡς, καὶ θέρμη; ταῦτα δὲ ποιητικὰ καὶ ἂν γένοιτο πᾶν
ἐν τῇ πειραγείᾳ τελεμνῶν λήξει. Ἀλλ' αἱ παντοῖαι δυνά-
μεις αἱ ἐν τοῖς σώμασι. (§. χ ι. χ ι α.)
Β'. Καὶ τίς ποτε τὸν τρόπον οἷος τε ἐγένετο ὑποθέσθαι,
μετερίως γὰρ, τῆς ἐκείνων πᾶν σωμάτων, ἐπὶ ταῦτα ἐπε-
τεργήσεως; ὁδεῖς.

Γ'. Καὶ

Γ'. Καὶ πῶς ἀνάγκη ἐπάγεται τῇ ἀποβιβιάσῃ ποραι-
ρέσει (§. χ λ θ.) ἐκ πᾶν ἐρανίων σωμάτων;

Δ'. Πῶς δὲ καὶ οἱ ὑπὸ τοῖς αὐτοῖς Ἀσερισμοῖς καὶ τὸ
αὐτὸ τὸ γένος τιπτόμενοι, καὶ ἐν ὁροσκοπῇ ἢ φασὶ τῷ αὐ-
τῷ, ἔχει τὰ αὐτὰ καὶ ποραιρεῖνται; Πῶς δὲ καὶ οἱ ὑπ' ἄλ-
λοις, καὶ ἐν ἄλλῳ γένει, ταῦτα τοῖς βίοις ὀπιτιδύοντες
φαίνονται;

Μανία ταῦτα, καὶ λίρος σαφῆς, καὶ εἰς ἀπαντήσεως οἱ λέ-
γοντες, ἐλεβόρου δὲ εἰς ἀποδομῆς.

Σχόλιον.

§. χ μ ε'. **Χ**αλδαίων παῖδες ἀνέκαθεν, καὶ Ἑβραίων, καὶ
Ἀράβων, οἱ τε Καββαλισαὶ παρ' Ἑβραίοις μετ' αὐτὰς, τὴν
Ἀστρολογικὴν ταύτην φλυαρίαν συστήσαι ἐσπέδασαν, βι-
βλίῳ μὲν τὸν εὐασρον ἑρανὸν ἀπεικάσαντες, τοῖς σοι-
χεῖσι δὲ τὰς ἀσέρας. Ὡς τὰς μὲν ἀπλανεῖς, ὡς ἀξέπτως
τὴν αὐτὴν εἰς αἰὶ ὁμοιωσάσας θέσιν, καθ' ἑαυτὰς μηδὲν
σημαίνειν παρέδωκαν, ἔχειν δὲ τὸ σημαντικὸν εἶναι ἢ τε
τῷ Πλανητῶν, καὶ πᾶν Κομητῶν λαμβάνοντας, κατὰ γὰρ τὰς
διαφορὰς πᾶν θέσεων, πῇ μὲν κατ' ἀρχὰς τοῖς ἀσερισμοῖς
ἐμπιπτόντων, πῇ δὲ καὶ τὸ μέσον, πῇ δὲ καὶ τὸ τέλος, καὶ
ἄλλοτε ἄλλως τὴν εἰς τὸ σημαίνειν δυνάμιν αὐτοῖς παρε-
χομένων. Καὶ ποτε καὶ πᾶν τὰς πρώτας λεγομένων βαθμῶν ἀ-
σέρων, πᾶν μεγέθει τε καὶ λαμπρότητι διαφερόντων, εἰς λέξιν
ἰδίως ἀποαναφώνησαν τὸ ἐσόμενον συστοιχειουμένων. Καὶ ἔ-
πο δὲ ἄστροις τὰ καθ' ἡμᾶς ἐσημαίνεσθαι ἐκείνων ὑπειλη-
φόντων, γεγονάσι καὶ τοῖς ὕστερον, οἱ ἄλλοι πᾶν ἀστρολογι-
κῶν τέτων λήρων ἀσασάμενοι, καὶ ὅτι πολλῶν κρατυῶν τὸ
δόγμα ὀπιμεληθέντες, εἰ μᾶλλον ἴσως ἀληθεύειν φροντί-
σαντες, ἢ ἵνα ἀρχαῖοι τινὲς εἶναι δόξωσι, καὶ ὡς εἰποὶ τὴν
σοφίαν. Πρὸς γὰρ τὴν δόξαν, ὅσα τε θεῖα, ὅσα τε ἀνθρώ-
πινα εἰς αὐτὸν συμείροντες, καὶ οἱ φασὶν, ὡς εἶναι
εἰς σημεῖα ἐπάχθησαν. (1) ἢ τε Λεῖα ὅν ἔτεκε τῇ Γακώβ,
(1) καὶ

(1) Ἐκ τῷ Δ'. Βιβλίῳ περὶ Εἰμαρμ. παρὰ Διογενιστῶν τῷ Πει-
ραστηρίῳ.

(1) καὶ τὸν τῷ Διὸς ἀσέρα, ὑφ' ὃν ἐγγέγονει, Γὰδ ἐξωκόμα-
 ρον· ἡ γὰρ φωνή 72 Γὰδ ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ τύχῃ σημαί-
 μι δεξιά. καὶ 723 καὶ ἄστρον ἀγαθόν, καὶ τὸν Δία. (2) ἐν-
 δοντοὶ καὶ οἱ Ο', ἐν τύχῃ ἐνδεδώκασιν. Ἰακώβ δέ, καὶ οἱ
 ἡμεῖς ἐκ τε πῶν φωσέρων, καὶ πῶν ἀσέρων, ὁ μὲν τὴν τῷ ἱε-
 ῖωσῃφ, οἱ δὲ τὴν τῷ ὁμαίμοτος ἐτεκμηλώσαντο δόξαν. (3)
 Δεβόρρας δὲ καὶ Βαρακ τὸ καὶ Σισάρα σισαμούνων ῥόπαιον,
 ἐξ ἑρανῶ, ἡ λέγεται, (4) παρετάξαντο οἱ ἀσέρες. Καὶ ὁ
 Θεὸς δὲ ἐκτείνειν λέγεται τὸν ἑρανὸν ὥσει δέρριν. (5) Καὶ
 ἰλιγῆσεται δὲ ποτὲ καὶ τὸ προφητικὸν ὁ ἑρανὸς ὡς βί-
 βλίον. (6) Ἐπιπείληται δὲ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὡς ἡ-
 μέρας πολλὰς καθήσονται ἐκ ὄντος βασιλέως, ἔδὲ ὄντος
 ἀρχοντος, ἔδὲ ἑσθῆς θυσίας, ἔδὲ ὄντος θυσιασθεία, ἔδὲ
 ἱερατείας, ἔδὲ δήλων, ἡ ὡς ἄλλοι, ἔδὲ μορφωμάτων, ἔδὲ
 φωτισμῶν, ἔδὲ ἐπιλύσεως. Ταῦτα δὲ νοεῖται τὰ καλὸν μὲν
 Θεραφίμ ἢ μορφώματα καὶ τοῖς Ἰουδαίοις κατὰ τινὰς ἀσε-
 ρισμὰς γινόμενα, οἱ ὧν ἐπὶ πῶν ἀδύλων ἐχρῶντο. Ἀλλὰ
 καὶ πῶν Ἀστρονομῶντων πολλοὶ ἑρανοσκοπήσαντες ἐν τάξει
 φασὶν ἀκρίβειά τῃ ἐν ἑρανοῖς ὀφθῆναι, τῷ Σωτῆρος ἡ-
 μῶν ἐπὶ γῆς τιτομνῶν. Οὐδὲ γὰρ ἄλλως ἔδὲ τὰς μά-
 γας ἐκείνῃ τε τὴν γλῶσσην προδῶν γινώσκειν, καὶ εἰς προσκυῶν-
 σιν ἐλθεῖν. Καὶ ἐπὶ τῷ σαυρῇ πάχοντος τοῖς ἑρανοῖς
 μεγίστῃ συμπεσεῖν ἀταξίαν. Οὐδεμίαν τε ποτὲ γνέσθαι τῶν
 ἐπιστημοτάτων μεταβολῶν, μὴ τοῖς ἄστροις προσσημανθεῖσαν·
 τοῖς γὰρ Ῥαββὶ ἀποδεικνύεται, τὰς κατ' ἑρανὸν ἀσέρας,
 τῷ Ναβιζαρδαν τὸν ναὸν τῷ Κυρίῳ περὶ καταστροφῆς,
 ὑπογράφειν ἡδὲ καταστροφῇ καὶ ἐξώλειαν. Καὶ πῶν Ἀστυ-
 ρείων δὲ καὶ πῶν Περσῶν, ἔδὲ πολλὰ ὑφ' ἑαυτὲς ὑπαγόν-
 των,

(1) Γενέσ. λ'.

(2) Ὁρα. Λεξιπὸν Ἑβραϊκὸν Ἀντωνίου Ζανδλίνου ἐν λέξει. Καὶ Ἀ-
 μεν ἑσθῆς ἐν ὑπερῷ.

(3) Γενέσ. λζ'.

(4) Κετῆρ' Κεφ. Ε'.

(5) Ψαλμ. ργ'.

(6) Ἠσαϊ. λδ'.

των, νεῖκος καὶ μάχας καὶ Ζωνὶθ ἀναγινώσκειται λέξιν ἐμ-
 φαίνεσθαι. Προφαίνεσθαι δὲ καὶ τὰ τῆς Ἑλλάδος κακὰ καὶ φων-
 νῆς ὁμοίως ἀστρογράφει, διπλῆς χάσμα, ἡ καὶ εἰς ἀειδρὸν
 ἐνιαυτῷ 284 τὴν ἀστάτασιν προεμῶν. Καὶ τὴν συντέ-
 λειαν δὲ πορευομένην τῷ κράτει τῷ Ἀθηναίων δι' ἄλλης
 φωνῆς, ἐν ἑτεσι 490 ἐσομένην· ἐν ἡ καὶ τὸ διασὸν Κόφ ρ
 ἐγκείμενον, τὸ μὲν τὸν Κρόνον σημαίνειν, τὸ δὲ τὸν Κω-
 δρον, ὑφ' ὧν τῷ μὲν ἤρξατο, τῷ δ' ἐξετελέσθη ἡ τῷ Ἀθη-
 ναίων ἰχὺς. Ἐφ' οἷς καὶ τὴν ἀστά Ῥωμαίοις ὑπατικῇ ἀρ-
 χικῇ ποδοεικνύεσθαι, καὶ τὴν Ἰουλίαν Καίσαρος τῷ μοναρχί-
 σαντος τῆς ὑπατείας καθαιρέσειν, καὶ ὡς ἐν χρόνοις 501 ἐ-
 κείνης καθαιρησομένης, αὐτὴ ἐμελλεν ἀντιστοιχεῖσθαι.
 Ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἡμῖν οἱ Ῥαββὶ, καὶ οἱ ῥαββίζον-
 τες σὺν αὐτοῖς ὑποβάλλοντες, τὴν τῷ μελλόντων πορρήσειν
 ἐν ταῖς διφθέροις τῷ ἑρανῷ σφίσιν αὐτοῖς προσοικεῖσι πά-
 νυ δὴθως. Ἀλλ' ἡμεῖς ταῦτα μεταίχε τὰς ἐκβάσεις ὀπκομ-
 πάζοντας αὐτὰς εἰδότες, καὶ πρὸς τὸ δοκεῖν τὰς ἐν ἑρανοῖς
 σχηματισμὰς ἀντέδιδοντες, οἱ ὅμως τῷ τὴν καὶ αὐ-
 τῷ Ἀστρογραφίαν ἀπελέγξαι ἢ κατοκνήσομεν. Τὴν τῷ Ὀ-
 θωμανῶν Αὐτοκρατορίαν πέρας ἔχειν ὁ καὶ τῷ ἀνώτερον τὰ
 πλείω ἀστρολογήσας Ῥαββὶ Χωμέρ κατ' αὐτὸν, ὡς ἐδόκει
 ἐν ἄσρασι σαφῶς ἀνέγινωσκε δι' ἐκπασέρων φωνῆς 723 ἀδὲ-
 τειαν τε, καὶ κραδασμὸν, καὶ ἄλλος προαναφωνήσεως, ἐν ἑτε-
 σι 1025, οἷς ἀπὸ Μωάμεθ ἄχει τῆς πανολεθρίας τὴν
 τῷ κράτει ἀστάτασιν διωρίζετο. Ἡ δὲ τῷ ἀπατεῶνος φέ-
 δοθησκειά, ἐν ἑτεσιν ἀπὸ Θεογονίας 630 ἤρξατο. Ἐὰν ἐν
 συνάφῃς ἀδροίσας 1025 630, ἔξῃς ἐπὶ τὰ πάντα 1655.
 Καὶ ἔδει ἄρα, εἴ τις καὶ ἐκ τῷ προρρήσειω τῷ αὐτῷ ἀλήθεια,
 ἐν ἑτεσι τῷ χιλιοσῷ ἑξακισσιῷ πεντηκισῷ πέμπτῳ, τὴν
 συντέλειαν γινέσθαι τῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίδος. Νῦν δὲ
 τὸ ἔξ ἐκείνῃ, ὅλη ἑκατονταετής παρεππύσασα, τῆς τῷ
 Ῥαββὶ ἀφροσύνης, καὶ τῷ συναφραϊόντων αὐτῷ λαμπαρὸν
 κεῖται τεκμήριον. Πρὸς μὲν ἐν τὰ ῥαββινικὰ ἐκείνῃ, ἀπο-
 ρήσεις αὐ καὶ τῷ, πρὸς τῷ φέδει τῆς πορρήσεως εἰς
 ἔλεγχον, ὅτι ἐπὶ τῆς φωνῆς τὸ καὶ μονάδος διώαμιν ἔχον,
 εὐὰ ἀπλῶς κείμενον ἢ, ὁ Χωμέρ ἀπὸ χιλιάδος ἐξείληφεν.
 Ἀμέλειτοι καὶ ἀναίχωντες πρὸς τὰς ὑποθέσεις οἱ γεν-

αἱοί, ἐδ' ἔπω τῷ ἀληθεῖς γίνονται προήγοροι. (1) Ταῖς δὲ
ἐκ τῶν γραφῶν χρήσει πῶς ἀπαντήσομεν; Ἡ ἐκ τῶν Σε-
πείων Πατέρων, ὧν ἐστὶ τὸν ἐγκρυπτόμενον ταῖς ἱεραῖς
γραφαῖς ἔνν εἰς φῶς ἄγειν, τὴν ὁρθὴν ἐννοίαν τῶν προ-
χειρισθέντων ληπτέον. Σὺ δέ μοι καὶ τὰ ἐν τοῖς εἰς τὴν γέ-
νησιν ὀξυγνητικοῖς τῷ Ωελγύνης μέτιθι, καὶ κεῖνος γὰρ εἰ καὶ
σημεῖα ὁπωσδήποτε εἶναι τῶν ἐν τῷ κόσμῳ συμβητομέ-
ων, τὰς κατ' ἔραν ἀσέρας πορεῖται ἐφροῖται, καὶ χάριν
καὶ ἐκφραζέται (2), ἀλλὰ μηδὲν ἀναγκαστικὸν ὁππότερ
πρὸς ἀνθρώποις ὅσα πολλῶν λόγων ἀποδεικνύει, αὐτάρκως
τὴν χαλδαϊκὴν Εἰμαρμένην περὶ ἑαυτὴν ἀνασκόλλων. Ὁ-
ρα δὲ καὶ ὡς ἀπὸ τῆς μαθηματικῆς Θεωρίας, ὅτι τῆς Εἰμαρ-
μένης ἐλέγχεται λόγος ἐκ τῶν Βαρδισάνων, ἀνδρὸς Σύρου
μὲν τὸ γένος, τῆς δὲ χαλδαϊκῆς ὁπισήμης ἐς ἄκρον ἐλληνα-
κότος, ἢ μαρτυρεῖ ὁ Παμφίλος Εὐσέβιος (3).

Θεώρημα ΕΑ'.

§. χμς'. Ἡ καὶ Σπινόζαν Εἰμαρμένη δόγμα ὅτι ἐν α-
πολόγητον ἅμα καὶ ἀθεώρητον.

Αὕτη ὅτι ἅπαντα τὰ ὄντα τῆς ὑπερσείας φύσεως ὑποτί-
θουσιν εἶναι μέρη, καὶ τὰ γινόμενα τῆς αὐτῆς πάθη. (§. χκθ'.)
Ἀλλ' ἐδὲ τῶν ἐνδεχομένων τῆς ἀκράτης ἐξίας ἐδείχθη ὅτι
ἐστὶ ὡς μέρος, ἐστὶ ὡς πάθος. (§. σνς'.) ὅφ' ἧς ὑδύματι
πρωτοδότης βελήματος πάντα τὰ ὄντα ἐξίσταται. §. υηζ'.
καὶ ζ'.) Ἄρα κτ.

Σχό.

Σχόλιον.

§. χμζ'. Ὅσα μὲν ἐν καὶ τὰς ἀνωτέρω (§. χμ'. καὶ
χμβ'. χμγ'. χμδ'. χμέ.) ἀπελεγχθεῖσας δόξας ἔπεται
ἀτοπήματα, ἅπαντα εἰς ἐν ὁμοιοχόρῳ ὅτι τὸ πῶς εἰμαρ-
μένης δόγμα, καὶ τὴν Σπινόζαν ἀθεῖαν δογματίζόμενον, καὶ
πρὸς γε δὴ καὶ τῆς τῷ ὑπερσείας βλασφημίας ἀπτεται φύ-
σεως. Ἐχοις δ' αὖ καὶ ἀναλυτικῶς χωρήσας ἔπος αὐτὸ διη-
γεύσασθαι. (1) Εἰ γὰρ αὐτοὶ σφίσιν αὐτοῖς σιμύσμεν πε-
ριὸν τὸ πῶς ἐλδοθεῖας καλὸν (§. χλθ'.) τί μὴ ἐχὶ καὶ
τῷ Θεῷ τῷ παγκάλῳ τε καὶ ὑπερτελεῖ αὐτὸ ἀναθήσομεν;
Οὐ γὰρ αὖ πείσεις, ἐδ' ὡς πείσεις ὁ ἀκατανόητος ἐκεί-
νος ἡμᾶς, μὴ ἔχειν ἡγεῖσθαι ἐλδοθεῖας ἄγειν τὸ σῶμα αὐ-
τοῦ σιμύσμεθα. Ἀλλὰ πόρνηφίς αὕτη φησὶν, ὅτι γνῶσεως
ἡμῖν συνηλικιωθεῖσα. Πόθεν δὲ τὴν πόρνηφιν ἡμῖν ὁ
θαυμαστός ἔτος διέγνω καὶ κατεφώρασεν; ὅτι, ὡς ἐκεῖνος,
διορισμοὶ τινὲς εἰσὶν αἱ βελήσεις τῆς ψυχῆς ἡμῶν τῇ ὁμο-
νοίᾳ ἐπόμενοι, ἀλλὰ τῷ ὅτι ἡμεῖς αὐτὰ ἡκιστα συγχω-
ρήμεν, αὐτὸς κακουργῶν σιμωρπάζει. Ναι, φησὶν, ὅτι ἡ
μὲν βελήσεις ὑπὸ τῷ νῦν διορίζεται, ὁ δὲ νῦν ὑπ' ἄλλης αἰ-
τίης, καὶ ἔπος ἐφεξῆς ἄχει τῷ Θεῷ. Οὐδὲν γὰρ αὐτὸ ἑαυτὸ
διορίσσει δύναται τῶν ὁμοιοχόρων. (2) Καὶ μὲν αὐτόπερ τῷ
το αὐτοῦ φαμεν εἶναι τὸ ζήτημα. Τί δαί; ἢ ὅτι, ἡ ἐν
τοῖς ἔσι τάξις ἀρδῶν ἀρδήσεται; μαδί, ἀλλὰ μάλλον ἔ-
πω τεδείσεται. Οὐκ ἐν (ἐκεῖνος) ἀλλὰ ὑπ' ἄλλων ἀχθή-
σεται, ἐδὲν ἀφ' ἑαυτῆς δηλονότι. Πρὸς ἅπερ αὐτοὶ, Ἡ ἐν
τοῖς ἔσι τάξις, αὐτῶν δὴ τέτων τῶν ἐντῶν τῇ φύσει καὶ
ταῖς ἐξίας ἐστὶ προσήκοντα. προσήκον δὲ ὅτι τοῖς μὲν λό-
γῳ τε καὶ ἐλδοθεῖας ἀμοίροις ἄγεσθαι, τοῖς δὲ τέτων μετέ-
χουσιν ἄγειν ἐκεῖνα καὶ κινεῖν. Καὶ νῦν δὲ ἕκαστος, τάξει
τινὶ ἐφίσταται, τοῖς κατ' αὐτὸν νοήμασί τε καὶ ἐνεργήμασι,
τὰ

(1) Ὁρα Ἀθανάσιον, Κιρχέλιον ἐν Οἰδίποδ. Αἰγύπτ. Τόμ. β'. Σελ. 6.

(2) Ὁρα Προκόπιον ἐν Ὑπερμενίᾳ.

(3) Περὶ Εὐαγγ. Προπαρ. Βιβλ. ε'. Λειψμ. ι'.

(1) Ὁρα Γενεσίον. Μετὰφ. Μέρ. Α'. Πρωτ. ο γ'. ἐν πρὸ Σχεδίου.

(2) Ὁ Σπινόζ. Πρωτ. καὶ ε'. καὶ ζ'. καὶ η'. τῷ α'. Μέρους τῆς Ἡθικ.

συμπλήρωσιν τῶ ὅλῳ, ἀρμονικῶς τὰ κατὰ μέρος συνιδέσθαι
τε καὶ συνήρμους, τὸ τοῦ ψυχῶν εἶναι τὸν Κόσμον ὑπελήφα-
σιν· οἱ δὲ ἐμπύρειόν τινα δυνάμιν, καὶ θέρμῳ ζωτικῇ,
δι' ἀπάσης τῆς ὕλης διήκυσαν, ἢ ὕλῳ τινὰ αἰθέρειον,
λεπτότητί τε καὶ ὀξύτητι διαφέρουσιν, ἢ πνεῦμα ἐλασικόν,
ἢ ὑλαρχικόν (ἃ καὶ εἰς ταῦτο χεδὸν τείνει) παρεγχείαν-
τες, ὥς αὐτῶ ἐμφυχον τὸ πᾶν ἐναπέδειξαν.

§. χνβ'. Πρὸ γὰρ τῆς προκειμένης ἐρώτησης, παρ' ὅρας αὐ-
τῇ ταῦτα λαβεῖν ὑποθεμύνας τὰ ἐφεξῆς. Α'. Ὅτι τὸ ἐμφύ-
χον, ἢ γε τοιαῦτον, ἀναγκαῖον ἢ ψυχὴ ὅστις πρὸς ἐσίαν· ὁ
γὰρ λόγος αὐτῆς αὐτῷ ἀναπόδοτος. Β'. Ὅτι πλατότερον ἢ
ψυχὴ ἐκληφθεῖσα, τὴν εἰς εἶδη ἐτερότητα ἑδαμῶς ἐκπέ-
φύγε· ψυχὴ γὰρ ἢτε κυριώτατα καὶ πρῶτιστα λεγομένη, λο-
γικὴ ἔστα φύσις, ἢ ἐν τῷ ὑπ' αὐτῆς εἰδοποιεμῶν ζῶν,
ἐννοιῶν τε καὶ βελήσεων ἀρχὴ ἔστα. Καὶ ἢ ἀφ' ἧς τῷ ζῶν
πᾶσα ζωτικὴ καὶ αἰσθητικὴ ἐνέργεια καταχρηστικώτερον. Καὶ
ἢ ἀρχὴ τῶ ῥέφειναι καὶ αὔξειν, ὡς ὅτι τῷ φυτῷ ἢ φυτι-
κῇ, εἶδος ψυχῆς τυγχάνουσα τὸ ἀμυδρότατον. Γ'. Πᾶσα
ψυχὴ ἐκ τῶ ἰδίων ἐνεργειῶν καταφανὴς γίνεται, ὃ καὶ τῷ
Πρόκλῳ (1) ἠξίωται, καὶ τοῖς πᾶσιν οἶμαι ὁμολογεῖται.
Ἐπὶ δὲ ταῖς Δ', καὶ ὅτι νῦν εἰδείς, ἐκ τῶν πληθύνουσιν
συώθετος αὐτῇ, ἀπλῶς αὐτῇ φύσει καὶ ἀμιγῆς, ὡς ἡδὴ μὲν
ὑποτίθεται, ἐν οἰκείῳ δὲ τόπῳ ἀποδείχθήσεται. Ἐκ γὰρ
δὴ τῶν καὶ ἐξῆς.

Θεώρημα ΕΓ'.

§. χνγ'. „ **Η** περὶ ὁ Κόσμος ὑπὸ τῶ Δημιουργῆ ὑπεστάς
„ καὶ συνεχόμενος, καὶ κινούμενος, ἐκ ὁρθῶς αὐτῷ λέγοιτο ἐμ-
„ ψυχος.

Οὕτω γὰρ ἀναγκαίως εἰσάγεται ὁ Δημιουργὸς πρὸς τὴν
τῶ Κόσμου ὑπαρξιν. (§. υγς'. υγζ'. καὶ §. σβ'.) Εἰ δὲ
ἐπεὶ-

ἐπεὶ αὐτὸν ἐμφυχος εἶναι ὁ Κόσμος λέγοιτο, ἅτε δὴ ὅσα καὶ
εἶδος τελέοντα ἐν αὐτῷ τὸν δημιουργὸν ἔχων, ὡς αὐτῷ καὶ πρὸς
ἐσίαν τῷ αὐτῷ ὁ αὐτὸς ἀναγκαῖος. (§. χνβ'.) ἀδυνα-
τον δὲ τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἀναγκαῖον εἶναι, πρὸς τε ὑπαρξιν,
καὶ πρὸς ἐσίαν. (§. σδ'.) Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. χνδ'. **Τ** ἄποτοι συνιδῶν ἀμέλει ἐν τῷ ἀθεολογεῖν καὶ
Σπινόζας, τῇ ὕλῃ τὸν νῦν εἰς συναπαρτισμὸν τῶ Κόσμου
συγκεραννύς, ὃ τῷ ἐκείνῳ πρὸς ὑπαρξιν ἀναγκαῖον, ὡς
ἄρα τὸ κατ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον κατ' ἐαυτὸν πλατύνει,
πρὸς δὲ ἐσίαν, ἐτίθετο. Καὶ τὸ διασασιάζειν πρὸς ἐαυτὸν
δηλονότι ὑπεκκλίνων ὡς οἶον τε, ὥς ἀτόπως ἀτοπον συνεπέ-
φερε τὸ μείζον καὶ χαλεπώτερον. Καὶ ἔδεν δὴπε θαυμα-
σὸν, εἰ τὸν Κόσμον ἔπος ὑποθεμύνης, τὸν Θεὸν ἐνύλη ἐ-
κείνος, ἐκ τῆς παλαιᾶς τῇ Ἑλλήνων τε καὶ Αἰγυπτίων μυ-
θολογίας ὡςπερ ἀνορύττειν φιλοτιμώμενος τὴν ἀσέβειαν.
(1) Εἰ δὲ Πλάτων ὁ Θεῖος, καίτοι τὸν Δημιουργὸν ὅπως ἤ-
σας τῇ ὕλῃ, εἰς ψυχῶν ἔπειτα κατεβίβαζε τὸν δημιουργή-
ματος, θαυμάσαιμι αὐτὸν. Τῶν μὲν ἐν Νεωτέρῳ πολλοὶ τῶ
τὸ δόγμα προσάπτει τῷ ἀνδρὶ, ὃ καὶ ἐκ τῶ παρ' ἡμῖν ἀ-
πορήτων, οἷα καὶ ἄλλα (φασὶν) ἐξοικειωσάμενος ἐκ ἀ-
καταποίητον κατέχων. ὃ γὰρ τῷ Θεόπτη Μωσῇ πρὸς τὴν
ἐπιφερομένην τοῖς ὕδασι πνέματος γέγραπται, τὸ ἐκεῖνος
πρὸς τὸ δοκεῖν μεθαρμόσας, τὸν Θεὸν αὐτόχημα ψυχῶν
εἶναι τὸν Κόσμον ὑπέθετο· τῷ μὲντοι Παλαιῷ οἱ ἀπὸ τῆς
ἐσίας τῶ Πλάτωνος ἀρρημενοί, ἄλλως τῶ καθηγεμόνος τὸν
νῦν ἐξεληφέναι εἰκόνασι. Σιωπήσαν μὲν γὰρ ἔπειτα τὸ πᾶν
αἰσθητὴν ψυχῇ, ἀφ' ἧς ἢ κίνησις, ἐπέσπασαν δὲ καὶ τῇ ψυχῇ
νῦν, ὥς ἢ ἢ ἐμφραν ὀδηγία, ὑπεδιδρύκασιν δὲ τῶ νῦν τὴν
ἐνάδα, ὡς τῷ πάντων ἔσαν αἰτίαν τε καὶ ἀκρότητα. Καὶ

„ ἔα

11 ἢ τὰς ταύτας, φασίν, ὁ Κόσμος πᾶς αἰτίας ζῶν, ἐμφυ-
 12 χον, ἐννεν ὑπὸ τῇ Τιμαίᾳ προσείρηται. Κατὰ μὲν τὴν
 13 ἑαυτῆ φύσιν, καὶ τὴν εἰς αὐτὸν καθήκοντα ζωὴν ὑπὸ
 14 ψυχῆς, καὶ πάλιν αὐτὸν μερίζοντα, ζῶν ὑποκαλέμε-
 15 νος· κατὰ δὲ τὴν τῆς θείας ψυχῆς εἰς ἑαυτὸν παρ-
 16 σίαν, ἐμφυχόν· κατὰ δὲ τὴν νοερὰν ὁπλισίαν ἐννεν...
 17 τὸ μὲν γὰρ σωματικὸν ἐτεροκίνητον ὄν, αυτοκινήτως διωά-
 18 μεως ἐμφασιν ὑπὸ ψυχῆς κομίζεται, καὶ ζῶν ἐστὶ δι' ἐ-
 19 κείνου· ψυχὴ δὲ αυτοκίνητος ἔσται, τῆς κατὰ τὴν μετέχει
 20 ζωῆς, καὶ κατὰ χρόνον ἐνεργήσας, τὸ τῆς ἐνεργείας ἀπαυ-
 21 ζον, καὶ τὴν ἀρετὴν ζωὴν, ἐκ τῆς πόρος τὸν ἑαυτὴν ἔχει
 22 γειτνιασέως. Νῦν δὲ ἐν αἰῶνι τὸ ζῶν ἔχων, καὶ τῇ ἐ-
 23 σία αἰῶν ἐνεργεία, καὶ πᾶσαν ὁμῶς τὴν νόσιν ἐν τῷ
 24 νῶ ἐστῶσαν πηξάμενος, ἐνθὺς ἐστὶ ἡ τὴν πρὸ αὐτῆς
 25 πάντως αἰτίαν... Πάντα δ' ἐν ἀνήρηται τῇ ἐνός ἡ μὲ-
 26 σα νῦν, καὶ ψυχῆς. Καὶ ὁ μὲν νῦν ἐννοεῖται ἐστίν, ἡ δὲ
 27 ψυχὴ νοεῖται, τὸ δὲ σῶμα τὸ τῷ κόσμῳ ζωτικόν. Πάν-
 28 τες εἰς τὸ πρὸ αὐτῆς σιωήρηται, καὶ τῷ μὲν ταῦτα τὸ μὲν
 29 ἐγγύτερον, τὸ δὲ πορρώτερον ὑπολαβεῖ τῇ θεῇ. Καὶ ὁ
 30 μὲν Θεὸς πρὸ νῦν, τῇ νοερᾷ φύσει πρῶτως ἐποχήμενος·
 31 ὁ δὲ νῦν θεοτάτος, ὡς πρὸ τῆς ἄλλων ἐκδεύμενος· ἡ
 32 δὲ ψυχὴ θεία, κατ' ὅσον τῆς νοερᾶς δεῖται μεσότητος·
 33 τὸ δὲ σῶμα τὸ τῆς ποιότητος ψυχῆς μετέχον, ὡς μὲν σῶ-
 34 μα, θεῖον δὴ πᾶν καὶ αὐτὸ· διήκει γὰρ ἀνωθεν ἄχρι τῆς
 35 ἐχάτων ἐξηρημεύων ἢ τῇ φωτὶς ἐλλαμψίς. Ἀπλῶς δὲ
 36 ὁ θεῖον, ἀλλὰ ψυχὴ τῷ πόρος νῦν βλέπειν, καὶ παρ' ἑαυ-
 37 τῇ ζῶν, θεία πρῶτως ἐστίν. (1) Ἐν γὰρ τῶν, εἰ μη-
 38 δὲν ἄλλο, ἐν τῷ κατὰ δὴλον, ὡς ἐκ τῆς δόξης τῇ Πλατω-
 39 νος, ἔχ' ἢ ἐνός ὁ Θεός, νῦν τε καὶ ψυχὴ τῷ κόσμῳ εἶναι
 40 εἰσάγεται, ἀλλὰ τὰ ἐκείνη ὡς ἐκ πρῶτης καὶ ἀναιτίης αἰ-
 41 τίας ἐξηρημεύει. Ἀλλ' αὐτοὶ πότερον καὶ ἔτις ὁ κόσμος ἐξ
 42 ἰδιαζέσης ψυχῆς καὶ νῦν πάλιν τὸν Θεόν, ἐμφυχός τε καὶ ἐν-
 43 νος ἐστὶ, θεωρήσωμεν.

Θεώ-

Θεώρημα ΕΔ'.

11 Δ. χνέ. 11 Καὶ τὸ ζωτικὸν εἶναι φρονεῖν καὶ ἐμφυχόν,
 12 καὶ ἐννεν τὸν Κόσμον ὁλικῶς, ὡς ὑπὸ φυτικῆς, καὶ αἰδη-
 13 τικῆς, ἢ νοεῖται ψυχῆς, τῷ αἰδημῶ μίας ἐμφυχόμε-
 14 νόν τε, καὶ εἰδοποιούμενον, ἀποπόν.

Πότερον γὰρ ὁλικῶς καὶ φαίνεται καὶ αὐξυμνήσεται, καὶ
 αἰδησεται, καὶ νοήσεται ἔτις ἔχων ὁ Κόσμος, ἢ ἔχ' ἢ. Εἰ
 μὲν γὰρ ἔ, πόθεν ἐκφανῆς ἐστὶν αὐτῷ ἢ κατὰ τὸ ζῶν
 ψυχὴ, εἰμὴ ὑπὸ τῆς ἐνεργείας, (Δ. χνβ.) Εἰ δ' ἐκεί-
 νο, πόθεν ἢ φορὴ τῷ κόσμῳ, καὶ αὐξήσις, μηδενὸς ἐξω
 τῷ κόσμῳ, εἰς νομὴν τὴν τῶν προσήκοντων ὑποκείμενα·
 (Δ. φγ. α. φγβ.) Τίνα δὲ καὶ τὰ εἰς φορὴν αὐτῷ, καὶ
 αὐξήσιν σιωτελῶντα μέλητε καὶ ὄργανα, τίνας δὲ καὶ αἰδη-
 σεται τῷ ἐξωθεν αὐτῷ ἀερίπλοπος, καὶ τὴν κατ' αἰδη-
 σιν ἡθεσιν ἐμποιῶντος αὐτῷ, μηδενὸς ὄντος, (Δ. αὐτ.)
 Εἰ δὲ καὶ νοεῖ, πόθεν δῆλον, εἰμὴ καὶ φθέγγεται, γελοῖα
 ταῦτα καὶ τῆς σκλήρης ὁπτικῶς ἀξία. Οὐ γὰρ δὴ ὅτι ἐμ-
 φρονος ἐστὶν ὁδηγίας, αἱ ἐν αὐτῷ κινήσεις, ἐντεῦθεν αὐ-
 τῷ, καὶ ψυχῇ νοερῶν τε καὶ λογικῇ ὑποκλήρωσόμεθα, κα-
 τὰ τὴν αὐτῆς φύσιν τὸ ἐννεν εἶναι καὶ ἐμφυχός, τῷ πο-
 νοῦντος καὶ κατὰ λόγον κινῶντος τὸ καλόν, ὅτι τὸ ὑπολαβεῖν
 τῆς πορνοίας, καὶ τῆς κινήσεως ἐκ ὁρῶς μεταφέροντες.

Ἀλλ' ὅγε δὴ εἰς τὸν εἰδοποιούμενον νῦν τείνον ἐστὶ, καὶ ἄλ-
 λοθεν ἐστὶν ἀπελέγξαι. Εἰ γὰρ τῷ ὅλῳ κόσμῳ εἰς ὁ νῦν
 καὶ ἀπλῶς· ἀπλῶς δὲ ὦν, τὴν ἐκ πλειόνων σιωθεσιν πα-
 ραιπύσεται. (Δ. χνβ.) καὶ πάλιν τῶν ἄρα ἔδενος ἄλλης
 ἐν τῷ παντὶ μερικώτερον νῦν ὑφέστω, ἄλλης ἐξομῆς τῆς αὐ-
 θρώπης. (οἷς δὴ πολλῶν πότερον ἡγεῖσθαι ἀξίον ἢ τῆς
 ταῦτα δοξάζοντες.) Οἱ δὲ ἐν ἀνθρώποις, ἢ τοι τῷ σώματι
 τῷ τῷ παντός ἀνατεθήσονται, καὶ ἐξ ἀσώματων τὸ σῶμα
 συσταθήσεται ἀσυστάτως, ἢ τῷ νῶ, καὶ ἐκ νόων πληθύνος,
 ὁ εἰς τε καὶ ἀμυγῆς νῦν σιωτεθήσεται ἀσυστάτως. Ἀδυνά-
 τον δὲ (Δ. χνβ.) Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

δ. χ. γ. ε'. **Κ**αὶ ἐδὲν τοίνυν γενναῖον πρὸς Ἀριστοτέλῳ ἀναιτινόμενος ὁ Πλατωνικὸς Ἀττικὸς ἀντιχειρίσασθαι. (1)
 „ Τί γὰρ ἔπος, εἰ μὴ μία φύσιν εἶναι δύναμις ἐμφυχὸς
 „ διήκοντα ἅπασι, καὶ πάντα συνδύνασα, καὶ συνέχουσα,
 „ ἐδ' αὖ ὁ λόγος τὸ πᾶν, ὅτε καλῶς διοικεῖται εἶναι δύ-
 „ νατο. Πῶς γὰρ ἔ; εἰ πρὸς τῷ δυνάμει κατασφαλίσαι
 „ ταῖς προσφορωτάταις, καὶ πρὸς διοίκησιν καὶ σωτηρίαν αὐτάρ-
 „ κως ἐχέσαις, καὶ ἐφεστικῶς τῷ τεχνουργήματι ὁ τεχνίτης ὑ-
 „ ποτεδείη, ἅπασι πάντος ἀπλέτῳ δυνάμει κατὰ Πλάτωνα εἰ-
 „ πεῖν ἀναιτινόμενος, καὶ συνέχων καὶ διεξάγων; Ἀλλ' ἐκεῖ-
 „ νος ἔ παύτι καλῶς βλέπων, τῆς αὐτῆς, φύσιν, ἀβλα-
 „ βίας, καὶ πόλιν ἐλπίσαι ποτὲ καλῶς χωρὶς ἐνώσεως
 „ διαγρῆναι, καὶ τὸ πᾶν τότε ἡγήσασθαι πάγκαλον τῷ λό-
 „ γῳ διαφυλάξαι, οἷον περ φαίνεται, μὴ συνδύνασθαι καὶ
 „ συναρμόσωνται, εἰς τινος ὁμοίαν κοινωνίαν. Ἀμέλειτοι μὴ
 „ συνδύνασθαι, ὡς ἔτι αὖ τὰς κειμένους ὑπὸ τῷ Δημιουργῷ ἐν
 „ τῇ φύσει θεοῦ, Κόσμου φύλιν λέγειν φαινομένην ὅ-
 „ πιώτερον, κατὰ πρὸς δὴ καὶ οἱ ἐφ' ἐκάστης τῇ πόλει νό-
 „ μοι, ψυχὰς τινες τέτων εἶναι ἐκ μεταφοράς, ὅθεν τῆς Σο-
 „ φοῖς ἡκιστὸν. Κατὰ πρὸς δὴ τὰ ψυχῶς τῷ Ἀριστοτέλει κα-
 „ κείνο, τὸ πρὸς μὲν ἕκαστα διοικεῖν ὡς ἀρχὴν κινήσεως ὑποτι-
 „ θεμενός, τὸ δὲ εἶναι φύλιν ἢ βυλομένην καί τοι καὶ τῷ
 „ Πλάτωνος αὐτῷ (φησὶ) δεικνύοντος, ὅτι τοῖς κινεμένοις
 „ ἅπασιν ἀρχή, καὶ πηγὴ τῆς κινήσεως ἡ ψυχὴ. Καὶ ὁ
 „ μὲν ἔργον εἶναι φύλιν λογικῆς, καὶ φρονίμης, τὸ μὲν δὲ
 „ μάτῳ ποιεῖν, τὸ ἀνατιθέμενος τῇ φύσει, τῷ δὲ ὁνό-
 „ ματος αὐτῇ τῆς φύλιν ἢ μεταδιδόντος, ὡς περ ἐκ τῶν ὁ-
 „ νομάτων, ἀλλ' ἐκ ἐκ τῶν δυνάμεων, τῶν πραγμάτων
 „ λαμβανομένων. Ἀλλ' ὅτι μὲν ἔκ ἄλλης τῆς ἐχάτων τῶν
 „ ἀναιτινόμενος τῷ Θεῷ κατὰ γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης, ἅπασι τὸ ὁμοίως
 „ ἀτο-

ἀτοπος, καὶ ἐδὲ ἔχων ἄλλως, εἰμὶ δὲ τῆς καθόλου φύλιν,
 τὸ καὶ λόγον ἐργάζεσθαι τῷ φύσιν ἡσυχάζει ἐν ἅπασιν,
 ἐδ' αὖ σφόδρα αὖ βεληθεῖν. Τοῖς δὲ τῶν πάντων ποιοῦν
 τὸν Δημιουργὸν πεπιστόκοσι, καὶ πάντα κινεῖν, καὶ ῥυθμίζειν
 κατὰ ἑς νόμους ἔθετο, φύλιν ἢ προσδεῖ, ἀλλὰ ὅθεν ἡκί-
 σταν εἰδοῖσι τῷ ἀρχὴν τῆς κινήσεως, καὶ τῆς ὁδηγίας. Οὐδὲ
 γὰρ ἐδ' ἐκεῖνο ἐν τῷ καθόλου ἀληθές, ὅπερ ἀξιοῖ ὁ Ἀττι-
 κὸς ἐκ τῷ Πλάτωνος, ὅτι τοῖς κινεμένοις ἅπασιν ἀρχή, καὶ
 πηγὴ ἔπο φαῖναι, τῆς κινήσεως ὅστις ἡ ψυχὴ. Ἀλλ' ὅτι μὲν
 τῷ ἐμφυχῶν, κατὰ μὲν ἔχει ἐμφυχίαν κινεμένην, ὡς ἡ
 ψυχὴ δυνάμει αὐτοκινήτῃ ὑμοίρῃσιν. ὅτι δὲ τῶν ἄλλως
 ἔχοντων ἐκ ἐξ ἀνάγκης. Οὐδ' αὖτε πρὸς τῆς ἀληθείας ἔτι
 τὰ τῷ Πλάτωνος. Φέρε γὰρ ἐν τῷ διακρινόμενῳ ὅλῳ
 πρὸς τῆς Δημιουργίας σκοπήσασθαι, ἀπέναντος τε, ἢ φύσιν ὁ
 δαιμόνιος, καὶ πλημμελῶς κινεμένην εἶτ' ἐροῖμεθα, ὅθεν
 αὐτῇ τὸ πρὸς κίνησιν ἐνδοσίμον ἐνεργεῖτο; πόθεν ἄρα ἡ-
 μῖν, ἐκ τῆς φύλιν ἐρᾷ; τί δ' εἶπερ ἔκ ἄλλου λόγον, ἐδὲ
 καὶ κόσμον ἀπ' αἰῶνος κέκινητο; Εἰδ' ἀφ' ἐαυτῆς, ἐκ ἄρα
 παντὶ ἡ ψυχὴ κινήσεως ἀρχή. Εἶεν. Ἀλλὰ τῆς καὶ λόγον
 ἐρᾷ. Τί δα; ἔστιν ὅτε τῷ ἀκόσμον ὅλῳ ὁ κοσμήτωρ
 ἐκίνησεν; ἢ ἐδέποτε; Εἰ μὲν γὰρ, καὶ τὸ τῆς φύλιν ἐτέ-
 λει τότε τῷ αὐτῷ, καὶ τὸ τῷ δημιουργῷ ὁ αὐτὸς τῷ αὐτῷ,
 ὅπερ ἀδύνατον. (δ. χ. γ. ε'.) Εἰ δ' ἐδέποτε, πῶς τῶν
 ὡς Δημιουργὸν ἐξυμνήσωμεν; ἢ τῆς τῷ Κόσμου Δημιουργίας
 τὸν Πατέρα πάντων ἀδελφικῶν ἀναιτινόμενος, τὸν δ' ἐξ
 αὐτῶν γὰρ τῷ πάντος κοσμήτορα ἀναιτινόμενος; Καὶ μὲν καὶ
 ἔτι αὐτῶν τῇ αὐτῇ ἀναιτινόμενος ἀποπία. Τὸ αὐτὸ καὶ
 ποιητικόν, καὶ εἰδικόν τῷ αὐτῷ ἀποφαίνοντες. (δ. αὐτ.) Εἶναι
 δ' αὖ ὡς αὐτῶν καὶ ψυχὴ ἢ τῷ Πλάτωνος δημιουργὸς τῷ σώ-
 ματος τῷ ἐαυτῆς, ὁ εἰδοποιεῖν ἔλαχε, καὶ ἡ ἐκάστη δὲ ἐκά-
 στε ἐπειδὴ δὲ καὶ συνοχὸς ἐκ τῷ ἀκολουθεῖ, καὶ οἱ αὐτῶν
 ποιῶν ἄρα ἀδελφοί, ὡς περ καὶ τὸ πᾶν ἢ τῷ Πλάτωνος φιλο-
 σοφία αὐτὸν εἶναι γινώσκον, καὶ ἀδελφικόν. ἢ τί γὰρ
 κωλύει τῷ ὅλῳ πρὸς ὅλον, τῇ ἐν μέρει πρὸς τὸ μέρος
 ἰσχύειν ἀνάλογον; Ἀλλὰ γὰρ
 „ Φύλλα καὶ μὲν τῷ αἴματος χαμάδις χέει, ἄλλα δὲ δ' ὅλην,
 „ πλεθρόντα φύει.
 „ Μεταφ. Tom. II.

(1) Πρὸς Εὐσέβ. περὶ Εὐαγγ. Περὶ παραστά. Βιβλ. ιε'. Κεφ. ιβ'.

„ὡς ἀνδρῶν γενεή, ἢ μὲν φύει, ἢ δ' ἀπολήγει.
 „Κόσμος δὲ τέρμα ἔδωκε, ὡς ἐκεῖνος.

„Ὅρας ἴν' ἐς ἐκεῖνος ὑψηλὸς πάγος,

„ῥαχὺς τε καὶ παλίγκτος ἐν ᾧ κάθεται

„ὁ ἐνελαφρίζων ἑαυτὸν ὄρνις;

Ἀπὸ τῆς δὴ τῆς ὑψηλῆς πάγου, ἐπὶ τὸν δὲ τὸν ἀχυνῆ βυθόν, ὁ ὑψηλῆς αἶψος ἐμβαρυθεὶς ἡμῖν καταπέπτωκεν.

Θεώρημα ΞΕ΄.

§. χνζ'. „**Κ**αὶ πύγε δὴ τὰ ἐρανία τῶν σωμάτων λογι-
 „κῶς ἐμφυχῶν ἐθέλειν, παύειν ἐστὶν ἐν ἑπαικτοῖς.

Εἰ γὰρ πάντα λογικῶς ἐψύχωνται, καὶ λογικῶς ἐνεργή-
 σει. (§. χνβ'.) ὁραονητικά τε δεικνύμενα, καὶ ποικιλι-
 κά. Οὐδεμίαν δὲ τοιαύτην ἐπὶ τῶν ἐρανίων ἐνέργειαν, ἔδωκε
 εἰκάσαι ῥάδιον. Τὰς γὰρ ἐκεῖναις ποικιλιὰς περὶ φορέας-
 τε, καὶ φωτοχυσίας, ὡς ἀναγκαίως τε, καὶ αἰεὶ ὡσαύτως τε-
 λωμένης, εἰς λόγον μάλισ' αὐτὴς ἐκλάβοι τὸν ἐναντίον εἰς-
 βάλλων ὁρθῶς, ὅτι φύσεις ἐκεῖναι εἰσὶν ἀπλῶς σωματι-
 καὶ, ὡς περ δὴ ποικιλιῶς, ἔπω τοι καὶ ὁραονητικῶς πάντα ἴ-
 μοιροι. Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

§. χνη'. **Α**λλὰ κινῶνται φασὶ περικῶς. Πόθεν δὲ τῆς
 δῆλον; ἀλλ' οὐδὲ γὰρ ἐκάστη καταλαβεῖν τὴν τελειότεραν καὶ
 κρείττονα. Ἀλλ' αὐτὸ τὸ ζήτημα εἰς, εἰ τοιαύτης
 τῆς ὄντι ὁμοίτητος ἢ σφαῖρα δυναμῶς, ἢ διαγιγνώσκων
 ἔχοι τὴν ποικιλιάν οἱ πελειότητα. Δεδόδα δὲ. Τί ἐν
 καὶ καταλήφεται ἄρα ποτέ; εἰ μὲν γὰρ, καὶ ῥαπῆσεται τὸ
 ῥοπήν ἐπέκεινα εἶναι λεγόμενον. Εἰδ' ἔχι, μάλιστα αὐτῇ
 ἐγκρίσεται δηλονότι, ἢ πρὸς τὸ πᾶν μὴ ἐφικτὰ ἐφικέσθαι
 διωκεῖς ἀνάγκαις. Τὸν Θεὸν γεμῶν, καὶ πᾶν φύσιν μηδὲν
 μάλιστα ἐργάζεσθαι, καὶ Ἀριστοτέλει καὶ τοῖς πᾶσι κηρύσσεται.

Θεώ-

Θεώρημα ΞΖ΄.

§. χνθ'. „**Ο**ὐδ' ὅτι ἐν ῥυθμῶ καὶ τάξει τὰ ἐν τῇ παν-
 „τὶ κεῖται σώματα, ἐμφυχὸν ἐντεῦθεν τὸν Κόσμον ἔσω-
 „ληπτεόν.

Ἐκεῖνο γὰρ τῶν εἰς Κόσμον συνηρμόσμων ἐσίων συ-
 νάρτησιν τινα ἐμφαίνει, ὡς ἀλλήλαις καὶ τὸ ἐνεργεῖν καὶ πά-
 ρειν συνηρτῶνται. (§. υπς'. υπζ'. υπη'.) Αἱ δὲ ἐνε-
 ργεῖν τε καὶ παθαίνεσθαι πεφυκῶν φύσεις, κατ' ἑαυτὰς ὑ-
 πάρξεως πετόχῃαι εἰσὶ. (§. ρπδ'.) Καὶ πρᾶγματι δὲ
 ἀλλήλων διαίρεται εἰς καὶ τὸτο. (§. συβ'.) Ἐντεῦθεν τοι
 καὶ τῶν πρὸς ἐσίων ἀναγκαίων αὐταῖς, ἐκ τῆς ἀκολούθου χω-
 ρὲς εἰσὶν ὁμοιρῶσαι. Ἡ δὲ συνάρτησις αὐταῖς ἐπὶ πάντως
 χωρὲς ἀλλήλων, πρὸς ἀλλήλας δὲ καὶ ὑπ' ἀλλήλων. (§. υπς'.)
 τὸ ἄρα τῆς συνάρτησεως κῆμα πρὸς ἐσίων αὐταῖς ἔδαμῶς
 ὅσιν ἀναγκαῖον. Τοιαύτην δὲ βέλεται εἶναι ἡ ψυχὴ τῇ ἐμ-
 ψυχῶ. (§. χνβ'.) Οὐκ ἄρα ὁ τῆς ἐν τῇ παντὶ ἁρμο-
 νίας λόγος, καὶ τὴν ὅλῃ ἀλλήλων τῶν ἐσίων συνάρτησιν,
 τὸ ἐμφυχὸν εἶναι τῇ παντὶ ποικιλιῶνεται. Ο. Ε. Δ.

Θεώρημα ΞΖ΄.

§. χξ'. „**Ε**νεῖναι δὴ τινα ὕλην ἐν τῇ παγκοσμίῳ συ-
 „νήματι, λεπτότητι τε συστάσεως, καὶ ὀξύτητι κινήσεως
 „διαφέρεσθαι, τὴν εἴτε δυνάμιν ἐμπύρειον, εἴτε θερμὴν
 „ζωτικὴν, εἴτε ὕλην αἰθέρειον, ἢ πνεῦμα ἐλασικόν, ἢ
 „ὕλαρχικόν, ἢ ἄλλως ὅπως ἐν καλεμῶν, δώσομεν. ψυ-
 „χὴ δὲ πάντῃ ὡς ὅλῃ ἢ ὁ κόσμος ὁλικῶς ἐμφυχὸς,
 „λέγειν ἔδαμῶς ἀξίωμα.

Ἐφ' ὧν γὰρ τὸ μείζον ἐπιθεωρεῖται καὶ τὸ ἐλαττον ἐπὶ
 τῶν, ὡς αὐτὴ μὴ ἔξω πέρατων ἢ ποροδὸς βαίνοι, ἀνάγκη
 θεῖναι τὸ ἔλαττον. Ἀλλ' ἢ τῆς ὕλης καὶ μέγεθος σύστασις,
 καὶ ἢ τῆς αὐτῆς κινήσεως, ἀπὸ δὴ ποσῶς, τὸ μείζον καὶ τὸ ἐ-
 λαττον ἐπιδέχεται. ἐπὶ ἀνάγκης ἄρα καὶ ὕλην θεῖναι τινα,
 τῇ μὲν συστάσει λεπτοτάτῃ ἔσαν, τῇ δὲ κινήσει ὀξύτα-
 τῃ.

τῶν. Ἄλλως τε καὶ τῶν αἰσθητῶν σωμάτων ἀπάντων πρὸς τε κίνησιν, καὶ ἡρεμίαν ἀδιαφορεῖται κατ' αὐτά. (δ. χι. η.) εἰς δὲ κίνησιν ἀφ' ἡρεμίας ἔξω σώματος κινεῖται διεγείρεται πεφυκότων, (δ. αὐτ.) εἰκὸς εἶναι τὸ ἐν τῇ παντὶ κινήσεως οἶονεῖ πρῶτισον ὑποκείμενον, ὑπὸ μὲν τῆ ἀκινήτως κινεῖντος αὐτὸ μετεληχρὸς, πῶς δὲ λοιποῖς τῆς κινήσεως κοινωρικόν. Τούτῳ δὲ μάλλον, ὅσῳ περ ἐπεὶ πολλὰ τῶν γινομένων πῶς φυσιολογῶσιν ἔχ' οἷον τε ἀναπτύσσειν ἔξω τῶν αἰσθήσεσι ληπτῶν ὄντων σωμάτων, ἐπὶ τινὰ ὕλῃ μονοτὴ οἱ πάντες δεῖν ἔγνωσαν ἀναδραμεῖν ὑπερφύη λεπτότητι τυγχάνεσαν καὶ ὀξύτητι, καὶ τῇ δυνάμει ὑπερέχουσιν, τοῖς μὲν ἀπατελέσμασι δῆλῳ γινόμενον, ἀφανὴ δὲ τῇ ἐστίᾳ καὶ ἀληπτον. Αὕτη δὲ, ἥτις δυνάμεις ἐμπύρειος, καὶ ζωτικῆς θέρμης λεγέσθω, ἢ κτ. Οὐδὲ γὰρ πᾶσι τῶν ὀνόματος τοῖς φιλοσοφῶσι διανεκτέον. Ἄρα κτ. Ὁ τὸ Α'.

Ἄλλ' εἴπερ αὕτη τῆ ὅλας Κόσμου ψυχὴ εἶναι τεθῆ, ψυχικῶς ἄρα ἔσαι δι' αὐτῆς ὁ Κόσμος εἰδοποιούμενος ὅλος ὅλως. Οὐκ ἔστι δέ. (δ. χν. ε.) Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

δ. χξ. α. **Μ**όλις αὖ εἴροις τῶν κατὰ τὴν Φιλοσοφίαν αἰρέσεων μίαν τινὰ, πᾶσι α. τῶν τῶν Θεωρήματος μερῶν μὴ συνάδουσιν. Τοῖς γὰρ ὑλωδετέροις σώμασιν ἔξω ὧν τὸ πᾶν φύσιν τινὰ λεπτομερείαν τε καὶ δυνάμει διαφέρουσιν ἐνδιαχεῖται, ἄλλω ἄλλως πῶς κατὰ τὸ δόξαν οἱ προσφύεσεν ὀνοματιδεῖσαν, οἱ πάντες ἐπέδασαν. Ἀμέλειτοι, ἔτοι οἱ καὶ τῶν Σπυρτικῶν ἀσπερματικοὶ λόγοι, τῶν τὸ τεχνικὸν πῦρ, τὸ καὶ Ζωῶνα. (1) Οὐδὲν τε ἄλλο τὸ κατὰ τὸν Γαλιλῶν πνεῦμα ἐνθερμον (2) καὶ αἱ ἀσπερματικαὶ δυνάμεις καὶ τὰ σφαιροειδῆ δὲ τῶν ἀτόμων, πᾶσι πρὸς κίνησιν ἐνδεχέσθω, κατὰ

κατὰ τῶν πᾶσι Δημόκριτον καὶ Ἐπίκρου. Ναὶ μὲν καὶ ὁ πᾶσι Δεισοτέλει Αἰθὴρ, ἢ τῶν στοιχείων οἶονεῖ τις ἔσα σπείδαλις, καὶ αἱ ἀπ' ἐντεῦθεν κατὰ τῶν Περιπατητικῶν, ἢ οἷον οἶον ἐπὶ πᾶσι κατὰ τῶν αἱ τῶν εἰδῶν τε καὶ τῶν ἐν ταῖς σώμασι κρυφιοτέρων (ὡς ἀποκαλεῖται) δυνάμεων προαγαγοί, καὶ οἷον μακρότεροι. Αἴτε δυνάμεις τῶν πᾶσι τοῖς Γερμανοῖς ἔχουσιν πεφιλοσοφηκότων, αἱ τὰς μοιῶδας οἶονεῖ ζῶσαι, καὶ δραστηρίως ἀναδεικνύσασθαι. Ἀλλ' ἐδέσθω παρ' ἄλλοις πᾶσι τῶν Σαυμασῆς πύτης ὕλης λόγος τοῦτος ἐγείρεται, ὅσος πᾶσι τοῖς Γάλλοις Φιλοσόφοις τοῖς καὶ Καρτέσις, καὶ τοῖς Ἀγγλοῖς τοῖς πᾶσι τῶν Νότιων ἐπέδασθω ὧν καὶ τῶν δόξας, ἅπερ δὴ ὑπὸ πολλῶν Σουφιστικῶν, ἢ παρὰ τὸν σκοπὸν ἴσως ἐνταῦθα ἐκδέσθω, καὶ τίσι δὴ πᾶσι κοινωνῶσι, καὶ τίσι διαφέρουσιν σκοπῆσαι. Ἐκδετέον δὲ Α' τῶν κατὰ Καρτέσιον, (ἢ καὶ τὰ κατὰ χρόνον παρεσβεῖται ὀφείλεται) ἀνωθεν ἀρχὴν λαβεῖν, καὶ ὅπως κοσμοποιῶν ἐκεῖνος τῶν λόγων τῶν λεπτῶν ἐκεῖνον κατεργάζεται ὕλῃ, πλατύτερον διελθεῖν τῶν δὲ πλατῆς τῶν λόγων αἰτιάζεσθω μηδεὶς, εἰμήπερ τοῖς αὐτοῖς καταλόβοι ἐπιόνταις ἡμᾶς καὶ δόύτερον.

Ἡ καὶ Καρτέσιον Δόξα.

δ. χξ. β. Α'. **Π**αρήχθω φησὶν ἐκεῖνος ἐν ὑποθέσει κοσμοποιεῖν ἐπαγγελλόμενος (ὡς μὲν δὲ τοῖς αὐτοῖς καὶ ὑποτίθεται, καὶ πᾶσι δέσθω θέλει, μόνον τὸ γενεῖν) παρήχθω μὲν ἐν ἀπέραντον ὕλης μέγεθος, εἴτ' ἐν ἐκτασίς, συνεχὴς τε, καὶ ὁμοφυὴς ἢ πᾶσα. Ἡ δὲ ὕλη ἢ ἀρχέγονος αὐτὴ τετμήθω δὴ εἰς ἀνείκαστον τινὰ πληθύν βραχυτάτων μορίων, αὐτίτιπῶν λίαν καὶ σπέρματιπῶν τῶν σύσασιν, τὸ δὲ πᾶσι χῆμα γωνιωδῶν ἐπιπεδοειδῶν, ἀμέλειται κυβοειδῶν, ἢ πυραμοειδῶν, καὶ οἷον ἀκριβῶς ἀλλήλοισι συνεφαπτομένων, μηδὲν μὲν τὸ τυχόν ὅλως κενὸν χωρεῖν μεταξὺ τῶν διασημάτων. Τῶν γὰρ κενῶν ἢ αὐτῶν οἷον οἷον τις ἔχει λαβεῖν, μὴ ὅτι καὶ ὑπαρξῶν δεῖναι. Β'. Διττῇ δὲ κινήσει, ὡς αὐτοῖς ὁ Δημιουργὸς ἐρεποίησε, πᾶσι προμειβέσθω ταυτὶ

(1) Πλάτ. Α'. Ἀριστ. Κεφ. ζ'. Καὶ Λαέρτ. ἐν Βίῳ.

(2) Γαλιλῆος ἐν Ὁρίσι.

τὰ ψυγμάτια, τῇ μὲν ἑκάστω ἰδίᾳ, πρὸς κενόν τὸ ἴδιον, τῇ δὲ πάντων πολλὰ, πρὸς κενόν τοῖς πᾶσι κοινόν, κατὰ τὸ αὐτό. Γ'. Τῇ γὰρ τοιαύτῃ κινήσει προσαρασσομένων ἀλλήλοις τῶν μορίων, πρὸς τῆς προσβολῆς τὸ πρῶτον καὶ σφοδρόν, συνδλωμένων τε καὶ τὰς γωνίας ἐπιβρομένων, τριττὴν τινὰ ὕλην ἐπαύαγκες εἰν ὑποσυνῶναι. Τὴν μὲν οἶονεῖ κόνιν πανύ λεπτὴν, τὴν δὲ πρὸς αἰρεθείσων ἤδη τῇ ὑποβρίβῃ τῶν γωνιῶν, ὕλην σφαιροειδῆ τὸ χῆμα. τὴν δὲ ἐκ τῶν ογκωδεσέρων ὑποβριμμάτων, ἅττα αὖ αἱ προσβολαὶ πρὸς αὐτοὺς, τῶν βαχυτέρων, καὶ χήμασιν ἀνωμάτων, εἴτις. Γνωρίζεται δὲ φησὶν, ἡ μὲν τρίτη, ὕλη παχυμερής, κλαδοειδής, ἀτακτῆσα τὸ χῆμα, βαχεῖα, γωθῆς, καὶ πρὸς κίνησιν ἀφυσάτη. Ἡ δὲ δεύτερα σφαιροειδής, λεῖα τε, καὶ εὖρεος, καὶ εὐκίνητος. Ἡ δὲ δὴ πρώτη ὕλη λεπτοτάτη, ὀρεσάτη, εἰς κίνησιν ὀξύτατη, δι' ἀπάντων σωμάτων ἀκωλύτως διαρρέουσα, μηδενὸς μὲν καθ' ἑαυτὴν χήματος ἀντεχεμένη, παντὶ δὲ τῷ τυχόντι χωρίῳ, δι' ὑπερβολὴν ὀροῖας τε καὶ ὕψους, ἀκρίτως συμμορφωμένη. Δ'. Τῆς δὲ δὴ ὑπερφύσης συστροφῆς, καὶ πρὸς αἰρομένης, καὶ τῆς ἐκ ταύτης κατεργασίας τε, καὶ διανομῆς τῆς ὕλης ἕως ἐκτελεθείσης, ῥᾶδιον αὖ εἶναι συνιδεῖν (ὡς αὐτὸς) αὐτίκα μάλα δίνας παντοίας, δι' ὅλης τῆς τῷ παντός ἐκτάσεως συνωρισμένης. Ὡς κατὰ μὲν τὸ κενόν ἑκάστης συρρέουσα ἡ πρώτη ὕλη, καὶ εἰς ὄγκον οἶονεῖ συσφαιρωθεῖσα, σώματι φαιρόν συνίστησιν, οἷος ἥλιος, καὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων εἰς ἑκάστος. Οἱ γὰρ ἀπλανεῖς αὐτόχρημα ἥλιοι εἰσὶ, πρὸς τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀποστάσεως, βραχεῖς ἡμῖν ἕως ὁράμενοι. Τοῖς δὲ ἀβρασίαι αἱ δῖται ἰσάειδμοι, τῇ καθ' ἡμᾶς, ἥς κενόν ὁ ἥλιος πρὸς ἀπλήσια. Ἀπὸ δὲ τῶν μεσαιτάτης δίνης ἑκάστης, μέχρ' ἀφ' ἰδῶν αὐτῶν, ἡ σφαιροειδὴς δεύτερα ὕλη διαχεομένη, τὸ ὅλοι πληροῖ τῆς ἐκτάσεως, ἥς καὶ τὰ μὲν βραχυτέρα τῶν σφαιροειδῶν, ἐγγυτέρω τῷ κενῷ γίνεται, ἀπωτέρω δὲ ἀναλόγως ὅσα αὖ τὰς ὄγκους τύχουσι μείζονα. Τὰ δὲ πάντων μεταξύ, ἡ πρώτη ὕλη διήκονσα, ἔδον ἔδὲ τὸ πολλόν κενόν παρεῶσα μένειν, καθάπερ εἴρηται. Κατὰ δὲ τὴν πρὸς αἰρομένην ὕλην ἀπάσης, ἡ γωθῆς τε καὶ πρὸς κίνησιν ἀφυσάτη ὕλη ἀπαρασσομένη τε, καὶ συμπιλεμένη, τὰ

αὐτί-

αὐτίτυπα τῶν σωμάτων, καὶ στεγανά, οἷα ἡ οἰκισμένη ἡμῖν γῆ, καὶ οἱ τῶν πλανητῶν σφαῖροι, συνίστησιν. Ἀλλ' ἔδὲ τὴν ὅξ ἐτέρας εἰς ἐτέραν τῶν εἰρημένων ὕλων μεταβολὴν παραιρεῖται ὁ λόγος. Ἐξεῖναι μὲν γὰρ καὶ ἀστέρα εἰς τινὰ τῶν αὐτοφάτων, τὴν ἐκ τῆς πρώτης ὕλης τὴν σύστασιν ἔχοντα, ὅτι πολυασάσης ἤδη τῆς τρίτης αὐτῶν ἀφιλέστερον, καὶ τὴν α. συμπεδυσάσης, ὥσπερ φλοιᾷ ἢ δέρματι συνειλημμένον, ἐκσυνῶναι πῶς τε κενόν, ἢ κατελήφει, καὶ τῆς ὅλης δίνης ἥς ὡς ἀποστέλων, ἐμβραδύνει τε καὶ ἀποχαιδύνει τὴν τὴν ἐγγὺς διεξολιδῆται τε καὶ διεκπεσεῖν, αὐτὴ τὴν κενόν τὴν πρὸς αἰρομένην ἔχοντα, ἀρχὴν μὲν εἰς κομήτιν, ἐξῆς δὲ εἰς πλανήτην μετασφαιρῶνται. Ἐξεῖναι δὲ τῶν τῶν καὶ πλανήτην, τῆς πρώτης ὕλης αὐτῶν πλεονασάσης, καὶ κατεχυσάσης, εἰς κομήτιν μὲν τὸ πρῶτον, καὶ ἐντεῦθεν εἰς ἀπλανῆ ἀστέρα μεταποιηθῶναι, ἐκ τῶν ἀκρων τῆς δίνης περάτων εἰς ἀναστροφόμενος ὡς, εἰς αὐτὸ μεταπεσόντα τῆς ἀμπώτιδος τὸ μέσαίτατον. Ε'. Ὅτι δὲ φησὶ τοῖς ἑσὶ τὰ ὑποτεθέντα συμβαίνει δῆλον ἐντεῦθεν. Ἐχεις γὰρ ἐν τῇ παντὶ σωμάτων εἶδη τὰ γήρικα, τῇ τῇ πρὸς αἰρομένων στοιχείων εἰσὶ ἰσάειδμα. Τούτων σοι τὰ μὲν αὐτῶν εἰσὶν, οἷον ἥλιος, καὶ ἀστέρες ἐκ τῆς πρώτης ὕλης, ἢ καὶ πῆ τῶν πυρὸς εἰς πλεονάζουσα. Τὰ δὲ διαφανῆ, οἷον ἀήρ, καὶ αἱ κατ' ἐρανὸν σφαῖραι, ἐκ τῆς δεύτερης. Τὰ δὲ αὐτίτυπα, καὶ γαστρά, καὶ ἕτε φαινοτά, ἢ ἐκ αἰρομένων, οἷον γῆ, καὶ οἱ πλανῆτες ἐκ τῆς τρίτης, ὅξ ἥς ποικίλως συγκειρομένης, καὶ μετάλλων συστάσεις, καὶ φυτῶν, καὶ ζώων, καὶ ὅσ' ἄλλα ὑπόγειά τε, καὶ πρὸς αἰρομένη σώματα. (1) Βαβαὶ τῶν ἀκρωμάτων! Ταῦτα δὲ πολλοὶ ἀπελέγχει ἐπεχείρησαν, καὶ τῆς τῶν Ἀρκιανῶν συγγραφῆς ἀληθῆς ἰσορίας, μηδὲν εἰς ὑπόκεισιν ἀποδέοντα δεῖξαι. Καί τις ἐκ ἀμελῶς ἢ δοκεῖ φιλοσοφίας ἡμῶν ἀνὴρ (2) συνδρασκόντης καὶ τῶν αὐτῶν

(1) Ὅρα τὰ πρὸς Κόσμον Ἐνέστη δις Κάρτης, ἥτοι τὸ πρὸς Φωτὸς, καὶ πρὸς Ἀρχῶν Ποίημα.

(2) Γαλιλεὺς Ἰουβίτ. ἐν τῇ Πειρηγῇ. τῇ εἰς τὸν Κόσμον τῶν Κάρτην.

αὐτὸν καὶ ὁμόφυλος ἐκ πλαγίᾳ πως ὑποξέσας τὸ λεκτικόν
ἐκείνο (1) ἔχον δὴ τὸ αὐτὸ ἀληθεύειν ἔφασκε, λέγων ὅτι
φύσεται, ὡς ἐκεῖνος, ἀλλὰ τὸ πᾶν ἀληθεύειν, ἅττα δ'
Καρτέσιος ἐπερατοῦσατο πρὸς ἀνθρώπους νῦν ἔχοντας, ἁ-
νωμαδῶν. ἢ πᾶν δὲ καὶ πᾶν εὐλόγως. Τί γὰρ ἴδιον ὑποτε-
τόντων πρὸς λόγον βάσανον ἔξετασεν ἐκ ἀδυνάτου διελέγ-
χεται καὶ ἔξιπλον; Ἀπεραντον Α'. μέγεθος ὕλης ἐκείνης
εἰσενέχεται. Τὸ δὲ ἦτοι ἀπειρον κυρίως ὑποτίθεται, καὶ
ἀδυνάτον τὸ εἰσενεχθῆναι. (δ. τ. π. θ.) ἢ πεπερασμένον,
καὶ διπλὸν τις ὑπολαμβάνει ἐν τῷ ὀνόματι, δι' ἧς ἐκ ἔχει
λαθεῖν τὸς κοήμονας. ἀπέχετο γὰρ τὸ πέραν θέσται τῷ
παντὶ δηλονότι, ὡς μὴ μήτις ἐκεῖθεν ἴδιον περάτων ἔχου-
μα φαντασίαις, δυνατὸν γὰρ τὸ καὶ τὸν Φιλόσοφον πῶτον ἀ-
δυνάτον κενόν (δ. φ. κ. δ. φ. κ. ε.) ὑποτοπήσειε. Β'. Ὁμο-
φυῆς αὐτῷ ἢ ὕλη, τὸ δὲ τῇ ποικιλίᾳ τῷ ἐν τῷ παντὶ
εἰδῶν, ἢ κίσα σύμφωνον. (δ. φ. υ. ζ. φ. υ. η.) Γ'. Οἱ κύ-
βοι αὐτῷ καὶ αἱ πυραμίδες, ἀκρίβως ἡμῶσι ἀλλήλων, καὶ
μῆδεν μεταξὺ διαλείποντες ὑποτίθενται, οἱ δ' ἔτι ἔχοντες
ἑαυτὰ τὰ ἴδια κέντρα πάντη εἰσὶν ἀποξέστροφοι, σερρόπτιος
σερρόπτιι ἀντιβαίνοντες ἴσης ἴσῃ. (δ. χ. ι. η.) Καὶ ἀξι-
οῦν ἐκ τῶ ἀπολέσθαι. Δ'. Ἐκ τῆς ἀποξέστροφος ἐκείνης, καὶ ἀ-
ποξέστροφος. ἢ τε πρώτη αὐτῷ ὕλη, καὶ αἱ λοιπαί. Διὸ δὴ ἐ-
κείνων μὴ συμβαινέσθαι (ἔξ τὸ Γ'). ἢ τελευτῶς τῆς ὕλης
κέντρον ὑποτίθεται. Ε'. Τί δ' ὅτι τὸ ἀπορον σώματιον, καὶ
δι' ὅλα ἀπλήσιον τῇ συμπήξει, καὶ τῷ συμβολῷ,
μᾶλλον ὥδε, ἢ ὥδε θραυθήσεται; (δ. φ. υ. δ.) Τί δὲ,
πῇ μὴ εἰς κλαδίσκους, πῇ δ' εἰς κόριν; τί δὲ μὴ καὶ οἱ
κλαδίσκοι εἰς κόριν, εἴγε καὶ τῷ κύβων αὐτῷ, οἷα εἰκὸς
ἀπορώτεροι, καὶ εἰς διαίρεσιν ὁμολογημένως ἐτοιμότεροι εἰσὶ;
ς'. Πῶς δὲ καὶ τὸ κενόν ἀδυνάτον; (δ. φ. κ. δ. φ. κ. ε.) ἢ ὁ
διαίρειν δυναμῶς τὰ μέρη, διασησάτω ἔχει ἔξει; τί δὲ τὸ
κωλύειν κύβον εἶναι, μεταξὺ κύβων ἄλλων ἐν τῇ συστροφῇ
ἔτι θέσεως λαχεῖν, ὡς ἐκεῖνα τὰς γωνίας, καὶ γραμμάς
τῷ

τῷ ὁππότερον τῷ ἄλλων καθάπτεσθαι; Ζ'. Ἡ πῶς ἔξ ὧν
φασὶν ἔχει ὑποναντίως αὐτῷ ἔχει τὸ δόγμα, ὑποκρεομένη
μὴ τῷ ὅλων τὸ κενόν ὡς ἀδυνάτον, παρειαγόντι δὲ, μὴ-
πω καὶ τῷ ἀποξέστροφῷ, τῆς πᾶν λεπτῆς ἐκείνης ἔξεργα-
σεως ὕλης αὐτῷ, ὑφ' ἧς αὐτὴ πληρωθεῖν τὰ κεχλωότα; ἢ
ἐχὶ τὸ εἶναι ταύτην ἔξ κινήσεως, ἢ δὲ κίνησις ἐκ ἐν ἀ-
καρεῖ, ἔξ ἁπλῶς δὲ ἔξ ἀνάγκης; (δ. φ. π.) Η'. Διὸ
καὶ ἔστι καὶ ἀπαύστη εἰσέτι καὶ νῦν τῆς κινήσεως, αἶε τε
κατ' αὐτὸν ἀναυξέστε καὶ ἀμειώστε σωζομένης (ἔτι γὰρ φέ-
ρεται ὑπερληφώς.) ἐπαναγκές ἦν τὰ σφαιρίδια καὶ τὰ
λοιπὰ τῷ φηγμάτων, ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἁλεπτω-
δαί πορσεβομένη, καὶ τῆς ὕλης ἔτι τὸ πλεῖστον μέρος, εἰς
τῷ πρώτῳ ἐκείνῳ μετασχηματισμοῦ, πληθύνει τέως καὶ με-
γέθει διανεγκεῖν μὴ τῷ ἐν τοῖς ἔσσι σώματων τ' αὐτόφω-
τα, ἁλεπτεῖν δὲ μειωθέντα τὰ διαφανῆ καὶ ἀντίτυπα.
Θ'. Καὶ εἰ ἔτι τῷ διαφορᾷ τῷ τῷ ὑποξέστροφῳ μεγέ-
θους, ἢ τῷ εἰδῶν ἁφορά τε καὶ ποικιλία, πολλὰ ἅττα ἐπε-
ροειδῆ εἰς τὰδε ἐφαίνετο αὐτὰ σώματα, οἷον ὕδωρ ἕτερον, καὶ γῆ
ἄλλη, καὶ φυτὰ, καὶ ζῶα, καὶ μέταλλα τῷ σύσασιν διαφέ-
ροιντο. Θαῦμα δὲ ὅτι ἔτι εἰς δεῦρο, καὶ ὥπται, ὑπὸ το-
σάυτε συσχετισμοῦ τῆς θραύσεως. (δ. φ. υ. δ.) Θαυμα-
στὸν ὅτι, εἰ μὴ ἔξ μακρῶν αἰώνων δουληθεῖν, ὅπερ ἢ πρὸς
ὀλίγον φθάσασα τριβὴ ἔχουσιν. Ι'. Ἐπεὶ δὲ τῷ αὐτῷ αἰ-
τίων καὶ ἔργα αἶε τὰ αὐτὰ (1) χρυσός, καὶ ὕλος, καὶ πῶς
ἐν χωνότρεϊν τεθέντα τὸ τελευτὸν τῆς ὕλης καθορᾶν ἐπα-
ρέχουσιν. Εἰκὸς δὲ παρέχειν καὶ ῥᾶσα. Εἰ γὰρ τὸ ἔσθον ἔ-
χει κατὰ τῷ ἀντίτυπωτάτων κύβων ἢ κινήσις, πολλῶν δὲ
πρότερον εὐλογον αὐτῷ κατ' ἐχέειν σωμάτων πολλῶν τῷ μέ-
τῳ τῇ ἀντίτυπῃ ἐλαττωμένων καὶ παγιότῃ. „ Ἀλλ' ἐν-
τὴν θέρμη, ἔστι ἕτερον ἐκ τῶ χωνότρεϊν ἔξοισομεν, ὅτι
ἢ μὴ ὕλον (ὡς ἔκραξέ τις τῷ χυμικῶν) ὕλον, ὕλον.
(2) Οὐκ ἐν εἰ τῶν Ἡφαίστου ἔπιόδων τε καὶ θραυπαιῶν τύ-
χοι-

(1) Ἐν τῷ Προσμ. τῷ Περὶ Ἀστρον. Ἰσορ.

(1) Εἰς καὶ ἔτι τῷ κατὰ Νέβωνα νόμον τῆς φύσεως, τῆς πᾶσι
ὑποδείκνυται.

(2) Ὅρα ἐν Ἰσορ. τῷ Οὐρανῷ Βιβλ. Β' Κίφ. Η'.

χοιμεν. Ἐπὶ δὲ ταύταις (ὅ τῃς προθέσεως μάλιστα ἐστὶ. Ταῦτα γὰρ περὶ τῶν δυνάμεων ἐκείνων, καὶ τῇς πῶν ἀσέρων μεταμορφώσεως, ὅκνος μὲν καὶ ἀπελέγχειν, οἰκοδομᾷ ἄλλως ὄντα αὐτέλεγκτα.) ὑπὸ τῆς λεπτῆς ὕλης ἐπιλογισμοῦ, περὶ ταύτην πορὸ πῶν ἄλλων, εὖ πῶτο ἐξαμαρτάνειν κάρτα μοι δοκεῖ ὁ Καρτέσιος, ὅτι καφωτάτῳ αὐτῷ, λεπτοτάτῳ, ὑγροτάτῳ, ὀξυτάτῳ εἰς κίνησιν ὑποθέμενος, εἴτα δι' ὅλου περραῖ, ὡς πόρος παντός ἀμοιρον εἶναι βέλεται, καὶ σωμάτων ἀπάντων ὑπερβειδυσέραν ἔτω δὲ τὸ πλήρες, κατ' ἐξήγησιν, καὶ μάλλον δυσκίνητον. Εἴτα καὶ πέρων ἀποσερήσας συλλογίζετο ἔκ ἑκαστοῦ πλάσματος τὸ αὐτοῦ. Εἰ γὰρ καὶ πὸ βίβης ταύτης ἡ γνώσις, ἐκ μερῶν ἢ πᾶς συνεστήκει αὐτῇ παντὶ λεπτῶν. Εἰ μή τις συλλογισθῇ αὐτῇ φαίνεται τὰ μέρη, εἰς εἶδος συνεχῆς (οἷον περὶ τὸ πῶν τῆς κινήσεως) σύμπληρον σώματος. Πόθεν δὲ; ἢ τίς ὁ λόγος; Ἐνθα δὲ μέρη, καὶ χήματα ἐξ ἀνάγκης. Ταῦτα δὲ τοὶ μέρη ἀκριβῶς ἀλλήλοις συσσεπαπτόμενα, οἷα κύβοι τινὲς ὄντες, ἢ πυραμίδες, ἢ τινὰ τοιαῦτα ἀφύεσται μὴ εἶναι πορὸς κίνησιν. Εἰ δὲ πῶν σφαιροειδῶν τύχοι διέξει δι' ἀλλήλων καὶ ἀφαιρῆται πῇ κατὰ σημεῖα ἀπτόμενα, καὶ ἔτω πόρος παρέξει πῶν ὅλῳ ἀδροίσματι πῶν κενῶν, μηδεμίαν περαιτέρω ὕλης ὑπόστασιν, ἢ τις ἀφαιρήσειν. Εἰ μὴ δέοι, καὶ περὶ ταύτης τῆς αὐτῆς λόγος κρατύντος, χωρεῖν ἐπ' ἀπειρον.

Η' καὶ Νόθωρα Δόξα.

δ. χξγ'. **Ο**πως τὸ ἀρχὴν ὑπέστη, μηδὲ χεῖναι πολυπραγμονεῖν ἡγησάμενος, ὑποσυνάγει περὶ τῆς Δημιουργίας ὁ Ἀγγλος ὑπέθετο ὕλην τινὰ τὴν δὲ πάντων διήκεται, καὶ αὐτὴ τὸ αἶρος ὅν ἀναπνέομεν, ἢ τῶν ἄλλων αὐτὸς, μακρῶν μακρότητι, καὶ τάχει, καὶ τόνῳ, καὶ ταῖς ἄλλαις διαμέγεσσι διαφέρουσιν. Ὑλὴ δὲ λεπτή, καὶ πνεῦμα ὑλαρχικόν, καὶ μέσον αἰθέριον, τὸ μὲν δὲ τὴν λεπτομέρειαν, τὸ δὲ δὲ τὴν ἐπικρατείαν, τὸ δὲ, ὅτι δι' αὐτῆς τὰ ἄλλα φέρεται, ἢ ὅπως ἄλλως αὐτὴ δόξῃ ἀποκαλεῖν παρέχει, πορὸς τὰς ταῖς χρήσεσιν. Εἶναι δὲ τῇ τὸ μέσον τὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν ἀρχὴν

ἀρχὴν, ἢ ἐν τῇ φύσει γινόμενῶν ἀρχὴν, καὶ ὄργανον οἶονει παντείας κινήσεως. Δι' αὐτὴν γὰρ διλυεκάς τε καὶ ἰχυρῶς παλλομένη, καὶ δι' ἧς ἐστὶν ὅτε μὴ ἐλαυνόντος, καὶ φῶς ἀφίσταται, καὶ τῆς θερμότητος μεταδίδονται, ὅσα πέφυκεν. ἀκτῖνα τε πᾶσαν τῇ μὲν διίσταται, τοῖς δ' ἀνακλᾶται, ὑπὸ δὲ τῇ ἀφαιρῆται. Εἴτι δὲ ῥοῶδες ἐντεῦθεν τῆς ἀροίας μετέχειν· εἴτι δὲ πᾶσιον, τῶν τῶν ἀντιτυπίας πορὸς σφίλιν. Ὀλκὰς δὲ σωμάτων, καὶ ἐπιστάσεις, καὶ ἀποκρίσεις, καὶ τῶν τῶν κινήσεων νόμους, οἷς κρατεῖται τὸ πᾶν, καὶ συνεχέχεται, πορὸς μίαν ταύτην ἀναξέχειν τὴν ἀρχὴν. Ὅσαι τε τῇ ἑτεροφυῶν μίξεις καὶ κράσεις, ὅσαι τε ἀφαιρήσεις καὶ ἀφαιρήσεις, καὶ ἀναξέσεις, καὶ μετεωρίσεις, καὶ καταθέσεις, ἐξαπθήσεις, πέψεις, καὶ τὰ ἄλλα περὶ τὰ ἀποδύσσει παῖδες χυμικῶν. Καὶ τῇ ὑπὸ γλῶσσας πῆξεις, τὰς ἀπολιθώσεις, τὰς ἄλλας συκράσεις· πῶν τε φυτικῶν τὰς ἀναφύσεις, καὶ θρέψεις, καὶ αὐξήσεις. Καὶ δὴ καὶ τῇ ζώων τοῖς ὀργανικοῖς σώμασιν, εἴτινες ἀπλάσμοι μελῶν, ὑγρῶν ἐξεργασίαι τε, καὶ κυκλοφορίαι, καὶ ἐκκρίσεις, καὶ αἰσθησέων ἀντιλήψεις, καὶ νούρων, καὶ μυῶν, αἱ πορὸς κίνησιν τάσεις. Καὶ συλλογίζετο φαῖναι πᾶσας μὲν ἀλλοιώσεις, πᾶσας δὲ ἀφαιρήσεις, ἐκ μιᾶς ταύτης τῆς θαυμαστῆς ὕλης, τῆς τὸ ἐνδόξιμον παρεχομένης, καὶ τὴν ῥοπὴν ἐκάστοις συνεχέσεως, καὶ προαγέσεως πορὸς πᾶν εἶδος κινήσεως, τελεσιουργεῖσθαι. Καὶ τὰ μὲν ἔργα τοιαῦτα. Οἷα δὲ ἡ ἐνδοῦσα ταύτην ἐλαστικὴ δύναμις, καὶ τὸ τάχος, καὶ ἡ μακρότης, θαυμαστὸν ἀκῆσαι. Εἰ γὰρ τὸ ἀπὸ τῆς φωτεινῆς σωμάτων ἀφαιρέμενον φῶς 700,000. τάχιον ὡς ἡμᾶς ἐλαυνεῖ, ἢ ὁ δὲ τῆς τῆς αἰέρος πληγῆς ἀκρόμενος ἦχος, τὸ δὲ τῆς φωτὸς τάχος, καὶ τὸ ἐλαττέριον, ἐκ τῆς μέσης τῆς δὲ, περὶ ἧς ὁ λόγος, ὅτι, τὸ ἄρα μέσον πλέον ἢ 700,000^α ἐλαστικώτερον τῆς αἰέρος, καὶ δὴ καὶ μακρότερον. Ἀπὸ δὲ ὕδατος μακρότερος 599,300,000, τὸ ἄρα μέσον 600,000,000^α ἥττονα πορὸς τὸ δι' αὐτῆς φερόμενον τὴν ἀντίβασιν ἔχει, ἢ τὸ ὕδωρ. Οὐ δὴ χάριν καὶ ἀκωλύτως δι' αὐτῆς αἱ σφαῖραι, τὰς κυκλοφορίας τὰς ἐαυτῶν ποιοῦνται, μηδὲν ἐπιβραδυνόμεναι, ὁ δὲ τῆς τῆς Καρπίς ὕλης τῆς ἀκριβῶς πλήρες ὑποτιδεμένης ἐκ ἐνὶ, φασί, λαβεῖν. Ὑπὸ γὰρ ἐκείνης πᾶσα κίνησις, τοῖς δι' αὐ-

Π Ι Ν Α Ξ

Τ Ω Ν

ΕΝ ΤΗ ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ω Ν.

- ΚΕΦ. Α'. Τίνα δήποτε τῷ Κόσμῳ εἴνοια, ὡς ἡμῖν ὅτι τῷ παρόντος πρόκειται θεωρεῖν, ληπτέον; Σελ. 4
- ΚΕΦ. Β'. Περὶ Ἐκτάσεως πλήρης τε καὶ κενῆς· εἴδα καὶ ὡς Τόπος, καὶ ὡς Διαμονῆς, καὶ Κινήσεως. 77
- ΚΕΦ. Γ'. Περὶ σωμάτων σωθέσεως, τίτεςι ὡς Ἀρχῶν, ὅς ὦν πρωτίτων τὰ ἐν τῷ παντὶ σώματα συγκεκρότηται. 139
- ΚΕΦ. Δ'. Περὶ τῶ ἐν τῷ Παντὶ Δυνάμεων, καὶ ὡς Νόμων τῶ ἐν τῇ Φύσει. 168
- ΚΕΦ. Ε'. Περὶ Εἰρήμῃ τῷ ἐν τῷ Συστήματι, εἴδα καὶ ὡς Εἰμαρμένης. 184
- ΚΕΦ. ς'. Περὶ τῆς ὑπὸ πολλῶν εἰσαγομένης τῷ Κόσμῳ Φυχῆς. 203

τῆς φερομένης θάττον, ἢ ὑποσβεσθῆναι, πυκνότερας καὶ πῶν μεταλλῶν αὐτῶν εἰσαγομένης ὅτι τὸ παντελὲς ἀπορεῖ. ὡς καὶ εἰς ἀνάγκην περὶ εἰσαγαγεῖν πρὸς ἀμφὶ Καρτίσιον πρὸς Θεὸν ἀναστρέφειν τὸν νεκρῶντα, τὴν ἀπαξ ἐντεθεῖσιν τοῖς ἔσι κίνησιν, καὶ δαπανωμένην ταῖς ἀντιβάσει συνεχῶς ὑποκαθίστανται.

§. χξδ'. Τῶν ἐν ἑταῖς ἐχουσῶν πῶν ὑπολήψεων αὐτόθεν ὁπκρινόντι τὰς τε διαφορὰς συνιδεῖν ἐξέσαι, καὶ ὅσον ἑκάτερα πειθῆς ἐνέησι. Λαβεῖν γὰρ ὁπσημόνως τὴν ὡς τῶν πατάληψιν ἐχ οἶοντε, δόξαν δὲ ἔχειν εἰκός ἢ γαμμένης, ἐνεῖναι μὲν ἐν τῷ παντὶ ὅλῳ τινὰ πᾶν λεπτῶν, (§. χξε'. χξς'.) καὶ κατὰ τὴν τῷ Καρτετίῃ πλασματικῇ (§. χξβ'.) δι' ὅλα ἀπορεῖ, μᾶλλον δὲ κατὰ τὴν τῷ Νόθῳ εἰκασίαν, (§. χξγ'.) καὶ ταύτῃ εἰμὴ πᾶντι πάντως τοῖς δι' αὐτῆς ἀγομένους ἀποσκόπως τε καὶ ἀκωλύτως, τὴν φορὰν ὁπβέπασαν, (τὸτο γὰρ ἐκ ἀρέσκει τισί, καὶ τυχὸν ἐδ' αὐτῷ Νόθῳ, καὶ ὅτι αἱ πῶν ἀσέρων κυκλοφορεῖαι διωκεῖται τῆς τῷ Δημιουργῷ συσχεῖται εἰς ὁποσδεόμενοι. (1) τὰχα δὲ καὶ τῷ καθόλου θεσμῷ τῆς ἀντιβάσεως, τῷ ὅτι πάσης τῆς ὕλης κρατῶντι (§. χιη'.) ἡκιστα σύμφωνον.) ὅτι γεμῶν τὸ ὑπερβάλλον τῆς λεπτομερείας, καὶ τῆς ὑπερόπτης βραχύτι πᾶν προσισαμένῳ, ὅφ' ἧς οὐχ ὁ Κόσμος μαδίᾳ ἐμφυχος ὦν ἀναδείκνυται (§. χξδ'.) πολλὰ δὲ, εἰμὴ πάντα τὰ κατελεγεμένα ἐκείνα (§. χξε'.) ἔχει τὴν γένεσιν.

Τέλος τῆς Κοσμολογίας.

Π Ι

(1) Ὅρα τὸν Γενεῖσιν. Μεταφ. Μέρ. Α'. Πρὸς οὐδὲν τῷ Σχολίῳ.